

Baybal Yar

Guud ahaan

Tani waa xulasho si taxaddar leh loo soo xulay oo ah qoraallo Giriig qadiimi ah oo loogu talagalay in si ugu fiican loo soo qaado waxbarashada Ciise iyo qoraallada Uu baray, Uu tixraacay, oo Uu buuxiyey. Ujeedayadu waa inaan ku siinno matalaad u dhow sida uu asal ahaan Giriiggu u ahaa inta suurtogal ah oo qaab casri ah oo la akhrin karo.

Xaqiijin

Turjumaaddan waxaa laga sameeyay qoraalladii asalka ahaa ee Giriigga Septuagint iyo Byzantine iyada oo la adeegsanayo moodooyinka luqadda waaweyn. Sababtaan darteed waxay ka kooban tahay waxyaabo badan oo ka mid ah dhaqanka iyo naxwaha luqadda asalka ah, laakiin sidoo kale waxay ku jiri kartaa khaladaad. Haddii wax yaab leh kuu muuqdaan, fadlan hubi qoraalka asalka ah ee Giriigga. Haddii aad khalad ka hesho, fadlan email u dir jesuslord@joshuabible.com.

Shatixaad

Waad ogtahay inaad fasax u leedahay inaad ku soo daabacdo oo aad u qaybiso tarjumaaddan qayb ahaan ama dhammaystiran. Laguma ogola inaad wax ka beddeshid ama aad iibiso. Haddii aad hesho khalad, fadlan u dir email jesuslord@joshuabible.com si aan u saxno oo aan kuugu siiyo daabacad cusub.

Bilowga

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 |
26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48
| 49 | 50

Injiilka Matayos

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 |
26 | 27 | 28

Bixitaanka

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 |
26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Injiilka Markos

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Tirada

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 |
26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Injiilka Yooxanaa

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Sharciga Kunoqoshadiisa

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 |
26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Warqadda Yooxanaa

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Yashuuca

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Bilowga

1

Bilowga Ilaah wuxuu sameeyay samada iyo dhulka. Dhulkuna wuxuu ahaa mid aan la arki karin oo aan la qaban, mugdina wuxuu ka sarreeyay moolka, ruuxa Ilaahna wuxuu dul socday biyaha. Ilaahuna wuxuu yidhi, Iftiin ha ahaado, iftiinkiina wuu ahaaday. Ilaah wuxuu arkay iftiinka inuu wanaagsan yahay, markaasuu Ilaah kala soocay iftiinka iyo mugdiga. Ilaah wuxuu u bixiyey iftiinka maalin, mugdigana wuxuu u bixiyey habeen. Waxaa dhacay fiid, waxaana dhacay subax, maalintii kowaad.

Ilaahna wuxuu yidhi, Cuf ha dhex joogto biyaha, oo ha kala soocdo biyaha iyo biyaha, sidaasna way noqotay. Ilaahna wuxuu sameeyay cirka, oo wuxuu kala soocay biyihii cirka ka hooseeyay iyo biyihii cirka ka korreeyay. Ilaahna wuxuu dhulka sare u

bixiyey samada, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay, oo waxay noqotay fiidkii, waxayna noqotay aroortiidii, maalintii labaad.

Oo Ilaah wuxuu yidhi, Biyaha samada ka hooseeya ha lagu ururiyo meel urursi ah oo keliya, oo dhulka engegan ha muuqdo, oo sidaas bay noqotay, oo biyihii samada ka hooseeyay waxaa lagu uruuriyay meelaha ururkooda, oo dhulkii engeganna wuu muuqday. Ilaahna wuxuu dhulkii engegnaa u bixiyey dhul, ururraddii biyahana wuxuu u bixiyey bado, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Dhulku ha soo bixiyo doog cawska ah, oo iniino beera u dhigma noociisa iyo u ekaanshaha, iyo geed midho dhal ah oo midho dhala, oo iniinada isaga gudhiisa ku jirto u dhigma noociisa, dhulka dushiisa, oo sidaasay noqotay. Dhulkii wuxuu soo bixiyey doog cawska ah oo iniino beera si waafaqsan noociisa iyo u ekaanshadiisa, iyo geed midho dhal ah oo soo saara midho ay iniinadu ku jirto si waafaqsan noociisa dhulka dushiisa, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay. Waxay noqotay fiidkii, waxayna noqotay aroortiidii, maalintii saddexaad.

Ilaahuna wuxuu yidhi, Ha noqdaan iftiimayaal qotada samada dhexdeeda si ay ugu iftiimaan dhulka, oo ay u kala soocaan

maalinta iyo habeenka, oo ay u noqdaan calaamooyin, waqtiyo, maalmo, iyo sannado. Oo ha noqdaan iftiimo ku jira cirka dhulka adkaa, si ay ugu iftiimiyaan dhulka, oo sidaasay noqotay. Oo Ilaah wuxuu sameeyay labada iftiimayaal ee waaweyn, iftiimaha weyn oo u taliya maalinta, iyo iftiimaha yar oo u taliya habeenka, iyo xiddigaha. Oo Ilaah wuxuu iyaga dhigay cirkii samada gudhiisa, si ay ugu iftiimiyaan dhulka, iyo inuu u talo maalinta iyo habeenka, iyo inuu kala sooco ifka iyo mugdiga, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay. Oo waxay noqotay fiid, waxayna noqotay subax, maalintii afraad.

Oo Ilaah wuxuu yidhi, Biyuhu ha soo saaraan waxyaalo gurguurta oo naf nool leh, iyo shimbirro duulaya kor dhulka sida cirka samada, oo sidaasay noqotay. Ilaah wuxuu sameeyey xayawaanka badda ee waaweyn, iyo nafta oo dhan ee xayawaanka waxyaalaha gurguurta, kuwa biyuhu soo saareen sida noocyadooda, iyo shimbir kasta oo baalal leh sida noociisa, Ilaahna wuxuu arkay inay wanaagsan yihiin. Ilaah baa barakeeyey iyaga, isagoo leh, Kordhiya oo tarma, oo buuxiya biyaha badaha dhexdooda, shimbirahuna ha ku tarmeen dhulka dushiisa. Oo waxay noqotay fiid, waxayna noqotay subax, maalintii shanaad.

Ilaahna wuxuu yidhi, dhulku ha soo saaro naf nool sida noocyada, xayawaanka afar lugood leh, iyo waxyaalaha gurguurta, iyo xayawaanka duurjoogta ah dhulka sida noocyada, oo sidaasay noqotay. Oo Ilaah wuxuu sameeyay xayawaanka dugaagga dhulka siday u kala noocyihiin, iyo xoolaha siday u kala noocyihiin, iyo dhammaan waxyaalaha dhulka ku gurguurta siday u kala noocyihiin, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan yihiin.

Ilaahna wuxuu yidhi, Aan samayno dad u eg sawirkayaga oo u dhigma ekaanshadayada, oo ha xukumteen kalluunka badda, iyo shimbiraha samada, iyo xoolaha, iyo dhulka oo dhan, iyo waxyaalaha gurguurta oo dhan ee dhulka ku gurguurta. Ilaahna wuxuu abuuray dadka, sida muuqaalka Ilaah ayuu u abuuray, lab iyo dheddig ayuu u abuuray. Ilaah baa barakeeyey iyaga, isagoo leh, Kordha oo badala, oo dhulka buuxiya, oo xukunta, oo taliya kalluunka badda, iyo shimbiraha samada, iyo dhammaan xoolaha, iyo dhulka oo dhan, iyo dhammaan waxyaalaha gurguurta ee dhulka kor socda. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Bal eega, waxaan idin siiyey dhammaan cawska beerashada ee iniinaha beera, kaas oo ku yaal dhulka oo dhan dushiisa, iyo geed kasta oo gudhiisa ku leh midhaha iniinaha beerashada, waxayna idiin noqon doontaa cunto. Iyo dhammaan xayawaanka dugaagga ah

ee dhulka, iyo dhammaan shimbiraha samada, iyo wax kasta oo gurguurta oo dhulka ku gurguuraya, kaas oo gudihisa ku haysta naf nolosha, iyo doog cagaar oo dhan cunto ahaan, waxayna sidaas noqotay. Ilaahna wuxuu arkay waxyaalihii uu sameeyay oo dhan, oo bal eeg, way aad u wanaagsanaayeen, markaasaa waxaa dhacday fiid, oo waxaa dhacday subax, maalintii lixaad.

2

Oo waxaa la dhammeeyay samada iyo dhulka, iyo dunida oo dhan oo ay lahaayeen.

Oo Ilaah wuxuu dhammeeyay maalintii lixaad shuqulladiisii uu sameeyay, wuxuuna nasaday maalintii toddobaad dhammaan shuqulladiisii uu sameeyay. Ilaah wuxuu barakeeyey maalinta toddobaad, wuuna quduus ka dhigay, maxaa yeelay wuxuu ku nastay dhammaan shuqulladiisii uu Ilaah bilaabay inuu sameeyo.

Tani waa buugga dhalashada samada iyo dhulka, markay abuurmeen, maalintii uu Rabbiga Ilaaha sameeyay samada iyo dhulka. Iyo dhammaan cagaarta beerta ka hor intay ku dhulka

noqon, iyo dhammaan cawska beerta ka hor intuu bixo, waayo
Ilaah roob kuma dain dhulka, oo nin ma jirin inuu shaqeeyo
iyada. Isha ayaa kor uga soo baxaysay dhulka, oo waxay
waraabinaysay dhulka oo dhan. Ilaah baa ninka ka sameeyay
boodh dhulka ka timid, wuxuuna wejiga isaga ku neefsaday
neefta nolosha, ninkiina wuxuu noqday naf nool.

Oo Ilaah wuxuu beertay jannada Ceeden xagga bari, oo halkaas
wuxuu dhigay ninkii uu uumay. Ilaahna wuxuu dhulka ka soo
bixiyey geed kasta oo qurux badan oo la arko, oo cunto u
wanaagsan, iyo geedkii nolosha oo jannada dhexdeeda yiil, iyo
geedkii aqoonta wanaagga iyo sharka. Webiga wuxuu ka soo
baxaa Eden si uu u waraabiyo jannada, halkaas ayuu ku kala
qaybsamaa afar meelood. Magaca kan kowaad waa Pishon,
kaasoo wareegaya dhulka Havilah oo dhan, halkaas oo dahabku
ku yaal. Dahabka dhulkaas waa wanaagsan, oo halkaas waxaa
jira dhuxul iyo dhagax cagaaran. Magaca webiga labaadna waa
Giixoon, kaasoo ku wareegsan dhulka Itoobiya oo dhan. Webiga
saddexaadna waa Tigris, kaasoo socda meel ka soo hor jeedda
Ashuuriyiinta, webiga afraadna waa Yufraad. Rabbiga Ilaaha
ayaa qaaday ninkii uu uumay, wuxuuna dhigay jannada raaxada
gudaheeda inuu shaqeeyo oo dhawro. Oo Rabbiga Ilaaha ahu
wuxuu amray Aadan, isagoo leh, geedaha jannada ku jira oo

dhan waad ka cuni doontaa. Laakiin geedka garashada wanaagga iyo sharka, waa inaydaan ka cunin, maalinta aad ka cuntaan, dhimashada waad dhiman doontaan.

Rabbiga Ilaaha ah u wuxuu yidhi, Ma wanaagsana in ninka keligiis ahaado, aynu isaga u samayno caawiye u dhigma. Ilaahna wuxuu weliba dhulka ka sameeyey dhammaan xayawaanka duurka iyo dhammaan shimbiraha samada, wuuna u keenay Aadan si uu u arko waxa uu u yeedhi doono, oo wax kasta oo Aadan u yeedhay nafta nool, taas waxay ahayd magaciisa. Aadam wuxuu magacyo u bixiyey dhammaan xoolaha, iyo dhammaan shimbiraha samada, iyo dhammaan dugaagga duurka, laakiin Aadam lama helin caawiye la mid ah isaga. Ilaahna wuxuu ku riday yaab Aadan, wuuna seexday, wuxuuna ka qaatay mid dhinacyadiisa, wuxuuna ku buuxiyey hilib meesheeda. Ilaah wuxuu dhisay dhinacii uu ka qaaday Aadan naag, wuxuuna iyada u keenay Aadan. Oo wuxuu yidhi Aadan, Tani hadda waa laf ka mid ah laftahayga, iyo jiidh ka mid ah jidhkayga. Tan waxaa loo yeedhayaa naag, maxaa yeelay, ninkeedii ayaa laga soo qaaday. Sababtan darteed, nin wuxuu ka tegi doonaa aabbiihiis iyo hooyadiis, wuxuuna ku dhegi doonaa naagtiisa, labaduna waxay noqon doonaan jiidh keliya. Oo labadii way ahaayeen qaawan, Aadam iyo naagtiisii, mana ay

ceeboobin.

3

Masku wuxuu ahaa kan ugu caqli badan dhammaan xayawaanka dhulka ku noolaa, kuwaas oo Rabbiga Ilaah sameeyay. Markaasuu masku naagta ku yidhi, Maxaa sababta ah in Ilaah yidhi, Waa inaydaan wax ka cunin dhammaan geedaha jannada? Naagtiina waxay aafka ku tidhi, Miraha geedaha jannada waannu cuni doonnaa, Laakiin midhaha geedka ee ku yaal dhexda jannada, Ilaah wuxuu yidhi, Waa inaydaan ka cunin, mana taabanaysaan, si aydaan u dhiman. Masna wuxuu naagta ku yidhi, Dhimasho ma dhiman doontaan. Ilaah wuu oгаа in maalinta aad ka cuntaan indhihiinna la furi doono, oo aad noqon doontaan sida ilaahyo oo kale, oo aad garan doontaan wanaagga iyo sharka. Naagtiina waxay aragtay in geedku wanaagsan yahay cunto ahaan, iyo in uu farxad ku yahay indhaha in la arko, iyo in uu qurux badan yahay si wax loo fahmo, markaasay ka qaadatay mirahiisa, wayna cuntay, oo waxay sidoo kale siisay ninkeedii oo iyada la joogay, wayna cuneen. Oo waxaa la furay indhihii labadii, oo waxay ogaateen inay qaawan yihiin, oo waxay toleen caleemaha geedka berdaha, oo waxay u sameeyeen naftooda

guntiyo. Oo waxay maqleen codkii Rabbiga Ilaaha oo ku socday jannada fiidkii, markaasay Aadan iyo naagtiisii ka dhuunteen wejiga Rabbiga Ilaaha oo waxay ku dhuunteen dhexdii geedka jannada. Oo Rabbiga Ilaaha ayaa u yeedhay Aadan, oo wuxuu ku yidhi, Aadan meeday? Oo wuxuu ku yidhi isaga, Codkaaga waan maqlay markaad jannada ku sii socotay, waanan baqay sababtoo ah qaawan baan ahay, oo sidaas darteed waan dhuuntay. Oo Ilaah baa ku yidhi, Yaa kuu sheegay inaad caadisnimo tahay? Miyaadan ka cunin geedkii aan kugu amray inaad keliya ka cunin? Oo wuxuu yidhi Aadan, Naagta aad ila siisay, iyadu waxay iga siisay geedka, oo waan cunay. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu ku yidhi naagta, Maxaad tan samaysay? Oo naagtiina waxay tidhi, Abeesadu way i khiyaaneysay, oo waan cunay.

Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi abaaska, Sababta aad tan samaysay aawadeed, habaaran tahay adiga dhammaan xoolaha iyo dhammaan dugaagga dhulka jooga oo dhan. Laabta iyo caloosha ayaad ku socon doontaa, oo carro ayaad cuni doontaa maalmaha noloshaada oo dhan. Oo cadaawad dhigi doonaa dhexdaada iyo dhexda naagta, iyo dhexda farcankiiga iyo dhexda farcankeed[], isagu madaxaaga dhawri doonaa, adiguna cedhiibtiisa dhawri doontaa. Oo naagta wuxuu ku yidhi, Kordhinta waan kordhin doonaa murugadaada iyo taahidaada,

murugooyin dhexdooda waad dhali doontaa carruur, oo xagga ninkaaga ayaa jeesashadaadu noqon doontaa, oo isna wuu ku xukumi doonaa. Adanna laakiin wuxuu ku yidhi, sababtoo ah adigu waxaad maqashay codkii naagtaada, oo waxaad ka cuntay geedkii aan kugu amray kaas oo keliya inaadan ka cunin, waxaad ka cuntay, inkaaran dhulka shaqooyinkaaga dhexdooda, murugooyinka dhexdooda waxaad cuni doontaa maalmahaaga noloshaada oo dhan. Qodxan iyo yamaarug ayaa kuu soo bixi doona, oo waxaad cuni doontaa cawska beerta. Dhididka wejigaaga ayaad ku cuni doontaa rootigaaga, ilaa aad ku noqotid dhulka lagaa soo qaaday, waayo dhul baad tahay, oo dhul baad ku noqon doontaa. Oo Aadan wuxuu naagtiisa u bixiyey magaca Nolol, maxaa yeelay iyadu waxay ahayd hooyadii dhammaan kuwa nool. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu u sameeyay Aadan iyo naagtiisa khamiisyo maqaarro ah, wuuna xidhay.

Oo Ilaah wuxuu yidhi, bal eeg Aadam wuxuu noqday sida mid naga mid ah, inuu ogaado wanaagga iyo sharka, oo hadda yaanu weligiis soo fidiyin gacantiisa, oo uu ka qaato geedka nolosha oo uu cuno, oo uu weligiis noolaan doono. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu isaga ka diray jannada raaxada inuu ka shaqeeyo dhulka uu laga soo qaaday. Wuxuu saaray Aadan, oo wuxuu isaga dejiyey meel ka soo hor jeedda jannada raaxada, wuxuuna

amray keruubiimta iyo seefta ololaysa ee wareegaysa inay
ilaaliyaan jidka geedka nolosha.

4

Adam wuxuu yiqiin Eve oo ahayd naagtiisa, oo markay
uuraysatay ayay dhashay Cain, oo waxay tidhi, Waxaan helay nin
sababta Ilaah. Oo waxay ku dartay inay dhashay walaalkiis
Haabiil, oo Haabiil wuxuu noqday adhijir ido, Qaabiilse wuxuu
ahaa mid beerfalay dhulka. Oo waxay dhacday maalmo ka dib,
Qaabiil wuxuu Rabbiga u keenay allabari ka mid ah midhaha
dhulka, Oo Aabel isna wuxuu keenay curadka idihiisa iyo
baruurtoda, oo Ilaah wuxuu eegay Aabel iyo hadiyadihiisa.
Kaain iyo allabaryadiisa laakiin lama fiiro siin, oo Kaain aad buu
u murugooday, wejigiisuna hoos buu u dhacay. Oo wuxuu
Rabbiga Ilaaha ku yidhi Kaain, Maxaad aad ugu murugaysatay,
oo maxaa wejigaaga hoos ugu dhacay? Miyaanad si sax ah u
bixin, laakiin si sax ah u qaybinin, oo waad dembaabtay? Aamus,
xaggaaga ayuu u jeesanayaa, oo adiga ayaa xukumi doonta isaga.

Qaabiil wuxuu ku yidhi walaalkiis Haabiil, Aan tagno
bannaanka. Markay bannaanka joogeen ayaa Qaabiil ku kacay

walaalkiis Haabiil, wuuna dilay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ahi ku yidhi Qaabiil, meeye Haabiil oo ah walaalkaa? Oo wuxuu yidhi, ma aqaan, miyaan ahay ilaaliyaha walaalkay? Oo Rabbigu wuxuu yidhi, maxaad samaysay? Codka dhiigga walaalkaa ayaa ii qaylinaya dhulka. Oo hadda waxaad habaar ka heshay dhulka, kaasoo furay afkiisa si uu u qaado dhiigga walaalkaa oo ka yimid gacantaada. Markaad shaqeyso dhulka, ma uu ku dari doono xooggiisa inuu ku siiyo, oo taahaya iyo gariiraya ayaad ku noqon doontaa dhulka dushiisa. Oo Qaabiil wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi, Sababtaydu way ka weyn tahay in la iga cafiyo. Haddii aad maanta iga tuurto wajiga dhulka, oo aan ka qarsoomo wajigaaga, waxaan noqon doonaa mid taahaya oo gariiraya dhulka dushiisa, oo qof kasta oo i helaa wuu i dili doonaa. Oo Rabbiga Ilaaha ayaa ku yidhi isaga, Ma sidaas aha, qof kasta oo Qaabiil dila, toddoba jeer ayaa laga aar goosan doonaa. Oo Rabbiga Ilaaha ayaa calaamad u dhigay Qaabiil, si aan qof kasta oo isaga hela u dilin isaga. Qaabiil wuxuu ka baxay wejiga Ilaah, wuxuuna degay dhulka Naid oo ka soo horjeedda Ceden.

Qaabiil wuxuu la seexday naagtiisii, wayna uuraysatay oo dhashay Enoog. Wuxuuna dhisayay magaalo, magaaladana wuxuu ugu magacdaray magaca wiilkiisa Enoog. Eenokh wuxuu yeeshay Gayadad, Gayadad wuxuu dhalay Malaleel, Malaleel

wuxuu dhalay Matuusala, Matuusala wuxuuna dhalay Laameg.

Oo Lamek wuxuu naftiisa u qaatay laba naagood, mid magaceeda Aadaa, iyo tan labaad magaceeda Sella. Oo Aada waxay dhashay Yoobeel, kaasoo ahaa aabbihii dadkii teendhooyinka ku noolaa oo xoolo dhaqayaasha ahaa. Magaca walaalkiis wuxuu ahaa Jubal, kaasoo ahaa kii aasaasay biyaanada iyo kataarada. Sella ayaa iyana dhashay Tubal, oo ahaa tumaal naxaas iyo bir ku tumaya. Walaashii Tubal waxay ahayd Noema. Wuxuu yidhi Lamech naagihisa, Adah iyo Sella, codkayga i maqla, naagaha Lamechow, erayadayda dhegaysta, waayo nin baan dilay nabar laygu sameeyay darteed, iyo nin dhallinyaro ah buro laygu sameeyay darteed. Inay toddoba jeer loo aar goostay Qaabiil, laakiin Laameg toddobaatan jeer toddoba.

Yiqiin laakiin Aadam Xaawa naagtiisa, oo markay uuraysatay waxay dhashay wiil, oo u bixiyey magaciisa Sheed, iyadoo leh, Waayo Ilaaha wuxuu ii kiciyey farcan kale beddelka Haabil, kii Qaabiil dilay. Oo Seth waxaa u dhashay wiil, magaciisana wuxuu u bixiyay Enos, kaasoo rajay inuu loogu yeedho magaca Rabbiga Ilaaha.

5

Tani waa buugga dhalashada dadka, maalintii Ilaah sameeyay Adam, wuxuu isaga ku sameeyay muuqaalka Ilaah, Lab iyo dheddig ayuu abuuray, wuuna barakeeyay, magaciisana wuxuu u bixiyay Adam maalintii uu abuuray iyaga. Adam wuxuu noolaa soddon iyo laba boqol oo sano, wuxuuna dhalay wiil u ekaa qaabkiisa iyo sawirkiisa, wuxuuna u bixiyey magiciisa Seed. Maalmahaasi Aadan ee uu ku noolaa ka dib markuu dhalay Seed waxay noqdeen toddoba boqol oo sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalihii Aadan ee uu noolaa waxay noqdeen sagaal boqol iyo soddon sannadood, wuuna dhintay. Seth wuxuu noolaa shan iyo laba boqol sano, wuxuuna dhalay Enos. Oo Seth wuxuu noolaa ka dib markuu dhalay Enos, toddoba boqol iyo toddoba sano, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Dhammaan maalmihii Seeth waxay ahaayeen laba iyo toban iyo sagaal boqol oo sannadood, wuuna dhintay. Enos wuxuu noolaa boqol iyo sagaashan sannadood, wuxuuna dhalay Kaynaan. Enos wuxuu noolaa shan iyo toban sannadood iyo toddoba boqol ka dib markuu dhalay Kaynan, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan cimrigii Enoos wuxuu noqday shan iyo sagaal boqol oo sannadood, markaasuu dhintay.

Oo Kaynaan wuxuu noolaa boqol iyo toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay Malaleel. Kaynaan wuxuu noolaa toddoba boqol iyo afartan sannadood ka dib markuu dhalay Mahalaleel, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmahooda Kaynaan waxay noqdeen toban sannadood iyo sagaal boqol, wuuna dhintay.

Mahalaleel wuxuu noolaa shan iyo lixdan iyo boqol sannadood, wuxuuna dhalay Jared. Oo Maleleel wuxuu noolaa ka dib markuu dhalay Jared, todobaah boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmihii Maleleel waxay noqdeen sanado siddeed boqol iyo sagaashan iyo shan, wuuna dhintay. Jared wuxuu noolaa laba iyo lixdan sannadood iyo boqol, wuxuuna dhalay Enoch. Oo Jared wuxuu noolaa siddeed boqol oo sannadood ka dib markuu dhalay Enoch, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmihii Yared waxay noqdeen laba iyo lixdan iyo sagaal boqol oo sannadood, wuuna dhintay. Enoch wuxuu noolaa boqol iyo lixdan iyo shan sano, wuxuuna dhalay Methuselah. Enoch wuxuu la raalliyey Ilaaha ka dib markuu dhalay Methuselah, laba boqol sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmihii Eenook waxay noqdeen shan iyo lixdan iyo saddex boqol sannadood. Enoch wuxuu ka farxiyey Ilaaha, oo

lama helin, maxaa yeelay Ilaaha ayaa qaatay isaga. Methuselah wuxuu noolaa boqol iyo lixdan iyo toddoba sannadood, wuxuuna dhalay Lamek. Oo Methuselah wuxuu noolaa ka dib markuu dhalay Lamech laba iyo siddeed boqol sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalihii Matusalax ee uu noolaa waxay noqdeen sagaal iyo lixdan iyo sagaal boqol oo sannadood, wuuna dhintay. Lamek wuxuu noolaa boqol iyo siddeetan iyo siddeed sannadood, wuxuuna dhalay wiil. Oo wuxuu u bixiyey magaciisa Nuux, isagoo leh, kan wuxuu ina nasin doonaa shaqooyinkeenna, iyo murugada gacmaheenna, iyo dhulka uu Rabbiga Ilaaha habaaray. Laameg wuxuu noolaa shan boqol iyo shan iyo lixdan sannadood ka dib markuu dhalay Nuux, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalihii Lamek waxay noqdeen toddoba boqol iyo konton iyo saddex sannadood, markaasuu dhintay. Nuux wuxuu ahaa shan boqol oo sanno jir, wuxuuna dhalay saddex wiil: Sheem, Xaam, iyo Yaafed.

6

Oo waxay dhacday markii dadku bilaabeen inay ku badan yihiin dhulka dushiisa, gabdhona waa loo dhashay. Markay arkeen

wiilashii Ilaaha gabdhihii dadka, inay qurux yihiin, waxay u qaadeen naftooda dumar ka dhammaan kuwii ay doortay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha yidhi, Ruuxaygu kuma sii jiri doono dadkan weligood, maxaa yeelay iyagu waa jidhka, laakiin maalmahooduna waxay noqon doonaan boqol iyo labaatan sannadood. Gorgorradu waxay joogeen dhulka maalmihii, oo ka dib taas markii wiilashii Ilaah u galeen gabdhihii dadka oo ay u dhaleen carruur, kuwaasu waxay ahaayeen gorgorradu weligood jiray, dadkii caanka ahaa.

Rabbiga Ilaaha ahu markuu arkay in xumaantooyinka dadka ay ku batteen dhulka, iyo in qof kasta uu si taxaddar leh qalbigiisa ugu fikiro shararka maalmo kasta, Oo Ilaah wuxuu ka fikiray inuu abuuray biniaadamka dhulka korkeeda, wuuna ka xumaatay. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Waxaan tirtiri doonaa dadka aan abuuray oo ka muuqda dhulka, dadka iyo xoolaha, iyo waxyaalaha gurguurta iyo shimbiraha samada, waayo waan ka xunahay inaan abuuray iyaga.

Nuux laakiin wuxuu helay raalli u noqosho hortii Rabbiga Ilaaha ah. Kuwanuna waa qarniyada Nuux. Nuux wuxuu ahaa nin xaq ah, oo kaamil ku ahaa qarnigii isaga, oo Ilaah ka raalli ahaa Nuux. Nuux wuxuu dhalay saddex wiil: Sheem, Xaam, iyo Yaafed.

Dhulkii waa la burburiyey Ilaah hortiisa, dhulkiina waa ka buuxsamay xaqdarro. Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu arkay dhulka, oo wuxuu ahaa burbursan, sababtoo ah jidhkii oo dhammu wuxuu burburiyey jidkiisa dhulka dushiisa. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi Nuux, Wakhtigii dadka oo dhan wuxuu yimid hortayda, maxaa yeelay dhulka waxaa ka buuxsamay xaqdarradooda, oo bal eeg, aniga waan baabbiin doonaa iyaga iyo dhulka.

Sidaa darteed samayso adiga u sanduuq ka alwaax afar geesood ah, buulal samee sanduuqa, oo dabool ku samee iyada gudaha iyo dibadda shidaalka. Oo sidaas ayaad u samayn doontaa sanduuqa: saddex boqol oo dhudhun dhererka sanduuqa, konton dhudhun ballaadhka, iyo soddon dhudhun sarajoogga. Ururinta waxaad samayn doontaa sanduuqa, oo dhudhun keliya ayaad ku dhammayn doontaa iyada xagga sare, albaabka sanduuqase waxaad ka samayn doontaa dhinacyada, dabaqyo hoose, labaad iyo saddexaadna waxaad ka dhigan doontaa iyada. Aniga laakiin eeg, waxaan keenayaa daadka biyaha ah dhulka dushiisa, si aan u baabbiyo jidhka oo dhan oo ay ku jirto nafta nolosha ee ka hooseysa cirka, iyo wax kasta oo dhulka jooga way dhiman doonaan.

Oo waxaan axdigayga kula dhisi doonaa, waad geli doontaa sanduuqa, adiga, iyo wiilashaada, iyo naagtaada, iyo naagaha wiilashaada oo kula jira. Oo xoolaha oo dhan, iyo waxyaalaha gurguurta oo dhan, iyo dugaagga oo dhan, iyo jidhka oo dhan, laba laba ka mid ah waxaad gudaha sanduuqa soo gelin doontaa, si aad iyaga naftaada la noolaysato, waxayna noqon doonaan lab iyo dhedig. Laga dhammaan shimbiraha duulaya sida noocyadooda, iyo laga dhammaan xoolaha sida noocyadooda, iyo laga dhammaan waxyaalaha gurguurta ee dhulka ku gurguurta sida noocyadooda, laba laba oo ka mid ah kulli waxay kuu iman doonaan si lagula quudiyo adiga, lab iyo dhedig. Adiga laakiin waxaad naftaada u qaadan doontaa dhammaan cuntada aad cuni doontaan, oo waxaad soo ururin doontaa, waxayna noqon doontaa cunto adiga iyo iyaga. Oo Nuux wuxuu sameeyay dhammaan wixii Rabbiga Ilaaha ahu ku amray, sidaasuu u sameeyay.

7

Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi Nuux, Gal adiga iyo gurigaaga oo dhan sanduuqa gudahiisa, waayo waxaan ku arkay mid xaq ah hortayda jiilkan dhexdiisa. Xoolaha nadiifka ah laga keeno

toddoba toddoba, lab iyo dheddig, laakiin xoolaha aan nadiifka ahayn laga keeno laba laba, lab iyo dheddig. Iyo shimbiraha cirka oo nadiifka ah toddoba toddoba lab iyo dhudig, iyo shimbiraha aan nadiifka ahayn oo dhan laba laba lab iyo dhudig, si loo quudiyo farcan dhulka oo dhan. Weli waayo toddoba maalmood, aniga waxaan ku soo dejinayaa roob dhulka, afartan maalmood iyo afartan habeen, oo waxaan tirtiri doonaa dhammaan noolaha aan abuuray wejiga dhulka oo dhan. Oo Nuux wuxuu sameeyay wax kasta oo Rabbiga Ilaaha ugu amray. Nuux laakiin wuxuu ahaa lix boqol oo sanno jir, oo daadkii biyaha ayaa dhulka ku dhacay. Nuux iyo wiilashiisii, iyo naagtiisii, iyo naagihii wiilashiisa ayaa la galay sanduuqii sababtoo ah biyihii daadka. Iyo ka shimbiraha daahirka ah, iyo ka shimbiraha aan daahirka ahayn, iyo ka xoolaha daahirka ah, iyo ka xoolaha aan daahirka ahayn, iyo ka dhammaan waxyaalaha dhulka ku gurguurta, Laba laba ayaa u galay Nuux gudaha sanduuqa, lab iyo dheddig, sida Ilaaha ugu amray Nuux. Waxayna noqotay toddobadii maalmood ka dib, biyihii daadkii ayaa ku soo degay dhulka. Sanadkii lix boqolka ee nolosha Nuux, bisha labaad, maalintii toddoba iyo labaatanaad ee bisha, maalintaas waxaa dillaacay dhammaan ilaha yamayska, albaabbadii samadana way furmeen. Oo roobkii ayaa ku daay dhulka afartan maalmood iyo

afartan habeen. Maalintaas waxaa galay Nuux, Sheem, Xaam, Yaafed oo ahaa wiilashii Nuux, iyo naagtii Nuux, iyo saddexdii naagood oo wiilashiisa, oo isaga la socday, waxayna galeen doonnidii. Iyo dhammaan xayawaanka dibadda sida ay u kala baxaan jinsigooda, iyo dhammaan xoolaha sida ay u kala baxaan jinsigooda, iyo wax kasta oo gurguurta oo dhulka ku dhaqdhaqaaqa sida uu u kala baxo jinsiga, iyo shimbir kasta sida ay u kala baxdo jinsigeeda. Waxay galeen xagga Nuux oo galeen sanduuqa, laba laba, lab iyo dheddig, ka mid ah jidhka oo dhan ee ruuxa nolosha ku jiro. Kuwii soo galayay oo ahaa lab iyo dhaddig oo ka mid ah jidhka oo dhan ayaa galay, sidii Ilaah ugu amray Nuux, markaasaa Rabbiga Ilaah xidhay sanduuqii dibaddiisa.

Oo waxay noqotay daadkii afartan maalmood iyo afartan habeen kor dhulka, oo biyihii way korodheen, oo waxay kor u qaadeen sanduuqii, oo wuu kor loo qaaday dhulka. Oo biyihii way xoog yeesheen, wayna aad u korodheen dhulka dushiisa, oo sanduuqiina wuxuu ku socday biyaha dushiisa. Biyahuse aad iyo aad ayuu uga adkaatay dhulka, wuxuuna daboolay dhammaan buuraha dhaadheer ee samada ka hooseeyay. Shan iyo toban dhudhun ayaa biyaha kor ugu kacay, waxayna daboolen dhammaan buuraha sare. Oo waxaa dhintay jidhkii oo dhan ee

dhulka ku dhaqdhaqaaqi jiray oo ahaa shimbiraha, iyo xoolaha, iyo dugaagga, iyo wax kasta oo gurguurta oo dhulka ku dhaqdhaqaaqa, iyo dadkii oo dhan. Oo wax kasta oo neef nolol leh iyo wax kasta oo dhulka engegan joogay, way wada dhinteen. Oo wuxuu tirtiray dhammaan noolaha ku jiray wajiga dhulka, laga bilaabo dadka ilaa xayawaanka, iyo waxyaalaha gurguurta, iyo shimbiraha samada, oo waxaa laga tirtiray dhulka. Waxaa hadhay Nuux keligiis iyo kuwii la jiray doonnida gudaheeda. Oo biyihii waxay kor ugu kaceen dhulka dushiisa boqol iyo konton maalmood.

8

Ilaahna wuxuu xusuustay Nuux, iyo dhammaan xayawaanka dibadda, iyo dhammaan xoolaha, iyo dhammaan shimbiraha, iyo dhammaan waxyaalaha gurguurta ee gurguurta, intii la jiray isaga gudaha doonnida, oo Ilaahna wuxuu keenay dabayl dhulka dusheeda, biyihiiina way joogsadeen. Oo la daboolay ilaha moolka, iyo albaabbadii biyaha samada, oo la joojiyay roobkii samada ka yimid. Biyihii way yaraanayeen iyagoo dhulka ka socda, oo biyihii way dhimanayeen konton iyo boqol maalmood ka dib. Oo sanduuqii wuxuu ku fadhiistay bisha toddobaad,

maalintii toddobaad iyo labaatanaad ee bisha, buuraha Ararat dushooda. Biyahii wuu yaraanayay ilaa bishii tobnaad. Oo bishii tobnaad, maalintii kowaad ee bisha, waxaa muuqday madaxyada buuraha. Waxay dhacday in ka dib afartan maalmood Nuux furay daaqadda sanduuqa uu sameeyay. Wuxuu diray tukaha, oo markuu baxay, ma uu soo noqon ilaa biyaha dhulka ka engegay. Wuxuu diray qoolleydii ka dib isaga, si uu u arko haddii biyihii ka yaraadeen dhulka. Qoolleydii ma helin nasasho cagaheeda, wayna ku noqotay isaga sanduuqa, sababtoo ah biyo ayaa kor joogay wejiga dhulka oo dhan, markaasuu gacanta fidiyey oo qabtay iyadii, oo wuxuu iyada u soo geliyey naftiisa sanduuqa gudihisa. Oo isagoo weli sugay toddoba maalmood oo kale, mar labaad ayuu qoolleydii ka diray sanduuqii. Oo qoolleydii ayaa fiidkii xaggiisa ku soo noqotay, oo waxay afkeeda ku haysatay caleenta saytuunka oo qallalan, oo Nuux wuu ogaaday in biyihii dhulka ka yaraadeen. Oo isagoo weli sugay toddoba maalmood oo kale, mar labaad ayuu diray qoolleydii, oo mar dambe uma ay soo noqon. Waxayna dhacday sannadkii lix boqol iyo kowaad ee nolosha Nuux, bishii kowaad, maalintii kowaad ee bisha, biyihii ayaa ka engegay dhulka. Nuuxna wuxuu kashifay saqafkii doonnidii uu sameeyay, wuxuuna arkay in biyihii ka engeegen wejiga dhulka. Bishii

labaad, maalintii toddoba iyo labaatanaadka, dhulkii wuu engegay.

Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu Nuux ku yidhi: Ka bax doonta adiga, iyo naagta adigaa, iyo wiilasha adigaa, iyo naagaha wiilasha adigaa oo kula jira. Dhammaan xayawaanka dibadda ee kula jira, iyo jidhka oo dhan laga bilaabo shimbirrada ilaa xoolaha, iyo waxa gurguurta oo dhan ee dhulka ku socda, la soo bixi. Kordha oo ku badsada dhulka. Nuux baa baxay, iyo naagtiisii, iyo wiilashiisii, iyo naagihii wiilashiisa oo la socday. Dhammaan xayawaanka dibadda ah, dhammaan xoolaha, dhammaan shimbiraha, iyo dhammaan waxyaalaha gurguurta oo dhulka kor u dhaqaaqa ayaa noocyadooda u baxay sanduuqii.

Nuux wuxuu Rabbiga u dhisay meel allabari, wuxuuna ka qaatay dhammaan xoolaha nadiifka ah iyo dhammaan shimbiraha nadiifka ah, wuxuuna meel allabariga dusheeda ugu bixiyey qurbaan la gubo. Waxaana uriyey Rabbigu Ilaaha carafka udgoon. Waxaana yidhi Rabbigu Ilaaha markuu ka fikiray, Ma aan ku dari doono weli inaan habaaro dhulka sababta u ah shuqullada dadka, sababtoo ah fikirkii dadka wuxuu si taxaddar leh ugu dhex jiraa shararka tan iyo dhallnimada kiisa. Ma aan ku dari doono sidaa darteed weli inaan wax u dhufto dhammaan

jidhka nool, sida aan sameeyey. Dhammaan maalmaha dhulka, iniinyo iyo beergooyis, qabow iyo kulayl, xagaa iyo gu, maalin iyo habeen ma joojin doonaan.

9

Ilaah wuxuu barakaysiiyey Nuux iyo wiilashiisii, oo wuxuu ku yidhi iyaga: Korodhsada oo badbaada, oo buuxiya dhulka, oo xukunta iyada. Oo gariirka iyo cabsida idinka ayaa ahaan doonta kor dhamaan xayawaanka dhulka, iyo kor dhamaan shimbiraha samada, iyo kor dhamaan waxa dhaqaaqa dhulka, iyo kor dhamaan kalluunka badda, gacmihiinna hoostooda ayaan idiin siiyey. Wax kasta oo gurguurta oo nool idiin noqon doonaa cunto, sida khudaarta doogga ayaan idiin siiyay waxyaalaha oo dhan. Laakiin hilib ku jira dhiigga nafta ha cunina. Oo sababtoo ah dhiiggaaga nafhiinna idinka, gacanta dhammaan dugaagga waan ka doonayaa isaga, oo gacanta nin walaal waan ka doonayaa nafta ninka. Kan daadiya dhiiga nin, meeshii dhiiggiisa ayaa la daadin doonaa, waayo sawirka Ilaah ayaan ku abuuray ninka. Idinka laakiin kordhiya oo tarma, dhulka buuxiya, oo xukunta.

Oo Ilaah wuxuu ku yidhi Nuux iyo wiilashiisii oo isaga la joogay:
Oo bal eega, aniga waxaan la dhisayaa axdigayga idinla, iyo
farcankiinna idinka daba. iyo dhammaan nafta nool ee idinla
jirta, laga bilaabo shimbiraha, iyo xoolaha, iyo dhammaan
dugaagga dhulka, in badan ee idinla jira, kuwa baxay doontida
oo dhan. Oo waxaan idinka dhisi doonaa axdigayga, oo
dhammaan jidhku mar dambe kama dhiman doono biyaha
daadka, oo mar dambe ma jiri doono daad biyo ah oo
burburinaya dhulka oo dhan. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ahi
Nuux ku yidhi, tanu waa calaamadda axdiga aan aniga iyo idinka
dhexdayada siinayo, iyo dhexda nafta nool oo dhan ee idinla
jirta, qarniyo weligood ah. Qaansadayda waxaan dhigayaa
daruurta dhexdeeda, oo waxay noqon doontaa calaamad axdi u
dhexeeya aniga iyo dhulka. Oo waxay noqon doontaa markaan
daruuraha dhulka ku soo ururiyo, qaansada waxaa lagu arki
doonaa daruurta. Waxaan xusuusan doonaa axdigayga, kaas oo
ah dhexda aniga iyo idinka, iyo dhexda dhammaan nafta nool ee
jirka oo dhan ku jirta, oo biyuhu mar dambe ma noqon doonaan
daad si ay u baabbiyaan jirka oo dhan. Qaansadaydu waxay ku
jiri doontaa daruurta, oo waxaan arki doonaa si aan u xusuusto
axdiga weligiis ah oo u dhexeeya aniga iyo dhulka, iyo kan u
dhexeeya nafta nool oo ku jirta jidhka oo dhan ee dhulka ku yaal.

Oo Ilaah wuxuu ku yidhi Nuux, Tanu waa calaamadda axdiga aan dhex dhigay aniga iyo dhammaan jidhka ku jira dhulka.

Wiilashii Nuux ee ka soo baxay markabkii waxay ahaayeen Sheem, Xaam iyo Yaafed. Xaam wuxuu ahaa aabbihii Kancaan. Saddexdan waa wiilashii Nuux, kuwaasoo laga kala firdhay dhulka oo dhan. Nuuxna wuxuu bilaabay inuu noqdo nin beeraley dhulka, wuuna beertay beer canab ah. Oo wuu ka cabay khamriga, wuuna sakhraamay, wuuna qaawanaaday gurigiisa gudihisa. Oo Xaam oo ahaa aabbaha Kancaan ayaa arkay cawrada aabbihis, markaasuu dibadda u baxay oo u sheegay labadii walaalihis. Sheem iyo Yaafed dharkii way qaadeen, garbahoodii labada ayay saareen, dib bay u socdeen, oo daboolen cawradii aabbahood, wejigoodu wuxuu ahaa dib u jeedka, oo cawradii aabbahood ma ay arkin. Nuux ayaa ka toosay khamrigii, wuxuuna ogaaday wixii wiilkiisii yaraa ku sameeyay. Wuxuu yidhi, Habaaran yahay Kanacan addoon, addoon guriga ah ayuu u noqon doonaa walaalihis. Oo wuxuu yidhi, barako leh Rabbiga Ilaaha Sheem, oo Kancaan wuxuu noqon doonaa addoonkiisa. Ilaaha ha ballaadhinayo Yaafed, oo ha deggo guryaha Sheem, oo Kancaan ha noqdo addoonkiisa.

Nuux wuxuu noolaa daadkii ka dib saddex boqol iyo konton

sannadood. Oo dhammaan maalihii Nuux waxay noqdeen sagaal boqol iyo konton sannadood, wuuna dhintay.

10

Kuwanuna waa qarniyada wiilasha Nuux, Sheem, Xaam, iyo Yaafed, oo waxaa iyaga u dhashay wiilal ka dib daadkii.

Wiilashii Yaafed waxay ahaayeen: Gomer, iyo Magooj, iyo Maaday, iyo Yaawaan, iyo Eliishaa, iyo Tuubal, iyo Mesheg, iyo Tiiraas. Wiilashii Gomer waxay ahaayeen Ashkenaz, iyo Riphath, iyo Togarmah. Oo wiilashii Jovan waxay ahaayeen Elisha, iyo Tarshish, Kittim, iyo Rodanim. Kuwan waxaa laga soocay jasiiradaha quruumaha dhulkooda, mid kasta sida afkiisa qabiilooyinkiisa, iyo quruumihiisa.

Wiilashii Xaam waxay ahaayeen Kuush, Misrayim, Fuud, iyo Kancaan. Wiilashii Khuush waxay ahaayeen Sabaa, Xawiilah, Sabtah, Racmah, iyo Sabtaka. Wiilashii Racmahna waxay ahaayeen Sabaa iyo Dadaan. Kuush wuxuu dhalay Nimrod, kaasoo bilaabay inuu noqdo nin weyn dhulka korkeeda. Isagu wuxuu ahaa nin weyn oo ugaadhsade hortii Rabbiga Ilaaha.

Sababtaas darteed waxay odhan doonaan, Sida Nimrod oo kale, nin weyn oo ugaadhsade hortii Rabbiga. Oo bilowgii boqortooyadiisa wuxuu ahaa Baabuloon, iyo Orekh, iyo Arkaad, iyo Kalaanne, oo ku yiil dhulka Senaaar. Ashuur wuxuu ka baxay dhulkaas, wuxuuna dhisay Ninawee, iyo magaalada Rooboth, iyo Kalaax. iyo Dasah oo u dhexaysa Nineveh iyo Calah; tanu waa magaalada weyn. Oo Mesraim wuxuu dhalay dadkii Luudiim, iyo dadkii Neftaleiim, iyo dadkii Enemetiim, iyo dadkii Labiim, Iyo kuwa Pathrusim, iyo kuwa Casluhim, halka ay ka soo baxeen reer Philistines, iyo kuwa Caphtorim. Canaan wuxuu dhalay Sidon oo ahaa curadkiisa, iyo Xeeti, iyo kan Yebuusiga, iyo kan Amoriiga, iyo kan Gergesiga. iyo kan Xiwite, iyo kan Aruukaayo, iyo kan Asenaayo. Iyo tan Aradian, iyo tan Samaritan, iyo tan Amathi. Dabadeedna waxaa kala firdheen qabiilooyinkii reer Kancaan. Oo soohdimihii Kancaaniyiintu waxay ahaayeen laga bilaabo Siidoon ilaa la yimaado Geraar iyo Gaasa, oo ilaa la yimaado Sodom iyo Gomora, Admaah iyo Seboyiim ilaa Laashaa. Kuwan waa wiilashii Xaam, qabiilooyinkooda dhexdooda, sida afafkooda, dhulalkooda dhexdooda, iyo quruumahoodii dhexdooda.

Shem waxaa u dhashay, isagoo ah aabbaha dhammaan wiilasha Eber, walaalkii Japheth oo weynaa. Wiilashii Shem waxay

ahaayeen Elam, iyo Assyria, iyo Arphaxad, iyo Lud, iyo Aram, iyo Cainan. Wiilashii Araam waxay ahaayeen Uus, iyo Uul, iyo Gaater, iyo Meshek. Arphaxad wuxuu dhalay Cainan, Cainan wuxuu dhalay Sala, Salana wuxuu dhalay Eber. Eber waxaa u dhashay laba wiil, mid magiciisa la odhan jiray Phaleg, maxaa yeelay wakhtigiisa ayaa dhulka loo qaybiyay, walaalkiisna magiciisa waxaa la odhan jiray Joktan. Joktan wuxuu dhalay Elmodad, iyo Saleth, iyo Sarmoth, iyo Jerach, iyo Hadoram, iyo Abimael, iyo Diklah, iyo Obal. iyo Abimael, iyo Sheba, iyo Oofir, iyo Ewiilaa, iyo Yobaab; dhammaantood kuwan waxay ahaayeen wiilashii Yoktaan. Waxay noqotay deganaanshahoodu, laga bilaabo Masse ilaa la gaaro Buurta Saphera ee bari. Kuwan waa wiilashii Sheem, qabiilooyinkooda dhexdooda, sida afafkooda, dhulalkooda dhexdooda, iyo quruumahoodii dhexdooda. Kuwani waa qabiilooyinka wiilasha Nuux sida ay u qarniyada iyaga, sida ay u quruumaha iyaga. Kuwantan ayaa laga kala firdhiyey jasiiradaha quruumaha dhulka dushiisa dabadiis daadkii.

11

Dhulka oo dhammuna wuxuu lahaa af hal ah, oo dadka oo

dhammuna waxay ku hadli jireen luuqad keliya. Oo waxay dhacday markay bari ka soo guureen, inay heleen bannaanka ku yaal dhulka Shinar, oo halkaas ay degeen. Nin baa deriskiisa ku yidhi, Kaalaya aan samayno leben, oo aan dab ku dubno, waxaana lebenta ugu noqotay dhagax, asfaltiina waxay u noqotay dhoobada. Oo waxay yidhaaheen, Kaalaya aan nafteenna u dhisanno magaalo iyo munaarad, oo madaxeedu samada gaadho, oo aan nafteenna magac u samayno, ka hor intaan lagu kala firdhin wejiga dhulka oo dhan. Oo Rabbigu wuu soo degay inuu arko magaalada iyo munaaraddii ay wiilashii aadanaha dhiseen. Oo Rabbigu wuxuu yidhi, bal eeg, jinsi mid iyo bushimo mid ayaa dhammaan leh, oo tan ayay bilaabeen inay sameeyaan, oo hadda wax kasta oo ay damacaan inay sameeyaan kama fashilmi doonaan. Kaalaya, oo soo degay aan ku khalkhalinno afkooda halkaas, si aanay mid kastaaba u maqlin codka deriskiisa. Oo Rabbigu wuxuu iyaga ka kala firdhiyey halkaas oo ku kala firdhiyey dhulka oo dhan dusheeda, wayna joojiyeen dhismihii magaalada iyo munaaraddii. Sababtaas darteed magaceeda waxaa loo yidhi Qasnaanta, maxaa yeelay halkaas ayuu Rabbigu ku qasay afafkii dhulka oo dhan, oo halkaasna wuxuu Rabbigu kaga kala firdhiyey wejiga dhulka oo dhan.

Kuwanuna waa goysaskii Sheem, Sheemna wuxuu ahaa wiil boqol sannadood jira, markii uu dhalay Arfaksad, sannadkii labaad daadkii ka dib. Sheem wuxuu noolaa shan boqol oo sano ka dib markuu dhalay Arfaksad, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Arfaksad wuxuu noolaa boqol iyo shan iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Kaynaan. Arfaksad wuxuu noolaa afar boqol oo sannadood ka dib markuu dhalay Kaynaan, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Kaynaan wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Saala, Kaynaan wuxuu noolaa saddex boqol iyo soddon sannadood ka dib markuu dhalay Saala, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Sala wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Eber. Oo Sala wuxuu noolaa saddex boqol iyo soddon sannadood ka dib markuu dhalay Eber, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Eber wuxuu noolaa boqol iyo soddon iyo afar sano, wuxuuna dhalay Faaleg. Oo Eber wuxuu noolaa, ka dib markuu dhalay Faaleg, laba boqol iyo toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Oo Faaleg wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Ragaw. Faaleg wuxuu noolaa, ka dib markuu dhalay Raaguu, sagaal iyo laba boqol

sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Oo Ragau wuxuu noolaa boqol iyo soddon iyo laba sannadood, wuxuuna dhalay Seruug. Oo Ragau wuxuu noolaa laba boqol iyo toddoba sannadood ka dib markuu dhalay Seruug, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, markaasuu dhintay. Seruug wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Naaxoor. Oo Seruug wuxuu noolaa, ka dib markuu dhalay Naaxoor, laba boqol oo sano, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, wuuna dhintay. Nahor wuxuu noolaa boqol iyo sagaal iyo toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay Terax. Waxaana noolaa Nahor, ka dib markuu dhalay Terah, boqol iyo shan iyo labaatan sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, wuuna dhintay. Terah wuxuu noolaa toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay Abram, iyo Nahor, iyo Haran.

Kuwanuna waa qolooyinkii Terah. Terah wuxuu dhalay Abram, Nahor, iyo Haran, Haranna wuxuu dhalay Lot. Oo Haran wuxuu ku dhintay hortiisa aabbihiis Terah dhulkii uu ku dhashay, oo ahaa dhulkii Kaldiiyiinta. Oo Aabraam iyo Naaxoor waxay guursadeen naago, magaca naagta Aabraam wuxuu ahaa Saaray, magaca naagta Naaxoor wuxuu ahaa Melka, oo ahayd gabadha Aaraan, oo ahaa aabbaha Melka iyo aabbaha Iskaah. Waxaana ahaa Saaray madhalays, mana ay dhalin carruur. Terah wuxuu

kaxeeyey wiilkiisa Abram, iyo Luud oo ahaa wiilkii Arran ina wiilkiisa, iyo Saaray oo ahayd gabadha uu guursaday wiilkiisa Abram, oo wuxuu iyaga ka soo bixiyey dalkii Kaldeeyiinta si ay u tagaan dhulka Kanacan. Waxay yimaadeen ilaa Xaaraan, oo halkaas ayuu degay. Oo dhammaan maalmihii Terax ee uu ku noolaa dhulka Xaaraan waxay ahaayeen laba boqol iyo shan sannadood, oo Terax wuxuu ku dhintay Xaaraan.

12

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Abram, ka bax dhulkaaga, iyo qoyskaaga, iyo guriga aabbahaaga, oo kaalay dhulka aan ku tusi doono. Oo waxaan kaa dhigi doonaa quruun weyn, waanan ku barakayn doonaa, magacaagana waan weynaan doonaa, oo waxaad noqon doontaa mid la barakeeyey. Oo waxaan barakayn doonaa kuwa ku barakaynaya, oo kuwa ku habaara waan habaari doonaa, oo dhammaan qabiilooyinka dhulka waxay kugu barakayn doonaan. Aabraam wuu tegey, sida Rabbigu ugu hadlay, Luudna wuu la tegey. Aabraam wuxuu ahaa toddobaatan iyo shan sannadood markii uu ka baxay Xaaraan. Oo wuxuu Aabram qaatay Saaray oo ahayd naagtiisii, iyo Luud oo ahaa wiilkii walaalkiis, iyo dhammaan hantidoodii intay haysteen oo

dhan, iyo dhammaan nafihii ay haysteen, oo ka yimid Xaaraan, oo way baxeen inay tagaan dhulka Kanacan. Aabraam wuxuu dhex maray dhulka oo dhan ilaa uu gaadhay meesha Shekem, xagga geedka oak ee dheer, Kancaaniyiintuna markaas ayay dhulka degganaan jireen. Rabbigu wuxuu u muuqday Abrām, oo wuxuu ku yidhi, Farcankaa waxaan siinayaa dhulkan. Abrām wuxuu halkaas uga dhisay meel allabari Rabbiga u muuqday isaga. Oo halkaas ayuu ka tegey oo wuxuu u kacay buurta bari ka xigta Beytel, oo wuxuu halkaas ka dhisay teendhadiisii, Beytel galbeed, Angai bari, oo wuxuu halkaas Rabbiga uga dhisay meel allabari, oo wuxuu ku baryay magaca Rabbiga. Oo Aabraam wuu tegey, oo intuu socday ayuu xerada ku dhigay cidlada.

Waxayna dhacday abaaro dhulka dushiisa, markaasaa Aabraam u degay Masar inuu halkaas degganaado, maxaa yeelay abaartii way sii xumaatay dhulka dushiisa. Waxay dhacday markii Aabraam ku soo dhowaaday inuu Masar galo, Aabraam wuxuu ku yidhi Saaray oo ah naagtiisa, waan ogahay in aad tahay naag qurux badan. Noqon doonaa sidaa darteed, sida ay Masriyiintu ku arkaan, waxay dhihi doonaan in naagtiisu tahay tan, oo waxay i dili doonaan, adigase way ku badbaadin doonaan. Sidaa darteed waxaan idhi inaan walashiis ahay, si wanaag iigu dhaco sababtaada awgeed, oo naftaydu adigaa awgeed noolaan doonto.

Waxay dhacday markii Aabraam galay Masar, Masriyiintii way arkeen naagtiisii, inay aad u qurux badnayd. Oo taliyayaashii Fircoon ayaa iyada arkay, oo Fircoon bay u ammaaneen, oo waxay iyada geliyeen gurigii Fircoon. Oo Abraam si fiican ayay ugu isticmaaleen iyada aawadiis, oo waxaa u yeeshay ido, iyo weylal, iyo dameerro, iyo addoommo, iyo gabdho addoommo ah, iyo baqlo, iyo geel. Oo Ilaah wuxuu ku dhibay Fircoon belaayooyin waaweyn oo shar ah, iyo gurigiisa, Saaray oo ahayd naagtii Aabraam aawadeed. Fircoon ayaa u yeedhay Aabram, oo wuxuu ku yidhi, maxay waxani aad ii samaysay? Sababtoo ah iima aadan sheegin in ay naagtaada tahay. Maxaad u tidhi in walaashayda tahay? Oo waxaan iyada u qaatay aniga naag. Oo hadda bal eeg, naagta aad hortaada, qaatay oo tag. Oo Fircoon wuxuu ragga ku amray Aabraam in la diro isaga, iyo naagtiisa, iyo wax kasta oo uu lahaa.

13

Aabraam wuxuu ka tegey Masar isaga iyo naagtiisa iyo wax walba oo uu lahaa, iyo Luud oo la socday, waxayna u kaceen xagga cidlada. Abram aad buu u taajir ahaa xoolo, lacag, iyo dahab. Wuxuu ku noqday meeshii uu ka yimid oo ah cidlada tan

iyo Beytel, ilaa meeshii teendhadiisu hore u joogtay, oo u dhexaysay Beytel iyo Ayngay, Wuxuu tegey meeshii allabariga oo uu markii hore halkaas ka dhisay, Aabraamna wuxuu halkaas ku baryay magaca Rabbiga. Luud oo la socday Aabraam wuxuu lahaa ido, dibiyo, iyo teendhooyiin. Dhulkii ma qaadi karin inay wada degaan isla mar, sababtoo ah hantidoodu ahayd badan, oo dhulkii ma qaadi karin inay wada degaan isla mar. Waxaa dhex maray dagaal adhijirradii xoolaha Aabraam iyo adhijirradii xoolaha Luud, halka reer Kancaan iyo reer Feris markaas degganaan jireen dhulka. Aabraam wuxuu ku yidhi Luud, ha jirin dagaal inoo dhexeeya aniga iyo adiga, iyo adhijirradayda iyo adhijirradaada, waayo waxaynu nahay dad walaalo ah. Sow dhulka oo dhan hortaada ma yaallo? Iga kala sooc, haddii aad bidix tagto, aniga midig baan tagayaa, haddii aad midigna tagto, aniga bidix baan tagayaa. Oo Luud markuu indhihiisa kor u qaaday, wuxuu arkay gobolka Webi Urdun oo dhan, in uu dhammaantiis biyo badnaa, intaan Ilaah burburin Sodom iyo Gomora, oo uu ahaa sida Jannada Ilaah, iyo sida dhulka Masar, ilaa la gaadho Sogor. Oo Luud wuxuu naftiisa u doortay dhammaan gobolka Webi Urdun ku wareegsan, oo Luud wuxuu ka tegey xagga bari, oo mid kastaa walaalkiis ayuu ka soocday. Abram laakiin wuxuu degay dhulka Canaan, Lot laakiin wuxuu

degay magaalada aagga ku wareegsan, wuxuuna teendhadiisa ka dhisay Sodom. Dadka ku jiray Sodom waxay ahaayeen kuwo shar ah iyo dembilayaal Ilaaha hortiisa aad u xun. Ilaahna wuxuu ku yidhi Abram ka dib kala soociddii Lot isaga, kor u eeg indhahaaga, oo arag meesha aad hadda joogto xagga woqooyi iyo koonfur iyo bari iyo badda, Sababtoo ah dhulka oo dhan ee aad aragtaa, adiga ayaan siin doonaa iyada iyo farcankaaga weligaa. Oo waxaan farcankaaga ka dhigi doonaa sida ciidda dhulka, haddii qof awood u yeesho inuu tiriyo ciidda dhulka, sidaas oo kale farcankaagana waa la tirin doonaa. Kac oo dhex mar dhulka dhererka iyo ballaadhka, waayo waxaan ku siinayaa adiga iyo farcankaa weligaa. Oo Aabraam markuu teendhadiisa raray, ayuu yimid oo degay agta geedka Mamre, kaas oo ku yiil Xebroon, oo halkaas ayuu meel allabari uga dhisay Rabbiga.

14

Waxay dhacday in boqortooyada Amraphel oo ahaa boqorka Shinar, iyo Arioch oo ahaa boqorka Ellasar, Chedorlaomer oo ahaa boqorka Elam, iyo Tidal oo ahaa boqorka quruumaha, Waxay la dagaallameen Balla oo ahaa boqorkii Sodom, iyo Barsa oo ahaa boqorkii Gomorrah, iyo Sennaar oo ahaa boqorkii

Adamah, iyo Symobor oo ahaa boqorkii Zeboiim, iyo boqorkii Balak, taas oo ahayd Zoar. Dhammaan kuwan waxay ku heshiiyeen inay ku kulmaan dooxada cusbada leh, taas oo ah badda cusbooyinka. Laba iyo toban sannadood ayay u adeegeen Kodorlagoomor, laakiin sannadkii saddex iyo tobnaad ayay ka caasiyoobeen. Sannadkii afar iyo tobnaad ayaa Chedorlaomer iyo boqorradii la socday yimid, oo waxay laayeen gariirradii Ashtaroth joogay iyo Karnaim, iyo quruumaha xoogga badnaa oo iyaga la jiray, iyo reer Ommaeans oo magaalada Saue joogay. Iyo reer Xoriyadii ku jiray buuraha Seciir, ilaa geedka terebiinta ee Faaraan, taasoo ku taal cidlada. Oo markay soo noqteen ayay yimaadeen ilaha garsoorka, taasoo ah Kaadeesh, oo waxay laayeen dhammaan taliyayaashii Camaaleq iyo reer Amoriyadii degganaa Xasason Taamar. Wuxuu baxay boqorkii Sodom, iyo boqorkii Gomorrah, iyo boqorkii Admah, iyo boqorkii Zeboiim, iyo boqorkii Balak (taas waa Zoar), oo waxay iyaga ugu saf-taageen dagaal dooxadii midhanka ahayd. xagga Chedorlaomer oo ahaa boqorkii Elam, iyo Tidal oo ahaa boqorkii quruumaha, iyo Amraphel oo ahaa boqorkii Shinar, iyo Arioch oo ahaa boqorkii Ellasar, afartii boqor xagga shantii. Dooxadii cusbada lahayd ceelashii dhoobada lahaa, boqorkii Sodom iyo boqorkii Gomora way carareen, oo halkaas ayay ku dhaceen, kuwii

hadhay na waxay u carareen dhanka buuraha. Waxay qaadeen dhammaan fardihii Sodom iyo Gomorah, iyo dhammaan cuntadoodii, wayna tageen. Waxay qaadeen Luud oo ahaa wiilka walaalkii Aabram, iyo alaabtiisii, wayna tageen, waayo wuxuu degganaa Sodom.

Markii uu yimid mid ka mid ah kuwa la badbaadiyey ayaa u warramay Aabraam kan Cibraaniga ah, isaguna wuxuu degganaa agta geedka Mamre oo ahaa reer Amor, walaalkiis Eskol, iyo walaalkiis Awnaan, kuwaas oo ahaa xulafada Aabraam. Markii Aabraam maqlay in Luud oo ahaa walaalkiis la qabtay maxbuus ahaan, wuxuu tiriyey raggii gurigiisa ku dhashay oo uu lahaa saddex boqol iyo toban iyo siddeed, wuxuuna raacay gadaashood ilaa Daan. Oo wuxuu ku soo dhacay iyaga habeenkii isaga iyo addoommadiisii, oo wuxuu laayay iyaga, oo wuxuu raacdiyay iyaga ilaa Xobah, taas oo ah bidixda Dimishiq. Wuxuu soo celiyey dhammaan fardihii Sodom, iyo Luud oo ahaa ina walaalkiis, iyo dhammaan hantidiisii, iyo dumarkii, iyo dadkii. Boqorkii Sodom ayuu u soo baxay inuu la kulmo isaga, ka dib markii uu ka soo noqday layntii Chedorlaomer iyo boqorradii la jiray isaga, wuxuuna u yimid dooxadii Shaveh, taasoo ahayd bannaankii boqorrada.

Oo Melchizedek oo ahaa boqorka Salem ayaa soo bixiyey rootiyada iyo khamri, wuxuuna ahaa wadaadkii Ilaaha ugu sarreeya. Wuxuu barakeeyey Aabraam, oo wuxuu yidhi, Barakaysan yahay Aabraam Ilaaha ugu sarreeya, kan abuuray samada iyo dhulka. Waxaana mahad leh Ilaaha ugu sarreeya, kaas oo cadaawayaashaada gacankaaga soo geliyey, oo Aabraam wuxuu isaga siiyey tobannaad ka mid ah wax walba. Laakiin boqorkii Sodom wuxuu Aabram ku yidhi, Nimanka i sii, fardahase adiga qaado. Aabraam wuxuu ku yidhi boqorka Sodom, Waxaan gacanta ugu taagi doonaa Rabbiga Ilaaha ugu sarreeya, kii abuuray samada iyo dhulka, Haddii ka xadhig ilaa suun kabo aan qaadan doono wax ka mid ah waxyaalahaaga oo dhan, si aadan u odhan in aniga hodansiyey Aabraam. Marka laga reebo wixii ay cuneen ragga dhallinyarada ah, iyo qaybta nimanka kuwii ila socday aniga: Eshcol, Onan, Mamre, kuwan qaybta qaadan doonaan.

15

Kadib erayadan waxay noqotay eray Rabbiga oo u yimid Aabram riyo dhexdeeda, isagoo leh, ha baqin Aabram, aniga waxaan ku gaashaanayaa, abaalkaaguna aad buu u badan doonaa. Wuxuu

yidhi Aabram, Sayidka Rabbiyow, maxaad ii siin doontaa? Aniga waxaan tagayaa oo aan carruur lahayn, wiilka qoyska gurigayga Masek, kaasu waa Eliiceser kii Dimishaq. Oo Aabraam wuxuu yidhi, Maadaama aadan i siinin farcan, kan gurigayga ku dhashay ayaa i dhaxli doona. Oo markiiba codkii Rabbiga ayaa u yimid isaga, oo leh, Kanu kuma dhaxli doono, laakiin kan kaa soo bixi doona, kaasu wuu ku dhaxli doonaa. Wuxuu isaga dibadda u soo bixiyey, oo wuxuu ku yidhi, kor u eeg samada, oo xiddigaha tiri, haddii aad awooddo inaad tirisid iyaga, oo wuxuu yidhi, sidaas ayay farcankaagu noqon doontaa. Aabraam wuu rumeeyay Ilaah, waxaana loogu tiriyay xaqnimo. Laakiin wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha kaa soo bixiyey dalka Kaldiyan, si aan dhulkan kuu siiyo inaad dhaxasho. Laakiin wuxuu yidhi, Sayidka Rabbiyow, sidee baan u ogaan doonaa inaan dhaxli doono iyada? Wuxuu ku yidhi isaga, Ii qaado qaalin saddex jir ah, iyo ri saddex jir ah, iyo wan saddex jir ah, iyo qoolley, iyo xamaam. Wuxuu isaga u qaaday kuwan oo dhan, markaasuu badhtankooda kala qaybiyey, oo iyaga is-hor-dhigay midba midka kale, laakiin shimbiraha ma uu kala qaybinin. Shimbirro ayaa hoos u dhacay jidhadka iyo qaybaha laba u kala goay, Aabraamna wuu la fadhiistay iyaga. Ku saabsan dhicitaankii qorraxda dhacday Aabram markay galbeedka u

dhacaysay, oo bal eeg cabsi mugdi ah oo weyn ayaa ku dhacday. Waxaa loo sheegay Aabraam, hubaal ogaan doontaa in farcankaagu qurbajoog ku ahaan doono dal aan iska lahayn, oo way addoonsan doonaan, wayna xumayn doonaan, wayna hoosaysiin doonaan afar boqol oo sannadood. Laakiin dadka ay u adeegi doonaan, aniga ayaa xukumi doona, ka dibna waxay halkan kaga bixi doonaan alaab badan. Adiga laakiin waxaad ku noqon doontaa awowayaashaada adigoo nabad ku jira, oo la soo barbaariyey da weyn oo wanaagsan. Jiilka afraad ayay halkan ku soo noqon doonaan, waayo weli ma buuxsamaan dembiyadii reer Amor ilaa hadda. Markii laakiin qorraxdu galbeedka u dhacday, olol baa dhacay, oo bal eeg fooro qiiqaya iyo faanadooyin dab ah ayaa dhex maray dhexda qaybaha kala goan kuwan. Maalintaas Rabbigu wuxuu la dhigtay Aabraam axdi, isagoo leh, farcankaa waxaan siinayaa dhulkan, laga bilaabo webiga Masar ilaa webiga weyn Yufraad. Reer Keeniinta, iyo reer Kenesiinta, iyo reer Kadmoonniinta, iyo reer Xetiyyiinta, iyo reer Fereesiyyiinta, iyo reer Rafaaiimta, iyo reer Amoriitiinta, iyo reer Kancaaniinta, iyo reer Xiwitiinta, iyo reer Girgaashiinta, iyo reer Yebuusiinta.

Sarai oo ahayd naagtii Abram uma ay dhalin, waxayna lahayd gabadh addoon Masaawiyadeed oo magaceeda la odhan jiray Haagar. Saaray waxay Aabraam ku tidhi, Bal eeg, Rabbigu wuu iga xiray inaan dhalo. Haddaba u gal addoontayda, si aan carruur ka helo iyada. Aabraamna wuu maqlay codkii Saaray. Oo Saaray oo ahayd naagtii Aabraam ayaa qaadatay Haagaar tii Masaaridda ahayd oo ahayd addoonteedii dhalaanka, ka dib toban sannadood oo Aabraam ku noolaa dhulka Kanacan, oo waxay iyada u siisay Aabraam oo ahaa ninkeedii inay naag u noqoto. Oo wuxuu u galay Haagar, wayna uuraysatay, oo markay aragtay inay uur leedahay, sayidaddii ayay ku sharafdarowday horteedii. Waxay Saaray ku tidhi Aabraam, Waan dulmay adiga aawadiis. Aniga waxaan gabadha yar kayga laabta adiga siiyay, laakiin markay aragtay inay uur leedahay, sharafdarrada laygu sameeyay horteedii. Ilaaha ha xukumo inta u dhaxaysa aniga iyo adiga. Wuxuu yidhi Aabraam Saaray, bal eeg addoontaada gabadha ahi waxay ku jirtaa gacmahaaga, u isticmaal sida kuu farxad leh. Markaasaa Saaray dhibtay, wayna ka cararay wejigeedii.

Fariin-qaadihii Rabbigu wuxuu iyada ka helay ilihii biyaha cidlada, ilihii ku yiil jidka Shur. Malaagtii Rabbiga ayaa waxay ku tidhi, Haagar, addoontii Saaray, xaggee ka timid? Oo xaggee u

socotaa? Waxay ku jawaabtay, Waxaan ka cararayaa sayidaddayda Saaray. Malaaigta Rabbiga ayaa ku tidhi, Ku noqo sayidadaada oo isu hoosaysii gacmaheedii. Oo wuxuu malaaigta Rabbigu ku yidhi, hubaal waan kordhin doonaa farcankaaga, oo tirada badnaanta darteed lama tirin doono. Oo wuxuu iyada ku yidhi malaaigtii Rabbiga, Bal eeg, adigu uurka ayaad leedahay, oo waxaad dhali doontaa wiil, oo waxaad magiciisa u bixin doontaa Ismaaciil, maxaa yeelay Rabbigu wuu maqlay dhibaataada. Kan noqon doonaa nin miyir ah, gacmihiisu waxay saarnaan doonaan dhammaan dadka, oo gacmaha dhammaan dadka way saarnaan doonaan isaga, oo wuxuu degi doonaa dhammaan walaalihiisa hortooda. Oo waxay u yeedhay magaca Rabbiga kii la hadlayay iyada, Adigu waxaad tahay Ilaaha i arka, maxaa yeelay waxay tidhi, Oo weliba hortayda ayaan arkay kii la muuday. Sababta tan darteed wuxuu ceelka u bixiyey, ceelka aan hortiisa la arkay, wuxuuna ku yaal inta u dhexeysa Kaadeesh iyo Baaraad. Waxayna Haagar u dhashay Aabraam wiil, oo Aabraam wuxuu u bixiyey magaca wiilkiisa, kii Haagar u dhashay, Ismaaciil. Abram wuxuu ahaa siddeetan iyo lix sanno markii Haagar u dhashay Abram wiilkii Ismaaciil.

Aabraam wuxuu noqday sagaal iyo sagaashan iyo sagaal sanno. Markaasaa Rabbigu u muuqday Aabraam, oo wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaahaaga, hortayda ku noqo mid laygu farxo, oo noqo mid aan ceyb lahayn. Oo waxaan dhigi doonaa axdigayga dhexdayda iyo dhexdaada, oo aad ayaan kuu tarmin doonaa. Oo Aabraam ayaa wejigiisa ku dhacay. Oo Ilaah baa la hadlay isaga, oo yidhi, Oo aniga bal eeg axdigayga waa kula, oo waxaad noqon doontaa aabbaha quruumo badan. Magacaaga mar dambe lama yeedhi doono Aabram, laakiin magacaaga wuxuu noqon doonaa Ibraahim, waayo waxaan kaa dhigay aabbe quruumo badan. Oo aad iyo aad baan kuu kordhin doonaa, waxaan kaa dhigi doonaa quruumo, boqorrana way kaa soo bixi doonaan. Waxaan dhisi doonaa axdigayga inuu dhexmaro adiga iyo farcankaaga ka dambeeya tan iyo jiilalkooda, inuu noqdo axdi weligiis ah, si aan Ilaahaa ugu ahaado adiga iyo farcankaaga ka dambeeya. Oo waxaan ku siin doonaa adiga iyo farcankaga kaa dambeeya dhulka aad deggan tahay, dhulka Kanacan oo dhan, inuu ahaado hanti weligeed ah, oo waxaan iyaga u noqon doonaa Ilaah. Oo Ilaah wuxuu Ibraahim ku yidhi, adiga laakiin axdigayga dhawri doontaa, adiga iyo farcankaaga kula jira qarniyadooda. Tanuna waa axdiga aad dhawri doontaan oo u dhexeeya aniga iyo idinka, iyo

u dhexeeya farcankiinna idinka daba tan iyo qarniyada iyaga: waa in la gudo dhammaan labkiinna. Oo waa inaad guddaan jidhka buuryadiinna, oo wuxuu noqon doonaa calaamad axdi ah oo u dhexaysa aniga iyo idinka. Oo ilmo siddeed maalmood waa la gudi doonaa idiin, dhammaan lab ah oo jiilalka idinka ah, iyo kan guriga ku dhashay iyo kan lacagta lagu iibsaday oo ka mid ah dhammaan wiilka shisheeyaha ah, kaas oo aan ka ahayn farcankaaga. Gudintu waa la gudi doonaa kan guriga kuugu dhashay iyo kan lacagta lagu iibsaday, oo axdigaygu wuxuu jidhkiinna ku ahaan doonaa axdi weligiis ah. Wiilka aan la gudin oo aan la gudin doonin hilibka buuryadiisa maalinta siddeedaad, nafta taas waa laga gooyn doonaa dadkeeda, maxaa yeelay axdigayga wuu jebiyey. Oo Ilaah wuxuu ku yidhi Ibraahim, Saaray oo ah naagtaada, magaceeda lama yeedhi doono Saaray, Saarah ayaa noqon doona magaceeda. Waan barakayn doonaa iyada, oo waxaan kaa siin doonaa iyada ilmo, oo waan barakayn doonaa isaga, oo wuxuu noqon doonaa quruumo, oo boqorro quruumaha ayaa ka iman doona isaga. Ibraahim ayaa wejiga ugu dhacay, wuuna qoslay, oo wuxuu maankiisa ka yidhi, isagoo leh, Ma nin boqol sano jir ah ayaa wiil u dhalan doonaa? Saarahna sagaashan sano jirtaa ma dhalin doontaa? Ibraahim ayaa Ilaah ku yidhi, Ismaaciil kan ha noolaado hortaada. Ilaahna wuxuu ku

yidhi Ibraahim, Haa, bal eeg, Saarah naagtaada ayaa wiil kuu dhali doonta, magiciisana waxaad u bixin doontaa Isxaaq, oo waxaan la dhigan doonaa axdigayga isaga, axdi weligiis ah, inaan isaga iyo farcankiisa oo isaga la jira Ilaah u ahaado. Ku saabsan Ismaaciil, bal eeg, waan maqlay baryootankaaga, oo bal eeg, waan barakeeyey isaga, waan kordhin doonaa isaga, oo waan tarmin doonaa isaga aad iyo aad. Laba iyo toban quruumood ayuu dhali doonaa, oo waxaan ka dhigi doonaa quruun weyn. Laakiin axdigayga waxaan la dhisi doonaa Isxaaq, kan Saarah kuu dhalin doonto waqtigan, sannadka kale. Wuu dhammeeyey laakiin hadlayay xaggiisa, oo Ilaah baa kor uga baxay Abraham.

Oo wuxuu Ibraahim qaatay Ismaaciil oo ahaa wiilkiisa, iyo dhammaan xubnaha gurigiisa, iyo dhammaan kuwii lacagta lagu iibsaday, iyo lab kasta oo ka mid ahaa raggii guriga Ibraahim joogay, wuxuuna guday buuryooyinkoodii wakhtigii maalintaas, sidii Ilaah kula hadlay. Ibraahim laakiin wuxuu ahaa sagaal iyo sagaashan iyo sagaal sannadood, markii la guday hilibka buuryadiisa. Ishmael laakiin wiilkiisu wuxuu ahaa saddex iyo toban sanno markii la guday hilibka buuryadiisa. Waqtigii maalintaas, Ibraahim iyo wiilkiisa Ismaaciil waa la guday. iyo dhammaan ragga gurigiisa, iyo kuwii guriga ku dhashay, iyo

kuwii lacagta lagu iibsaday oo ka yimid quruumaha
shisheeyayaasha ah

18

Ilaah wuxuu isaga ugu muuqday geedka Mamre, isagoo fadhiya albaabka teendhadiisa hadhka. Markuu indhihiisa kor u eegay, wuxuu arkay, oo bal eeg, saddex nin ayaa kor ka taagnaa isaga, oo markuu arkay, wuxuu uga soo orday albaabka teendhadiisa inuu la kulmo iyaga, wuxuuna dhulka ugu sujuuday. Oo wuxuu yidhi, Rabbiyow, haddii aan sidaas darteed raalli ahaanshaha hortaada ka helay, ha dhaafin addoonkaaga. Ha la qaado runtii biyo, oo ha ay dhaqaan cagihinna, oo ku qaboojiya geedka hoostiisa. Oo waxaan qaadan doonaa rooti, oo waxaad cuni doontaan. Oo ka dib tan waxaad tegi doontaan jidkiinna, sababta aad ugu leexateen xagga addoonkiinna. Oo wuxuu yidhi, sidaas samee, sida aad ku hadashay. Ibraahim ayaa degdeg ugu dhaqaaqay teendhadii xagga Saarah, oo wuxuu ku yidhi iyada, Degdeg, oo cajiimi saddex qiyaas oo bur wanaagsan ah, oo samee kibis dambas ku dubay. Ibraahim wuxuu ku orday xagga dibiyadii, wuxuuna qaatay weyl jilicsan oo wanaagsan, wuxuuna siiyey midiidinada, kaasoo degdeg u sameeyey. Wuxuu qaaday

subag, iyo caano, iyo weylkii uu sameeyay, wuuna hor dhigay iyaga. Wayna cuneen, isaga laakiin wuxuu ku taagnaa agtooda geedka hoostiisa.

Wuxuu ku yidhi isaga, Xaggee bay joogtaa Saarah naagtaada? Isna wuu u jawaabay oo yidhi, Bal eeg, waxay ku jirtaa teendhadda gudaheeda. Wuxuu yidhi, Markaan soo noqdo waan ku iman doonaa wakhtigaan xilliga, oo Saarah naagtaadu wiil bay yeelan doontaa. Saarah way maqashay albaabka teendhada oo ay ku jirtay gadaalkiisa. Abraham iyo Sarah waayeeliin bay ahaayeen oo maalmaha way ku horumareen, waxaana Sarah ka joogsaday waxyaalaha dumarka. Saarah ayaa qososhay iyada nafteeda, iyadoo leh, Weli runtii iima noqon ilaa hadda, sayidkayguna waa daweyn. Oo Rabbigu wuxuu Ibraahim ku yidhi, Maxay Saarah ugu qososhay gudaheeda, iyadoo leh, Miyaan runtii dhalayaa? Aniga laakiin waan gaboobay. Ma noqon doono wax aan suurto gal ahayn xagga Ilaah eray? Waqtigan waan soo noqon doonaa xaggaaga xilliga, oo Sarah wiil bay yeelan doontaa. Saarah way diidday, iyadoo leh, Ma aan qoslin, waayo way baqday. Markaasuu ku yidhi, Maya, laakiin waad qososhay.

Nimankii ayaa ka kacay halkaas oo hoos ugu eegeen xagga

Sodom iyo Gomorrah. Ibraahim na wuu la socday iyaga, isagoo sii ambabbixinaya. Laakiin Rabbigu wuxuu yidhi, ma aan qarin doono aniga Abraham addoonkayga waxa aan sameeyo. Abraham laakiin wuxuu noqon doonaa quruun weyn oo badan, oo dhammaan quruumaha dhulka ayaa isaga lagu barakaysan doonaa. Waan oгаа waayo inuu amar siin doono wiilashiisa iyo gurigiisa ka dib isaga, oo ay dhawri doonaan jidadka Rabbiga, inay sameeyaan xaqnimo iyo garsoorid, si Rabbigu ugu keeno Ibraahim dhammaan wixii uu kula hadlay isaga. Rabbiguna wuxuu yidhi, qaylada Sodom iyo Gomorah way i soo batay, oo dembiyadooduna aad bay u waaweyn yihiin. Degay sidaas darteed waan arki doonaa, haddii sida qaylada iyaga tan imaanaysa xagayga la dhammaynayo, haddii laakiin maya, si aan u ogaado. Nimankii halkaas ka jeesteen, oo waxay yimaadeen Sodom, laakiin Ibraahim weli wuxuu taagnaa Rabbiga hortiiisa. Oo Ibraahim markuu soo dhowaaday, wuxuu yidhi, Ha la wada baabbiin kan xaqa ah iyo kan cibaado-xumo leh, oo kan xaqa ahu wuxuu noqon doonaa sida kan cibaado-xumo leh. Haddii ay konton qof oo xaq ah ku jiraan magaalada, ma waxaad baabbiin doontaa iyaga? Sow ma aad sii dayn doontaa meesha oo dhan sababta konton kuwa xaqa ah, haddii ay ku jiraan? Sida kasta ha aad samayn sidan, in aad dishid kan xaqa ah iyo kan diidmada

ah, oo uu noqon doono kan xaqa ah sida kan diidmada ah. Sida kasta ha! Kan xukumaya dhulka oo dhan, miyaanad samayn xukun? Rabbiguna wuxuu yidhi, haddii Sodom ay ku jiraan konton qof oo xaq ah oo magaalada dhex jira, waxaan u dayn doonaa magaalada oo dhan iyo goobta oo dhan iyaga aawadood. Oo Ibraahim intuu jawaabay ayuu yidhi, hadda waxaan bilaabay inaan la hadlo Rabbiga kayga, aniga laakiinse waxaan ahay dhul iyo dambas. Haddii laakiin kuwa konton ee xaqa ah ay u dhimaan shan iyo afartan, ma waxaad u baabiin doontaa magaalada oo dhan shanta daraaddood? Wuxuuna yidhi, maya ma baabiin doono, haddii aan halkaas ka helo shan iyo afartan. Oo haddana wuu ku sii waday inuu la hadlo, oo wuxuu yidhi, haddii laakiin afartan laga helo halkaas, oo wuxuu yidhi, ma baabiin doono afartan daraaddood. Oo wuxuu yidhi, Rabbiyow, haddii aan hadlo? Haddii laakiin laga helo halkaas soddon? Oo wuxuu yidhi, Ma burburin doono sababta ah kuwa soddon. Oo wuxuu yidhi, Maadaama aan leeyahay inaan la hadlo Rabbiga, haddii labaan laga helo halkaas? Oo wuxuu yidhi, Maya, ma baabiin doono haddii aan halkaas ka helo labaan. Oo wuxuu yidhi, Maya, Sayidow, haddii aan mar kale hadlo? Haddii tobankood laga helo halkaas? Oo wuxuu yidhi, Maya, uma aan burburin doono tobankaas aawadiis. Rabbigu wuu tegey,

markuu joojiyey inuu la hadlo Ibraahim, Ibraahamna wuxuu ku noqday meeshiisii.

19

Labadii malaaigood waxay yimaadeen Sodom fiidkii. Luudh wuxuu fadhiyey agta iridda Sodom, markii Luudh arkay, wuxuu u kacay inuu la kulmo iyaga, wuxuuna wejigiisa dhulka ugu sujuuday. Oo wuxuu yidhi, eeg, Sayidyadow, u leexda guriga addoonkiinna, oo degta, oo dhaqda caghiinna, oo aroor hore kacaya waad tegi doontaan jidkiinna. Oo waxay yidhaahdeen, maya, laakiin wadooyinka ayaannu degi doonnaa. Wuu ku adkaystay, markaasay u leexdeen xaggiisa oo galeen gurigiisa, wuuna u sameeyey cabitaan, oo kibis aan khamiir lahayn ayuu u dubay, wayna cuneen. Ka hor seexashada laakiin, ragga magaalada, Sodomites-kii waxay ku wareegeen guriga, laga bilaabo nin dhallinyaro ilaa oday, dadkii oo dhan isla mar ahaanteed. Oo waxay u yeedheen Luud, oo waxay ku yidhaahdeen, Meeye nimanka gashay xaggaaga habeenka? Soo bixi iyaga xaggayaga, si aan ula cibaadaysanno. Luud baa u baxay xaggooda iridda, albaabkana dhabarkiisa ayuu ka xiray. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Si kasta ha noqon, walaalayaalow,

ha samaynina shar. Waxaa ii jira laba gabdhood oo aan ninna garanayn, waxaan idiin soo saari doonaa iyaga, oo isticmaala sidaad jeceshihiin, kaliya nimanka kuwan ha xaq darrayn, waayo waxay galeen daboollida gurigayga hoostiisa. Waxay ku yidhaahdeen isaga, Halkaas ka fogow! Waad soo gashay inaad degto, miyaadan sidoo kale doonin inaad nagu xukunto? Hadda sidaa darteed adiga ayaan kaa sii xumaan doonnaa kuwaas. Waxay aad ugu cadaadiyeen ninka Luudh, oo waxay u soo dhowaadeen inay albaabka burburiyaan. Laakiin nimanka ayaa gacmaha kala bixiyey, Luud gudaha guriga xaggooda u soo jiiddeen, albaabkii gurigana way xireen. Nimankii ku jiray albaabka guriga waxaa lagu dhufay indho laaan, yar iyo weyn, oo way ku daaleen iyagoo albaabka raadiya. Nimankii waxay Luudh ku yidhaahdeen, ma halkan kula jiraan soddohmayaal, ama wiilal, ama gabdho? Ama haddii qof kale oo kuu dhow magaalada ku jiro, ka soo saar meeshan, Sababta annagu waannu baabbiinaynaa meesha tan, waayo kor loo qaaday qaylada iyaga Rabbiga hortiisa, oo Rabbigu wuu na soo diray inaan baabbiinno iyada. Luud wuu baxay, wuxuuna la hadlay wiilashii soddogga ahaa ee guursaday gabdhihiisa, oo wuxuu ku yidhi, Kaca oo meeshan ka baxda, waayo Rabbigu magaalada wuu burburinayaa, laakiin waxay ugu ekayd kaftan hortooda

wiilashii soddogga ahaa. Markii waagii subaxnimo yimid, malaaigihii ayaa Luudh ku dadaalay, iyagoo leh, Kac oo qaado naagtaada iyo labadaada gabdhood oo aad haysato, oo bax, si aadan adna ula halaabin xadgudubyadii magaalada. Wayna dhibaataaysteen, oo malaaigihii waxay qabteen gacantiisa iyo gacantii naagtiisa iyo gacmihii labadii gabdhoodiisa, maxaa yeelay Rabbigu wuu u naxariistay.

Oo waxay noqotay markay dibadda u soo bixiyeen iyaga, oo waxay yidhaahdeen, badbaadinta badbaadi naftaada, ha fiirin xagga dambe, hana istaag dhulka hareeraheeda oo dhan, buurta u badbaado, yaanan weligaa la qaadan. Luud baa ku yidhi iyaga, Waan idin baryayaa Sayidow, maadaama addoonkaagu helay naxariis hortaada, oo aad u weynaysay xaqnimadaada oo aad igu samaysay si naftaydu u noolaato, aniga laakiin ma awoodi doono inaan buurta u badbaado, waayo waxaa laga yaabaa in xumaantooyinku i gaadhsiiyaan oo aan dhinto. Eeg, magaaladan waxay u dhow tahay meesha aan ku cararo, waana mid yar, oo halkaas ayaan ku badbaadi doonaa. Miyaanay yar ahayn? Naftayduna way noolaan doontaa adiga aawadiis. Oo wuxuu ku yidhi isaga, bal eeg, waan la yaabay wejigaaga iyo eraygan, si aanan u burburin magaalada aad ka hadashay. Degdeg u tag, haddaba, si aad ugu badbaaddo halkaas, waayo ma awoodi

doono inaan wax sameeyo, ilaa aad halkaas timaaddo. Sababtaas darteed wuxuu u bixiyey magaca magaaladaas, Segor. Qorraxdii baxday dhulka dushiisa, oo Luudna wuxuu galay Sogor. Oo Rabbigu wuxuu Sodom iyo Gomorra ku soo daiyey baaruud iyo dab Rabbiga ka yimid samada. Wuxuu afgembiyey magaalooyinkaas iyo gobolka hareeraheeda oo dhan, iyo dadkii magaalooyinka degganaa oo dhan, iyo waxyaalihii dhulka ka soo baxayay oo dhan. Oo naagtiisii ayaa dib u eegay, oo waxay noqotay tiir cusbo ah. Ibraahim aroor hore ayuu u kacay oo tegey meeshii uu Rabbiga hortiisa taagnaa. Wuxuu eegay xagga Sodom iyo Gomorah, iyo xagga gobolka ku wareegsan, wuuna arkay, oo bal eeg, olol baa ka soo kacayey dhulka, sida uumi foorno oo kale. Waxaana dhacday markii Ilaah burburiyay dhammaan magaalooyinkii gobolka ku wareegsanaa, Ilaah wuxuu xusuustay Ibraahim, wuxuuna diray Luud ka dhexda baabbaa, markii Rabbigu burburiyay magaalooyinkii uu Luud ku dhex noolaa.

Luud wuxuu ka tegey Sogor oo wuxuu u kacay buurta, isaga iyo labadii gabdhoodii, waayo wuxuu ka cabsaday inuu Sogor sii dego, markaasuu godka degay isaga iyo labadii gabdhoodii. Tan weyn ayaa ku tidhi tan yar, Aabbaheen waa da weyn, oo ma jiro qof dhulka jooga oo nagu iman doona, sida ay caado u tahay dhulka oo dhan. Kaalay oo aan siinno aabbahayaga khamri in uu

cabbo, oo aan la seexanno isaga, oo aan aabbahayaga farcan ka helnoo. Waxay siiyeen aabbahood khamri habeenkaas, markaasaa tan weyn gashay oo la seexatay aabbaheed habeenkaas, mana uu ogayn markuu seexday iyo markuu kacay. Waxay dhacday maalinta xigta, markaasay tan weyn ku tidhi tan yar, Eeg, waan seexday shalay aabbaheen, aan isaga khamri siinno habeenka maanta, oo adigu gal oo la seexo, oo aan aabbaheen farcan ka helnoo. Waxay habeenkaas aabbahood khamri siiyeen inuu cabbo, markaasay tan yar gashay oo la seexatay aabbaheed, mana uu ogayn markuu seexday iyo markuu kacay. Oo waxay uuraysteen labada gabdhood ee Luud aabbahood. Oo gabadha weyn waxay dhashay wiil, oo waxay u bixisay magiciisa Moab, iyadoo leh, Aabbahay ayuu ka yimid, isagu waa aabbaha reer Moab ilaa maanta. Tan yaruna waxay dhashay wiil, oo waxay magiciisa u bixisay Ammon, iyadoo leh, Wiilkan waa wiilka qabiiladayda, kanu waa aabbaha reer Ammon ilaa maanta.

20

Oo Abraham ayaa halkaas ka guuray oo wuxuu u dhaqaaqay dhulka Koonfureed, wuxuuna degay meel u dhexeysa Kaadeesh

iyo Shuur, wuxuuna qariib ahaan ku noolaa Geraar. Ibraahim wuxuu yidhi Saarah oo ahayd naagtiisa, Walaashay ayay tahay, waayo wuu ka cabsaday inuu yidhaahdo, Waa naagayga, si aan nimankii magaalada markaas u dilaan isaga iyada aawadeed. Abiimeleg oo ahaa boqorkii Geraar ayaa u soo diray, wuuna kaxeeyey Saarah. Oo Ilaah wuxuu u yimid Abiimeleg hurdo habeenka, oo wuxuu ku yidhi, bal eeg, waad dhimanaysaa naagta aad qaadatay aawadeed, laakiin iyadu waxay la noolayd nin. Abimelech laakiin ma taaban iyada, oo wuxuu yidhi, Rabbiyow, quruun aan waxba garanayn oo xaq ah ma aad baabbiin doontaa? Miyuusan isaga qudhiisu ii sheegin inay walaashay tahay? Iyana miyaanay ii sheegin inuu walaalkay yahay? Qalbi nadiif ah iyo xaqnimo gacmeed ayaan tan ku sameeyay. Ilaah buu ku yidhi isaga intuu hurdada ku jiro, Aniguna waan ogaa inaad qalbi nadiif ah ku samaysay tan, oo waan kaa tudhaystay inaad ii dembaabin, sababtaas darteed kuma aan ogolaan inaad iyada taabato. Hadda laakiin celi naagta ninka, waayo isagu waa nebi, wuuna kuu ducayn doonaa, oo waad noolaan doontaa. Haddii aadan celinna, ogow inaad dhiman doonto adiga iyo waxa kuu dhammaan ah. Waxaa aroor hore kacay Abimelech subaxdii, wuxuuna u yeedhay dhammaan addoommadii isaga, wuxuuna ku hadlay dhammaan erayadii

kuwaan dhegaha iyaga, laakiin waxay ka baqeen dhammaan dadkii aad. Oo Abiimeleg wuxuu yeedhay Ibraahim oo wuxuu ku yidhi, Maxaa tan aad nagu samaysay? Miyaannu kugu dembaabnay, oo aad aniga iyo boqortooyadayda ku soo jiidday dembi weyn? Shaqo aan qofna samayn doonin ayaad igu samaysay. Abiimeleg wuxuu Ibraahim ku yidhi, Maxaad aragtay oo aad waxan u samaysay? Wuxuu yidhi laakiin Ibraahim, Waxaan idhi waayo, markaas ma jirto taqwad meeshan, oo aniga way i dili doonaan sababta naagayga. Oo sababtoo ah runtii, walaashay waa iyada aabbahay ka timid, laakiin ma aha hooyaday ka timid, waxayna ii noqotay xaas. Waxay dhacday markii Ilaaha iga soo bixiyey guriga aabbahay, oo waxaan ku idhi iyada, Tan xaqnimada ii samayso: meel kasta oo aan tagno, ii sheeg in aan walaalkeed ahay. Abiimeleg wuxuu qaaday kun laba dirham, iyo ido, iyo weylal, iyo addoommo, iyo gabdho yaryar, wuxuuna siiyay Ibraahim, wuxuuna u celiyay Saarah oo ahayd naagtiisii. Oo wuxuu Abiimeleg ku yidhi Ibraahim, Bal eeg, dhulkaygu waa hortaada, meel kasta oo kugu farxiso, deg. Tay laakiin Saarah wuxuu ku yidhi, Bal eeg, waxaan siiyay kun laba dirham walaalkaa. Kuwan waxay kuu noqon doonaan sharaf wejikaaga, iyo kuwa kula jira oo dhan, oo runta oo dhan sheeg. Ibraahim ayaa Ilaah u tukasho, Ilaahna wuxuu bogsiiyey

Abiimeleg, iyo naagtiisii, iyo addoommadii dumarka ahaa, wayna dhaleen. Sababtoo ah Rabbigu si buuxda wuxuu dibadda uga xidhay dhammaan maxalka guriga Abiimeleg, Saarah oo ahayd naagtii Ibraahim darteed.

21

Oo Rabbigu wuxuu booqday Saarah, siduu yidhi, oo Rabbigu wuxuu u sameeyey Saarah, siduu hadlay. Oo markay uuraysatay ayay Ibraahim u dhashay wiil isagoo da weyn yahay, wakhtigii uu Rabbigu kula hadlay sidii uu u sheegay. Ibraahim wuxuu u bixiyey magaca wiilkiisa ee u dhashay, kii Saarah u dhashay isaga, Isxaaq. Ibraahim wuxuu guday Isxaaq maalintii siddeedaad, sidii Ilaah ugu amray. Iyo Abraham wuxuu ahaa boqol sannadood markii uu u dhashay Isxaaq oo ahaa wiilkiisa. Saarah waxay tidhi, Rabbigu qosol buu ii sameeyay, waayo ku alla kii maqla wuu ila farxi doonaa. Oo wuxuu yidhi, Yaa u sheegi doona Ibraahim in Saarah ilmo nuujinayso? Waayo, waxaan wiil u dhalay isagoo aan da weyn ahay. Ilmihii wuu koray, naas laana gudhiyey, Ibraahimna wuxuu sameeyey diyaafad weyn maalintii Isxaaq wiilkiisa naas laga gudhiyey. Saarah waxay aragtay wiilkii Haagar tii Masaaridda, kaasoo u dhashay Ibraahim, isagoo la

ciyaaraya Isxaaq oo ahaa wiilkeedii Waxay ku tidhi Ibraahim, Eri addoontan iyo wiilkeeda, waayo wiilka addoontan kuma dhaxli doono wiilkayga Isxaaq. Eraygu aad buu u adag u muuqday Ibraahim marka ay ku saabsanayd wiilkiisa. Ilaahna wuxuu Ibraahim ku yidhi, Ha ku adkaanin hortaada wax ku saabsan ilmaha iyo gabadha addoonta ah. Wax alla wixii Saarah kugu tidhaahdo oo dhan, codkeeda dhegayso, waayo Isxaaq ayaa farcankaaga loogu yeedhi doonaa. Wiilka addoontadan gabadha ahna quruun weyn baan ka dhigi doonaa, maxaa yeelay farcankaaga weeye. Ibraahim ayaa subaxdii kacay, wuxuuna qaatay rootiyo iyo qarbad biyo ah, wuxuuna siiyay Haagar, oo garabkeeda ayuu saaray ilmaha, dabadeedna wuu diray iyada. Markay tagtay dabadeed, waxa ay ku wareertay cidlada, ceelka dhaarta agtiisa. Biyihii ayaa ka dhammaatay qarbulladii, oo waxay ilmihii ku tuuratay hoosta geed dhir ah. Tegay oo fadhiisatay hortiisa meel fog, sida tuuritaan qaanso, waayo waxay tidhi, Maya maya arki maayo dhimashada ilmahayga. Markaasay fadhiisatay hortiisa, ilmahuna wuu qayliyay oo ooyay. Ilaah wuxuu maqlay codkii ilmaha meeshii uu joogay, malaaiigtii Ilaah ayaa Haagar uga yeedhay samada, oo waxay ku tidhi, Maxaa ku dhacay Haagar? Ha baqin, waayo Ilaah wuxuu maqlay codkii ilmaha meeshii uu joogay. Kac oo ilmaha qaado,

oo gacantaada ku qabso, waayo quruun weyn ayaan ka dhigi doonaa. Ilaahna wuxuu u furay indhaheedii, oo waxay aragtay ceel biyo nool ah, markaasay tagtay oo buuxisay qarbadii biyaha, oo ay cabsiisay ilmihii. Oo Ilaah wuxuu la jiray ilmaha, wuuna koray, oo wuxuu degay lamadegaanka, wuxuuna noqday qaansoole. Wuxuu degay cidlada, hooyadiisna waxay isaga u soo qaadday naag ka timid Faaraan oo Masar.

Waxay dhacday waqtigaas, oo waxaa yidhi Abiimeleg, iyo Axusad oo ahaa lataliyihiisii, iyo Fiikol oo ahaa taliyaha sare ee ciidankiisa, iyadoo Ibraahim la hadlaya, Ilaah waa kula jiraa wax kasta oo aad sameyso. Haddaba sidaa darteed Ilaaha iigu dhaaro inaad i dhaawici doonin aniga, ama farcankayga, ama magacayga, laakiin sida xaqnimada aan kugula macaamilooday, sidaas oo kale igula macaamil, iyo dhulka aad qariib ahaan ugu nooshahay. Oo Ibraahim wuxuu yidhi, Aniga waan dhaaran doonaa. Oo Ibraahim wuxuu canaantay Abiimeleg ku saabsan ceelasha biyaha kuwaas oo addoommadii Abiimeleg ay qaadeen. Oo wuxuu Abiimeleg ku yidhi, Ma aqaanin qofkii waxan kuu sameeyay, adiguna iima aad sheegin, aniguna ma aan maqlin, laakiin maanta. Ibraahim wuxuu qaatay ido iyo weylal, wuxuuna siiyey Abiimeleg, labadoodiina axdi bay dhigteen. Oo Ibraahim wuxuu gooni u taagay toddoba niyaad oo ido ah. Oo

Abiimeleg wuxuu Ibraahim ku yidhi, Maxay yihiin toddobadan naagoodi idaha ee aad gooni u soocday? Ibraahim wuxuu yidhi, Toddobada naagoodi idaha waxaad iga qaadanaysaa si ay iigu noqdaan markhaati inaan ceelkan qoday. Sababta tan darteed ayuu u bixiyey magaca meesha taas Ceelka Dhaarta, maxaa yeelay halkaas ayay labadooduba ku dhaartay. Oo waxay axdi ku dhigteen ceelka dhaarta. Markaasaa waxaa kacay Abiimeleg, iyo Oxosaad oo ahaa lataliyihiisa, iyo Fiikol oo ahaa taliyaha ciidankiisa, wayna ku noqdeen dhulkii reer Falastiin. Ibraahim wuxuu beer ku beertay ceelka dhaartu, oo halkaas wuxuu ugu yeedhay magaca Rabbiga, Ilaaha weligiis ah. Ibraahim wuxuu degay dhulka reer Falastiin maalmaha badan.

22

Oo waxay noqotay dabadii erayadaas Ilaah jirrabay Ibraahim, oo wuxuu ku yidhi, Ibraahim, Ibraahim, oo wuxuu yidhi, bal eeg waan joogaa. Oo wuxuu yidhi, qaado wiilkaaga tan aad jeceshahay, kaas aad jeclayd, Isxaaq, oo tag dhulka sare, oo halkaas ugu bixi qurbaan guban dushooda mid ka mid ah buuraha aan kuu sheegi doono. Ibraahim wuxuu aroor hore kacay oo koraystay dameerka, wuxuuna la qaatay laba

addoommo iyo Isxaaq wiilkiisa, wuxuuna gooyay qoryo qurbaan guban loo bixinayo, markaasuu kacay oo tegey, wuxuuna yimid meeshii Ilaah ugu sheegay maalintii saddexaad. Oo Ibraahim markuu indhihiisa kor u taagay, meeshaas ayuu ka arkay meel fog. Oo Ibraahim wuxuu ku yidhi addoommadiisii, Halkan la dameerta fadhiista, aniga iyo wiilkuse waynu dhex mari doonaa ilaa halkan, oo markaynu caabudno waynu idiin soo noqon doonnaa. Ibraahim wuxuu qaaday qoryihii qurbaanka guban, wuuna saaray Isxaaq oo ahaa wiilkiisa, isna wuxuu gacmihiisa ku qaaday dabka iyo seefta, labadoodiina way wada socdeen. Isxaaq wuxuu ku yidhi aabbihiis Ibraahim, Aabbow, isna wuxuu yidhi, Maxay tahay, ilmow? Wuxuu yidhi, Eeg, waa halkan dabka iyo qoryaha, laakiin xaggee weeye idaha qurbaanka la gubo? Yidhi laakiin Ibraahim, Ilaaha arki doona naftiisa u ido qurbaan la gubo, ilmahayow. Tegeen laakiin labadooduba isla mar, Waxay yimaadeen meeshii uu Ilaah ku yidhi, oo Ibraahim ayaa halkaas ka dhisay meesha allabariga, wuxuuna saaray qoryihii, oo markuu xidhay wiilkiisii Isxaaq ayuu kor saaray meesha allabariga dusheeda qoryihii. Oo Ibraahim wuxuu fidiyey gacantiisa inuu qaado seefta, si uu u gowraco wiilkiisa. Malaaigta Rabbiga ayaa samada uga yeedhay oo waxay tidhi, Ibraahim, Ibraahim, isna wuxuu yidhi, Waa kan aniga. Oo wuxuu yidhi, Ha

saarin gacantaada ku dul wiilka, hana samayn isaga waxba, waayo hadda waan ogaaday inaad cabsato Ilaaha, oo aadan u tudhin wiilkaaga la jecel aawaday. Oo Ibraahim markuu indhihiisa kor u taagay ayuu arkay, oo bal eeg wan hal oo geesihisa geedka Sabek ku haystay. Oo Ibraahim wuu tegey, wankiina wuu qaatay, oo wuxuu u bixiyey qurbaan guban oo beddelka wiilkiisa Isxaaq ah.

Ibraahim wuxuu goobta magaceedii u bixiyey Rabbigu wuu arkay, si ay maanta u yiraahdaan, Buurta dusheedii Rabbiga ayaa lagu arkay. Oo Malaaigtii Rabbiga ayaa Ibraahim mar labaad uga yeedhay samada, isagoo leh, Aniga qudhayda ayaan ku dhaartay, ayuu Rabbigu leeyahay, sababtoo ah waxaad samaysay eraygan, oo aadan u naxariisan wiilkaaga jecel aawaday, Runtii mid barakeynaya waan ku barakayn doonaa, oo mid badeynaya waan badin doonaa farcankaaga sida xiddigaha samada iyo sida ciidda qarka badda ku taal, oo farcankaagu wuxuu dhaxli doonaa magaalooyinka cadaawayaasha. Waxaa lagu barakayn doonaa farcankaaga quruumaha dhulka oo dhan, maxaa yeelay waad addeeday codkayga. Jeestay laakiin Ibraahim xagga addoommadii isaga, iyo kacay tageen wada dhinaca ceelka dhaarrada. Iyo degay Ibraahim dhinaca ceelka dhaarrada.

Waxay dhacday in ka dib erayadaas, oo waxaa loo soo sheegay Ibraahim, iyagoo leh, Bal eeg, Milkah iyada qudheedu wiilal bay u dhashay Naaxoor oo ah walaalkaa. Cuus curadkii, iyo Buus walaalkiis, iyo Kamuel aabbihii Suuriyiinta, iyo Xazad, iyo Azau, iyo Faldees, iyo Jeldaaf, iyo Betuuel. Bethuel laakiin wuxuu dhalay Rebecca. Siddeeddin wiilal ah, kuwa Melcha u dhashay Nahor oo ahaa walaalkii Abraham. Oo naagtiisii addoonta ahayd oo magaceeda la odhan jiray Reuma, iyana waxay dhashay Tebah, iyo Gaham, iyo Tahash, iyo Maacah.

23

Nolasha Saarah waxay ahayd boqol iyo toddoba iyo labaatan sannadood. Waxay dhimatay Saarah magaalada Arboc, taas oo ah dooxada, taasina waa Xebroon dhulka Kanacan. Ibraahim wuxuu u yimid inuu u barooro Saarah oo uu u barooto. Markaasaa Ibraahim ka kacay meydkiisii, oo Ibraahim wuxuu ku yidhi wiilashii Xeed, isagoo leh, Qariib iyo shisheeye ayaan idinla ahay, haddaba i siiya hanti qabri ah oo aan idinla leeyahay, oo aan aaso meydka. Wiilashii Xeed ayaa Ibraahim ugu jawaabay iyagoo leh, Maya, sayidkow. Na maqal, boqor Ilaah ka timid baad noo tahay, xabaalahayaga ugu fiican ku aas

meydkaaga, mid kaloo naga ma celinayo xabaalka isaga adiga, inaad meydkaaga halkaas ku aastid. Markuu kacay, Ibraahim wuxuu u sujuuday dadka dhulka, wiilasha Xeed. Ibraahim ayaa iyaga la hadlay oo ku yidhi, Haddii aad naftiinna ku haysataan in aad meydkaaga wejigayga ka aastaan, i maqla oo Cefroon ina Soar igula hadla. Oo ha i siiyo godka labanlaabka ah oo uu isagu leeyahay, kan ku yaal qaybta beertiisa, lacagta qiimaha mudan darteed i siiya isaga dhexdiinna inuu noqdo hanti xabaalo. Ephron laakiin wuxuu fadhiyey dhexda wiilasha Heth, Ephron kii Hittite ayaa uga jawaabay Abraham oo yidhi, iyadoo ay maqlayaan wiilasha Heth iyo kuwa magaalada soo galayaa oo dhan, isagoo leh, Dhinacayga noqo, sayidow, oo i dhegayso. Beerta iyo godka ku jira, adiga waan ku siinayaa. Hortooda dhammaan dadka magaaladayda ayaan ku siiyey. Aas meydkaaga. Oo Ibraahim ayaa u sujuuday dadka dhulka hortooda. Oo wuxuu Efron kula hadlay dhegaha hortooda dadka dhulka, hadday xagga aniga tahay, i maqal, lacagta beerka iga qaado, oo waxaan meydkaaga halkaas ku aasi doonaa. Efron wuxuu u jawaabay Ibraahim, isagoo leh, Maya, sayidkaygiyow, waan maqlay, dhulku waa afar boqol oo didrachmas oo lacag ah, laakiin maxay taasi noqon lahayd inaga dhexdayada aniga iyo adiga? Adiga meydkaaga aas. Ibraahim wuxuu maqlay Cefroon,

wuxuuna Ibraahim u celiyay Cefroon lacagtii uu kaga hadlay dhegaha wiilashii Xeed, afar boqol oo laba-dirham oo lacag ah oo ganacsatada dhexdooda la aqbalay. Waxaa la taagay beertii Efron oo ku tiil godkii labanlaabka ahaa oo ku yaal horta Mamre, beertii iyo godkii ku jiray, iyo geed kasta oo beerta ku jiray, iyo wax kasta oo ku jiray xuduudaha hareeraheeda. Ibraahim, hanti ahaan hortooda wiilasha Xeed, iyo dhammaan kuwa magaalada galaya. Kadib waxyaalahaas wuxuu Ibraahim aasay Saarah oo ahayd naagtiisii, wuxuuna ku aasay godka ku yaal beerta labanlaabka ah, taas oo ku taal Mamre horteeda, taasoo ah Xebroon oo ku taal dhulka Kanacan. Oo waxaa la xaqiijiyay beerta iyo godka oo ku jiray gudaheeda Ibraahim u hanti qabri, wiilasha Xeed.

24

Ibraahim wuxuu ahaa oday da weyn, Rabbiguna wuxuu ku barakeeyey Ibraahim wax walba.

Waxaa yidhi Ibraahim addoonkiisii ugu weynaa gurigiisa, kii taliyaha u ahaa dhammaan waxyaalihiiisa, Dhig gacantaada hoosta bowdadayda. Waxaan kugu dhaarinaayaa Rabbiga Ilaaha

samada iyo Ilaaha dhulka, inaad wiilkayga Isxaaq u guursan gabdhaha reer Kancaan ee aan dhex deggan ahay. Laakiin waa inaad tagtaa dhulka aan ku dhashay iyo qabiiladayda, oo halkaas waa inaad wiilkayga Isxaaq naag uga soo qaadataa. Yidhi laakiin addoonkii xaggiisa, Ma weligeed naagtu ma rabin doontaa inay la tagto aniga daba geli dhulkan? Ma waxaan celin doonaa wiilkaaga dhulkii aad ka baxday halkaas? Ibraahim baa ku yidhi isaga, naftaada u fiirso, wiilkayga halkaas ha ku celin. Rabbiga Ilaaha samada iyo Ilaaha dhulka, kaasoo iga soo kaxeeyey gurigii aabbahay iyo dhulkii aan ku dhashay, kaasoo ila hadlay oo ii dhaartay isagoo leh, Adiga iyo farcankaa waxaan siin doonaa dhulkan, isagu wuxuu Malaaigtiisa kuu soo diri doonaa, oo wiilkayga naag baad halkaas uga soo qaadan doontaa. Haddii laakiin naagtu doonin in ay kula tagto dhulkan, nadiif baad ka ahaan doontaa dhaartayda, kaliya wiilkayga ha ku celin halkaas. Addoonkii wuxuu gacantiisa dhigay bowdada sayidkiisa Abraham hoostiisa, wuxuuna ugu dhaaray eraygan. Addoonkii wuxuu qaatay toban geel oo ka mid ah geelasha sayidkiisa, iyo waxyaalo wanaagsan oo dhan oo sayidkiisa ahaa oo uu la socday, markaasuu kacay oo tegey Mesopotamia magaalada Nahor. Oo wuxuu jiiifiyey geelaha magaalada dibaddeeda agta ceelka biyaha xagga fiidka, markii ay baxaan dumarka biyaha soo

dhaaminaya.

Oo wuxuu yidhi, Rabbiyow Ilaaha sayidkayga Ibraahim, iga guulaysi maanta, oo u naxariiso sayidkayga Ibraahim. Eeg, aniga waxaan taagan ahay ilaha biyaha agtiisa, gabdhaha dadka magaalada deggan ayaana u soo baxaya inay biyo dhaansadaan. Oo waxay noqon doontaa gabadha bikradda ah tan aan anigu idhi, soo janjeedhi weelka biyaha aad, si aan cabbo, oo ay ii tidhaahdo, cab adigu, oo geelasha aad siinayo cabbitaan, ilaa ay joojiyaan cabbaya, tan aad u diyaarisay addoonka aad Isxaaq, oo waxaan ku ogaan doonaa tan, in aad samaysay naxariis la sayidka aygay Ibraahim.

Waxayna dhacday ka hor intaanu dhammayn hadalkiisa maskaxdiisa gudaheeda, oo bal eeg Rebeeka ayaa soo baxday, tii u dhashay Betuueel oo ahaa wiilka Melkas oo ahayd naagtii Naaxoor, oo ahaa walaalkii Ibraahim, iyadoo sita weelka biyaha garbaha kor saaran. Gabadha bikradda ahayd waxay ahayd mid aad u qurux badan muuqaalka. Bikrad bay ahayd, ninna ma aqoon iyada. Hoos bay ugu degtay ilaha, weelkeedii biyaha way buuxisay, oo kor bay u kacdey. Midiidinku wuxuu u orday inuu la kulmo iyada, oo wuxuu yidhi, I sii biyo yar oo ka mid ah weelkaaga biyaha. Tan laakiin waxay tidhi, Cab, sayidkayow, oo

waxay degdegsiisay oo soo dejisay weelka biyaha gacanteedii, oo waxay siisay cabbitaan isaga, ilaa uu joogsaday inuu cabbo. Oo waxay tidhi, Awrkaagana biyo ayaan siin doonaa ilaa ay dhammaantood cabbaan. Oo way dhaqsatay oo waxay ku madmadowday weelka biyaha baaldiga, oo waxay u oroday ceelka inay mar kale biyo soo dhaansato, oo waxay biyo u soo shubatay dhammaan geela. Ninkii laakiin wuxuu si taxaddar leh u fiirinayay iyada, wuxuuna aamusnaayey inuu ogaado haddii Rabbigu jidkiisa u barwaaqeeyey, ama maya. Waxay dhacday markii ay dhammaan geluhu joogsadeen cabbidda, ninkii wuxuu qaatay hilqado dahab ah oo miisaankoodu yahay daram, iyo laba dugaagadood oo dahab ah oo uu saaray gacmaheeda, oo miisaankoodu yahay toban dahab. Oo wuxuu weyddiiyey iyada, oo wuxuu yidhi, Gabadhay yaa tahay? Ii sheeg, ma jirtaa guriga aabbahaaga meel aan ku hoyanno? Iyada laakiin waxay ku tidhi, Waxaan ahay gabadha Bethuel, tan Milcah ay u dhashay Nahor. Waxay ku tidhi, Jebinno iyo cunto xoolo oo badan ayaa naga jira, iyo meel lagu nasto. Oo ninkii oo raalli ahaa ayaa Rabbiga u sujuuday Wuxuu yidhi, Mahad wanaagsan Rabbiga Ilaaha sayidkayga Ibraahim, kaasoo aan ka tegin xaqnimadiisa iyo runtii sayidkayga. Aniga Rabbigu wuxuu ii barwaaqeeyey guriga walaalkii sayidkayga. Oo gabadhii shaqaalaha ahayd oo ordday

ayaa u sheegtay guriga hooyadeed sida erayadan. Rebeeka laakiin waxay lahayd walaal oo magiciisa la odhan jiray Laabaan, oo Laabaan wuxuu u orday ninka dibadda ilaha. Oo waxay noqotay markii uu arkay hilqadaha dhegaha iyo dugaagadaha ku jira gacmaha walaashiis, iyo markii uu maqlay erayadii Rebeeka oo ahayd walaashiis, iyadoo leh, Sidaas ayuu iigu hadlay ninka, oo wuxuu u yimid ninka, isagoo taagan raradka agtooda ilaha. Oo wuxuu ku yidhi, Kaalay soo gal, kan Rabbiga barakeeyey, maxaad dibadda ugu taagan tahay? Aniga guriga waan diyaariyay, iyo meel geela. Ninkii ayaa galay guriga, wuxuuna soo dejiyey raaradii, wuxuuna siiyey raaradii caws iyo cunto, iyo biyo in lagu maydhsado cagihisa iyo cagihii nimankii la socday isaga. Oo wuxuu hor dhigay iyaga rootiyada in la cuno, oo wuxuu yidhi, Ma aan cuni doono ilaa aan ku hadlo erayadayda, oo wuxuu yidhi, Hadal.

Wuxuu yidhi, Anigu waxaan ahay addoonkii Abraham. Rabbiga laakiin wuxuu aad u barakeeyey sayidkayga, wuuna kor u qaaday, wuxuuna siiyey ido, iyo weylal, iyo lacag, iyo dahab, iyo addoommo, iyo gabdho yaryar, iyo geel, iyo dameerro. Saarah, naagtii sayidkayga, wiil ayay u dhashay sayidkayga ka dib markuu waayeelooday, wuxuuna siiyey wixii uu lahaa oo dhan. Oo sayidkaygu wuu i dhaariyey, isagoo leh, Wiilkayga naag

ugama aad qaadan doontid gabdhaha reer Kancaan, kuwaas oo aan qariib ku ahay dalkooda. Laakiin waxaad tegaysaa guriga aabahay iyo qabiiladayda, oo halkaas waxaad wiilkayga uga soo qaadaysaa naag. Waxaan sayidkayga ku idhi, waaba intaasoo ay naagtu ila socon weydo. Oo wuxuu ii yidhi, Rabbiga Ilaaha ah oo aan hortiisa ku farxiyey, isagu wuxuu soo diri doonaa Farriinkiisii inuu kula jiro, oo wuxuu barwaaqayn doonaa jidkaaga, oo waxaad u qaadan doontaa naag wiilkayga ka mid ah qabiiladayda iyo ka mid ah guriga aabbahay. Markaas eed laaan baad ahaan doontaa habaarkayga, waayo haddii aad timaado qabiiladayda oo aanay ku siinin, waad ahaan doontaa eed laaan dhaarkaygii. Oo maanta markaan ilaha imid waxaan idhi, Rabbiyow Ilaaha Sayidkayga Ibraahim, haddii aad barwaaqayso jidka aan ku socdo ee aan hadda marayaa, Eeg, aniga waan taagan ahay ilaha biyaha korka, oo gabdhaha dadka magaalada way baxayaan inay biyo soo dhaamiyaan, oo waxay noqon doontaa bikradda aan ku idhaahdo, iga sii cabbi biyo yar weelkaaga biyaha. Oo haddii ay ii tidhaahdho, Adiguna cab, oo geelahaagana biyo aan siin doonaa, tan waa naagta uu Rabbigu u diyaariyey addoonkiisa Isxaaq, oo taas waxaan ku ogaan doonaa inaad naxariis u samaysay sayidkayga Ibraahim. Waxay dhacday in ka hor intaan dhammayn hadalkayga maskaxdayda

gudaheeda, isla markiiba Rebeeka ay baxday iyadoo sita dharkii biyaha oo garbaha kor saaran, oo ay u degtay ilka, oo ay biyo soo shubatay, markaasaan ku idhi, biyo i sii aan cabbo. Oo degdegay oo waxay hoos uga dhigtay dharkii biyaha gacanteedii, oo waxay tidhi, adigu cab, oo geelashaagana waan siin doonaa biyo, oo way cabbeen, oo geelashiina biyo buu siiyey. Oo waxaan weyddiiyay iyada, oo waxaan idhi, Gabadh yaa ah haddii aad tahay? Ii sheeg. Iyada laakiin waxay tidhi, Waxaan ahay gabadhii Betuueel oo ahaa wiilkii Naaxoor, kaas oo Melka u dhashay isaga. Oo waxaan u dhigay iyada hilqadaha dhegaha, iyo hilqadaha gacmaha ku wareegsan gacmaheedii. Oo aad u faraxsanayd ayaan u sujuuday Rabbiga, oo waxaan u duceeyay Rabbiga Ilaaha sayidkayga Ibraahim, kaas oo iga barwaaqeyey jidka runta si aan u qaado gabadha walaalkii sayidkayga wiilkiisa. Haddii sidaa darteed aad naxariis iyo caddaalad u muujisaan sayidkayga, haddii kale ii sheega si aan xagga midig ama bidix u leexo.

Laabaan iyo Betuueel way jawaabeen oo waxay yidhaahdeen, Arrintan waxay ka timid Rabbiga, ma awoodi karno inaan kugula hadalno wax xun ama wax wanaagsan. Bal eeg, Rebeeka waa hortaada, iyada qaado oo tag, oo ha noqoto naagta wiilka sayidkaaga, sida Rabbigu ku hadlay. Waxay dhacday markii addoonkii Ibraahim maqlay erayadooda, wuxuu Rabbiga ugu

sujuuday dhulka. Oo midiidinku markuu soo bixiyey weelal lacag ah iyo dahab ah iyo dhar, wuxuu siiyey Rebeeka, wuxuuna hadiyado siiyey walaalkeed iyo hooyadeed. Waxay cuneen oo cabbeen, isaga iyo nimankii la jiray, wayna seexdeen. Markuu subaxdii kacay ayuu yidhi, Ii dira, si aan u tago sayidkayga. Waxay yidhi walaalaheedii iyo hooyadeed, Gabadha bikradda ahu ha nala joogto maalmaha sida toban, oo ka dib taas way tegi doontaa. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Ha i celinina, waayo Rabbigu wuxuu barwaaqeeeyey jidkayga. Ii dira si aan u aado sayidkayga. Kuwa laakiin waxay yidhaahdeen, Aan u yeedhanno gabadha, oo aan afkeeda weydiinno. Oo waxay u yeedheen Rebeeka, oo waxay ku yidhaahdeen iyada, Ma raacaysaa ninka? Iyadu waxay tidhi, Waan raacayaa. Oo waxay direen Rebeeka walaashood, iyo hantideedii, iyo addoonkii Ibraahim, iyo kuwii la jiray isaga. Oo waxay ducaysteen Rebeeka, oo waxay ku yidhaahdeen: Walaashayada waad tahay, noqo kumaan toban kumaan, oo farcankaagu ha dhaxlo magaalooyinka cadaawayaasha. Rebeeka oo kacday iyo gabdhaheedii adeegayaasha ayaa fuulay geelasha, oo waxay raaceen ninkii, addoonkiina wuxuu watay Rebeeka oo tegey.

Isxaaq wuxuu socday lamadegaanka agagaarka ceelka daawashada, isaguna wuxuu degganaa dhulka xagga Koonfurta.

Isxaaq wuxuu u baxay inuu sheekaysto oo uu tago bannaanka xagga fiidka, oo markuu indhihiisa kor u taagay wuxuu arkay awr soo socda. Rebeeka indhaheeda kor u taagay waxay aragtay Isxaaq, markaasay geela ka degtay. Waxay ku tidhi addoonka, Yaa ah ninka kaas ku socda dhulka bannaan inuu naga hor tago? Addoonkii ayaa yidhi, Kanu waa sayidkayga. Iyada ayaa qaadatay dharka, wayna huwaday. Addoonkii wuxuu u sheegay Isxaaq dhammaan erayadii uu sameeyey. Isxaaq wuxuu galay guriga hooyadiis, wuxuuna qaaday Rebekka, wayna noqotay naagtiisii, wuuna jeclaaday, Isxaaqna waa lagu qalbi qaboojiyey Sarah oo ahayd hooyadiis.

25

Ku daray, laakiin Abraham wuxuu guursaday naag magaceeda la yidhaahdo Keturah. Waxay isaga u dhashay Zombran, iyo Iezan, iyo Madal, iyo Midian, iyo Iesbok, iyo Soie. Iezan wuxuu dhalay Saba iyo Dedan, wiilashii Dedan waxay ahaayeen Asshurim, iyo Letushim, iyo Leummim. Wiilashii Midian waxay ahaayeen Gepher, iyo Apher, iyo Enoch, iyo Abida, iyo Eldaag; kuwan oo dhammu waxay ahaayeen wiilashii Keturah. Ibraahim wuxuu dhammaan hantidiisii siiyey wiilkiisii Isxaaq. Wiilashii naagihii

addoommaha ahaa ee uu lahaa wuxuu Ibraahim siiyey
hadiyado, oo intuu weli noolaa ayuu iyaga ka diray wiilkiisii
Isxaaq, oo wuxuu u diray xagga bari dhulka bari. Kuwanuna waa
sannadihii cimriga Ibraahim oo dhan intuu noolaa, boqol iyo
shan iyo toddobaatan sannadood. Oo isagoo liitaya ayuu
Abraham dhintay isagoo da wanaagsan oo oday ah, oo cimri
buuxa, wuxuuna ku darmaday dadkiisii. Waxaa aasay isaga
Isxaaq iyo Ismaaciil oo ahaa wiilashiisii, waxayna geliyeen godka
laba-laabka ah, oo ku yaal beerta Cefron ina Sohar oo ahaa reer
Xiddi, kaasoo ku yaal Mamre horteeda. Beerta iyo godka uu
Ibraahim ka helay wiilasha Xeed, halkaas waxay ku aaseen
Ibraahim iyo Saarah oo ahayd naagtiisa. Waxay dhacday ka dib
dhimashada Ibraahim, Ilaah wuxuu barakeeyey Isxaaq wiilkiisa,
Isxaaqna wuxuu degay agta ceelka aragtida. Kuwanuna waa
goysaska Ismaaciil oo ahaa wiilka Ibraahim, kii ay u dhashay
Haagar tii Masriyadda ahayd, oo ahayd addoonta Saarah, u
Ibraahim. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Ishmael, sida ay
u kala horreeyaan qarniyada isaga: curadka Ishmael Nebaiioth,
iyo Kedar, iyo Nabdeel, iyo Massam, iyo Masma, iyo Duma, iyo
Masse, iyo Choddan, iyo Teman, iyo Ietur, iyo Naphes, iyo Kedma.
Kuwan waa wiilashii Ismaaciil, oo kuwanuna waa
magacyadooda oo ku jira teendhooyinkooda iyo xeradooda, laba

iyo toban amiir sidii quruumahoodii. Kuwanuna waa sannadihii nolosha Ismaaciil, boqol iyo toddoba iyo soddon sannadood, oo isagoo itaal darnaaday ayuu dhintay, oo wuxuu ku darmaday dadkiisii. Wuxuu degay laakiin ka bilaabay Havilah ilaa Shur, taas oo ah meel ku taal horta Masar ilaa la gaaro Ashuuriyiinta, oo horta walaalihiisa oo dhan ayuu degay.

Kuwanuna waa qarniyada Isxaaq oo ahaa wiilka Ibraahim; Ibraahim wuxuu dhalay Isxaaq. Isxaaq wuxuu jiray afartan sannadood markii uu guursaday Rebeeka, oo ahayd gabadha Betuuel kii reer Suuriya ee ka yimid Mesopotamiya Suuriya, walaashii Laabaan kii reer Suuriya, oo uu naag u qaatay. Isxaaq wuxuu Rabbiga uga baryayay Rebekka oo ahayd naagtiisa, maxaa yeelay way madhalays ahayd, Ilaahna wuu maqlay, oo Rebekka oo ahayd naagtiisa ayaa uuraysatay. Carruurtii way ku boodboodeen iyada dhexdeeda, laakiin waxay tidhi, Haddii sidaas iigu dhacayo, maxaa iigu yeedhay tan? Markaasay tagtay inay Rabbiga wax ka weyddiiso. Oo Rabbigu wuxuu iyada ku yidhi, Laba quruumood ayaa maxalkaaga ku jira, oo laba dad ayaa caloosha kaaga kala sooci doona, oo dad baa dad ka sarraysiinaya, oo kan weyn ayaa u adeegi doona kan yar. Waxaa la buuxiyey maalmahooda uu dhashay, oo maxalkeeda waxaa ku jiray mataano. Curadkii baxay isagoo guduudan, dhammaantiis

sida haragga oo dhogor badan, waxayna u bixiyeen magiciisa Ceesaw. Dabadeedna waxaa baxay walaalkiis, gacanta isaga oo qabatay cedhib Ceesaw, wuxuuna u yeedhay magiciisa Yacquub. Isxaaq wuxuu ahaa lixdan sannadood, markii Rebeeka ay iyaga dhashay. Dhallinyaradii way koreen, Ceesaw wuxuu ahaa nin yaqaan ugaarsi oo miyiga ah, Yacquub laakiin wuxuu ahaa nin fudud oo guriga degganaa. Isxaaq wuxuu jeclaa Ceesaw, sababtoo ah ugaarsadiisu cunto u ahayd isaga, Rebeeka laakiinse waxay jeclayd Yacquub.

Yacquub wuxuu kariyey maraq, Ceesawna wuxuu ka yimid beeraha isagoo daalan. Oo Ceesaw wuxuu ku yidhi Yacquub, Iga quudi cuntada cas ee la kariyey tan, waayo waan daciifayaa. Sababtaas darteed magiciisa waxaa loo bixiyey Edom. Yacquub wuxuu Ceesaw ku yidhi, Maanta iibi curadnimadaada. Oo wuxuu yidhi Ceesaw, Bal eeg, aniga waan u socdaa dhimashada, haddaba maxay ii taraan curadnimadan? Yacquub wuxuu ku yidhi, Maanta ii dhaar, markaasuu isaga ugu dhaartay. Ceesaw wuxuu curadnimada ka iibiyey Yacquub. Laakiin Jacob wuxuu siiyay Esau rooti iyo maraq misir ah, wuuna cunay oo cabbay, markaasuu kacay oo tegey, oo Esau wuxuu quudhsiyey curadnimada.

26

Waxaa dhacday abaar dhulka kortiisa, oo ka duwan abaartii hore ee dhacday wakhtigii Ibraahim, markaasaa Isxaaq u tegey Abiimeleg oo ahaa boqorkii reer Falastiin, wuxuuna tagay Geraar. Rabbiga ayaa isaga u muuqday, oo wuxuu ku yidhi, Ha tegin Masar, laakiin deg dhulka aan kuu sheego. Deg dhulkan, oo waxaan kula jiri doonaa, oo waan ku barakayn doonaa, waayo adiga iyo farcankaaga ayaan siin doonaa dhulkan oo dhan, oo waxaan adkayn doonaa dhaartaydii aan ugu dhaartay Ibraahim oo ahaa aabbahaa. Waxaan badin doonaa farcankaaga sida xiddigaha samada, oo waxaan farcankaaga siin doonaa dhulkan oo dhan, oo quruumaha dhulka oo dhan waxay ku barakoobi doonaan farcankaaga. Beddelka waxa uu Ibraahim aabbahaa addeecay codkayga, oo uu dhawray amarradayda, iyo awoodooyinkayga, iyo xukumadayda, iyo sharciyaddayda. Isxaaq ayaa degay Geraar. Nimankii meeshii ayaa ka weyddiiyey Rebeeka oo ahayd naagtiisii, wuxuuna yidhi, Walaashay ayay tahay, waayo wuxuu ka baqay inuu yidhaahdo, Naagtayda ayay tahay, si aysan nimankii meeshii weligood ugu dilin isaga Rebeeka aawadiis, maxaa yeelay way qurux badan tahay muuqaalka. Waxay noqotay muddo dheer halkaas, oo Abiimeleg

oo ahaa boqorka Geraar ayaa daaqadda ka soo fiirsaday, wuxuuna arkay Isxaaq oo la ciyaarayay Rebeeka oo ahayd naagtiisa. Abiimeleg wuxuu yeedhay Isxaaq, oo wuxuu ku yidhi, Miyay runtii naagtaadu tahay? Maxaad u tidhi, Walaashay ayay tahay? Isxaaq wuxuu ugu jawaabay, Waxaan idhi, Yaanan weligay u dhiman iyada aawadeed. Abimelech ayaa ku yidhi, Maxaad tan nagu samaysay? Qof ka mid ah qowmiyadayda in yar ayuu la seexan lahaa naagtaada, oo waxaad nagu soo jiidi lahayd jahli. Abimelech ayaa amray dhammaan dadkiisa, isagoo leh, Qof kasta oo taabta ninkan iyo naagtiisa, dhimasho ayuu eedaysan noqon doonaa. Isxaaq wuxuu beeray dhulkii, oo sannadkii wuxuu helay shaciir boqol jibbaar ah, Rabbiguna wuu barakeeyey. Oo ninkii waa la sarraysiiyay, oo intuu sii socday ayuu sii weynaaday, ilaa uu aad iyo aad u weynaaday. Wuxuu yeeshay xoolo ido ah, iyo xoolo dibi ah, iyo beerashada badan. Waxayna masayriyeen isaga reer Falastiin. Iyo dhammaan ceelashii kuwaa oo ay qodeen addoommadii aabbiihs wakhtiga aabbiihs, waxay xireeen kuwaa Falastiiniyiintii, oo waxay buuxiyeen kuwaa dhul. Abiimeleg wuxuu Isxaaq ku yidhi, Naga tag, waayo, aad baad nooga xoog batay. Isxaaq halkaas wuu ka tegey, wuxuuna degay dooxada Geraar, halkaasna wuu degay.

Oo mar labaad Isxaaq wuxuu qoday ceelashii biyaha kuwaas oo

ay qodeen addoommadii Ibraahim oo ahaa aabbihiis, oo ay xidheen Falastiiniyiintii ka dib markii Ibraahim oo ahaa aabbihiis dhintay, oo wuxuu iyaga u bixiyay magacyo sida magacyadii uu aabbihiis u bixiyay. Oo addoommadii Isxaaq ayaa qoday dooxadii Geraar, oo waxay halkaas ka heleen ceel biyo nool. Oo adhijirradii Geraar waxay la dagaallameen adhijirradii Isxaaq, iyagoo sheegaya in biyuhu ay iyaga leeyihiin, oo waxay ceelka u bixiyeen magaca Xaqdarrada, waayo way xaq-darro u galeen isaga. Halkaas kadib ayuu tegey, markaasuu qoday ceel kale, laakiin kaasna way ku dirireen, wuuna u bixiyey magiciisa Cadaawad. Tegey laakiin halkaas ka, wuxuu qoday ceel kale, mana ay ku dagaallameen. Wuxuuna u bixiyey magaca Meel-ballaaran, isagoo leh, Sababtoo ah hadda Rabbigu wuu noo ballaariyey, wuuna dhulka nagu kordhiyey.

Wuxuu halkaas ka tegey oo u kacay Biir Shebac (ceelka dhaarku). Oo Rabbigu wuxuu isaga ugu muuqday habeenkaas, oo wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim oo ah aabbahaa, ha baqin, waayo waan kula jiraa, oo waan ku barakayn doonaa, oo farcankaaga waan badin doonaa Ibraahim aabbahaa aawadiis. Oo wuxuu halkaas ka dhisay meel allabari, wuxuuna ku baryay magaca Rabbiga, wuxuuna halkaas ka dhisay teendhadiisii. Addoommadii Isxaaq na waxay halkaas ka qodeen

ceel dooxadii Geraar. Oo Abimelech ayaa u tegey isaga oo ka yimid Geraar, iyo Ahuzzath oo ahaa lataliyihiisa, iyo Phicol oo ahaa taliyaha sare ee ciidankiisa. Waxaa Isxaaq ku yidhi iyaga, Maxaad iigu timid? Idinkuse waad i necbaysateen, oo waad iga dirtay. Laakiin iyagu waxay yidhi, Runtii waxaan aragnay in Rabbigu kula jiray, oo waxaan nidhi, axdi ha dhexmarto annaga iyo adiga, oo axdi ayaan kula dhigan doonnaa. Ha nala samayn wax xun, sida aannu kuu karhin, iyo sida aannu kugula macaamiloonnay si fiican, oo aannu kugu dirnay nabad, oo hadda waxaad tahay mid barakaysan Rabbiga. Wuxuu u sameeyey diyaafad, wayna cuneen oo cabbeen. Subaxdii markay soo kaceen, mid walba wuxuu deriskiisa ugu dhaartay, Isxaaqna wuu iska diray, wayna ka tageen isagoo nabad ku sii daayay. Waxay dhacday maalintaas, oo addoommadii Isxaaq markay yimaadeen ayay ugu warrameen ceelkii ay qodeen, oo waxay yiraahdeen, Biyo ma aanan helin. Oo wuxuu u yeedhay Dhaar, sababtaas darteed wuxuu u bixiyey magaca magaalada taas Ceelka Dhaarta, ilaa maanta.

Ceesaw wuxuu ahaa afartan sannadood, wuxuuna guursaday Yuudid oo ahayd gabadha Be[]okh reer Xeed, iyo Basemad oo ahayd gabadha Eloon reer Xeed. Waxay la muranayeen Isxaaq iyo Rifqo.

Waxay dhacday ka dib markii Isxaaq gaboobay, oo indhihiisii waa la muddiyey si uu wax u arko, markaasuu u yeedhay wiilkiisii weynaa Ceesaw, oo wuxuu ku yidhi, Wiilkaygow, kolkaasuu yidhi, Waa kan aniga. Wuxuu yidhi, Eeg, waan daweeeyey, mana aqaan maalinta dhimashadeeyda. Hadda sidaas darteed qaado weelkaaga, gabooyaha iyo qaansada, oo bax bannaanka, oo ugaarso ii ugaarsasho. Oo ii samee cuntooyin sida aan jeclahay, oo ii keen si aan u cuno, si naftaydu kuu ducayso intaanan dhiman. Rebecca laakiin waxay maqashay Isxaaq oo la hadlaya wiilkiisa Ceesaw, Ceesaw wuxuu tegey bannaanka inuu u ugaadho ugaadh aabbihiis. Rebecca laakiin waxay ku tidhi Yacquub wiilkeedii yaraa, Arag, waxaan maqlay aabbahaaga oo la hadlaya Ceesaw walaalkaa, isagoo leh, Ii keen ugaadh, oo ii samee cuntooyin macaan, si aan markaan cunay kuu duceeyee Rabbiga hortiiisa ka hor intaanan dhiman. Hadda sidaas darteed wiilkaygiyow, i maqal sida aan kuu amar bixinayo. Tag xoolaha idaha, oo halkaas iga soo qaad laba orgi oo jilicsan oo wanaagsan, markaasaan uga dhigi doonaa cuntooyin aabbahaa u jecel yahay. Oo waxaad u keeni doontaa aabbahaaga, wuuna cuni doonaa, si aabbahaagu kuugu duceeyo ka hor inta uusan

dhiman. Yacquub wuxuu ku yidhi hooyadiis Rebeqah, Ceesaw walaalkay waa nin xaad badan, aniga laakiinse waxaan ahay nin siman. Miyaanay aabbuhu weligay i taaban doonin, oo waxaan hortiiisa ku ahaan doonaa sida mid quudhsanaya, oo waxaan nafteydii ku soo jiidi doonaa habaar, mana ahaan doonto barako. Hooyadii ayaa ku tidhi, Habaarkiinna ha igu soo dego, ilmahaygiyow, kaliya codkayga i maqal, oo tag oo ii keen. Wuu tegey, wuuna qaatay, oo wuxuu u keenay hooyadii, markaasay hooyadiis samaysay cuntooyinka sida aabihiis u jeclaa.

Oo Rebeeka waxay qaadatay dharkii Ceesaw oo ahaa wiilkeedii weynaa, dharkii wanaagsanaa ee ay guriga ku haysatay, oo waxay u gelisay Yacquub oo ahaa wiilkeedii yaraa. Wuxuu hargaha riyaha yaryar ku duubay gacmihiisa iyo meelaha qaawan ee luquntiisa. Waxay siisay cuntooyinka iyo kibista uu sameeyay, gacmaha Yacquub oo ahaa wiilkeedii. Wuxuu u keenay aabihiis, markaasuu yidhi, Aabbow. Isna wuxuu yidhi, Waa kan aniga. Yaad tahay, ilmahaygow? Waxaa yidhi Yacquub aabaha, Aniga waxaan ahay Ceesaw curadkaaga, waxaan sameeyay sidii aad iigu hadashay. Kac oo fadhiiso, oo cun ugaadhaydayda, si ay naftaadu iigu ducayso. Isxaaq ayaa wiilkiisa ku yidhi, Maxaa tan ah oo aad degdeg u heshay, wiilkaygiyow? Isna wuxuu yidhi, Wuxuu ahaa wixii Rabbiga

Ilaahaaga ahu hortayda ii dhiibay. Isxaaq ayaa Yacquub ku yidhi, Ii soo dhowow, oo waan ku taaban doonaa, ilmahayow, in aad tahay wiilkayga Ceesaw iyo in kale. Yacquub wuxuu u dhowaaday Isxaaq oo ahaa aabbihis, markaasuu taabtay, oo yidhi, Codku waa codka Yacquub, laakiin gacmahu waa gacmaha Ceesaw. Mana aqoonsan isaga, waayo gacmihiisu waxay ahaayeen sida gacmaha Esau oo ahaa walaalkiis, kuwo xaggaagsan, markaasuu duceeyey. Oo wuxuu yidhi, Ma adigu tahay wiilkayga Ceesaw? Isna wuxuu yidhi, Waa aniga. Oo wuxuu yidhi, Ii keen, oo waxaan cuni doonaa ugaadhaadaada, ilmahayow, si ay naftaydu kuu ducayso. Markaasuu u keenay, wuuna cunay. Wuxuuna u keenay khamri, wuuna cabbay. Waxaa ku yidhi Isxaaq oo ahaa aabbihis, Ii soo dhowow oo i dhunkasho, wiilkaygiyow. Oo intuu soo dhowaaday ayuu dhunkaday, wuxuuna uriyay urta dharkiisa, wuuna barakeeyay, oo wuxuu yidhi, bal eeg urta wiilkayga waxay u eg tahay sida urta beer buuxa oo Rabbigu barakeeyay. Oo Ilaaha ha ku siiyo goyaanka samada iyo barwaaqada dhulka iyo tiro badan oo hadhuudh iyo khamri ah. Oo quruumo ha kuu adeegeen, oo taliyayaal ha kuu sujuudeen, oo noqo sayidka walaalkaa, oo wiilasha aabbahaaga ayaa kuu sujuudi doona. Kan ku habaara, inkaaran ha ahaado, kan ku duceeyaase, barakaysan ha ahaado.

Waxay dhacday ka dib markii Isxaaq joojiyay barakeynta Yacquub wiilkiisa, waxayna dhacday, markii Yacquub ka baxay wajiga Isxaaq aabbihiis, Ceesaw walaalkiis ayaa ka yimid ugaarshadii. Oo isna wuxuu sameeyay cuntooyin, oo wuxuu u keenay aabbihiis, oo wuxuu aabbihi ku yidhi, Aabahay ha kaco, oo ha cuno ugaadha wiilkiisa, si naftaadu ii ducayso. Oo Isxaaq oo ahaa aabbihiis ayaa ku yidhi, Yaa tahay adiga? Isna wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay wiilkaaga curadka ah, Ceesaw. Isxaaq aad iyo aad buu ula yaabay yaab weyn, oo wuxuu yidhi, Yaa haddaba ii ugaadhsaday ugaadh oo ii keenay? Waxaan ka cunay wax kasta intaanad iman, oo waan u duceeyey isaga, oo ducaysan wuu ahaan doonaa. Waxay dhacday markii Ceesaw maqlay erayadii aabbihiis Isxaaq, ayuu ku qayliyey cod weyn oo qadhaadh aad u badan, oo wuxuu yidhi, aabbahayow, anigana barakayn. Wuxuu ku yidhi isaga, Walaalkaa khiyaano buu la yimid oo barakadaadii buu qaatay. Oo wuxuu yidhi, Si xaq ah ayaa loogu bixiyey magiciisa Yacquub, waayo wuxuu i khiyaameeyey bal eeg markan labaadna. Curadnimadaydii wuu qaatay, oo haddana wuxuu qaatay barakkadaydii. Oo Ceesaw wuxuu ku yidhi aabbihiis, Miyaadan ii reebin barakka, Aabbow? Isxaaq ayaa u jawaabay Ceesaw oo ku yidhi, haddii aan isaga sayid kaaga dhigay, oo aan dhammaan walaalihiisa addoommo

uga dhigay, oo aan hadhuudh iyo khamri ku xoojiyay, adiga laakiin maxaan kuu samayn doonaa, wiilkaygiyow? Ceesaw wuxuu aabbihiis ku yidhi, Aabbow, ma ducada keliya baad leedahay? Aabbow, anigana ii ducee. Isxaaqna wuu xanuunsaday, Ceesawna codkiisii ayuu ku qayliyey, wuuna ooyay. Isxaaq oo ahaa aabbihiis ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, bal eeg, deganaanshahaagu wuxuu ka iman doonaa barwaaqada dhulka iyo dharabka samada sare. Oo seeftaada ayaad ku noolaan doontaa, oo walaalkaa ayaad u adeegi doontaa, laakiin waxay noqon doontaa marka aad burburisid oo aad harqoodkiisa ka saartid qoortaada.

Oo Ceesaw wuxuu xanaaq u qabay Yacquub ku saabsan barakadii uu aabbihiis ku barakeeyey isaga, wuxuuna Ceesaw maankiisa ugu yidhi, maalaha baroorashada aabahay ha soo dhowaadeen, si aan u dilo walaalkay Yacquub. Waxaa loo soo sheegay Rebekka erayadii Ceesaw oo ahaa wiilkeedii weynaa, markaasay u dirtay oo u yeedhay Yacquub oo ahaa wiilkeedii yaraa, oo waxay ku tidhi isaga, Bal eeg, Ceesaw oo ah walaalkaa ayaa kugu hanjabaaya inuu ku dilo. Hadda sidaas darteed, ilmow, dhegayso codkayga, oo kac oo u car[] Mesopotamia xagga walaalkay Laban oo Haran jooga. Oo la deg isaga maalmaha qaar, ilaa cadhada ka leexdo. Iyo cadhadii walaalkaa

inay kaa tago, oo uu illoobo waxaad ku samaysay isaga, oo markaan cid diro, waan ku soo celin doonaa halkaas, yaanan weligay carruurlaan ka noqon labadiin isku maalin. Rebeeka waxay ku tidhi Isxaaq, Waxaan ka daalay noloshadayda gabdhaha wiilasha Xeed. Haddii Yacquub naag ka guursado gabdhaha dhulkan, maxaa ii taraysa inaan noolaado?

28

Isxaaq ayaa yeedhay Yacquub, oo barakeeyey, oo amray isagoo leh, Ma aad qaadan doontid naag ka mid ah gabdhaha reer Kancaan. Kac oo caraar xagga Mesopotamia, oo tag guriga Bethuel oo ah aabaha hooyadaa, oo halkaas naag uga guursado gabdhaha Laban oo ah walaalkii hooyadaa. Ilaahayga laakiin ha ku barakeeyo, oo ha ku kordiyoy, oo ha ku tarmiy[], oo waxaad noqon doontaa ururada quruumaha. Oo uu ku siiyo baraka Ibraahim oo ahaa aabbahay, adiga iyo farcanka kaaga daba, inaad dhaxashid dhulka socdaalka kaaga, kaasoo Ilaah siiyey Ibraahim. Oo Isxaaq wuxuu diray Yacquub, wuxuuna tegey Mesobotamiya xagga Laabaan oo ahaa wiilka Betuueel kii reer Suuriya, oo ahaa walaalkii Rebeeka oo ahayd hooyadii Yacquub iyo Ceesaw.

Eeg, laakiin Ceesaw wuxuu arkay in Isxaaq barakeeyey Yacquub, oo u diray Mesobotaamiya Suuriya, inuu naag halkaas ka qaato, markii uu barakeeyay isaga, oo uu amray isaga, isagoo leh, ma aad qaadan doontid naag ka mid ah gabdhaha Kancaaniinta. Yacquub wuxuu maqlay aabbiihiis iyo hooyadiis, wuxuuna tegey Mesopotamia oo Suuriya. Ceesaw wuxuu arkay in gabdhaha Kancaan ay xun yihiin hortii aabbiihiis Isxaaq Ceesaw wuxuu tagay xagga Ismaaciil, wuxuuna qaatay Macalad, oo ahayd gabadha Ismaaciil oo ahaa wiilka Ibraahim, walaashii Nabayood, inuu naag uga dhigto dumarkiisa kale.

Yacquub wuxuu ka baxay ceelka dhaartu, wuxuuna tegey Xaaraan. Wuxuu la kulmay meel, oo halkaas ayuu ku seexday, waayo qorraxdii way dhacday, markaasuu dhagaxyadii meeshaas ka soo qaatay, oo madaxiisa ayuu hoos dhigay, oo meeshaas ayuu ku seexday. Wuu riyooday, oo bal eeg jaranjar lagu dhisay dhulka, kaas oo madaxiisu gaadhi jiray samada, oo farriinbixiyayaasha Ilaah ayaa kor ugu soo kacayay oo hoos ugu soo degayay dusheeda. Laakiin Rabbigu wuxuu ku taagnaa dusheeda, oo wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim oo ah aabbahaa, iyo Ilaaha Isxaaq. Ha baqin. Dhulka aad ku seexanayso, adiga ayaan siin doonaa, iyo farcankaaga. Oo farcankaagu noqon doonaa sida ciidda dhulka, oo wuxuu ku

balaadhi doonaa xagga badda, iyo Koonfurta, iyo Woqooyiga, iyo xagga bari, oo qabiilooyinka dhulka oo dhammu waxay kugu barakoobi doonaan adiga iyo farcankaaga. Oo eeg, aniga waxaan kula jiraa, oo waxaan ku ilaalinayaa jidka oo dhan meel kasta oo aad tagto, oo waxaan ku soo celin doonaa dhulkan, waayo, ma ku dayn doono ilaa aan sameeyo wax kasta oo aan kugula hadlay. Oo Yacquub wuxuu ka toosay hurdadiisii, oo wuxuu yidhi, Rabbiga ayaa jira meeshan, aniguse ma aan aqoon. Wuu baqay, oo wuxuu yidhi, Sida cabsi badanaa meeshan! Tani ma aha wax kale, laakiin waa guriga Ilaah, oo tani waa iridda samada. Oo Yacquub wuxuu kacay subaxdii, wuxuuna qaaday dhagaxii uu madaxiisa hoosteeda halkaas dhigay, wuxuuna ka dhigay tiir, wuxuuna saliid ku shubay dharafkeedii. Wuxuu goobta taas u bixiyey magaca Guriga Ilaah, magaaladuna waxay markii hore la odhan jirtay Uulamluus. Yacquub baa baryay baryo, isagoo leh, Haddii Rabbiga Ilaaha ila jiro, oo uu igu ilaaliyo jidkan aan marayaan, oo uu i siiyo rooti aan cuno, iyo dhar aan huwaado, Hadduu igu soo celiyo nabad iyo badbaado guriga aabbahay, Rabbigu wuxuu ii noqon doonaa Ilaah. Oo dhagaxan kan oo aan tiir ka dhigay wuxuu ii noqon doonaa guriga Ilaah, oo wax kasta oo aad i siisona toban meelood meel ayaan kaaga bixin doonaa.

29

Oo Yacquub intuu cagaha kor u qaaday ayuu tegey dhulka bari, xagga Laabaan oo ahaa wiilka Betuueel kii reer Suuriya, oo ahaa walaalkii Rifqo, hooyadii Yacquub iyo Ceesaw. Wuu arkaa, oo bal eeg ceel ku yaal bannaanka. Waxaa halkaas joogay saddex adhyo ido ah oo ku nasanaya agtiisa, waayo ceelkaas ayay adhyaha ka waraabi jireen, dhagaxna weyn ayaa ku yiil afka ceelka. Oo halkaas waxaa lagu soo ururin jiray adhyaha oo dhan, markaasay giringirin jireen dhagaxii afka ceelka ka saarnayd, oo waxay waraabi jireen idaha, dabadeedna waxay dhagaxii dib ugu celin jireen afka ceelka meeshiisii. Yacquub ayaa ku yidhi iyaga, Walaalayaal, xaggee ka tihiin? Waxay yidhaahdeen, Waxaan ka nimid Xaraan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Ma taqaaniin Laabaan ina Naaxoor? Wayna yidhaahdeen, Waan naqaannaa. Wuxuu ku yidhi iyaga, Miyuu caafimaad qabaa? Waxay yidhaahdeen, Wuu caafimaad qabaa, oo bal eeg Raaxeel gabadhiisa ayaa la imanaysay idaha. Yacquub wuxuu yidhi, Weli maalintii way dheer tahay, weli ma aha wakhtigii xoolaha la isu soo ururin lahaa. Idaha waraabiya, dabadeedna taga oo daajiya. Laakiin waxay yidhaahdeen, Ma awoodi doonno ilaa la isu soo ururiyo dhammaan adhijirrada, oo ay dumin doonaan dhagaxa

afka ceelka, dabadeedna waxaan waraabi doonnaa idaha. Intuu weli iyaga la hadlayay, eeg Raaxeel oo ahayd gabadhii Laabaan ayaa la timid idaha aabbaheed, waayo iyadu waxay daajin jirtay idaha aabbaheed. Waxay dhacday markii Yacquub arkay Raaxeel oo ahayd gabadha Laabaan, walaalkii hooyadiis, iyo idihii Laabaan oo ahaa walaalkii hooyadiis, in Yacquub u soo dhowaaday oo giringiriyey dhagaxii afka ceelka ka saaray, oo uu waraabiyey idihii Laabaan oo ahaa walaalkii hooyadiis. Oo Yacquub wuxuu dhunkaday Raaxeel, codkiisana kor u qaaday wuuna ooyay. Wuxuu Raaxeel u sheegay inuu yahay walaalkii aabbaheed, iyo inuu yahay wiilkii Rebeeka, markaasay orday oo aabbaheed ugu sheegtay erayadaas. Waxay dhacday markii Laabaan maqlay magaca Yacquub oo ahaa wiilka walaashiis, wuu u orday inuu la kulmo, oo intuu isku duubay ayuu dhunkaday, oo wuxuu keenay gurigiisa, oo wuxuu Laabaan u sheegay dhammaan erayadaas. Oo Laabaan wuxuu ku yidhi, Adigu waxaad ka mid tahay lafaha iyo hilibka aniga, oo wuxuu la jiray bil oo maalmaha ah.

Laaban wuxuu Yacquub ku yidhi, Sababtoo ah walaalkay tahay, bilaash iima adeegi doontid. Ii sheeg waxa abalgudkaagu yahay? Labaan wuxuu lahaa laba gabdhood, magaca tan weyn wuxuu ahaa Leeah, iyo magaca tan yar wuxuu ahaa Raaxeel.

Indhaheeda Leah tabar darnaayeen, laakiin Rachel waxay ahayd mid qurux badan oo jidh ahaan, iyo mid aad u qurux badan muuqaal ahaan. Yacquub wuxuu jeclaa Raaxeel, wuxuuna yidhi, Waxaan kuu adeegi doonaa toddoba sannadood Raaxeel gabadhaada yar. Laban baa ku yidhi, Waxaa ka wanaagsan in aan ku siiyo iyada adiga, ama in aan siiyo iyada nin kale. Ila deg. Oo Yacquub wuxuu u adeegay Raaxeel toddoba sannadood, waxayna ku ahaayeen hortiisa sida maalmaha yar, sababtoo ah jacaylka uu u qabay iyada. Yacquub wuxuu ku yidhi Laabaan, i sii naagayda, waayo maalmuhu way buuxsameen si aan u galo xaggeeda. Laabaan wuxuu ururiyay dhammaan nimankii goobta, wuuna sameeyay aroos. Oo waxay noqotay fiidkii, oo wuxuu qaaday Leeah oo ahayd gabadhiisii, wuxuuna u keenay Yacquub, oo Yacquub wuxuu galay xaggeedii. Laaban wuxuu gabadhiisii Leeah siiyey addoontiisii Silfah, si ay iyada addoon ugu noqoto. Waxay dhacday subaxdii, oo bal eeg waxay ahayd Leeah, markaasaa Yacquub wuxuu Laabaan ku yidhi, maxaad taadan iigu samaysay? miyaanan Raaxeel kuugu adeegay? maxaadse iigu khiyaaneysay? Laakiin Laaban wuu jawaabay, Ma aha sidaas meesha naga dhexda in la siiyo tan yar ka hor tan weyn. Dhammaystir sidaa toddobada tan, oo waxaan ku siin doonaa tan sidoo kale beddelka shaqada aad iigu shaqaynayso

weli toddoba sannadood oo kale. Yacquub wuxuu sidaas sameeyey, wuxuuna buuxiyey toddobaadkeedii, markaasaa Laabaan wuxuu isaga siiyey gabadhiisii Raaxeel inay naag u noqoto. Laabaan wuxuu gabadhiisa siiyay addoontiisii dhedig ahayd oo Bilhah la odhan jiray, inay iyadu addoon dhedig ah noqoto. Wuxuu galay xagga Raaxeel, laakiin Raaxeel ayuu ka sii jeclaaday Leeah, oo toddoba sannadood oo kale ayuu u adeegay.

Rabbigu Ilaaha ahu markuu arkay in Layxa la necbaa, ayuu furay maxalkeeda, Raaxeel se waxay ahayd madhalays. Oo Leeah way uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil, laakiin waxay magiciisa u bixisay Ruuubeen, iyadoo leh, sababtoo ah Rabbigu wuu arkay dulqaadashadeydii, oo wuxuu i siiyay wiil, haddaba sidaa darteed ninkaygu waa i jeclaan doonaa. Oo haddana way uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil labaad, oo waxay tidhi, Rabbiga wuu maqlay inaan la i neceb yahay, oo isna wuu i siiyay kan, oo waxay magiciisa u bixisay Simecoon. Oo haddana way uuraysatay, oo waxay dhashay wiil, oo waxay tidhi, Wakhtigan hadda ninkaygu xaggayga ahaan doonaa, waayo saddex wiil ayaan u dhalay. Sidaas darteed magiciisa waxay u bixisay Laawi. Oo haddana way uuraysatay oo wiil dhashay, markaasay tidhi, Hadda waxaan Rabbiga ku mahadnaqayaa, sidaas darteed magiciisii waxay u bixisay Yahuudah,

dabadeedna way joogsatay dhalista.

30

Raaxeel markay aragtay in aanay Yacquub u dhalin, waxay masayraysatay walaasheed, oo waxay Yacquub ku tidhi, Carruur i sii, haddii kale waan dhiman doonaa. Yacquub oo cadhaysan ayaa Raaxeel ku yidhi iyada, ma anaa ah meel Ilaah ah, kan ku maneeyey midhaha maxalka? Raaxeel waxay Yacquub ku tidhi, bal eeg addoontayda Bilhah, u tag iyada, oo waxay ku dhali doontaa jilbahayga korkooda, aniguna carruur baan ka heli doonaa iyada. Oo waxay isaga siisay Bilhah oo ahayd addoontedii inuu guursado, oo Yacquub wuu u tegey iyada. Oo waxay uuraysatay Bilhah oo ahayd addoontii Raaxeel, oo waxay Yacquub u dhashay wiil. Waxay Raaxeel tidhi, Ilaah baa ii garsooray, codkaygana wuu maqlay, oo wiil buu i siiyay, sidaas darteed magiciisa waxay u bixisay Daan. Oo haddana waxay uur yeelatay Bilhah oo ahayd addoonta Raaxeel, oo waxay Yacquub u dhashay wiil labaad. Oo waxay Raaxeel tidhi, Ilaahay baa iigu halgamay, oo waan la legdamay walaashay, waanan ka adkaaday, oo waxay u bixisay magiciisa Naftaali. Laakiin Leeah waxay aragtay in ay joogsatay umulka, markaasay qaadatay Silfah

addoonteeda, oo waxay u siisay Yacquub sidii naag, wuuna u galay. Oo Silfah oo ahayd addoon-yarta Layxa ayaa uur-qaadatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil. Oo Leeah waxay tidhi, Nasiib baa la helay, oo waxay magiciisa u bixisay Gaad. Oo Silfah oo ahayd addoonta Leeah ayaa mar labaad uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil labaad. Oo waxay Leeah tidhi, Barakaysan baan ahay, waayo dumarka ayaa barakaysan doona, oo waxay magiciisa u bixisay Aasheer. Ruuben wuxuu tegey wakhtigii goosashada sarreenka, wuxuuna beerta ka helay tufaaxyo mandragoor ah, wuxuuna u keenay hooyadiis Leeaa. Raaxeel waxay walaasheed Leeaa ku tidhi, I sii mandragooryada wiilkaaga. Waxay tidhi laakiin Leeah, Ma ku filna adiga inaad qaadatay ninkayga? Miyaadan sidoo kale qaadan doontaa mandareegaha wiilkaaga? Waxay tidhi laakiin Raaxeel, Ma sidaas aha, ha la seexdo adiga habeenkan tan beddelka mandareegaha wiilkaaga. Yacquub wuxuu ka galay beeraha fiidkii, Leeahna waxay u baxday inay la kulanto, oo waxay ku tidhi, Maanta waa inaad ii timaadaa, waayo waan ku kiraystay mandaragorada wiilkayga beddelkood, oo habeenkaas ayuu la seexday. Oo Ilaaha wuu maqlay Leeah, oo markay uuraysatay ayay Yacquub u dhashay wiil shanaad. Oo waxay Leeah tidhi, Ilaah wuxuu i siiyay mushahaaradayda, maxaa yeelay waxaan

siiyay gabadhaydii ninkayga, oo magiciisana wuxuu u bixiyey Isaakaar, taasoo ah mushahaarad. Oo haddana Leeah way uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil lixaad ah. Oo waxay Leeah tidhi, Ilaah wuxuu anigu siiyey hadiyad wanaagsan wakhtigan hadda, ninkaygu wuu i dooran doonaa, waayo waxaan isaga u dhalay lix wiil, oo magiciisana wuxuu u bixiyey Sebulun. Dabadeedna waxay dhashay gabadh, oo magaceeda wuxuu u bixiyey Diina. Ilaah wuxuu xusuustay Rachel, Ilaah wuxuuna maqlay iyada, wuxuuna furay maxalkeedii. Oo markay uuraysatay ayay Yacquub u dhashay wiil, Raaxeelna waxay tidhi, Ilaahaygu ceebtaydii wuu iga qaaday. Oo waxay u bixisay magiciisa Yuusuf, iyadoo leh, Ilaah ha ii daro wiil kale.

Waxay dhacday markii Raaxeel ay dhashay Yuusuf, Yacquub wuxuu ku yidhi Laabaan, ii dir aniga, si aan u tago meeshayda iyo dhulkayga. Sii soo celi naagahayga iyo carruurtaayda, kuwaas oo aan kuugu adeegay, si aan u tago, waayo adiga waad ogtahay addoonsigii aan kuugu adeegay. Wuxuu Laaban ku yidhi, haddii aan raalli ahaansho hortaada ka helay, waxaan faaliyey, waayo Ilaaha ayaa imaatinkaaga aawadeed i barakeeyey. Sheeg mushahaaradaada ii, oo waan ku siin doonaa. Yacquub wuxuu yidhi, Adigu waad taqaan sida aan kuugu adeegay, iyo inta xoolahaagi□ ila jirtay. Yar ayuu ahaa wixii aad lahayd hortayda,

oo wuxuu u koray dad badan, oo Rabbiga Ilaaha ahu wuu kugu barakeeyey cagahayga aawadiis. Haddaba markee sameeyo aniga qudhayda guri? Oo Laabaan wuxuu ku yidhi, Maxaan ku siiyaa? Yacquub wuxuu ku yidhi, Waxba ima siin doontid, haddii aad ii samayso eraygan, mar kale waxaan daajin doonaa idahaaga, waanan dhawri doonaa. Maanta ha dhaafeen dhammaan idahaaga, oo halkaas ka kala saar ido kasta oo madow ah oo wananka ku jirta, iyo mid kasta oo dhibicyo leh oo barbaro leh oo riyaha ku jirta, oo taasu waxay ii noqon doontaa abaalmarin. Oo xaqnimadaydu waxay ii marag furaysaa maalinta dambe, sababtoo ah mushahaaradaydu waxay ku hor taal adiga. Wax kasta oo aan ahayn mid dhibic leh ama xariiqsan oo ku jira riyaha, iyo mid madow oo ku jira wananka, waxaa lagu tirin doonaa mid la ii xaday. Laabaan baa ku yidhi, Ha noqoto sida aad tidhi. Oo maalintaas wuxuu soocay orgida lab ee dhibicyada iyo kuwa bararsan, iyo dhammaan riyaha dheddigga ee dhibicyada iyo kuwa bararsan, iyo wax kasta oo madow oo ku dhex jiray wananka, iyo wax kasta oo caddaan oo ku dhex jiray iyaga, oo wuxuu u dhiibay gacanta wiilashiisa. Wuxuu meesha ka saaray jid saddex maalmood, oo wuxuu dhex dhigay iyaga iyo Yacquub. Yacquubna wuxuu daajiyey idihii Laabaan ee hadhay. Yacquub wuxuu naftiisa u qaatay ul styrax oo cagaar ah, iyo

lows, iyo dacar. Yacquubna wuxuu ka qolofjay qolofyo caddaan ah, oo markuu cagaarta xoqayay, waxaa ululka ku muuqday caddaankii uu qolofjay oo kala duwan ahaa. Oo wuxuu ulaha uu qalinqalinay dhigay gudaha berkedaha biyaha lagu waraabiyo, si markii idaha yimaadaan inay cabbaan, hortooda ulaha, markii ay yimaadaan inay cabbaan, idaha ugu uuryeystaan ulaha. Idihii way uuraysanayeen iyagoo ku jira ushaha, oo idihii waxay dhaleen kuwo caddaan ah, iyo kuwo kala duwan, iyo kuwo dambas ah oo baro ah. Wanankii Yacquub wuu gooni u soocay, wuxuuna idaha hortooda taagay wan cad oo xariijimay iyo wax kasta oo kala duwan oo wananka ku jira, wuxuuna naftiisa u soocay adhyo, mana isku qasan Laabaan idihiisa. Waxay dhacday in waqtigii ay idaha uuraysanayeen, Yacquub dhigay ulaha hortooda idaha dhexda biyaha, si ay ugu uuraysadaan sida ulaha. Markii ay idaha dhali lahaayeen, ma uu dhigin, oo kuwaan calaamad lahayn waxay noqotay kuwa Laabaan, kuwa calaamad lehna waxay noqotay kuwa Yacquub. Ninkii aad iyo aad buu u taajiroobay, wuxuuna yeeshay xoolo badan, iyo dibi, iyo addoommo, iyo gabdho addoommo, iyo awr, iyo dameerro.

31

Yacquub wuxuu maqlay erayadii wiilashii Laabaan oo leh,
Yacquub wuxuu qaatay dhammaan wixii aabbaheen, oo wixii
aabbaheen ayuu ka sameeyay ammaantan oo dhan. Oo Yacquub
wuxuu arkay wejiga Laabaan, oo bal eeg, sidii shalay iyo
maalinta saddexaad uma uu ahayn. Rabbigu wuxuu Yacquub ku
yidhi, Ku noqo dhulka aabahaa iyo qoyskaaga, oo anna waan
kula jiri doonaa. Dirayna laakiin Yacquub wuxuu u yeedhay
Leeah iyo Raaxeel inay yimaadaan bannaanka, meeshii adhyuhu
joogeen. Wuxuu ku yidhi iyaga, waan arkaa wejiga aabbihiinna,
inuusan ahayn xagga aniga sida shalay iyo maalinta saddexaad,
laakiin Ilaaha aabbahay wuxuu ila jiray. Idinkuna waad ogtihiin
in aan dhammaan xoogga kayga ugu adeegay aabbihiinna.
Aabbihiinna ayaa iga khiyaaneeyey, wuxuuna beddelay
mushaharkayga toban jeer, Ilaahna uma oggolaanin inuu i
waxyeyo. Haddii uu sidaas yidhaahdo, kuwa kala duwani
waxay noqon doonaan mushahaaradaada, oo dhammaan idaha
waxay dhali doonaan kuwa kala duwan, haddii uu laakiin
yidhaahdo, kuwa caddaani waxay noqon doonaan
mushahaaradaada, oo dhammaan idaha waxay dhali doonaan
kuwa caddaan. Ilaahna wuxuu ka qaatay aabbihiin dhammaan
xoolihiisii, oo anigu i siiyey. Waxaana dhacay markii idaha
uurka ku uuraysanayeen, oo waxaan indahayga ku arkay hurdo

dhaxdeeda, oo bal eeg, orgidii iyo wanankii ayaa kor ugu sii jiray idaha iyo riyaha, iyagoo ah kuwo cad iyo kuwo dhibicyo leh iyo kuwo midabka dambaska oo dhibicyo leh. Oo Malaaigtii Ilaah ayaa riyada iigu tidhi, Yacquubay, anna waxaan idhi, waa maxay? Oo wuxuu yidhi, Kor u eeg indhahaaga, oo arag orgida iyo wananka lab ee kor u fuulaya idaha iyo riyaha dhibicyo leh, midabyo kala duwan, iyo kuwa dambas ah oo barbaro leh, waayo waxaan arkay wax kasta oo Laabaan kugu sameeyo. Aniga waxaan ahay Ilaaha kuu muuqday meesha Ilaaha, meeshaad halkaas tiir iigu subagtay, oo aad halkaas nidar iigu nidartay. Haddaba sidaa darteed kac, oo dhulkan ka bax, oo tag dhulka dhalashadaada, oo waxaan la jiri doonaa adiga. Oo Raaxeel iyo Leeah ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, Miyaanaan weli lahayn qayb ama dhaxal guriga aabbahayo? Miyaannu ugu xisaabsanayn isaga sida shisheeyayaasha? Waayo wuxuu na iibiyey, oo wuxuu cunay lacagtayadii. Dhammaan maalinta iyo ammaanta uu Ilaaha aabbahayaga ka qaaday aabbahayaga annaga iyo carruurta ayuu noqon doonaa. Haddaba sidaa darteed wax alla wixii Ilaahu kuu sheegay, samee. Yacquub intuu kacay ayuu naagihisii iyo carruurtiisii geelo kor saaray, Wuxuu watay dhammaan hantidii u ahayd isaga, iyo dhammaan alaabtiisii uu helay Mesopotamia, iyo wax kasta oo uu lahaa, si

uu ugu tago aabbihiis Isxaaq dhulka Kancaan. Laban wuu tegey inuu dhogorsado idihiisa, laakiin Rachel way xadday sanamyadii aabbaheed. Yacquub wuxuu ka qariyey Laabaan kii reer Suuriya inuu u sheegin inuu cararayo. Wuu cararay isaga iyo wixiisii oo dhan, webigii wuu ka gudbay, oo wuxuu u dhaqaaqay Buurta Gilcaad. Maalintii saddexaad ayaa Laabaan kan Suuriyaha loo soo sheegay in Yacquub baxsaday. Oo wuxuu kaxeeyay walaalihiisii oo uu la socday, wuxuuna ka daba galay isaga jid toddoba maalmood ah, wuxuuna ku gaadhay isaga buurta Gilead. Ilaah wuxuu u yimid Laabaan kii reer Suuriya riyo habeennimo, oo wuxuu ku yidhi isaga, Iska ilaali inaad an weligaa kula hadlin Yacquub wax xun. Oo wuxuu Laabaan gaadhay Yacquub, Yacquubna wuxuu dhisay teendhadiisii buurta, Laabaanna wuxuu walaalihiis ka taagay buurta Gilcaad. Laabaan wuxuu Yacquub ku yidhi, Maxaad samaysay? Maxaad qarsoodi ugu carartay, oo aad iga xadday, oo aad gabdhahayga u kaxaysay sida maxaabiis seef lagu qabtay? Oo haddii aad ii soo sheegtay, waan ku diri lahaa adiga farxad, muusiko, durbaan, iyo kataarad. Oo lama iigu qalmin inaan dhunko carruurta kayga iyo gabdhaha kayga, hadda laakiin nacasnimo baad samaysay. Oo hadda gacantaydu waa xoog badan tahay inaan wax xun kugu sameeyo, laakiin Ilaaha aabbahaaga shalay buu iga yidhi, isagoo

leh, Iska ilaali inaad an waxay Yacquub la hadlin wax xun. Hadda sidaa daraaddeed waad tagtay, waayo aad baad u rabtay inaad tagto guriga aabaha, maxaadse u xadday ilaahyadayda? Yacquub ayaa u jawaabay Laabaan oo ku yidhi, Waan baqay, waayo waxaan is-idhi, Waaba intaasoo aad gabdhaha aad iyo wixii aan lahaa oo dhan iga qaaddid. Oo wuxuu yidhi Yacquub, Qofkii aad ka heli doonto ilaahyadaada, ma noolaan doono horta walaalahayaga, aqoonso wax alla wixii aniga ila jira oo kuwaaga ah, oo qaado. Oo waxba kama uu aqoonsan isaga. Laakiin Yacquub ma uu ogeyn in Raaxeel naagtii uu xadday iyaga. Laabaan markuu galay ayuu baadhay guriga Leeah, mana helin, wuxuuna ka baxay guriga Leeah, wuxuuna baadhay guriga Yacquub, iyo guriga labada gabdhaha addoommada ah, mana helin, laakiin wuxuu kaloo galay guriga Raaxeel. Rachel laakiin waxay qaadatay sanamyada, oo waxay ku dhigatay boorsooyinka koorka geel, waxayna ku dul fadhiisatay. Oo waxay ku tidhi aabaheed, Ha si culus u qaadan, sayidkow, ma awoodo inaan hortaada kaco, waayo caadada dumarka ayaa i haysata. Laabaan wuxuu baadhay guriga oo dhan, mana uu helin sanamyadii. Yacquub waa la cadhooday, wuuna la diriray Laabaan. Yacquub oo jawaabay ayaa wuxuu Laabaan ku yidhi, Maxay xadgudubkaygu? Maxayna dembigaygu yahay, oo aad iigu soo

eryaday gadaashadayda? Oo sababta aad baadhistay dhammaan weelasha guriga kayga? Maxaad ka heshay dhammaan weelasha guriga kaaga? Dhig halkan hor walaalaha kaaga iyo walaalaha kayga, oo ha xukumeen labadeenna dhexdooda. Kuwan labaatan sannadood aniga waxaan kula jirtay adiga, raxankaaga iyo riyahaaga ma ay dhalin laaan noqon, wananka raxankaaga ma aan cunin. Xayawaanka u baxay kuma aan keenin, anigaa ka bixin jiray dhaca maalinta iyo dhaca habeenka. Waxaan noqday mid maalinta lagu gubo kulaylka, iyo qabowga habeenka, oo hurdadaydiina way ka tagtay indhahaygii. Kuwan labaatan sannadood ayaan gurigaaga joogay, waxaan kuu adeegay afar iyo toban sannadood labadaada gabdhood aawadood, iyo lix sannadood idahaaga dhexdooda, oo waxaad toban jeer isbedeshay mushahaaradaydii. Haddii aan ahayn Ilaaha aabbahay Ibraahim iyo cabsida Isxaaq oo ii ahaa, hadda waxaad madhnaan iga diri lahayd. Dulmigiigii iyo hawshii gacmahayga ayuu Ilaaha arkay, shalay wuuna ku canaantay.

Laabaan ayaa u jawaabay Yacquub oo ku yidhi, gabdhaha waa gabdhahayga, wiilashuna waa wiilashayga, xoolahuna waa xoolahayga, oo wax alla wixii aad aragtaa anigaa iska leh, oo gabdhahayga maxaan ku samayn doonaa maanta ama carruurtooda ay dhaleen? Hadda sidaas darteed kaalay aan

sameeyo axdi aniga iyo adiga, oo wuxuu noqon doonaa markhaati ina dhexeeya aniga iyo adiga. Wuxuu ku yidhi isaga, Bal eeg, ma jiro qof nala jooga. Eeg, Ilaah baa markhaati ina dhexeeya aniga iyo adiga. Yacquub wuxuu qaatay dhagax, wuxuuna ka dhigay tiir. Yacquub ayaa walaalihiis ku yidhi, Ururiya dhagaxyo, oo waxay ururiyeen dhagaxyo, oo waxay sameeyeen buur, oo waxay halkaas buurtii dusheeda wax ku cuneen, oo Laabaan ayaa isaga ku yidhi, Buurtani waxay maanta markhaati ka dhex furaysa aniga iyo adiga. Oo Laabaan wuxuu u yeedhay taallada markhaatifurka, laakiin Yacquub wuxuu u yeedhay taallada markhaatiga. Yidhi Laabaan Yacquub, bal eeg taalladan iyo tiirkan aan taagay inta u dhexeysa aniga iyo adiga, taalladan waxay markhaati ka furtaa, tiirkanuna wuu markhaati ka furtaa, sababta tan darteed magacii loo bixiyay, Taallade Markhaati Furta. Iyo araggii uu yidhi, Ilaah ha eego dhexda aniga iyo adiga, maxaa yeelay waynu kala sooci doonnaa midkeen ba kan kale. Haddii aad hoosaysiiso gabdhahayga, haddii aad naago la guursato oo aad ku darto gabdhahayga, eeg, ninna nala ma joogo oo wax arka, Ilaah baa markhaati u ah inta dhexaysa aniga iyo adiga. Haddii waayo aniga aan gudbin xagaaga, hana adiga gudubtid xaggayga kurtan iyo tiirkan si shar ah. Ilaaha Ibraahim iyo Ilaaha Naaxoor ha nagu xukumaan dhexdeenna, oo Yacquub

wuxuu ku dhaartay cabsida aabbihiis Isxaaq. Wuxuu buurta ku allabariyey allabari, wuxuuna u yeedhay walaalihiis, wayna cuneen oo cabbeen, oo buurta ayay ku seexdeen.

32

Laabaan baa subaxdii kacay, markaasuu dhunkaday wiilashiisii iyo gabdhihiisii, wuuna barakeeyey iyaga, oo Laabaan markuu jeestay ayuu tegey meeshiisii.

Yacquub wuxuu u kacay jidkiisii, oo markuu kor u eegay wuxuu arkay xeradii Ilaah oo deggan, malaaigihii Ilaahna way la kulmeen. Yacquub wuxuu yidhi markuu arkay iyaga, Tani waa xerada Ilaah, oo wuxuu meesha magaceeda u bixiyey Xerooyinka.

Yacquub wuxuu hortii u diray ergooyiin xagga walaalkiis Ceesaw dhulka Seciir, dhulka EDOM. Oo wuxuu amar siiyay iyaga, isagoo leh, sidatan waxaad ku odhan doontaan sayidkayga Ceesaw, sidatan wuxuu leeyahay addoonkaaga Yacquub, Laabaan ayaan la degganaa, oo waan raagay ilaa hadda. Oo waxay ii noqdeen dibi, iyo dameerro, iyo ido, iyo addoommo, iyo gabdho

addoommo, oo waan diray inaan u sheego sayidkayga Esau, si addoonkaagu raalli uga helo hortaada. Oo farriinqaadaayaashii ayaa ku soo noqday Yacquub, iyagoo leh, Waxaannu nimid walaalkaa Ceesaw, oo bal eeg, isagu wuxuu u imanayaa inuu kula kulmo, oo afar boqol oo nin ayaa la socda. Yacquub aad buu u baqay, wuuna murugooday, markaasuu u qaybiyey dadkii la joogay, iyo dibidii, iyo geelii, iyo idihii, laba xero. Oo wuxuu Yacquub yidhi, Haddii Ceesaw yimaado xero mid oo uu gooyo iyada, xeroota tan labaad waxay noqon doontaa mid la badbaado. Yacquub wuxuu yidhi, Ilaaha aabbahay Ibraahim, iyo Ilaaha aabbahay Isxaaq, Rabbiyow adigu waxaad igu tidhi, ku noqo dhulka dhalashadaada, oo wanaag baan kuu samayn doonaa, Ha iga filan aniga dhammaan caddaaladda, iyo dhammaan runta, taas aad u samaysay addoonkaaga, waayo ulahaygan waxaan ku gudbay Webi Urdun kan, hadda laakiin waxaan noqday laba xero. Iga badbaadi gacanta walaalkay, gacanta Ceesaw, waayo waan ka cabsadaa isaga, waaba intuu yimaado oo i dhufto aniga iyo hooyaday iyo carruurtaba. Adiga laakiin waxaad tidhi, Si wanaagsan ayaan kuu samayn doonaa, oo farcankaaga waxaan ka dhigi doonaa sida ciidda badda, tan aan la tirin doonin badan aawadeed. Oo wuxuu halkaas ku seexday habeenkaas, oo wuxuu qaatay hadiyado uu keenay, oo

wuxuu u diray walaalkiis Ceesaw. Riyo laba boqol, orgiyo labaaatan, ido laba boqol, wanan labaaatan. geel nuujinaya iyo dhallaankoodii soddon, dibi afartan, dibidibir toban, dameerro labaaatan, iyo qayl toban. Oo wuxuu siiyay iyaga addoommadii uu lahaa idihii si gooni ah, wuxuu yidhi laakiin addoommadii uu lahaa, hore u socda iga hor, oo meel bannaan sameeya inta u dhexeysa idi iyo idi. Wuxuu amray kii ugu horreeyay oo ku yidhi, Haddii Ceesaw oo ah walaalkay kula kulmo oo uu ku weyddiyo, Yaa leh adigu? Xaggee u socotaa? Yaa leh waxyaalahan horkaaga socda? Waxaad dhihi doontaa, addoonkaaga Yacquub hadiyadaha ayuu u diray sayidkayga Ceesaw, iyo bal eeg isaga wuu na daba socdaa. Wuxuu amray kii kowaad, iyo kii labaad, iyo kii saddexaad, iyo dhammaan kuwa adhyahan dabadood ka hor socday, isagoo leh, sida eraygan ula hadla Ceesaw marka uu idin helo. Iyo waxaad dhihi doontaan, bal eeg addoonkaaga Yacquub wuu imanayaa gadaasheenna, waayo wuxuu yidhi, waxaan ku dejin doonaa wejigiisa hadiyadaha hortiisa socda, iyo kadib tan waxaan arki doonaa wejigiisa, waayo malaha wuu aqbali doonaa wejigeeyga. Hadiyadaha ayaa hore u tegey sida wejigiisa, laakiin isaga wuxuu huruday habeenkaas xerada gudaheeda. Kacay habeenkaas, wuxuu qaatay labadii naagood, iyo labadii addoommadood, iyo kow iyo tobankiisii carruur,

wuxuuna ka gudbay meesha laga gudbo ee Yabboq. Wuu qaatay iyaga, webigii buu gudbay, wuxuuna gudbiyey dhammaan waxyaalihiisii.

Waxaa hadhay Yacquub keligiis, oo wuxuu nin la legdamayay ilaa subaxdii. Wuxuu arkay laakiin inuusan awoodi karin inuu ka adkaado, markaasuu taabtay godka bowdada isaga, oo wuxuu ka dhigay murqo-laaan godka bowdada Yacquub intuu la legdamayay isaga. Oo wuxuu ku yidhi, ii dir, waayo waabarii waa soo baxday. Laakiin wuxuu yidhi, ku diri maayo, haddii aadan i barakayn. Wuxuu ku yidhi, Maxay magacaagu yahay? Isna wuxuu yidhi, Yacquub. Oo wuxuu ku yidhi, Mar dambe laguma yeedhi doono magacaaga Yacquub, laakiin Israaiil ayaa noqon doona magacaaga, maxaa yeelay waxaad la adkaatay Ilaah, oo dadka dhexdoodana xoog baad yeelan doontaa. Yacquub wuu weyddiiyey, oo wuxuu yidhi, Magacaaga ii sheeg, oo wuxuu yidhi, Maxaad magacayga u weyddiisanaysaa? Markaasuu halkaas ku duceeyey. Waxaa uu Yacquub u bixiyay magaca meeshaas muuqaalka Ilaah, waayo waxaan arkay Ilaah waji ilaa waji, oo naftaydii way badbaatay. Qorraxdii ayaa u soo baxday markii uu dhaafay qaabkii Ilaah, isaguna wuxuu ku curyaamayay bowdiisii. Sababtan darteed wiilasha Israaiil ma cunaan xanjadda taasoo midiidmisay, tan ku taal ballaadhka

bowdada, ilaa maanta, maxaa yeelay wuxuu taabtay ballaadhka
bowdada Yacquub xanjaddii taasoo midiidmisay.

33

Yacquub markuu kor u eegay indhihiisa wuu arkay, oo bal eeg
Ceesaw oo walaalkiis ahaa ayaa imanaya, oo afar boqol oo nin
ayaa la socday, markaasuu Yacquub u qaybiyey carruurtii Leeah,
iyo Raaxeel, iyo labadii addoommaddood. Oo wuxuu dhigay
labadii addoommo iyo wiilashoodii hore, oo Leah iyo
carruurteedii gadaal, oo Raaxeel iyo Yuusuf dambe. Isaga laakiin
wuu ka hor socday iyaga, oo wuxuu dhulka ugu sujuuday
toddoba jeer, ilaa uu u soo dhowaaday walaalkiis. Oo Ceesaw
ayaa u soo orday inuu la kulmo, oo intuu isku duubay ayuu
goortiisa ku dhacay, oo dhunkaday, oo labadooduba way ooyeen.
Oo Ceesaw markuu kor u eegay wuxuu arkay dumarka iyo
carruurta, oo wuxuu yidhi, Waa maxay kuwan kuu yihiin? Isna
wuxuu yidhi, Carruurta kuwaas Ilaah u naxariistay
addoonkaaga. Oo waxay soo dhowaadeen gabdhihii yaryaray iyo
carruurtoodii, wayna sujuudeen. Oo wuxuu soo dhowaaday
Leeyah iyo carruurteedii, wayna sujuudeen, dabadeedna waxay
soo dhowaaday Raaxeel iyo Yuusuf, wayna sujuudeen. Oo wuxuu

yidhi, Waa maxay kuwan adiga kuu yahay, dhammaan xerooyinkan kuwan aan la kulmay? Isaga laakiin wuxuu yidhi, Si uu addoonkaagu raalli ahaansho kaaga helo hortaada, sayidkayow. Ceesaw wuxuu yidhi, Waxaan leeyahay wax badan, walaalkayow, kuwaagu ha kuu ahaadeen. Yacquub wuxuu yidhi, Haddii aan raalli ka ahaansho hortaada helay, fadlan aqbal hadiyadaha gacmahayga, waayo waxaan arkay wejigaaga sida qof wejiga Ilaah u arki lahaa, oo waad igu faraxsantahay. Qaado barakooyinkayga aan kuu keenay, waayo Ilaah baa ii naxariistay, oo wax walba waan leeyahay, markaasuu ku adkaystay isaga, wuuna qaatay. Oo wuxuu yidhi, Markaan tegno, aan si toosan u socono. Wuxuu ku yidhi, Sayidkaygu wuu ogyahay in carruurta jilicsan yihiin, iyo in idaha iyo lodu ay nuujinayaan oo ay iga taagan yihiin. Haddii aan sidaa darteed maalin keliya aad u kaxeeyo, xoolaha oo dhan way dhiman doonaan. Ha socdo sayidkaygu hortayda addoonkiisa, aniga laakiin waan xoogaysan doonaa jidka sida nasashada safarka ka hor aniga, iyo sida cagta wiilasha, ilaa aan imaado xagga sayidkayga Seciir. Wuxuu yidhi Ceesaw, waan kuu dayn doonaa qaar ka mid ah dadka ila jira, isna wuxuu yidhi, maxay tan u baahan tahay? Waa igu filan inaad raalli iga tahay, sayidkayow. Laakiin Ceesaw maalintaas wuxuu ku noqday jidkiisii xagga Seciir. Yacquub wuxuu tegey

xagga teendhooyinka, oo halkaas wuxuu isaga u dhisay guryo, xoolihiisana wuxuu u sameeyey teendhooyiin, sababtaas darteed wuxuu meesha magaceeda u bixiyey Teendhooyinka.

Oo wuxuu Yacquub yimid Saalem, magaalada Shekem, taas oo ku taal dalka Kanacan, markii uu ka soo noqday Mesobotaamiya Suuriya, wuxuuna degay horteeda magaalada. Oo wuxuu ka iibsaday qaybtii beerka uu halkaas ku dhisay teendhadiisii, Emmor oo ahaa aabbaha Shekem, boqol amnon. Oo wuxuu halkaas ka dhisay meel allabari, wuxuuna u yeedhay Ilaaha Israaiil.

34

Waxay baxday Diinah, gabadhii Leeah, tii ay Yacquub u dhashay, si ay u aragto gabdhihii dadkii deegaanka. Oo wuxuu iyada arkay Shekem ina Emmor kii reer Xiwi, taliyihii dhulka, oo intuu qabtay ayuu la seexday, wuxuuna dulqaaday. Wuxuu u fiiriyay nafta Dinah oo ahayd gabadha Yacquub, wuuna jeclaaday gabadha bikradda ah, wuxuuna kula hadlay si waafaqsan maskaxdeeda. Shekem wuxuu ku yidhi Xamoor aabbihiis, isagoo leh, ii qaado gabadhan tan si aan naag uga dhigto. Yacquub

laakiin wuu maqlay in wiilka Xammoor uu nijaaseeyey Diinah oo ahayd gabadhiisa, wiilashiisiina waxay la joogeen xoolihiisa bannaan, Yacquubna wuu aamusay ilaa ay yimaadeen. Wuxuu baxay laakiin Emmor oo ahaa aabbihii Shekem xagga Yacquub si uu ula hadlo. Wiilashii Yacquub ayaa ka yimid beeraha, oo markay maqleen, nimankii aad bay u murugoodeen, oo aad bay uga xun yihiin, maxaa yeelay wuxuu sameeyey wax ceeb ah Israaiil dhexdeeda isagoo la seexday gabadha Yacquub, oo sidaas ma noqon doonto. Oo Emmor buu kula hadlay iyaga, isagoo leh, Shekem oo ah wiilkayga ayaa naftiisa ku doortay gabadhaada, haddaba sidaas darteed u siiya isaga naag. Oo nala guursooda, gabdhaha idinka na siiya, oo gabdhaha annaga u qaata wiilasha idinka. Oo dhexdeenna nagu deganaada, oo dhulkuna bal eeg, wuu ballaadhan yahay hortiin, deganaada, oo dusheeda ganacsada, oo dhexdeeda hanti ku heshiia. Shekem wuxuu ku yidhi aabbaheed iyo walaalaheed, Raxmad ha ka helo hortiinna, oo waxaad tidhaahdaan waannu siin doonnaa. Kordhiya guurka aad iyo aad, oo waxaan bixin doonnaa wixii aad ii sheegteen, oo waxaad i siinaysaan gabadha tan xaas ahaan.

Wiilashii Yacquub waxay ugu jawaabeen Shekem iyo Xammoor oo ahaa aabbihii khiyaano, oo waxay kula hadleen iyaga, maxaa yeelay waxay nijaaseeyeen Diinah oo ahayd walaashood. Oo

waxay iyaga ku yidhaahdeen Simeon iyo Levi oo ahaa walaalaha Diinah, Ma awoodi karno inaan waxan samayno, inaan walaashayada siino nin buuryoqab leh, waayo taasi waa ceeb inoo ah. Kaliya arrintan oo keliya ayaan idinla mid noqon doonaa, oo waxaan dhexdiinna deganaanaynaa, haddii aad noqotaan sida annaga, idinkoo gudaya wiilashiinna oo dhan. Oo waxaan idiin siin doonaa gabdhahayaga, oo waxaan ka qaadan doonaa gabdhihiinna naago inoo ah, oo waxaan dhexdiinna degi doonaa, oo waxaan noqon doonaa sida qoys keliya. Haddii aydaan na dhegaysan oo aydaan gudniinka qaadan, waxaan qaadan doonnaa gabadheenna oo waan tegi doonnaa. Oo erayadii waxay ka farxiyeen Emmor iyo Shekem ina Emmor. Wiilkii dhallinyarada ahaa ma uu raagin inuu sameeyo eraygan, waayo wuxuu aad ugu xiisoonaa gabadha Yacquub, isaga laakiin wuxuu ahaa kii ugu sharafta badnaa dhammaan kuwii ku jiray guriga aabbihiis. Waxaa yimid Emmor iyo Shechem oo ahaa wiilkiisa xagga iridda magaaladooda, oo waxay la hadleen nimankii magaaladooda iyagoo leh, Dadkani kuwan nabadgelyo weeye, nala ha degaan dhulka dushiisa, oo ha ganacadeen. Dhulka eeg, ballaadhan ayuu u yahay hortood. Gabdhaha iyaga waxaan qaadan doonaa naago ahaan, oo gabdhaha keenna waxaan siin doonaa iyaga. Tan oo keliya ayay dadku nala mid

noqon doonaan inay nala degganaadaan, si aan noqonno dad hal ah, haddii aan gudno raggeenna oo dhan, sida iyaga loo guday. Xoolaha iyaga, xayawaanka afar-lugeed, iyo hantida iyaga, sow kuweenna ma noqon doonaan? Kaliya tan gudaheeda aynu iyaga la mid noqonno, oo way nala degganaan doonaan. Waxay dhageysteen Emmor iyo wiilkiis Shekem iyo dhammaan kuwii ka ganacsanayay iridda magaalooda, oo dhammaan labka waxay guteen hilibka buuryadooda.

Waxay dhacday maalintii saddexaad, markii ay xanuun ku jireen, labadii wiil ee Yacquub oo ahaa Simeon iyo Lewi, oo ahaa walaalaha Dinah, mid kastaa seeftiisii qaatay, oo si ammaan ah magaaladii u galeen, oo ay dileen dhammaan labka. Emmor iyo wiilkiisa Shekem ayay seefta ku dileen, oo waxay Diinah ka soo qaadeen gurigii Shekem, wayna baxeen. Wiilashii Yacquub waxay galeen kuwii dhaawacmay dushooda, oo waxay dhaceen magaaladii ay gudaheeda nijaaseeyeen Diinah oo ahayd walaashood. Waxay qaadeen idahoodii, iyo dibidoodii, iyo dameerradoodii, iyo wixii magaalada ku jiray oo dhan, iyo wixii bannaanka ku jiray oo dhan. Waxay maxaabiis ahaan u qaateen dhammaan jidhkooda, iyo dhammaan alaabtooda, iyo dumarka iyaga, waxayna dhaceen wax kasta oo ku jiray magaalada iyo wax kasta oo ku jiray guryaha. Yacquub wuxuu ku yidhi

Simecoon iyo Laawi, waxaad iga dhigteen mid la neceb yahay, si aan ugu noqdo mid shar ah dhammaan kuwa deggan dhulka, Kancaaniinta iyo Fereesiinta dhexdooda. Aniguna waan yar yahay tiro ahaan, oo haddii ay iigu soo wada urureen, way i layn doonaan, oo waa la baabbiin doonaa aniga iyo gurigayga. Kuwa laakiin waxay yidhahdeen, Laakiin ma sida dhillo ayay walaashayada u isticmaali doonaan?

35

Ilaah wuxuu ku yidhi Yacquub, Kac oo u kac meesha Beytel, halkaas deg, oo halkaas ka samee meel allabari Ilaaha kuu muuday markaad ka baxsanaysay wajiga Ceesaw oo ahaa walaalkaa. Yacquub wuxuu ku yidhi reerkiisa iyo dhammaan kuwii la joogay, Qaada ilaahyada qalaad ee dhexdiinna idinka, oo isdaahiriya, oo dharkiinna beddelaya. Oo markaan kacno aynu tegno Beytel, oo aynu halkaas ka sameyno meel allabari Ilaaha i dhageystay maalintii dhibaataada, kaasoo ila jiray, oo iga badbaadiyey jidkii aan maray. Oo waxay Yacquub siiyeen ilaahyadii shisheeyaha ahaa ee gacmahooda ku jiray, iyo hilqadihii dhegahooda ku jiray, oo Yacquub wuxuu ku qariyey geedka terebinth ee Shekem ku yiil, oo wuxuu baabbiyey ilaa

maanta. Oo Israaiil wuxuu ka guuray Shekiim, oo cabsida Ilaah ayaa ku dhacday magaalooyinkii ku wareegsanaa iyaga, oo ma ay eryeen reer binu Israaiil. Yacquub wuxuu yimid Luus oo ku taal dhulka Kancaan, taasoo ah Beytel, isaga iyo dadkii uu la socday oo dhan. Oo wuxuu halkaas ka dhisay meel allabari, wuxuuna goobta magaceeda u bixiyey Beytel, waayo halkaas ayaa Ilaah ugu muuqday intuu ka cararayay walaalkiis Ceesaw wejigii.

Deborah oo ahayd xannaanada Rebeeca ayaa dhimatay, waxaana lagu aasay Beytel hoostiisa geedka, Yacquubna magaceedii wuxuu u bixiyey geedkii baroorashada. Ilaah wuxuu u muuqday Yacquub isagoo weli jooga Luus, markii uu ka yimid Mesobotaamiya Suuriya, oo Ilaah baa isaga barakeeyey. Ilaahna wuxuu ku yidhi, Magacaaga mar dambe lama yeedhi doono Yacquub, laakiin Israaiil ayaa noqon doona magacaaga, oo wuxuu magiciisa u bixiyey Israaiil. Ilaah baa ku yidhi isaga, Aniga ayaa ah Ilaahaa, kordh oo bado, quruumo iyo uruuro quruumaha ayaa ka iman doona adiga, oo boqorro ayaa ka soo bixi doona dhexdaada. Dhulkii aan siiyay Ibraahim iyo Isxaaq, adigaan ku siiyay, oo adiga ayuu noqon doonaa, farcankaagana kaa dambeeya waxaan siin doonaa dhulkan. Ilaahna wuu ka tegey meeshii uu kula hadlay. Oo Yacquub wuxuu taagay tiir

meeshii Ilaah kula hadlay, tiir dhagax ah, wuxuuna ku kor shubay qurbaan cabniin, wuxuuna ku kor shubay saliid. Yacquub wuxuu u bixiyey magaca goobta Ilaah kula hadlay halkaas Beytel. Yacquub baa ka tegay Beytel, wuxuuna teendhadiisii ka dhisay meesha ka shisheysa munaaradda Gaader, waxaana dhacday markii uu soo dhowaaday Khabraatha inuu yimaado Efraataa, Raaxeel way umulisay, waxayna ku adkaatay dhalashada. Waxay dhacday markay si adag u umulaysay, umulisooyinkii ayaa ku tidhi, Dhiirranow, waayo kanna wiil buu kuu yahay. Waxay dhacday markay sii daynaysay nafteedii, waayo way dhimanaysay, waxay u bixisay magiciisa wiilka xanuunkayga, laakiin aabbihii wuxuu u bixiyay magiciisa Benyaamiin. Rachel way dhintay, waxaana lagu aasay jidka hippodrome Ephrathah, taasoo ah Bethlehem. Oo Yacquub wuxuu taag ku dhigay qabriga iyada, tanna waa taagga qabriga Raaxeel ilaa maanta. Waxay dhacday markii Israaiil degay dhulkaas, in Ruuben tegay oo uu la seexday Ballas, oo ahayd addoontii aabbihis Yacquub, Israaiilna wuu maqlay, waxayna hortiisa ka muuqatay shar. Wiilashii Yacquub waxay ahaayeen laba iyo toban.

Wiilashii Leah, curadkii Yacquub Ruubeen, Simeon, Leevi, Yahuudah, Isaakar, iyo Sebulun. Wiilashii Raaxeel waxay

ahaayeen Yuusuf iyo Benyamiin. Wiilashii Ballas oo ahayd addoon-dumarkii Raaxeel waxay ahaayeen Daan iyo Naftaali. Wiilashii Zilfah oo ahayd addoontii Leeah waxay ahaayeen Gaad iyo Aasheer, kuwaas oo ahaa wiilashii Yacquub oo ugu dhashay Mesobotaamiya tan Suuriya. Yacquub wuxuu u yimid Isxaaq oo ahaa aabbihiis, Mamre, oo ah magaalada bannaanka, taasoo ah Xebroon oo ku taal dhulka Kanacan, meeshii Ibraahim iyo Isxaaq ay degganaan jireen. Maalmihii Isxaaq ee uu noolaa waxay noqdeen boqol iyo siddeetan sannadood. Oo Isxaaq intuu liidayay ayuu dhintay, wuxuuna ku darmaday qolyihiisii isagoo da weyn oo cimri dheer, oo waxaa aasay wiilashiisii Ceesaw iyo Yacquub.

36

Kuwan waa qoysaska Ceesaw, isagoo ah Edom. Esau laakiin wuxuu guursaday naago ka mid ah gabdhaha reer Kanacan: Adah oo ahayd gabadhii Ailom oo ahaa reer Xeed, iyo Olibema oo ahayd gabadhii Ana oo ahaa wiilkii Sebegon oo ahaa reer Xuwi. Iyo Basemath, gabadhii Ismaaciil, walaashii Nebayod. Adah waxay isaga u dhashay Elifaas, Basemadna waxay dhashay Ragueel. Olibema waxay dhashay Ieous, Ieglom, iyo Kore.

Kuwanu waa wiilashii Esau oo ugu dhashay dhulka Kanacan. Ceesaw wuxuu qaaday naagihisii, iyo wiilashiisii, iyo gabdhihiisii, iyo dadkii gurigiisa oo dhan, iyo hantidiisii oo dhan, iyo xoolihii oo dhan, iyo wixii uu helay oo dhan, iyo wixii uu ku soo urursaday dhulkii Kanacan oo dhan. Markaasuu Ceesaw ka tegey dhulkii Kanacan walaalkiis Yacquub hortiisa. Waayo hantidoodu aad bay u badan tahay inay isla mar ahaantii wada degaan, dhulkii ay degganaan jireenna ma uu qaadi karin iyaga tirada badan ee hantidooda darteed. Ceesaw wuxuu degay buurta Seciir, Ceesaw isaga waa Edom. Kuwan waa qoysaska Ceesaw oo ahaa aabbaha Edom ee buurta Seciir. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Ceesaw: Eliifas oo ahaa ina Aadaas oo ahayd naagta Ceesaw, iyo Raguueel oo ahaa ina Basemad oo ahayd naagta Ceesaw. Wiilashii Eliifas waxay ahaayeen Taymaan, Omaar, Sofaar, Gotom, iyo Kenes. Thamna laakiin waxay ahayd addoon-naag Elifaas oo ahaa wiilka Ceesaw, waxayna u dhashay Elifaas Camaaleq, kuwaas waa wiilashii Aadas oo ahayd naagtii Ceesaw. Kuwan laakiin waa wiilashii Raguel: Nahath, Zare, Some, iyo Moze. Kuwan waxay ahaayeen wiilashii Basemath oo ahayd naagtii Esau. Kuwan waa wiilashii Oholibamah oo ahayd gabadha Ana ina Zibeon, naagtii Esau, wayna u dhashay Esau: Jeush, Jaalam, iyo Korah. Kuwan waa hogaamiyayaashii wiilashii

Ceesaw, wiilashii Eliifas oo ahaa curadkii Ceesaw: hogaamiye Taymaan, hogaamiye Omaar, hogaamiye Sofar, hogaamiye Kenes. Hogaamiye Korah, hogaamiye Gothom, hogaamiye Amalek; kuwan waa hogaamiyayaashii Eliphaz ee dhulka Idumea, oo kuwan waa wiilashii Adas. Oo kuwan waa wiilashii Raguueel oo ahaa wiilka Ceesaw: hogaamiyaha Naxood, hogaamiyaha Sare, hogaamiyaha Some, hogaamiyaha Mose. Kuwan waa hogaamiyayaashii Raguueel oo joogay dhulka Edom, oo kuwan waa wiilashii Basemad oo ahayd naagtii Ceesaw. Kuwan waa wiilashii Olibemas oo ahayd naagtii Ceesaw: hogaamiye Ieous, hogaamiye Ieglom, hogaamiye Kore. Kuwan waxay ahaayeen hogaamiyaashii Olibemas oo ahayd gabadhii Ana iyo naagtii Ceesaw. Kuwan waa wiilashii Ceesaw, oo kuwan waa madaxdoodii, kuwan waa wiilashii Edom. Kuwan laakiin waa wiilashii Seciir kan Xorriga, kii degganaa dhulka: Lootaan, Shoobaal, Sebegoon, Anaa. Iyo Dishon, iyo Asar, iyo Rison, kuwanu waa hogaamiyayaashii Xorriga, wiilka Seir, dhulka Edom. Wiilashii Lotan waxay ahaayeen Chorri iyo Heman, walaashiis Lotan waxay ahayd Thamna. Kuwan laakiin waxay ahaayeen wiilashii Shobal: Golam, Manahath, Gaibel, Zophar, iyo Omar. Oo kuwan waa wiilashii Sebegon: Aaiye iyo Ana. Kanu waa Ana kii helay Yamiin cidlada dhexdeeda, markii uu

daajinayay xoolihii loo xidhnaa ee aabbihiis Sebegon. Kuwan laakiin waa wiilashii Anaa: Dishon, iyo Oholibamah oo ahayd gabadha Anaa. Kuwan laakiin waa wiilashii Deson: Amadah, iyo Asban, iyo Ithran, iyo Haran. Kuwan laakiin waa wiilashii Asar: Balaam, iyo Zoukam, iyo Ioukam. Kuwan laakiin waa wiilashii Rison: Sida iyo Habaar. Kuwan laakiin waa hogaamiyayaashii Xorri: hogaamiye Lootaan, hogaamiye Soobaal, hogaamiye Sebegoon, hogaamiye Anaa, Hogaamiye Dishon, hogaamiye Asar, hogaamiye Rison, kuwan waa hogaamiyayaashii Chorri ee hogaannimooyinkooda dhulka Edom.

Oo kuwanu waa boqorradii taliyey Edom, ka hor intaan boqor Israaiil talin. Balak ina Beor ayaa boqor uga noqday Edom, magaca magaaladiisuna wuxuu ahaa Dennaba. Balak wuu dhintay, oo meeshiisii waxaa boqor ka noqday Jobab ina Zerah oo ka yimid Bosorra. Yoobab wuu dhintay, oo waxaa halkiisii boqor ka noqday Asom oo ka yimid dhulka Thaiman. Asom wuu dhintay, oo waxaa meeshiisii boqor ka noqday Adad ina Barad kii ku laayay Midian bannaanka Moab, magaca magaaladiisuna wuxuu ahaa Gethaim. Hadad wuu dhintay, oo Samlah oo ka yimid Masrekah ayaa meeshiisii boqor ka noqday. Samada wuu dhintay, oo meeshiisii waxaa boqor ka noqday Saaaul oo ka yimid Roobooth tan webiga agteeda. Saul wuu dhintay, oo

meeshiisii waxaa boqor ka noqday Ballenon ina Achobor. Ballenon ina Achobor wuu dhintay, oo waxaa meeshiisii boqor ka noqday Arad ina Barad, magaalada magaceeduna wuxuu ahaa Peor, naagtiisa magaceeduna wuxuu ahaa Metebeel, ina Matraith, oo ahaa ina Maizoob. Kuwani waa magacyadii hoggaamiyayaashii Ceesaw, qabiilooyinkooda, meelahoodii, dhulalkoodii, iyo quruumahoodii: hoggaamiye Thamna, hoggaamiye Gola, hoggaamiye Jether, Hogaamiye Oholibamah, hogaamiye Helas, hogaamiye Finon, Hogaamiye Kenaz, hogaamiye Teman, hogaamiye Mazar. Hogaamiye Magediel, hogaamiye Zaphoin, kuwanu waa hogaamiyayaasha Edom, dhex dhismayaasha ku yaal dhulka hantida iyaga. Kanu waa Esau aabbaha Edom.

37

Yacquub wuxuu degay dhulkii aabbiihs ku soo joogay oo ahaa dhulka Kancaan, kuwanuna waa qarniyada Yacquub. Yuusuf wuxuu jiray toban iyo toddoba sannadood, isagoo daajinayay idaha aabbiihs walaalihiis, isagoo dhalinyaro ah, oo la jira wiilashii Bilhah iyo wiilashii Zilpah oo ahaa naagihii aabbiihs. Yuusuf wuxuu keenay cay xun Israaiil oo ahaa aabbahoodii.

Yacquub wuu jeclaa Yuusuf wiilashiisii oo dhan ka sii badan, maxaa yeelay wuxuu ahaa wiilkii dadiisa weynaa, wuxuuna u sameeyey khamiis midabyo badan leh. Walaalihiisii markay arkeen in aabbahood isaga ka jecel yahay dhammaan wiilashiisa kale, way naceen, mana awoodi karin inay wax nabadeed kula hadlaan. Yuusuf riyo arkay, wuxuuna u sheegay walaalihiis. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Maqla riyadan aan ku riyooday. Waxaan maleeyay inaad xidhxidhaysaan xidhmooyin dhexda bannaanka, markaasaa xidhmadaydu kacday oo si toosan u istaagday, xidhmadhiinnuna way ku soo wareegeen oo caabudeen xidhmadayda. Walaalihiis ayaa ku yidhi, Ma boqor baad nagu noqon doontaa, mise ma nagu tali doontaa? Waxay sii wadeen inay nacaan sababta riyadihiisa iyo erayadiisa. Wuxuu arkay riyo kale, wuxuuna u sheegay aabbihiis iyo walaalihiis, oo wuxuu yidhi, Bal eeg, waxaan riyooday riyo kale: qorraxda, dayaxa, iyo kow iyo toban xiddigood ayaa ii sujuudayay. Markaasaa aabbihiis canaantay oo ku yidhi, Waa maxay riyadan aad ku riyootay? Miyaannu imaanaynaa aniga iyo hooyadaa iyo walaalahaa inaan dhulka kugu sujuudno? Walaalihiis ayaa masayray isaga, laakiin aabbihiis ayaa erayga dhawray. Walaalihiisii ayaa tagay inay daajiyaan idaha aabbahood Shekem. Oo wuxuu Israaiil ku yidhi Yuusuf, Miyaanay

walaalahaad adigga raacayaan oo gelayaan Shekem? Kaalay waan ku diri doonaa xaggoodii. Markaasuu ku yidhi, Waa kan aniga. Israaiil baa ku yidhi isaga, Tag oo arag haddii walaalahaad iyo idhuba caafimaad qabaan, oo ii sheeg, markaasuu ka diray dooxadii Xebroon, wuuna yimid Shekem. Nin baa isaga ka helay isagoo wareegaya bannaan, markaasaa ninkii weyddiiyay oo ku yidhi, maxaad raadsataa? Laakiin wuxuu yidhi, Waxaan doonayaa walaalahay, ii sheeg meesha ay xoolaha ku daajinayaan. Ninkii ayaa ku yidhi, Way ka tageen halkan, waayo waxaan maqlay iyagoo leh, Aan tagno Dothaim, oo Yuusuf wuxuu raacay walaalihiis, wuxuuna ka helay Dothaim.

Waxay hore uga arkeen meel fog ka hor intaanu iyaga u soo dhowaan, oo waxay shirqool u samayeen inay dilaan. Yiri laakiin mid kasta walaalkiis, Bal eeg, riyoooyaha kaas wuu imanayaa. Haddaba sidaas darteed kaalaya aynu dilno oo aynu ku tuurnee mid ka mid ah godadka, oo aynu odhan doonnaa, bahal xun ayaa cunay, oo aynu arki doonnaa waxa riyoooyinkiisu noqon doonaan. Markuu maqlay laakiin Ruuben, wuu samatabbixiyey isaga gacmaha iyaga, oo yidhi, Aannu u dhufanaynin isaga nafta. Ruuben baa ku yidhi iyaga, Ha daadina dhiig, ku tuuraya isaga mid ka mid ah godadka kuwan ee cidlada ku yaal, gacanna ha saarina isaga, si uu uga samatabbixiyo gacmahooda, oo uu ugu

celiyo aabbihiis. Waxay dhacday markii Yuusuf walaalihiis u yimid, waxay Yuusuf ka bixiyeen khamiiskii kala duwaanaa ee uu qabay. Oo intay isaga qaadeen ayay godka ku dhex tuureen, godkuna wuxuu ahaa mid madhan oo aan biyo lahayn. Waxay fadhiisteen si ay rooti u cunaan, oo markay indhaha kor u taageen waxay arkeen, oo bal eeg, socdaalayaal Ismaaciil ah ayaa ka imanayay Gilcaad, oo geelhoodii waxay ku rarnaa uunsi, dheecaan iyo malmal. Waxayna u socdeen inay Masar tagaan.

Yahuudah ayaa walaalihiis ku yidhi, Maxay faaiido noo leedahay haddii aynu dilno walaalkeen oo aynu qarino dhiiggiisa? Kaalaya aynu isaga ku iibinno Ismaaciiliyiinta kuwan, laakiin gacmahayagu yaanay ahaanin korka isaga, maxaa yeelay waa walaalkayo oo jidhkayaguna waa. Waxayna maqleen walaalihiisii. Oo waxay soo marayeen dadkii raga ahaa Midyaaniyiintii ganacsatadii, oo waxay soo jiiddeen oo kor u soo qaadeen Yuusuf godkii, oo waxay Yuusuf ugu iibiyeen Ismaaciilladii labaan dahab. Oo waxay Yuusuf u keeneen Masar. Reuben ayaa ku noqday godka dhinaciisa, mana arkin Yuusuf oo godka ku jira, markaasuu jeexjeexay dharkiisii. Oo wuxuu ku noqday xagga walaalihiis, oo wuxuu yidhi, Wiilka ma jiro, aniga laakiin xagee aan tagaa weli? Qaadeen laakiin dharkii Yuusuf, gowraceen ilmo riyo, oo ku wasakhayeen dharkii

dhiigga. Oo waxay direen khamiiska midabka badan, oo waxay u keeneen aabbahood, oo waxay yidhaahdeen, Kan waxaan helnay, aqoonsa haddii uu yahay khamiiska wiilkaaga, ama maya. Oo wuu aqoonsaday isaga, oo wuxuu yidhi, Khamiiska wiilkaygu weeye, bahal xun baa cunay isaga, bahal baa qabtay Yuusuf. Yacquub wuxuu jeexjeexay dharkiisa, oo wuxuu dhexdiisa saaray joonyad, oo wuxuu wiilkiisa u barooray maalmaha badan. Waxaa la soo ururiyay dhammaan wiilashiisii iyo gabdhihiisii, oo waxay yimaadeen inay u qalbiqabowjiyaan, laakiin ma uu doonin in la qalbiqabowjiyo, isagoo leh, Waxaan ku dhaadhici doonaa wiilkayga anigoo barooranaaya xagga aakhiro, oo aabbihiis ayaa u ooyay. Reer Midiyaan waxay Yuusuf ugu iibiyeen Masar Potifar oo ahaa bohonkii Fircoon ee madaxa kariyayaasha.

38

Waxay dhacday waqtigaas, Yuudah wuxuu ka tegey walaalihiis, oo wuxuu u safray ilaa nin Adullamiite ah oo magiciisa la odhan jiray Xiiraah. Oo Yahuudah wuxuu halkaas ku arkay gabadha nin reer Kancaan ah oo magaceeda la odhan jiray Shuuca, markaasuu guursaday iyada, wuuna la seexday. Oo way

uuraysatay oo wiil dhashay, magiciisana waxay u bixisay Eer. Oo haddana way uuraysatay oo wiil dhashay, magiciisana waxay u bixisay Oonaan. Oo mar kale way dhalatay wiil, oo magiciisa waxay u bixisay Shiiloh, taasna waxay joogtay Khashii markay iyaga dhashay. Yuhuudah wuxuu u qaatay wiilkiisii curadka ahaa oo Er la odhan jiray naag magaceeda la odhan jiray Taamar. Waxay dhacday in Eer oo ahaa curadkii Yuhuudah uu ahaa mid shar ah Rabbiga hortiisa, markaasaa Ilaah dilay isaga. Yahuudah wuxuu ku yidhi Oonaan, gal xagga naagta walaalkaa, oo guursado iyada, oo u kici farcan walaalkaa. Oonaan markuu ogaaday in abuurku aanay isaga lahaanaynayn, wuxuu dhici jiray markii uu u galo naagtii walaalkiis, inuu dhulka ku shubo si aanay abuur u siin walaalkiis. Xun ayuu ku muuqday Ilaah hortiisa, sababtii uu sameeyay tan, oo isna dilay.

Yahuudah wuxuu ku yidhi Taamar oo ahayd soddohdiisa, Fadhiiso carmal ahaan guriga aabbahaaga, ilaa Shiiloh oo ah wiilkaygu uu weynaaday, waayo wuxuu yidhi, Yaanan isaguna dhiman sida walaalihiis. Taamar way tagtay oo waxay fadhiisatay guriga aabbaheed. Maalmuhu way sii badnaadeen, markaasaa dhimatay Shuaa oo ahayd naagtii Yuhuuda. Yuhuuda markuu la tacsiiyeyay ayuu u kacay xagga kuwii xiiri jiray idihiisa, isaga iyo Xiiraas oo ahaa adhijirkiisa oo reer Odollaam,

waxayna tageen Thamnaa. Waxaa loo sheegay Taamar oo ahayd soddohdiisa, iyadoo leh, Bal eeg, awoowkaaga wuxuu u socda Tamnaa inuu dhogortaa idihiisa. Waxay ka qaadday dharkii carmalnimadiisa, waxayna xidhay dharka xagaaga, oo waxay qurxisay nafteeda, oo waxay fadhiisatay irdaha Enan, taas oo ah meel laga maro Thamna, waayo waxay aragtay in Shilow weyn noqday, laakiin isagu uma siin iyada naag ahaan. Oo markuu arkay iyada Yuudah wuxuu u maleeyay inay tahay dhillo, waayo wejigeedii way daboolatay oo ma uu garan iyada. Wuxuu ka leexday jidka oo xaggeeda u jeeday, wuxuuna ku yidhi, Ii oggolow inaan kuu imaado, waayo ma uu ogayn in ay tahay aroosaddiisa. Iyaduna waxay tidhi, Maxaad i siinaysaa, haddii aad ii timaaddo? Isagu laakiin wuxuu yidhi, aniga waxaan kuu soo diri doonaa wiil riyaha idaha ka mid ah idaha hoolka kayga, iyadu laakiin waxay tidhi, haddii aad rahmad i siiso, ilaa aad ii soo dirto. Isagu laakiin wuxuu yidhi, Waa maxay rahmadda aan ku siin doono? Iyadu waxay tidhi, Farjiinkaaga, iyo silsiladda, iyo ushii gacantaada ku jirtay. Wuxuu siiyey, wuuna u galay, oo waxay uurka uga uuraysatay. Markaasay kacday oo tagtay, waxayna iska qaadday dharkeeda qabow, oo waxay xidhay dharkii carmalnimadeeda. Yahuudah wuxuu diray wanka riyaha ah isagoo ku jira gacanta adhiirkiisa kii Adullamite, si uu uga soo

celiyo naagta rahmadda, mana helin iyada. Wuxuu weyddiiyey nimankii meeshaas ka yimid, Xaggee jirtaa dhillada Enan jidka ag joogtay? Waxay yidhaahdeen, Halkan dhillo ma joogin. Oo wuu u leexday Yuudah, oo wuxuu ku yidhi, Ma aan helin, oo dadkii meeshaas waxay yidhaahdaan in dhillo halkan ma joogin. Yahuudah wuxuu yidhi, Ha yeeshato iyaga, laakiin yaanan abid lagu qoslin. Aniga runtii waan soo diray wiilka riyaha kan, adiga laakiin ma aadan helin. Waxay dhacday saddex bilood ka dib, waxaa Yuudah loo soo sheegay, iyagoo leh, Taamar oo ah soddohdaada ayaa dhillaysatay, oo bal eeg, uurka ayay uga leedahay dhillanimada. Yuudah wuxuu yidhi, Soo bixiya iyada, oo ha la gubo. Tan laakiin markii la wadayay ayay u dirtay soddoggeedii, iyadoo leh, Ninka waxyaalahan leh ayaan uurka ka leeyahay, oo waxay tidhi, Aqoonso yaa leh kaatinka iyo silsilada iyo ushan. Yahuudah wuu aqoonsaday, oo wuxuu yidhi, Taamar way xaq u leedahay aniga ka badan, maxaa yeelay ma aan siin iyada Shiiloh wiilkayga. Oo mar dambe ma uu la jiifsanin iyada. Waxay dhacday markii ay dhali jirtay, oo waxaa maxalkeeda gudahiisa ku jiray mataano. Waxay dhacday markay dhalaysay, mid ka mid ah ayaa gacanta soo saaray, umulisaduna way qaadatay oo gacanta isaga ku xidhay casaan, iyadoo leh, kan ayaa bixi doona marka hore. Sida uu gacanta dib u soo

uruuriyey, degdeg ayaa walaalkiis u soo baxay, iyada laakiin waxay tidhi, maxay dayrka kuu kala goay? Waxayna magiciisa u bixisay Faares. Oo dabadeedna wuxuu soo baxay walaalkiis, oo gacanta uu ku haystay casaanka, oo wuxuu u yeedhay magiciisa Serax.

39

Yuusuf laakiin waxaa la keenay Masar, oo waxaa isaga iibsaday Potiphar oo ahaa bohonkii Fircoon, taliyihii kariyayaasha, nin Masri ah, gacmihii reer Ismaaciil, kuwa isaga halkaas keenay. Oo Rabbigu wuxuu la jiray Yuusuf, wuxuuna ahaa nin liibaanaya, wuxuuna joogay guriga sayidkiisa Masaariga ahaa. Sayidkiisu wuu ogaa in Rabbigu la jiro isaga, iyo in wax kasta oo uu sameeyo Rabbigu gacmihiisa ku liibaano. Yuusuf wuxuu ka helay raalli ahaanshaha sayidkiisa hortiisa, wuuna ka farxiyey. Wuxuu isaga u magacaabay gurigiisa, oo wax kasta oo uu lahaa wuxuu u dhiibay gacanta Yuusuf. Waxay dhacday dabadeed markii la dhigay isaga madaxa gurigiisa iyo madaxa wax kasta oo uu lahaa, oo Rabbigu wuxuu barakeeyey gurigii Masaariga sababta Yuusuf, oo barakadii Rabbigu waxay ku jirtay dhammaan hantidiisii oo guriga ku jirtay iyo beertiisii. Wuxuu u dhiibay wax

kasta oo uu lahaa gacmaha Yuusuf, mana uu aqoon wax ka mid ah waxyaalihiisa waxba, mooyee rootiga uu isagu cuni jiray. Yuusuf wuxuu ahaa mid qurux badan qaabkiisa, aadna ugu suurad qurux badan. Waxayna dhacday erayadaas ka dib, markaasaa naagtii sayidkiisa indhaheedii ku tuurtay Yuusuf, oo waxay tidhi, ila seexo. Laakiin isagu ma doonaynin, wuxuuna ku yidhi naagtii sayidkiisa, Haddii sayidkaygu iyadoo aniga aawaday waxba kama ogsoon gurigiisa, oo wax walba oo uu leeyahay wuxuu geliyey gacmahayga, Oo gurigaan waxba igama kor dheeraana, waxna igama la haynina, adiga mooyee, sababtoo ah adigu waxaad tahay naagtiisa, oo sidee baan u samayn doonaa falkan sharka ah, oo aan Ilaaha hortiiisa ugu dembaabayn doonaa? Markay maalin kasta Yuusuf la hadlaysay, mana uu addeecin iyada inuu la seexdo, si uu ula jiifsado. Waxay noqotay maalin sidan oo kale, Yuusuf wuxuu galay guriga inuu sameeyo shaqadiisa, qof kale oo guriga gudhihiisa jirana ma jirin. Oo waxay dharkiisa ka jiidday isaga, iyada oo leh ila seexo, oo isagu wuxuu dharkiisii kaga tegey gacmaheedii, wuuna cararay, oo dibadda buu u baxay. Oo waxay dhacday markay aragtay inuu dharkiisa gacmaheeda kaga tegey oo uu cararay, iyo inuu dibadda u baxay. Oo waxay u yeedhay kuwii guriga ku jiray, oo waxay ku tidhi iyaga, leh, arka, wuxuu noogu keenay addoon

Cibraani inuu nagu cayaaro, wuxuu ii yimid aniga isagoo leh, ila seexo, oo waxaan ku qayliyay cod weyn. Markuu maqlay inaan codkayga kor u qaaday oo aan qayliyay, isagoo dharkiisa iga tegey ayuu cararay oo dibadda u baxay. Oo waxay dharkii ag dhigtay ilaa uu sayidku gurigiisa yimid. Wuxuu isaga ula hadlay sida erayadan u dhiganta, iyadoo leh, Wuxuu ii yimid addoonkii Cibraaniga ahaa, kaas oo aad noo keentay, inuu igu majaanilooyo, wuxuuna igu yidhi, Waan kula seexan doonaa. Laakiin markuu maqlay inaan codkayga kor u qaaday oo aan qayliyay, isagoo dharkiisa iga tegay ayuu cararay oo dibadda u baxay. Waxay dhacday laakiin, markuu maqlay sayidku erayadii naagtiisa, intii ay kula hadashay isaga, iyadoo leh, sidaas ayuu iigu sameeyay addoonkaaga, wuuna si xun ugu cadhooday.

Oo sayidka Yuusuf wuu qabtay, wuxuuna geliyay qalcadda, meeshii maxaabiista boqorka lagu hayo qalcadda dhexdeeda. Rabbigu wuxuu la jiray Yuusuf, wuxuuna ku soo shubay naxariis, wuxuuna hortiisa ka helay raalli u noqoshada taliyaha xabsiga. Oo madaxa xabsiga ayaa xabsiga u dhiibay gacanta Yuusuf, iyo dhammaan maxaabiista ku jira xabsiga, iyo wax kasta oo halkaas lagu sameeyo, isagaa samaynayay. Madaxa xabsiga ma ogeyn wax iyaga ku saabsan, waayo wax walba wuxuu ku jiray gacanta Yuusuf, sababtoo ah Rabbigu wuxuu la

jiray isaga, oo wax kasta oo uu sameeyey, Rabbigu wuxuu ka dhigay mid barwaaqaysan gacmihiisa.

40

Waxay dhacday ka dib erayadaas, in madaxa khamriga ee boqorka Masar iyo madaxa rootida ay dembaabeen sayidkooda boqorka Masar. Fircoon wuxuu ka cadhooday labadii bohommadood ee uu lahaa, kii madaxa u ahaa khamriga cabniinka iyo kii madaxa u ahaa rootidiyaha, Oo wuxuu iyaga dhigay xabsiga gudihiisa, meeshii Yuusuf lagu xiray. Oo taliyaha xabsiga ayaa Yuusuf ugu xilsaaray iyaga, wuuna ugu adeegay iyaga, waxayna maalmo ku jireen xabsiga. Labadooduba riyo ayay ku arkeen hal habeen, laakiin aragga riyada madaxa khamriga-siiyo iyo madaxa rootiga-dubaya, kuwaas oo u adeegi jiray boqorka Masar, oo xabsiga ku jiray, wuxuu ahaa sidan. Yuusuf ayaa subaxdii u galay xagooda, wuuna arkay iyaga, wayna dhibaataysan yihiin. Wuxuu weyddiiyey raggii bohommadii Fircoon, kuwaas oo la joogay xabsiga agta sayidkiisa, isagoo leh, Maxaa wejiyada idinka murugaysan maanta? Laakiin waxay ku yidhaahdeen, Riyo ayaan aragnay, oo qofka fasira ma jiro. Yuusuf baa ku yidhi, Miyaanay fasiraadda

Ilaah ka timaaddo? Haddaba ii sheega. Oo wuxuu kan madaxa u ah kuwa khamriga qaada u sheegay riyadiisii Yuusuf, oo wuxuu yidhi, dhexda hurdadayda waxaa jiray canab hortayda. Canabku wuxuu lahaa saddex laan, wayna barwaaqaysay oo biqilo soo saartay, rucubyadii canabkuna way bislaadeen. Koobkii Fircoon wuxuu ku jiray gacantayda, markaasaan qaaday canabkii, oo aan ku cadaadiyay koobka gudhiisa, dabadeedna koobkii waxaan geliyay gacantii Fircoon. Oo Yuusuf wuxuu ku yidhi isaga, tani waa fasirkiisa: saddexda laamaha waa saddex maalmood. Weli saddex maalmood ayaa hadhay, oo Fircoon wuxuu xusuusan doonaa jagadaada, wuuna ku soo celin doonaa jagadaada madaxa khamriga-shubayaasha, oo waxaad koobka Fircoon gacanta u gelin doontaa sida jagadaadii hore, sidii aad u ahayd khamri-shube. Laakiin i xusuuso naftaada aawadiis, marka wax kuu fiicnaadaan, oo naxariis ii samee, oo Fircoon iigu soo xusuuso, oo xabsigan ka ii soo saar. Sababtoo ah xatooyin ayaa layga xaday dhulka Cibraaniyiinta, oo halkan ma aan samayn waxba, laakiin iyagu waxay igu tuureen godkan. Oo madaxa dubbahaaga wuxuu arkay inuu si sax ah u fasirtay, markaasuu Yuusuf ku yidhi, aniguna riyo baan arkay, oo waxaan u maleeyay inaan saddex dambiil oo rootiyada wanaagsan ah madaxayga kor saaray. Dambiilka sare ee madaxayga waxaa ku jiray

dhammaan noocyada cuntada ee Fircoon cuno, oo ahaa shuqulka rootidubiyaha, shimbirahii samaduna way ka cunayeen dambiilka madaxayga sare saarnaa. Yuusuf ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, Tafsirkeedu waa tan: saddexda dambiil waa saddex maalmood. Weli saddex maalmood, Fircoon wuxuu kaa qaadi doonaa madaxaaga, wuuna ku deldeli doonaa geed, oo shimbiraha samadu waxay ka cuni doonaan hilibkaaga. Waxay dhacday maalintii saddexaad, oo ahayd maalintii dhalashada Fircoon, oo wuxuu u sameeyay diyaafad dhammaan addoommadiisa, wuxuuna xusuustay madaxa kii cabbitaanka iyo madaxa kii rootiga dhexdooda addoommadiisa. Wuxuu soo celiyey madaxa khamriga-siiyo jagadiisii, oo koobkii wuxuu geliyey gacantii Fircoon. Laakiin madaxa dubbaabayaasha wuu deldelay, sida Yuusuf ugu fasiray iyaga. Madaxa khamrigu ma uu xusuusan Yuusuf, laakiin wuu illoobay.

41

Laba sannadood ka dib, Fircoon riyo buu arkay, wuxuuna maleeyay inuu webiga ag taagan yahay. Oo bal eeg, sida webiga ka soo baxayeen toddoba sac oo muuqaal qurux badan, oo hilib la doortay leh, waxayna daaqayeen Axei dhexdeeda. Kale laakiin

toddoba lo ayaa ka soo baxayay biyaha ka dib kuwan, oo ahaa kuwo fool xun qaabkooda iyo caato jidhkooda, waxayna daaqayeen agta loda dhinaca qararka biyaha. Toddobadii lo oo foolxumaa oo jidhka caato ahayd ayaa cunay toddobadii lo oo muuqashada quruxda lahayd iyo kuwa jidhka la doortay, markaasaa Fircoon toosay. Oo haddana mar labaad ayuu riyooday, oo bal eeg, toddoba sabuullo oo xulal ah oo qurux badan ayaa ka soo baxayay jirrid keliya. Oo bal eeg, toddoba sabuullo oo cabiir ah oo dabayl burburisay ayaa ka soo baxayay iyaga dhamaadkood. Toddobadii sabuul ee caatada ahaa oo dabayshu burburisay ayaa liqay toddobadii sabuul ee la doortay iyo kuwii buuxnaa. Markaasaa Fircoon kacay, waxayna ahayd riyo. Waxay dhacday subaxdii, oo naftisii way dhibtootay, markaasuu u cid diray oo wuxuu u yeedhay dhammaan turjubaannada Masar iyo dhammaan ragga xigmadda leh, oo Fircoon ayaa ugu sheegay riyadiisii, laakiin ma jirin cid u fasiri karta Fircoon. Oo wuxuu madaxa koobka-biidhka ahu kula hadlay Fircoon, isagoo leh, dembigayga ayaan maanta xusuusanayaa. Fircoon wuu ka cadhooday addoommadiisii, wuxuuna nagu dhigay xabsi guriga kariyaha weyn, aniga iyo dubaha weyn. Labadayada waxaan riyo ku aragnay hal habeen, aniga iyo isaga, mid kastaba wuxuu arkay riyadiisii. Wuxuu ahaa

laakiin halkaas la annaga wiil dhallinyaro addoon Cibraani ah oo taliyaha kariyaha sare, oo waxaan u sheeganay isaga, oo wuxuu u fasiray annaga. Waxay noqotay, sida uu noogu fasiray ayaa sidaas ku dhacday, aniga waa la ii soo celiyey jagadaydii, isaga se waa la deldelay. Diraya laakiin Fircoon wuxuu u yeedhay Yuusuf, oo waxay ka soo saareen qalcaddii, oo way xirteen, oo waxay beddeleen khamiiskiisii, oo wuxuu u yimid Fircoon. Fircoon wuxuu ku yidhi Yuusuf, Riyo ayaan arkay, oo qof fasiri kara ma jiro, laakiin waxaan ku maqlay in adigu riyadaad maqasho fasirtid. Yuusuf wuxuu Fircoon ugu jawaabay, Ilaah laaantiis jawaab badbaado ah Fircoon looma siin doono. Fircoon wuxuu la hadlay Yuusuf, isagoo leh, Hurdadayda waxaan u maleeyay inaan taagnaa qarka webiga. Oo sida webiga looga soo baxay toddoba sac oo qurux badan muuqaal ahaan oo jidhkoodu la doortay, waxayna daaqayeen Achei dhexdeeda. Oo bal eeg, toddoba sac oo kale ayaa ka soo baxayay ka dambeeya iyaga webiga, oo ahaa kuwo xun oo fool ah muuqaalka, oo caato jidhka, kuwaas oo aan arag weligay kuwo noocaas ah oo ka fool badan dhulka Masar oo dhan. Oo toddobadii dibi ee foolxumaa oo caatada ahaa ayaa cunay toddobadii dibi ee hore ee wanaagsanaa oo la doortay. Oo waxay galeen caloolahooda, mana muuqan in ay galeen caloolahooda, muuqaalladooduna

waxay ahaayeen kuwo fool ah sidii bilowgii, laakiin markaan toosay ayaan haddana seexday. Oo haddana waxaan arkay hurdadayda, toddoba sabuullo oo badan oo ka soo baxaya jir hal ah, oo ay buuxaan yihiin oo qurux badnaa. Kuwo kale laakiin toddoba sabuullo oo caato ah oo dabayl burburisay ayaa soo baxayay iyagoo ku xiga. Oo toddobadii sabuul ee caatada ahayd iyo kuwa dabayshu burburisay ayaa liqay toddobadii sabuul ee wanaagsanaa iyo kuwa buuxnaa, markaasaan turjumaanada u sheegay, laakiin ma jirin mid ii sharxaya waxaas.

Oo Yuusuf wuxuu Fircoon ku yidhi, riyadii Fircoon mid bay tahay, waxa badan oo Ilaah sameeyo ayuu Fircoon tusay. Toddobada lo ee wanaagsan waa toddoba sannadood, toddobada sabuul ee hadhuudhka ee wanaagsanna waa toddoba sannadood, riyada Fircoon waa mid. Toddobada lo ee caatada ah ee ka dambeeya waa toddoba sannadood, toddobada sabuul ee caatada ah ee dabayshu burburisayna waa toddoba sannadood, waxayna noqon doonaan toddoba sannadood oo abaar ah. Erayga aan Fircoon u sheegay, Ilaah baa Fircoon tusay waxa uu samaynayo oo dhan. Bal eeg, toddoba sannadood oo barwaaqo badan ah ayaa imanaya dhulka Masar oo dhan. Toddoba sannadood oo abaar ah ayaa iman doona ka dib kuwan, oo waxay illoobi doonaan buuxnaanta ku iman doonta Masar oo

dhan, oo abaartuna waxay baabbiin doontaa dhulka. Oo barwaaqada dhulka kuma la aqoonsan doono sababtoo ah abaarta ka dib iman doonta, waayo way noqon doontaa mid aad u xoog badan. Sababta riyadii Firaun loo soo celiyay laba jeer waxay tahay in erayga Ilaah ka yimid run noqon doono, oo Ilaah dhaqso buu u samayn doonaa. Haddeer sidaas darteed fiiri nin caqli leh oo garasho leh, oo isaga ku magacaab dhulka Masar. Oo Fircoon ha sameeyo, oo ha magacaabo taliyayaal dhulka kor, oo ha ururiyaan dhammaan waxa soo baxa dhulka Masar ee toddobada sannood ee barwaaqada. Oo ha ay soo ururiyaan dhammaan cuntada toddobada sannadood ee wanaagsan ee imaanaya kuwan, oo hadhuudhka ha lagu soo ururiyo gacanta Firaacun, cuntadana magaalooyinka ha lagu kaydiy[]. Oo cuntada la kaydiyay dhulka waxay u ahaan doontaa toddobada sannood ee abaarta oo ka dhici doonta dalka Masar, oo dhulka abaartu kuma baabbiin doonto. Eraygu wuu ka farxiyey Fircoon iyo addoommadiisii oo dhan.

Oo Fircoon wuxuu ku yidhi dhammaan addoommadiisii, Miyaynan heli doonnaa nin sidaas oo kale ah, oo ruuxa Ilaah ku jiro? Fircoon wuxuu Yuusuf ku yidhi, Maadaama Ilaah kuu muujiyey waxyaalahan oo dhan, ma jiro nin kaaga caqli badan oo kaaga garasho badan. Adiga ayaa ahaan doonta kan u taliya

gurigayga, oo afkaaga ayay dhageysanayaan dadkayga oo dhan, mooyee carshiga oo keliya ayaan kaa weyn ahaan doonaa aniga. Fircoon wuxuu Yuusuf ku yidhi, Bal eeg, maanta waxaan kugu magacaabayaa dhulka Masar oo dhan. Oo Fircoon markuu ka saaray giraanta gacantiisa, wuxuu u geliyay gacanta Yuusuf, wuxuuna u xidhay khamiis maro wanaagsan ah, wuxuuna qoortiisa ugu xidhay silsilad dahab ah. Oo wuxuu kor ugu qaaday gaadhigii labaad ee uu lahaa, oo dhawaaqihii baa ku dhawaaqay hortiisa, oo wuxuu isaga u magacaabay dhulka Masar oo dhan. Fircoon wuxuu ku yidhi Yuusuf, Aniga Fircoon ah, adigaa laaan qof kasta gacanta kor uma qaadi doono dhulka Masar oo dhan. Fircoon wuxuu Yuusuf u bixiyey magaca Psontomphanech, wuxuuna siiyey Aseneth oo ahayd gabadha Potiphera oo ahaa wadaadka Heliopolis inay noqoto naagtiisa. Yuusuf wuxuu jiray soddon sannadood, markii uu hor istaagay Firaun oo ahaa boqorka Masar, Yuusuf wuxuu ka baxay wajiga Firaun, wuxuuna dhex maray dhulka Masar oo dhan. Oo dhulku wuxuu soo saaray xidhmooyinka toddobadii sannadood ee barwaaqada. Wuxuu ururiyey dhammaan cuntadii toddobadii sannadood ee barwaaqadu ku jirtay dhulka Masar, oo cuntadii wuxuu dhigay magaalooyinka. Cuntadii bannaannada magaalada oo hareeraheeda ku tiil ayuu gudaheeda dhigay. Yuusuf wuxuu

ururiyey hadhuudh aad u badan oo u ekaa ciidda badda, ilaa aanay suurtoagal ahayn in la tiriyo, waayo tiro ma jirin.

Yuusuf laakiin waxaa u dhashay laba wiil ka hor intii ay iman lahaayeen toddobadii sannadood ee abaarta, kuwaas oo ay u dhashay Asenath oo ahayd gabadhii Potiphera oo ahaa wadaadkii Heliopolis. Yuusuf wuxuu u bixiyey curadkiisa magaca Manaseh, sababtoo ah Ilaah wuxuu iga dhigay inaan illoobo dhammaan dhibaatooyinkayga iyo dhammaan kuwii aabbahay. Magacii labaad wuxuu u yeedhay Efrayim, maxaa yeelay Ilaah baa i kordhiyey dhulkii dulmigeeygii. Toddobadii sannadood ee barwaaqada oo ka dhacay dhulka Masar way dhaafeen. Oo waxaa bilaabmay toddobadii sannadood ee abaarta inay yimaadaan, sida uu yidhi Yuusuf, oo waxaa dhacday abaar dhulka oo dhan, laakiin dhulka oo dhan ee Masar waxaa jiray kibis. Oo dhulkii Masar oo dhammu wuu gaajooday, dadkiina wuxuu Fircoon uga qayliyay cunto aawadiis, Fircoonna wuxuu Masriyiintii oo dhan ku yidhi, Yuusuf u taga, oo wax alla wixii uu idinku yidhaahdo sameeya. Abaartii waxay ka jirtay weji dhulka oo dhan, Yuusuf na wuxuu furay bakhaarka hadhuudhka oo dhan, wuxuuna wax ka iibinayay Masriyiintii oo dhan. Dhammaan dalalkii waxay u yimaadeen Masar inay wax ka iibsadaan Yuusuf, waayo abaartii ayaa ka xoog badnayd

dhulka oo dhan.

42

Yacquub markuu arkay in ay Masar ku jirto iib, ayuu wiilashiisii ku yidhi, maxaad u caajisaan? Eeg, waxaan maqlay in hadhuudh ku jiro Masar. Hoos ugu dhaadhaca halkaas, oo noo soo iibsada cunto yar, si aan u noolaano oo aanan u dhimanayn.

Tobankii walaalihii Yuusuf ayaa hoos ugu tegey Masar inay hadhuudh ka iibsadaan. Laakiin Benyaamiin, walaalkii Yuusuf, kuma uu dirin walaalihiisii, waayo wuxuu yidhi, Yaanu weligii isaga ku dhicin jilicnimo. Wiilashii Israaiil waxay yimaadeen inay wax iibsadaan iyagoo la socda kuwii imaanayay, waayo abaari baa ka jirtay dhulka Kanaaan. Yuusuf wuxuu ahaa taliyaha dhulka, wuuna wax ka iibinayay dadka dhulka oo dhan, markii ay yimaadeen walaalihii Yuusuf ayay u sujuudeen iyagoo wejigooda dhulka saara. Yuusuf markuu arkay walaalihiis, wuu aqoonsaday, wuuna ka shisheeyey iyaga, oo si adag ayuu ula hadlay, oo wuxuu ku yidhi, Xaggee ka timaadeen? Iyaguna waxay yidhaahdeen, Dhulka Kanaaan, si aan cunto u soo iibsanno. Yuusuf wuxuu aqoonsaday walaalihiis, laakiin iyagu ma ay

aqoonsan isaga. Yuusuf wuxuu xusuustay riyoooyinkiisii uu isagu arkay, oo wuxuu iyaga ku yidhi, Basaasyo baad tihiin, oo waxaad u timaadeen inaad soo baadhaan dalka. Laakiin waxay yidhaahdeen, Maya, sayidkayga, addoommadaadu waxaynu u nimid inaanu cunto iibsanno. Dhammaan waxaan nahay wiilal nin keliya, nabadoon waxaan nahay, addoommadaadu ma aha basaasayaal. Wuxuu ku yiri iyaga, Maya, laakiin waxaad u timaadeen inaad aragto raadadka dhulka. Laakiin waxay yidhaaheen, Laba iyo toban waxaan nahay, annaga oo ah addoommadaada, walaalo, oo jooga dhulka Kanacan, oo bal eeg, kan ugu yar wuxuu la joogaa aabbaheen maanta, kan kalena ma jiro. Yusuf wuxuu ku yidhi iyaga, Tani waa waxaan idiin sheegay markaan idhi, Basaasyo baad tihiin. Tan ayaa lagu muujin doonaa, waxaan ku dhaartay caafimaadka Firaun, ma bixi doontaan halkan, haddii aan walaalkiinna kan yar halkan yimaado. Dir mid idinka ah, oo soo qaada walaalkiin, idinkana la kaxaysto ilaa ay cad noqoto erayadiinna, haddii aad runta sheegtaan ama maya. Haddii kale, dhiigga caafimaadka Fircoon, runtii basaasyo baad tihiin. Oo wuxuu iyaga dhigay xabsi saddex maalmood. Wuxuu ku yidhi iyaga maalinta saddexaad, tan sameeya, oo waad noolaan doontaan, waayo aniga waxaan cabsadaa Ilaaha. Haddii aad nabadoon tihiin, mid ka mid ah

walaalihiinna ha la xiro xabsiga, idinkuna taga oo keena iibka sarreenka idinka. Walaalkiinna kan yar xagayga ii keena, oo erayadiinna waa la rumaysan doonaa, haddii kale waad dhiman doontaan. Sidaasay yeeleen. Oo mid kasta wuxuu walaalkiis ku yidhi, Haa, sababtoo ah waannu ku jirnaa dembiyo ku saabsan walaalkayaga, maxaa yeelay waannu dayacnay dhibaataada naftiisa, markuu naga baryayay, oo aannu dhegaysan isaga, oo sababta tan awgeed ayaa dhibaataadan noogu timid. Jawaabaya laakiin Ruubeen wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaanan idinla hadlin aniga, idhaahda, ha dhaawacina wiilka, oo miyeydaan i dhageysanin? Oo bal eeg, dhiiggiisa waa la doonayaa. Iyaga laakiin ma ay ogayn in Yuusuf maqlo, waayo turjumaanku wuxuu ku dhex jiray iyaga. Jeexay laakiin ka iyaga, Yuusuf wuu ooyay, oo haddana ayuu u soo dhowaaday iyaga, oo la hadlay iyaga, oo wuxuu ka dhex qaatay iyaga Simecoon, oo ku xidhay isaga hortooda.

Yuusuf wuxuu amray in la buuxiyo weelashooda hadhuudh, iyo in lacagtoodii loo celiyo mid kasta joonyidiisa gudaheeda, iyo in la siiyo sahay jidka, oo sidaasay u noqotay. Oo markay hadhuudhka saareen dameerradooda dushiisa, halkaas way ka tageen. Mid baa furay kiishiisa inuu cunto siiyo dameerradiisa halka ay degeen, wuxuuna arkay xidhka lacagtiisa oo ku yiil afka

kiishiisa. Oo wuxuu walaalihiis ku yidhi, Lacagtaydii waa la ii soo celiyay, oo bal eeg waxay ku jirtaa boorsohaygii. Qalbigooda way yaabeen, wayna argagaxeen iyagoo is weydiinaya, Maxaa Ilaah inoogu sameeyay tan? Waxay u yimaadeen aabbahood Yacquub dhulka Kancaan, oo waxay u sheegeen wixii dhacay oo dhan, iyagoo leh, Ninkii sayidka dhulka ahaa wuxuu nala hadlay si adag, wuxuuna nagu riday xabsi, sidii basaasayaal dalka soo baadhaya. Waxaan ku nidhi isaga, Waxaan nahay dad nabadood, ma nihin basaasiin. Laba iyo toban walaal baan nahay, wiilasha aabahayo. Mid ma jiro, kan ugu yaruna maanta wuxuu la jooga aabahayo dalka Kanacan. Ninkii sayidka dhulka ahaa ayaa nagu yidhi, Tan waxaan ku ogaan doonaa inaad nabadoon tihiin: walaal hal halkan igala daaya, iibsashada qamadiga guriginna qaatay taga. Oo keena xagayga walaalkiinna kan yar, oo waxaan ogaan doonaa inaydaan ahayn basaasayaal, laakiin inaad tihiin nabadoon, oo walaalkiinna waan idiin celin doonaa, oo dhulka waad ka ganacsan doontaan. Waxay dhacday markay madaxayeen joonyadadooda, in mid kasta xidhkiisa lacagta ku jiray joonyadadiisa, oo waxay arkeen xidhmooyinkii lacagta iyaga iyo aabbahood, wayna baqeen. Yacquub oo ahaa aabbahood ayaa iyaga ku yidhi, Aniga carruurta waad iga dhigteen, Yuusuf ma joogo, Simecoon ma joogo, oo Benyaamiin

waad qaadan doontaan; waxyaalahan oo dhan anigay ku dhaceen. Ruubeen wuxuu ku yidhi aabbahood, Laba wiilashayda dil, haddii aanan isaga kuu keenin. Isaga gacantayda ii dhiib, oo anna waan kuu keeni doonaa. Laakiin wuxuu yidhi, wiilkaygu idinla tegi maayo, sababtoo ah walaalkiis wuu dhintay, oo isaga keligiis ayaa hadhay, oo waxaa dhici doonta inuu daciifoobo jidka aad ku socotaan, oo aad dadayda murugo kula soo dejisaan aakhiro.

43

Abaartii ayaa ku sii xoogeysatay dhulka. Waxay dhacday markay dhammeeyeen inay cunaan sarreenka ay ka keeneen Masar, markaasaa aabbahood ku yidhi iyaga, Mar labaad taga oo noo iibsada cunto yar. Yahuudah ayaa ku yiri, Ninkii sayidka dhulka ahaa ayaa si xoog leh inoogu marag furay oo yiri, Ma arki doontaan wejigayga haddii aan walaalkiinna kan yar idinka la jiro. Haddii runtii aad dirto walaalkeen inuu nala socdo, waannu dhaadhici doonnaa oo waannu kuu iibsan doonnaa cunto. Haddii aadan walaalkeenna nala soo dirin, ma tegi doonno, waayo ninkii wuxuu noogu yidhi, Wejigayga ma arki doontaan haddii aan walaalkiinna kan yar idinka la jirin. Israaiil wuxuu

yidhi, Maxaad iigu xumayseen markaad ninka u sheegtaan inaad walaal kale leedihiin? Laakiin waxay yidhaahden, Ninkii aad buu naga wax weyddiiyey annaga iyo qolyahayaga, isagoo leh, Miyuu weli aabbihiin nool yahay, oo ma leedihiin walaal? Waxaannu ugu jawabnay sida uu na weyddiiyey. Miyaannu ogayn inuu nagu odhan doono, Keena walaalkiin? Yaxuudah wuxuu ku yiri Israaiil aabihiis, Wiilka ila dir, oo waannu kici doonnaa oo tegi doonnaa, si aannu u noolaanno oo aannu u dhiman annaga iyo adiga iyo alaabteenna. Aniga laakiin waan sugayaa isaga, gacantayda ka doonasho isaga, haddii aanan isaga xaggaaga keenin oo aanan hortaada taaginin, waxaan ahaan doonaa mid xaggaaga ku dembaabay maalmaha oo dhan. Haddii aannan raagi lahayn, durba waxaan laba jeer soo noqon lahayn. Wuxuu ku yidhi iyaga Israaiil oo ahaa aabbahood, Haddii sidaas tahay, tan sameeya: ka qaata midhaha dhulka oo weelashiinna ku shubta, oo ninka u keena hadiyado ah sharab, malab, cadar, malmal, terebinto, iyo lows. Oo lacagta laba-laab ah gacmihiinna ku qaada, lacagta joonyaddihiinna laga soo celiyay celiya idinkoo wadata, waaba intaasoo ay khalad ahayd. Walaalkiinna qaada, oo kaca oo ninka u dhaadhaca. Ilaahaygu ha idiin siiyo raalli ahaanshaha hortiiisa ninka, oo ha soo diro walaalkiinna kii mid ahaa iyo Benyamiin. Aniga runtii, sida aan carruur laahay, waan

carruurlaahay.

Nimankii waxay qaadeen hadiyadaha iyo lacagtii labanlaabka ahayd, oo waxay gacmahooda ku soo qaadeen Benyaamiin, markaasay kaceen oo hoos ugu dhaadhaceen Masar, oo waxay hor istaageen Yuusuf. Yuusuf wuxuu arkay iyaga iyo Benyaamiin oo ahaa walaalkiis hooyo la ah, markaasuu ku yidhi kii gurigiisa u talinayay, Dadka guriga geli, neef gowrac, oo wax diyaari, waayo dadku hadhka aniga ayay rootiga ila cuni doonaan. Ninkii wuxuu sameeyey sidii Yuusuf yidhi, wuxuuna nimankii keenay gurigii Yuusuf gudahiisa. Markay arkeen laakiin nimankii inay la geeyay guriga Yuusuf, waxay yiraahdeen, sababta lacagtii la celiyay kiisaskeenna bilowgii, annaga waa la keenayaa, si been nalagu ashtakeeyo oo nalagu duulo, si nala qaado addoommo, iyo dameerradayada. Markay soo dhowaaday ninka guriga Yuusuf, ayay kula hadleen iridda guriga. Leh, baahananahay, Sayidow, bilowgii ayaan soo degnay si aan cunto u iibsanno. Waxay dhacday markii aynu nimid in aynu burburino, oo aynu furaynay kiisasheenna, oo tan lacagtii mid kasta oo ku jiray kiiskiisa, lacagteenna miisaankeeda aynu soo celinnay, hadda oo gacmaheenna ku jirta. Oo lacag kale ayaan la keennay si aan u iibsanno cunto, mana ogayn qof baa lacagta geliyey boorsooyinkeenna gudahooda. Wuxuu ku yidhi iyaga, Naxariis

ha idiin lahaato, ha baqina. Ilaahiinna iyo Ilaaha
aabbayaashiinna ayaa idiin siiyey khasnado ku jira
boorsooyinkiinna, oo lacagtaydii caanbaxsanayd waan helay.
Markaasuu u soo bixiyey iyaga Simecoon. Wuxuu keenay biyo si
loo dhaqo cagahooda, wuxuuna siiyay cunto dameerradooda.
Waxay diyaariyeen hadiyadihii ilaa Yuusuf imaanayo hadhka,
waayo waxay maqleen inuu halkaas wax cuni doono. Yuusuf
ayaa gurigii galay, oo waxay isaga u keeneen hadiyadihii ay
gacmahooda ku haystaan, oo isagay u sujuudeen iyagoo
wejigooda dhulka saaraya. Wuxuu weydiyey iyaga, Sidee aad u
haysataan? Wuxuuna ku yidhi iyaga, Ma caafimaad qabaa
aabbiihinna ninka dada weyn ee aad sheekaynayseen? Miyuu
weli nool yahay? Kuwa laakiin waxay yidhaahdeen, Wuu
caafimaad qabaa addoonkaaga aabbahayo, weli wuu nool yahay.
Oo wuxuu yidhi, Barakaysan ninka kaas Ilaaha, oo sujuuday,
ayay caabudeen isaga. Yuusuf markuu indhihiisa kor u taagay,
wuxuu arkay Benyaamiin oo ahaa walaalkiis hooyo la wadaagay,
oo wuxuu yidhi, Kanu ma walaalkiinna yaraa kan aad ii sheegtay
inaad keenaysaan? Oo wuxuu yidhi, Ilaah ha ku naxariisto,
wiilkaygiiyow. Yuusuf wuu dhibtoomay, waayo uurkujirkiisa
ayaa rogrogmayay walaalkiis aawadii, wuuna doonayay inuu
ooyaa, laakiin markuu qolka galay ayuu halkaas ku ooyay.

Oo markuu wejigiisa maydhay, baxay oo naftiisa xakameeyay, oo yidhi, kibista dhiga. Oo waxay hor dhigeen isaga keligiis, oo iyaga gooni ahaantooda, oo Masriyiintii la casheeyay isaga gooni ahaantooda, waayo ma awoodi karin Masriyiintu inay wada cunaan Cibraaniyada kibis, waayo karaahiyo bay Masriyiintu u ahayd. Waxay fadhiisteen hortiisa, kan curadka ah sida sharafihiisa, iyo kan ka yar sida dhallinyaranimadiisa, oo dadkii mid kastaaba walaalkiis ayuu la yaabay. Waxay qaadeen qayb laga soo qaatay isaga oo u qaadeen naftooda, laakiin qaybtii Benyaamiin waxaa laga weyneysiyeey qaybooyinkii kuwa kale oo dhan shan jeer, waxayna cabbeen oo la farxeen isaga.

44

Oo Yuusuf wuxuu amray kii gurigiisa u talinayay, isagoo leh, joonyada nimanka ka buuxiya cunto in leeg inta ay qaadi karaan, oo mid kasta lacagtiisa geliya afka joonyada. Oo koobkayga lacagta ah geliya kiisha kan ugu yar, iyo qiimaha hadhuudhka isaga. Waxayna noqotay sida erayga Yuusuf siduu yidhi.

Subaxnimadii ayaa waagacday, oo dadkii la diray iyaga iyo dameerradoodii. Markay baxeen magaalada, kuma ay joogin

meel fog, oo Yuusuf wuxuu ku yidhi kii gurigiisa u talinayay, Kac oo dadka daba eryo, oo markaad hesho iyaga, waxaad ku odhan doontaa, Maxaa sababta aad xumaan ugu celiseen wanaagga? Maxaad ugu xadeen koobkayga birta lacagta ah? Sow tanu maaha kan uu sayidkaygu ku cabbo? Isaguna wuxuu ku faalo. Wax shar ah ayaad samayseen. Markuu helay iyaga, wuxuu kula hadlay erayadan. Kuwa laakiin waxay ku yidhahdeen isaga, maxay u hadlaa sayidka sida erayadan? Ha noqon addoommadaada inay sameeyaan sida eraygan. Haddii lacagta-qalin ahayd ee aan ku helnay baqshadahayaga aan kuugu soo celinnay dhulka Kancaan, sidee baannu uga xadi lahayn guriga sayidkaaga lacagta-qalin ah ama dahab? Kii aad ka heshid koobka addoommadaada ha dhinto, oo annaguna waxaan noqon doonnaa addoommo sayidkeenna. Kan laakiin wuxuu yidhi, hadda, sida aad tidhaahdaan, sidaas ayay noqon doontaa, kii koobka laga heli doono wuxuu noqon doonnaa addoonkayga, idinkuse waxaad noqon doontaan kuwa nadiifka ah. Markaasay degdegeen, oo mid kasta wuxuu dhulka dhigay kiishiiskii, oo mid kastana wuxuu furay kiishiiskii. Wuxuu baadhay isagoo ka bilaabay kan ugu weyn, ilaa uu gaadhay kan ugu yar. Wuxuuna koobkii ka helay boorshada Benyamiin. Oo waxay jeexjeexeen dharkoodii, oo mid kastaa wuxuu saaray joonyad []kiisii dameer []

kiisa kor, oo waxay ku noqdeen magaaladii.

Yahuudah iyo walaalihiis ayaa u galay Yuusuf isagoo weli halkaas jooga, markaasay hortiiisa dhulka ugu dhaceen. Yuusuf wuxuu iyaga ku yidhi, Maxay waxan tan aad samayseen? Miyaydaan ogayn in ninka sida aniga oo kale uu faalka ku faalayo? Yidhi laakiin Yahuudah, Maxaynu ku jawaabi doonnaa sayidka, ama maxaynu ku hadli doonnaa, ama sidee baynu u xaqaajin doonnaa? Ilaaha laakiin helay xaqdarrada addoommadaada. Eeg, waxaynu nahay addoommo sayidkaaga, annaga iyo kii koobka laga helay. Yidhi laakiin Yuusuf, maya aniga noqon doonnaa inaan sameeyo erayga tan, ninka agtiisa laga helay koobka, isagu noqon doonnaa addoonkayga, idinka laakiin taga kor dhawr badbaado xagga aabbihiinna. Soo dhowaaday laakiin isaga Yahuudah wuxuu yidhi, waan baryayaa sayidkow, ha hadlo addoonkaaga eray hortaada, oo ha cadhoon addoonkaaga, sababtoo ah adigu waxaad la jirtaa Fircoon. Sayidow, adigu waxaad weyddiisay addoommadaada, adoo leh, Ma leedihiin aabe ama walaal? Waxaan ku nidhi sayidka, Waxaa inoo jira aabe da weyn, iyo ilmo dada gaboobay oo ka yar, walaalkiis wuu dhintay, laakiin isaga keligiis ayaa hooyadiis u hadhay, aabbahana wuu jeclaa. Waxaad tidhi laakiin addoommadaada, Keena isaga xaggayga, oo anna waan daryeeli

doonaa. Oo waxaan ku nidhi sayidka, ilmuhu ma awoodi doono inuu aabbiihiis ka tago, haddii laakiin uu aabbiihiis ka tago, wuu dhiman doonaa. Adiga laakiin waxaad ku tidhi addoommadaada, haddii aan soo dego walaalkiinna kan yar idinkala, ma aad sii wadi doontaan inaad aragto wejigayga. Waxay noqotay laakiin markii aan u tagtay addoonkaaga aabaheenna, waxaan u soo sheeganay isaga erayadii sayidkeenna. Aabbahayagu wuxuu yidhi, Mar labaad taga oo cunto yar noo soo iibsada. Annaga laakiin waxaan nidhi, Ma awoodi doonno inaan degno, laakiin haddii runtii walaalkeen kan yar uu nala dego, waxaan degi doonnaa, waayo ma awoodi doonno inaan arko wejiga ninka, marka walaalkeen kan yar uusan nala joogin. Wuxuu yidhi addoonkaaga aabaheen noo, waad og tihiin in laba ii dhashay naagtii. Mid baa iga baxay, waad tidhaahdeen in bahal cuno, mana aanan arkin ilaa hadda. Haddii sidaa darteed aad kanna wajigayga ka qaadataan, oo uu jidka dhexdiisa itaal darro ku dhacdo, waad hoos u keeni doontaan dadayda weyn murug la aakhiro. Hadda sidaas haddii aan galo xagga addoonkaaga aabbahayaga ah, oo ilmuhuna uusan nala jirin, naftiisuna ku xidhan tahay nafta ilmaha Wuxuu noqon doonaa in markuu arko inuusan ilmuhu nala joogin uu dhiman doono, oo addoommadaadu waxay murugo la gudaha ciidda u

keeni doonaan dada addoonkaaga, aabbahayaga. Waayo addoonkaaga aniga aabbahaaga ka ayaa helay ilmaha, isagoo leh, haddii aanan u keenin isaga xaggaaga oo aanan taagi isaga hortaada, dembaabay ahaan doonaa xagga aabbaha dhammaan maalmaha. Hadda sidaas darteed waan kuu joogayaa addoon ahaan beddelka ilmaha, addoon u ah sayidka, laakiin ilmaha ha tago walaalihiis. Sidee waayo waan tegi doonaa xagga aabbaha, ilmaha aan nala jirin? Si aanan u arkin xumaantooyinka kuwaas heli doona aabbahayaga.

45

Yuusuf ma awoodi karin inuu u adkaysto dhammaan kuwii isaga ag taagnaa, laakiin wuxuu yidhi, Dhammaan iga dira, oo ciduna kuma ag taagnayn Yuusuf markii uu walaalihiis isu ogeysiyyey. Oo wuxuu siidaayay cod isagoo ooyaya, dhammaan Masriyiintii way maqleen, waxaana la maqlay gurigii Fircoon. Yuusuf wuxuu ku yidhi walaalihiis, Aniga waxaan ahay Yuusuf, aabbahay miyuu weli nool yahay? Walaalihiina way ka jawaabi kari waayeen, waayo way argagaxeen. Yuusuf wuxuu walaalihiis ku yidhi, Ii soo dhowaada, wayna soo dhowaadeen. Markaasuu yidhi, Aniga waxaan ahay Yuusuf walaalkiin kii aad Masar ku

iibiseen. Hadda sidaa darteed ha murugoonina, hana idiin muuqato mid adag, inaad halkan iigu iibiseen, waayo Ilaah ayaa nolol aawadiis hortiin ii soo diray. Tani waa sannadka labaad ee abaarta ku dhulka, waxaana weli hadhay shan sannadood, kuwaas oo aan ku jiri doonin beer-fal, mana jiri doonin goosasho. Ilaah baa i soo diray idinka ka hor, si hadhka idinka loogu daayo dhulka, iyo si ka tegista weyn idinka loo koriyey. Haddaba sidaas darteed ma aha idinka aniga halkan ii soo dirtay, laakiin waa Ilaaha, oo wuxuu iga dhigay sida aabbaha Fircoon, iyo sayidka gurigiisa oo dhan, iyo taliyaha dhulka Masar oo dhan. Degdegaya oo sidaa darteed u kaca aabbahay, oo u sheega isaga, waxyaalahan wuxuu leeyahay wiilkaaga Yuusuf, Ilaah wuxuu iga dhigay sayidka dhulka Masar oo dhan, haddaba ii soo deg, oo ha joogin. Waxaad deganaanaysaa dhulka Gesem ee Carabiya, oo waxaad ii dhow noqonaysaa adiga, iyo wiilashaada, iyo wiilasha wiilashaada, iyo idahaaga, iyo dibiyadaada, iyo wax alla wixii aad leedahay. Oo waan ku quudin doonaa halkaas, waayo weli waxaa jiri doonta shan sannadood oo abaaro ah, si aanad u baabbain adiga iyo wiilashaada iyo dhammaan hantidaada. Eeg, indhahaagu way arkayaan, iyo indhaha Benyamiin oo ah walaalkay, in afkaygu yahay kan idinla hadlaya. Sidaa darteed u sheega aabahay sharaftayda oo dhan tan Masar ku jirta, iyo wixii

aad aragteen oo dhan, oo degdega oo aabahay halkan keena.
Wuxuu ku dhacay qoorta Benyamiin oo ahaa walaalkiis, wuuna
ku ooyay, Benyamiinna wuxuu ku ooyay qoortiisa. Oo markuu
dhunkaday dhammaan walaalihiisii ayuu iyaga ugu ooyay,
dabadeedna walaalihiisii ayaa la hadlay isaga.

Oo codkii waxaa laga maqlay gurigii Fircoon, iyagoo leh,
Walaalihii Yuusuf way yimaadeen. Fircoon iyo addoommadiisii
way farxeen. Fircoon wuxuu Yuusuf ku yidhi, Waxaad
walaalaha ku tidhaahdaa, tan sameeya: buuxiya
joonyaddihiinna, oo dhulka Kancaan taga. Oo markaad
qaadataan aabihiin iyo hantidiinna, ii kaalaya, oo waxaan idin
siin doonaa dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Masar,
waadna cuni doontaan dhuuxa dhulka. Adigu laakiin amar
kuwan, in la qaado iyaga gaadhifardood ka dhulka Masar u
carruurta idinka iyo naagaha idinka, oo qaadanaya aabbaha
idinka, kaalaya. Oo ha u naxariisanina indhaha alaabtaada,
waayo dhammaan waxyaalaha wanaagsan Masar idinka ayaa
noqon doona. Wiilashii Israaiil sidaas bay sameeyeen, Yuusuf
wuxuu iyaga siiyey gaadhi sida Fircoon boqorku ku yidhi,
wuxuuna iyaga siiyey sahay jidka. Oo dhammaan wuxuu siiyey
laba laba dhar, laakiin Benyamiin wuxuu siiyey saddex boqol oo
dahab ah iyo shan dhar oo is-beddelaya. Oo aabbihiis u diray

sidaas oo kale, iyo toban dameer oo qaadaya dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Masar, iyo toban baqal oo aabbihiis u qaadaya rootiyada safarka. Wuxuu diray walaalihiis, wayna tageen, wuxuuna ku yidhi, Ha isku cadhoonina jidka dhexdiisa. Oo waxay ka soo kaceen Masar, oo waxay yimaadeen dhulka Kancan oo u tageen Yacquub oo ahaa aabbahood. Waxay u soo warrameen isagoo leh, Wiilkaaga Yuusuf waa nool yahay, oo isagu wuxuu taliyaa dhulka Masar oo dhan. Yacquubna maskaxdiisii way la yaabtay, waayo ma uu rumaysan iyaga. Waxay isaga u sheegeen dhammaan wixii Yuusuf ku yidhi, in badan sida uu iyaga u sheegay. Markuu arkay gaadhifardoodkii uu Yuusuf u diray si uu u qaado, waxaa noolaatay ruuxii Yacquub oo ahaa aabbahood. Israaiil wuxuu yidhi, Waa wax weyn oo ii ah, haddii Yuusuf wiilkaygu weli nool yahay. Waan tegi doonaa oo waan arki doonaa isaga intaanan dhiman.

46

Israaiil baa tegey isaga iyo wixiisii oo dhan, wuxuuna yimid ceelkii dhaarta, oo wuxuu allabari u bixiyey Ilaahii aabbihiis Isxaaq. Ilaahna wuxuu Israaiil kula hadlay riyo habeenka, oo yidhi, Yacquub, Yacquub, isna wuxuu yidhi, waa maxay? Laakiin

wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha aabayaashaa, ha cabsan inaad Masar ku dhaadhacdo, waayo quruun weyn ayaan kaa dhigi doonaa halkaas. Oo aniga waxaan kula dhaadhici doonaa Masar, oo aniga waxaan kuu keeni doonaa dhammaadka, oo Yuusuf wuxuu saari doonaa gacmihiisa indhahaaga. Yacquub wuxuu ka kacay Ceelka Dhaarta, wiilashii Israaiilna waxay ku qaadeen aabbahoodii, iyo alaabta, iyo naagahoodii gaadhifardoodkii uu Yuusuf u soo diray inuu isaga ku qaado. Oo waxay qaadeen hantidoodii iyo dhammaan hantidii ay ka heleen dhulka Kancaan, waxayna galeen Masar, Yacquub iyo dhammaan farcankiisii oo la socday. Wiilashiisii, iyo wiilashii wiilashiisa oo la socday, gabdhihiisii, iyo gabdhihii gabdhihiisa, iyo dhammaan farcankiisii wuxuu keenay Masar, Kuwan laakiin waa magacyada wiilasha Israaiil ee galay Masar oo la socday Yacquub oo ahaa aabbahood. Yacquub iyo wiilashiisa: curadka Yacquub, Ruubeen. Wiilashii Ruubeen waxay ahaayeen Enokh, iyo Fallos, Asroon, iyo Kharmi. Wiilashii Simeon waxay ahaayeen: Jemuel, iyo Jamin, iyo Ehud, iyo Jachin, iyo Zohar, iyo Saul oo ahaa wiilkii naagta reer Canaan. Wiilashii Lewi waxay ahaayeen Geershoon, Qaad, iyo Meraari. Wiilashii Yuudah waxay ahaayeen Eer, iyo Oonaan, iyo Shiiloh, iyo Fares, iyo Serax, laakiin Eer iyo Oonaan waxay ku dhinteen dhulka Kancaan,

wiilashii Fares waxay ahaayeen Xesroon iyo Yemuueel. Wiilashii Isaakar waxay ahaayeen Tolaa, iyo Fuuaa, iyo Xashum, iyo Shimroon. Wiilashii Sebulun waxay ahaayeen Sered, iyo Elon, iyo Axoel. Kuwan waa wiilashii Leeah, kuwaas oo ay u dhashay Yacquub dhexda Mesobotaamiya tan Suuriya, iyo Diinah oo ahayd gabadhiisa, dhammaantood nafaha, wiilal iyo gabdho, soddon iyo saddex. Wiilashii Gaad waxay ahaayeen Safoon, iyo Angis, iyo Sannis, iyo Thasoban, iyo Aedeis, iyo Aroedeis, iyo Areeleis. Wiilashii Aasher waxay ahaayeen Yemna, Yessuwa, Yeoul, iyo Bariya, iyo walaashoodii Saara. Wiilashii Bariya waxay ahaayeen Koobor iyo Melkiyiil. Kuwan waa wiilashii Silfah, tii uu Laabaan siiyay Leeah gabadhiisa, oo ay u dhashay Yacquub lix iyo toban qof. Wiilashii Rachel oo ahayd naagtii Jacob waxay ahaayeen Joseph iyo Benjamin. Noqdeen laakiin wiilashii Yuusuf dhulka Masar, kuwaas ay u dhashay Aasenad gabadhii Fotiiferaa oo ahaa wadaadkii Heliyoobolis: Manaseh iyo Efrayim. Noqdeen laakiin wiilashii Manaseh, kuwaas ay u dhashay naagta addoonta ahayd ee Suuriyada: Maakiir. Maakiir laakiin wuxuu dhalay Gilecaad. Wiilashii laakiin Efrayim oo ahaa walaalkii Manaseh: Suutalacam iyo Tacam. Wiilashii laakiin Suutalacam: Edoom. Wiilashii Benyamiin waxay ahaayeen Bala, Bokhor, iyo Asbeel. Wiilashii Bala waxay noqdeen Daweyn, Noemaan,

Ankhiis, Roos, iyo Mamfiim, Daweyn na wuxuu dhalay Aaraad. Kuwanu waa wiilashii Raaxeel, kuwaas oo ay u dhashay Yacquub, dhammaan nafuhu waa siddeed iyo toban. Wiilashii Dan waxay ahaayeen Asom. Oo wiilashii Naftaali waxay ahaayeen Asiil, iyo Guuni, iyo Isaar, iyo Sollem. Kuwanu waa wiilashii Ballas, tii uu Laabaan siiyay gabadhiisii Raaxeel, oo ay u dhashay Yacquub, dhammaan toddoba qof. Dhammaan nafaha kuwa la galay Yacquub Masar, kuwa ka soo baxay xubnihiisa, aan naagaha wiilasha Yacquub, dhammaan nafaha waxay ahaayeen lix iyo lixdan. Wiilashii Yuusuf ee ugu dhashay dalka Masar waxay ahaayeen sagaal qof. Dhammaan dadkii guriga Yacquub ee Masar la galay Yacquub waxay ahaayeen shan iyo toddobaatan qof.

Laakiin Yahuudah ayuu ku hor diray Yuusuf, si uu kula kulmo magaalada Halyeeyada, dhulka Ramesees. Yuusuf markuu gaadhifardoodkiisa xidhay, wuxuu u kacay inuu la kulmo aabbihiis Israaiil magaalada Geesiyaasha, oo markuu isaga u muuqday, wuxuu ku dhacay qoortiisa, wuxuuna si aad ah u ooyay. Oo wuxuu Israaiil ku yidhi Yuusuf, hadda waan dhiman doonaa, tan iyo markii aan wejigaaga arkay, waayo weli waad nool tahay. Yuusuf wuxuu ku yidhi walaalihiis, Kor baan u tegi doonaa oo waxaan u sheegi doonaa Fircoon, oo waxaan ku

odhan doonaa, Walaalahay iyo reerka aabbahay oo joogay dhulka Kancaan ayaa ii yimid. Ragguse nimanka waa adhijirro, waayo nimanka xoolo-dhaqato bay ahaayeen, oo xoolaha, iyo dibida, iyo dhammaan waxyaalaha ay leeyihiin ayay keeneen. Haddii sidaa darteed Fircoon idinku yeedho oo uu idin weyddiyo, Waa maxay shaqadiinnu? Waxaad dhihi doontaan: Nimanyahow, xoolojireyaal waxaan nahay addoommadaada tan iyo carruurnimada ilaa hadda, annaga iyo aabbayaashayada, si aad ugu degganaataan dhulka Gesem ee Carabiya, waayo karaahiyo weeye Masriyiinta adhijirka idaha oo dhan.

47

Markuu yimid Yuusuf, wuxuu u warramay Fircoon, isagoo leh, Aabahay iyo walaalahay, iyo xoolaha iyo dibida iyaga, iyo wax kasta oo ay leeyihiin, waxay ka yimaadeen dhulka Kancaan, oo bal eeg, waxay joogaan dhulka Goshen. Walaalihiisa wuxuu ka qaaday shan nin, wuxuuna iyaga hor taagay Fircoon. Oo Fircoon wuxuu ku yidhi walaalaha Yuusuf, Waa maxay shaqadiinnu? Iyaguna waxay Fircoon ku yidhaahdeen, Adhijirrada idaha ayaa annagu nahay addoommadaada, annaga iyo aabbayaashayoba. Waxay ku yidhaahdeen Firaun, In aan dhulka ku degganaanno

ayaan u nimid, waayo ma jiro daaqsin xoolaha carruurta adigga, waayo abaartu way xoogaysatay dhul Kancaan, hadda sidaa darteed waxaan ku degganaan doonnaa dhul Gesem. Wuxuu ku yidhi Firaun Yuusuf, Ha ku degganaadeen dhul Gesem, haddii aad ogtahay in ay dhexdooda ku jiraan rag awood leh, u magacaab iyaga taliyayaal xoolaha aniga. Waxay yimaadeen Masar Yacquub iyo wiilashiisii Yuusuf, wuuna maqlay Firaun boqorka Masar. Fircoon wuxuu ku yidhi Yuusuf, Aabbahaaga iyo walaalaha way kuu yimaadeen. Eeg, dhulka Masar hortaada ayuu yaallaa, dhulka ugu fiican ku deg aabbahaa iyo walaalaha. Yuusuf wuxuu soo geliyey aabihiis Yacquub, oo wuxuu isaga hor taagay Fircoon, oo Yacquub wuxuu barakeeyey Fircoon. Fircoon wuxuu Yacquub ku yidhi, Immisa sannadood ayaa cimrigaagu yahay? Waxaa Yacquub ku yidhi Fircoon, Maalmahooda sannadaha noloshaydaan qariibka ku ahay waa boqol iyo soddon sannado, yar iyo xun ayay noqdeen maalmahooda sannadaha noloshaydaan, mana ay gaadhin maalmahooda sannadaha nolosha aabayaashayda kuwaas maalmahooda ay qariibka ku ahaayeen. Yacquub markuu Fircoon barakeeyey ayuu ka tegey.

Yuusuf wuxuu dejiyey aabihiis iyo walaalihiis, wuxuuna siiyey iyaga hanti dhulka Masar, dhulka ugu wanaagsan, dhulka

Ramesees, sidii uu amray Fircoon. Yuusuf wuxuu hadhuudh u goday aabihiis, walaalihiis, iyo dhammaan guriga aabihiis, mid kasta siday jidhkoodu ahaa.

Hadhuudh ma jirin dhulka oo dhan, waayo abaartii way sii xoogeysatay aad iyo aad, dhulkii Masar iyo dhulkii Kancaan way ku fashilmeen abaartii. Yuusuf wuxuu ururiyey dhammaan lacagtii laga helay dalka Masar iyo dalka Kancaan, hadhuudhkii ay dadku iibsanayeen, wuuna u qiyaasay iyaga, wuxuuna Yuusuf dhammaan lacagtii keenay guriga Fircoon. Oo waxay dhammaatay lacagtii oo dhan ee ka baxday dhulkii Masar iyo dhulkii Kancaan, markaasay dhammaan Masriyiintii u yimaadeen Yuusuf, iyagoo leh, Na sii kibis, oo maxaannu hortaada ugu dhimanayaa? Waayo, lacagteennii way dhammaatay. Yuusuf wuxuu iyaga ku yidhi, Keena xoolahiinna, oo waxaan idin siin doonaa rooti xoolahiinna meeshood, haddii lacagtinnu dhammaatay. Waxay xoolahoodii u keeneen Yuusuf, oo Yuusuf wuxuu iyaga siiyey rooti beddelka fardaha, iyo beddelka idaha, iyo beddelka dibida, iyo beddelka dameerrada, oo wuxuu ku quudinayay rooti intii uu beddelay dhammaan xoolahoodii sanadkaas. Sanadkaas ayaa dhamaaday, oo sannadkii labaad ayay u yimaadeen, oo waxay ku yidhaahdeen, Miyaannu ka halligaynaa sayidkeenna? Waayo lacagtayadii waa

dhammaatay, hantidayadii iyo xoolahayagii waxay u tageen adiga oo ah sayidka, oo waxba nooma hadhin sayidkeenna hortiiisa, laakiin jidhkeenna iyo dhulkeenna oo keliya. Si darteed aanan hortaada ugu dhiman, oo dhulka la baabbiyo, isu yeelo annaga iyo dhulka yagayaga beddelka rootiyada, oo annagu noqon doonnaa annaga iyo dhulka yagayaga addoommo Fircoon, na sii iniinyo, si aan u beeranno, oo aan u noolaanno oo aanan u dhiman, oo dhulka aan la baabbiin doonin. Yuusuf wuxuu Fircoon u soo iibsaday dhulkii Masriyiinta oo dhan, waayo Masriyiintu waxay Fircoon u iibiyeen dhulkoodii, maxaa yeelay abaartii ayaa ka adkaatay iyaga, oo dhulkii wuxuu noqday kii Fircoon. Wuxuu dadka addoonsaday oo ka dhigay addoommo, laga bilaabo xuduudaha Masar ilaa xuduudaha kale. Laaanta dhulka wadaaddada kaliya, Yuusuf ma helin tan, waayo Fircoon bixinta ahaan ayuu hadiyad siiyey wadaaddada, oo waxay cuneen bixintii uu Fircoon siiyey iyaga, sababta darteed ma ay iibin dhulkooda. Yuusuf wuxuu ku yidhi dhammaan Masriyiinta, Bal eega, maanta waxaan Fircoon u helay idinka iyo dhulkiinna. Iniinaha qaata oo dhulka beeraha. Oo waxay noqon doonaan waxa ka soo baxa, oo waxaad siin doontaan qaybta shanaad Fircoon, laakiin afarta qayb waxay idiin noqon doonaan abuur dhulka ah, iyo cunto idiin ah, iyo kuwa guryihiinna ku jira

oo dhan. Waxay yidhaaheen, Waad naga badbaadisay, raalli baan ka helnay sayidkeenna hortisa, oo addoommo ayaan Fircoon u noqon doonnaa. Oo Yuusuf wuxuu iyaga u dhigay amar ilaa maanta, in dhulka Masar Fircoon loo diro, dhulka wadaaddada mooyee, kaasoo aan Fircoon lahayn.

Israaiil wuxuu degay dhulka Masar dusheeda dhulka Gesem, oo way dhaxleen, wayna koreen oo aad iyo aad u tarmeen. Yacquub wuxuu ku noolaa dhulka Masar toddoba iyo toban sano, oo maalmihii Yacquub ee sannadihii nolosha isaga waxay noqdeen boqol iyo toddoba iyo afartan sano. Waxay soo dhowaadeen maalmahaasi Israaiil ee uu dhiman lahaa, markaasuu u yeedhay wiilkiisii Yuusuf, oo wuxuu ku yidhi, Haddii aan raalli ahaanshaha hortaada ka helay, gacantaada dhig hoosta bowdadayda, oo naxariis iyo run iigu samee, oo ha igu aasan Masar. Laakiin waan la jiifsan doonaa awowayaashay, oo waxaad iga qaadi doontaa Masar, oo waxaad igu aasi doontaa xabaashoodii. Isna wuxuu yidhi, Aniga waan samayn doonaa sida eraygaaga ah. Yidhi laakiin, Ii dhaar, oo wuxuu isaga ugu dhaaray, markaasaa Israaiil ku sujuuday korkii ushiisa.

Waxay dhacday dabadeed erayadaas, oo waxaa loo sheegay Yuusuf in aabbihiis jirran yahay, markaasuu kaxeeyay labadii wiilashiisii oo ahaa Manaseh iyo Efrayim, oo wuxuu u yimid Yacquub. Waxaa loo soo sheegay Yacquub iyagoo leh, Eeg, wiilkaaga Yuusuf wuxuu kuu imanayaa, oo Israaiil intuu isxoojiyey ayuu sariirta ku fadhiistay. Oo wuxuu Yacquub ku yidhi Yuusuf, Ilaahaygu wuxuu igu muuqday Luus oo ku taal dhulka Kanaan, wuuna i barakeeye Oo wuxuu igu yidhi, Bal eeg, waan kuu kordhindoona, waanan kuu tarmindoona, oo waxaan kaga dhigayaa ururada quruumaha, oo waxaan ku siinayaa dhulkan, iyo farcankaaga kaa dambeeya, inuu hanti weligeed ah ahaato. Haddaba sidaa darteed labadaada wiil ee kugu dhashay dalka Masar intaan ku iman Masar, kuwaygay yihiin, Efrayim iyo Manaseh, waxay ii noqon doonaan sida Ruubeen iyo Simecoon. Laakiin carruurta aad dhaliso ka dib kuwan waxay noqon doonaan magaca walaalahood, oo waxaa loogu yeedhi doona dhaxalka kuwaas. Aniga laakiin markii aan ka imanayay Mesopotamia ee Syria, waxaa dhimatay Rachel oo ahayd hooyadaa, dhulka Canaan, anigoo ku soo dhowaaday hippodrome Chabratha ee dhulka, intii aan Ephrathah imanayo, oo waxaan iyada ku aasay jidka hippodrome, taas oo ah Bethlehem.

Markii uu arkay Israaiil wiilashii Yuusuf, ayuu yidhi, Yaa kuu kuwan? Yuusuf wuxuu aabihiis ku yidhi, Wiilashayda ayay yihiin, kuwa Ilaah halkan ii siiyey. Yacquub wuxuu yidhi, Ii keen iyaga, si aan u barakeeyo. Indhahaasi Israaiil laakiin way madmadoobeen da weynida awgeed, oo ma uu awoodi karin inuu arko. Markaasuu iyaga u soo dhowaadey, oo uu dhunkaday, oo uu isku duubay. Oo Israaiil wuxuu Yuusuf ku yidhi, Bal eeg, wejigaaga kama aan la waayay, oo bal eeg, Ilaah wuxuu kaloo i tusay farcankaa. Oo Yuusuf wuxuu iyaga ka soo saaray jilbihiisa, oo waxay ugu sujuudeen wejigooda dhulka saareen. Yuusuf wuxuu qaatay labadii wiilashiisii, Efrayim gacantiisa midig ah, oo ka xagga bidix ah Israaiil, iyo Manaseh gacantiisa bidix ah, oo ka xagga midig ah Israaiil, wuxuuna iyaga u soo dhoweysiiyey isaga. Israaiil baa taagay gacantiisa midig, oo dhigay madaxa Efrayim, isagoo ahaa kan ugu yar, iyo gacantiisa bidix madaxa Manaseh, isagoo gacmihiisa isku-wareejiyey.

Oo wuu u duceeyey iyaga oo yidhi, Ilaaha ay awoowayaashay hortiiisa ku farxeen, Ibraahim iyo Isxaaq, Ilaaha i quudiyey tan iyo dhallinyaradaydii ilaa maanta, Malaaigta i samatabbixisay xumaanta oo dhan, ha u duceeyso carruurta, oo magacayga iyo magaca aabbayaashay Ibraahim iyo Isxaaq ha loogu yeero iyaga, oo ha ku bataan tiro badan dhulka dushiisa. Markii uu arkay

Yuusuf in aabbihiis dhigay gacanta midigta ah ee isaga kor madaxa Efrayim, culus ayay isaga u muuqatay, oo Yuusuf wuxuu qabsaday gacanta aabbihiis, si uu uga qaado madaxa Efrayim oo uu saaro madaxa Manaseh. Yuusuf ayaa aabbihiis ku yidhi, maya sidan ma aha aabbow, waayo kan waa curadka, gacantaada midig madaxiisa dhig. Oo ma uu doonin, laakiin wuxuu yidhi, waan ogahay, ilmow, waan ogahay, oo kanu wuxuu noqon doonaa dad, oo isaga waa la sarraysiin doonaa, laakiin walaalkiisa kan yar wuu ka weyn noqon doonaa, oo farcantiisu waxay noqon doontaa tiro badan oo quruumo ah. Oo wuxuu u duceeyey iyaga maalintaas, isagoo leh, Idinkaan laguugu ducayn doonaa Israaiil, iyagoo leh, Ilaah ha kaa yeelo sida Efrayim iyo sida Manaseh, oo wuxuu dhigay Efrayim Manaseh ka hor. Israaiil wuxuu ku yidhi Yuusuf, Bal eeg, aniga waan dhimanayaa, oo Ilaah wuu idinla jiri doonaa, wuxuuna idin celin doonaa dhulka aabbayaashiin. Aniga laakiin waxaan ku siinayaa Shekem oo gaar ah oo walaalaha ka sarreeya, tan aan gacanta reer Amor kaga qaatay seeftayda iyo qaansadayda.

49

Yacquub wuxuu yeedhay wiilashiisii, oo wuxuu ku yidhi iyaga,

isu soo urursada, si aan idiin sheego waxa idinku dhici doona maalmaha ugu dambeeya. Isu soo uruura oo i maqla, wiilasha Yacquubow, maqla Israaiil, maqla aabbihiinna. Reuben curad-bixiyahayga, adiga waxaad tahay xoogayga iyo bilowga carruurahayga, adag in la qaado, oo adag oo madax-adag. Waxaad si kibir leh u dhaqantay sida biyo oo kale, hana karkarinaysid. Waayo, waxaad fuushay sariirta aabbahaa, markaas waxaad nijaasaysay gogolka meeshii aad fuushay. Simeon iyo Levi oo walaalaha ah ayaa dhammeeyey xaqdarrada doorashadooda. Talada iyaga ha gelin naftayda, oo dhismaha iyaga ha kula murmeen beertayda, waayo cadho iyaga ku dileen dadka, oo rabitaan iyaga ku jarteen dibi. Inkaaran ha ahaato cadhada iyaga, maxaa yeelay way madax-adkayd, iyo cadhadooda iyaga, maxaa yeelay way engejisatay. Waan u qaybin doonaa iyaga Yacquub dhexdiisa, oo waan u kala firdhin doonaa iyaga Israaiil dhexdeeda. Judah, waxaa ku ammaani doona walaalaha, gacmahaagu waxay saarnaan doonaan dhabarka cadaawayaashaada, wiilashii aabbahaaga ayaa kuu sujuudi doona. Libaax yar Yahuudah, biqilka ka soo baxday, wiilkaygiiyow, kor u kacday. Jiifay oo seexatay sida libaax iyo sida libaax yar. Yaa kicin doona isaga? Ma dhammaan doono taliye ka Yahuudah, iyo hogaamiye ka bowdooyinka isaga, ilaa ay

yimaadaan waxyaalaha loo kaydiyey isaga, oo isagu wuxuu noqon doonaa rajada quruumaha. Wuxuu ku xidhayaa canabka qayl kiisa, iyo xargaha canabka ku xidhayaa qayl dameerka kiisa, wuxuu ku dhaqayaa khamriga dharka kiisa, iyo dhiigga canabka ku dhaqayaa dhariga kiisa. Indhuhu waxay uga dhalaalayaan khamri, ilkuhuna waxay uga caddaanyihiin caano. Zebulun wuxuu degganaan doonaa xeebta, oo isagu wuxuu ahaan doonaa meel dekedda maraakiibta ku taal, wuxuuna sii fidsan doonaa ilaa Sidon. Issachar wuxuu jeclaa wanaagga, isagoo ku nasanaya dhexda qoybaha. Oo markuu arkay in nasashadii fiicnayd, iyo in dhulkii buuran yahay, garabkiisii ayuu hoos u dhigay si uu u hawshoodo, wuxuuna noqday nin beeraley. Dan wuxuu xukumi doonaa dadkiisa, sida qabiil keliya oo Israaiil ah. Oo Daan ha noqdo mas jidka dushiisa ku jiifa, wadada dusheedda fadhiya, isagoo qaniinaya cidhib faras, oo ninkii faraska fuushan wuxuu ku dhici doonaa dhabar, badbaadada Rabbiga ayaan sugayaa. Gad, koox weerarka ah ayaa weerar gelin doonta isaga, laakiin isaga qudhiisu wuxuu weerar gelin doonaa iyaga ilaa cagaha. Asher, rootigisu waa barwaaqaysan yahay, oo isagu wuxuu taliyayaasha siin doonaa raaxo. Naphtali waa jirrid fidsan, oo qurux ku siinaya dhalashada. Wiil koray Yuusuf, wiilkayga koray oo la masayrayo, wiilkayga ugu yar, xagayga soo noqo. Gudaha

kaas oo ay ka wada hadlayeen ayay caayeen, oo waxay u qabeen cadho isaga sayidkii fallaadhaha. Oo qaansooyinkoodii xoog bay ku burbureen, xanjadihii cududdii gacantoodana way daciifeen, taasoo ay sababtay gacantii taliyaha Yacquub, kaasoo ahaa kan xoogga badan ee Israaiil oo ka yimid Ilaaha aabbahaaga. Oo wuxuu kuu caawiyay Ilaahayga, oo wuxuu kugu barakeeyay barakada samada kor, iyo barakada dhulka leh wax walba, sababta barakada naasaha iyo maxalka. Barakada aabbahaa iyo hooyadaa ayaa ka adkaatay barakada buuraha joogta ah iyo barakooyinka kuraha weligood socda, waxay noqon doonaan madaxa Yuusuf iyo cirifka kii walaalihiis ugu sarreeyey.

Benjamin waa yeeye dhuuban oo kharaabsan, subaxda weli wuu cuni doonaa, galabtana cunto buu siiyaa. Dhammaan kuwan waa wiilashii Yacquub ee laba iyo tobanka ahaa, oo waxan ayaa aabbahood kula hadlay iyaga, wuuna u duceeyey iyaga, mid kasta sida ducadiisa ayuu ugu duceeyey. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Aniga waxaa la igu daraa dadkaygii, haddaba igu aasa aawayaasha aabbahaygii gudaha godka, kaas oo ku yaal beerta Cefroon kii reer Xeed, Gudaha godka labanlaabka ah, kan ku taal Mamre horteeda, oo dhulka Canaan ku yaal, kaasoo Ibraahim ka iibsaday godka Efron kii reer Xeed, si uu u yeesho xabaal. Halkan waxay ku aaseen Ibraahim iyo Saarah oo ahayd naagtiisii, halkan

waxay ku aaseen Isxaaq iyo Rebeeka oo ahayd naagtiisii, halkan waxay ku aaseen Leeah, Gudaha hantida beerta iyo godka ku jira, dhinaca wiilasha Xeed. Oo wuxuu Yacquub joojiyay amridii uu wiilashiisa siinayay, oo markuu cagihiisa sariirta kor ugu qaaday ayuu naf baxay, oo wuxuu ku darmaday dadkiisii.

50

Yuusuf wuxuu ku dhacay wejigiisii aabbihis, wuuna u ooyay, wuuna dhunkaday. Wuxuu Yuusuf amray addoommadiisii kuwa dhimashada qaba inay dhimashadaan aabbihis, oo waxay kuwa dhimashada qaba dhimashadeen Israaiil. Oo waxay dhammeeyeen afartankii maalmood ee isaga, waayo sidaas ayaa loo tiriyaa maalmahaas aasidda, oo Masar waxay isaga u barooratay toddobaatan maalmood. Waayo laakiin markii ay dhaafeen maalmahaas baroorashada, wuxuu Yuusuf kula hadlay taliyayaasha Fircoon, isagoo leh, haddii aan raalli ahaanshaha hortiin ka helay, kula hadla Fircoon aniga ku saabsan dhegihiisa, idinkoo leh, Aabbahay aniga dhaariyey, isagoo leh, qabriga aan u qoday naftayda dhulka Kanacan, halkaas aniga aad aasi doontaa. Hadda sidaa darteed, markaan tago, waxaan aasi doonaa aabbahay, oo waan soo noqon doonaa. Oo Fircoon wuxuu ku

yidhi Yuusuf, Tag kor oo aas aabahaa, sida uu kugu dhaarsaday. Oo wuxuu tegey Yuusuf inuu aaso aabbihiis, oo waxay la tageen isaga dhammaan addoommadii Fircoon, iyo odayaashii gurigiisa, iyo dhammaan odayaashii dhulka Masar. Yuusuf iyo qoysaskiisii oo dhan, iyo walaalihiis, iyo gurigiisii aabbaha oo dhan, iyo qaraabadkiisii, iyo idihii, iyo dibidii waxay ka tageen dhulkii Gesem. Oo waxay isaga la socdeen gaadhifardood iyo fardooley, oo xeradii aad bay u weynayd. Waxay yimaadeen goobta hadhuudhka lagu tumo ee Atad, taas oo ku taal shisheeyaha Webi Urdun, oo aad bay ugu baroorteen baroor weyn oo xoog badan, wuxuuna u sameeyey aabbihiis baroor toddoba maalmood. Dadkii degganaa dhulka Kanaaan ayaa arkay baroorta ka dhacday goobta hadhuudhka lagu tumo ee Atad, oo waxay yidhaahdeen, Tani waa baroor weyn oo Masriyiinta ah. Sidaas darteed meeshaas magaceeda waxaa loo bixiyey Baroorta Masar, taas oo ku taal meesha ka shishaysa Webi Urdun. Oo wiilashiisii ayay sidaas ugu sameeyeen. Oo wiilashiisii ayaa qaatay isaga oo geeyay dhulka Kanacan, oo waxay ku aaseen godka labalaabka ah, kaasoo Ibraahim ka iibsaday godka oo uu hanti xabaal ka helay Cefroon kii reer Xeed, meel ka soo hor jeedda Mamre. Yuusuf wuxuu ku soo noqday Masar, isaga iyo walaalihiis, iyo kuwii la socday inay aasaan aabbihiis.

Walaalihii Yuusuf markay arkeen in aabbahoodii dhintay, waxay yidhaahdeen, Miyaanu Yuusuf weligii nagu cadho hayn oo noogu abaalgudi doonaa dhammaan xumaantooyinkii aan isaga ku samaynay? Oo markay Yuusuf u yimaadeen waxay ku yidhaahdeen, Aabbahaagu wuxuu dhaar galinayay ka hor intaanu dhiman, isagoo leh, Sidaas waxaad ku tidhaahdeen Yuusuf, cafiso iyaga xadgudubkooda iyo dembigoodaba, sababta ay shar kugu muujiyeen, oo hadda aqbal xadgudubka addoommada Ilaaha aabbahaaga, oo Yuusuf wuu ooyay markay isaga la hadlayeen. Oo intay u yimaadeen ayay ku yidhaahdeen, ogow annagu waxaynu nahay addoommadaada guriga. Yuusuf wuxuu iyaga ku yidhi, Ha baqina, waayo waxaan ahay kan Ilaah. Idinka waxaad iga taliyeen shar, laakiin Ilaah wuxuu iga taliyey wanaag, si ay u noqoto sida maanta, oo la quudiyo dad badan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Ha baqina, aniga waan quudin doonaa idinka iyo guryahiinna. Wuuna dhiirrigeliyey iyaga, oo qalbigooda ayuu kula hadlay. Yuusuf wuxuu degay Masar, isaga iyo walaalihiis, iyo qoysaskii aabbihiis oo dhan, Yuusufna wuxuu noolaa boqol iyo toban sannadood. Oo Yuusuf wuxuu arkay carruurtii Efrayim ilaa jiilkii saddexaad, oo wiilashii Maakiir oo ahaa wiilka Manaseh ayaa ku dhashay bowdooyinkii Yuusuf. Yuusuf wuxuu walaalihiis ku yidhi, Aniga waan dhimanayaa,

laakiin Ilaah hubaal wuu idin booqan doonaa, oo wuxuu idinka kaxayn doonaa dhulkan oo idin geeyn doonaa dhulkii uu Ilaah ugu dhaartay aabayaasheen Ibraahim, Isxaaq, iyo Yacquub. Oo Yuusuf wuxuu dhaariyey wiilashii Israaiil, isagoo leh, marka Ilaah idin soo booqdo, waxaad halkan kala qaadi doontaan lafihayga idinkiinna. Yuusuf wuxuu dhintay isagoo jira boqol iyo toban sannadood, wayna aaseen, oo waxay ku dhigeen sanduuqa dhimashada Masar.

Injiilka Matayos

1

Buugga aasalka Ciise Masiix, wiilka Daauud, wiilka Ibraahim. Abraham wuxuu dhalay Isxaaq, Isxaaq wuxuu dhalay Yacquub, Yacquub wuxuu dhalay Yahuudah iyo walaalihiis, Yahuudah wuxuu dhalay Feres iyo Serax oo uu ka dhalay Taamar, Feres wuxuu dhalay Xesroon, Xesroon wuxuu dhalay Araam, Aram wuxuu dhalay Aminadab, Aminadab wuxuu dhalay Nahshon, Nahshon wuxuu dhalay Salmon, Salmon wuxuu dhalay Boaz oo ka soo baxay Rahab, Boaz wuxuu dhalay Obed oo ka soo baxay Ruth, Obed wuxuu dhalay Jesse, Jesse wuxuu dhalay Boqor Dawud. Boqor Dawud wuxuu dhalay Sulaymaan oo ka dhashay tii Uuriya, Sulaymaan wuxuu dhalay Rexabcaam, Rexabcaam wuxuu dhalay Abiiyaa, Abiiyaa wuxuu dhalay Aasaa, Asa wuxuu

dhalay Jehoshaphat, Jehoshaphat wuxuu dhalay Joram, Joram wuxuu dhalay Uzziah, Uzziah wuxuu dhalay Jotham, Jotham wuxuu dhalay Ahaz, Ahaz wuxuu dhalay Hezekiah, Hezekiah wuxuu dhalay Manasseh, Manasseh wuxuu dhalay Amon, Amon wuxuu dhalay Josiah, Josiah laakiin wuxuu dhalay Jechoniah iyo walaalihiisa wakhtigii maxaabiistii Baabuloon.

Kadib masaafurinta Baabuloon, Yekonyaas wuxuu dhalay Salaatiyeel, Salaatiyelna wuxuu dhalay Serubaabel, Zerubbabel wuxuu dhalay Abiud, Abiud wuxuu dhalay Eliakim, Eliakim wuxuu dhalay Azor, Azur wuxuu dhalay Zadok, Zadok wuxuu dhalay Achim, Achim wuxuu dhalay Eliud, Eliud wuxuu dhalay Eleazar, Eleazar wuxuu dhalay Matthan, Matthan wuxuu dhalay Jacob, Yacquub wuxuu dhalay Yuusuf oo ahaa ninkii Maryan, taas oo laga dhashay Ciise oo la yidhaahdo Masiixa. Dhammaan qarniyadii sidaa darteed ka bilaabay Ibraahim ilaa Daauud waxay ahaayeen afar iyo toban qarni, iyo ka bilaabay Daauud ilaa maxaabiisnimada Baabuloon afar iyo toban qarni, iyo ka bilaabay maxaabiisnimada Baabuloon ilaa Masiixu afar iyo toban qarni.

Dhalashada Ciise Masiix sidaas ayay ahayd. Markaas hooyadiis Maryan Yuusuf la doonay, ka hor intaysan isku iman, waxaa la

helay inay uur leedahay Ruuxa Quduuska ah. Joseph laakiin ninkeedii, isagoo xaq ah oo aan doonayn inuu iyada dadweynaha ku ceebeey[], wuxuu doonay inuu si qarsoodiya ugu furo. Kuwantaan laakiin markuu isagu ka fikiray, eeg, malaaigta Rabbiga ayaa riyo ugu muuqatay isaga oo leh, Yuusuf wiilka Daa'ud, ha baqin inaad qaadato Maryan oo ah naagtaada, waayo tan ku dhex dhalatay waxay ka timid Ruuxa Quduuska ah. Waxay dhali doontaa wiil, oo waxaad u yeedhi doontaa magiciisa Ciise, waayo isagu wuxuu dadkiisa ka badbaadin doonaa dembiyadeeda. Tan oo dhan waxay dhacday si loo buuxiyo wixii Rabbigu ku yidhi nebigiisa isagoo leh, Bal eeg, bikradda uurka ayay ku yeelan doontaa oo wiil bay dhali doontaa, magiciisana waxay u bixin doonaan Emmaanuueel, kaas oo tarjumaaddiisu tahay Ilaah baa nala jira.

Markii la toosiyey Yuusuf hurdada ka, wuxuu sameeyey sidii uu ugu amray farriinqaadkii Rabbiga, wuxuuna guursaday naagtiisii. Oo ma uu aqoonin iyada ilaa ay dhashay wiilkeedii curadka ahaa, oo wuxuu u bixiyey magiciisa Ciise.

2

Markii Ciise ku dhashay Beytlaxam ee Yahuudiya intii ay ahaayeen maalmihii Boqor Herodos, bal eeg, saaxiriintii bari ka timid ayaa Yeruusaalem yimid Iyagoo leh, Xaggee weeye kan dhashay oo ah boqorka Yuhuudda? Waayo, waannu aragnay xiddiggiisa bari, oo waannu u nimid inaan caabudno isaga. Markii Boqorka Herodes maqlay, wuu welwelsan yahay, iyo Yeruusaalem oo dhan oo la socota isaga. Wuxuu ururiyey dhammaan wadaaddada sare iyo culimada dadka, wuxuuna ka weyddiiyey iyaga meesha Masiixa ku dhalan doono. Laakiin waxay ku yidhaahdeen, Waxay ku taal Bethlehem ee Judea, waayo sidaas ayaa nebiga loogu qoray. Adiguna Beytlaxam, dhulka Yahuuda, sinaba uguma aad yari hogaamiyayaasha Yahuuda, waayo adigaa ka soo bixi doona hogaamiye, kaas oo daajin doona dadkayga Israaiil.

Markaas Herodos si qarsoodi ah ayuu u yeedhay saaxiriinta, wuxuuna si sax ah uga ogaaday iyaga waqtigii xiddiggu muuqday. Oo intuu iyaga Beytlaxam u diray ayuu ku yidhi, Taga oo si sax ah ilmaha u baaraya, oo markaad heshaan, ii wargeliya, si aan aniguna u imaado oo u caabudo. Kuwa maqlayay boqorka ayaa tagay, oo bal eeg, xiddigta ay dhanka bari ku arkeen ayaa iyaga hor socotay, ilaa ay timid oo ay istaagday meesha kore ee uu ilmuhu ku jiray. Markay xiddigta arkeen, waxay ku farxeen

farxad aad u weyn. Markay guriga soo galeen, waxay arkeen ilmaha iyo Maryan oo ah hooyadiis, kolkaasay u sujuudeen, oo markay khasnadahoodii fureen ayay hadiyado u keeneen: dahab, foox iyo malmal. Iyo markii lagu digay riyo ahaan inayan dib ugu noqon Herodes, jid kale ayay ugu noqdeen dalkoodii.

Markay tageen, eeg, farriin Rabbiga ayaa Yuusuf ugu muuqatay riyo, isagoo leh, Kac oo qaado ilmaha iyo hooyadiis, oo u caro Masar, oo halkaas joog ilaa aan kuu sheego, waayo Herodos wuxuu doonayaa inuu doondoono ilmaha si uu u dilo. Isagu laakiin markuu kacay wuxuu qaaday ilmaha iyo hooyadiis habeenkii oo wuxuu u baxay Masar, Wuxuu joogay halkaas ilaa dhimashada Herodes, si loo buuxiyo wixii laga hadlay oo uu Rabbigu ku yidhi nebigu, Masar ayaan wiilkayga uga yeedhay.

Markaas Herodes markuu arkay in saaxiriintu khiyaaneeyeen, aad buu u cadhooday, oo intuu cid diray ayuu dilay dhammaan carruurtii joogtay Beytlaxam iyo xuduudaheeda oo dhan, kuwii laba sano jir iyo ka yar, sida waqtigii uu si sax ah uga ogaaday saaxiriinta. Markaas waxaa la buuxiyey wixii Nebi Yeremyaah ku yidhi, Cod baa laga maqlay Ramah, baroor iyo oohin iyo murug badan, Raaxeel oo u ooyeysa carruurteeda, mana doonaynin in la qalbi qaboojiyo, maxaa yeelay ma jiraan.

Markii Herodos dhintay, eeg, fariin-qaade Rabbiga ayaa riyada ugu muuqday Yuusuf isagoo Masar jooga. Isagoo leh, kac oo qaado ilmaha iyo hooyadiisa oo tag dhulka Israaiil, waayo waxay dhimanayaan kuwii doonayay nafta ilmaha. Laakiin isagii markuu kacay wuxuu kaxeeyey ilmaha iyo hooyadiis, wuxuuna yimid dhulka Israaiil.

Laakiin markuu maqlay in Arkelaawus uu ka boqortoobay Yahuudiya meeshii Herodos oo ahaa aabbihiis, wuu ka baqay inuu halkaas tago, laakiin markii riyo loogu digay, wuxuu u guuray dhinacyada Galili. Oo markuu yimid ayuu degay magaalo la yidhaahdo Naasared, si loo buuxiyo wixii nebiyadu ku hadleen in Naasaraawi loogu yeedhi doono.

3

Maalimihii kuwaas waxaa yimid Yooxanaa Baabtiiska isagoo wacdiyaya cidlada Yuhuudiya Wuxuu yiri, Toobadkeena, waayo boqortooyada samooyinka way soo dhowaatay. Kani waxa wuu yahay kii laga hadlay Nebi Isayos markuu yidhi, Cod qaylinaya oo cidlada ku jira, diyaariya jidka Rabbiga, toosiya waddooyinkiisa.

Laakiin Yooxanaa wuxuu lahaa dhar ka samaysan timaha awr iyo suun saan ah oo ku wareegsan dhexdiisa, cuntadiisuna waxay ahayd ayax iyo malab duurjoog. Markaas waxaa isagii u baxayay Yerusaaalem iyo Yahuudiya oo dhan iyo gobolka Webi Urdun ku wareegsan oo dhan. Waxaa lagu baabtiisi jiray Webi Urdun isaga, iyagoo qiranaya dembiyadooda.

Laakiin markuu arkay dad badan oo ka mid ah Farisiinta iyo Saduusiinta oo u imanaya baabtiiskiisa, wuxuu iyaga ku yidhi, Dhalashadii jilbisyadow, yaa idin tusay inaad ka carartan cadhadda soo socota? Sidaas daraaddeed, sameeya midhaha qiimo u leh toobadda. Oo ha u maleynina inaad naftiinna ku tidhaahdaan, waxaan leennahay aabbaha Ibraahim. Waxaan idiin sheegayaa in Ilaahu awoodo inuu dhagaxyadan ka kiciyo carruur Ibraahim. Horeba faaska waxay ugu jiifsataa xididka geedaha, sidaa darteed geed kasta oo aan soo saarin midho wanaagsan waa la jaraa oo dabka lagu tuuraa.

Aniga runtii waxaan idinku baabtiisayaa biyo si aad u toobad keentaan, laakiin kan iga dambeeya oo imanaya waa mid iga awood badan, kan aanan awood u lahayn inaan kabiihiisa qaado, isagu wuxuu idinku baabtiisi doonaa Ruuxa Quduuska ah iyo dab. Kii birbirinta gacmihiisa ku haya, wuxuu si fiican u nadiifin

doonaa meeshiisa hadhuudhka lagu tumo, oo wuxuu hadhuudhkiisa ku soo ururin doonaa meesha wax lagu kaydiyo, laakiin buunshaha wuxuu ku gubi doonaa dab aan la demin karin.

Markaas Ciise wuxuu ka yimid Galili oo u yimid Webi Urdun xagga Yooxanaa si uu u baabtiiso. Laakiin Yooxanaa wuu ka hortaagayay isaga oo leh, Aniga waxaan u baahanahay inaan adiga lagu baabtiiso, adiguse ma ii imaanaysaa? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi, Hadda ii oggolow, waayo sidaas ayay noogu habboon tahay inaan buuxinno xaqnimada oo dhan. Markaas ayuu u oggoladay. Markii la baabtiisay Ciise, degdeg ayuu biyaha uga soo kacay, oo bal eeg samooyinkii ayaa loo furay, wuxuuna arkay Ruuxa Ilaah oo soo degaya sida qoolley oo korka ugu imanaya. Oo eeg, cod baa ka yimid samooyinka oo leh, Kanu waa wiilkayga jecelka ah, kan aan ku faraxsanahay.

4

Markaas Ciise waxaa Ruuxu ku kaxeeyay cidlada si shaydaanku u jirrabto. Oo soomay afartan maalmood iyo afartan habeen, dabadeedna wuu gaajooday. Oo jirraba ayaa isaga u soo

dhowaaday oo yidhi, Haddii aad tahay wiilka Ilaah, dheh si ay dhagaxyadan rootiyada u noqdaan. Laakiin isagu jawaabay oo yidhi, Waa la qoray, Ninka kuma noolaan doono rootiga keliya, laakiin eray kasta oo ka soo baxa afka Ilaah. Markaas shayddaanka ayaa isaga u kaxeeyay magaalada quduuska ah, oo wuxuu isaga taagay geesta sare ee macbudka. Oo wuxuu ku yidhi, Haddii aad tahay wiilka Ilaaha, is-tuur hoos, waayo waxaa qoran in farriimayaashiisa uu ku amri doono wax kugu saabsan, oo ay gacmahooda kugu qaadi doonaan, waaba intaasoo aad cagta dhagax ku turunturootid.

Ciise wuxuu ku yidhi, Haddana waa la qoray, Ma jirrabin Rabbiga Ilaahaaga ah.

Mar labaad ayuu shayddaanku isaga u kaxeeyay buur aad u dheer, oo wuxuu isaga tusay dhammaan boqortooyooyinka dunida iyo ammaantoodii Wuxuu ku yidhi isaga: Waxyaalahan oo dhan waan ku siin doonaa, haddii aad dhacdo oo aad i caabudo. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi, Tag daba, Shaydaanow, waayo waxaa qoran, Rabbiga Ilaahaaga ah waa inaad caabuddaa oo isaga keliya waa inaad u adeegtaa. Markaas shayddaanku wuu siidaayay isaga, oo bal eeg, farriinbaarayaal ayaa u yimid oo waxay u adeegayeen.

Ciise markuu maqlay in Yaxye la dhiibay, wuxuu dib ugu noqday Galili. Oo isagoo ka tegey Naasared ayuu yimid oo degay Kafarnaum tan xeebta ku taal, oo ku dhex taal soohdimaha Sebulun iyo Naftali, si ay u buuxsanto waxa laga hadlay iyada oo loo sii marayo Nebi Isayos oo yidhi, Dhulka Sebulun iyo dhulka Naftali, jidka badda, ka shisheeya Webi Urdun, Galili ee quruumaha. Dadka gudcurka ku fadhiyey waxay arkeen iftiin weyn, oo kuwa ku fadhiyey dhulka iyo hooska dhimashada iftiin baa u soo baxday.

Markaas wuxuu Ciise bilaabay inuu ku dhawaaqo oo uu yidhaahdo, Toobadkeena, waayo waxaa soo dhowaatay boqortooyada samada.

Isagoo socda agagaarka badda Galili, wuxuu arkay laba walaalood, Simoon oo la odhan jiray Butros iyo walaalkiis Andaraawis, iyagoo shabag ku tuuraya badda, waayo waxay ahaayeen kalluumaysato. Wuxuu ku yidhi iyaga, Kaalaya oo i raaca, waxaan idinka dhigi doonaa kalluumaysato dadka. Kuwii degdeg ayay ka tageen shabagyadii oo raaceen isaga. Oo intuu halkaas ka socday ayuu arkay laba walaalood oo kale, Yacquub ina Sebedi iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkiis, iyagoo doonnida ku jira aabbahood Sebedi, oo ay hagaajinayaan

shabagyadooda, markaasuu u yeedhay. Kuwa laakiin markiiba way ka tagtay doonnida iyo aabbahoodii oo raacay isaga.

Ciise wuxuu ku wareegayay Galili oo dhan isagoo wax ka baraya ururadooda, oo naadiyaya warar wanaagsan ee boqortooyada, oo u adeegaya cudur kasta iyo jirro kasta oo dadka ku dhex jirta. Waxaana gaadhay warkagiisii Suuriya oo dhan, waxayna u keeneen dadkii oo dhan ee xanuunka la jiray oo cudurro kala duwan iyo xanuunno kala duwan qabay, iyo kuwa jinniyo qaba iyo kuwa suuxdin qaba iyo kuwa curyaannimo qaba, wuuna bogsiiyey iyaga. Waxaa isaga raacay dad badan oo ka yimid Galili iyo Dekabolis iyo Yeruusaalem iyo Yahuudiya iyo meelaha ka shishaysa Webi Urdun.

5

Markuu arkay dadka badanna wuxuu u kacay buurta, oo markuu fadhiistay ayaa xertiisii u timid. Wuxuu furay afkiisa oo wuu barayay iyaga, isagoo leh, Barakaysan yihiin kuwa ruuxa ka miskiinta ah, waayo boqortooyada samooyinku waa tan iyaga. Barakaysan yihiin kuwa barooranaaya, waayo iyaga waa la qalbi qabowjin doonaa. Barakaysan yihiin kuwa is-hoosaysiiya, waayo

iyagu dhulka ayay dhaxli doonaan. Waxaa barakaysan kuwa xaqnimada u gaajaysan oo u harraadsan, waayo, iyaga waa la dhergin doonaa. Barakaysan kuwa naxariista leh, waayo iyaga naxariis la siin doonaa. Barakaysan kuwa qalbigoodu nadiif yahay, waayo iyagu Ilaah arki doonaan. Waxaa barakaysan kuwa nabadda sameeya, waayo iyaga waxaa loogu yeedhi doonaa wiilasha Ilaah. Waxaa barakaysan kuwa loo silciyey xaqnimada aawadiis, waayo iyaga waxaa iska leh boqortooyada samooyinka. Barakaysan aad tihiin marba markii ay idin ceebeeyaan oo ay idin silciyaan oo ay idinku sheegaan eray kasta oo xun iyagoo been sheegaya daraaddeed aniga. Farxa oo reyreeya, waayo abaalkaagu aad buu ugu badan yahay samooyinka, waayo sidaas oo kale ayay u silciyeen nebiyada idinka ka horreeyey.

Idinka waxaad tihiin cusbada dhulka, laakiin haddii cusbadu dhadhankeeda lumiso, maxaa lagu cusbayn doonaa? Waxba uma xoog leh mar dambe, in laga reebo in dibadda loo tuuro oo dadku ku tuntaan. Idinka waxaad tihiin iftiinka dunida. Magaalo buur kor saaran ma qarsoon karto. Mana shidaan laambad oo dhigaan hoosta dambiisha, laakiin waxay dhigaan saaraha laambadda, oo waxay u iftiimisaa dhammaan kuwa guriga ku jira. Sidaas ha iftiimiso iftiinkaaga dadka hortooda, si ay u arkaan

shuqulladaada wanaagsan oo ay u ammaanaan Aabbahaaga
Jannada ku jira.

Ha u maleynina inaan u imid inaan burburiyo sharciga ama
nebiyada; ma aan u iman inaan burburiyo, laakiin inaan
dhammaystiro. Runtii waxaan idinku leeyahay, ilaa ay lumaan
samada iyo dhulka, xataa hal iota ama hal qaliin ma ay lumi
doonaan sharciga ilaa ay wada dhacaan waxyaalaha oo dhan.
Qof haddii uu sidaa darteed burburiyo mid ka mid ah amarrada
kuwan ugu yaryar oo uu sidaas dadka baro, wuxuu loogu yeedhi
doonaa kan ugu yar boqortooyada samooyinka. Laakiin qofkii
sameeya oo bara, kaas wuxuu loogu yeedhi doonaa mid weyn
boqortooyada samooyinka. Waxaan idiin leeyahay, waayo haddii
xaqnimada idinka aysan ka badan noqon tan qorayaasha iyo
Fariisiyiinta, ma geli doontaan boqortooyada samooyinka.
Waxaad maqasheen in lagu yidhi kuwii hore, Ma dilaysaan,
laakiin ku alla kii dila, eedaysan buu xukunkii u noqon doonaa.
Laakiin waxaan idinku leeyahay in qof kasta oo si aan macno
lahayn walaalkiis ugu cadhoonaya uu eed ku leeyahay xukun,
qofkii walaalkiis ku yidhaahda raca uu eed ku leeyahay golaha,
qofkii ku yidhaahda nacas uu eed ku leeyahay dabka
jahannamada. Haddii sidaa darteed aad hadiyaddaada ku bixiso
meeshii allabariga, oo aad halkaas ku xusuusato in walaalkaa uu

wax kugu hayo, Daayi halkaas hadiyadaada horta meesha allabariga, oo tag marka hore oo lala heshii walaalka, oo markaas imow oo bixi hadiyadaada. Raalli ka noqo cadowgaaga degdeg intaad jidka kula jirtid, waaba intaasoo cadowgu garsooraha kuu dhiibaa, garsoorahuna sarkaalka kuu dhiibaa, oo xabsi lagu tuuro. Runtii waxaan kugu leeyahay, ma aad ka bixi doonaan halkaas ilaa aad bixiso qadraanta ugu dambeysa.

Waxaad maqasheen in kuwii hore lagu yidhi, Ma sinaysan doontid. Laakiin waxaan idinku leeyahay in qof kasta oo naag u eega isagoo damcaya inuu la seexdo, horeba uu kula sinaysaday qalbigiisa. Haddii laakiin ishada midig ee kaaga ay ku turunturooysaa, soo bixi oo iska tuur, waayo waxaa kuu wanaagsan in mid ka mid ah xubnaha jirkaaga halligmo oo aan jidhkaaga oo dhan jahannam lagu tuuri. Oo haddii gacantaada midig ay ku turunturooyo, jar oo iska tuur, waayo waxaa kuu wanaagsan in mid ka mid ah xubnaha jirkaaga lumiso oo aan jirkaaga oo dhan jahannam lagu tuuri.

Waxaa la yidhi laakiin, Ku alla kii furay naagtiisa ha siiyo warqadda furniinka. Laakiin waxaan idinku leeyahay in kii furay naagtiisa maahee sababta sinada, uu ka dhigayo inay sinayso, oo kii guursada naag la furay, wuu sinaynayaa.

Mar kale waxaad maqasheen in la yidhi kuwii hore, Ma aadan dhaaran been ah, laakiin waxaad Rabbiga siin doontaa dhaararradaada. Aniga laakiin waxaan idinku leeyahay inaydaan dhaaranin ugubaanba, hana samada, maxaa yeelay waa carshiga Ilaah. Hana dhulka, maxaa yeelay wuxuu yahay meesha cagta lagu dhigo ee cagihiisa, hana Yeruusaalem, maxaa yeelay waxay tahay magaalada boqorka weyn. Hana madaxaaga ku dhaaranin, waayo ma awoodi kartid inaad hal timo caddaan ama madow ka dhigto. Ha yeeshee hadalkaagu idinka haa haa, maya maya; laakiin wixii ka badan kuwan sharka ayuu ka yimaadaa.

Waxaad maqasheen in la yidhi, Il meelaha il, iyo ilig meelaha ilig. Aniga laakiin waxaan idinku leeyahay ha iska caabinina sharka, laakiin ku alla kii ku garaaci doono dhabanka midig, u jeedi isaga tan kalena. Iyo kii doonaya in kula xukumo oo kuu qaado khamiiskaaga, u daa isaga dharkana. iyo ku kasta oo ku qasbi doona hal mayl, la soco laba mayl. Qofka wax ku weyddiisanaya sii, oo qofka doonaya inuu wax kaa amaahdo ha ka jeesan.

Waxaad maqasheen in la yidhi, Waxaad jeclaanaysaa deriskaaga oo waxaad necbaanaysaa cadowgaaga. Aniga laakiin waxaan idinku leeyahay, jeclaada cadaawayaashiinna, barakeeya kuwa

idin habaara, si wanaagsan ugu sameeya kuwa idin neceb, oo u tukaada kuwa idin dhibaaya iyo kuwa idin eryaya. Si aad u noqotaan wiilasha Aabbihiinna kan Samooyinka ku jira, maxaa yeelay qorraxdiisa waxay u soo baxdaa kuwa sharka ah iyo kuwa wanaagsan, waxayna roob ugu soo dirtaa kuwa xaqa ah iyo kuwa aan xaqa ahayn. Haddii aad jeclaataan kuwa idin jecel, abaalgud qaar ah ma haysataan? Sow cashuurqaadayaashu isla waxa samaystaan ma aha? Iyo haddii aad salaamtaan saaxiibbadiinna kaliya, maxaad ka badan samaysaan? Miyaanay cashuurqaadayaashu sidaas samaysaan? Sidaa darteed, idinka waxaad noqon doontaan kuwo kaamil ah, sida Aabbihiinna jannada ku jira uu yahay mid kaamil ah.

6

Fiiro gaar ah u yeela sadaqada idinka inaydaan samayn hortood dadka si loo arko iyaga; haddii kale, abaalgud kama heli doontaan Aabbihiinna kan samooyinka ku jira. Marka aad samayso sadaqo, ha buuqin buun hortaada, sida munaafiqiinta ay sameeyaan gudaha shirarka iyo gudaha waddooyinka, si dadku ugu ammaanaan. Runtii waxaan idinku leeyahay, way heleen abaalgudkooda. Laakiin markaad sadaqo samayso, ha

ogaanin bidixdaadu waxay samayso midigdaadu si ay
sadaqadaadu sirta ku jirto, oo aabbahaaga oo sirta ku arka
wuxuu kuugu abaalmarin doonaa si cad

Oo markaad tukato, ma noqon doontid sida munaafiqiinta,
waayo waxay jecel yihiin inay ururrada iyo geesooyinka jidadka
taagnaanaaya salaaddaan, si ay ugu muuqdaan dadka. Runtii
waxaan idinku leeyahay, waxay heleen abaalgudkooda. Laakiin
adiga, marka aad tukanayso, gal qolkaaga gudaha, oo xidhay
albaabkaaga, ugu tukada Aabbahaaga kan qarsoodiga ah, oo
Aabbahaaga kan qarsoodiga ku arka ayaa kugu abaalmarin
doona si cad.

Markaad tukasho laakiin ha hadal-badan sida dadka aan
Yuhuudda ahayn, waayo waxay u malaynayaan in hadalkooda
badan lagu maqli doono. Haddaba ha noqonina sida iyaga,
waayo Aabbihiinna wuu yaqaan waxa aad u baahan tihiin
intaanad isaga wax weyddiisan. Sidaas darteed tukada idinka,
Aabahayaga kan samooyinka ku jira, magacaaga ha la
quduuseeyee, Ha timaado boqortooyadaada, ha noqoto
doonishaada sida samada, iyo dhulka korka. Rootiga keena ee
maalinlaha ah maanta na sii. Oo noo dhaaf deymaha keenna,
sida annaga ugu cafino deymayaasha keenna, Oo ha na gelin

jirrabidda, laakiin na samatabbixin sharka. Waayo, adigaa iska leh boqortooyada iyo xoogga iyo ammaanta weligood, aamiin.

Haddii aad dadka xadgudubyadooda u cafisaan, Aabbihinna samada joogaa isna wuu idin cafin doonaa. Haddii aydaan dadka dembiyadooda u cafin, Aabbihinna idinkana uma cafiyi doono dembiyadiinna.

Marka aad soomtaan, ha noqonina sida munaafiqiinta murugaysan, waayo way qasaan wejiyadooda si ay ugu muuqdaan dadka iyagoo soomaya. Runtii waxaan idinku leeyahay inay heleen abaalgudkooda. Adiga laakiin markaad soonayso, madaxaaga subag u shub oo wejigaaga maydh. Si aadan dadka ugu muuqan inaad soonaysid, laakiin aabbahaaga kan qarsoodiga ku jira, oo aabbahaaga kan qarsoodiga ku arka wuxuu si cad kuugu celin doonaa.

Ha kaydsan khasnadaha dhulka korka, halka aboorku iyo cuntadu baabbiiso, iyo halka tuugaggu jebiyaan oo ay xadaan. Laakiin kaydiya idiin khasnadaha jannada gudaheeda, halka aboor iyo daxal baabiiyo, iyo halka tuugag jabi karaan ama xadi karaan Meesha khasnaddaadu ku taal, halkaas ayaa qalbigaaduna ahaan doontaa.

Ilayska jidhka waa isha, haddii sidaa darteed ishaadu saafi tahay, jidhkaaga oo dhan iftiinka ah noqon doonaa. Haddii laakiin ishaadu shar tahay, jidhka oo dhammu mugdi noqon doonaa. Haddii sidaa darteed iftiinka kugu jira mugdi yahay, mugdigu intee leeg yahay?

Qofna ma awoodo inuu laba sayid u adeego, waayo ama mid wuu nacayaa oo midka kale wuu jecel yahay, ama mid ayuu ku dhegan yahay oo midka kale wuu quudhsan yahay. Ma awoodaan inaad Ilaah iyo maal labadaba u adeegtaan.

Sababtan darteed waxaan idinku leeyahay, ha ka welwelina naftinna waxa aad cuntaan iyo waxa aad cabtaan, hana ka welwelina jidhkiinna waxa aad xidhataan, miyaan naftu ka qiimo badan tahay cuntada oo jidhkuna dharka? Eega shimbiraha samada, waayo ma beeran, mana gooyan, mana ururiyaan bakhaarro gudahood, laakiin Aabbihinna samada jira ayaa quudinaya iyaga. Miyaydnan idinka ka qiimo weyn ahayn iyaga? Qof idinka mid ah oo welwelaya ma awoodi karaa inuu dadiisa hal dhudhun ku daro? Iyo ku saabsan dharka maxaad ka walaacsan tihiin? Ka fiirsada ubaxyo beerta sidee u korayaan, ma hawshoodaan mana dhuuntaan. Waxaan laakiin idiin leeyahay in xataa Sulaymaan sharaftiisa oo dhan kuma dhergin

sida mid kuwan ka mid ah. Haddii laakiin Ilaah cawska beerta oo maanta jira oo berri foornada la tuuri doono sidaas u lebis, sow idinka kuma lebis doono wax aad ka badan, kuwiinna rumaysadka yarayow? Haddaba ha welwelinin idhaahaya, Maxaan cunnaa ama maxaan cabbnaa ama maxaan xidhanaa? Quruumuhu dhammaan waxyaalahan way raadiyaan, waayo Aabbahagiinna jannada jooga wuu og yahay inaad u baahan tihiin waxyaalahan oo dhan. Laakiin marka hore raadsada boqortooyada Ilaah iyo xaqnimadiisa, oo waxyaalahan oo dhan waa laydinku dari doonaa. Haddaba ha walaacina berrito, waayo berrito ayaa walaacsan doonta waxyaalaheeda, maalintuna waxaa ugu filan sharkeeda.

7

Ha xukunin, si aydaan loo xukunin. Xukunkii aad ku xukuntaan, ayaa laydinku xukumi doonaa, oo qiyaastii aad ku qiyaastaan, ayaa laydiin qiyaasi doonaa. Maxaase aragtaa qashinka yar ee ku jira isha walaalkaa, laakiin alwaaxda ishaada ku jirta ma ogaanaysid? Ama sidee baad walaalkaa ugu dhihi doontaa, I daa aan saaro qanjirka indhahaaga, oo bal eeg looxda indhahaaga ku jirta? Munaafaqow, marka hore ka saar looxda ishada,

dabadeedna si cad ayaad u arki doontaa inaad ka saarto qashinka isha walaalkaa.

Ha siinina waxa quduuska ah eeyaha, hana tuurtina luul-luulkiinna doofaarka hortooda, waaba intaasoo ay cagahooda kugu tuman doonaan, oo ay jeesteen idinka kala dildilaan.

Weyddiiso, oo waa la siin doonaa idiin; raadso, oo waad heli doontaan; garaaco, oo waa la furi doonaa idiin. Dhammaan kan weyddiisanaya wuu helaa, kan raadiyaana wuu helaa, kan garaacayana waa loo furi doonaa. Ama yaa idinka ka mid ah nin, haddii wiilkiisu rootiga weyddiisto, dhagax ma siin doonaa? Oo haddii kalluun uu weyddiisto, miyaan mas siinayo isaga? Haddii sidaa darteed idinka, oo sharka ah, aad garanaysaan sida hadiyado wanaagsan loogu siiyo carruurtiinna, intee in ka badan ayuu Aabbihiinna samooyinka ku jira siinayaa waxyaabaha wanaagsan kuwa isaga weyddiisanaya?

Wax walba oo aad jeclaan lahaydeen in dadku idiinku sameeyaan, sidaas oo kale idinkuna ugu sameeya iyaga, waayo tanu waa sharciga iyo nebiyadii.

Soo gala iridda cidhifka ah, waayo ballaaran tahay iridda oo

ballaaran tahay jidka u horseedaya halligaadda, oo badan yihiin kuwa soo galaya iyada. Maxay cidhiidhi tahay iriddii, oo dhibaataysan tahay jidkii u geynaya noloshadii, oo yar yihiin kuwa helaya iyada.

Fiiro laakiin ka nebiyada beenta ah, kuwaas oo idiin imanaya dharka idaha, laakiin gudaha waa yeeyda dhufeysyada ah. Midhahoodii ayaad ka garan doontaan. Miyaanay qodxanta canab ka soo ururiyaan, ama yamaaruugta berde ka soo ururiyaan? Sidaas darteed geed kasta oo wanaagsan midhaha wanaagsan sameeya, laakiin geedka qudhmuun midhaha sharka ah sameeya. Geed wanaagsan ma samayn karo midho shar ah, geedna qudhun ahna ma samayn karo midho wanaagsan. Dhammaan geed aan soo saarin midhaha wanaagsan waa la jaraa oo dab baa lagu tuuraa. Haddaba waxaad ka aqoonsan doontaan midhahoodii.

Ma aha mid kasta oo igu leh Sayidow, Sayidow oo geli doona boqortooyada jannada, laakiin waa kan sameeya doonista Aabbahay kan samooyinka ku jira. Qaar badan ayaa maalintaas ii odhan doona, Sayidow, Sayidow, sow magacaaga kuma aannu wax sii sheegin, oo magacaaga jinniyo kuma aannu saarin, oo magacaaga xoogag badan kuma aannu samayn? Markaas

waxaan u qiri doonaa iyaga inaan weligay idin aqoonin, iga taga kuwa sharcidarro sameeya.

Haddaba qof kasta oo maqla erayadaydan oo sameeya, waxaan u ekaysiinayaa nin caqli leh oo gurigiisa ku dhisay dhagax. Roobkii wuu soo degay, webiyaashiina way yimaadeen, dabayshiina way afuufeen, oo gurigaas ayay weerareen, laakiin ma uu dhicin, waayo wuxuu ku aasnaaa dhagax. Qof kasta oo maqla erayadaydan oo aan fulinin waxaa loo ekaysiinayaa nin nacas ah oo gurigiisa ku dhisay ciid, Roobkii wuu soo degay, webiyaashiina way yimaadeen, dabayshiina way afuufeen, oo gurigaas ayay ku dhufteen, markaasuu dhacay, oo dhicitaankiisuna wuu weynaa.

Markii Ciise dhammeeyay erayadaas, dadkii badnaa way ka yaabeen waxbarashadiisa. Waayo wuxuu ku barayay iyaga sidii mid awood leh, oo ma aha sidii culimada.

8

Markuu buurta ka soo degay, dad badan ayaa raacay. Oo bal eeg, baras baa yimid oo u sujuuday isagoo leh, Sayidow, haddii aad

rabto, waxaad awoodi kartaa inaad i nadiifiso. Oo intuu gacanta soo taagay ayuu Ciise taabtay isagii oo yidhi, Waan doonayaa, la nadiifiyo. Kolkiiba waxaa la nadiifiyay baraski. Ciise wuxuu ku yidhi, Arag inaadan qof la hadlin, laakiin tag oo naftaada tus wadaadka, oo bixi hadiyadda Muuse amray si ay markhaati ugu noqoto iyaga.

Markuu galay Kafarnahum, waxaa u soo dhowaaday boqol-u-taliye isaga baryaya oo leh, Sayidow, addoonkaygu wuxuu guriga ku jiifaa isagoo curyaan ah, aad buu u xanuunsanayaa. Ciise wuxuu ku yidhi, Aniga waan imanayaa oo waan bogsiiinayaa isaga. Waxaana jawaabaya boqol-u-taliyaha yidhi, Sayidow, ma ahi aanan ahay awood u leh in aad saqafkayga hoostiisa geliso, laakiin kaliya eray ku dheh, waxaana la bogsiiinayaa addoonkayga. Waayo aniga waxaan ahay nin amar ka hooseeya, oo waxaan haystaa askari iga hooseeya, oo waxaan ku dhahaa kan, Tag, oo wuu tagaa, oo mid kale, Kaalay, oo wuu imaanayaa, oo addoonkayga, Tan samee, oo wuu sameeyaa. Ciise markuu maqlay ayuu yaabay, oo wuxuu ku yidhi kuwii raacayay, Runtii waxaan idinku leeyahay, xataa Israaiil dhexdeeda rumaysad sidaas u weyn kuma aanan helin. Waxaan idiin leeyahay in dad badan oo ka imanaya bari iyo galbeed ay iman doonaan oo ay la fadhiisan doonaan Abraham iyo Isaac iyo Jacob boqortooyada

samooyinka. Laakiin wiilasha boqortooyada waxaa lagu tuuri doonaa gudaha mugdiga dibadda, halkaas waxaa jiri doonta oohin iyo jirriqsiga ilkaha. Ciise wuxuu ku yidhi sirkaalkii boqol u taliya, Tag, oo sida aad rumaysatay ha lagu sameeyo. Addoonkiisii waa la bogsiiyey xilligaas.

Ciise markuu guriga Butros yimid ayuu arkay soddohdiisa oo jiiftay oo qandho qabta. Wuxuu taabay gacanteedii, qandhadiina way ka tagtay, markaasay kacday oo u adeegtay. Fiidkii laakiin markuu dhacay, waxay isaga u keeneen kuwa jinniyo qaba oo badan, oo wuxuu ruuxyada ku saaray eray, oo dhammaan kuwa si xun u jira ayuu bogsiiyey Si loo buuxiyo wixii laga hadlay Nebigu Isayos markuu yidhi, Isagu itaagdarradayadeenna wuu qaatay, cudurradayadana wuu xambaartay.

Ciise markuu arkay dadyow badan oo hareerihisa ku wareegsan, wuxuu amray in loo gudbo dhanka kale. Oo qoraa hal ah ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Macallinkow, waxaan ku raaci doonaa meel kasta oo aad tagto. Ciise wuxuu ku yidhi, Dawacadu waxay leeyihiin godad, shimbirahana samada waxay leeyihiin buulo, laakiin Wiilka Aadanahu ma laha meel uu madaxiisa ku dhigo. Kale laakiin mid ka mid ah xertiisii ayaa ku yidhi, Sayidow, iga ogolow marka hore inaan tago oo aan aaso

aabbahay. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, I raac, oo ka daa kuwa dhintay inay aasaan meydadkooda.

Oo markuu doonta fuulay ayaa xertiisii raacday. Oo bal eeg, dhulgariir weyn ayaa ka dhacay badda, si ay doonta ugu daboobanto hirarka, laakiin isaga wuu seexday. Oo xertii ayaa u soo dhowaaday oo toosiyeen isaga iyagoo leh, Sayidow, na badbaadi, waannu halligaynaa. Wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad cabsi badan tihiin, kuwa rumaysadka yar? Markaas intuu kacay ayuu canaantay dabaysha iyo badda, oo waxaa dhacday xasillooni weyn. Dadkii laakiin way yaabeen iyagoo leh, Nooc ah ayuu yahay kan, maxaa yeelay xataa dabaylaha iyo baddu way addeecaan isaga?

Oo markuu yimid isaga dhanka shisheeda, dhulka reer Gergesenes, waxaa la kulmay laba qof oo jinni qaba oo xabaalaha ka soo baxaya, kuwaas oo aad u adag, si aan qofna u awoodin inuu jidkaas maro. Iyo bal eeg, way qayliyeen iyagoo leh, Maxay inoo dhexeysa annaga iyo adiga, Ciise wiilka Ilaah? Ma waxaad halkan u timid waqtigii ka hor inaad na catabiso? Waxay ahayd koox doofaarro badan oo iyaga ka fog daaqayay. Jinniyada laakiin waxay isaga ku booriyeen iyagoo leh, Haddii aad na saartid, u oggolow inaan tagno gudaha kooxda doofaarka.

Wuxuu ku yidhi iyaga, Taga. Kuwii baxay ayaa tagay xoolihii doofaarka, oo bal eeg, kooxdii doofaarka oo dhan ayaa ku yaacday jarka oo waxay ku dhacday badda, wayna ku dhinteen biyaha. Kuwa daajinayay ayaa cararay, oo markay magaalada tageen ayay wax walba ka wariyeen, iyo wixii ku saabsanaa nimankii jinnigu qabay. iyo bal eeg, magaalada oo dhan ayaa u baxday inay la kulmaan Ciise, oo markay arkeen isaga ayay baryeen inuu ka tago soohdimmahooda.

9

Oo markuu doonnida fuulay ayuu gudbay, wuxuuna yimid magaaladiisii. Oo bal eeg, waxay isaga u keenayeen nin curyaan ah oo sariir ku jiifa, oo Ciise markuu arkay rumaysadkooda ayuu ku yidhi ninka curyaanka ah, Dhiirranow, ilmow, dembiyadaada waa lagu cafiyey. Oo bal eeg, qaar ka mid ah culimada ayaa isku yidhi, Kan waa mid caytamaya. Oo Ciise markuu arkay fikirradooda ayuu yidhi, Maxaad wax xun ugu fikirtaan qalbiyadiinna? Maxaa waayo u fudud yahay in la yidhaahdo, Dembiyadaada waa lagu cafiyay, mise in la yidhaahdo, Kac oo soco? Si aad u ogaataan in awooda uu leeyahay Wiilka Binaadamka inuu dhulka ku sii deyo dembiyo, markaas wuxuu

ku yidhi ninkii curyaanka ahaa, Kac, qaado sariirtaada oo tag gurigaaga. Oo intuu kacay ayuu gurigiisa tegey. Markay arkeen, dadkii badnaa way yaabeen oo waxay ammaaneen Ilaaha siiyey amar sidaas oo kale dadka.

Ciise intuu halkaas ka sii socday wuxuu arkay nin fadhiya xarunta cashuurqaadashada, oo la odhan jiray Matayos, markaasuu ku yidhi, I raac. Kolkaasuu kacay oo raacay. Waxayna noqotay markuu isagu jiifay guriga gudhiisa, oo bal eeg, cashuurqaadayaal badan iyo dembilayaal oo yimid ayaa la wada jiifay Ciise iyo xertiisii. Oo Fariisiyiintii markay arkeen ayay ku yidhaahdeen xertiisii, Maxay macallinkiinnu ula cunaa cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha? Ciise markuu maqlay wuxuu ku yidhi iyaga, Kuwa xoogga badan dhakhtar uma baahnaan, laakiin kuwa xanuunsan. Taga oo barta waxa yahay: naxariis baan rabaa, allabarina ma rabo. Waayo, uma aan iman inaan u yeedho kuwa xaqa ah, laakiin dembilayaasha inay toobad keenaan.

Markaas waxay u yimaadeen isaga xertii Yooxanaa iyagoo leh, maxaa annaga iyo Fariisiyiinta aan u soonnaa badan, xertaada se ma soomo? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Miyay awoodi karaan wiilasha qolka arooska inay baroortan inta wakhti uu aroosku la

jiro iyaga? Laakiin waxay iman doonaan maalmaha marka aroosku laga qaado iyaga, oo markaas ayay soomi doonaan. Qofna dhejis dhar aan la qalajin ah kuma dhigo dhar duug ah, waayo buuxnaantiisu waxay ka qaaddaa dharka, oo jeex sii xun baa noqonaysa. Mana riixaan khamri cusub gudaha qarbeddo duug ah, haddii kale way dillaacaan qarbeddada, khamrigana wuu daadanayaa, qarbeddadana way baabbii doonaan, laakiin khamri cusub waxay ku riixaan qarbeddo cusub, labadoodana way la dhawraan.

Intuu kuwan kula hadlayay iyaga, eeg, taliye hal ayaa u soo dhowaaday oo u sujuuday isaga, isagoo leh, Gabadhaydii hadda dhimatay, laakiin kaalay oo gacantaada kor saar iyada, oo way noolaanaysaa. Ciise oo kacay ayaa raacay isaga, iyo xertiisii. Oo bal eeg, naag laba iyo toban sano dhiig ka soo baxaysay, ayaa gadaal ka soo dhowaaday oo taabatay darafka dharkiisa. Waxay isla tidhi waayo, Haddii aan kaliya taabtay dharkiisa, waan badbaadi doonaa. Ciise laakiin wuu jeestay oo arkay iyada oo yidhi, Dhiirranow gabadha, rumaysadkaagu wuu ku badbaadiyay. Oo naagtiina waa laga badbaadday saacaddaas. Ciise markuu yimid guriga taliyaha oo uu arkay kuwa biibiilayaasha iyo dadka badnaa ee buuqa leh, wuxuu iyaga ku yidhi, Noqda, ma aha sababtoo ah gabadhii dhimatay, laakiin

way seexataa. Wayna isaga ku qosleen. Markii laakiin dadkii badan la saaray, isagoo galay ayuu qabsaday gacanteedii, oo gabadhadii way kacday. Oo warkani wuxuu gaadhay dhulkaas oo dhan.

Oo Ciise markuu halkaas marayay, waxaa raacay laba nin oo indho la ah oo qaylinaya oo leh, Noo naxariiso, wiilka Daaud. Markuu guriga galay, kuwa indha lau waxay u yimaadeen, oo Ciise ayaa ku yidhi iyaga, Ma rumaysataan inaan tan samayn karo? Waxay ku yidhaahdeen, Haa, Sayidow. Markaas taabay indhahooda isagoo leh, Sida rumaysadkiinna ha loo sameeyo idiin. Oo indhahooda waa la furay, oo Ciise aad buu uga digay iyagoo ku leh, iska jira yaan qof ogaan. Laakiin markay baxeen ayay war ka faafiyeen isaga dhulkaas oo dhan.

Markay baxayeen, eeg, waxay u keeneen nin carrab la oo jinni haysta. Oo markii jinniga la saaray ayaa ninkii carrabka laaa hadlay, dadkii badnaana way la yaabeen iyagoo leh, Weligeed sidaas oo kale kuma muuqan Israaiil. Laakiin Fariisiyiintu waxay yidhaahdeen, Wuxuu jinniyada ku saaraa madaxda jinniyada.

Ciise wuxuu ku wareegay dhammaan magaaloyinka iyo tuulooyinka, wuxuuna wax ku barayay ururadooda, wuxuuna

ku dhawaaqayay warkaanka fiican ee boqortooyada, wuxuuna ka bogsiinayay dhammaan cudurrada iyo dhammaan jirrooyinka dadka dhexdiisa.

Markuu arkay dadkii badnaa, wuxuu u naxariistay, maxaa yeelay waxay ahaayeen kuwo daalan oo kala firdhay sida ido aan adhijir lahayn. Markaas ayuu xertiisii ku yidhi, Beergooyisku runtii waa badan yahay, laakiin shaqaalayaashu waa yar yihiin. Sidaa darteed barya Sayidka beergoosashada inuu soo diro shaqaalayaal beergoosashada Kiisa.

10

Oo markuu yeedhay laba iyo tobankiisii xerta, wuxuu iyaga siiyay amar ruuxaha wasakhda ah si ay u saaraan iyaga iyo u daweyaan dhammaan cudur iyo dhammaan jirro. Magacyada laba iyo tobanka rasuul waa kuwan: kii ugu horreeyay wuxuu ahaa Siimoon oo la odhan jiray Butros iyo walaalkiis Andaraawus, Yacquub ina Sebedi iyo walaalkiis Yooxanaa, Philip iyo Bartholomew, Thomas iyo Matthew oo ahaa cashuurqaadaha, James ina Alphaeus iyo Lebbaeus oo la odhan jiray Thaddaeus, Simon Kancaaniga iyo Judah Iskariyod, kaasoo gacangeliyey

isaga.

Kuwankan laba-iyo-tobanka ayuu Ciise diray, isagoo amar siinaya iyaga oo leh, Jidka quruumaha ha tagtina, magaalada Samaariyayaashana ha gashina, Taga, laakiin si gaar ah ugu taga idaha lumay ee reer binu Israaiil. Intaad socotaan, ku dhawaqa oo dhaha, Boqortooyada samooyinka way soo dhowaatay. Kuwa buka daawaynaya, baraslayda nadiifiya, kuwii dhintay kiciya, jinniyo saaraya. Bilaash baad hesheen, bilaash sii. Ma heshiina dahab, lacag, iyo naxaas oo aad gelisaan suunyadiinna. Ha qaadan boorso safarka, ama laba khamiis, ama kabo, ama ul, waayo shaqaaluhu wuxuu mudan yahay cuntadiisa. Magaalo kasta ama tuulo kasta oo aad gashaan, baadhista qof ku dhex jira oo qiimo leh yahay, oo halkaas jooga ilaa aad ka baxdaan. Markaad guriga galaysaan, ku salaamiya idinkoo leh, Nabadu ha ahaato gurigaan. Haddii runtii gurigu qiimo leh yahay, nabaddiinnu ha ku soo degtee, laakiin haddii uusan qiimo lahayn, nabaddiinnu ha idiin soo noqoto. Ku alla kii haddii uusan idin soo dhoweyn, uusanna maqlin erayadiinna, markaad ka baxaysaan gurigaas ama magaaladaas, ruxruxa boodka caghiinna. Runtii waxaan idinku leeyahay, waxay ka sii awoodi doonaan dhulka Sodom iyo Gomorra maalinta garsoorka dhexdiisa ka magaalada taas.

Eeg, aniga waxaan idin dirayaa sida ido ku dhex jira yeey, haddaba noqda kuwo caqli leh sida abeesada oo kale iyo kuwo aan xumaan lahayn sida qoolleyda oo kale. Fiiro gaar ah laakiin ka dadka, waayo waxay idin gacangelin doonaan shirar gudahooda, oo ururradooda gudahooda ayay idinku karbaashi doonaan. Waxaad ugu keeni doontaan taliyayaasha iyo boqorrada aniga aawadiis, markaati u ah iyaga iyo quruumaha. Markay laakiin idiin gacangeliyaan, ha welwelina sidee ama waxa aad ku hadli doontaan, waayo waxaa saacaddaas la idin siin doonaa waxa aad ku hadli doontaan. Ma aha idinka kuwa hadlaya, laakiin waa Ruuxa Aabihiinna kan hadlaya gudihiinna. Walaal baa walaal dhimasho u gacangelin doona, aabbena ilmihiisa, carruurtuna waalidkood ayay ku kici doonaan oo dili doonaan. Waxaad noqon doontaan kuwo la neceb dadka oo dhan sababtoo ah magacayga, laakiin kii ilaa ugu dambaysta u adkaysta, kaas waa la badbaadin doonaa. Markaad laakiin idinku silcaan magaaladan, u carara tan kale, runtii waxaan idinku leeyahay, ma aad dhammayn doonaan magaaloooyinka Israaiil ilaa uu yimaado Wiilka Aadanaha. Arday kama sarreeyo macallinkaisa, addoon na kama sarreeyo sayidkiisa. Waa ku filan ardiga inuu noqdo sida macallinkiisa, iyo addoonka inuu noqdo sida sayidkiisa. Haddii sayidka guriga Beelzebul u yeedheen,

intee in ka badan xubnaha gurigiisa? Ma haddaba ka baqanina iyaga, waayo wax kasta oo dedkan ah waa la muujin doonaa, iyo wax kasta oo qarsoon ah waa la ogaan doonaa. Waxa aan gudcurka idiinku sheegayo, iftiinka ku sheega, oo waxa aad dhegta ku maqashaan, saqafka dushooda ka dhawaajiya. Oo ha ka baqina kuwa dilaya jirka, laakiin nafta awood u ma leh inay dilaan, laakiin ka baqda dheeraad ah kan awood u leh inuu nafta iyo jirka labadaba ku burburiyo jahannamada. Miyaanay laba shimbirro yaryar assarion lagu iibinayaa? Midna ka mid ah iyaga ma dhici doonto dhulka laaanta aabbihinna. Laakiin xataa timaha madaxiinna oo dhan waa la tiriyeey. Ma haddaba ha baqina; idinka waxaad ka qiimo weyn tihiin shimbirro yaryar badan.

Haddaba qof kasta oo igu qiran doona dadka hortooda, aniguna waxaan isaga ku qiran doonaa Aabbahayga hortiiisa kan samooyinka ku jira. Qofkii laakiin i diida dadka hortooda, aniguna waan diidi doonaa isaga Aabbahay samada ku jira hortiiisa.

Ha u maleynina inaan imid inaan nabad dhulka ku soo dejiyo, ma iman inaan nabad keeno, laakiin seef baan keenay. Waayo waxaan u imid inaan kala qaybiyo nin iyo aabbihis, gabadh iyo

hooyadeed, iyo aroosad iyo soddohdeed. Cadaawayaasha ninka waa dadka qoyskeeda.

Kii jecel aabe ama hooyo iga badan aniga ma qalmo, iyo kii jecel wiil ama gabadh iga badan aniga ma qalmo, Iyo kii aan qaadan masalabkiisa oo aan i raacin, ima qalmo. Kii naftiisa helay wuu lumi doonaa, kii naftiisa aawaday daraaddeed anigana wuu heli doonaa.

Kii idin soo dhaweynaya aniguu soo dhaweynayaa, kii aniga soo dhaweynayana wuxuu soo dhaweynayaa kii i soo diray. Kii nebi ku soo dhaweeyaa magaca nebiga abaalgudka nebiga ayuu heli doonaa, kii xaqa ku soo dhaweeyaana magaca xaqa abaalgudka xaqa ayuu heli doonaa. Qofkii hadduu mid ka mid ah yaryarkan koob biyo qabow oo keliya u siiyo magaca ardayga, runtii waxaan idinku leeyahay, abaalkadiisa ma lumi doono.

11

Waxaana dhacday markii Ciise dhammeeyey amarkii uu siinayay laba iyo tobankiisii xer, inuu halkaas ka tegey si uu wax ugu baro oo ugu wacdiyeeyo magaaloooyinkoodii.

Laakiin Yooxanaa, markuu ku maqlay xabsiga shuqullada Masiixa, wuxuu diray laba ka mid ah ardaydiisa. Wuxuu ku yidhi isaga, Adiga ma tahay kan imaanaya, mise mid kale baanu sugaynaa? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Taga oo Yooxanaa u sheega waxa aad maqashaan oo aad aragtaan. Indho-laaanu mar labaad way arkaan oo kuwa curyaanku way socdaan, baraslayaashu way nadiifsan yihiin oo dhegoolayaashu way maqalaan, kuwii dhintayna waa la sara kiciyaa oo masaakiintana war wanaagsan ayaa loo sheegaa. Waa barakaysan yaa haddii aanan iga xumaanin.

Kuwan markay socdeen, Ciise wuxuu bilaabay inuu dadka badan kula hadlo Yaxye, maxaad cidlada ugu baxdeen inaad aragto? Cawsduur dabaysha lagu ruxayo? Laakiin maxaad u baxdeen inaad aragto? Nin dhar jilicsan ku lebisani? Bal eega, kuwa dharka jilicsan xidhan waxay ku jiraan guryaha boqorrada. Laakiin maxaad u baxdeen inaad aragto? Nebi ma? Haa, waxaan idinku leeyahay, wax ka badan nebi. Kanu waa kii laga qoray, Bal eeg, anigu waxaan soo dirayaa farriinqaadkayga hortaada, kaasoo diyaarin doona jidkaaga hortaada.

Runtii waxaan idinku leeyahay, kuma kicin kuwa dumarka ka dhashay mid ka weyn Yooxanaa Baabtiiska, laakiin kan ugu yar

boqortooyada samooyinka ka weyn isaga waa. Laga maalmahooda Yooxanaa Baabtiiska ilaa hadda, boqortooyada samooyinka waxaa lagu qaadaa xoog ahaan, oo kuwa xoog badan ayaa qabsada iyada. Dhammaan nebiyada iyo sharciga waxay wax sii sheegeen tan iyo Yooxanaa. Iyo haddii aad rabtaan inaad aqbashaan, isagu waa Eliyas kan u jeedaya inuu yimaado. Kii dhegaha u leh inuu maqlo ha maqlo.

Qof ma dhexe waxaan u ekayn doonaa jiilkan? Wuxuu u eg yahay carruur fadhiya suuqyada, kuwaas oo u yeedhaya saaxiibadooda oo leh, Biibiilaha ayaan idiinku cayaarnay, mana aydaan qoob ka ciyaarin, baroor ayaan idiinku heesannay, mana aydaan barooranin. Waayo Yooxanaa wuxuu yimid isagoo aan cunin ama cabbin, oo waxay yiraahdaan, Jinni buu leeyahay. Wiilka aadanaha ayaa yimid isagoo cunaya oo cabbaya, oo waxay yiraahdaan, Bal eeg nin cunto badan cuna oo khamri cabba, saaxiibka cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha. Xigmaddase waxaa lagu xaq mariyay carruurteedii.

Markaas wuxuu bilaabay inuu canaanto magaalooyinka uu gudahooda ku sameeyay xoogaggiisa ugu badan, sababtoo ah ma ay toobadkeenin. Woe aad, Chorazin, woe aad, Bethsaida, waayo haddii Tyre iyo Sidon ku dhaceen awoodihii idinku dhacay, waa

hore ayay joongada iyo dambaska fadhiyeen oo ay toobadkeeneen. Laakiin waxaan idinku leeyahay, Turos iyo Siidoon waxay u dulqaadsan doonaan maalinta xisaabta idinku ka badan. Adiguna Kapernaum, tan ilaa samada kor loo qaaday, ilaa haadees hoos baa lagu dejin doonaa, waayo haddii Sodom dhexdeeda ku dhaceen xoogagii kugu dhacay, way sii jiri lahaayeen ilaa maanta. Laakiin waxaan idinku leeyahay in dhulka Sodom ugu fududaan doono maalinta xisaabta adiga.

Waqtigaas Ciise ayaa jawaabay oo yidhi, Waan ku mahadnaqayaa, Aabbow, Sayidka samada iyo dhulka, maxaa yeelay waxyaalahan waad ka qarisyay kuwa caqliga leh iyo kuwa garaadka leh, waadna u muujisay dhallaanka yaryar, Haa, Aabbahow, waayo sidaas ayay raalli ahaansho kula noqotay hortaada. Wax walba waxaa ii dhiibay aabahay, oo qofna ma yaqaan wiilka aabaha mooyee, qofna ma yaqaan aabaha wiilka mooyee iyo ku alla kii wiilku doonayo inuu u daaha ka qaado. Kaalaya xagayga dhammaan kuwa hawshoonaya oo culays la saaray, oo aniga waan idin nasin doonaa. Qaada harqoodka kayga oo dul saara oo wax iga barta, waayo dabacsan baan ahay oo qalbiga hooseeya, oo waxaad heli doontaan nasasho nafihiinna. Harqoodkaygu waa wanaagsan yahay oo culayskaygu waa fudud yahay.

12

Waqtigaas Ciise wuxuu sabtida dhex maray beeraha hadhuudhka, xertii isagana way gaajooteen, waxayna bilaabeen inay sabuullada jaraan oo cunaan. Laakiin Farisiintu markay arkeen, waxay ku yidhaahdeen isaga, Bal eeg, xertaadu waxay sameeyaan waxa aan la oggola in la sameeyo maalinta sabtida. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaydaan aqrisin wixii Daauid sameeyay markii gaajoonayay isaga iyo kuwii la jiray? Sidee buu u galay guriga Ilaah oo uu u cunay kibistii soo-bandhigga, taas oo aan xalaal ahayn inuu cuno isaga iyo kuwa la socday, haddii aan ahayn wadaaddada keliya? Mise ma aqriyin sharciga in sabtiyadaha wadaaddadu macbudka sabtida nijaaseeyaan, oo eed laaan yihiin? Waxaan laakiin idiin leeyahay in wax macbudka ka weyn halkan joogo. Haddii aad ogaan lahaydeen waxa ay tahay in aan rabo naxariis ee aanan rabin allabari, ma aydaan xukumi lahaydeen kuwa aan waxba galabsan. Waayo Wiilka Aadanaha waa Sayidka Sabtida.

Oo markuu ka tegey halkaas ayuu yimid shirkooda. Oo eeg, nin baa halkaas joogay oo gacanta engegan haysta, markaasay weyddiiyeen isagoo ay ku yidhaahdeen, Ma xalaal baa in

maalinta sabtida la daaweeyo? si ay ugu dacweeyaan isaga. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Yaa idinka mid noqon doona nin haya ido hal, oo haddii ay sabtida dhex dhacdo god, sow ma qaban doono oo ma kicin doono? Immisa ayuu biniaadamku ka duwan yahay idaha? Sidaas darteed, sabtiyo waa la oggol yahay in wanaag la sameeyo. Markaas ayuu ninkii ku yidhi, Gacankaaga soo taag, wuuna soo taagay, oo waxaa loo soo celiyay caafimaad sida tan kale. Fariisiyiintu way baxeen oo talo kaga qaadeen si ay u burburiyaan. Laakiin Ciise markuu ogaaday ayuu halkaas ka dib u noqday, oo waxaa raacay dad badan, wuxuuna bogsiiyey dhammaantood. Wuxuu canaantay iyaga si aanay u caddayn isaga. si loo buuxiyo wixii lagu yidhi Nebi Isayos markuu sheegayay, Eeg addoonkayga aan doortay, kan aan jeclahay, kan naftaydu ku faraxday, waxaan saari doonaa ruuxayga korka, oo xukun buu quruumaha u sheegi doonaa. Ma muran doono mana qaylin doono, qofna kama maqli doono jidadka codkiisa. Cawska jaban ma uu jebin doono, oo laamiga qiiqaya ma uu damin doono, ilaa uu guul ku soo saaro xukunkii. iyo magaciisa quruumaha way rajaynayaan.

Markaas waxaa loo keenay nin jinni qaba oo indha la iyo carrab la ah, wuuna bogsiiyey, si uu ninka indha laa iyo carrab laa u hadlo oo uu wax u arko. Oo dadkii badnaa oo dhammu aad bay u

yaabeen, oo waxay yidhaahdeen, Miyaanu kanu ahayn Masiixu wiilka Daauid? Laakiin Farisiinta markay maqleen waxay yidhaahdeen, Kan jinniyo ma saaro mooyee Beelzebul oo ah taliyaha jinniyada. Ciise oo ogaa fikirradooda ayaa ku yidhi iyaga, Boqortooyo kasta oo isku kala qaybsatay way baabbidaa, magaalo kasta iyo guri kasta oo isku kala qaybsatay ma sii taagnaan doono. Haddii Shayddaanku Shayddaanka saarayo, naftiisa ayuu isu kala qaybiyay, sidee markaa boqortooyadiisu taagnaan doontaa? Oo haddii aniga Beelzebul ku saaro jinniyadii, wiilashiinna maxay ku saari doonaan? Sababtaas darteed iyagu waxay noqon doonaan xukumayaashiinna. Haddii laakiin aniga Ruuxa Ilaah ku saaro jinniyo, markaas boqortooyadii Ilaah way idinku timid. Ama sidee qof baa awoodi karaa inuu galo guriga ninka xoogga badan oo uu weelaashiisa boobto, haddii uusan marka hore xidhidhiyin ninka xoogga badan? Markaas kadibna gurigiisa dhici doonaa. Kii aan ila jirin wuxuu iga gees yahay, oo kii aan ila soo urursan wuu kala firdhiyaa.

Sababtan darteed waxaan idinku leeyahay, dhamaan dembi iyo caydh waa la cafiyi doonaa dadka, laakiin caydhii Ruuxa ma la cafiyi doono dadka. Qof kasta oo hadduu hadal ka sheego Wiilka Aadanaha, waa loo cafiyi doonaa, laakiin qof kasta oo hadal ka

sheego Ruuxa Quduuska ah, looma cafiyi doono, wakhtigan hadda ee jira iyo kan imaanayaba toona.

Ama ka dhiga geedka mid wanaagsan iyo midhihiisa mid wanaagsan, ama ka dhiga geedka mid qudhun iyo midhihiisa mid qudhun, waayo geedka waxaa lagu gartaa midhihiisa. Dhalashada masduulaagga, sidee baad u awoodi kartaan inaad wanaag ku hadalaan idinkoo shar ah? Waayo, afku wuxuu ka hadlaa buuxnaanta qalbiga. Ninka wanaagsan wuxuu khasnadda wanaagsan ka soo saaraa waxyaalo wanaagsan, ninka sharka lehna wuxuu khasnadda sharka leh ka soo saaraa shar. Waxaan idiin leeyahay in eray kasta oo aan waxtar lahayn oo ay dadku ku hadlaan, way ka jawaabi doonaan maalinta xisaabta, Waayo erayadaada ayaa lagugu xaqiijin doonaa, erayadaadana ayaa lagugu xukumi doonaa.

Markaas qaar ka mid ah culimada iyo Farisiinta ayaa u jawaabay iyadoo leh, Macallinkow, waxaan doonayaa inaan calaamad kaa aragno. Laakiin isagoo jawaabaya ayuu ku yidhi iyaga, Qarni shar iyo sinayste ayaa calaamad raadisa, oo calaamad lama siin doono tan mooyee calaamadda Yuunus Nebiga. Sida oo kale, waayo waxay noqotay Yuunus Nebiga oo ku jiray calooshada kalluunka weyn saddex maalmood iyo saddex habeen, sidaas oo

kale ayay noqon doontaa Wiilka Aadanaha oo ku jiri doona qalbiga dhulka saddex maalmood iyo saddex habeen. Nimanka reer Ninaweh ayaa kici doona xukunka jiilkan, oo way xukumi doonaan, maxaa yeelay waxay toobad ka keeneen wacdiga Yuunus, oo bal eeg mid Yuunus ka weyn ayaa halkan jooga. Boqoradda Koonfureed ayaa kici doonta xukunka iyada iyo jiilkan, wayna xukumi doontaa, maxaa yeelay waxay ka timid darafyada dhulka inay maqasho xigmadda Sulaymaan, oo bal eeg, wax ka weyn Sulaymaan ayaa halkan jooga.

Marka laakiin ruuxa nijaasta ahi uu ka baxo ninka, wuxuu maraa meelaha biyo laaan isagoo raadinaya nasasho, mana helo. Markaas wuxuu yiraahdaa, Gurigayga ayaan ku noqon doonaa halka aan ka baxay, oo markuu yimid wuxuu helaa isagoo faaruq ah, oo la xaaday, oo la qurxiyey. Markaas wuu tagaa oo wuxuu la qaadaa toddoba ruuxood oo kale oo isaga ka shar badan, oo intay galaan ayay halkaas degaan, oo waxyaalaha dambe ee ninka kaas way ka sii xumaadaan kuwa hore. Sidaas oo kale ayay u noqon doontaa qarnigan sharka ah.

Weli laakiin intuu dadka badan la hadlayay, eeg, hooyadiis iyo walaalihiis ayaa dibadda taagnaa, iyagoo doonaya inay la hadlaan. Laakiin qof baa ku yiri isaga, Eeg, hooyadaa iyo

walaalahaa dibadda ayay taagan yihiin iyagoo doonaya inay ku arkaan. Laakiin isagu wuxuu ugu jawaabay kii la hadlayay, Yaa ah hooyaday? Kumaana ah walaalahay? Oo intuu gacanta u taagay xagga xertiisa ayuu yidhi, Bal eega hooyaday iyo walaalahay, Qofkii sameeya doonista Aabbahay kan samada ku jira, isagu waa walaalkay, walaashay iyo hooyaday.

13

Maalintaas, Ciise markuu guriga ka baxay, wuxuu ag fadhiistay badda. Waxaa isaga loo soo ururay dad badan, sidaa darteed isaga ayaa doon galay oo fadhiistay, dadkii oo dhammuna waxay taagnaayeen xeebta. Wuxuu iyaga ugu hadlay waxyaalo badan masaallo ahaan isagoo leh, bal eega, wuxuu baxay beerfamaha inuu wax beero. Oo intuu beero wax dhigayay, qaar waxay ku dhaceen jidka dhinaciisa, markaasaa shimbirradu yimaadeen oo cuneen. Laakiin qaar kale waxay ku dhaceen meelaha dhagaxa ah, halkaas oo aanay dhul badan lahayn, oo degdeg ayay soo baxeen sababtoo ah inaysan lahayn qoto dhul dheer, Qorraxdii markay soo baxday ayaa la gubay, oo sababtoo ah xidid ma lahayn ayay qallajisay. Laakiin kuwo kale ayaa ku dhacay godxanta, oo godxantii ayaa kor u baxday oo ceejisay. Laakiin

dhulka wanaagsan dushiisa ayuu ku dhacay, oo midhaha bixinayay, mid boqol, mid lixdan, mid soddon. Kii dhegaha u leh inuu maqlo ha maqlo.

Oo xertii ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Maxaad masaallo ugu hadashaa iyaga? Isagu wuu ka jawaabay oo ku yidhi iyaga, Idinka waxaa la siiyay inaad ogaataan qarsoodiyada boqortooyada samooyinka, laakiin kuwa kale lama siin. Qofkii leeyahay, waa la siin doonaa oo wuu badan doonaa, laakiin qofkii aan waxba haysan, xataa waxa uu leeyahay waa laga qaadi doonaa. Sababtan darteed waxaan iyaga kula hadlaa masaallo, si kuwa arkaya ayan u arkin, kuwa maqlana ayan u maqlin, mana ay fahmin. waayo yaanay soo noqon, oo markaas waxaa lagu buuxin doonaa iyaga nebiga Isayos ee leh, maqashada waxaad maqli doontaan oo ma aad fahmi doontaan, oo arkayaal waxaad arki doontaan oo ma aad arki doontaan, Waayo qalbiga dadkan wuu culus yahay, oo dhegahana si adag ayay wax ku maqleen, oo indhahoodana way xidheen, si aanay indhahooda wax ugu arkin, oo aanay dhegahooda wax ugu maqlin, oo aanay qalbigooda wax ugu garanayn, oo aanay ii soo noqon, oo aanan iyaga u bogsiinin.

Laakiin indhihiinna waa barakaysan yihiin, sababtoo ah way

arkaan, iyo dhegihiinnana, sababtoo ah way maqlaan. Runtii waxaan idinku leeyahay in nebiyo badan iyo dad xaq ah ay doonayeen inay arkaan waxa aad aragtaan, laakiin ma ay arkin, iyo inay maqlaan waxa aad maqashaan, laakiin ma ay maqlin.

Idinka sidaa darteed maqla masaalka kan beeray. Qof kasta oo maqla erayga boqortooyada oo aan fahmin, waxaa yimaada kan sharka ah oo qaada waxa qalbigiisa lagu beeray, kaasuu waa kii jidka dhinaciisa lagu beeray. Kan meelaha dhagaxa ah lagu beeray, waa kan erayga maqla oo degdeg farxad ku qaata. Ma laha xidid gudihiisa, laakiin ku-meel-gaab ah wuu yahay. Markii dhacdo dhibaato ama silsilad erayga dartii, isla markiiba waa la turunturooday. Kan qashinka dhexdiisa lagu beeray wuxuu yahay kii erayga maqla, laakiin welwelka wakhtigan iyo khiyaanada maalku way ceejiyaan erayga, wuuna noqdaa mid aan midho lahayn. Kan laakiin kor dhulka wanaagsan la beeray, kanu waa kan erayga maqlaya oo fahmaya, kaas runtii midhaha dhalaa oo sameeya: mid boqol, mid lixdan, mid soddon.

Masaal kale ayuu hor dhigay iyaga, isagoo leh, Boqortooyada samada waxaa loo ekaysiiyay nin iniino wanaagsan ku beeray beertisa, Laakiin markii dadkii seexanayay ayaa cadowgiisii yimid oo caws ku dhex beeray sarreenka dhexdiisa, dabadeedna

tegey. Markii cawsku biqlay oo midho dhashay, markaas ayaa cawsyadu muuqatay. Addoommadii sayidka guriga ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Sayidow, miyaadan beerin iniino wanaagsan beerkaaga? Xaggee haddaba cawskan ka yimid? Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Nin cadow ah ayaa tan sameeyay. Addoommadii ayaa ku yidhi isaga, Ma rabtaa sidaa darteed inaan tagno oo aan soo ururinno iyaga? Isaga laakiin wuxuu yidhi, Maya, waaba intaasoo aad ururinaysaan suuska aad isla markaas iyaga la rujisaan sarreenka. U oggolow labadaba inay wada koraan ilaa beergooyaska, oo waqtiga beergooyaska waxaan ku odhan doonaa kuwa wax gooya, soo ururiya marka hore cawska oo ku xidhaa xidhmooyin si aad u gubtaan, laakiin hadhuudhka ku soo ururiya makhsankayga.

Masaal kale ayuu hor dhigay iyaga isagoo leh, waxay la mid tahay boqortooyada samada iniinaha mustarka, kaas oo nin qaatay oo ku beertay beerta isaga. Kaasu waa kan ugu yar dhammaan iniinaha, laakiin marka uu korayo, wuxuu noqdaa kan uga weyn dhammaan khudaarta oo wuxuu noqdaa geed, si shimbiraha samada ay ugu yimaadaan oo ay laamihiisa ku degaan.

Masaal kale ayuu kula hadlay iyaga: Boqortooyada samada

waxay la mid tahay khamiir ay naag qaadatay oo ay ku qarisay saddex qiyaas oo bur ah, ilaa ay dhammaanteed khamiirtay.

Waxyaalahan oo dhan Ciise wuxuu kula hadlay dadka badan masaallo ahaan, oo masaallo laaanteed waxba uma uu hadlin. Si loo buuxiyo wixii laga hadlay nebigu oo leh, Waxaan ku furi doonaa masaallo afkayga, waxaanan ku dhawaajin doonaa waxyaabo qarsoon tan iyo aasaaska dunida.

Markaas taagay dadkii badnaa, wuxuu yimid gurigiisii. Oo waxaa u yimid xertiisii iyagoo leh, noo sharax masaalka cawska beerta. Kii jawaabay wuxuu ku yidhi iyaga, Kii beeraya iniinka wanaagsan waa Wiilka Aadanaha. Beertuse waa dunida, iniinta wanaagsan kuwan waa wiilasha boqortooyada, cawskuse waa wiilasha sharka. Cadowga iyaga beertay waa Shayddaanka, beergooySKU waa dhammaadka wakhtiga, beergoystayaashuna waa farriinbaarayaal. Sida oo kale haddaba, sida loo ururiyo cawska oo dabka lagu gubo, sidaas ayay noqon doontaa dhammaadka cimrigan. Wiilka aadanaha ayaa soo diri doona ergayaashiisa, oo waxay ka soo ururin doonaan boqortooyadiisa dhammaan wax-lagu-turunturoodayaasha iyo kuwa samaynaya sharci-darrada. Oo waxay ku tuuri doonaan iyaga foornadda dabka, halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha.

Markaas kuwa xaqa ah waxay u iftiimi doonaan sida qorraxda oo kale boqortooyada Aabbahood dhexdeeda. Kii dhego leh inuu maqlo, ha maqlo.

Mar labaad waxay la mid tahay boqortooyada samooyinka khasnada ku qarsoon beerta, taas oo markuu helay nin qariyey, oo farxaddiisa awgeed tagaa oo wax walba oo uu leeyahay iibiyaa oo iibsadaa beerta taas.

Mar labaad waxay la mid tahay boqortooyada samooyinka nin baayacmushtari ah oo doondoonaaya luul wanaagsan, Kaas oo helay hal luul oo qaali ah, ayaa tegey oo iibiyey wax kasta oo uu lahaa, wuxuuna iibsaday luulaas.

Mar labaad boqortooyada samadu waxay la mid tahay shabag la tuuray badda gudaheeda oo soo ururiyay nooc kasta. Waxay ahayd, markii la buuxiyey, kor u keeneen iyada xeebta dusheeda, oo fadhiisteen oo ururiyeen kuwa wanaagsan weelal gudahood, kuwa qudhunta ahse dibadda ayay ku tuureen. Sidaas ayay noqon doontaa dhammaadka wakhtiga. Farriinbixiyeyaashu way bixi doonaan, waxayna ka sooci doonaan kuwa sharka ah dhexda kuwa xaqa ah. Oo waxay ku tuuri doonaan iyaga foornadda dabka, halkaas waxay jiri doontaa oohinta iyo

jirriqsiga ilkaha. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Ma fahamteen waxyaalahan oo dhan? Waxay ku yidhaahdeen isaga, Haa, Sayidow. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, sababtaas darteed qoraa kasta oo loo baray boqortooyada samooyinka wuxuu u eg yahay nin sayid guriga ah, kaas oo khasnaddiisa ka soo saara waxyaabo cusub iyo kuwo duug ah.

Oo waxay dhacday markii Ciise dhammeeyey masaalladan, wuu ka tegey halkaas. Oo markuu yimid dhulkii aabbihiis ayuu iyaga ku dhex barayay ururkoodii, si ay ugu yaabeen oo ay u yidhaahdeen, xaggee ninkan xigmaddaan iyo awoodahan u helay Sow kanu ma aha wiilka nijaarrada? Sow hooyadiis lama yiraahdo Maryan, walaalihiisna Yacquub iyo Yooses iyo Simoon iyo Yahuudah? Walaalihiisana sow dhammaantood nala ma joogaan? Xaggee markaa kanu waxyaalahan oo dhan ka helay? Wayna ka xanaaqeen isaga. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Nebi sharaf ma leh, haddii aanu ahayn dhulkiisa iyo gurigiisa. Oo halkaas kama uu samayn mucjisooyinka badan sababtoo ah rumaysadlaaantoodii.

Wakhtigaas wuxuu Herodos tetrarchkii maqlay waxa laga sheegay Ciise Wuxuu ku yidhi addoommadiisii, Kanu waa Yooxanaa Baabtiiska, isagu wuxuu ka sara kacay kuwii dhintay, oo sababtaas awoodaha ayaa ka shaqeynaya isaga. Waayo Herodos wuxuu qabtay Yooxanaa oo xidhay, wuxuuna geliyay xabsi sababtoo ah Heroodiyaas, oo ahayd naagtii Filibos oo ahaa walaalkiis. Yooxanaa waxa uu ku yidhi isaga, Kugu ma bannaana inaad iyada haysato. Wuxuu doonayay inuu dilo, laakiin wuxuu ka baqay dadkii badnaa, maxaa yeelay waxay isaga u haystaan sidii nebi. Dhalashada Herodos markii la qabanayay, gabadhii Herodias ayaa dhexda ku qaaday, waxayna farxisay Herodos Sidaas darteed, isagoo dhaarta ku dhaaranaya, wuxuu ugu ballan qaaday inuu siyo wax kasta oo ay weyddiisato. Iyada, oo ay hooyadeed ku dhiirrigelisay, waxay tidhi, Halkan suxun dusheeda iigu keen madaxa Yooxanaa Baabtiiska. Boqorkii wuu murugooday, laakiin dhaaraha iyo martida aawadiis ayuu amray in la siiyo Oo intuu cid diray ayuu Yooxanaa madax ka gooyay xabsiga dhexdiisa. Oo madaxiisa waxaa lagu keenay saxan, waxaana la siiyay gabadha, oo waxay u keentay hooyadeed. Xertii isaga ayaa soo dhowaaday oo qaadday meydka, wayna aaseen. Markaas ayay yimaadeen oo Ciise u warrameen.

Ciise markuu maqlay ayuu halkaas kaga noqday doon oo wuxuu

tegey meel cidla ah oo u gaarka ah, dadkii badnaana markay maqleen ayay lugaynta uga soo raaceen magaalooyinka. Ciise markuu baxay wuxuu arkay dad badan, wuuna u naxariistay oo bogsiiyey kuwooda bukaa. Fiidkii markuu dhacay ayaa xertiisii u yimid isaga iyagoo leh, Meeshan waa cidla, saacadduna waa hore u dhaaftay, dadka badan iska dir, si ay tuulooyinka u tagaan oo ay cunto naftooda u iibsadaan. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, Uma baahna inay tagaan; idinka siiya cunto. Laakiin waxay ku yidhaahdeen, Halkan kuma hayno wax ka badan shan rootiyada iyo laba kalluun. Laakiin wuxuu yidhi, Halkan ii keena iyaga. Oo markuu amray dadkii badnaa inay ku jiifaan doogga dushiisa, wuxuu qaatay shantii kibis iyo labadii kalluun, wuxuuna eegay xagga samada oo u ducaystay, oo markuu jebiyey ayuu siiyey xertiisii kibistii, xertiina waxay siiyeen dadkii badnaa. Waxay wada cuneen dhammaan oo way ka dhergeen, waxayna qaadeen wixii ka hadhay ee jajabka oo ahaa laba iyo toban dambiil oo buuxa. Kuwa cunayay waxay ahaayeen niman qiyaastii shan kun ah oo aan lagu darin dumar iyo carruur.

Ciise ayaa markiiba ku qasbay xertiisii inay doonnida galaan oo ay ka hor maraan isaga ilaa uu dadkii badnaa diray. Markuu dadkii badnaa eryay ayuu buurta u tegey inuu keligiis tukado. Fiidkii ayaa dhacay, isagoo keligiis halkaas jooga. Markabkii

laakiin wuxuu ku jiray badda dhexdeeda, isagoo ay dhibayaan mawjadaha, waayo dabayshu gees kale ayay ka timid. Ilaalintii afaraad ee habeenka, Ciise wuxuu u tegey xaggoodii isagoo ku socda badda. Markay ardaydu arkeen isaga oo badda ku kor socda, way argagaxeen iyagoo leh inuu muuqaal yahay, oo cabsida darteed ayay qayliyeen. Markiiba laakiin Ciise baa iyaga la hadlay isagoo leh, Dhiirranow, aniga ayaan ahay, ha baqina. Butros ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, Sayidow, haddii adigu tahay, iigu amar inaan biyaha dushooda kuugu imaado. Laakiin wuxuu yidhi, Kaalay. Oo Butros markuu ka soo degay doonta ayuu ku socday biyaha si uu ugu yimaado Ciise. Markuu arkay dabaysha xoog leh ayuu baqay, oo markuu bilaabay inuu quuso ayuu qaylinayay oo yidhi, Sayidow, i badbaadi. Markiiba laakiin Ciise taagay gacanta, qabsaday isaga oo wuxuu ku yidhi, Rumaysad yar yahow, maxaad u shakisay? Oo markay doontii fuuleen, dabayshu way joogsatay. Kuwa doonta ku jiray oo yimid ayaa caabuday isaga iyagoo leh, Runtii waxaad tahay wiilka Ilaah.

Oo markay ka gudbeen, waxay yimaadeen dhulka Gennesaret. Oo markay aqoonsadeen isaga, nimankii goobta taas ayaa u diray xaashida oo dhan taas, oo waxay isaga u keeneen dhammaan kuwii xaalka si xun u haystay Waxay ka codsanayeen isaga inay

haddii xitaa darafka dharkiisa oo kaliya taabto, oo intii taabatay oo dhan waa la badbaadiyey.

15

Markaas waxay Ciise u yimaadeen culimada iyo Fariisiyiintii Yeruusaalem ka yimid, iyagoo leh Maxay xertaada u xadgudubaan dhaqanka waayeellada? Waayo, ma dhaqaan gacmahooda markay rootiga cunaan. Laakiin isagii jawaabay wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaa idinkuna u xadgudubtaan amarkii Ilaaha sababta dhaqankiinna? Waayo Ilaah wuxuu amarkay isagoo leh, sharaf aabbaha iyo hooyo, iyo kii ku hadlaya xun aabbaha ama hooyo dhimasho ha ku dhinto. Laakiin idinka waxaad tidhaahdaan, ku alla kii uu yidhi aabbihis ama hooyadiis, waa hadiyad wixii aad iga faaiido heli lahayd, oo isagu ma sharfayn doono aabbihisa ama hooyadiisa Waxaad baajiseen amarka Ilaah sababta dhaqankiinna dartii. Munaafiqiintayow, si fiican ayuu Isayos idiinku sii sheegay isagoo leh, Dadkan waxay iigu soo dhowaadaan afkooda iyo bushimahooda oo ay igu sharfayaan, laakiin qalbigoodu aad buu iga fog yahay. Faaiido laaan ayay ii caabudaan, iyagoo wax ku baraya waxbaridda amarrada dadka.

Oo markuu dadkii badnaa u yeedhay ayuu ku yidhi iyaga, Maqla oo garta. Ma aha waxa galaya afka gudhihiisa oo nijaaseeyaa dadka, laakiin waxa ka soo baxaya afka ayaa nijaaseeyaa dadka. Markaas xertii uu ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Ma ogtahay in Fariisiyiintii ay xanaaqeen markay maqleen erayga? Kii jawaabay wuxuu yidhi, Dhammaan beer uu Aabbahay jannada ma beeran waa la rujin doonaa. Daaya iyaga, waxay yihiin hagayaasha indho la ee dadka indho laa, laakiin haddii qof indho la uu hago qof indho la ah, labaduba god bay ku dhici doonaan. Butros ayaa u jawaabay oo ku yidhi, noo sharxi masaalkan. Laakiin Ciise wuxuu yidhi, Weli miyaad tihiin kuwo aan waxba garanayn? Weli ma aad fahantaan in wax kasta oo afka soo gala uu caloosha tagayo oo musqusha lagu tuurayo? Waxyaalaha afka ka soo baxaya waxay ka yimaadaan qalbiga, kuwaasoo nijaaseeya dadka. Waayo qalbiga waxaa ka soo baxaa fikirro xun, dilal, sinaystayaal, dhillanimooyin, xatooyin, marag been ah, iyo caydh. Kuwan waa waxyaalaha wasakhaysa dadka, laakiin cunista gacmaha aan la maydhinin kuma wasakhayso dadka.

Oo Ciise intuu halkaas ka baxay ayuu u noqday dhanka qaybooyinka Turos iyo Siidoon. Naag Kancaaniyad ah oo ka soo baxday soohdimaha kuwaas ayaa ugu qaylisay isaga iyadoo leh,

ii naxariiso aniga, Sayidow, wiilka Daa'uud, gabadha aniga ay si xun ugu haysato jinni. Isaga laakiin uma uu jawaabin iyada eray. Markay xerta soo dhowaadeen, way weyddiinayeen isaga iyagoo leh, Iska dir iyada, sababtoo ah way qaylisaa gadaalkayaga. Laakiin isagoo jawaabaya ayuu yidhi, Lama i dirin mooyee idaha lumay ee reerka Israaiil. Laakiin markay timid, waxay u sujuuday isaga iyadoo leh, Sayidow, i caawi. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu yidhi, Ma wanaagsana in la qaado rootiga carruurta oo la tuuro eeyaha yaryar. Iyada laakiin waxay tidhi, Haa, Sayidow, waayo eeyaha yaryaruna waxay cunaan jajibka dhaca miiska sayidyadooda. Markaas Ciise oo jawaabaya ayaa ku yidhi iyada, Aaway naag, rumaysadkaagu waa weyn yahay! Ha ku noqoto sida aad doonaysid. Oo gabadheeda ayaa laga bogsiiyey saacaddaas.

Oo Ciise markuu halkaas ka tegey ayuu yimid xeebta badda Galili, oo intuu buurta fuulay ayuu halkaas fadhiistay. Waxaa u yimid dad badan oo wata kuwa curyaan, kuwa indha la, kuwa dhega la ama carrab la, kuwa naafada ah iyo kuwo kale badan, markaasay ag dhigeen cagaha Ciise, wuuna bogsiiyey. Sidaa darteed dadkii badnaa way yaabeen markay arkeen kuwa dhegaha laaa oo maqla, kuwa carrabka laaa oo hadla, kuwa naafada ah oo caafimaad qaba, kuwa lugaha laaa oo socda iyo

kuwa indhaha laaa oo arka, oo waxay ammaaneen Ilaaha Israaiil.

Ciise markuu yeedhay xertiisii ayuu yidhi, Waan u naxariistaa dadka badan, sababtoo ah hadda saddex maalmood ayay ila joogeen oo wax ay cunaan ma hayaan, oo inaan iyaga gaajaysan sii daayo ma rabo, waaba intaasoo ay jidka ku daalaane. Oo waxay ku yidhaahdaan xertii, Xagee aynu ka heli karaanaa cidlada rootiyaal badan oo ay ku dhergi karaan dadweyne badan sidaan? Ciise ayaa ku yidhi iyaga, Immisa rooti baad haysataan? Waxay yidhaahdeen, Toddoba, iyo kalluun yar oo dhowr ah. Wuxuu amray dadkii badnaa inay ku jiifaan dhulka. Wuxuu qaatay toddobada rootiyada iyo kalluunka, mahad celiyey, jebiyey, oo siiyey xertiisii, xertii na waxay siiyeen dadkii badnaa. Dhammaan way cuneen oo way ka dhergeen, waxayna qaadeen jajabkii hadhay toddoba dambiilo oo buuxa. Kuwa cunayay waxay ahaayeen afar kun oo rag ah oo aan la tirin dumar iyo carruur. Oo markuu diray dadkii badnaa ayuu fuulay doonnida, wuxuuna yimid sohdinta Magdala.

Oo Fariisiyiintii iyo Saduukiyiintii ayaa u soo dhowaaday iyagoo imtixaanaya, waxayna weyddiiyeen isaga inuu iyaga tuso calaamad samada ka timid. Laakiin isagii oo jawaabay wuxuu ku yidhi iyaga, Fiidkii markuu dhaco, waxaad tidhaahdaan, Cimiladu wanaagsan tahay, waayo cirkii waa cas yahay. Subaxdii, maanta waxaa jiri doonta duufaan, waayo samadu way guduudan tahay iyada oo murugoobaysa. Munaafiqiintow, wejiga samada waad garanaysaan inaad kala soocaan, laakiin calaamadaha wakhtiyaduna ma awoodaan inaad ogaataan? Qarniga sharka ah iyo sinaysta calaamad ayay raadinaysaa, laakiin calaamad lama siin doono tan, haddii aanan ahayn calaamadda Yuunus Nebiga. Markaasuu ka tegay iyaga oo iska baxay.

Oo xertii markay yimaadeen dhanka kale, waxay illoobeen inay rootiyada qaataan. Laakiin Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Arka oo ka fiirso khamiirka Farisiinta iyo Saduukiinta. Laakiin iyagu waxay isku fikiraysanayeen iyagoo leh, Sababtoo ah rootiyada ma aannu qaadannin. Ciise oo ogaaday ayaa ku yidhi iyaga, Maxaad isugu fiirsanaysaan gudihinna, kuwiinna rumaysadda yaryahay, sababtoo ah rootiyada ma aydaan qaadan? Weli ma fahmaysaan, mana xasuusanaysaan shanta rootiyada shanta kun iyo inta dambiilo aad qaadateen? Miyaydnaan xusuusanayn

toddoba rootiyada afarta kun iyo inta dambiil ah aad qaadateen? Sidee ma garanaysaan inaan idinku odhan in aad ka feejignaataan khamiirka Fariisiyiinta iyo Saduukiyiinta, oo aanay ahayn wax ku saabsan rootiga? Markaas waxay fahmeen inuusan odhan in laga taxaddar la ahaado khamiirka kibista, laakiin ka tacliinta Fariisiyiinta iyo Saduukiyiinta.

Ciise markuu yimid qaybo Kaysariya tan Filibos, wuxuu weyddiiyay xertiisii isagoo leh, yaa dadku yidhaahdaan inaan ahay wiilka aadanaha? Laakiin waxay yidhi, Qaar waxay yidhaahdeen Yooxanaa Baabtiisaha, qaar kale Eliiyaas, qaar kalena Yeremyaah ama mid ka mid ah nebiyada. Wuxuu ku yidhi iyaga, Laakiin idinka yee aad tidhaahdaan inaan ahay? Simoon Butros ayaa ugu jawaabay oo yidhi, Adiga waxaad tahay Masiixa, wiilka Ilaaha nool. Oo Ciise oo jawaabaya ayuu ku yidhi, Barakaysan tahay, Simoon Bar-yonaah, maxaa yeelay jidhka iyo dhiiggu kuma daahfurin, laakiin aabbahayga kan samooyinka ku jira ayaa ku daahfuray. Aniga iyo laakiin adiga waxaan kuu sheegayaa in adiga tahay Butros, oo dhagaxan korka ah waxaan ku dhisi doonaa shirkayga, oo irdaha aakhiro ma ay xoog yeelan doonaan. Waxaan ku siin doonaa furaha boqortooyada samooyinka, oo wax kasta oo aad dhulka ku xidhto ayaa samooyinka ku xidhan doona, oo wax kasta oo aad dhulka ku

furtid ayaa samooyinka ku furan doona. Markaas ayuu amray xertiisii inayan qof la shegin inuu isagu yahay Ciise Masiixa.

Laga bilaabo markaas wuxuu Ciise bilaabay inuu xertii isaga tuso in ay lagama maarmaan tahay inuu isagu tago Yeruusaalem, iyo inuu wax badan ka soo galo odayaasha iyo wadaaddada sare iyo culimada, iyo in la dilo, iyo maalinta saddexaad in la sara kiciyo. Butros ayaa dhinac u qaaday oo bilaabay inuu canaanto, isagoo leh, Naxariis ha kuu ahaato, Sayidow! Tanu kuu dhici mayso. Laakiin isagoo jeestay ayuu Butros ku yidhi, Tag gadaashayda, shaydaanow, xumaantayda baad tahay, waayo ma fikirtid waxyaalaha Ilaah, laakiin waxyaalaha dadka.

Markaas Ciise wuxuu ku yidhi xertiisii, Haddii qof doonayo inuu i raaco, ha diido naftiisa, oo ha qaado iskutallaabtiisa, oo ha i raaco. Qofkii doonaya inuu naftiisa badbaadiyo wuu lumi doonaa iyada, laakiin qofkii lumiya naftiisa aawaday wuu heli doonaa iyada. Maxaa waayo faaiido u yeelataa nin haddii uu dunida oo dhan kasbo, laakiin naftiisa lumo? Ama maxaa nin bixin doonaa beddelka naftiisa? Wiilka Aadanahu wuxuu ku iman doonaa sharafta Aabbihiis iyo malaaiigihiisa, markaasuu mid kasta ugu abaalmarin doonaa sida ficilkiisa. Runtii waxaan idinku leeyahay, waa jiraan qaar ka mid ah kuwa halkan taagan,

kuwa aan dhadhan doonin dhimasho ilaa ay arkaan Wiilka
Aadanaha oo imanaya boqortooyadiisa.

17

Lix maalmood ka dib, Ciise wuxuu kaxeeyay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkiis, wuxuuna iyaga kor ugu qaaday buur dheer iyagoo keligood ah. Wuu isbeddelay hortood, wejigiisiina wuxuu u iftiimay sida qorraxda, dharkiisiina wuxuu u caddaaday sida iftiinka. Oo bal eeg, waxaa iyaga loo muuqday Muuse iyo Ilyaas oo isaga la sheekaysanaya. Butros ayaa jawaabay oo wuxuu Ciise ku yidhi, Sayidow, waxaa wanaagsan inaan halkan joono. Haddii aad rabtid, aynu halkan ka dhisno saddex teendho: mid adiga, mid Muuse, iyo mid Ilyaas. Intuu weli hadlayay, eeg, daruur iftiimaysa ayaa hoos-marisay iyaga, oo eeg, cod ka yimid daruurtii oo leh, Kanu waa Wiilkayga tan jeclahay, kan aan ku faraxsanahay; isaga dhegaysta. Xertii markay maqleen ayay wejigooda ugu dhacday, aad buuna uga baqeen. Ciise ayaa u soo dhowaaday oo taabatay iyaga, oo wuxuu ku yidhi, Kaca oo ha baqina. Markay kor u qaadeen indhahooda, qofna ma ay arkin Ciise mooyee. Oo markay ka soo degayeen buurta, Ciise wuxuu ku amray iyaga isagoo leh, qofna ha u

sheegtina waxyaalaha aad aragteen ilaa uu Wiilka Aadanaha ka sara kaco kuwii dhintay. Oo xertiisii ayaa weyddiiyey isagoo leh, Maxay haddaba culimada yidhaahdaan in Eliyas uu lagama maarmaan yahay inuu marka hore yimaado? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Eliyaas runtii wuxuu yimaadaa marka hore oo wuxuu soo celin doonaa wax walba, Waxaan idiin leeyahay in Eliyas horeba yimid, oo ma ay aqoonsan isaga, laakiin waxay ku sameyeen isaga wixii ay doonayeen. Sidaas oo kale Wiilka Aadanaha wuxuu u dhibaatoobi doonaa iyaga. Markaas xertii waxay fahmeen inuu kula hadlayay Yooxanaa Baabtiiska.

Oo markay yimaadeen iyaga xagga dadka badan, waxaa isaga u dhowaaday nin jilba joogsanaya isaga oo leh, Sayidow, u naxariiso wiilkayga, waayo isagu waa dayax-qabto oo aad buu u xanuunsanayaa, maxaa yeelay inta badan ayuu dabka ku dhacaa, inta badanna biyaha ku dhacaa. Waxaan u keenay xertaadii, laakiin way ku guuldarreysteen inay bogsiiyaan. Ciise ayaa jawaabay oo yidhi, Qarniga aan aaminsanayn oo qalloocan yahow, ilaa goorma ayaan idinla jiri doonaa? Ilaa goorma ayaan idin u dulqaadan doonaa? Halkan ii keena isaga. Ciise wuu canaantay, jinkiina wuu ka baxay, addoonkiina waa la bogsiiyay saacaddaas laga bilaabo. Markaas xerta ayaa u soo dhowaaday

Ciise iyagoo keligood ah, oo waxay ku yidhaaheen, Maxaa annaga aan u awoodi karin inaan saaro isaga? Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Sababta rumaysadlaaantinna darteed. Runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aad rumaysad u leedihiin sida iniinle khardal oo kale, waxaad buurtan ku odhan doontaan, Halkan ka guur oo halkaas tag, oo way guuri doontaa, oo waxba idiin ma noqon doono wax aan suurtoagal ahayn. Noocani laakiin ma baxo haddii aan ahayn tukasho iyo soomo.

Markay ku socdeen Galili, Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Wiilka Aadanaha wuxuu ku dhow yahay in lagu gacanta geliyo gacmaha dadka. Wayna dili doonaan isaga, maalinta saddexaadna wuu sara kici doonaa. Aad buuna u murugoodeen.

Markay Kapernaum yimaadeen, kuwii laba-dirhamka qaadan jiray ayaa Butros u yimid oo waxay ku yidhaahdeen, Macalinkiinnu miyuusan bixin laba-dirhamka? Wuxuu yidhi, Haa. Markii uu guriga galay, Ciise ayaa ka hor maray isaga oo leh, Maxaa kuu muuqda, Simoon? Boqorrada dhulka yaa ay cashuurta ka qaataan? Ma wiilashooda ayay ka qaataan mise dadka shisheeyaha? Butros wuxuu ku yidhi, Kuwa shisheeyaha. Ciise wuxuu ku yidhi, Sidaa darteed, wiilashu xor bay yihiin. Si aan u xanaajin iyaga, tag badda oo tuur jillaabka, kalluunkii ugu

horreeya ee soo baxa qaado, oo markaad afkiisa furtid waxaad ka heli doontaa lacag, taas qaado oo sii iyaga aniga iyo adiga meesheenna.

18

Saacaddaas ayaa xertii u timid Ciise iyagoo leh, Yaa ka weyn boqortooyada samooyinka? Ciise markuu ilmo yeedhay ayuu dhexdooda dhigay oo yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aydaan u rogman oo aydaan noqon sida carruurta, ma geli doontaan boqortooyada samooyinka. Ku alla kii ishoosaysiia sida ilmahan yar, isagu waa kan ugu weyn boqortooyada jannada. Oo qof haddii uu soo dhawaado ilmo sidaas oo kale magacayga aawadiis, aniga ayuu soo dhawaadayaa. Kii turunturoobi mid ka mid ah yaryarkan kuwa ii rumaysan, waxaa isaga u wanaagsan in dhagax shiid dameer luquntiisa lagu laalaado oo badda dhexdeeda lagu qaso. Hoog waxaa leh dunida caqabadaha dartood, waayo waa lagama maarmaan in caqabadaha yimaadaan, laakiin hoog waxaa leh ninka kaas oo caqabada uu keeno. Haddii laakiin gacantaada ama lugahaaga ay ku khaldamsiiyaan, jar oo iska tuur, waxaa kuu wanaagsan inaad nolosha gashid adoo curyaan ama

naafaysan, ka sii fiican inaad laba gacmood ama laba lugood leedahay oo dabka weligiis ah lagugu tuuro. Haddii isha kaagu kugu dembaabiyo, soo bixi oo iska tuur. Waxaa kuu wanaagsan inaad hal indho ku gashid nolosha, ka sii fiican inaad laba indhood leedahay oo lagugu tuuro geenna dabka. Iska jira inaad quudhsataan mid ka mid ah yaryarkan, waayo waxaan idinku leeyahay in malaaihooda samooyinka ku jira had iyo jeer arkaan wejiga Aabbahayga kan samooyinka ku jira. Waayo Wiilka Aadanaha wuxuu u yimid inuu badbaadiyo wixii lumay.

Maxay idiin u egtahay? Haddii nin leeyahay boqol ido, oo mid ka mid ah ay lumiso, sow kama tegi doono sagaashan iyo sagaalka oo uu ku daayo buuraha, oo u tegin doono inuu raadsado tan wareegaysa? Haddii uu helo, runtii waxaan idiin leeyahay inuu ugu farxo kan ka badan sagaashan iyo sagaalka aan luminin. Sidaas ma aha doonista Aabbihinna kan Samooyinka ku jira in mid ka mid ah kuwan yaryar lumayo.

Haddii laakiin walaalkaa kugu dembaabo, tag oo canaano isaga idinka dhexdaada iyo isaga keligiis. Haddii uu ku maqlo, waad kasbaday walaalkaa. Haddii laakiin aanu dhegaysan, weli qaado hal ama laba qof oo kula socda, si eray kasta loogu dhiso afka laba ama saddex markhaati. Haddii laakiin uu diido iyaga, u

sheeg golaha. Haddii laakiin uu weliba diido golaha, ha kuu noqdo sida qofka aan Yuhuudda ahayn iyo cashuurqaadaha. Runtii waxaan idinku leeyahay, in alla intaad dhulka ku xidhaan, waxay jannada ku xidhan doonaan, oo in alla intaad dhulka ku furtaan, waxay jannada ku furan doonaan. Mar labaad, runtii waxaan idinku leeyahay in haddii laba idinka ah ay ku heshiiyaan dhulka kor ku saabsan wax kasta oo ay weyddiistaan, way heli doonaan Aabahay jannada ku jira. Meel kasta oo laba ama saddex magacayga ugu soo wada urureen, halkaas ayaan dhexdooda ku jiraa.

Markaas Butros ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Sayidow, immisa jeer buu walaalkay ii dembaabaayaa oo aan cafiyaa? Ilaa toddoba jeer? Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Ma kugu idhi ilaa toddoba jeer, laakiin ilaa toddobaatan jeer toddoba.

Sababtaan tan boqortooyada samada waxay la mid noqotay nin boqor ah, kaas oo doonayay in uu xisaab la galo addoommadiisa. Markii uu bilaabay inuu xisaabiyo, waxaa loo keenay mid qaan-gaadhe ah oo ku leeyahay toban kun oo talanti. Laakiin isagu ma haysan wax uu ku celiyo, markaasaa sayidkiisu amray in isaga la iibiyo iyo naagtiisa iyo carruurtiisa iyo wax kasta oo uu lahaa, iyo in la bixiyo. Sidaas darteed, addoonkii ayaa dhacay oo

caabudayay isaga, isagoo leh, Sayidow, dulqaad iigu yeelo, oo dhammaan waan kuu bixin doonaa. Sayidkii addoonkaas naxariis buu u qabay, markaasuu sii daayay isaga, deymihiina wuu uga cafiyay. Addoonkii baxay, laakiin wuxuu helay mid ka mid ah saaxiibbadiisii addoommada ahaa oo u lahaa boqol diinaari, markaasuu qabtay oo ceejinayay isagoo leh, Soo celi wixii aad ii leedahay. Sidaa darteed, addoonka-wehelkiisa ayaa cagihisa ku dhacay oo baryayay isagoo leh, Ii dulqaad yeelo oo waan kuu bixin doonaa. Laakiin isagu ma doonayn, balse intuu tegey ayuu xabsiga dhigay ilaa uu bixiyo wixii lagu lahaa.

Markay arkeen addoommadii isaga la shaqeeyay waxyaalihii dhacay, aad bay u murugoodeen, oo intay yimaadeen ayay sayidkoodii si cad ugu sharxeen dhammaan waxyaalihii dhacay. Markaas sayidkiisu markuu yeedhay ayuu ku yidhi, Addoonkii sharka lahaa, deyntaas oo dhan waan kuu cafiyay, waayo waad i barisay. Miyaanay lagama maarmaan ahayn inaad adna u naxariisto addoonkaaga saaxiibka ah, sidaan aniga kuugu naxariistay? Oo sayidkiisa oo cadhooday ayuu isaga u dhiibay ciqaabayaasha ilaa uu bixiyo dhammaan wixii lagu leeyahay. Sidaas oo kale aabahay jannada samada ah ayaa idiin samayn doona, haddii aydaan mid kasta walaalkiisa qalbiyadiinna uga cafiyin xadgudubyadooda.

19

Waxayna dhacday markii Ciise dhammeeyey erayadaas inuu ka tegey Galili oo uu yimid soohdimaha Yahuudiya ee ka shisheeya Webi Urdun. Iyo dad badan ayaa isaga raacay, oo halkaas ayuu iyaga bogsiiyey. Waxaa u yimid Fariisiyiintii iyagoo isaga imtixaanaya oo ku leh, Miyay nin u bannaan tahay inuu furo naagtiisa sabab kasta? Laakiin isagoo jawaabaya ayuu ku yidhi iyaga, miyaydaan aqriyin in kii sameeyay bilowga ka lab iyo dheddig uga dhigay iyaga oo yidhi, Sababtan aawadiis, ninka wuxuu ka tegi doonaa aabbihiis iyo hooyadiis, wuxuuna ku dhegi doonaa naagtiisa, oo labaduba waxay noqon doonaan jiidh keliya. Sidaa darteed mar dambe laba ma aha, laakiin jiidh hal. Waxa Ilaah isku xidhay haddaba, qof ha kala soocin. Waxay ku yidhaahdaan, Maxay haddaba Muuse ku amray in la siiyo buug furasho oo la furo iyada? Wuxuu ku yidhi iyaga in Muuse xagga adkaanta qalbigiinna uu idiin ogolaaday inaad furtaan naaghiinna, laakiin bilowga laga bilaabo ma noqon sidaas. Waxaan idiin leeyahay in ku kasta oo furayo naagtiisa aan ahayn sababta sinnaanta oo uu guursan karo mid kale, wuxuu samaynayaa sinnaanta, iyo kii guursaday naagta la furay wuxuu samaynayaa sinnaanta. Xertii waxay isaga ku yiraahdaan,

Haddii sidaas tahay sababta ninka iyo naagta, ma wanaagsana in la guursado. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Dhammaan dadku ma qaataan ereygan, laakiin kuwa la siiyay. Waxaa jira bohommel ka dhalatay maxalka hooyadood sidaas. Waxaa jira bohommel dadku ka dhigay bohommel, waxaana jira bohommel naftooda u dhigay bohommel boqortooyada jannada aawadiis. Kii awoodi kara inuu aqbaloo ha aqbaloo.

Markaas waxaa isaga loo keenay carruur, si uu gacmaha ugu saaro oo uu u tukado, laakiin xertii ayaa canaantay iyaga. Laakiin Ciise wuxuu yidhi, Daaya carruurta oo ha mamnuucina inay ii yimaadaan, waayo, kuwa noocaas oo kale ah ayaa leh boqortooyada samooyinka. Oo markuu gacmaha iyaga saaray ayuu halkaas ka tegey.

Oo bal eeg, mid baa u soo dhowaaday oo ku yidhi isaga, Macallinka wanaagsan, maxaan sameeyo oo wanaagsan si aan u helo nolosha weligeed ah? Laakiin wuxuu ku yidhi, Maxaad wanaagsan iigu sheegaysaa? Ma jiro mid wanaagsan haddii aan ahayn Ilaah keligiis. Haddii aad rabto inaad nolosha gasho, xaji amarrada. Wuxuu ku yidhi isaga, Kuwa nooca ah? Laakiin Ciise wuxuu yidhi, Kan aadan dilid, aadan sinayn, aadan xadin, aadan marag been ah furin, Sharafi aabahaa iyo hooyadaa, oo waxaad

jeclaanaysaa deriskaaga sida naftaada. Ninkan dhallinyarada ahi wuxuu ku yidhi, Kuwan oo dhan waan dhawray tan iyo dhallinyaradaydii, maxaan weli ka maqan yahay? Ciise wuxuu ku yidhi, haddii aad rabto inaad kaamil noqoto, tag oo iibso hantidaada oo sii masaakiinta, oo waxaad heli doontaa khasnado jannada ku jira, oo kaalay oo i raac. Wiilka dhallinyarada ayaa maqlay erayga laakiin wuu tegey isagoo murugaysan, waayo wuxuu lahaa hanti badan. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi xertiisii, Runtii waxaan idinku leeyahay in taajirku si adag u geli doono boqortooyada samooyinka. Mar labaad laakiin waxaan idinku leeyahay, way ka fududahay in geel dhex maro dalka irbadda in taajir galo boqortooyada Ilaah. Markay maqleen, xertii isaga aad bay uga yaabeen, iyagoo leh, Yaa markaas la badbaadin karaa? Ciise intuu eegay ayuu ku yidhi iyaga, Dadka dhexdooda tani ma suurtoowdo, laakiin Ilaah dhexdiisa wax walba way suurtoowdaa. Markaas Butros oo jawaabaya ayaa ku yidhi isaga, bal eeg annagu waannu ka tagnay wax walba oo waannu ku raacnay adiga, haddaba maxaa inoo ahaan doona? Laakiin Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, idinka kuwa i raacay, marka dib-u-dhashku dhaco, markii Wiilka Aadanahu ku fadhiisto carshiga ammaantiisa, idinkuna waxaad ku fadhiisan doontaan laba iyo toban carshi, oo waxaad xukumi doontaan

laba iyo tobanka qabiil ee Israaiil. Qof kasta oo uga tegey guryaha ama walaalaha ama walaasha ama aabbaha ama hooyadda ama naagta ama carruurta ama beeraha magacayga aawadiis, boqol jibbaar ayuu heli doonaa oo nolosha weligeed wuu dhaxli doonaa. Badan, laakiin kuwa hore ayaa noqon doona kuwa dambe, kuwa dambena kuwa hore.

20

Waxa la mid ah boqortooyada samada nin sayidka guriga ah, kan subaxdii hore u baxay inuu shaqaale u kiraystaa beercanabkiisa. Oo markuu la heshiiyay shaqaalaha diinaarka maalintii, ayuu iyaga u diray beercanabkiisa. Oo markuu baxay saacaddii saddexaad ayuu arkay dad kale oo suuqa ku taagan iyagoo aan waxba qabanin. Oo kuwaas wuxuu ku yidhi, Taga oo idinkuna beerta canabka gala, oo waxaan idin siin doonaa waxa xaq ah. Kuwa laakiin way tageen. Mar kale markuu baxay qiyaastii saacaddii lixaad iyo saacaddii sagaalaad, sidoo kale buu sameeyey. Ku saabsan saacaddii kow iyo tobnaad, markuu baxay wuxuu helay dad kale oo taagan oo aan waxba qabanin, wuxuuna ku yidhi iyaga, maxaad halkan u taagan tihiin maalinta oo dhan idinkoo aan waxba qabanin? Waxay ku yidhaahdaan

isaga, Qofna ma shaqaalaysan annaga. Wuxuu ku yidhaahdaa iyaga, Taga idinkuna beerta canabka, oo waxaad heli doontaan wax alla wixii xaq ah. Fiidkii markuu dhacay, wuxuu sayidkii beerta canabka ku yidhi wakiilkiisii, Yeedh shaqaalayaasha oo sii mushaharka, adigoo ka bilaabaya kuwa ugu dambeeyey ilaa kuwa ugu horreeyey. Oo kuwii yimid saacaddii kow iyo tobnaad, mid walba wuxuu qaatay denarius. Markii ay yimaadeen, kuwa koowaad waxay u maleeyeen inay wax badan qaadan doonaan, laakiin iyaguna deenaari ayay qaadeen mid kasta. Qaatay, laakiin waxay ka gunuunacayeen sayidka guriga. Waxay yidhaahdeen in kuwan dambe hal saacad oo keliya sameeyeen, waadna nala sinnaysay iyaga kuweenna qaatay culayska maalinta iyo kulaylka. Laakiin isagoo jawaabaya ayuu mid ka mid ah iyaga ku yidhi, Saaxiibow, xaq kuma darro. Sow diinaar igula heshiin? Qaado waxa kaaga ah oo tag, laakiin waxaan doonayaa inaan kan ugu dambeeya siiy[] sida aan kuugu siiyey adiga. Miyaanay xaq ii ahayn inaan sameeyo waxa aan rabo wixii kayga ah? Haddii ishaadu shar tahay sababtoo ah aniga wanaagsan baan ahay? Sidaas ayay noqon doonaan kuwa ugu dambeeya kuwa ugu horreeya, iyo kuwa ugu horreeya kuwa ugu dambeeya, waayo dad badan ayaa loo yeedhay, laakiin in yar ayaa la doortay.

Ciise markuu Yeruusaalem u socday ayuu laba iyo tobankii xer si gaar ah jidka kula kaxeeyay oo ku yidhi Eeg, waxaan u soconnaa Yeruusaalem, oo Wiilka Aadanaha waxaa loo gacangelin doonaa wadaaddada sare iyo culimada, wayna ku xukumi doonaan dhimasho. Oo waxay isaga u gacanta gelin doonaan quruumaha in lagu majaajilooyo, lagu karbaasho, oo lagu iskutallaabto, maalinta saddexaadna wuu sara kici doonaa.

Markaas waxaa isaga u dhowaaday hooyadii wiilashii Sebedi oo ay la socotay wiilashii, iyadoo sujuudaysa oo wax ka weyddiisanaysa. Isagu wuxuu ku yidhi iyada, Maxaad rabtaa? Waxay ku tidhi, Yidhi in ay labadan wiilashayda mid ka fadhiisto midigta, mid kalena bidixda boqortooyadaada. Ciise ayaa jawaabay oo yidhi, Ma taqaaniin waxaad weyddiisanaysaan. Miyaad awoodi kartaan inaad cabtaan koobka aan doonayo inaan cabbo, ama baabtiiska aan ku baabtiisanayo in laygu baabtiiso? Waxay ku yidhaahdeen, Waannu awoodi karnaa. Wuxuu ku yidhi iyaga, Koobka kayga runtii waad cabbi doontaan, oo baabtiiska aan anigu la baabtiismo waad la baabtiisan doontaan, laakiin fadhiista midigta kayga iyo bidixda kayga ma aha kaygii in aan siiyo, laakiin waa kuwa loo diyaariyay Aabbahay. Oo markay maqleen, tobankii way ka xanaaqeen labada walaalood. Ciise markuu u yeedhay iyaga

ayuu ku yidhi, Waad ogtihiin in taliyayaasha quruumaha ay xukumaan dadkooda, kuwa waaweynna ay amar ku hayaan dadkooda. Ma noqon doonto sidaas dhexdiinna, laakiin kan haddii doonayo inuu dhexdiinna weyn noqdo, wuxuu noqon doonaa addoonkiinna. Oo kan haddii uu doono inuu dhexdiinna ku ahaado kan ugu horreeya, wuxuu noqon doonaa addoonkiinna. Sida uu Wiilka Biniaadamka uusan u iman in la adeego, laakiin in uu adeego iyo in uu siiyo naftiisa madax-furasho halkii dad badan.

Oo markay ka baxayeen Yerixoo, dad badan ayaa raacay isaga. Iyo eeg, laba nin oo indha la oo ku fadhiya jidka agtiisa, markay maqleen in Ciise soo marayo, ayay qayliyeen iyagoo leh, Naxariiso naga, Sayidka, wiilka Daauud. Dadkii ayaa canaantay iyaga si ay u aamusaan, laakiin iyaga wax ka weyn ayay ku qayliyeen iyagoo leh, u naxariiso annaga, Sayidow, wiilka Daauud. Ciise oo taagan ayuu u yeedhay iyaga oo yidhi, Maxaad rabtaan inaan idiin sameeyo? Waxay ku yiraahdeen, Sayidow, si indhaheenna loo furo. Naxariis yeeshay, laakiin Ciise wuxuu taabatay indhahooda, oo markiiba indhahooda ayaa aragtay, waxayna raaceen isaga.

21

Markii ay soo dhowaadeen Yeruusaalem oo ay yimaadeen Beytfaage oo ku taal Buurta Saytuunka, Ciise wuxuu diray laba xer. Isagoo ku leh iyaga, Taga tuulada idinka soo horjeedda, oo degdeg waad heli doontaan dameer xidhan iyo qayl iyada la jira. Fura oo ii keena. Haddii qof wax idiin yidhaahdo, waxaad odhan doontaan in Sayidka uu iyaga u baahan yahay, isla markiibana wuu soo diri doonaa. Tanina dhammaanteed waxay dhacday si loo buuxiyo wixii laga hadlay nebiga oo yidhi Ku dhaha gabadha Siyoon, eeg boqorkaaga wuxuu kuugu imanayaa isagoo is-hoosaysiye oo fuushan dameer iyo qayl oo ah wiilka xayawaanka qaadaya.

Xertii way tageen, oo waxay sameeyeen sidii Ciise ugu amray. Waxay keeneen dameerka iyo qaylka, dharkoodiina ayay saareen dushooda, markaasuu ku kor fadhiistay. Laakiin dadkii badnaa oo ugu weynaa ayaa dharkoodii ku fidiyey jidka, kuwa kalena waxay ka goynayeen laamaha geedaha oo ku fidinayeen jidka. Dadkii badnaa ee hore u socday iyo kuwii daba socdayna way qaylinayeen iyagoo leh, Hoosaana wiilka Daauid, barakaysan yahay kan ku imanaya magaca Rabbiga, Hoosaana

meelaha ugu sarreeya.

Oo markuu galay Yeruusaalem, magaaladii oo dhan way gariirtay, iyadoo leh, Yaa kan ah? Dadkii badnaa laakiin waxay yidhaahdeen, Kanu waa Nebi Ciise oo ka yimid Naasared ee Galili.

Ciise wuxuu galay macbadka Ilaah, wuxuuna ka saaray dhammaan kuwa wax iibinayay iyo kuwa wax iibsaday macbadka gudihisa, wuxuuna afgembiyey miisaska lacag-beddelayaasha iyo kursiyada kuwa qoolleyaha iibinayay. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Waa la qoray, gurigayga guriga salaadda ayaa loo yeedhi doonaa, laakiin idinka waxaad ka dhigteen god tuugo.

Waxaa macbudka gudihisa ugu yimid dad curyaan ah iyo dad indha la ah, wuuna bogsiiyey. Laakiin markay arkeen wadaaddada sare iyo karraaniyada yaabka uu sameeyey iyo carruurta qaylaha gudaha macbudka oo leh, Hoosaana wiilka Daauud, way xanaaqeen. Oo waxay ku yidhaahdeen, Ma maqashaa waxay kuwan yidhaahdaan? Ciise laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Haa, miyaydnaan weligiin akhriyin in afka dhallaanka iyo kuwa nuugaya laga diyaariyay ammaanta?

Isagoo iyaga ka tegey ayuu magaalada ka baxay oo Betaniya tegey, halkaasna ayuu ku hoyday.

Subaxnimadii, markuu magaalada ku soo noqonayay, wuu gaajooday Wuxuu arkay geed berde oo keliya oo jidka ku yiil, markaasuu u tegey. Waxba kama uu helin caleemo mooyee, kolkaasuu ku yidhi, Mar dambe midho kaaga soo bixin mayso weligaa. Geedkii berdaha ahaa ayaa isla markiiba engegay. Xertii markay arkeen ayay yaabeen iyagoo leh, Sidee buu geedka berdaha degdeg ugu engegay? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aad rumaysad haysataan oo aydaan shaki gelin, ma aha oo keliya wixii geedka berdaha aad samayn doontaan, laakiin xataa haddii aad buurtan ku tidhaahdaan, Kor loo qaado oo badda la dhex tuuro, way dhici doontaa. Iyo wax kasta oo aad ku weyddiisataan tukashada idinkoo rumaysan, waad heli doontaan.

Oo markuu macbudka yimid, wadaaddada sare iyo odayaasha dadka ayaa u yimid isagoo wax baraya, iyagoo leh, Awood kee baad waxyaalahan ku samaysaa, oo yaa awooda tan ku siiyey? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Aniga ayaa idin weydiin doona suaal keliya, taas haddii aad ii sheegtaan, aniguna waxaan idiin sheegi doonaa awood kee baan waxyaalahan ku sameeyaa.

Baabtiiska Yooxanaa xagee ka yimid, samada mise dadka?
Laakiin waxay isla fikirayeen iyagoo leh, haddii aynu nidhaahno samada, wuxuu nagu odhan doonaa, maxaa darteed haddaba rumaysan weydeen isaga? Haddii laakiin aan nidhaahno in uu ka yimid dadka, waxaan ka baqaynaa dadka badan, waayo dhammaan waxay u haystaan Yooxanaa sida nebi. Oo waxay ugu jawaabeen Ciise, ma ogayn. Isaguna wuxuu iyaga ku yidhi, aniguna idinma sheegi doono awood noocee ah ayaan waxyaalahan ku sameeyaa.

Maxay laakiin idiin u egtahay? Nin qof ah ayaa lahaa laba carruur, markaasuu u tegey kii ugu horreeyay oo ku yidhi, Ilmahayow, tag maanta oo ka shaqee beerteeyda canabka. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu yidhi, Ma doonayo, kadib intuu qoomamooday ayuu tegey. Oo wuxuu u soo dhowaaday kii labaad oo sidoo kale ku yidhi. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu yidhi, Aniga, Sayidow, oo ma tegin. Yaa ka mid ah labada sameeyay doonista aabbaha? Waxay ku yidhaahdaan isaga, Kan koowaad. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Runtii waxaan idinku leeyahay in cashuurqaadayaasha iyo dhillooyinku hormaraan idinka gudaha boqortooyada Ilaah. Waayo wuxuu Yooxanaa idiinkii u yimid jidka xaqnimada, oo idinka ma aydaan rumaysan isaga, laakiin cashuurqaadayaasha iyo dhillooyinku

waxay rumaysteen isaga, idinkuse markii aragtay ma aydaan toobadkaynin dabadeed si aad u rumaysataan isaga.

Masaal kale dhegaysta. Waxaa jiray nin sayidka guriga ah, kaasoo beeray beercanab oo dayr u wareejiyey oo gudihiisa macsarad ku qoday oo munaarad dhisay, oo beeraleyda u kiraystay oo safar tegey. Laakiin markii waqtigii midhaha soo dhowaaday, wuxuu u diray addoommadiisii xagga beeralayda inay qaataan midhihiisa. Oo beeraleydu markay addoommadiisii qaadeen, mid bay garaaceen, mid kalena way dileen, mid kalena way dhagxiyeen. Mar kale wuxuu diray addoommo kale oo ka badan kuwii hore, oo sidii la mid ahna ayay ugu sameeyeen. Dambe laakiin wuxuu u diray iyaga wiilkiisa, isagoo leh, Way xishoon doonaan wiilkayga. Beeralaydu markay wiilka arkeen, waxay isku yidhaahdeen, Kanu waa dhaxalaha. Kaalaya aan dilno oo aan dhaxalkiisa qabanno. Oo intay qaadeen ayay isaga dibadda beercanabka ka saareen oo dileen. Markii sidaa darteed sayidka beeraha canabka yimaaddo, maxay ku samayn doonaa beeralayda kuwaas? Waxay ku yiraahdaan isaga, Kuwa xun si xun ayuu u baabbiin doonaa, beerta canabkana wuxuu kirayn doonaa beeraley kale, kuwa isaga siin doona midhaha wakhtigooda. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaydnaan weligiin aqriyin qorniinka? Dhagaxa ay diideen dhisayaashu, kaasu

wuxuu noqday madaxa geesta. Xagga Rabbiga ayay tan ka timid, oo waa yaab indhahayaga.

Sababtaan waxaan idiin leeyahay in boqortooyada Ilaah laga qaadi doono idinka, oo la siin doono quruun samaynaysa midhaheeda. Qofkii dhagaxan ku dhacay wuu kala jabayaa, qofkii dhagaxu ku dhaco, wuu kala burburin doonaa. Markay wadaaddada sare iyo Fariisiyiintu dhegaysteen masaallada isaga, waxay garteen inuu ku saabsan iyaga hadlayo. Waxay doonayeen inay isaga qabtaan, laakiin waxay ka baqeen dadka badan, maadaama ay isaga u haystay sida nebi.

22

Ciise ayaa mar kale ugu jawaabay masaallo, isagoo leh, Boqortooyada samada waxaa lala mid yeeyey nin boqor ah, kaas oo wiilkiisa aroos u sameeyey. Wuxuu diray addoommadiisii inay u yeedhaan kuwii loo marti-qaaday arooska, laakiin way diideen inay yimaadaan. Mar kale wuu diray addoommo kale isagoo leh, u sheega kuwa la yeedhay: Bal eega, cuntadii ugu fiicnayd ayaan diyaariyay, dibidayda iyo xayawaankii la cayiliyay oo la gowracay, wax walbana waa diyaar, kaalaya

arooka u yimaada. Laakiin iyagoo aan dan lahayn ayay tageen, mid wuxuu tegey beertiisii, kan kalena ganacsigii uu lahaa Kuwa kale ee hadhay ayaa addoommadii isaga qabtay, dhibeen, oo dileen. Boqorkaas markuu maqlay ayuu cadhooday, oo ciidammadiisii ayuu diray, wuxuuna burburiyey gacankudhiiglayaashaas, magaaladiiodana wuu gubay. Markaas wuxuu ku yidhi addoommadii isaga, Aroosku runtii diyaar yahay, laakiin kuwa loo yeedhay ma ay ahayn kuwo mudan, Sidaa darteed taga marinada jidadka, oo inta aad heshaan oo dhan u yeedha arooska. Oo waxay baxeen addoommadii kuwaas oo tagay jidadka, waxayna soo ururiyeen dhammaan intii ay heleen, kuwa sharka ah iyo kuwa wanaagsan, oo waxaa buuxsamay arooska dadkii jiifay. Boqorkii markuu soo galay inuu eego martida fadhida, wuxuu halkaas ku arkay nin aan xidhnay dhar aroos. Oo wuxuu ku yidhi isaga, Saaxiib, sidee u soo gashay halkan adoo aan haysan dhar aroos? Isaga laakiin waa la aamusiyeey. Markaas ayuu boqorku ku yidhi addoommadii, Xidhay cagihiisa iyo gacmihiisa, qaada oo tuura gudcurka dibadda; halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha. Badan ayaa loo yeedhay, laakiin in yar ayaa la doortay.

Markaas Fariisiyiintii way tageen oo talo qaadeen si ay eray ku u

dabiyaan. Waxay u soo direen xaggiisa ardaydoodii oo ay la socdaan Herodiyaanada, iyadoo leh, Macallinkow, waxaan ognahay inaad run tahay oo aad jidka Ilaah runta ku baratid, oo aanay waxba kugu saabsanayn cid kasta, waayo ma eegto wejiga dadka. Haddaba noo sheeg, maxay kuu muuqataa? Ma xalaal tahay in cashuur la siiyo Kaysar mise maya? Ciise markuu ogaaday sharkooda ayuu yidhi, Maxaad i tijaabinaysaan, munaafiqiintow? I tusa lacagta canshuurta. Iyagase waxay u keeneen dinaari. Wuxuu ku yidhi iyaga, Yaa leh sawirkan iyo qoraalkan? Waxay ku yiraahdaan, Kaysar. Markaas wuxuu ku yidhaahda iyaga, Sidaa darteed Kaysar sii waxa Kaysar, oo Ilaah sii waxa Ilaah. Oo markay maqleen ayay la yaabeen, markaasay isagii ka tageen oo ayay baxeen.

Maalintaas waxaa u yimid Saduukiyin, kuwaas oo sheegaya inaysan jirin sarakicid, wayna weyddiiyeen. Waxay yidhaahdeen, Macallinkow, Muuse wuxuu yidhi, haddii nin dhinto isagoo aan carruur lahayn, walaalkiis waa inuu guursadaa naagtiisa oo uu farcan u kiciyo walaalkiis. Waxaa nala jiray toddoba walaalood, oo kii ugu horreeyay markuu guursaday ayuu dhintay, oo isagoo carruur ma haysan ayuu naagtiisii uga tegey walaalkiis. Si la mid ah ayaa kii labaad iyo kii saddexaad u dhacay, ilaa kuwii toddobada ah. Dambe,

dhammaan ka dib, naagtiina way dhimatay. Dib-sara-kicidda darteed, toddobada nin midkood baa naagtu noqon doontaa? waayo, dhammaantood way guursadeen iyada. Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Waa khaldantihiin idinkoo aan aqoon Qorniinka iyo xataa xoogga Ilaah. Soo sara kicinta waayo, ma guursan mana la guuriyo, laakiin waxay noqdaan sida ergayaasha Ilaah ee jannada ku jira. Laakiin ku saabsan soosaarka meydka, miyaydaan aqriyin wixii Ilaah idiinku yidhi isagoo leh, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim iyo Ilaaha Isxaaq iyo Ilaaha Yacquub; Ilaahu ma aha Ilaaha kuwii dhintay, laakiin waa Ilaaha kuwa nool. Oo markay maqleen dadkii badnaa, way la yaabeen waxbariddiisii.

Fariisiyiintii, markay maqleen inuu afxumiyey Saduukiyiintii, ayay isla soo wada urureen. Wuxuu weyddiiyey mid ka mid ah iyaga oo ahaa khabiir sharci ah, isagoo imtixaanaya oo leh, Macallin, waa maxay amarka ugu weyn sharciga? Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, Waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaaga ah qalbigaaga oo dhan iyo naftaada oo dhan iyo maskaxdaada oo dhan. Tanu waa amarka ugu horreeya uguna weyn. Tan labaad waxay la mid tahay tan, waxaad jeclaanaysaa deriskaaga sida naftaada. Labadan ammar ayaa sharciga oo dhan iyo nebiyada ku sudhanyihiin.

Markii Fariisiyiinta la soo ururiyey ayaa Ciise weyddiyey iyaga isagoo leh, maxay idiin u egtahay ku saabsan Masiixa? Yuu wiilka yahay? Waxay ku yidhaahdeen isaga, kan Daaud. Wuxuu ku yidhi iyaga, Sidee markaas Daaud Ruuxa ku u yeedhaa isaga Sayid, isagoo leh, Rabbigu wuxuu ku yidhi Rabbigayga, Fadhiiso midigtayda ilaa aan cadaawayaashaada ka dhigo cagajoogga cagahaaga.

Haddii Daaud sidaa darteed u yeedho isaga Sayid, sidee wiilkiisa yahay?

Qofna eray kuma uu jawaabi karin, mana dhicin qof maalintaas ka dib in uu mar dambe weyddiyo isaga.

23

Markaas Ciise wuxuu la hadlay dadkii badnaa iyo xertiisii. isagoo leh, culimada iyo Fariisiyiinta waxay fadhiisteen kursiga Muuse. Dhammaan wax alla wixii ay idiin yidhaahdaan in la ilaaliyo, ilaaliya oo sameeya, laakiin sida shuqulladooda ha u samaysanina, waayo way yidhaahdaan, mana samaynayaan. Waxay xidhaan culaysyo culus oo adag in la qaado, oo waxay

saaraan garbaha dadka, laakiin fartoodana ma doonayaan inay ku dhaqaajiyaan. Dhammaan shaqooyinkooda oo dhan waxay u sameeyaan si dadka loogu arko. Waayo, waxay ballaadhinayaan hiraabyada iyaga oo weynaynayaan darafyada dharkoodii. Waxay jecel yihiin meesha sharafta ah ee martiqaadaha iyo kursiyada hore ee ururada. iyo salaanta suuqyada dhexdooda iyo in dadku ugu yeedho rabbi rabbi. Idinka laakiin ha lagu yeedhin rabbi, waayo macalinkinna waa mid keliya oo waa Masiixa, dhammaantiinna waxaad tihiin walaalo. Oo aabbihiinna ha ugu yeedhinina dhulka, waayo mid keliya ayaa ah Aabbihiin, kan samooyinka ku jira. Mana la idiin yeedhin macallimiin, waayo mid keliya ayaa idinka ah macalinka, waana Masiixa. Kii idinka weyn yahay wuxuu noqon doonaa addoonkiinna. Qofkii laakiin naftiisa sarreeya, waa la hoosaysiin doonaa, oo qofkii naftiisa hoosaysiya, waa la sarrayn doonaa.

Hoog idiin ha ahaato, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad cuntaan guryaha carmalada, oo markaad tukasho dheer ku tukanaysaan, sababtaas darteed waxaad heli doontaan xukun ka badan. Hoog idiin yaal, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad xiraysaan boqortooyada samooyinka hortooda dadka, idinka qudhiinnu ma gelayaan, kuwa doonaya inay galaanna uma

oggolaanaysaan inay galaan. Hoog idiin dhacay, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo aad martaan badda iyo dhulka engegan si aad u samaysaan qof qariib ah, oo markuu noqdo, waxaad ka dhigtaan isaga wiil jahannam laba jeer idinka badan. Hoog idiin yaal, hagayaasha indha laaa, kuwa yidhaahda, Ku alla kii macbudka ku dhaartaa waxba ma aha, laakiin ku alla kii dahabka macbudka ku dhaartaa waa inuu bixiyaa. Doqomo iyo indho laayaalow, kee baa weyn yahay: dahabka mise macbudka dahabka quduus ka dhiga? Iyo, qofkii ku dhaarta meesha allabariga, waxba maaha, laakiin qofkii ku dhaarta hadiyadda kor saaran, wuu xilsaaran yahay. Nacasyo iyo kuwa indha la! Waa maxay kan ka weyn, hadiyada mise meesha allabariga ee quduusiya hadiyada? Kii meesha allabariga ku dhaartay wuxuu ku dhaartaa meesha iyo waxa kasta oo kor saaran. Kii macbudka ku dhaartaa wuxuu ku dhaartaa macbudka iyo kan dhex degay. Oo kii ku dhaartay samada wuxuu ku dhaaraa carshiga Ilaah iyo kan kor saaran. Hoog idiin yaal, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad cashuurta bixisaan naacanaha iyo shabeelka iyo kamuunka, waad ka tagteen waxyaalaha culus ee sharciga, garsooridda iyo naxariista iyo rumaysadka, kuwan laakiin waxay ahayd lagama maarmaan in la sameeyo oo kuwaasna aan la dayrin.

Hagayaasha indha laah, kuwa sifaynaya qandalka, laakiin geela liqaya Hoog idiin yaal, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad nadiifisaan dibadda koobka iyo saxanka, laakiin gudaha waxay ka buuxaan boob iyo xaqdarro. Fariisiyow indha laaane, marka hore nadiifi gudaha koobka iyo saxanka, si dibaddooduna u noqoto nadiif. Hoog idiin dhacay, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad u ekaataan xabaalaha la malaastay, kuwaas oo dibadda qurux u muuqda, laakiin gudaha ka buuxaan lafaha meydka iyo wasakh kasta. Sidaas oo kale idinka dibadda runtii waxaad dadka ugu muuqataan kuwo xaq ah, laakiin gudaha waxaad ka buuxdaan munaafaqnimo iyo sharci laaan. Hoog idiin dhacday, karraaniyayaasha iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo, waxaad dhisataan qabuuraaha nebiyadii oo aad qurxisaan xarumaha kuwa xaqa ahaa, Waxaad tidhaahdaan, Haddii aynu jirnay wakhtigii awowayaasheen, ma aynu la wadaagi lahayn dhiigga nebiyada. Sidaas darteed waad markhaati furateen naftiinna ah inaad tihiin wiilashii kuwii dilay nebiyada. Iyo idinka buuxiya qiyaasta aabbayaashiinna. Masabeeso, dhalashada abeesada, sidee ka carari doontaan xukunkii jahannamada? Sababtaan darteed, eeg, aniga waxaan idiin soo dirayaa nebiyada iyo kuwa caqliga leh iyo culimada. Qaarkood

waad dili doontaan oo iskutallaabta ku godbi doontaan,
qaarkoodna waxaad karbaashi doontaan shirarkiinna
gudahooda, oo waxaad eryl doontaan magaalo ka magaalo. Si ay
idinkugu soo degto dhiig kasta oo xaq ah oo lagu daadiyay
dhulka, laga bilaabo dhiigii Aabeel kii xaq ahaa ilaa dhiigii
Sakariyo wiilkii Barakiya, kaas oo aad disheen inta u dhaxaysa
macbudka iyo meesha allabariga. Runtii waxaan idinku leeyahay
in waxyaalahan oo dhan ay ku soo degi doonaan qarnigan.
Yeruusaalem Yeruusaalem, tan dishay nebiyada oo dhagax ku
dishay kuwii loo soo diray xaggeeda, immisa jeer ayaan
doonayay inaan soo ururiyo carruurta aadka sida shimbirtu ugu
soo urursho dhasheedii hoostii baalasheeda, laakiin aydnaan
doonaynin. Eeg, guriginna waxaa idiin lagu daayaa isagoo
baabba. Waxaan idiin leeyahay waayo, ma igu arki doontaan
hadda ka bilaabaya ilaa aad tidhaahdaan, Barakaysan yahay kan
ku imaanaya magaca Rabbiga.

24

Ciise markuu ka baxay macbudka ayuu tegayay, xertii-diisuna
waxay u yimaadeen inay tusiyaan dhismayaasha macbudka.
Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaadan arki waxyaalahan

oo dhan? Runtii waxaan idinku leeyahay, halkan dhagax dhagax kale kor saaran ma jiri doono oo aan la dumin. Intuu fadhiyay buurta Saytuunka, xertiisii si gaar ah ayay u yimaadeen iyagoo leh, Noo sheeg goorma waxyaalahan dhici doonaan, iyo waa maxay calaamadda imaatinkaaga iyo dhammaadka wakhtiga? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Iska jira in qof idin khaldamo. Dad badan ayaa iman doona magacayga iyagoo leh, Aniga ayaa ah Masiixa, oo dad badan ayay khiyaanayn doonaan. Waxaad ku dhow doontaan inaad maqashaan dagaallo iyo warar dagaallo, iska jira, ha argagaxina, waayo waa lagama maarmaan in wax walba dhacaan, laakiin weli ma aha dhammaadka. Waayo waxaa kici doona quruun kor quruun iyo boqortooy kor boqortooy, waxaana jiri doona abaaro iyo belaayooyin iyo dhulgariiro meelo kala duwan. Laakiin waxyaalahan oo dhan waa bilowga foosha uurka. Markaas waxay idin gelin doonaan dhibaato oo waxay idin dili doonaan, oo waxaad noqon doontaan kuwa ay neceb yihiin dhammaan quruumaha magacayga daraaddiis. Markaas dad badan ayaa xanaajoon doona, oo midba midka kale ayay khiyaanoon doonaan, oo way is necbaan doonaan. Nebiyada beenta ah oo badan ayaa kici doona, oo ay khiyaamin doonaan dad badan. Sababtoo ah in sharcidarro la badin doono, jacaylka dadka badan ayaa

qaboobaan doona. Kii ilaa ugu dambaysta adkeysta, kaas waa la badbaadin doonaa. Oo waxaa lagu naadin doonaa warkan wanaagsan ee boqortooyada dunida la deggan oo dhan, si uu u noqdo markhaati dhammaan quruumaha, oo markaas ayaa dhammaadku iman doonaa. Marka sidaas darteed aragto karaahiyada baabbaa ee laga hadlay Nebi Daaniyeel oo taagan meel quduus ah, kii akhriyaa ha fahmee. Markaas kuwa Yahuudiya ku jira ha carareen buuraha. Kii saqafka guriga ku jira yaanu soo degin inuu qaado waxyaalaha gurigiisa ka yimaada. Kan beerta ku jira yuusan dib ugu noqon inuu qaado dharkilsa. Hoogay u dhow kuwa uur leh iyo kuwa nuujinaya maalmahaa. Tukasho laakiin si aan baxsashadaadu u dhicin jiilaalka ama maalinta sabtida. Noqon doonta, waayo markaas waxaa jiri doonta dhib weyn oo aan la mid ahu jirin tan iyo bilowgii adduunka ilaa hadda, mana jiri doonto mar dambe. Oo haddii aan la gaabinin maalmahaas, jidhka oo dhan ma badbaadi lahaa, laakiin kuwa la doortay dartood ayaa maalmahaas la gaabinayaa. markaas haddii qof idiin yidhaahdo, Bal eega, halkan waa Masiixa ama Halkan, ha rumaysanina. Waxaa kici doona masiixyo been ah iyo nebiyo been ah, waayo waxay siin doonaan calaamooyin waaweyn iyo yaabab, si ay u khiyaaneeyaan, haddii suurtoagal tahay, xataa kuwa la doortay.

Eeg, waan idiin hore u sheegay. Haddii sidaa darteed ay idinku yiraahdaan, Eeg, cidlada dhexdeeda ayuu ku jiraa, ha bixina. Eeg, qolalka gudaha, ha rumaysanina. Sida hillaaca u baxdo bari oo u muuqato tan iyo galbeed, sidaas ayay u noqon doontaa joogitaanka Wiilka Aadanaha. Meel kasta oo meydku yahay, halkaas ayaa gorgorrada lagu soo uruuri doonaa.

Isla markiiba ka dib dhib-aabka maalmaha kuwaas, qorraxdu waa la madoobayn doonaa, dayaxuna iftiinkeedii ma siin doono, xiddigahuna waxay ka soo dhici doonaan samada, xoogagga samooyinkana waa la gariirin doonaa.

Oo markaas waxaa muuqan doonta calaamadda Wiilka Aadanaha samada dhexdeeda, oo markaas waxay barooranayaan dhammaan qabiilooyinka dhulka, oo waxay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo ku imanaya daruuraha samada dushooda xoog iyo ammaan badan. Wuxuu soo diri doonaa malaaihiisa iyagoo wata cod buun oo cod weyn, oo waxay soo wada ururin doonaan kuwiisa la doortay iyagoo ka soo ururiyaya afarta jiho ee dabaysha, laga bilaabo darafyada samooyinka ilaa darafyadooda kale. Geedka berdaha barashada masaalka. Marka mar hore laamaheedu noqdaan jilicsan oo caleemaha soo baxaan, waxaad garanaysaan in xagaagu u dhow

yahay Sidaas oo kale idinka markaad aragto waxyaalahan oo dhan, ogaada inuu dhow yahay albaabada. Runtii waxaan idinku leeyahay, jiilkan ma dhaafo ilaa ay dhammaan waxyaalahan noqdaan. Samada iyo dhulka way dhammaan doonaan, laakiin erayadaydu ma dhammaan doonaan. Ku saabsan maalintaas iyo saacaddaas, qof ma yaqaan, xataa farriinqaadaysha samooyinka ma yaqaaniin, Aabbahay keligiis mooyee. Sida ay ahaayeen maalihii Nuux, sidaas oo kale ayay ahaan doontaa soomuuqashada Wiilka Aadanaha. Sida oo kale waayo waxay ahaayeen maalimihii ka horreeyay daadka, iyadoo cunaya oo cabbaya, guursan oo guurinaya, ilaa maalintii uu Nuux galay sanduuqa. Mana ay ogaan ilaa uu yimid daadkii weynaa oo uu qaatay dhammaan, sidaas oo kale ayay noqon doontaa muuqashada Wiilka Aadanaha. Markaas laba ayaa jiri doona beerta dhexdeeda, mid waa la qaadi doonaa, midna waa laga tegi doonaa Laba naagood oo shiidaya ayaa mishiinka ku jira, mid waa la qaadaa oo mid waa la daayaa. Dhawra sidaa darteed, waayo ma taqaaniin saacadda Rabbigiinnu ku imanayo. Taas laakiin ogaada in haddii uu ogaan lahaa sayidka guriga waqtiga ilaalada tuuggu yimaado, uu soo jeeday lahaa oo uusan ogolaan lahaa in la dumo gurigiisa. Sababtan aawadeed idinkuna diyaar noqda, waayo saacaddii aydaan u malaynayn Wiilka Aadanahu

wuu imanayaa.

Yaa markaa ah addoonka aaminka ah oo caqliga leh, kan uu sayidkiisu u saaray adeegiddiisa inuu cunto ugu siiyo waqtigooda? Barakaysan yahay addoonka kaas oo sayidkiisu marku yimaado heli doono isagoo sidaas samaynaya. Runtii waxaan idinku leeyahay inuu kor dhamaan hantidiisa saari doono isaga. Haddii laakiin addoonkaas xun qalbigiisa ku yidhaahdo, Sayidkaygu wuu raagtaa inuu yimaado, oo bilaabo inuu garaaco addoommadii isaga la shaqeeyay, cuno oo cabo la kuwa sakhraamaya, Sayidka addoonkaas wuxuu iman doonaa maalinta uusan filayn iyo saacadda uusan aqoon. Wuu laba u gooyn doonaa isaga, oo qaybtii isaga daba ah dadka been-sheegayaasha ah wuu dhigi doonaa; halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo ilkaha jirriqsiga.

25

Markaas boqortooyada samooyinka waxay la mid noqon doontaa toban bikrado, kuwaas oo qaatay lambadhahoodii oo u baxay inay ka hor tagaan arooska. Shan ka iyaga caqli leh ahaayeen, shanta kalena nacasyo ahaayeen. Kuwaas oo

doqonnaa, markay qaadeen lambaadahoodii, saliid kama ay qaadan iyaga. Laakiin kuwa caqliga leh waxay qaadeen saliid oo ay ku jireen weelashooda iyagoo wata laambadahooda. Raagaya aroosku, way hurdo-baxeen dhammaan oo way seexdeen. Habeenka dhexdiisa ayaa qaylo dhacday, eeg aroosku wuu imaanayaa, u baxa inaad la kulantaan. Markaas dhammaan bikradahaas oo dhan ayaa kacay oo waxay qurxiyeen laambadahoodii. Kuwa nacasada ahna waxay ku yidhaahdeen kuwa caqliga leh, naga siiya saliiddinna, waayo siraadahayagu way damayaan. Jawaabeen laakiin kuwa caqliga leh iyagoo leh, waaba intaasoo aan ku filnayn annaga iyo idinka, taga laakiin halkii u badan xagga kuwa iibinaya oo iibsada naftiinna. Intay tageen inay wax iibsadaan ayaa aroosku yimid, kuwii diyaarka ahaana isagay la galeen arooska, albaabkiina waa la xiray. Dambe laakiin waxay yimaadaan bikradaha haray iyagoo leh, Sayidka, Sayidka, noo fur. Kii ama jawaabay ayaa yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, idinka kuma aqaano. Ilaaliya haddaba, waayo ma taqaaniin maalinta iyo saacadda uu Wiilka Aadanaha ku imanayo.

Sida nin safar tegayay oo u yeedhay addoommadiisii oo hantidiisii u dhiibay, Waxuu mid siiyey shan taalento, mid kalena laba, mid kalena hal, mid kasta sida awooda gaarka ah,

markaasuu degdeg u safray. Kii shanta talanti qaatay ayaa tegey, wuxuuna kaga shaqeeeyey, wuxuuna sameeyey shan talanti oo kale. Sidoo kale kii labada lahaa wuxuu helay laba kale. Laakiin kii mid qaatay, tegay, dhulka ku qoday, oo qariyay lacagtii sayidkiisa. Waqti badan ka dib wuxuu yimaadaa sayidka addoommadaas, wuuna la xisaabtamaa iyaga. Oo kii shanta talanti qaatay ayaa soo dhowaaday oo keenay shan talanti oo kale, isagoo leh, Sayidkow, shanta talanti ayaad ii dhiibtay, eeg, shanta talanti oo kale ayaan dushooda ku kasbaday. Sayidkiisu wuxuu ku yidhi, Wanaagsan, addoon wanaagsan oo aamin ah, waxyaalo yar ayaad aamin ku ahayd, waxyaalo badan ayaan kugu dhigi doonaa, gal farxadda sayidkaaga. Kii labada talanti qaatay ayaa soo dhowaaday oo yidhi, Sayidow, laba talanti ayaad ii dhiibtay, eeg, laba talanti oo kale ayaan ku kasbaday. Sayidkiisu wuxuu ku yidhi, Wanaagsan, addoon wanaagsan oo aamin ah, waxyaalaha yar aad ku aamin ahayd, kuwa badan ayaan kugu dhigi doonaa, gal farxadda Sayidkaaga. Kii talantiga hal qaatay ayaa soo dhowaaday oo yidhi, Sayidkow, waan ku ogaa inaad tahay nin adag oo goosta meeshii aadan wax ku beeran, oo ururiya meeshii aadan wax ku kala firdhinin, Oo anigoo baqay ayaan tegey oo talantiga kaaga dhulka ku qariyey, eeg, waad haysataa kaaga. Sayidkiisii ayaa jawaabay oo ku yidhi,

Addoon xun oo caajis ah, waad ogayd inaan goosto meel aanan ku beeran, oo aan soo ururiyo halka aanan wax ku kala firdhin. Sidaa darteed waxay lagama maarmaan ahayd inaad lacagtayda caddaanka ah ku riddid ganacsatada lacagta, oo markaan imaan lahaa waxaan heli lahaa waxayga iyo ribada. Sidaa darteed ka qaada isaga talantiga oo sii kii haysta tobanka talantiyo. Qofka wax haysta oo dhan waa la siin doonaa wuuna badan doonaa, laakiin qofka waxba haysan, xataa waxa uu leeyahay waa laga qaadi doonaa. Oo addoonka aan waxba tarayn ku tuurid gudcurka dibadda ah, halkaas waxaa jiri doonaa oohinta iyo jirriqsiga ilkaha.

Laakiin markuu yimaado Wiilka Aadanaha sharaftiisa dhexdeeda, iyo dhammaan ergayaasha quduuska ah oo la socda, markaas wuxuu fadhiisan doonaa carshiga sharaftiisa korka. Dhammaan quruumaha ayaa hortiisa lagu soo ururin doonaa, oo wuxuu iyaga isaga ka kala sooci doonaa sida adhijirku u kala sooco idaha iyo riyaha. Wuxuu dhigi doonaa idaha midigtiisa, riyaha bidixdiisa. Markaas wuxuu boqorku ku odhan doonaa kuwa midigtiisa jira, Kaalaya kuwa barakaysan ee Aabbahay, dhaxla boqortooyada laydinku diyaariyay tan iyo aasaaska adduunka. Waan gaajoonayay, waad iga quudiseen, waan oomayay, waad i cabsiiseen, shisheeye baan ahaa, waad i soo

dhawaysateen. Qaawan baan ahaa, waad i dedday, waan bukooday, waad i soo booqatay, xabsiga ayaan ku jiray, waad ii timaadeen. Markaas kuwa xaqa ah ayaa ugu jawaabi doona isaga iyagoo leh, Sayidow, goorma ku aragnay adigoo gaajaysan oo aannu ku quudinay, ama adigoo harraadsan oo aannu cabsiiney? Goorma laakiin ku aragnay adigoo shisheeye ah oo aan ku soo ururinnay, ama adigoo qaawan ah oo aan ku dharnay? Goormaase ku aragnay adoo taag daran ama xabsi ku jira, oo aan kuu nimid? Boqorka oo jawaabaya wuxuu ku odhan doonaa iyaga, runtii waxaan idinku leeyahay, wixii aad u samayseen mid ka mid ah kuwan walaalahayga ugu yar, anigaad u samayseen. Markaas wuxuu ku odhan doonaa kuwa bidixda ka jooga, Iga taga, kuwa habaaran, oo gala dabka daaimka ah oo loo diyaariyay shaydaanka iyo farriinlayaashiisa. Waayo waan gaajoonayay, oo idinku cunto ima aydaan siin, waan oommanayay, oo idinku cabitaan ima aydaan siin, Qariib baan ahaa, oo ima aydaan soo dhaweyn, qaawan baan ahaa, oo ima aydaan dhar siin, taag daran baan ahaa oo xabsiga ku jiray, oo ima aydaan booqan. Markaas waxay ugu jawaabi doonaan isaga iyagoo leh, Sayidow, goorma ku aragnay adigoo gaajaysan ama oomaysan ama qariib ama qaawan ama taag daran ama xabsi ku jira, oo aannu kuu adeegaynin? Markaas wuxuu ugu jawaabi

doonaa iyaga isagoo leh, Runtii waxaan idinku leeyahay, in aydaan u samayn mid kuwan ugu yar ka mid ah, anigana iima aydaan samayn. Oo kuwan waxay tagayaan ciqaab weligiis ah, kuwa xaqa ah se waxay tagayaan nolol weligiis ah.

26

Oo waxay noqotay markii Ciise dhammeeyey erayadaas oo dhan, wuxuu ku yidhi xertiisii, Waad ogtihiin in laba maalmood ka dib Iidda Kormaridda dhici doonto, oo Wiilka Aadanaha la gacangelin doono si loo iskutallaabto. Markaas waxaa la isu soo ururiyey wadaaddadii sare iyo karraanigii iyo odayaashii dadka, oo waxay galeen barxaddii wadaadkii sare kii la odhan jiray Kayafa. Oo waxay isla tashadeen si ay Ciise khiyaano ku qabsadaan oo ay dilaan. Waxay lahaayeen laakiin, Ma aha inta lagu jiro ciidda, si buuq ugu dhex dhicin dadka.

Ciise markuu joogay Betani oo ku sugnaa guriga Simoon barasku, Naag baa u soo dhowaaday isagoo sita weelka alabaster oo cadar aad u qaaliya ah, waxayna ku shubatay madaxiisa isagoo jiifsan. Laakiin markay arkeen, xertii isaga way cadhoodeen iyagoo leh, Waa maxay baabbaaan tan? Wuu kari lahaa, waayo cadarkan

tan waa la iibsan kari lahaa lacag badan oo la siin kari lahaa masaakiinta. Ciise markuu ogaaday ayuu ku yidhi iyaga, maxaad dhibaatooyin u siinaysaan naagta? Waayo, shaqo wanaagsan ayay ii samaysay. Masaakiinta waayo had iyo jeer waad la jirtaan, aniga laakiin had iyo jeer ima lihidin. Waayo tan waxay shubatay cadarkan korka jidhkayga si ay iigu diyaariso aasidda. Runtii waxaan idinku leeyahay, meel kasta oo lagu naadiyey khabaarka wanaagsan kan gudaha adduunka oo dhan, waxaa sidoo kale laga sheegi doonaa waxa tan samaysay si loo xusuusto iyada.

Markaas mid ka mid ah laba iyo tobanka, kan la yidhaahdo Yuhuudh Iskariyood, ayaa u tegey wadaaddada sare oo ku yidhi, Maxaad rabtaan inaad i siisaan, oo anna waxaan idiin gacangelin doonaa isaga? Laakiin waxay siiyeen soddon xabbo oo lacag ah. Markaas ka dib wuxuu doondoonaayay fursad si uu isaga ugu khiyaano galo.

Maalintii kowaad ee Kibista aan Khamiirka lahayn, xertii waxay u yimaadeen Ciise iyagoo ku leh, Xagee doonaysaa inaan kuu diyaarino inaad cunto Kormaridda? Laakiin wuxuu yidhi, Taga magaalada oo u sheega ninkaa, Macalinka wuxuu leeyahay: Waqtigaygu waa dhow yahay, gurigaaga ayaan Kormaridda kula

samayn doonaa xertayda. Xertii way sameeyeen sidii Ciise ugu amray, oo waxay diyaariyeen Kormaridda. Fiidkii dhacay ayuu la jiiifay laba-iyo-tobanka. Oo intay cunayeen ayuu yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay in mid idinka mid ah iga gacangelin doono. Iyagoo aad u murugoobaya ayay bilaabeen inay mid kasta oo iyaga ahu ku yiraahdo, Miyaanan ahay aniga, Sayidkow? Kii jawaabay ayaa yidhi, Kii gacantiisa xeedhada ila geliyey, kaasaa i gacangelin doona. Wiilka aadanaha runtii wuu tagayaa sida loogu qoray, laakiin hoogay ninka kaas oo wiilka aadanaha lagu khiyaaneeyo. Waxay isaga u fiicnaan lahayd haddii aan ninka kaas la dhalin. Jawaabay laakiin Yuhuudh kii gacangeliyey isaga yidhi, Miyaanan ahay aniga, Macallinka? Wuxuu ku yidhi isaga, Adigu waad tidhi. Intay cunayeen, Ciise ayaa qaatay rootiga oo mahad celiyay, jebiyay oo siinayay xerta, oo yidhi, Qaata, cuna, tani waa jirkayga. Wuxuu qaatay koobka oo mahad celiyey, markaasuu siiyey iyaga isagoo leh, Dhammaan ka cabba. Tani waayo waa dhiigga kayga kan axdiga cusub, kan dadka badan aawadiis loo daadiyayo si dembiyo loo cafiyo. Waxaan idiin leeyahay in aan hadda ka bilaabo aan ka cabbi doonin midhahan canabka ilaa maalintaas markaan idinka la cabbo cusub boqortooyada Aabbahayga

Oo markay heeseen ayay u baxeen xagga buurta saytuunka.

Markaas Ciise wuxuu ku yidhi iyaga Dhammaantiin idinka waxaad habeenkan iigu noqon doontaan kuwa la yaabiya, waayo waa la qoray, waan dhufan doonaa adhijirka, oo idaha adhiguna way kala firdhi doonaan.

Laakiin kadib markaan sara kaco, waxaan idinka horkici doonaa Galili. Butros ayaa jawaabay oo ku yidhi, Haddii dhammaan ku turunturoon geliyaan adiga, aniga weligay ku turunturoon gelin doono. Ciise wuxuu ku yidhi, Runtii waxaan kugu leeyahay in habeenkan, ka hor inta aan diiqdu qaylin, saddex jeer aad i diidi doonto. Butros wuxuu ku yidhi: Xataa haddii ay lagama maarmaan tahay inaan kula dhinto, ma diidi doono. Si la mid ah, xertii oo dhammu sidaas bay yidhaahdeen.

Markaas Ciise ayaa iyaga la yimid meel la yidhaahdo Gethsemane, oo wuxuu xerta ku yidhi, Halkan fadhiista ilaa aan halkaas tegey oo aan soo tukaado. Oo markuu kaxeeyay Butros iyo labadii wiil ee Sebedi, ayuu bilaabay inuu murugoodo oo dhibaato. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Naftaydu aad bay u murugaysan tahay ilaa dhimashada, halkan joogta oo ila dhawra. Oo intuu in yar hore u socday ayuu wejigiisa ku dhacay isagoo tukanaya oo leh, Aabahayow, haddii ay suurtagal tahay, koobkan ha iga gudbo, laakiin ma sida aan doonayo, laakiin sida

aad doonayso. Wuxuu u yimid xertii, wuuna ka helay iyagoo seexanaya, markaasuu Butros ku yidhi, Sidaas ma aydaan awoodin inaad saac keliya ila soo jirataad? Feejignaada oo tukada, si aydaan u galin jirrabid, ruuxu runtii rabitaan yahay, laakiin jidhku daciif yahay. Mar labaad ayuu ka tegey oo tukaday isagoo leh, Aabahay, haddii aan koobkan iga gudbi karin haddii aanan cabbin, doonistadaada ha la sameeyo. Oo markuu yimid wuxuu helay iyagoo mar kale hurdaya, waayo indhahoodu way culusnaa. Oo isagoo iyaga ka tegey, mar kale ayuu tukaday, isagoo mar saddexaad isla erayga yidhi. Markaas wuxuu u yimaadaa xertiisa oo wuxuu ku yidhaahda iyaga, Ma weli hurdaan oo ma nastaan? Eeg, saacaddii way soo dhowaatay, oo Wiilka Aadanaha waxaa lagu gacangalinayaa gacmaha dembilayaasha. Kaca, aan tagno. Eeg, wuxuu soo dhowaadey kii i gacangelinaya.

Oo intuu weli hadlayay, bal eeg, Yuhuudh oo ahaa mid ka mid ah laba iyo tobanka ayaa yimid, oo waxaa la socday dad faro badan oo wata seefo iyo ulo, oo ka yimid wadaaddada sare iyo odayaasha dadka. Kii isaga gacangelinayay ayaa iyaga calaamad siiyay isagoo leh, Kan aan dhunkado, isagaa weeye, qabta. Oo markiiba ayuu u soo dhowaaday Ciise oo yidhi, Nabad, Macallin, oo dhunkaday isaga. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, Saaxiib, waxa

aad u timid. Markaas intay soo dhowaadeen ayay gacmaha saareen Ciise oo ay qabteen. Oo bal eeg, mid ka mid ah kuwii Ciise la jiray ayaa gacanta fidiyey oo seefiisii jiray, oo wuxuu garaacay addoonkii wadaadka sare oo dhegtiisii ka gooyay. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi, Seeftaada ku celi meesheeda, waayo dhammaan kuwa seefta qaata seefta ayay ku dhiman doonaan. Mise waxaad u maleynaysaa inaan awoodi karin hadda inaan baryo aabbahay, oo uu ii soo diyaarin doono in ka badan laba iyo toban legiyo oo wargeeyayaal ah? Sidee haddaba qorniimaha u buuxsamaan in sidaas lagama maarmaan tahay inay dhacdo? Saacaddaas Ciise wuxuu ku yidhi dadkii badnaa, Sida tuug baad iigu soo baxdeen seefaha iyo ulaha, si aad ii qabsataan. Maalin kasta waxaan dhexdiinna fadhiyey anoo wax ku baraya macbudka, mana aydaan i qabsan. Tani laakiin dhammaanteed noqotay si ay u buuxsamaan qoraallada nebiyada. Markaas xertii oo dhammu, iyagoo ka tegay isaga, way carareen.

Kuwii qabtay Ciise ayaa u kaxeeyey Kayafa oo ahaa wadaadka sare, halkaas oo ay ku soo urureen qorayaashii iyo odayaashii. Butros wuxuu isaga ka raacayay meel fog ilaa barxadda wadaadka sare, oo markuu gudaha galay wuxuu la fadhiistay shaqaalayaasha si uu u arko dhammaadka. Wadaaddada sare iyo

waayeelada iyo golaha oo dhan waxay doonayeen markhaati been ah oo ku saabsan Ciise si ay u dilaan isaga. Iyo ma ay helin, oo in kastoo markhaatiyo been ah oo badan soo socday, ma ay helin. Laakiin dabadeed waxaa soo socday laba markhaatiyo been ah. Waxaan idhi, Kan wuxuu yidhi, Waxaan awoodi karaa inaan burburiyo macbudka Ilaaha oo aan saddex maalmood ku dhiso. Markaasaa wadaadkii sare kacay oo ku yidhi, miyaadan waxba ka jawaabaysan? Maxay kuwan kugu marag furaan? Ciise wuu aamusay. Wadaadka sare oo jawaabaya ayaa ku yidhi isaga, Waxaan kugu dhaarinayaa Ilaaha nool inaad noogu sheegtid haddii aad tahay Masiixa, wiilka Ilaaha. Ciise wuxuu ku yidhi: Adigu waad sheegtay, laakiin waxaan idinku leeyahay, hadda ka bilaabaya waxaad arki doontaan Wiilka Aadanaha oo fadhiya midigtii xoogga iyo kan ku imanaya daruuraha samada. Markaas wadaadkii sare wuu dildillaaciyey dharkiisii isagoo leh in uu caytamay, maxaa weli baahi u leennahay markhaatiyaal? Eeg, hadda waxaad maqasheen caydii uu caytamay. Maxay idiin u egtahay? Laakiin iyagoo jawaabay ayay yidhi, Eed dhimasho ayuu leeyahay. Markaas ayay wejigiisa ku tufeen oo garaaceen isaga, kuwa kalena way tumeen. iyagoo leh, nagu sii sheeg wax ku saabsan mustaqbalka, Masiixow, yaa ah kan ku dhuftay?

Laakiin Peter dibadda ayuu ku fadhiyey barxadda, markaasaa

waxaa u timid gabadh yar oo leh, Adiguna waxaad la jirtay Ciise kii reer Galili. Laakiin wuxuu diiday iyaga oo dhan hortooda isagoo leh, Ma aqaano waxa aad sheegtaa. Markuu baxay oo uu galay iridda, gabadh kale ayaa aragtay, oo waxay ku tidhi dadka halkaas joogay, Kanna wuxuu la jiray Ciise Naasaraawiga. Oo haddana wuu ku diiday isagoo dhaartay inuusan aqoon ninka. Wax yar ka dib, kuwii taagnaa ayaa u soo dhowaaday Butros oo waxay ku yidhaahdeen, Runtii adigu waxaad ka mid tahay iyaga, waayo hadalkaagu waa ku caddaynayaa. Markaas wuxuu bilaabay inuu habaaro oo dhaarto inuusan aqaanayn ninka. Isla markiiba ayaa digaagii qayliyay. Oo wuxuu Butros xusuustay erayga Ciise uu ku yidhi isaga in ka hor inta aan diiqdu qaylin, saddex jeer waad i diidi doontaa, oo intuu dibadda u baxay ayuu si qadhaadh u ooyay.

27

Subaxdii markay timid, wadaaddada sare oo dhan iyo odayaasha dadka ayaa talo kula qaatay Ciise si ay u dilaan. Oo markay xidheen ayay kaxeeyeen oo u dhiibeen isaga Pontius Pilate oo ahaa taliyaha.

Markaas Yuhuudh kii isaga gacangeliyey markuu arkay in la xukumay, wuu nadmay oo soddonkii xabbo ee lacagta ahaa ayuu u celiyey wadaaddadii sare iyo waayeelladii. Wuxuu yidhi, Waan dembaabay oo waxaan gacangeliyey dhiig aan eedda lahayn. Laakiin way yidhaahdeen, Maxay noogu tahay taas? Adiga arki doontaa. Wuxuu lacagtii qadhaadha macbudka gudihiiisa ku tuuray, dabadeedna wuu baxay oo isu dhejiyey. Wadaaddada sare markay qaadeen lacagtii qaniinka ah waxay yidhaahdeen, Ma loo oggola in la tuuro iyaga gudaha khasnadda, maadaama ay tahay qiimaha dhiigga. Tallaabo qaadanaya laakiin, waxay lacagtoodii kaga iibsadeen beerta dheryasameeyaha si loo aaso shisheeyayaasha. Sidaas darteed beertaas waxaa lagu magacaabay Beer Dhiig ilaa maanta. Markaas waxaa la buuxiyey wixii lagu yidhi Nebi Yeremyaah markuu yidhi, Waxay qaadeen soddonkii xabbadood ee lacagta ahaa, qiimihii kii la qiimeeyey, kaasoo reer binu Israaiil qiimeeyeen, Waxay siiyeen beerta dheryasameeyaha, sida Rabbigu ii amray.

Ciise laakiin wuxuu taagay hortii hogaamiyaha, oo hogaamiyuhu wuxuu weyddiiyay isaga oo leh, Adigu ma waxaad tahay boqorka Yuhuudda? Ciise laakiin wuxuu ku yidhi isaga, Adigu waad sheegeysaa. Markii wadaaddada sare iyo odayaashu ku eedaynayeen, waxba kuma uu jawaabin. Markaas Bilaatos

wuxuu ku yidhi, Miyaadan maqleyn waxyaalaha badan ee lagugu marag furayo? Oo uma uu jawaabay isaga xataa hal eray, sidaas darteed hogaamiyuhu aad buu u yaabtay. Ciid kasta waxaa caado ahaa in hogaamiyuhu uu dadka weynaha u sii daayo hal maxbuus oo ay rabeen. Waxay lahaayeen markaas maxbuus caan ah oo la odhan jiray Barabbas. Markay urureen sidaas darteed, Bilaatos baa ku yidhi iyaga, Yaa doonaysaan inaan sii daayo idiin? Barabaas ama Ciise kan la yidhaahdo Masiixa? Wuu ogaa in masayr darteed ay u gacangeliyeen isaga. Isaga oo fadhiya barxadda korkeeda, ayaa naagtiisii u dirtay oo ku tidhi, Ha yeelin wax adiga iyo ninka xaqa ah ee, waayo wax badan ayaan maanta riyo ku arkay oo uu sabab u ahaa. Wadaaddada sare iyo odayaashu waxay ku qanciyeen dadka badnaa inay weyddiistaan Barabbas, laakiin Ciise ay baabbiyaan. Jawaabaya laakiin hogaamiyuhu wuxuu ku yidhi iyaga, Midkee baad rabtani labada ka mid ah aan idiin sii daayo? Kuwa laakiin waxay yidhaahdeen, Barabbas. Bilaatos wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaan haddaba ku samayn doonaa Ciise kan la yidhaahdo Masiixa? Dhammaantood waxay ku yidhaahdeen isaga, Ha la iskutallaabeeyo. Laakiin taliyuhu wuxuu yidhi, Maxaa waxa xun uu sameeyey? Laakiin iyagu aad bay u qayliyeen iyagoo leh, Ha la iskutallaabto. Laakiin Bilaatos

markuu arkay in waxba aan faaiido lahayn, balse buuq badan uu dhacayo, biyo buu qaatay oo gacmihiisa ku maydhay dadka badnaa hortooda isagoo leh, Anigu waxaan ka eed laahay dhiigga ninkan xaqa ah, idinkaa arki doonta. Dadkii oo dhan ayaa jawaabay oo yidhi, Dhiiggiisu ha nagu soo degtee annaga iyo carruurteenna. Markaas wuxuu u siidaayay iyaga Barabbas, laakiin Ciise, markuu karbaashay ka dib, wuxuu u dhiibay si lagu qodho iskutallaabta.

Markaas askartii hogaamiyaha ayaa Ciise gudaha guriga taliska u qaadday oo kooxdii oo dhan ayay isaga kor u soo ururiyeen Oo markay isaga qaadeen dharkiisa ayay u geliyeen khamiis casaan ah, Oo tolayey taaj ka qodxan ayay madaxiisa saareen, cawsduarna gacanta midig ayay saareen. Jilba joogsadayeyna hortiiisa ayay kaga majaajiloodeen iyagoo leh, Farax, Boqorka Yuhuudda. Oo markay candhuufeen isaga, waxay qaadeen cawska oo waxay ku garaacayeen madaxiisa. Markii ay isaga ku majaajiloodeen, waxay isaga ka bixiyeen khamiiska oo ay isaga u xidheen dhararkiisa, markaasay isaga u kaxeeyeen si loo qarmaambiyo.

Markay baxayeen, waxay heleen nin reer Kurayni ah oo magiciisa la odhan jiray Siimoon, oo waxay ku qasbeen inuu

qaado iskutallaabtiisa. Oo markay yimaadeen meel la yidhaahdo Golgothaa, taas oo ah meel la yidhaahdo dhakada, Waxay siiyeen khal xanjad lagu qasey inuu cabbo, laakiin markuu dhadhay, ma doonin inuu cabbo. Markaasay iskutallaabiyeen, laakiin ka dib ayay dharkiisa u qaybiyeen iyagoo saam tuuraya. Iyagoo fadhiya ayay isaga halkaas ilaalinayeen. Oo waxay madaxiisa kor saareen sababtiisa oo qoran, Kanu waa Ciise, Boqorka Yuhuudda. Markaas laba tuug ayaa lagu iskutallaabay isaga, mid midigtiisa iyo mid bidixdiisa. Kuwii ag marayay ayaa caytamamay isaga iyagoo lulaya madaxyadooda iyo iyagoo leh, Kan macbudka dumiya oo saddex maalmood ku dhisa, naftaada badbaadi, haddii aad tahay wiilka Ilaah, iskutallaabta ka deg. Si la mid ah, wadaaddada sare oo la socday qorayaasha, odayaasha iyo Fariisiyiinta iyagoo ku majaajilaya ayaa yidhi, Kuwa kale ayuu badbaadiyey, laakiin naftiisa ma badbaadin karo. Haddii uu yahay boqorka Israaiil, hadda ha ka soo dego salibka, oo aynu rumaysan doonnaa isaga. Wuxuu ku aaminay Ilaah, ha samatabbixiyo hadda isaga, haddii uu doonayo isaga, waayo wuxuu yidhi in aan ahay wiilka Ilaah. Sidoo kale tuugadii lagu iskutallaabiyey isaga ayaa canaanayey isaga.

Laga laakiin saacadda lixaad, mugdi baa ku dhacay dhulka oo dhan ilaa saacadda sagaalaad. Ku saabsan saacadda sagaalaad,

Ciise wuxuu cod weyn ku qayliyay, isagoo leh, Eli Eli, lama sabachthani? Taasi waxay tahay, Ilaahayga, Ilaahayga, maxaad ii daysey? Qaar laakiin kuwa halkaas taagnaa oo maqlay waxay yidhaahdeen, Kan wuxuu u yeedhayaa Eliyas. Oo markiiba mid ka mid ah iyaga ayaa ordayay, qaatay shuunjo, buuxiyay khal, geliyay cawsduur, oo siiyay isaga cabbitaan. Kuwa kale oo hadhay waxay yiraahdeen, Ka daa, aan aragno haddii Eliyas yimaado inuu badbaadiso isaga. Laakiin Ciise mar labaad ayuu cod weyn ku qayliyey, dabadeedna ruuxii wuu siidaayay. Oo eeg, daahkii macbudka waa lagu kala jeexay laba qaybood oo laga bilaabay xagga sare ilaa xagga hoose, oo dhulkiina waa la gariiriyey, oo dhagaxyadiina way kala jeexmeen. Xabaalihii waa la furay, oo meydadkii badan ee quduusiintii hurdada ahayd ayaa la kiciyey. Oo baxay xabaalaha ka dib soo saaristiisa, waxay galeen magaalada quduuska ah, waxayna u muuqdeen dad badan. Boqol-u-taliyaha iyo kuwii la joogay oo Ciise ilaalinayay, markay arkeen dhulgariirka iyo waxyaalihii dhacay, aad bay u cabsadeen iyagoo leh, Runtii kanu wuxuu ahaa Wiilka Ilaah. Waxaa halkaas joogay dumar badan oo meel fog ka daawanayay, kuwaas oo Ciise ka soo raacay Galili iyagoo u adeegayay. Kuwaas waxaa ka mid ahayd Mariya Magdalene, iyo Mariya oo ahayd hooyadii Yacquub iyo Yoose, iyo hooyadii wiilashii Sebedi.

Fiidkii ayaa dhacay, waxaana yimid nin taajir ah oo ka yimid Arimathea, magiciisana la odhan jiray Yuusuf, kaasoo isna xer u noqday Ciise. Ninkani wuxuu u soo dhowaaday Bilaatos oo weyddiistay meydka Ciise. Markaas Bilaatos wuxuu amar bixiyey in la siiyo meydka. Yuusuf markuu jirka qaatay ayuu maro linen nadiif ah ku duubay. Wuxuu dhigay xabaalka cusub ee uu isagu dhagaxa ka soo qoday, wuxuuna giringiriyey dhagax weyn albaabka xabaalka, markaasuu tegey. Waxay joogeen halkaas Maryan Magdalene iyo Maryan kale, iyagoo fadhiya xabaalka hortiisa.

Maalintii xigta, taas oo ahayd maalinta ka dambaysa diyaarinta, wadaaddadii sare iyo Fariisiyiintii ayaa u soo ururay Bilaatos Iyagoo leh, Sayidow, waxaan soo xusuusannay in kii khiyaanada ahaa yidhi, isagoo weli nool yahay, Saddex maalmood ka dib waan sara kacayaa. Sidaa daraaddeed amar in la xaqiijiyo qabriga ilaa maalinta saddexaad, waaba intaasoo xertii isaga ay yimaadaan habeenka oo ay xadaan isaga oo ay dadka ku yiraahdaan, wuxuu ka sara kacay kuwii dhintay, oo khaldaadka dambe wuxuu noqon doonaa mid ka sii daran kii kowaad. Bilaatos wuxuu ku yidhi iyaga, Waardiye baad haysataan, taga oo ammaan u yeela sida aad taqaaniin. Kuwa tegay ayaa amaanay qabriga iyagoo shaabadeeyay dhagaxa, ilaalada la jirtay.

Dambe sabtiyo, markii waagii u baryayay maalinta kowaad ee sabtiyada, waxaa timid Maryan Magdalene iyo Maryan kale inay arkaan xabaalka. Oo bal eeg, dhulgariir weyn ayaa dhacay, waayo malaaiig Rabbiga ah ayaa samada ka soo degay oo soo dhowaaday oo dhagaxii albaabka ka giringiriyey, wuxuuna kor saarnaa. Wuxuu ahaa, laakiin qaabkiisu wuxuu ahaa sida hillaac, dharkiisuna wuxuu ahaa cad sida baraf. Cabsidiisa awgeed ayaa kuwii ilaalinayay gariirteen oo waxay noqdeen sida dad dhintay. Malaagtii ayaa ugu jawaabtay dumarka, Ha baqina idinka, waayo waan ogahay inaad doondoonaaysaan Ciise kii la iskutallaabiyey. Ma joogo halkan, waayo wuu sara kacay sida uu yidhi. Kaalaya oo arka meesha uu jifay Sayidka. Oo degdeg u taga oo u sheega ardaydiisa inuu ka sara kacay kuwii dhintay, oo bal eega, wuu idin hor maraa xagga Galili, halkaas ayaad isaga ku arki doontaan, bal eega, waan idiin sheegay. Oo markay degdeg uga baxeen qabriga iyagoo cabsi iyo farxad weyn qaba, ayay u ordeen inay xertii isaga u sheegaan. Sidii ay u socdeen inay u warramaan xertiisii, oo bal eeg, Ciise ayaa ka hor yimid iyaga isagoo leh, Farxa. Iyaga se markay soo dhowaadeen ayay qabtay caghiisa oo caabudeen isaga. Markaas Ciise wuxuu ku

yidhi iyaga, Ha baqina, taga oo u sheega walaalahayga inay tagaan Galili, oo halkaas ayay igu arki doonaan.

Markay socdeen, eeg, qaar ka mid ah ilaalada oo magaalada yimid ayaa wadaaddada sare u warramay dhammaan waxyaalihii dhacay. Markay la urureen waayeelada oo ay talo qaadanayeen, lacag qadhaadh oo ku filan ayay siiyeen askartii iyagoo leh, Sheega in xertiisii habeennimada yimid oo ay isaga xadeen annagoo hurdayno. Haddii tani la maqlo taliyaha, annaga aynu qancin doonnaa isaga oo idinka welwel laaan ka dhigi doonnaa. Kuwa laakiin qaatay lacagta qadhaadh, waxay sameyeen sidii loo baray. Oo waxaa la faafiyay eraygan dhexda Yuhuudda ilaa maanta.

Laakiin kow iyo tobankii xer waxay tageen Galili, buurtii uu Ciise ballan ugu dhigay. Oo markay arkeen, way u sujuudeen, laakiin qaar way shaki galeen. Ciise baa u soo dhowaaday oo la hadlay iyaga, isagoo leh, Waxaa la i siiyey awood guddi oo dhan samada iyo dhulka korkeeda. Markii aad tagtaan, ka dhiga dhammaan quruumaha xer-aamin, idinkoo ku baabtiisaya magaca Aabbaha iyo Wiilka iyo Ruuxa Quduuska ah. Barashada iyaga inay dhawraan wax walba oo aan idiinku amray, oo bal eega, aniga waxaan idinla jiraa maalmaha oo dhan ilaa dhammaadka

wakhtiga. Aamiin.

Bixitaanka

1

Kuwan waa magacyada wiilasha Israaiil ee galay Masar oo la socday Yacquub aabbahood, mid kastaa wuxuu la galay qoysaskiisa oo dhan. Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan, iyo Naphtali, Gad, iyo Asher. Yuusuf laakiin wuxuu ku jiray Masar, waxayna ahaayeen dhammaan dadkii ka soo farcamay Yacquub shan iyo toddobaatan. Yuusuf wuu dhintay, iyo walaalihiisii oo dhan, iyo qarnigaas oo dhan. Wiilashii Israaiil way koreen, wayna tarmeen, wayna noqdeen tiro badan, wayna aad iyo aad u xoog yeesheen, dhulkuna wuu iyaga tarmeeyay. Boqor kale ayaa ka kacay Masar, oo aan aqoon Yuusuf. Wuxuu ku yidhi dadkiisa, bal eega faca wiilasha Israaiil waa tiro badan oo weyn, wayna ka xoog badan yihiin innaga.

Kaalaya sidaa darteed aynu si xeelad leh ula macaamilno iyaga, waaba intaasoo ay ku badan yihiin, oo markii dagaal nagu dhaco, kuwan sidoo kale ay ku darmi doonaan cadaawayaasha, oo ay dagaal nagu sameeyaan, dabadeedna ay ka baxaan dhulka. Oo wuxuu u saaray iyaga kuwa u taliya shaqooyinka, si ay ugu dhibaan shaqooyinka. Waxay dhiseen magaalooyin xooggan Fircoon u ah, Peidhow, iyo Ramesseh, iyo Oon, taas oo ah magaalada Qorraxda. Laakiin sida ay iyaga hoos u dhigayeen, intaas oo kale way sii badnaadeen, oo aad iyo aad bay u xoogaysteen, oo Masriyiintii way ka naxeen wiilashii Israaiil. Oo Masaarida ayaa wiilashii Israaiil xoog ku dulmi ku sameeyeen. Oo dhibaynaya noloshooda shaqooyinka adag, dhoobada iyo samaynta leben, iyo dhammaan shaqooyinka berrimmada, sida dhammaan shaqooyinka ay ku addoonsanayeen iyaga xoog.

Waxaa boqorkii Masaarida ku yidhi umulisadii Cibraaniyiinta, mid magaceeda ahaa Seffoora, iyo tan labaad magaceeda ahaa Fuuca, Wuxuu yidhi, Marka aad umulisaan dumarka Cibraaniyada ah, oo ay diyaar u yihiin inay dhalaan, haddii wiilka lab yahay, dishaa, laakiin haddii gabadh tahay, ilaaliya. Umulisoooyinkii waxay ka baqeen Ilaaha, mana ay samayn sidii uu ku amray boqorkii Masar, wayna nooleeyen wiilashii. Laakiin boqorkii Masar ayaa u yeedhay umulisada, oo wuxuu ku yidhi,

Maxaa sababta aad samayseen shaygan, oo aad nool ka dhigteen carruurta labka ah? Umulisooyinkii waxay Fircoon ku yidhaahdeen, Dumarka Cibraaniyadu ma aha sida dumarka Masar, waayo way dhalaan ka hor inta umulisooyinku u tagaan, markaasay dhaleen. Ilaah si wanaagsan ayuu umulisooyinka ugu sameeyay, dadkuna wuu kordhay, aad buuna u xoogaystay. Maadaama umulisooyinku Ilaah ka cabsadeen, ayay guryaha naftooda u sameeyeen. Fircoon wuxuu amray dadkiisa oo dhan, isagoo leh, Dhammaan wiilka lab oo Cibraaniyada u dhasha, webiga ku tuura, iyo dhammaan dheddig, nool haysta.

2

Wuxuu jiray nin ka mid ah qabiilka Laawi, oo guursaday gabdhaha Laawi. Oo uurka way uuraysatay, oo waxay dhashay wiil, markay arkeen inuu qurxoon yahay, way qariyeen saddex bilood. Maaddaama ay mar dambe kari waayeen inay ilmaha qariyaan, hooyadiis ayaa u qaadatay dambiil, oo ku marisay asfaltopissa, oo ilmaha ku dhex dhigtay, oo dhigtay barkadda webiga agtiisa. Walaashiis ayay meel fog ka eegaysay, si ay u ogaato waxa ku dhici doona.

Gabadhii Fircoon ayaa u degtay inay webiga ku maydhato, addoommadeediina webiga agtiisa ayay sii maraysay. Markay aragtay dambiishii cawlanka ku dhex yiil, addoontii ayay dirtay, wayna qaadatay. Markay furtay waxay aragtay ilmo ooyaya oo ku jira dambiisha, oo gabadhii Fircoon ayaa u naxariistay, oo waxay tidhi, Tani waa mid ka mid ah carruurta Cibraaniyada. Oo walaashiisii waxay ku tidhi gabadha Fircoon, Ma rabtaa inaan kuu yeedho naag nuujisa oo ka mid ah Cibraaniyiinta, oo ay kuu nuujin doonto ilmaha? Gabadha Fircoon ayaa tidhi, Tag. Markaasay gabadhii yar timid oo u yeedhay hooyadii ilmaha. Waxay gabadha Fircoon ku tidhi iyada, Ilaali ii ilmahan, oo nuuji ii, aniguna waxaan ku siin doonaa mushahaar. Markaasay naagtu ilmaha qaadatay oo nuujisay. Markii ilmaha la koray, waxay isaga u keentay gabadha Fircoon, oo wuxuu iyada u noqday wiil, waxayna magacaysay magiciisa Muuse, iyadoo leh, biyaha ayaan isaga ka soo saaray.

Waxay dhacday in maalmahaas badan, Muuse markuu weynaaday, uu u baxay walaalihiis wiilashii Israaiil, oo markuu arkay daalkooda, wuxuu arkay nin Masri ah oo garaacaya nin Cibraani ah oo ka mid ahaa walaalihiis wiilashii Israaiil. Markuu hareeraha eegay halkan iyo halkan, qofna ma arkin, oo wuxuu garaacay Masaarigii, wuxuuna isaga ku qariyay ciidda. Baxay,

laakiin maalinta labaad wuxuu arkay laba nin oo Cibraaniyiin ah oo dagaallamaya, wuxuuna ku yidhi kii xumaanta sameeyay, Maxaad u garaacaysaa deriskaa? Laakiin isagu wuxuu yidhi, Yaa ku magacaabay taliye iyo garsore inoo ah? Miyaad doonaysaa inaad i dishid sida aad shalay u dishay Masaariga? Muuse wuu cabsaday, oo wuxuu yidhi, Haddii sidaas cad u noqday eraygan. Fircoon ayaa maqlay eraygan, wuxuuna doondoonaayay inuu dilo Muuse. Muuse wuxuu ka tegay wejiga Fircoon, wuxuuna degay dhulka Midiyaan, markuu yimid dhulka Midiyaan, wuxuu fadhiistay ceelka agtiisa. Wadaadkii Midyan wuxuu lahaa toddoba gabdhood oo daajinayay idaha aabbahood Yetroo. Markay yimaadeen ayay biyo soo dhaansadeen ilaa ay buuxiyeen hawyada, si ay ugu siyaan biyo idaha aabbahood Yetroo. Markay yimaadeen, adhijirradii ayaa eryay iyaga, laakiin Muuse ayaa kacay oo badbaadiyey iyaga, wuuna biyo u soo dhaamiyey, wuuna waraabiyey idihoodii. Waxay u yimaadeen Raguel oo ahaa aabbahood, markaasuu ku yidhi, Maxaad maanta ugu soo degdegtaan? Laakiin waxay yidhaahden, Nin Masri ah ayaa naga samatabbixiyey adhijirrada, wuuna noo soo dhaamiyey biyo, wuuna waraabiyey idahaenna. Laakiin wuxuu ku yidhi gabdhihiisa, Xaggee jiraa? Maxaad ninka uga tagteen? Haddaba u yeedha si uu rootiga u cuno. Muuse wuxuu la degay

ninkaas, oo wuxuu u guuriyey gabadhiisii Sefora Muuse. Naagtu way uuraysatay oo wiil dhashay, Muusena wuxuu u bixiyay magiciisa Geershom, isagoo leh, Waayo qariib baan ku ahay dal qalaad. Kadib maalmahaas badan, boqorkii Masar wuu dhintay, wiilashii Israaiil way ka taaheen shuqulladii, wayna qayliyeen, oo qayladdoodii Ilaah bay ugu kacday shuqulladii aawadood. Ilaahna wuxuu maqlay taahidoodii, oo Ilaah wuxuu xusuustay axdigii uu la dhigtay Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub. Oo Ilaah wuxuu eegay wiilashii Israaiil, wuuna isu muujiyay iyaga.

3

Muuse wuxuu daajinayay idihii Yetroo oo ahaa soddoggiisa, wadaadkii Midiyaan, markaasuu idihii u hogaamiyey xagga cidlada, wuxuuna yimid buurtii Xoreeb. Waxaa isaga u muuqday Farriinqaadihii Rabbiga oo ku jiray olol dab ah oo ka soo baxay geedka, wuxuuna arkay in geedku dab ku gubayo, laakiin geedku ma gubanayay. Muuse wuxuu yidhi, Waan soo dhaadhici doonaa inaan arko riyaddan weyn, maxaa yeelay geedku ma gubanaayo. Markii Rabbigu arkay inuu soo dhowaanayo inuu arko, Rabbigu wuxuu isaga uga yeedhay geedka, oo yidhi, Muuse, Muuse, isna wuxuu yidhi, waa maxay? Laakiin wuxuu yidhi, halkan ha soo

dhowaan, kabaha ka fur cagahaaga, waayo meeshaad ku taagan tahay waa dhul quduus ah. Wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha aabbahaa, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub. Muuse wuxuu leexiyey wejigiisa, waayo wuxuu ka baqay inuu si toos ah u eego Ilaaha hortiiisa. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Waxaan arkay dhibaataada dadkayga ku sugan Masar, oo waxaan maqlay qayladda ay ka yeedhayaan kormeereyaasha shaqada, waayo waan ogahay xanuunkooda. Waxaan u degay inaan iyaga ka samatabbixiyo gacanta Masaarida, oo aan ka soo bixiyo dhulkaas, oo aan u geliyo dhul wanaagsan oo ballaaran, dhul caano iyo malab ka qulqulaya, meeshii ay degganaan jireen reer Kancaan, iyo reer Xeed, iyo reer Amor, iyo reer Feris, iyo reer Girgaash, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus. Oo hadda eeg, qaylada wiilasha Israaiil waxay ii timid, oo aniguna waan arkay dulmiga ay Masriyiintu ku dulmi leeyihiin. Haddaba kaalay, waxaan kuu soo diri doonaa Fircoon oo ah boqorka Masar, oo waxaad ka soo saari doontaa dadkayga reer binu Israaiil dalka Masar.

Muuse wuxuu Ilaah ku yidhi, Yaa aniga ah, inaan u tago Fircoon oo ah boqorka Masar, iyo inaan ka soo saaro wiilasha Israaiil dhulka Masar? Ilaah baa Muuse ku yidhi, isagoo leh, Waxaan la jiri doonaa adiga, tanuna waxay kuu noqon doontaa calaamad in

aniga ku soo diray: markaad dadkayga ka soo saarto Masar, waxaad Ilaah ugu adeegi doontaan buurtan. Oo Muuse wuxuu Ilaah ku yidhi, Bal eeg, aniga waxaan u bixi doonaa wiilashii Israaiil, oo waxaan ku odhan doonaa, Ilaaha aabbayaasheen ayaa xaggiin ii soo diray. Way i weyddiisan doonaan, Maxay magaciisu yahay? Maxaan ku odhan doonaa? Ilaah wuxuu Muuse ku yidhi isagoo leh, Aniga waxaan ahay Kan Jira, oo wuxuu yidhi, Sidaas waxaad reer binu Israaiil ku odhan doontaa, Kan Jira ayaa idiinka soo diray. Oo Ilaah mar kale wuxuu ku yidhi Muuse, sidaas waxaad ku odhan doontaa wiilasha Israaiil, Rabbiga Ilaaha awowayaasheen, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub, ayaa ii soo diray xaggiinna, tani waa magacayga weligiis ah, iyo xusuus qarniyo qarniyo.

Imanaankaaga sidaa darteed isu soo wada ururso garsoorka waayeelada wiilasha Israaiil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, Rabbiga ah Ilaaha aabayaasheen ayaa ii muuqday aniga, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub, isagoo leh, Booqasho ayaan idinku booqday, iyo wixii badan oo idinku dhacay Masar. Wuxuu yidhi, Waxaan idinka soo bixi doonaa dhibaataada Masriyiinta, oo waxaan idin geeyn doonaa dhulka Kancaaniinta, iyo Xeetiinta, iyo Amoriinta, iyo Feresiinta, iyo Girgaashiinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Yebuusiinta, dhul qulqulaya

caano iyo malab. Waxay maqli doonaan codkaaga, oo waxaad geli doontaa adiga iyo golaha odayaasha Israaiil xagga Fircoon boqorka Masar, oo waxaad ku odhan doontaa, Ilaaha Cibraaniyadu wuu na yeedhay, haddaba waxaan tegaynaa jid saddex maalmood ah oo lamadegaanka ah, si aan Ilaahayaga ugu allabari karno. Laakiin waan ogahay in Fircoon boqorka Masar aanu sii dayn doonin idinka inaad tagto, haddii aan ahayn gacan xoog leh. Oo markaan gacanta taago, waan ku dhufan doonaa Masriyiinta dhammaan yaababka aan ku samayn doono iyaga, oo taas dabadeed wuu sii dayn doonaa idinka. Oo waxaan siin doonaa raalli u noqoshada dadkan hortooda Masriyiinta, oo marka aad baxaysaan, ma tegaysaan idinkoo madhnaan. Laakiin haweeneydu waxay weydiin doontaa deriskeeda iyo qofka guriga la deggan weelal lacag ah, iyo dahab ah, iyo dhar, oo waxaad saari doontaan wiilashiinna iyo gabdhihiinna, oo waxaad dhici doontaan Masriyiinta.

4

Muuse ayaa jawaabay oo yidhi, Haddii aanay ii rumaysan, oo aanay dhagaysan codkayga, waxay dhihi doonaan, Ilaah kuuma muuqan, maxaan ku odhan doonaa iyaga? Rabbigu wuxuu ku

yidhi isaga, Maxay tan ku jirta gacantaada? Isna wuxuu yidhi, Ul. Oo wuxuu yidhi, Tuur iyada dhulka dushiisa, oo wuu tuuray iyada dhulka dushiisa, oo waxay noqotay mas, markaasaa Muuse ka cararay. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, gacanta soo taag, oo dabada qabso, markaasuu gacanta soo taagay oo dabada qabtay, oo waxay noqotay ul gacantiisa dhexdeeda. Si ay kuu rumaysan karaan adiga, in Ilaaha awowayaashooda uu kuu muuqday, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub. Rabbigu mar kale wuxuu isaga ku yidhi, Gacantaada laabta geli, wuuna geliyey gacanta laabtiisa, wuuna ka soo saaray gacanta laabtiisa, oo gacantii waxay noqotay sida baraf cad. Oo haddana wuxuu yidhi, Gacantaada laabta ku geli, markaasuu gacanta laabtiisa ku geliyey, oo markuu ka soo saaray laabtiisa, mar kale waxay ku noqotay midabkii hilibkeeda. Haddii laakiin ayan kuu rumaysan, mana dhagaysan codka calaamadda kowaad, waxay kuu rumaysan doonaan codka calaamadda labaad. Oo waxay noqon doontaa haddii aanay ku rumaysan labadan calaamadood, mana ay dhegaysan codkaaga, waxaad ka qaadan doontaa biyaha webiga, oo waxaad ku shubi doontaa dhulka engegan, oo biyaha aad ka qaadato webiga waxay noqon doonaan dhiig ku dul yaal dhulka engegan. Muuse wuxuu Rabbiga ku yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, ma ahi mid

awood leh tan iyo shalay iyo tan iyo maalinta saddexaad, iyo tan iyo markaad bilowday inaad addoonkaaga la hadashid. Waxaan ahay mid cod taag daran oo carrab gaabis ah. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Yaa ninka afka siiyey? Yaase sameeyey kan dhegoolaha ah iyo kan carrabka la, kan arka iyo kan indha la? Sow aniga Ilaaha ma ahi? Haddaba tag, oo aniga ayaa furi doona afkaaga, oo waxaan ku bari doonaa waxa aad ku hadli doonto. Oo Muuse wuxuu yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, magacaab qof kale oo awooda, kan aad diri doonto. Oo Rabbigu isagoo cadho ku cadhooday Muuse, wuxuu yidhi, sow ma aha Haaruun walaalka reer Laawi? Waan ogahay in isagu hadli doono kuu, oo bal eeg isagu wuu u bixi doonaa inuu kula kulmo, oo markuu ku arko wuu ku farxi doonaa naftiisa gudaheeda. Oo waxaad la hadli doontaa isaga, oo waxaad gelin doontaa erayadayda afkiisa, oo aniga waan furi doonaa afkaaga iyo afkiisa, oo waan bari doonaa idinka waxa aad samayn doontaan. Oo isaga ayaa dadka kuula hadli doona, oo isaga ayaa noqon doona afkaaga, adiga se isaga ayaad u noqon doontaa waxyaalaha Ilaaha. Waxaad gacantaada ku qaadan doontaa ushan tan ee abeeso u rogmatay, oo waxaad iyada ku samayn doontaa calaamooyinka.

Muuse wuu tegey, wuxuuna ku noqday soddoggiis Yetroo, oo wuxuu ku yidhi, Waan tegi doonaa oo waxaan ku noqon doonaa

walaalahay Masar joogta, oo waxaan arki doonaa haddii ay weli nool yihiin. Yetroona wuxuu Muuse ku yidhi, Tag oo caafimaad qabta. Maalmihii badnaa oo dambe, boqorkii Masar wuu dhintay. Rabbigu wuxuu Muuse kula hadlay Midyaan, oo wuxuu ku yidhi, Tag, ka tag oo gal Masar, waayo waxay wada dhinteen kuwii doondoonaayay naftaada. Muuse wuxuu qaatay naagtiisii iyo carruurtiisii, wuxuuna kor u qaaday xoolihii raranka, wuxuuna ku noqday Masar. Muusena wuxuu gacantiisa ku qaatay ushii Ilaah. Yidhi Rabbigu Muuse, markaad socoto oo aad Masar ku soo noqonayso, arag dhammaan yaabka aan gacmahaaga ku siiyay, oo samee iyaga Fircoon hortiisa, aniguse waan adkayn doonaa qalbigiisa, oo isna dadka ma diri doono. Adiga laakiin waxaad Fircoon ku odhan doontaa, waxyaalahan Rabbigu wuxuu leeyahay: Wiilkayga curadka ah waa Israaiil. Waxaan kugu idhi, dadkayga dir si ay iigu adeegaan. Haddii runtii aadan doonayn inaad dirto iyaga, bal arag, aniga waxaan dili doonaa wiilkaaga curadka ah. Waxay dhacday jidka dhexdiisa meeshii degmada in Malaaigtii Rabbiga kula kulantay isaga, oo wuxuu doonayay inuu dilo. Seffoora waxay qaadatay dhagax yar, markaasay guday buuryada wiilkeeda, oo waxay isku tuuratay caghiisa, oo waxay tidhi, Dhiigga guditaanka ilmahayga ayaa taagan. Oo way ka tagtay isaga, maxaa yeelay

waxay tidhi, Dhiigga guduudka ilmahayga wuu joogsaday. Rabbigu wuxuu Haaruun ku yidhi, Tag oo Muuse kaga hor tag cidlada, markaasuu tegey, oo wuxuu kula kulmay buurta Ilaah, wayna isdhunkadeen. Muuse wuxuu Haaruun u sheegay dhammaan erayadii Rabbiga ee uu ku soo diray, iyo dhammaan erayadii uu ku amray. Muuse iyo Haaruun way tageen, oo waxay isu soo ururiyeen golaha odayaasha reer binu Israaiil. Oo Haaruun wuxuu ku hadlay dhammaan erayadaas oo Ilaah kula hadlay Muuse, wuxuuna sameeyey calaamadihii dadka hortooda. Oo dadkii wuu rumaysaday wuuna farxay, sababtoo ah Ilaah wuxuu booqday wiilashii Israaiil, oo sababtoo ah wuxuu arkay dhibaata dooda, markaasuu dadkii foorarsaday oo sujuuday.

5

Oo waxyaalahaas dabadood waxaa galay Muuse iyo Haaruun xagga Fircoon, oo waxay isaga ku yidhaahdeen, waxan yidhaahda Rabbiga ah Ilaaha Israaiil, dir dadkayga si ay cidlada iigu dabaalaan. Markaasaa Fircoon yidhi, Waa ayo aan codkiisa dhegaysan doono si aan u sii daayo wiilashii Israaiil? Anigu Rabbiga ma aqaano, oo Israaiilna ma aan sii dayn doono. Oo

waxay ku yidhaahdaan isaga, Ilaaha Cibraaniyadu wuu na yeedhay, sidaa darteed waxaan tegaynaa jid saddex maalmood ah oo cidlada ah, si aan Rabbiga Ilaahayaga ah ugu allabariyo, waaba intaasoo dhimasho ama dil nagu dhacda. Boqorkii Masar ayaa ku yidhi iyaga, Maxaad Muuse iyo Haaruun ugu leexisaan dadka shaqadooda? Mid kasta oo idinka ahu ha aado shaqadiisa. Oo wuxuu Fircoon yidhi, bal eeg hadda dadku aad buu u badan yahay, haddaba yaanaan iyaga ka joojin shuqulka. Fircoon wuxuu amray kuwa hawlaha dadka khasabta iyo qorayaasha, isagoo leh, Ma dambe lagu dari doono in caws la siiyo dadka samaynta leben, sida shalay iyo maalinta saddexaad, laakiin iyaga qudhoodii ha tageen oo ha soo ururiyeen caws naftooda. Qaabeynta samaynta lebenka ee ay maalin kasta sameeyaan waa inaad iyaga saartaa, oo waxba kama aad qaadi doontid, waayo way hawl laaan yihiin, sababtaas darteed ayay u qayliyeen iyagoo leh, Aan kacno oo aan Ilaahayaga allabarinno. Ha la culeysiyo shaqooyinka dadkan, oo ha ka walaacaan kuwan, oo yaanay ka walaacin erayada madhnaan.

Waxay ku dhaqsanayeen laakiin iyaga kuwa hawsha ku khasba iyo kuwa qoraa, waxayna dadka ku odhan jireen, iyagoo leh, waxyaalahan wuxuu leeyahay Fircoon, mar dambe ma siinayo idinka caws. Idinka laftiinnu socda ururiya naftiinna jebinta

meel kasta oo aad ka heshaan, waayo waxba lagama dhimi doono nidaamka idinka. Oo dadkii waa lagu kala firdhiyey dhulka Masar oo dhan inay soo ururiyaan jajab caws ahaan. Hawl-maareeyayaashu way degdegayeen iyaga, iyagoo leh, Dhammaystira shaqooyinka waajibka ah maalin kasta, sida markii jirrida la siin jiray idiin. Oo waa la karbaashay qorayaashii qowmiga wiilasha Israaiil, kuwa loo magacaabay inay iyaga u taliyaan, oo ay karbaasheen kormeerayaashii Fircoon, iyagoo leh, Maxaad ugu dhammaystirtaan goondooyinkiinna sameynta leben sida shalay iyo maalinta saddexaad, iyo tan maanta? Galay laakiin kuwa qoray wiilashii Israaiil ayaa u qayliyey Fircoon, iyagoo leh, Maxaad sidaas ugu samaysaa addoommadaada? Jebinta ma la siinayo addoommadaada, oo leben ayay nagu leeyihiin sameeya, oo bal eeg addoommadaadii waa la karbaashay, sidaa darteed waxaad dhaawici doontaa dadkaaga. Wuxuu ku yidhi iyaga, Caajis baad tihiin, caajis baad tihiin, sababtaas aawadeed waxaad tidhaahdaan, Aan tagno oo aan Ilaahayaga allabaryo. Haddeer sidaas darteed, markaad tagtaan shaqeeya, waayo buunshu lama siin doono idinka, oo qaabaynta samaysiga leben waa inaad soo celisaan. Qorayaashii wiilashii Israaiil waxay arkeen inay naftoodu xumaanta ku jirto, iyagoo leh, Ma aydaan ka tegi

doonin sameynta lebenka qadarka maalinta loo qoondeeyey. Waxay kulanay Muuse iyo Haaruun oo u imaanayay inay la kulmaan, markay ka soo baxayeen Fircoon. Oo waxay ku yidhaahdeen iyaga, Ilaah ha idin arko oo ha idin xukumo, waayo, waxaad urteenna karaahiyo kaga dhigteen Fircoon hortiisa iyo addoommadiisa hortooda, si seef loogu siiyo gacantiisa inuu nagu dilo. Muuse wuxuu ku noqday Rabbiga, oo wuxuu yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, maxaad u dhibtay dadkan? Maxaadna iigu soo dirtay? Oo tan iyo markii aan u tegay Fircoon si aan magacaaga ugu hadlo, wuxuu dhibay dadkan, oo adigu ma aad samatabbixisin dadkaaga.

6

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Hadda waad arki doontaa waxaan ku samayn doono Fircoon, waayo, gacan xoog leh ayuu ku diri doonaa iyaga, oo cudud sare ayuu kaga tuuray doonaa iyaga dhulkiisa. Ilaahna wuu la hadlay Muuse, oo wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Rabbiga. Waxaan u muuqday Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub anigoo ah Ilaahooda, laakiin magacayga Rabbiga kuma muujin. Oo waxaan la dhigtay axdigayga iyaga, si aan u siiyo iyaga dhulka reer Kancan,

dhulkii ay degganaan jireen. Oo aniga waan maqlay taahida wiilasha Israaiil ee Masriyiintu ay addoonsanayaan, waxaan xusuustay axdigii idinka. Tag, waxaan ku idhi wiilashii Israaiil, idhaahdo, aniga waxaan ahay Rabbiga, oo waxaan idinka soo saari doonaa awoodda Masriyiinta, oo waxaan idinka samatabbixin doonaa addoonsiga, oo waxaan idin furan doonaa gacan sare iyo xukun weyn. Waxaan idinka dhigan doonaa dad ii gaar ah, oo waxaan idiin noqon doonaa Ilaah, waxaadna ogaan doontaan inaan aniga ahay Rabbiga Ilaahiinna ah, kii idinka soo bixiyey dulmigii Masaarida. Oo waxaan idin gelin doonaa dhulka aan gacantayda u fidiyey in aan siiyo Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub, oo waxaan idinka dhaxal ahaan idiin siin doonaa, aniga Rabbiga. Muuse wuxuu sidaas ula hadlay wiilashii Israaiil, laakiin uma ay dhageysteen Muuse qalbi-jabka darteed iyo shuqullada adag darteed. Yiri laakiin Rabbigu Muuse u yiri, Gal, la hadal Fircoon boqorka Masar, si uu u sii daayo wiilasha Israaiil dalkiisa. Muuse wuxuu Rabbiga hortiisa kaga hadlay oo yidhi, Bal eeg, reer binu Israaiil ima dhegaysanin, haddaba sidee buu Fircoon ii dhegaysan doonaa? Aniguna nin aan caqli lahayn baan ahay. Rabbiga wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, wuxuuna amar ku siiyey inay u tagaan Fircoon oo ahaa boqorka Masar, si loo sii daayo reer binu Israaiil dhulka Masar.

Oo kuwan waa madaxdii guryaha qolooyinka aabbahood, wiilashii Ruubeen oo ahaa curadkii Israaiil: Enoog, iyo Falluu, iyo Asroon, iyo Karmee; tanu waa qaraabadii Ruubeen. Wiilashii Simecoon waxay ahaayeen: Yemuueel, Yaamiin, Ehuud, Yaakiin, Saaar, iyo Saauul oo ka dhashay naagta reer Kancaan. Kuwanu waa qolooyinkii wiilashii Simecoon. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Lewi sida qoysaskooda: Gershon, Kohath, iyo Merari, sannadihii nolosha Lewina waxay ahaayeen boqol iyo toddoba iyo soddon. Oo kuwanu waa wiilashii Gershon: Libni iyo Shimei, qoysaska reerkooda. Wiilashii Kaad waxay ahaayeen Amraam, iyo Isaar, iyo Xebroon, iyo Usiieel, oo sannadihii nolosha Kaad waxay ahaayeen boqol iyo soddon iyo saddex sannadood. Wiilashii Meraarii waxay ahaayeen Maaxli iyo Muushi. Kuwanu waa guryihii qolooyinka aabayaasha Laawi sida qaraabadooda. Oo wuxuu Amraan guursaday Yokabed, oo ahayd gabadha walaasha aabbihiis, oo wuxuu u dhalay Haaruun iyo Muuse, iyo Maryan oo ahayd walaashood, sannadihii nolosha Amraanna waxay ahaayeen boqol iyo laba iyo soddon sannadood. Wiilashii Issachar waxay ahaayeen Korah, iyo Naphek, iyo Zechri. Wiilashii Oseiel waxay ahaayeen Misael, iyo Elisafaan, iyo Segrei. Haaruun wuxuu guursaday Eliisabed oo ahayd gabadha Amiinaddaab iyo walaasha Naxshoon, waxayna isaga u dhashay

Naadaab, iyo Abiihuu, iyo Elecaasaar, iyo Iitaamaar. Wiilashii Qorax waxay ahaayeen Asiir, iyo Elqaanah, iyo Abiyaasaar; kuwanu waa qarniyada Qorax. Oo Elecasar ina Haaruun wuxuu guursaday gabdhaha Fuutiyeel, wayna u dhashay Fiinexaas. Kuwanu waa madaxdii qoysaska reer Laawi, sida jilashooda. Kani waa Haaruun iyo Muuse, kuwii Ilaah ku yidhi inay ka soo bixiyaan wiilashii Israaiil dhulkii Masar xoogoodii. Kuwan waa kuwii la hadlay Fircoon oo ahaa boqorka Masar, oo ay soo bixiyeen wiilashii Israaiil dhulka Masar, isaga Haaruun iyo Muuse. Maalintii Rabbigu kula hadlay Muuse dhulka Masar. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, aniga Rabbiga ah, kula hadal Fircoon boqorka Masar waxa aan kuu sheegayo oo dhan. Oo Muuse wuxuu yidhi Rabbiga hortiisa, eeg aniga waxaan ahay mid af-liidato ah, oo sidee buu Fircoon ii maqli doonaa

7

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Bal eeg, waxaan kaa dhigay ilaah Fircoon, oo Haaruun walaalkaa wuxuu noqon doonaa nebigaaga. Adiga laakiin waxaad isaga kula hadli doontaa waxyaalaha oo dhan aan kugu amray, Haaruun oo ah walaalkaa ayaa la hadli doona Fircoon, si uu uga sii daayo wiilashii Israaiil

dhulkiisa. Aniga laakiin waan adkayn doonaa qalbiga Fircoon, oo waan badin doonaa calaamadahayga iyo yaabkayga dhulka Masar. Oo Fircoon ma dhageysanayo idinka, oo waxaan saari doonaa gacantayda Masar dusheeda, oo waxaan ku soo saari doonaa xooggayga dadkayga wiilasha Israaiil dhulka Masar aarsasho weyn. Waxay ogaan doonaan dhammaan Masriyiintu inaan aniga ahay Rabbiga, marka aan gacantayda ku fidiyo Masar, oo waxaan ka soo saari doonaa wiilasha Israaiil dhexdooda. Muuse iyo Haaruun waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray, oo sidaasay yeeleen. Muuse wuxuu ahaa siddeetan sanno, Haaruun oo ahaa walaalkiis wuxuu ahaa saddex iyo siddeetan sanno, markii ay la hadleen Fircoon. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Oo haddii Fircoon idinla hadlo isagoo leh, Noo soo muujiya calaamad ama yaab, waxaad Haaruun oo ah walaalkaa ku tidhaahdaa, Qaado ushada oo dhulka ugu tuur Fircoon hortiisa iyo addoommadiisa hortooda, oo waxay noqon doontaa mas. Muuse iyo Haaruun waxay galeen Fircoon hortiisa iyo adeegayaashiisa hortooda, oo waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray, markaasaa Haaruun ushii ku tuuray Fircoon hortiisa iyo adeegayaashiisa hortooda, oo waxay noqotay mas. Fircoon wuxuu isugu yeedhay raggii xigmadda lahaa ee Masar iyo saaxiriintii, oo falaarsadayaashii

Masriyiintuna waxay sidoo kale ku sameeyeen saaxirnimadoodii. Oo mid kasta wuxuu tuuray ushiisii, waxayna noqdeen masduulaayaal, oo ushii Haaruun ayaa liqday ushahooda kuwaas. Oo qalbiga Fircoon ayaa xoog yeeshay, mana uu dhegaysan iyaga, sida Rabbigu ugu amray iyaga.

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Qalbiga Fircoon wuu adkaday, si uusan u sii dayn dadka. Tag u Fircoon subaxda, bal eeg isagu wuu u baxayaa xagga biyaha, oo waxaad ahaan doontaa mid ka hor yimaada isaga qarka webiga, oo ushii noqotay abeeso waxaad ku qaadi doontaa gacantaada. Oo waxaad ku odhan doontaa isaga, Rabbiga ah Ilaaha Cibraaniyiinta ayaa ii soo diray xaggaaga, isagoo leh, Dir dadkayga si ay iigu adeegaan cidlada, oo bal eeg, ma aadan dhegaysan ilaa hadda. Waxyaalahan wuxuu yidhaahda Rabbiga, tan dhexdeeda waxaad ogaan doontaa inaan aniga Rabbiga ahay, bal eeg, aniga waxaan ku dhufanayaa ushada gacantayda ku jirta biyaha webiga ku jira, oo waxay isu bedeli doontaa dhiig. Kalluunka webiga ku jira way dhiman doonaan, webiguna wuu uri doonaa, Masriyiintuna ma awoodi doonaan inay biyaha webiga ka cabbaan. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, U sheeg Haaruun walaalkaa, qaado ushaada oo gacantaada ku hay, oo gacantaada ku kor fidi biyaha Masar, iyo webiyaashooda, iyo kanaalladooda, iyo

barkadahooda, iyo biyo kasta oo iyaga la ururay, oo waxay noqon doonaan dhiig. Waxayna dhiig noqotay dhulka Masar oo dhan, alwaaxda iyo dhagaxyada gudahooda. Waxay sidaas yeeleen Muuse iyo Haaruun, sida Rabbigu ugu amray iyaga, oo intuu ushiisa kor u qaaday ayuu ku dhuftay biyihii webiga ku jiray Fircoon hortiiisa iyo addoommadiisa hortooda, oo dhammaan biyihii webiga ku jiray wuxuu u beddelay dhiig. Kalluunkii webiga ku jiray wuu dhintay, webiguna wuu uray, Masriyiintuna ma ay awoodi karin inay biyo ka cabbaan webiga, dhiigguna wuxuu ku jiray dhulka Masar oo dhan. Waxay sidoo kale sameeyeen kuwa sixirka sameeya ee Masriyiinta sixirradooda, oo waxaa qalbigii Fircoon adkaatay, oo ma uu dhegaysan iyaga, sida uu yidhi Rabbigu. Jeestay laakiin Fircoon wuxuu galay gurigiisa, oo maskaxdiisana kuma uu dhigin xataa tan. Masriyiintii oo dhan ayaa qoday hareeraha webiga, si ay biyo u cabbaan, mana awoodi karin inay biyo ka cabbaan webiga. Oo waxaa la dhammaystay toddoba maalmood, ka dib markii Rabbigu ku dhufay webiga.

Laakiin Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Fircoon u gal, oo waxaad ku tidhaahdaa, Rabbigu wuxuu leeyahay: Dadkayga sii daa si ay ii adeegaan. Haddii adigu doonaysid inaad dirin, bal eeg, aniga waxaan ku dhufan doonaa dhammaan xuduudahaaga

rahyo. Oo wuxuu webiga ka soo buuqin doonaa rahyo, oo intay kor u kaceen ayay geli doonaan guryahaaga, iyo maqsinnadaha qolalkaaga jiifka, iyo sariirahaaga dushooda, iyo guryaha addoommadaada iyo dadkaaga, iyo weelashaada wax lagu cabo gudahooda, iyo foornooyinkaaga gudahooda. Oo adiga iyo adeegayaashaada iyo dadkaaga dushooda ayaa rahyadu kor u kici doonaan.

8

Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse, U sheeg Haaruun walaalkaa, Gacanta ku fidi ushada kor webiyada, iyo kanaalada, iyo barkadaha, oo soo saar rahyada. Oo Haaruun ayaa gacanta ku fidiyey biyaha Masar dushooda, oo wuxuu soo saaray rahyada, oo rahaday ayaa soo baxday, oo waxay dabooleen dhulka Masar. Waxay sidoo kale yeeleen sixiriyayaashii Masriyiinta sixirradooda, oo waxay soo saareen rahyada dhulka Masar. Oo Fircoon wuxuu u yeedhay Muuse iyo Haaruun, oo wuxuu ku yidhi, iigu tukada Rabbiga, oo ha iga qaado rahyada aniga iyo dadkayga, oo waan sii dayn doonaa iyaga, oo ay Rabbiga allabari u bixiyaan. Muuse wuxuu Fircoon ku yidhi, Amar ii soo dir goorta aan kuu baryayo adiga iyo addoommadaada iyo

dadkaaga, si aan u baabbiyo rahda kaa adiga iyo dadkaaga iyo guryihiinna, marka laga reebo kuwa webiga ku hadhi doona. Laakiin wuxuu yidhi, Berri. Sidaa darteed wuxuu yidhi, Sida aad tidhi, si aad u ogaato in aan jirin mid kale Rabbiga mooyee. Oo rahadu waa laga qaadi doonaa adiga, iyo guryihiinna, iyo barxadaha, iyo adeegayaashaada, iyo dadkaaga, mooyee webiga ayay ku hadhi doonaan. Muuse iyo Haaruun waxay ka baxeen Fircoon, markaasna Muuse wuxuu Rabbiga ugu qayliyay arrinta rahyada, sidii Fircoon ballan qaaday. Rabbigu wuxuu sameeyey sidii uu Muuse yidhi, oo rahyihii way ka dhinteen guryaha, iyo barxadaha, iyo beeraha. Oo waxay soo ururiyeen taallooyin badan, dhulkiina wuu uray. Markii uu arkay Fircoon in ay timid naxariis, ayaa qalbigiisa aad u cuslaatay, oo uma uu dhagaysan iyaga, sida Rabbigu ku hadlay. Rabbiga ayaa Muuse ku yidhi, Haaruun u sheeg, gacantaada ushada ku fidsii, oo ciidda dhulka ku dhufto, oo waxay noqon doonaan diqsiyo dadka dhexdooda, iyo xayawaanka afar-lugta leh dhexdooda, iyo dhulka Masar oo dhan. Sidaa darteed Haaruun wuxuu gacanta ku fidiyey ushada, wuxuuna ku dhuftay ciidda dhulka, oo waxaa dadka iyo xayawaanka afar-lugta leh ku soo baxay injir, oo dhammaan ciidda dhulka waxaa ka soo baxay injir. Sameen laakiin sidoo kale kuwa sixirka falayaasha sixirka iyaga, inay soo bixiyaan

duqsiyadda, laakiin ma awoodi kari waayeen, oo noqdeen duqsiyadda gudaha dadka iyo gudaha xayawaanka afar lugood. Sidaa darteed saaxiriintii waxay Fircoon ku yidhaahdeen, Tani waa farta Ilaah, oo qalbigii Fircoon waa la adkeeyey, mana uu dhegaysan iyaga, sidii Rabbigu ku hadlay. Rabbiga wuxuu Muuse ku yidhi, aroor hore subaxda kac, oo Fircoon hortiisa istaag, oo bal eeg isagu wuxuu u bixi doonaa biyaha, oo waxaad ku odhan doontaa, Rabbigu wuxuu leeyahay: Dadkayga dir, si ay cidlada iigu adeegaan. Haddii laakiin aadan doonayn inaad dirto dadkayga, bal eeg, aniga waxaan soo dirayaa dushaada, iyo dusha addoommadaada, iyo dusha dadkaaga, iyo dusha guryaha idinka, duqsiyo, oo waxaa la buuxin doonaa guryaha reer Masar duqsiyada, iyo dhulka ay ku jiraan dushiisa. Oo maalintaas waxaan yaabab ka shaqayn doonaa dhulka Gesem oo dadkaygu joogo, kaasoo aan duqsigu ku jiri doonin, si aad u ogaato inaan aniga ahay Rabbiga Ilaaha dhulka oo dhan. Waxaan kala saari doonaa dadkayga iyo dadkaaga, berrina taasi waxay dhici doontaa dhulka. Rabbigu sidaas buu yeelay, oo waxaa yimid duqsi tiro badan oo galay guryihii Fircoon, iyo guryihii addoommadiisa, iyo dhulka Masar oo dhan, oo dhulkii wuxuu ku burburay duqsigii.

Fircoon wuxuu u yeedhay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh,

Kaalaya oo Rabbiga Ilaahiinna ah ugu allabarya dhulka. Oo Muuse wuxuu yidhi, Ma suurto gal oo sidaas ma noqon karto, waayo karaahiyadaha Masriyiinta ayaan Rabbiga Ilaaha keenna allabari ugu bixin doonnaa. Haddii aan karaahiyadaha Masriyiinta hortooda allabari ugu bixinno, dhagax baa nalagu tuurayaa. Jidka saddex maalmood waxaan tegi doonnaa cidlada, oo waxaan allabaryi doonnaa Ilaaha keenna, sida uu Rabbigu noogu yidhi. Oo wuxuu Fircoon yidhi, aniga waan idin dirayaa, oo Ilaahiinna allabari ugu bixiya cidlada, laakiin ha aadin meel fog, haddaba Rabbiga iigu duceeya. Muuse wuxuu yidhi, Aniga waxaan kaa bixi doonaa, oo waxaan Ilaaha u ducayn doonaa, oo duqsigu wuxuu ka tegi doonaa adiga iyo addoommadaada, iyo dadkaaga berri. Fircoonow, mar dambe ha khiyaanayn, si aadan u diidin inaad dadka u dirtid inay Rabbiga allabariyaan. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon, markaasuu Ilaah baryay. Rabbigu wuxuu sameeyey sidii uu yidhi Muuse, oo wuxuu ka saaray duqsiyadii Fircoon iyo addoommadiisii iyo dadkiisii, oo waxba kama hadhin. Fircoon wuxuu culeysiiyey qalbigiisii, xataa wakhtigan, mana uu doonin inuu sii daayo dadkii.

9

Laakiin Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Fircoon u gal, oo waxaad ku tidhaahdaa, Rabbigu Ilaaha Cibraaniyiinta wuxuu leeyahay: Dadkayga sii daa si ay ii adeegaan. Haddii runtii sidaas darteed aadan doonayn inaad sii daysid dadkayga, laakiin weli aad xakameysato isaga, Eeg, gacanta Rabbiga waxay ku dhici doontaa xoolaha kaaga ee beeraha ku jira, fardaha, iyo xayawaanka hawlaha qaada, iyo geela, iyo dibiyo, iyo idaha, dhimasho aad u weyn. Oo waxaan cajiib samayn doonaa aniga wakhtigaas dhexda xoolaha Masriyiinta iyo dhexda xoolaha wiilasha Israaiil, oo waxba kama dhiman doonaan dhammaan xoolaha wiilasha Israaiil. Oo Ilaah baa xad siiyey, isagoo leh: Berrito Rabbigu eraygan ayuu dhulka ku samayn doonaa. Oo Rabbigu wuxuu sameeyay eraygan maalinta ku xigta, oo dhammaan xoolaha Masriyiinta way dhinteen, laakiin xoolaha wiilasha Israaiil waxba kama dhiman. Markii Fircoon arkay inaan waxba ka dhiman dhammaan xoolaha wiilasha Israaiil, qalbigiisii waa culeeysmay, oo dadkii ma uu dirin. Rabbigu wuxuu Muuse iyo Haaruun ku yidhi, Gacmaha ka buuxiya dambaska foornada, oo Muuse samada ha kaga rusheey[] Fircoon hortiisa iyo addoommadiisa hortooda. Oo boodh ha ku soo degtee dhulka Masar oo dhan, oo waxay noqon doontaa boogyo iyo barcambo soo kacaya oo ku dhici doonta dadka iyo

xayawaanka afar-lugeed, dhulka Masar oo dhan. Oo wuxuu gaatay dambaska foornadda Fircoon hortiisa, oo Muuse ayaa samada ku firdhiyey, waxayna noqotay nabarrada iyo bararaha soo kacaya oo ka soo baxay dadka iyo xayawaanka afar lugood leh. Saaxiriintii ma ay awoodi karin inay Muuse hortiisa istaagaan sababtoo ah boogaha, waayo boogaha ayaa ku dhacay saaxiriintii iyo dhulkii Masar oo dhan. Rabbiga ayaa engejiyey qalbigii Fircoon, mana uu dhageysan iyaga sidii Rabbigu amray. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, aroor hore subaxda kac, oo Fircoon hortiisa istaag, oo waxaad ku tidhaahdaa, Rabbigu Ilaaha reer Cibraaniyada wuxuu leeyahay, dadkayga u dir si ay iigu adeegaan. Waaqtigan hadda waayo aniga waxaan ku soo dirayaa dhammaan belaayooyinkayga qalbigaaga, iyo addoommadaada, iyo dadkaaga, si aad u ogaato in aan jirin mid kale sida aniga ah dhulka oo dhan. Hadda waayo, anigoo gacanta soo diray, waxaan ku dhufan doonaa adiga iyo dadkaaga waan dili doonaa, oo dhulka waad laga baabbiin doontaa. Oo sababta tan aawadeed adiga waa lagu ilaaliyay, si aan xooggayga kuugu muujiyo, oo si magacayga loogu naadiyo dhulka oo dhan. Weli haddana ma adigu ku adkaanaysaa dadkayga inaadani sii dayn iyaga? Eeg, aniga waxaan berri saacaddan soo diri doonaa roobdhagaxyaaale aad u badan, oo aan weligii mid la mid ahu ka

dhicin Masar tan iyo maalintii la abuuray ilaa maanta. Hadda sidaas darteed degdeg u soo ururi xoolaha aad leedahay iyo wax kasta oo aad ku leedahay bannaanka, waayo dhammaan dadka iyo xoolaha, wax kasta oo aad ku leedahay bannaanka oo aan gelin guri, laakiin roobdhagaxyaalaha ku dhaco, way dhiman doonaan. Kii cabsanayay erayga Rabbiga oo ka mid ahaa addoommadii Fircoon, ayaa soo ururiyay xoolihiisii oo geliyay guryaha gudahooda. Kii aan erayga Rabbiga fiiro u siin ayaa xoolihiisii beeraha kaga tegey.

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Gacantaada samada u taag, oo waxaa dhici doonta roobdhagaxyaale ku soo degi doonta dhulka Masar oo dhan, dadka, xoolaha, iyo dhirta oo dhan ee dhulka ku taal. Muuse ayaa gacanta u taagay xagga samada, Rabbiguna wuxuu soo dejiyay onkod iyo roobdhagaxyaale, dabkuna wuxuu ku socday dhulka dushiisa, Rabbiguna wuxuu roobdhagaxyaale ku daiyay dhulka Masar oo dhan. Waxay ahayd roobdhagaxyaalaha iyo dabka ololaya oo ku dhex jira roobdhagaxyaalaha, roobdhagaxyaalahuna wuxuu ahaa mid aad u badan oo aad u xoog badan, oo noocaas oo kale ah aan weligiis ka dhicin Masar tan iyo maalintii quruun dusheeda soo degtay. Roobdhagaxyaalihii wuxuu wax ku dhufay dhulka Masar oo dhan, laga bilaabo dadka ilaa xoolaha, dhirta oo dhan ee

bannaanka ku tiil ayuu roobdhagaxyaalihii wax ku dhufay, geedaha oo dhan ee beeraha ku yiilna wuu burburiyey roobdhagaxyaalihii. Laakiin dhulka Gesem, halkaas oo wiilashii Israaiil joogeen, roobdhagaxyaalihii ma dhicin. Fircoon ayaa u diray oo wuxuu u yeedhay Muuse iyo Haaruun, wuxuuna ku yidhi iyaga, Waan dembaabay hadda, Rabbigu waa xaq, aniga iyo dadkayguna waxaynu nahay kuwo cibaado laaan. Sidaa darteed Rabbiga iigu tukada, oo ha joogsado dhicitaanka codadka Ilaah, iyo roobdhagaxyaalaha, iyo dabka, oo waan idin diri doonaa, oo mar dambe ma sii joogi doontaan. Muuse wuxuu ku yidhi isaga, Markaan ka baxo magaalada, waxaan u kala bixin doonaa gacmahayga xagga Rabbiga, oo codadku way joogsan doonaan, roobdhagaxyaalaha iyo roobkuna mar dambe ma jiri doonaan, si aad u ogaato in dhulku Rabbiga yahay. Adiga iyo adeegayaashaadaba, waan ogahay inaydaan weli ka baqin Rabbiga. Laakiin liinaxa iyo shaciirka way la dhuftay, waayo shaciirku wuu taagnaa, liinaxa na sabuul ahaa. Dabka iyo dhirta ololyada lama dhufan, waayo dambe ayay ahaayeen. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon dibadda magaalada, oo wuxuu gacmihiisa u fidiyey Rabbiga, codadkiina way joogsadeen, roobdhagaxyaalihii iyo roobkiina mar dambe dhulka kuma soo dain. Markuu arkay laakiin Fircoon in joogsaday roobkii iyo

roobdhagaxyaalihii iyo codadkii, wuxuu ku daray inuu dembaabo, oo wuxuu adkeeyey qalbigiisii iyo kii addoommadii isaga. Oo qalbigii Fircoon waa la adkeeyay, oo ma uu dirin wiilashii Israaiil, sida Rabbigu ugu hadlay Muuse.

10

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Fircoon u tag, waayo aniga ayaa qalbigiisa iyo qalbiyada addoommadiisa adkeeyay, si calaamadahan ay si xigxiga ah ugu soo degaan. si aad ugu sheegtaan dhegaha carruurtiinna iyo carruurtii carruurtiinna waxa badan oo aan kula majaajilooday Masriyiinta, iyo calaamooyinkayga aan ku sameeyay dhexdooda, oo aad ogaan doontaan inaan aniga ahay Rabbiga. Muuse iyo Haaruun ayaa galay Fircoon hortiiisa, oo waxay ku yidhaahdeen, Waxan ku leeyhiin wixii Rabbiga ah Ilaaha Cibraaniyiinta uu leeyahay: Ilaa goormaad diidaysaa inaad iga ceebowdo? Dadkayga sii daa inay iigu adeegaan. Haddii aad diidi weydid inaad sii daysid dadkayga, bal eeg, aniga waxaan berri saacaddan keeni doonaa ayax badan oo ku dul dhici doona dhammaan soohdimmahaaga. Wuxuu dabooli doonaa muuqaalka dhulka, mana awoodi doontid inaad aragto dhulka, wuxuuna cuni doonaa wax kasta

oo dheeraad ah oo dhulka ka hadhay, kaas uu roobdhagaxyaalihii idiin tegey, wuxuuna cuni doonaa geed kasta oo idiin dhulka kor ka baxaya. Waxaa la buuxin doonaa guryahaaga, iyo guryaha addoommadaada, iyo dhammaan guryaha ku dhex jira dhulka Masriyiinta oo dhan, kuwaas oo aan weligood arkin awowayaashaada, mana awowayaashii awowayaashooda, tan iyo maalintii ay dhulka ku noqdeen, ilaa maanta. Markaasaa Muuse leexday oo ka baxay Fircoon. Oo waxay adeegayaashii Fircoon ku yidhaahdeen isaga, Ilaa goorma ayuu kanu dabin inoo ahaan doonaa? Dir dadka si ay Ilaahoodii ugu adeegaan, ama ma rabtaa inaad ogaatid in Masar baabbeday? Oo waxay soo celiyeen Muuse iyo Haaruun xagga Fircoon, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Taga oo u adeega Rabbiga Ilaahiinna, laakiin yaa iyo yaa ah kuwa tegaya? Muuse wuxuu yidhi, Waxaan la tegi doonnaa ragga dhallinyarada ah iyo odayaasha, wiilasha iyo gabdhaha, idaha iyo loda keenna, waayo waa iid Rabbiga. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Ha noqoto sidaas Rabbigu la idinka, sida aan idinka dirayo, miyaan iyo baggaashiinna? Arka in sharnimo laydinku daray. Ma sidaas, laakiin ragga ha tageen, oo Ilaaha ha u adeegeen, waayo tan idinka doonaysaan, laakiin iyaga wejiga Fircoon ka saareen. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, gacanta ku kor taag dhulka

Masar, oo ayaxu ha kor u kaco dhulka dushiisa, oo wuxuu cuni doonaa dhammaan geedka dhulka, iyo dhammaan midhaha geedaha, kii roobdhagaxyaalahu ka tegey. Muuse wuxuu ushii kor ugu qaaday xagga samada, Rabbiguna wuxuu dhulka ku soo dejiyey dabayl koonfur ah, maalintii oo dhan iyo habeenkii oo dhan. Subaxdii ayaa timid, dabayshii koonfureedna waxay qaaday ayaxa. Oo wuxuu kor u keenay dalkii Masar oo dhan, oo waxay ku nastay xuduudaha Masar oo dhan, aad iyo aad u badan. Tan ka hor weligeed ma jirin ayax sidaas oo kale ah, oo tan ka dibna ma jiri doonto sidaas oo kale. Oo waxay daboolatay muuqaalka dhulka, dhulkiina wuu burburay, waxayna cuntay dhirta oo dhan ee dhulka, iyo midhaha oo dhan ee geedaha, kuwii ka hadhay roobdhagaxyaalaha dabadeed. Ma hadhin wax cagaar ah geedaha dhexdooda, iyo dhirta oo dhan ee bannaanka, dhulka oo dhan ee Masar.

Fircoon ayaa dhaqsaday inuu u yeedho Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Waan dembaabay hortii Rabbiga Ilaahiinna ah iyo xaggiinna. Haddaba aqbala dembigiiga weli hadda, oo Rabbiga Ilaahiinna xaggiisa ugu duceeya, oo ha iga qaado geeridan. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon, wuxuuna Ilaah baryay. Rabbiga wuxuu beddelay dabaysha badda oo aad u xoog badan, wuuna qaatay ayaxa, oo wuxuu ku tuuray badda cas, mana hadhin ayax

hal ah dhulka Masar oo dhan. Oo Rabbigu wuxuu engejiyey qalbigii Fircoon, mana uu sii dayn wiilashii Israaiil. Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse, gacantaada samada u taag, oo mugdi ha ku soo degtee dhulka Masar, mugdi la taaban karo. Muuse ayaa gacanta u taagay xagga samada, oo waxaa dhacday mugdi iyo gudcur iyo duufaan oo ku dhacay dhulka Masar oo dhan saddex maalmood, Qofna ma arkin walaalkiis saddex maalmood, oo qofna kama kicin sariirtiisa saddex maalmood, laakiin dhammaan reer binu Israaiil iftiin baa ku jiray meelaha ay degganaan jireen oo dhan. Oo Fircoon wuxuu yeedhay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Taga, u adeega Rabbiga Ilaahiinna, laakiin adhiga iyo loda ka tagaa, oo alaabtiinna ha raacdo idinka. Oo Muuse wuxuu yidhi, Laakiin adiga waxaad ina siin doontaa qurbaanno la gubo iyo qurbaanno, kuwaas oo aan u samayn doonno Rabbiga Ilaahayaga ah. Xoolahayaguna way na raaci doonaan, oo raaf keliya ma dayn doono, waayo iyaga dhexdooda ayaan wax uga qaadan doonnaa si aan ugu adeegno Rabbiga Ilaahayaga ah, laakiin annagu ma ogayn waxaan Rabbiga Ilaahayaga ugu adeegi doono ilaa aan halkaas nimid. Rabbigu wuxuu engejiyey qalbigii Fircoon, mana doonin inuu sii daayo iyaga. Oo Fircoon wuxuu yidhi, iga tag, iska jir adigu inaadan mar dambe wajigayga arkin, maalinta aad ii muuqato, waad

dhiman doontaa. Muuse ayaa yidhi, Waad tidhi, mar dambe weji kugu muuqan maayo.

11

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, weli hal dharbe ayaan ku keeni doonaa Fircoon iyo Masar, dabadeedna halkan ayuu idinka diri doonaa, oo marka uu dhammaantiin idinka diro, xoog buu idinku saari doonaa. Haddaba si qarsoon ugu sheeg dhegaha dadka, oo mid kasta ha weyddiisto deriskiisa weelal lacag ah iyo dahab ah iyo dhar. Rabbigu laakiin wuxuu siiyay raalli ahaanshaha dadkiisa hortooda Masriyiinta, oo wax bay ka amaahiyeen. Ninkii Muuse aad buu u weynaaday hortooda Masriyiinta, iyo hortooda Fircoon, iyo hortooda addoommadii isaga. Oo Muuse wuxuu yidhi, Waxyaalahan Rabbigu wuxuu leeyahay: Habeenka dhexdiisa ayaan geli doonaa Masar dhexdeeda, Oo wuu dhiman doonaa dhammaan curadka dalka Masar, laga bilaabo curadka Fircoon kan fadhiya kursiga, iyo ilaa curadka addoonta tan ag dhagaxa shiidka, iyo ilaa curadka dhammaan xoolaha. Oo waxay ahaan doontaa qaylo weyn ku dhici doonta dhulka Masar oo dhan, mid aan weligeed la arag oo kale, oo aan mar dambe la arki doonin. Oo dhexda dhammaan

wiilasha Israaiil eey ma ayi carrabkiisa, laga bilaabo nin ilaa xoolo, si aad u ogaato waxa badan oo Rabbigu kala sooci doono dhexda Masriyiinta iyo Israaiil. Oo waxay soo dhaadhici doonaan dhammaan addoommadaada kuwan ii, oo waxay ii sujuudi doonaan, iyadoo leh, ka bax adigu, iyo dadkaaga oo dhan oo aad hoggaamiso, oo waxyaalahaas ka dib waan ka bixi doonaa. Muusena wuxuu ka baxay Fircoon isagoo cadhaysan. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Fircoon idinka ma maqli doono, si aan ugu kordhiyo calaamooyinkayga iyo yaababka dhulka Masar. Muuse iyo Haaruun waxay sameeyeen dhammaan calaamadaha iyo yaabka kuwan dalka Masar hortiisa Fircoon, laakiin Rabbigu wuxuu adkeeyey qalbiga Fircoon, oo uma uu dhegaysan inuu sii daayo wiilasha Israaiil dalka Masar.

12

Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun dhulka Masar, isagoo leh, Bisha runtii waa idinku bilowga bilaha, kaasoo ah kan kowaad idinku dhexda bilaha sannadka. Kula hadal dhammaan ururka wiilasha Israaiil, oo waxaad ku tidhaahdaa, maalinta tobnaad ee bisha tan ha qaato mid walba ido u dhigma guryaha qolooyinka aabayaasha, mid walba ido u dhigma guri. Haddii

laakiin ay yar yihiin guriga gudihiisa, si aanay u ahayn kuwo ido ku filan, wuxuu la qabsan doonaa deriskiisa u dhow, sida tirada dadka, mid kastaa wixii isaga ku filan waxaa loogu tirin doonaa idaha. Ido dhamaystiran oo lab ah oo sannad jir ah ayaa idiin ahaan doona; waxaad ka qaadan doontaan arnon iyo riyaha yaryar. Oo waxay idiin ahaan doontaa mid la hayn ilaa maalinta afar iyo tobnaad ee bisha tan, oo waxay gowrici doonaan iyada dhamaan dadka weyn ee ururka wiilasha Israaiil xagga fiidka. Oo waxay ka qaadan doonaan dhiigga, oo waxay dhigi doonaan labada qotyoo ee albaabka iyo qotyada sare, guryaha ay ku cuni doonaan iyaga gudahooda. Oo waxay cunaan jidhka habeenkan oo dabka lagu dubay, waxayna cunaan rootiga aan khamiirka lahayn iyagoo ku cunaya dhanaan kulul. Ma cunaysaan wax ka mid ah iyaga oo celin ah, ama wax biyo lagu kariyey, laakiin wax dab lagu dubay, madaxa iyo cagaha iyo uurka gudihiisa. Waxba kama hadhi doonto ilaa subax, oo laf ka his ma jejebin doontaan, laakiin waxa ka hadha ilaa subax dab ku gubi doontaan. Sidaas ayaad u cuni doontaan iyada: dhexdiinnu ha xidhnaato, kabihiiinnu ha ku jiraan cagihinna, ulihiinnuna ha ku jiraan gacmihinna, oo waxaad iyada ku cuni doontaan degdeg. Waa Kormaridda Rabbiga. Oo waxaan mari doonaa dalka Masar habeenkan, oo waxaan layn doonaa curadka oo dhan ee dalka

Masar laga bilaabo dad ilaa xayawaan, oo ilaahyada Masriyiinta oo dhan waxaan ku samayn doonaa aarsasho, aniga Rabbiga. Dhiiggu wuxuu idiin noqon doonaa calaamad kor saaran guryaha aad joogtaan, oo waan arki doonaa dhiigga, waanan idin dabooli doonaa, mana idinka dhici doonto belaayo baabbaa marka aan ku dhufto dhulka Masar.

Maalintan waxay idiin noqon doontaa xusuus, oo waxaad Rabbiga ugu dabaaldegi doontaan iyadoo dabaaldag ah jilalka idinka oo dhan. Sharci weligiis ah ayaad ugu dabaaldegi doontaan iyada. Toddoba maalmood waa inaad cuntaan kibis aan khamiirka lahayn, laakiin laga bilaabo maalinta kowaad waa inaad khamiirka ka meesha saartaan guryihiinna. Qof kasta oo khamiir cuna, nafta taas waa laga baabbiin doonaa Israaiil, laga bilaabo maalinta kowaad ilaa maalinta toddobaad. Maalinta kowaad waxaa loo yeedhi doonaa quduus, maalinta toddobaadna waxay idiin ahaan doontaa quduus loo yeedhan. Dhamaan shaqada addoonnimada ah iyaga dhexdooda kuma samayn doontaan, mooyee waxa naf kasta loo samayn doono, taas oo keliya ayaa laydiinku samayn doonaa. Waxaad dhawri doontaan amarkan, waayo maalintaan ayaan xooggiinna ka soo saari doonaa dhulka Masar, oo waxaad maalintaan ka dhigan doontaan sharci weligiis ah oo qarniyadiinna oo dhan ah.

Bilaabaya maalinta afar iyo tobnaad ee bisha kowaad, laga bilaabo fiidka waxaad cunaysaan kibis aan khamiirka lahayn, ilaa maalinta kow iyo labaatanaad ee bisha, ilaa fiidka. Toddoba maalmood khamiir lama heli doono guryihiinna dhexdooda. Qof kasta oo cuna wax khamiir leh, nafta taas waa la baabbiin doonaa shirkii Israaiil dhexdiisa, shisheeyayaasha iyo kuwa dhulka ku dhashay labadaba. Dhamaan rooti khamiirka leh ma cuni doonaan, laakiin degmo kasta oo aad degtaan waxaad cuni doontaan rooti aan khamiir lahayn.

Muuse wuxuu yeedhay dhammaan golaha odayaasha wiilasha Israaiil, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Taga oo qaata idiin ido sida goysaska idinka, oo allabari Kormaridda. Waxaad qaadan doontaan xidhmad hyssop ah, oo markaad dhiigga ku ag albaabka yaal ku qasdeen, waxaad ku dhigi doontaan qarka albaabka iyo labada qarka albaabka dhiigga ku ag albaabka yaal. Laakiin midkiin walba ma bixi doono albaabka gurigiisa ilaa subax. Rabbigu wuxuu mari doonaa inuu wax u dhufto Masriyiinta, wuxuuna arki doonaa dhiigga ku dul yaal albaabka iyo labada qarka albaabka, Rabbigu wuxuu mari doonaa albaabka, mana ogolaan doono baabbiiyaha inuu galo guryihiinna si uu wax u dhufto. Oo ilaaliya eraygan sharcigan adiga iyo wiilashaada u ah, ilaa weligaa. Haddii aad gashaan

dhulka uu Rabbigu idin siinayo sida uu ku hadlay, xajiya adeegiddan. Oo waxay noqon doontaa haddii wiilashiinna ay idinku yidhaahdaan, Waa maxay caabbuddan? Waxaad iyaga ku odhan doontaan, allabariga Kormeerta tanu waa tan Rabbiga, sida uu u dabooli jiray guryaha wiilasha Israaiil dhulka Masar, markii uu wax ku dhufte Masriyiinta, laakiin guryahayaga uu samatabbixiyey. Markaasaa dadkii sujuuday oo caabuday. Oo markay tageen ayay wiilashii Israaiil sameeyeen sida Rabbigu ugu amray Muuse iyo Haaruun, oo sidaasay sameeyeen.

Waxay dhacday habeenka dhexdiisa, oo Rabbigu wuxuu dilay dhammaan curadka dalka Masar, laga bilaabo curadkii Fircoon oo carshiga ku fadhiyey, ilaa curadkii naagta maxbuuska ahayd ee godka ku jirtay, iyo ilaa curadkii xoolaha oo dhan. Oo Fircoon baa habeennimo kacay, isaga iyo addoommadii uu lahaa, iyo dhammaan Masriyiintii, oo waxaa dhulka Masar oo dhan ka dhex kacday qaylo weyn, waayo ma jirin guri aan ku jirin meyd. Oo Fircoon wuxuu habeennimo u yeedhay Muuse iyo Haaruun, oo wuxuu iyaga ku yidhi, Kaca oo dadkayga ka baxa, idinka iyo reer binu Israaiil, taga oo u adeega Rabbiga Ilaahiinna ah, sida aad tidhaahdaan. Oo idihiinna iyo dibidiinna qaadanaaya taga, runtii anigana i barakeeyaba. Masaaridu waxay si adag ugu cadaadinayeen dadka inay xamaasad ku saaraan si ay dalkii uga

saaraan, waayo waxay yidhaahdeen, Dhammaantayo waynu dhimanayaa. Dadkii waxay qaadeen cajiinkoodii ka hor intaan khamiirka lagu darin, cajiinkii la qasay oo xidhxidhan dharkoodii, oo saaran garbahoodii. Wiilashii Israaiil way sameeyeen sidii Muuse ugu amray, oo waxay Masaarida ka weyddiisteen weelal lacag ah, iyo dahab ah, iyo dhar. Oo Rabbigu wuxuu dadkiisa u sameeyey inay raallinimo ka helaan Masriyiinta hortooda, oo waxay wax ka amaahiyeen, oo waxay dhaceen Masriyiintii.

Wiilashii Israaiil way ka tageen Ramesee oo waxay u kaceen Sukod, iyagoo ah lix boqol oo kun oo nin oo lug ah, ragga, alaabta mooyee. Iyo dad isku-dhafan oo badan ayaa la socday iyaga, iyo ido, iyo dibiyo, iyo xoolo aad u badan. Oo waxay dubeen cajiinkii ay Masar ka soo bixiyeen, rootiyada dambaaska ah oo aan khamiirka lahayn, waayo ma khamiirin, waayo Masriyiintii ayaa eryay iyaga, oo ma awoodi karin inay sii joogaan, oo sahay uma ay samayn naftooda jidka. Deganaanshaha wiilasha Israaiil ee ay ku degganaayeen dhulka Masar iyo dhulka Kanaan wuxuu ahaa afar boqol iyo soddon sannadood. Waxayna dhacday ka dib afar boqol iyo soddon sannadood, dhammaan ciidankii Rabbiga ayaa ka baxay dhulka Masar habeennimo. Ilaalin waa Rabbiga, si uu iyaga uga soo bixiyo dhulka Masar, taas habeenka tan, ilaalin

Rabbiga, si ay dhammaan wiilasha Israaiil u ahaato qarniyadooda. Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun, kanu waa sharciga kormaridda, shisheeyaha oo dhan kama cuni doono. Oo dhammaan addoon ama mid lacagta lagu iibsaday waa inaad guddaa isaga, oo markaas wuu ka cuni doonaa. Qariib ama shaqaale ma cuni doono wax ka yimaada kiisa. Guri hal ayaa lagu cuni doonaa, oo hilibka guriga dibadda ma keeni doontaan, oo lafihiisa ma jebi doontaan. Dhammaan ururka wiilasha Israaiil way samayn doonaan iyada. Haddii laakiin qof shisheeye ah idiin soo dhowdo inuu Rabbiga ugu sameeyo Iidda Kormaridda, waa inaad guddaan dhammaan labkiisa, oo markaas ayuu u soo dhowaan doonaa inuu sameeyo. Wuxuuna noqon doonaa sida kan waddaniga ah ee dhulka. Qof kasta oo buuryoqab ahna kama cuni doono. Sharci mid ah ayaa u noqon doona dadka waddanka u dhashay iyo shisheeyaha dhexdiinna yimid. Oo wiilashii Israaiil waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray Muuse iyo Haaruun, oo sidaasay yeeleen. Oo waxay noqotay maalintaas in Rabbigu ka soo bixiyey wiilashii Israaiil dhulkii Masar isagoo wata xoogooda.

13

Laakiin Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh, Ii quduusi dhammaan curadka ah ee furanaya maxalka oo dhan ee wiilasha Israaiil, laga bilaabo dadka ilaa xoolaha - anigaa iska leh. Muuse wuxuu dadka ku yidhi, xusuusta maalinta tan oo aad ka baxdeen dhulka Masar, guriga addoonsiga, waayo Rabbigu gacan xoog leh ayuu halkan idinka ku soo bixiyey, oo khamiir la cuni maayo. Maanta waxaad ka baxaysaa bisha cusubta. Waxay noqon doontaa markii Rabbiga Ilaahaaga ahi uu ku soo geliyo dhulka dadka Kancaaniinta, iyo Xetiinta, iyo Amoriinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Yebuusiinta, iyo Girgaashiinta, iyo Fereesiinta, kaasoo uu ugu dhaartay awowayaashaa inuu ku siiyo dhul caano iyo malab ka qulqulaya, waxaad samayn doontaa adeegiddan bisha tan. Lix maalmood waxaad cuni doontaan kibis aan khamiir lahayn, maalinta toddobaad waxay noqon doontaa ciid Rabbiga. Rootin laaan waxaad cuni doontaan toddoba maalmood, laguma arki doono rootin leh, mana jiri doono khamiir dhexdaada oo dhan soohdimaha kuu dhow. Oo waxaad u sheegi doontaa wiilkaaga maalintaas, adoo leh, Sababtan darteed ayaa Rabbiga Ilaaha ii sameeyay markaan ka soo baxay Masar. Waxay kuu noqon doontaa calaamad gacantaada kor saaran, iyo xusuus indhahaga hor taal, si sharciga Rabbiga uu afkaaga ugu jiro, waayo gacanta xoog badan ayuu Rabbiga Ilaaha ahu kaa soo saaray Masar. Oo

ilaaliya sharcigan tan si waafaqsan waqtiyada xilliga, laga bilaabo maalin ilaa maalin.

Oo waxay noqon doontaa markuu Rabbiga Ilaahaa aad ku keeno dhulka reer Kancaan, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada, inuu ku siiyo dhulkaas. Oo waxaad sooci doontaa dhammaan wax kasta oo maxalka fura, kuwa labka ah, Rabbiga. Dhammaan wax kasta oo maxalka fura oo ka mid ah loda ama xoolaha kaaga ku jira, in alla intii kuu dhalan doonto, kuwa labka ah waxaad Rabbiga quduus uga dhigi doontaa. Dhamaan wax furitaan maxalka dameerka, waa inaad ku beddeshaa ido, haddii laakiin aadan beddelin, waa inaad furataa. Dhamaan curadka dadka ee wiilashaada waa inaad furataa. Haddii laakiin wiilkaagu ku weydiiyo waxyaalahan dabadood, isagoo leh, Waa maxay tan? waxaad ku odhan doontaa, Rabbigu gacanta xoogga badan ayuu nagaga soo bixiyey dhulka Masar, gurigii addoonsiga. Markii laakiin Fircoon adkeeyey inuu na diro, wuxuu dilay dhammaan curadka dalka Masar, laga bilaabo curadka dadka ilaa curadka xoolaha. Sababta darteed waxaan Rabbiga u allabaryo dhammaan lab kasta oo maxalka fura, oo dhammaan curadka wiilashayda waan furan doonaa. Waxay noqon doontaa calaamad gacantaada kor, iyo wax aan la galiirin oo indhahaga hor yaal, waayo gacan xoog leh ayuu Rabbigu kaa soo bixiyey

Masar.

Markii Fircoon dadka diray, Ilaah kuma hogaamin jidka dhulka Falastiin, maxaa yeelay wuu dhowaa. Ilaah baa yidhi, Waaba intaasoo dadku qoomamo markuu dagaalka arko, oo uu dib ugu noqdo Masar. Oo Ilaah wuxuu dadka ku wareejiyey jidka cidlada, xagga Badda Cas, jiilkii shanaad ayay reer binu Israaiil ka soo baxeen dalkii Masar. Muuse wuxuu la qaatay lafihii Yuusuf, waayo dhaartii wuxuu ku dhaarsaday wiilashii Israaiil, isagoo leh, Rabbigu sida xaqiiqada ah wuu idin booqan doonaa, oo waxaad halkan kala qaadi doontaan lafahayga.

Wiilashii Israaiil markay ka soo gudbeen Sukod, waxay degeen Eetam oo ku taal agagaarka cidlada. Ilaahuna wuxuu iyaga hogaamiyey, maalinta tiir daruur ah si uu u tuso jidka, habeenkana tiir dab ah. Tiirka daruurta maalinta iyo tiirka dabka habeenka ma joogsiin hortii dadka oo dhan.

14

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Kula hadal wiilasha Israaiil, oo markay soo noqdaan ha degaan meel ka soo

hor jeeda degmada, inta u dhexeysa Magdolou iyo badda, meel ka soo hor jeeda Beelsephon; hortooda waxaad degi doontaa xeebta badda. Oo Fircoon wuxuu dadkiisa ku odhan doonaa, Wiilashii Israaiil way ku wareegayaan dhulka, waayo cidladu way xirtay iyaga. Aniga laakiin waan adkeyn doonaa qalbiga Fircoon, oo uu eryan doonaa iyaga, oo aan la ammaani doonaa Fircoon iyo ciidankiisa oo dhan, oo ay ogaan doonaan Masriyiintii oo dhan inaan aniga ahay Rabbiga, oo sidaasay yeeleen. Waxaa loo soo sheegay boqorkii Masaarida in dadkii baxsaday, markaasaa qalbigii Fircoon iyo addoommadiisii isbeddelay oo dadkii ka soo jeesteen, oo waxay yidhaahdeen, Waa maxay waxan aan samaynnay, oo aan u ogolannay in wiilashii Israaiil ay naga tagaan si aanay noogu adeegin? Sidaa darteed Fircoon wuxuu xidhay gaadhifardoodkiisii, oo dadkiisii oo dhan ayuu la waday. Wuxuu qaatay lix boqol gaadhifardood oo la doortay, iyo dhammaan faraska Masriyiinta, iyo saraakiil saddexaad oo ku dul yiil dhammaantood. Oo Rabbigu wuxuu adkeyey qalbigii Fircoon oo ahaa boqorkii Masar, iyo qalbiyadii addoommadiisa, markaasuu eryaday wiilashii Israaiil, laakiin wiilashii Israaiil waxay ku baxeen gacan kor loo taagay. Oo Masaariyiintii ayaa ka daba eryaday iyaga, waxayna heleen iyagoo deggan badda agteeda, dhammaan fardaha iyo

gaadhifardoodkii Fircoon, iyo fardooleyda, iyo ciidankiisii oo ka soo hor jeeda degmada, ka soo hor jeeda Beelsephon. Oo Fircoon wuu soo dhowaaday, oo wiilashii Israaiil markay indhaha kor u eegeen way arkeen, oo Masriyiintii waxay xeradaysteen gadaashooda, oo aad bay u baqeen. Wiilashii Israaiilna waxay u qayliyeen Rabbiga. Oo waxay Muuse ku yidhaaheen, Ma xabaalaha Masar kuma jirin? Sidaas daraaddeed ma cidlada baad noogu soo bixisay inaan ku dhimanno? Maxaad tan noogu samaysay markaad Masar naga soo bixisay? Sow ma ahayn kanu eraygii aan kugula hadalnay Masar, oo aan ku nidhi, naga daa si aan ugu adeegno Masriyiinta? Waayo, way noo fiicnayd inaan Masriyiinta u adeegno, halkii aan cidladan ku dhimanno.

Muuse wuxuu dadka ku yidhi, Dhiirranada, istaaga oo arka badbaadada Rabbiga ee uu maanta inoo samayn doono. Sida aad maanta Masriyiinta u aragteen, mar dambe ma arki doontaan iyaga weligiin. Rabbigu wuu idiin dagaallami doonaa, idinkuna waad aamusnaan doontaan. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Maxaad dibi xaggayga ugu qaylinaysaa? U sheeg reer binu Israaiil inay gudbaan. Oo adiga kor u qaad ushaada, oo kala bax gacantaada badda dusheeda, oo kala jeex, oo reer binu Israaiil ha galaan badda dhexdeeda meel engegan. Oo bal eeg, aniga waxaan adkayn doonaa qalbiga Fircoon iyo kan Masriyiinta oo

dhan, oo waxay soo geli doonaan iyaga gadaashood, oo waxaan sharaf ku heli doonaa Fircoon iyo ciidankiisa oo dhan iyo gaadhifardoodka iyo fardihiisa. Oo waxay ogaan doonaan dhammaan Masriyiintu inaan aniga ahay Rabbiga, markaan ku ammaanmo Fircoon, iyo gaadhifardoodkiisa, iyo fardihiisa. Malaaigtii Ilaah ee hore u socotay xeradii wiilashii Israaiil way guuratay, oo waxay tagtay gadaashooda, tiirkii daruurta ahaa oo hortood joogayna wuu guuratay, oo wuxuu istaagay gadaashooda. Wuxuu galay dhexda xerada Masaarida, iyo dhexda xerada Masaarida, iyo dhexda xerada Israaiil, markaasuu istaagay. Waxaa jiray mugdi iyo gudcur, habeenkiina wuu dhex maray, mana ay isku qasan midba midka kale habeenkii oo dhan. Muuse ayaa gacanta u taagay xagga badda, Rabbiguna wuxuu badda dib ugu celiyay dabayl koonfur oo xoog leh habeenka oo dhan, wuxuuna baddii ka dhigay dhul engegan, biyihiina way kala qaybsameen. Wiilashii Israaiil waxay galeen badda dhexdeeda iyagoo ku socda dhul engegan, biyahuna waxay ahaayeen derbi midigtooda iyo derbi bidixdooda.

Masaaridu way eryeen, wayna galeen iyagoo daba socda, iyo dhammaan fardihii Fircoon, iyo gaadhifardoodkii, iyo wadayaashii, ilaa badda dhexdeedii. Waxay dhacday waagii ilaalada subaxda, oo Rabbigu wuxuu ka fiiriyey xeradii

Masriyiinta isagoo ku jira tiirkii dabka iyo daruurta, wuxuuna khalkhal geliyey xeradii Masriyiinta, Oo xidhay dhululubbadii gaadhifardoodkooda, oo ku hoggaamiyey iyaga xoog, oo waxay yidhaahdeen Masriyiintii, Aan ka cararnee Israaiil, waayo Rabbigu wuxuu iyaga uga dagaallamayaa Masriyiinta. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Gacantaada ku kor fidi badda, oo biyuhu ha soo noqdaan, oo ha daboolaan Masriyiinta, iyo gaadhifardoodka iyo fardooleyda. Muuse ayaa gacanta ku fidiyey badda, biyihiina waxay ku soo noqdeen maalintii dhulka dusheeda, Masriyiintiina waxay ka carareen biyaha hoostooda, Rabbiguna wuxuu Masriyiintii ku dhex tuuray badda. Oo biyihii soo noqday ayaa daboolay gaadhifardoodkii iyo fuushannayaashii, iyo dhammaan ciidankii Firacoow, kuwii iyaga daba galay badda dhexdeeda, oo midna kama hadhin. Laakiin wiilashii Israaiil waxay dhex mareen meel engegan oo ku tiil badda dhexdeeda, biyihiina waxay u ahaayeen derbi midigtooda, iyo derbi bidixdooda. Oo Rabbigu wuxuu Israaiil ka badbadiyey maalintaas gacantii Masriyiinta, oo Israaiil waxay arkeen Masriyiintii dhintay oo ku yaal xeebta badda. Israaiil wuxuu arkay gacantii weyn ee Rabbigu ku sameeyay Masriyiinta, dadkiina wuxuu ka cabsaday Rabbiga, oo waxay rumaysteen Ilaaha iyo Muuse oo ahaa addoonkiisa.

15

Markaas Muuse iyo wiilashii Israaiil ayaa Ilaah ugu heesay heestan, oo waxay yidhaahdeen, Aynu Rabbiga ugu heesanno, waayo si ammaan leh ayaa loo ammaanay. Fardaha iyo fuushadaha wuxuu ku tuuray badda. Caawiye iyo ilaaliye ayuu ii noqday badbaado. Kanu waa Ilaahayga, oo waan ammaani doonaa. Ilaaha aabbahay, oo waan sarrayn doonaa. Rabbigu waa kan burburiya dagaallada, Rabbiga magaciisu waa isaga. Gaadhifardoodkii Fircoon iyo xooggiisii wuxuu ku tuuray badda, fuulayaashii la doortay iyo saraakiishii saddexaad waxaa lagu liqay Badda Cas. Baddii ayaa daboolatay iyaga, oo waxay ku dhex tiimbadeen moolka sida dhagax. Gacantaada midig, Rabbiyow, waxaa lagu ammaanay xoog, gacantaada midig, Rabbiyow, waxay burburisay cadaawayaasha. Oo baaxadda ammaantaada ayaad ku burburisay cadaawayaasha, waad soo dirtay cadhadaada oo waxay u cuntay iyaga sida xaab-engegan. Oo sababta ruuxa cadhadaada ayaa biyihii u kala qaybsameen, biyihii waxay u xajmeen sida derbi, hirarkii waxay u xajmeen badda dhexdeeda. Cadowgu wuxuu yidhi, Waan eryan doonaa oo waan qabsan doonaa, boolida waan qaybin doonaa, naftayda waan ka dhergin doonaa, seeftayda ayaan ku dili doonaa,

gacantaydu way xukumi doontaa. Waad dirtay ruuxaaga, baddii way daboolatay iyaga, waxay ugu dhaceen sida rasaas oo kale biyaha xoogga badan. Yaa kugu eg ilaahyada dhexdooda, Sayidow? Yaa kugu eg? Adigoo la sharafay quduusiinta dhexdooda, oo yaab leh ammaanta dhexdeeda, oo samaynaya cajaaibta. Waad fidisay gacantaada midig, dhulku wuu liqay iyaga. Waxaad xaqnimadaada ku hoggaamisay dadkaagii tan, kaas oo aad furatay, oo waxaad xooggaaga ku dhiirrigelisay ilaa geeskaaga quduuska ah. Quruumaha way maqleen, wayna cadhoodeen; xanuunno baa qabtay dadkii degganaa dalka Falastiiniyiinta. Markaas waxay degdegeen hogaamiyayaashii Edom, iyo taliyayaashii reer Mowaabiit, oo gariir baa qabtay iyaga, wayna wada dhalaaleen kuwii degganaa Kanacan oo dhan. Ha ku dhaco iyaga gariir iyo cabsi, weynida gacantaada darteed ha noqdaan sida dhagax, ilaa ay marayaan dadkaaga, Rabbiyow, ilaa ay marayaan dadkaagan, kaas oo aad heshay. Markii la soo geliyay, beer iyaga buurta dhaxalkaaga, degmada diyaarka ah ee aad diyaarisay, Rabbiyow, meesha quduuska ah, Rabbiyow, tan ay gacmahaagu diyaariyeen. Rabbigu waa kan taliya wakhtigii, iyo tan iyo wakhtigii, iyo weli. Sababtii farasku Fircoon galay badda isagoo la socda gaadhifardood iyo fuulayaal, Rabbigu wuxuu korkooda ku soo dejiyay biyihii badda, laakiin

wiilashii Israaiil waxay ku dhex mareen meel engegan oo badda dhexdeeda ah.

Maryan tan nebi ahayd oo walaashii Haaruun ahayd ayaa durbaan gacanta ku qaadatay, dumarka oo dhammuna way ka daba baxeen iyada oo wata durbaanno iyo kooxo. Maryan ayaa iyaga ka horraysay, iyadoo leh, Aynu u heesno Rabbiga, waayo si ammaan leh ayuu isu ammaanay; faraska iyo kii fuushanaa wuxuu ku tuuray badda. Muuse wuxuu wiilashii Israaiil ka saaray Baddii Cas, wuxuuna iyaga u hogaamiyey Cidlada Shur, waxayna saddex maalmood cidlada ku socdeen, mana ay helin biyo ay cabbaan. Waxay yimaadeen Merrah, mana awoodi karin inay ka cabbaan Merrah, waayo biyuhu way qadhaadhaayeen, sidaas darteed meeshaas waxaa loo bixiyey magaca Qadhaadhnimo. Oo dadkii ayaa Muuse uga gunuunacday, iyagoo leh, Maxaan cabnaa? Muuse ayaa u qayliyay Rabbiga, oo Rabbigu wuxuu tusay geed, oo wuxuu ku dhex tuuray biyihii, oo biyihii way macaanaateen, halkaas wuxuu u dejiyay xeeraro iyo xukummo, oo halkaas ayuu ku tijaabiyay, Oo wuxuu yidhi, Haddii aad si dhab ah u dhageysato codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad sameyso waxa hortiiisa ku qumman, oo aad dheg siiso amarradiisa, oo aad dhawrto dhammaan xukummadiisa, dhammaan cudurka aan Masriyiinta ku soo dejiyay, ma aan kugu

soo dejin, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahaaga ah oo ku bogsiya. Oo waxay yimaadeen Eliim, oo waxay halkaas ku jireen laba iyo toban ilo biyo ah, iyo toddobaatan jirid oo geedaha timirta ah, markaasay halkaas degeen biyaha agtooda.

16

Waxay ka tageen Eelim, oo waxay yimaadeen ururkii wiilashii Israaiil oo dhammu waxay gaadheen cidladii Sin, taas oo u dhaxaysa Eelim iyo Siinay. Maalintii shan iyo tobnaad, bishii labaad, markay ka baxeen dhulkii Masar, Shirkaa oo dhan wiilashii Israaiil waxay ka gunuunaceen Muuse iyo Haaruun. Wiilashii Israaiil ayaa iyaga ku yidhi, Waxaa laga doonayay inaan dhimanay oo Rabbigu nagu garaacay dhulka Masar, markaasii aan fadhiisannay dheryaha hilibka korkooda, oo aan kibis buuxnaanta u cunnay, sababtoo aad annaga cidladan noo keenteen, si aad ururkan oo dhan abaarta ugu dishaan. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Bal eeg, waxaan samada idiinka soo daaynayaa rootiyo, oo dadku way bixi doonaan, oo waxay maalin walba soo ururin doonaan wixii maalintaas, si aan u tijaabiyo inay sharcigayga raaci doonaan iyo in kale. Oo waxay noqon doontaa maalinta lixaad, oo waxay diyaarin doonaan waxa ay

soo geliyaan, oo waxay noqon doontaa laba laab waxa ay maalin kasta soo ururiyaan. Oo Muuse iyo Haaruun waxay ku yidhaahdeen dhammaan ururka wiilasha Israaiil, Fiidka waxaad ogaan doontaan in Rabbigu uu idinka soo bixiyey dhulka Masar, Subaxda waxaad arki doontaan ammaanta Rabbiga markuu dhagaysto gunuunacaaga idinka oo ku saabsan Ilaaha, laakiin annaga maxaan nahay oo maxaad noogu gunuunacaysaan? Oo wuxuu yidhi Muuse, Markii Rabbigu uu idin siiyo fiid hilib aad cuntaan, iyo kibis subax aad ka dheregsan, sababtuna waa in Rabbigu dhagaysto gunuunkiinna, kaasoo aad nagu gunuunaysaan, annaguse maxaynu nahay? Waayo, gunuunkiinnu ma aha mid nagu socda, laakiin waa mid Ilaaha ku socda.

Muuse wuxuu Haaruun ku yidhi, Ururka wiilasha Israaiil oo dhan u sheeg inay Ilaah hor yimaadaan, waayo wuxuu maqlay gunuunacaagii idinka. Markii laakiin Haaruun uu la hadlayay dhamaan ururka wiilasha Israaiil, ayay ku noqdeen xagga cidlada, oo ammaanta Rabbiga waxaa lagu arkay daruurta. Rabbiga wuxuu la hadlay Muuse, oo wuxuu ku yidhi, Waan maqlay gunuunka wiilasha Israaiil, kula hadal iyaga, idhaahda, fiidka waxaad cuni doontaan hilib, subaxdana waxaa laydinku buuxin doonaa kibis, oo waxaad ogaan doontaan in aniga ahay

Rabbiga Ilaahiinna ah. Waxay noqotay fiidkii, oo digaagduur baa kor u tagtay oo dabooshay xerada, subaxdiina waxay noqotay markii dharabku joogsaday xerada ku wareegsan. Oo eeg, wejiga cidlada dushiisa waxaa yiil wax dhuuban oo u eg iniinle cad, oo u eg baraf dhulka kor saaran. Markay arkeen wiilashii Israaiil, waxay isku yidhaahdeen, Waa maxay kanu? Waayo, ma ay garanaynin waxay ahayd. Muuse ayaa ku yidhi, Kanu waa cuntada uu Rabbigu idin siiyey inaad cuntaan. Tani waa erayga uu Rabbigu amray: mid walba ha ka soo ururiyo intii u qalanta homer, qof kasta sida loo tiriyo, sida tirada nafihiinna, mid walba ha la soo ururiyo dadka teendhooyinkiinna. Wiilashii Israaiil sidaas bay sameeyeen, oo waxay soo ururiyeen kii wax badan iyo kii wax yar. Oo markay homer ku qiyaaseen, kii wax badan ururiyey ma uu kordhinin, oo kii wax yar ururiyeyna ma uu yaraanin; mid kasta wuxuu u soo ururiyey intii isaga u fiicnayd. Muuse wuxuu ku yidhi iyaga, Qofna yaanu wax ka reebin tan isaga ilaa subaxda.

Oo ma ay dhegaysan Muuse, laakiin qaar ka mid ah ayaa wax ka tegey ilaa subaxdii, markaasay soo baxday dixiri, wayna uurisay, oo Muuse aad buu uga xanaaqay. Oo waxay soo ururiyeen subax kasta, mid walba qadarkiisa loogu talagalay, markii qorraxdu kululeysay, way dhalaalay. Waxay dhacday maalintii lixaad,

waxay soo ururiyeen waxyaalaha lagama maarmaanka ah laba jibbaar, laba goomor qofkii, markaasay dhammaan madaxdii ururka u yimaadeen oo waxay u warrameen Muuse. Muuse wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaanu ahayn tani erayga uu Rabbigu ku hadlay? Sabtiyada waa nasasho quduus ah Rabbiga berri. Wax alla wixii aad dubaysaan dubta, wax alla wixii aad karaysaan kariya, oo dhammaan waxa dheeraada ka daaya meel kaydinta ilaa subaxda. Oo waxay ka tageen isaga ilaa subaxda, sida Muuse ugu amray, oo ma ay urin, mana ay dixiri ku dhicin. Muuse wuxuu yidhi, maanta cuna, waayo maanta waa sabti Rabbiga, bannaan laguma heli doono. Lix maalmood waad soo ururin doontaan, laakiin maalinta toddobaad waa sabti, sababtoo ah waxba kuma jiri doono. Waxay dhacday maalinta toddobaad in qaar ka mid ah dadka ay baxeen inay wax soo ururiyaan, laakiin waxba ma helin. Rabbiga ayaa Muuse ku yidhi, Ilaa goorma aydaan doonayn inaad dhageysataan amarradayda iyo sharciigayga? Eega, waayo Rabbigu wuu idin siiyay sabtida maalintan, sababtaas darteed isagu wuu idin siiyay maalinta lixaad rootiyada laba maalmood, haddaba mid walba ha fadhiisto gurigiisa, qofna yaanu ka bixin meeshiisa maalinta toddobaad. Oo dadkii ayaa nasashay maalintii toddobaad. Reer binu Israaiil waxay u bixiyeen magaca Manna, wuxuuna ahaa

sida iniinyo kooriyo oo cad, dhadhankiisuna wuxuu ahaa sida rootiga malabka leh. Muuse wuxuu yidhi, Tani waa erayga uu Rabbigu amray: Buuxiya gomorka manka oo dhig maqsin si ay jiilalka idinka dambe u arkaan rootiga aad ku cuntay cidlada markii Rabbigu idinka soo bixiyey dhulka Masar. Waxaa yidhi Muuse oo uu la hadlay Haaruun, Qaado weelka dahabka ah oo keliya, oo ku shub gudihisa gomor buuxa oo manna ah, oo dhig Ilaaha hortiisa, si loo ilaaliyo jiilalka idinka. Sida Rabbigu ugu amray Muuse, ayuu Haaruun hor dhigay markhaatiga si loo ilaaliyo. Wiilashii Israaiil waxay cuneen manna afartan sannadood, ilaa ay yimaadeen dhulka la degay; waxay cuneen manna ilaa ay galeen qaybta Foyniikiya. Qasabkii (homer) wuxuu ahaa tobnaad saddexda qiyaas.

17

Oo waxay ka guureen shirkii oo dhan ee reer binu Israaiil lamadegaankii Sin sidii xeradahooda, erayga Rabbiga aawadiis, oo waxay degeen Rafidiin, laakiin ma jirin biyo dadku ay cabbaan. Dadkii ayaa Muuse kula murmay, iyagoo leh, Biyo na sii aan cabnee, Muusena wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad iigu murmaysaan, oo maxaad Rabbiga u tijaabinaysaan? Dadkii ayaa

halkaas biyo u harraatay, oo dadkii ayaa halkaas Muuse uga cabaday iyagoo leh, maxaa weeye tan? Ma annaga Masar ka soo keentay inaad annaga iyo carruurteenna iyo xoolahayaga harraadka ku dishid? Muuse wuxuu u qayliyay Rabbiga, isagoo leh, Maxaan ku samayn doonaa dadkan? Wax yar oo dheeraad ah, wayna i dhagxin doonaan. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, dadkan hor mar, oo waayeelada dadka qaarkood u soo qaado, iyo ushii aad webiga ku dhufatay, gacantaada ku qaado, oo tag. Kani aniga waan taagan yahay halkaas hortaada dusheeda dhagaxa Xoreeb, oo waxaad garaaci doontaa dhagaxa, oo waxaa ka soo bixi doona biyo, oo dadku wuu cabbi doonaa. Muusena sidaas buu u sameeyay hortooda wiilashii Israaiil. Wuxuu magacaabay goobta taas Tijaabin iyo Cay, sababtoo ah cayda wiilasha Israaiil, iyo sababtoo ah inay tijaabin jireen Rabbiga, iyagoo leh, Ma Rabbigu waa dhexdeenna mise maya?

Camaaleq wuu yimid oo wuxuu la dagaallamay Israaiil Rafiidiin. Muuse wuxuu ku yidhi Yashuuca, Adiga dooro niman xoog leh, oo bax oo berri Camaaleq la dagaallam, oo bal eeg, aniga waxaan taagnaan doonaa dhalada buurta dushiida, oo usha Ilaah waxay ku jiri doontaa gacantayda. Oo Yashuuca wuxuu sameeyey sidii Muuse ugu yidhi, oo intuu baxay ayuu Camaaleq dagaal ugu soo diyaargarobay, Muuse iyo Haaruun iyo Xuur waxay fuuleen

dhaladii buurta. Oo waxay noqotay markii Muuse gacmihiisa kor u qaaday, Israaiil way adkaatay, laakiin markii uu gacmihiisa hoos u dhigay, Camaaleq way adkaatay. Gacmihii Muuse waxay ahaayeen kuwo culus, oo waxay qaadeen dhagax oo ay hoos dhigeen, wuxuuna ku fadhiistay, Haaruun iyo Xuur waxay taageerayeen gacmihiisa dhinacan mid, dhinacaas mid, oo gacmihii Muuse waxay noqdeen kuwo xoog leh ilaa qorraxdu dhacdo. Yashuuca wuxuu seef ku laayay oo burburiyey reer Camaaleq iyo dadkiisii oo dhan. Rabbiga ayaa Muuse ku yidhi, Tan buug ugu qor xusuus ahaan, oo Yashuuca dhegihiisa u geli, waayo, dhammaystiran waxaan tirtiri doonaa xusuusta Camaaleq samada hoosteeda. Muuse wuxuu Rabbiga u dhisay meel allabari, magacedana wuxuu u bixiyey, Rabbigu waa magangalkayga. Sababtoo ah Rabbigu wuxuu gacanta qarsoodi ah kula dagaalama Camaaleq jiil ilaa jiil.

18

Yetroo oo ahaa wadaadkii Midiyaan iyo soddoggii Muuse ayaa maqlay wixii uu Rabbigu u sameeyay dadkiisii Israaiil oo dhan, waayo Rabbigu wuxuu Israaiil ka soo bixiyay Masar. Yetroo oo ahaa soddogga Muuse ayaa qaatay Sifoorah oo ahayd naagta

Muuse ka dib siidaynteedii. iyo labadii wiilasheedii, magaca mid ka mid ah iyaga Gershom, isagoo leh, Qariib ahaan waxaan ku jiray dhul qalaad, Magaca kii labaadna wuxuu ahaa Eliiser, isagoo leh, Waayo Ilaaha aabbahay caawiyahayga ayuu ahaa, wuxuuna iga samatabbixiyey gacantii Fircoon. Oo wuxuu baxay Yetro oo ahaa soddogga Muuse, isaga iyo wiilashiisii iyo naagtiisii, waxayna u yimaadeen Muuse cidladii, meeshii uu degay ee buurta Ilaaha. Waxaa loo soo sheegay Muuse, iyagoo leh, eeg soddogaaga Yetro wuxuu u imanayaa xaggaaga, iyo naagtiisa iyo labadaada wiil oo la socda. Muuse wuxuu u baxay inuu la kulmo soddoggiisa, wuuna u sujuuday, wuuna dhunkaday, wayna is salaameen, markaasuu teendhadii soo geliyey. Waxaa uu Muuse u sheegay soddoggiisa wax kasta oo Rabbigu ku sameeyey Fircoon iyo Masaarida oo dhan sababta Israel darteed, iyo dhibaataadii oo dhan ee ku timid iyaga intii ay jidka ku jireen, iyo in Rabbigu ka badbaadiyey iyaga gacantii Fircoon iyo gacantii Masaarida. Yetroo aad buu ula yaabay dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Rabbigu u sameeyay iyaga, maxaa yeelay wuxuu ka samatabbixiyay iyaga gacantii Masriyiinta iyo gacantii Fircoon. Oo Yetroo wuxuu yidhi, Rabbiga ha la barakeeyo, waayo isagu wuxuu iyaga ka badbaadiyey gacantii Masriyiinta iyo gacantii Fircoon. Hadda waan ogaaday

in Rabbigu ka weyn yahay dhammaan ilaahyada sababtoo ah tan, waayo waxay iyaga ku weerareen. Yetroo oo ahaa soddogga Muuse ayaa Ilaah u keenay qurbaanno la gubo iyo allabaryo. Haaruun iyo dhammaan odayaashii Israaiil ayaa yimid inay cunto la cunaan soddogga Muuse Ilaah hortiisa.

Oo waxay dhacday maalinta xigta ka dib Muuse wuu fadhiistay inuu dadka xukumo, laakiin dadkii oo dhan ayaa Muuse ag taagnaa arooryadii ilaa fiidkii. Oo Yetroo markuu arkay wax kasta oo uu dadka u sameeyay, wuxuu yidhi, waa maxay waxan aad dadka u samaysaa? Maxaad keligaa u fadhiisataa, dadka oo dhammuna wuxuu kuu taagan yahay subaxdii ilaa fiidkii? Oo Muuse wuxuu soddoggiis ku yidhi, Dadku wuxuu iigu imaadaa inuu xukun Ilaah ka doondoono. Marwalba waayo noqdo iyaga muran, oo ay ii imaadaan, waxaan xukumaa mid kasta, oo waxaan ogeysiin iyaga amarrada Ilaah iyo sharciga isaga. Wuxuu yidhi laakiin awoowga Muuse, Ma si sax ah baad u samaysaa waxan. Burburka ayaad ku burburmi doontaa sabir laaan, adiga iyo dadkan oo dhan ee kula jira. Eraygan aad baa ugu culus yahay, oo ma awoodi doontid inaad samayso adiga keligaa. Haddaba sidaas daraaddeed i dhegayso, oo waan kula talin doonaa, oo Ilaah wuu kula jiri doonaa. Adiga u noqo dadka waxyaalaha Ilaaha ku saabsan, oo erayadooda Ilaaha u keen. Oo

waxaad iyaga ugu marag furi doontaa amarrada Ilaah iyo sharcigiisa, oo waxaad iyaga tusi doontaa jidadka ay ku socon doonaan, iyo shuqullada ay samayn doonaan. Oo adiga naftaada u fiiri, ka dhammaan dadka dooro niman xoog leh, Ilaah ka cabsada, niman xaq ah, oo kibir neceb, oo waxaad iyaga ugu dhisi doontaa taliyayaal kun, iyo taliyayaal boqol, iyo taliyayaal konton, iyo taliyayaal toban. Waxay xukumi doonaan dadka waqti kasta, laakiin erayga aad culusta waxay kuu keeni doonaan, kuwa yaryar ee xukummadase iyagu waxay xukumi doonaan, oo waxay kaa fududayn doonaan, wayna ku caawimi doonaan. Haddii eraygan samayso, Ilaah wuu ku xoojin doonaa, oo adigu waad awoodi doontaa inaad taagnaato, oo dadkan oo dhammu wuxuu iman doonaa meeshiisa nabad. Muuse wuxuu maqlay codkii soddoggiisa, wuxuuna sameeyay wixii uu ku yidhi. Muuse wuxuu Israaiil oo dhan ka doortay rago xoog leh, wuxuuna ka dhigay madaxdii kumiyaal, boqolliyaal, kontonyaal iyo tobanyaal. Oo waxay xukumeen dadka waqti kasta, laakiin eray kasta oo adag ayay u keeneen Muuse, eray kasta oo fududse iyaga ayaa xukumay. Muuse wuxuu diray soddoggiis, markaasuu ku noqday dhulkiisii.

Bishii saddexaad ee bixitaanka wiilasha Israaiil dhulka Masar, maalintaas, waxay yimaadeen cidlada Siinay. Oo waxay ka tageen Rafidiin, oo waxay yimaadeen cidlada Siinaa, oo Israaiil halkaas ayuu degay buurta horteeda. Muuse wuxuu fuulay buurta Ilaah, oo Ilaah ayaa uga yeedhay buurta, isagoo leh, Waxyaalahan waxaad ku odhan doontaa reer Yacquub, oo waxaad u sheegi doontaa reer binu Israaiil. Idinka qudhiinnu waxaad aragteen wixii aan ku sameeyay Masriyiinta, oo waxaan idinka kor u qaaday sida baalasha gorgorrada oo kale, oo waxaan idinka u keenay xaggayga. Oo hadda haddii aad dhab ahaantii maqashaan codkayga oo aad dhawrtaan axdigayga, waxaad ii noqon doontaan dad gaar ah oo ka duwan dhammaan quruumaha, waayo anigaa iska leh dhulka oo dhan. Laakiin idinka waxaad ii noqon doontaan boqortooyo wadaadnimo iyo quruun quduus ah, oo erayadaas waxaad kula hadli doontaan reer binu Israaiil. Muuse wuu yimid, wuxuuna u yeedhay waayeelladii dadka, wuxuuna iyaga u dhigay dhammaan erayadaas oo Ilaah ku amray. Dadkii oo dhammu si wada jir ah ayay ugu jawaabeen, oo waxay yidhaahdeen, Wax alla wixii Ilaah yidhi oo dhan waannu samayn doonnaa oo waannu maqli doonnaa. Muusena erayadaas ayuu Ilaah u geeyey. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, bal eeg aniga waxaan kuu imaanayaa tiir

daruur ah, si dadku u maqlo aniga oo kula hadlaya, oo ay adiga kuu rumaysan doonaan weligood. Muusena wuxuu Rabbiga u wariyey erayadii dadka. Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse, Deg oo dadka digniin, oo iyaga daahiri maanta iyo berri, oo ha maydheen dharkoodii. Oo ha noqdaan diyaar maalinta saddexaad, waayo maalinta saddexaad wuxuu soo degi doonaa Rabbigu buurta Siinay, dadka oo dhan hortooda. Oo waxaad dadka hareeraha sooci doontaa, adoo leh, Iska jira inaad buurta fuushataan, iyo inaad wax ka mid ah taabataan. Qof kasta oo buurta taabtay, dhimasho ayuu ku dhiman doonaa. Ma taaban doonto gacantiisa, waayo dhagaxyo ayaa lagu dhagxin doonaa, ama fallaadho ayaa lagu toogin doonaa, haddii xoolo iyo haddii nin, ma noolaan doono. Goortii codadka iyo turumbooyin iyo daruurta ka tagto buurta, kuwaas waxay fuuli doonaan buurta.

Muuse ayaa buurta ka soo degay oo dadka u tegay, markaasuu quduusiyey iyaga, wayna maydheen dharkoodii. Oo wuxuu dadka ku yidhi, Diyaar ahaada saddex maalmood, hana u dhowaan naag. Waxay dhacday maalintii saddexaad markay waagu beryay, oo waxaa jiray codad iyo hillaacyo iyo daruur mugdi ah oo kor saaran Buurta Siinaa, codkii buunkuna aad buu u dhawaaqay, oo dadkii xerada joogay oo dhammu way baqeen. Oo Muuse wuxuu dadka ka soo hogaamiyey xerada inay Ilaah la

kulmaan, waxayna istaageen buurta hoosteedda. Buurta Siinay oo dhan waxay qiiqi lahayd, sababtoo ah Ilaah baa dab ku soo degay korkeeda, oo qiiqii wuxuu kor u kacayay sida qiiq foorno oo kale, oo dadkii oo dhan aad bay u yaabeen. Codadkii buunka way sii socdayeen iyagoo aad iyo aad ugu sii xoogaysanaya. Muuse wuu hadlay, Ilaahna cod buu ugu jawaabay. Rabbigu wuxuu ku soo degay buurta Siinay dusheeda, oo Rabbigu wuxuu Muuse ugu yeedhay korka buurta, markaasuu Muuse fuulay. Ilaahna wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh: Deg oo dadka digniin, si aanay abid ugu soo dhowaanin Ilaah inay fahmaan, oo aanay tiro badan oo ka mid ah u dhex dhicin. Iyo wadaaddada soo dhowaanaya Rabbiga Ilaaha ha la quduus geeyo, waaba intaasoo Rabbigu ka baabbiyo iyaga.

Oo Muuse wuxuu Ilaaha ku yidhi, dadku ma awoodi doonaan inay buurta Siinay kor ugu kacaan, waayo adigu waad noogu markhaati furtay oo waxaad tidhi, buurta sooci oo quduusi. Rabbiga ayaa isaga ku yidhi, Tag, hoos u deg, oo adiga iyo Haaruun kula socda kor u kaca, laakiin wadaaddada iyo dadku yaanay isku qasbin inay Ilaaha u soo kacaan, waaba intaasoo Rabbigu midkood baabbiyaa. Muuse hoos ugu dhacay dadka, wuuna kula hadlay.

20

Oo Rabbigu wuxuu ku hadlay dhammaan erayadaas, isagoo leh, Aniga waa Rabbiga Ilaahaaga ah, kii ku soo bixiyey dalka Masar, gurigii addoonsiga. Ma yeeshaan doontid ilaahyo kale aniga mooyee. Ma samayn doontid naftaada sanam, mana samayn doontid ekaansho wax kasta oo ku jira cirka sare, iyo wax kasta oo ku jira dhulka hoose, iyo wax kasta oo ku jira biyaha dhulka ka hooseeya. Ma iyaga u sujuudi doontid, mana iyaga u adeegi doontid, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahaaga ah, Ilaah masayr ah, oo soo celiya dembiyadii aabbayaasha carruurta dushooda, ilaa jiilka saddexaad iyo afraad, kuwa ii neceb. iyo samaynaya naxariis ilaa kumaan kuwa i jecel, iyo kuwa dhawra amarradayda. Ma qaadan doontid magaca Rabbiga Ilaahaaga ah si aan micno lahayn, waayo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma nadiifin doono kan qaadanaya magaciisa si aan micno lahayn. Xusuuso maalinta sabbtida inaad quduus ka dhigto. Lix maalmood shaqayso, oo waxaad samayn doontaa dhammaan shuqulladaada. Maalinta toddobaad, sabbtiyada Rabbiga Ilaaha kaa, ma aad samayn doontid gudaheeda wax shaqo ah adiga, iyo wiilka kaa, iyo gabadha kaa, addoonka kaa, iyo addoonta kaa, dibiga kaa, iyo xayawaanka raranka kaa, iyo dhammaan xoolaha

kaa, iyo qariibka deggan gudahaaga. Waayo lix maalmood ayuu Rabbigu sameeyay samada iyo dhulka iyo badda iyo waxa ku jira oo dhan, wuxuuna nasaday maalinta toddobaad, sidaas darteed Rabbigu wuu barakeeyay maalinta toddobaad, wuuna quduusiyay. Murugee aabbahaaga iyo hooyadaa, si wanaag kuu noqdo, oo aad cimri dheer ku nooshahid dhulka wanaagsan ee Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo. Ma sinaysan doontid. Ma xadayn doontid. Ma dilin. Ma aad marag been ah ka furan doontid deriskaaga. Ma damci doontid naagta deriskaaga, ma damci doontid guriga deriskaaga, wala beerta isaga, wala addoonkiisa, wala gabadha yar ee isaga, wala dibiga isaga, wala xayawaanka raranka qaada ee isaga, wala dhammaan xoolaha isaga, wala wax kasta oo deriskaaga leeyahay.

Dadkii oo dhan waxay arkeen codkii, iyo qorilayaashii, iyo codkii buunka, iyo buurtii qiiqaysay, laakiin dadkii oo dhan way cabsadeen oo meel fog ayay istaageen. Oo waxay ku yidhaahdeen Muuse, Adigu nala hadal, oo Ilaah yaanu nala hadlin, waaba intaasoo aannu dhimanno. Oo Muuse wuxuu ku yidhi iyaga, Dhiirranada, waayo Ilaah wuxuu idiin yimid inuu idin imtixaamo, si cabsidiisu ay idinku dhex jirto, si aydaan dembaabin. Dadkii waxay meel fog ka taagnaayeen, Muusena wuxuu galay gudcurkii Ilaah ku jiray. Yidhi laakiin Rabbigu

Muuse, Waxaad ku odhan doontaa reer Yacquub, oo waxaad ku dhawaaqin doontaa reer binu Israaiil: Idinka waxaad aragteen in aan samada idiinkala hadlay. Ma samayn doontaan idinka qudhiinna ilaahyo lacag ah, iyo ilaahyo dahab ahna ma samayn doontaan idinka qudhiinna. Meel allabari oo dhulka ka samaysan waxaad ii samayn doontaan, oo waxaad ku allabari doontaan qurbaannada la gubo ee idinka, iyo badbaadada idinka, iyo idaha, iyo dibida idinka, meel kasta oo aan magacayga halkaas ku magacaabay, oo waan idiin iman doonaa, waanan idin barakayn doonaa. Haddii laakiin meesha allabariga dhagaxyo uga samayso aniga, iyaga ma dhisi doontid kuwo la qoray, waayo seeftaada ayaad kor saaray dushooda, oo way nijaasowdeen. Ma aad fuuli doontid jaranjaro oo aad ugu kacdo meesha allabariga kayga, si aanad cawradaada dusheeda ugu muujin.

21

Oo kuwani waa xeerarka aad hortooda dhigi doonto. Haddii aad heshatid addoon Cibraani, lix sannadood ayuu kuu adeegi doonaa, laakiin sannadda toddobaad wuxuu bixi doonaa isagoo xor ah oo bilaash ah. Haddii isaga keligiis galo, keligiis ayuu bixi

doonaa, haddii laakiin naag la gashay isaga, way bixi doontaa iyo naagtiisa. Haddii sayidku naag siiyona, oo ay isaga u dhasho wiilal ama gabdho, naagta iyo carruurta waxay noqon doonaan sayidkiisa, isaga kaliya ayaa bixi doona. Haddii laakiin addoonku jawaabo oo yidhaahdo, Waan jeclaaday sayidkayga, iyo naagtayda, iyo carruurtayda, ma tegi doono anoo xor ah, Sayidkiisu wuxuu isaga u keeni doonaa xagga sharuudda Ilaaha, markaasna wuxuu isaga u keeni doonaa albaabka iyo marinka, oo sayidkiisu wuxuu dhegta kaga dalooli doonaa birta, wuuna u adeegi doonaa weligiis.

Haddii qof gabadhiisa u iibiyo inay addoon guriga noqoto, ma bixi doonto sida ay u baxaan addoommada dumarka. Haddii aanay farxin sayidkeeda oo uu isaga u heshiisay, wuu soo furan doonaa iyada, laakiin dad shisheeye ma aha sayid inuu iyada iibiyo, sababtoo ah wuu ku jebiyey iyada. Haddii laakiin wiilka uu u guuriyo iyada, wuxuu ula macaamiloon doonaa sida xaqa gabdhaha. Haddii laakiin mid kale u qaato naftiisa, waxyaalaha lagama maarmaanka ah iyo dharka iyo shukaansiinta iyada kama uu mamnuuci doono. Haddii laakiin uu saddexdan waxyaalahan u sameeyn waayo, waxay si bilaash ah ugu bixi doontaa iyada oo aan lacag lahayn. Haddii laakiin qof mid garaaco oo uu dhinto, dhimasho ha lagu dilo. Kii aan doonayn,

laakiin Ilaah gacmihiisa u gacangeliyey, waxaan ku siinayaa meel uu kii dilay halkaas u carari doono. Haddii laakiin qof uu weeraro deriska si uu khiyaano ugu dilo, oo uu magangalo, waxaad ka meeshayda allabariga aniga qaadaysaa isaga si loo dilo. Qofkii garaaco aabbihiis ama hooyadiis, dhimasho ha lagu dilo. Kii aabbihiis ama hooyadiis caaya, dhimasho buu ku dhiman doonaa. Qofkii haddii uu xado mid ka mid ah wiilasha Israaiil, oo uu dulmiyo oo uu iibiyo, oo lagu helo, dhimasho ha ku dhinto. Haddii laakiin laba nin is-caayyaan, oo ay deriska ku dhufteen dhagax ama feedh, oo uusan dhiman, laakiin sariirta ku jiipto, Haddii ninka kacay uu dibadda ugu socdo isagoo ul ku tiirinaya, kii garaacay eed laaan ahaan doonaa, mooyee waa inuu magdhowga isaga bixiyaa iyo kharashka daaweynta. Haddii laakiin qof garaaco addoonkiisa ama addoontiisa dhedig ku ul, oo uu dhinto gacmihiisa hoostooda, caddaalad baa lagu aargudi doonaa. Haddii laakiin uu noolaado maalin hal ama laba, ha la ciqaabo, waayo lacagtiisa weeye. Haddii laakiin laba nin dagaalamaan oo ay dhufaan naag uur leh, oo ilmaheedu baxo isagoo aan la samayn, waxyeello ayaa la bixin doonaa, sida uu ninka naagta amro, wuxuu bixin doonaa qiimo la socota. Haddii laakiin la sameeyey yahay, wuxuu siin doonaa naf beddelka naf. Il meelaha il, ilig meelaha ilig, gacan meelaha gacan, cag meelaha

cag. Gubid badalka gubid, nabar badalka nabar, buroobur badalka buroobur. Haddii qof garaaco isha addoonkiisa ama isha gabadha adeegtiisa oo uu indhooleeyo, waa inuu xor u sii daayaa iyaga beddelka ishoodii. Haddii laakiin uu jaro ilka addoonkiisa ama ilka midiidinada naagtiisa, wuxuu xor u sii dayn doonaa iyaga meeshii ilkooda. Haddii laakiin dibi gores nin ama naag iyo uu dhinto, dhagaxyo lagu dhagxin doonaa dibiga, iyo ma la cuni doono hilibka isaga, laakiin sayidka dibiga eedlaaan noqon doonaa. Haddii dibigu ahaa mid wax gunta ka hor shalay iyo ka hor maalinta saddexaad, oo ay dadku u markhaati furaan sayidkiisa, uuna uu xidhin waayay, markaasuu dilo nin ama naag, dibiga dhagax baa lagu dili doonaa, oo sayidkiisana waa la dili doonaa. Haddii laakiin madaxfurasho lagu soo rogay isaga, wuu bixin doonaa madaxfurasho naftiisa inta ay ku soo rogaan isaga. Haddii laakiin wiil ama gabadh geli dhaco, sida xaqa tan ha u sameeyeen isaga. Haddii laakiin dibigu addoon goro ama gabadh addoon ah, soddon laba-dirham oo lacag ah wuxuu siinayaa sayidkooda, oo dibigana dhagax lagu tuurayaa. Haddii laakiin qof furo god ama qodo god, oo aanu dabooliyo, oo weyl ama dameer halkaas ku dhaco Sayidka godka wuu bixin doonaa, lacag buu siin doonaa sayidkooda, laakiin kan dhintay isaguu ahaan doonaa. Haddii laakiin dibi qof guro dibiga deriska oo uu

dhinto, waxay iibin doonaan dibiga nool, oo waxay qaybsan doonaan lacagtiisa, oo dibiga dhintay waxay qaybsan doonaan. Haddii laakiin la ogaado in dibiga guntade yahay shalay iyo saddex maalmood ka hor, oo ay sayidkiisa u marag fureen, oo uusan meesha ka saarin, wuxuu bixin doonaa dibi dibi meeshiis, dibigii dhintayna isagaa iska lahaan doona.

Haddii qof xado weyl ama ido, oo uu gowraco ama iibiyo, wuxuu bixin doonaa shan weyl halkii weylka, iyo afar ido halkii idaha.

22

Haddii laakiin tuugga godka laga helo, oo la garaaco uu dhinto, dhiig uma aha. Haddii laakiin qorraxdu u soo baxdo isaga, eedaysan yahay oo dhiman doonaa, laakiin haddii aan waxba u jirin, ha lagu iibiyo beddelka tuugnimada. Haddii laakiin waxa la xaday laga helo gacantiisa, laga bilaabo dameer ilaa ido oo nool, laba jibbaar wuu bixin doonaa. Haddii qof beertiisa ama beercanabkiisa daa'qo, oo uu sii daayo xoolihiisa inay daaqaan beer kale, wuxuu magdhow ka bixin doonaa beerkiisa sida waxa uu soo saaro, laakiin haddii uu dhammaan beerta daa'qo, wuxuu bixin doonaa waxyaalaha ugu fiican beerkiisa iyo waxyaalaha

ugu fiican beercanabkiisa. Haddii laakiin dab baxay oo helo godxan, oo gubo meelaha wax lagu tumo ama sabuulka ama bannaanka, wuxuu bixin doonaa kii dabka shiday.

Haddii qof deriskiisa lacag ama alaab u dhiibo inuu dhawro, oo laga xado guriga ninkii, haddii tuugii la helo, wuxuu bixin doonaa laba laab. Haddii laakiin tuugga la waayo, sayidka guriga wuxuu Ilaah hortiiisa iman doonaa, oo wuxuu dhaaran doonaa inuusan runtii isagu si shar ah ugu samayn dhammaanta amaanka deriska. Sida loo sheegay dambiga kasta oo la hadlay, ku saabsan weyl iyo xayawaan hawl qaada iyo ido iyo dhar iyo khasaare kasta oo la sheegay, wax kasta oo uu yahay, hortii Ilaah ayay iman doontaa garsoorka labadooda, oo kii lagu helay sababta Ilaah wuxuu bixin doonaa labanlaab deriska. Haddii laakiin qof deriska siiyaa xayawaan raran ama weyl ama ido ama xoolo kasta inuu ilaaliyo, oo ay jabto ama dhinto ama maxbuus noqoto, oo aan ciduna ogaan, Dhaarta Ilaaha ayaa labada dhexdooda noqon doonta, run ahaan isagu si shar ah uma uu samayn amaanada deriska, oo sidaas sayidkiisu wuu aqbali doonaa, mana bixin doono. Haddii laakiin laga xado, wuu u bixin doonaa sayidka. Haddii laakiin bahal ku dhinto, wuxuu u keeni doonaa ugaadhkii, oo ma bixin doono. Haddii laakiin qof wax ka weydiiyo deriskiisa, oo ay jabto ama dhinto ama maxbuus

noqoto, sayidkuna uusan la joogin isaga, wuu bixin doonaa.
Haddii laakiin sayidku la jiro, ma bixin doono, haddii laakiin uu yahay shaqaale la shaqaysiiyey, wuxuu noqon doonaa mushaharkiisa beddelkiis.

Haddii laakiin qof khiyaaneeyo bikrad aan la khudbin, oo uu la seexdo, yarad ahaan wuu u guursan doonaa. Haddii laakiin aabbaha iyada diido oo aan doonayn inuu iyada u guuriyo isaga, lacag ayuu u bixin doonaa aabbaha sida inta meherka bikradaha uu yahay. Saaxiriinta nool ma aad dhawri doontaan. Qof kasta oo la seexda xoolo dhimasho waa in la dilaa. Kii allabarya ilaahyada dhimasho ayaa lagu baabbiin doonaa, Rabbiga keliya mooyee.

Oo qariibka ha dhibina, hana cidhiidhinina, waayo idinku qariibbo baad ahaydeen dalka Masar. Dhammaan carmal iyo agoonta waa inaydaan dhibin. Haddii laakiin aad xumaan ugu dulmi dhibtaan iyaga, oo ay iyagoo qayliyey xaggayga u qaylinayaan, hubaal waan dhegaysan doonaa codkooda. Waxaan idinka cadhoon doonaa cadho, oo waxaan idinku dili doonaa seef, oo naagihinna waxay noqon doonaan carmalooyin, oo carruurtinuna waxay noqon doonaan agoonta. Haddii aad lacag u deyniso walaalkii miskiinka ah oo kuu dhow, waa inaad isaga cadaadin, oo aadan ribo ku saarin. Haddii aad dharka

deriska u qaadato damaanad ahaan, waa inaad ugu celisaa isaga ka hor qorraxda dhicitaankeeda. Waayo tan waa daboolkiisa, tan kaliya waa dharkiisa ceebayntiisa, maxuu ku seexan doonaa? Haddii sidaa darteed uu ii qayliyo, waan dhegaysan doonaa, waayo waxaan ahay mid naxariis badan. Ilaahyada xun ka hadli maysid, taliyaha dadkaagana si xun ugu hadli maysid. Bikooro-dhacyada goobta hadhuudhka lagu tumo iyo macsaradda khamriga ee aad leedahay ma aad raagin doonin, curadyada wiilashaadana waxaad ii siin doontaa. Sidaas waxaad samayn doontaa weylka aad leedahay, iyo idaha aad leedahay, iyo xoolaha hawsha qaada ee aad leedahay. Toddoba maalmood wuxuu ahaan doonaa hoosta hooyadiis, laakiin maalinta siddeedaad waxaad ii celin doontaa isaga. Oo nimanka quduuska ah ayaad ii noqon doontaan, oo hilibka bahaladu dildilleen ha cunina, eeyga u tuura.

23

Ma aqbali doontid maqal aan waxba tarayn, mana heshiin doontid mid aan xaq ahayn inaad la noqotid markhaati aan xaq ahayn. Ma noqon doontid qof la jira dad badan oo shar ku jira, mana lagu dari doono dad fara badan si aad ula leexato kuwa

badan oo aad u qalloociso garsooridda. Oo saboolka uma aad naxariisan doonin garsooridda dhexdeeda. Haddii aad la kulanto dibiga cadowgaaga ama xoolaha rarka qaada ee isaga oo habaabaya, waa inaad soo celisaa oo aad u soo celisaa isaga. Haddii laakiin aad aragto xoolaha rarkan ee cadowgaaga oo dhacay hoosta culayskiisa, waa inaad dhaafin, laakiin waa inaad kor u qaaddaa oo aad la shaqeysaa.

Ma qalloocin doontid xukunka miskiinka garsooriddiisa. Dhammaan eray xaq-darro ah ka fogow, qofka aan xaq lahayn iyo kan xaq ah ha dilin, oo kan cibaado-laaanta ah hadiyado aawadiis ha u xaq-gelin. Oo hadiyado ma qaadan doontid, waayo hadiyadu waxay indho-tirtaa indhaha kuwa arka, oo waxay kharribaa erayada xaq ah. Oo qariibka ha dulmin, waayo idinka waxaad taqaaniin nafta qariibka, idinka qudhiinna waayo qariibo baad ku ahaydeen dalka Masar. Lix sannadood waxaad beeri doontaa dhulkaaga, oo waxaad soo ururin doontaa waxyaalaha ka baxa. Sannadka toddobaad siidaynta samayso, oo sii day dhulka, oo waxaa cuni doona masaakiinta quruuntaada, waxa hadhana waxaa cuni doona xayawaanka dibadda, sidaas samayso beercanabkaaga iyo beersoytankaaga. Lix maalmood waxaad samaynaysaa shaqooyinkaaga, laakiin maalinta toddobaad waa nasasho, si uu u nasto dibigaaga iyo xoolaha aad

ku qaaddo oo kuu rar yahay, iyo si uu u nasasho helo wiilka addoontaada iyo qariibka. Dhammaan waxa aan idinku idhi ilaaliya, oo magaca ilaahyo kale ma xusuusan doontaan, mana laga maqli doono afkiinna.

Saddex jeer sannadka ii dabaaldega. Iidda rootiga aan khamiirka lahayn ilaaliya oo sameeya, toddoba maalmood cuna rootiga aan khamiirka lahayn, sida aan kugu amray, waqtiga bisha cusub, waayo waxaad gudaheeda ka baxday Masar. Hortayda ha kaga muuqan adigoo madhan. Oo ciid beergoosadka midhaha ugu horreeya waxaad samayn doontaa shaqooyinkaaga, kuwaas oo aad beerato beertaada dhexdeeda, iyo ciid dhammaadka sannadka marka aad soo urursato shaqooyinkaaga kuwa ka yimaada beertaada. Saddex jeer sanadkii, dhammaan labka kaaga waa la arki doonaa Rabbiga Ilaahaaga hortiisa. Marka aan quruumaha ka eryi doono wejigaaga, oo aan ballaadhin doono xuduudahaaga, waa inaad dhiigga foomayga ku allabarin khamiir, mana jiifan doonto baruurta iiddayda ilaa subax. Midhaha ugu horreeya ee dhulkaaga waad keeni doontaa guriga Rabbiga Ilaahaaga ah, waa inaad wanka ku karsan caanaha hooyadiis. Oo bal eeg, waxaan diraa malaaiqtayda hortaada, si ay kugu ilaaliso jidka, si uu kuugu soo geliyo dhulka aan kuu diyaariyay. Naftaada fiiro gaar ah, oo isaga dhegayso, oo ha

caasiyoobin, waayo ma uu celin doono adiga, maxaa yeelay magacaygu wuu saaran yahay isaga. Haddii aad si dhab ah u maqashaan codkayga, oo aad samaysaan waxa aan idinku amro oo dhan, oo aad xajisaan axdigayga, waxaad ii noqon doontaan dad gaar ah oo ka duwan quruumaha oo dhan, waayo dhulka oo dhammu waa kayga, idinkuna waxaad ii noqon doontaan boqortooyo wadaannimo iyo quruun quduus ah, erayadan waxaad u sheegi doontaan wiilasha Israaiil, haddii aad si dhab ah u maqashaan codkayga, oo aad samaysaan waxa aan idinku idhaahdo oo dhan, waxaan cadaawi u noqon doonaa cadaawayaashiinna, waxaan lid ku noqon doonaa kuwa idin lid ku ah. Malaaigtaydu way ku hor kici doontaa oo ku hogaamin doontaa, wayna kuu keeni doontaa xagga reer Amor, iyo reer Xeed, iyo reer Feris, iyo reer Kancaan, iyo reer Girgaash, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus, oo anna waan baabbiin doonaa iyaga. Ma aad u sujuudi doontid ilaahyadooda, mana aad u adeegi doontid iyaga, mana aad samayn doontid sida shuqulladooda, laakiin burburin baad burburin doontaa, oo jejebinta baad jejebin doontaa tiirarradooda. Waxaad u adeegi doontaa Rabbiga Ilaahiinna ah, oo waxaan barakayn doonaa rootigaaga, khamrigaaga iyo biyahaaga, waxaan idinka celin doonaa cudurka. Ma jiri doono mid aan wax dhali karin, mana jiri

doonto mid madhalays ah dhulkaaga kor, tirooyinka maalmaha kaaga buuxinaya waan buuxin doonaa. Waxaan soo diri doonaa cabsida oo ku hor socota, oo waxaan la yaabi doonaa dhammaan quruumaha aad dhex gelayso, waxaan ka dhigi doonaa cadaawayaashaada oo dhan kuwo cararaya. Oo waxaan hortaada ku diri doonaa shinida, oo waxaad eryeen doontaa reer Amor, iyo reer Xiwi, iyo reer Kancaan, iyo reer Xeed. Ma saari doono iyaga sannad hal ah, si aan dhulku u noqon cidla, oo dugaagga dhulku kuugu badan noqon. Si yar yar ayaan u saari doonaa iyaga kaa, ilaa aad korodho oo aad dhaxasho dhulka. Waxaan dhigi doonaa soohdimaha kaaga laga bilaabo Badda Cas, ilaa Badda Falastiiniyiinta, iyo laga bilaabo cidlada, ilaa Webiga weyn Yufraad. Waxaan gelin doonaa gacmahaaga dadka deggan dhulka, oo waxaan eryid doonaa iyaga adiga hortooda. Ma aad la samayn doontid iyaga iyo ilaahyadooda axdi. Oo ma ay deganaanin dhulkaaga, si ayan dembi kaaga dhigin xaggayga, waayo haddii aad u adeegtid ilaahyadooda, kuwan waxay kuu noqon doonaan turunturooyin.

24

Oo Muuse wuxuu yidhi, U kaca xagga Rabbiga adiga iyo

Haaruun, iyo Naadaab, iyo Abiihuu, iyo toddobaatan ka mid ah odayaasha Israaiil, oo waxay Rabbiga uga sujuudi doonaan meel fog. Muuse kaligii ayaa Ilaaha u soo dhowaan doona, laakiin iyaga ma dhowaan doonaan, dadkuna kula socon maayo. Muuse wuu galay, wuuna u sheegay dadka dhammaan erayada Ilaah iyo xeerarkii. Markaasaa dadkii oo dhammu cod qudha ku jawaabeen iyagoo leh, Dhammaan erayada Rabbigu ku hadlay waannu samayn doonnaa, waannuna maqli doonnaa. Muuse wuxuu qoray dhammaan erayadii Rabbiga. Muusena aroor hore ayuu kacay oo wuxuu dhisay meel allabari buurta hoosteedda, iyo laba iyo toban dhagax oo u taalla laba iyo tobanka qabiilka Israaiil. Oo wuxuu diray ragga dhallinyarada ah ee wiilasha Israaiil, waxayna keeneen qurbaanno la gubo, oo waxay Ilaaha ugu allabaryeen weylaha allabaryo badbaado. Muuse wuxuu qaatay badhkii dhiigga, wuxuuna ku shubay malaqaadaha, badhkii kalena wuxuu ku shubay meeshii allabariga. Oo wuxuu qaatay buugga axdiga, wuxuuna ku akhriyay dhegaha dadka, oo waxay yidhaahdeen, Wax alla wixii Rabbigu ku hadlay, waannu samayn doonnaa oo waannu maqli doonnaa. Muuse wuxuu qaatay dhiigga, oo dadka ku rusheeyey, wuxuuna yidhi, Eega dhiigga axdiga ee Rabbigu idinla dhigtay oo ku saabsan dhammaan erayadan.

Oo waxaa kor u kacay Muuse iyo Haaruun, iyo Naadaab, iyo Abiihuu, iyo toddobaatan nin oo ka mid ahaa golaha odayaasha Israaiil. Oo waxay arkeen meeshii uu taagnaa Ilaaha reer binu Israaiil, oo waxyaalihii cagihiisa hoos joogay waxay u ekaayeen sida shaqada leben safayr ah, oo sida muuqaalka cirka samada daahirnimadeeda. Oo kuwa la doortay ee Israaiil midkoodna ma dhiman, oo waxay ku muuqdeen meeshii Ilaah, wayna cuneen oo cabbeen. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Buurta ii soo fuul, oo halkaas joog, oo waxaan ku siin doonaa looxyadii dhagaxa ahayd, sharciga iyo amarradii aan u qoray inaan iyaga wax ku baro. Muuse iyo Yashuuca kii ag taagnaa ayaa kacay, waxayna fuuleen buurta Ilaah. Odayaashiina waxay ku yidhaahdeen, Halkan iska aamusa ilaa aan idiin soo noqonno, oo bal eega Haaruun iyo Xuur way idinla jiraan. Haddii qof dacwo ku dhacdo, ha u tago iyaga. Muuse iyo Yashuuca ayaa fuulay buurta, oo daruurtu way daboolday buurta. Oo sharaftii Ilaah ayaa ku soo degtay Buurta Siinay, oo daruurtu way qarisay lix maalmood, oo Rabbigu wuxuu Muuse uga yeedhay dhexda daruurta maalintii toddobaad. Qaabka ammaanta Rabbiga, sida dab ololaya oo ku dul yaal meesha ugu sareysa buurta, ayaa ka muuqday reer binu Israaiil hortooda. Muuse wuxuu galay dhexda daruurta, wuxuuna fuulay buurta, wuxuuna halkaas

buurta joogay afartan maalmood iyo afartan habeen.

25

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Waxaan ku idhi wiilashii Israaiil, qaata bikirada dadka oo dhan ee qalbigoodu raalli ka yahay, oo waxaad qaadan doontaan bikiradayda. Tanna waa bixinta ugu horreysa oo aad ka qaadan doontaan iyaga, dahab, lacag iyo naxaas. iyo hyacinth, iyo guduudan, iyo casaan labanlaab, iyo maro wanaagsan oo la marooriyey, iyo timaha riyaha. iyo hargaha wananka ee la midabsiiyey casaan, iyo hargaha buluugga ah, iyo alwaaxda aan qudhmin, Iyo dhagaxyo Sardiyu, iyo dhagaxyo loo qoro garabka, iyo dharka dheer. Oo samaysan doontaa meel quduus ah oo aan dhexdiinna ku muuqaan doono. Oo waxaad ii samayn doontaa sida waafaqsan dhammaan wixii aan kuu tuso buurta, tusaalaha teendhada, iyo tusaalaha dhammaan weelasha iyada, sidaas waxaad samayn doontaa. Waxaad samayn doontaa sanduuq markhaati ah oo ka samaysan alwaax aan qudhmin, laba dhudhun iyo badh dhererka, dhudhun iyo badh ballaadhka, iyo dhudhun iyo badh sarajoogga. Oo waxaad ku dahaadhi doontaa iyada dahab nadiif ah, gudaha iyo dibadda waxaad ku dahaadhi doontaa iyada, oo

waxaad u samayn doontaa qurxinno dahab ah oo maroorsan oo wareegsan. Oo waxaad tan u samayn doontaa afar siddooyin oo dahab ah, oo waxaad ku saari doontaa afarta dhinac: laba siddooyin dhinac kasta, iyo laba siddooyin dhinaca labaad. Waxaad samayn doontaa ulaha qoryaha aan qudhmin, oo waxaad dahabka ku dabooli doontaa iyaga. Oo waxaad gelin doontaa ulaha dhexda ah gudaha siddooyinka ku jira dhinacyada sanduuqa, si loogu qaado sanduuqa iyaga. Ulaha waxay ku jiri doonaan siddooyinka sanduuqa iyagoo aan dhaqdhaqaaqin. Oo waxaad gelin doontaa sanduuqa gudihiisa markhaatiyada aan ku siin doono. Oo waxaad samayn doontaa kursi naxariis oo ah dabool dahab nadiif ah, laba dhudhun iyo badh dhererka, iyo dhudhun iyo badh ballaadhka. Oo samayso laba keruubiin oo dahab tumid ah, oo dhig iyaga labada dhinac ee daboolka kafaaraggudka. Waxaa la samayn doonaa keruub hal dhinacan ka bixi, iyo keruub hal dhinaca labaad ee daboolka ka bixi, oo waxaad samayn doontaa labada keruubiin oo ku dul yaal labada dhinac. Keruubiimku waxay noqon doonaan kuwo baalashooda kor u kala bixinaya, iyagoo baalashooda ku hooskeynaya kursiga naxariista, wejiyadooduna waxay u jeedsan doonaan midba midka kale, oo wejiyadooda keruubiimku waxay u jeedsan doonaan kursiga naxariista. Oo

waxaad dhigi doontaa daboolka naxariista sanduuqa dushiisa, oo waxaad gelin doontaa sanduuqa gudahiisa marag-furrida aan ku siin doono. Oo halkaas ayaan kaaga soo muuqan doonaa, oo waxaan kugula hadli doonaa kursi naxariista dushiisa, labada keruubiin dhexdooda, kuwaas oo kor saaran sanduuqa markhaatiga, oo waxaan kugu amri doonaa wax kasta oo aan rabay inaad u sheegtid reer binu Israaiil. Oo waxaad samayn doontaa miis dahab ah oo dahab nadiif ah, laba dhudhun dhererka, iyo dhudhun ballaadhka, iyo dhudhun iyo badh sarajoogga. Oo waxaad tan ugu samayn doontaa qalloocyo maryo dahab ah oo ku wareegsan, waxaadna tan ugu samayn doontaa taaj cabbirkiisu yahay balladhka gacanta oo ku wareegsan.

Oo waxaad samaysan doontaa qurxin maroorsan oo taajka ku wareegsan. Waxaad samayn doontaa afar siddo oo dahab ah, oo afarta siddo waxaad dhigi doontaa afarta qaybo ee cagaha iyada, taajka hoostiisa. Girgirayaashu waxay noqon doonaan meelo u gaar ah ulaha qaadista, si miiska loogu qaado. Waxaad samayn doontaa ulaha qaadista alwaax aan qudhmuunayn, oo waxaad ku dahabi gelin doontaa dahab nadiif ah, oo miiska waxaa lagu qaadi doonaa iyaga. Oo waxaad samayn doontaa weelashadii, iyo foornooyin, iyo weelasha qurbaanka cabniin, iyo koobabka,

kuwaas oo aad ku shubi doontaa iyaga, dahab saafi ah waxaad ka samayn doontaa iyaga. Oo waxaad miiska kor saari doontaa kibisyada joogitaanka hortayda si joogto ah.

Oo waxaad samayn doontaa laambad dahab saafi ah, tumid waxaad samayn doontaa laambadda. Jirriddeeda, iyo cawskeeda, iyo koobabkeeda, iyo kubbadaheeda, iyo ubaxyaddeeda way ka noqon doonaan iyada. Lix laam ayaa ka soo baxayay dhinacyada, saddex laam oo taarikada ah ka dhinaceeda kowaad, iyo saddex laam oo taarikada ah ka dhinaceeda labaad. Iyo saddex koob oo la qoray oo yar ah, laamaha koowaad koob iyo ubax, sidaas lixda laamo ee ka soo baxaya laambadda. Oo laambadda waxaa ku jira afar koob oo qoris leh oo u eg yicib, iyo hal laan oo leh kubbado, iyo ubaxyadii liliiga ah ee iyada. Koobka hoostiisa laba caleemaha ka mid ah iyada, iyo koobka hoostiisa afarta caleemaha ka mid ah iyada, sidaas lixda caleemaha kuwa ka soo baxaya laambadda, iyo gudaha laambadda waxaa jiray afar weel oo la qoray yicib. Burburradu iyo cawsduurradu ha ka mid ahaadeen iyada, dhammaanteed sancad laga sameeyey hal dahab nadiif ah. Oo waxaad samayn doontaa toddoba laambadood oo iyada, oo waxaad dhigi doontaa laampadhaha, oo waxay ka iftiimin doonaan wejiga keliya. Waxaad ka samayn doontaa girgiraha iyo saldhigyada dahab saafi ah. Dhammaan

weelashaan waxay ahaayeen talanti dahab saafi ah. Arag, waxaad u samayn doontaa sida qaabka lagu tusay buurta.

26

Oo teendhadii waxaad samayn doontaa toban daah oo ka samaysan maro wanaagsan oo la marooriyey, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooriyey oo leh keruubiim, shuqul dhar la sameeyey, waxaad iyaga samayn doontaa. Dhererka daahka midka ah waa siddeed iyo labataan dhudhun, ballacana waa afar dhudhun, daahka midku wuxuu noqon doonaa qiyaas isku mid ah oo dhammaan daahyada u noqon doona. Shan daah waxay noqon doonaan isku xidhan, mid walba tan kale, iyo shan daah oo kale waxay noqon doonaan isku xidhan, mid walba tan kale. Waxaad u samayn doontaa siddooyin buluug ah oo aad ku dhejisaa darafka daahka kowaad, dhinaca hal qayb si ay ugu xidhmaan, oo sidaas oo kalena waxaad u samayn doontaa darafka daahka dibadda ah ee ku yaal dhinaca isku xirka labaad. Konton ilbiriqsi waxaad u samayn doontaa daahka kowaad, iyo konton ilbiriqsi waxaad u samayn doontaa qaybta daahka sida waafaqsan isku xirka kan labaad, kuwo is hordhigaya oo isku dhacaya midba midka kale. Oo waxaad samayn doontaa konton

sideed oo dahab ah, oo waxaad daahyada midba midka kale kaga xidhi doontaa sideedyada, oo teendhadii waxay noqon doontaa mid qudha. Waxaad samayn doontaa hargaha timaha leh oo ah dabool u dul yaal taambuugga, kow iyo toban hargaha ayaad samayn doontaa. Dhererka daaha midkiisa waa soddon dhudhun, ballaadha daaha midkiisana waa afar dhudhun, qiyaasta isla ah ayaa u noqon doonta kow iyo tobanka daah. Waxaad ku biiri doontaa shanta maqaarro oo isku wada xidhi, iyo lixda maqaarro oo isku wada xidhi, oo waxaad labanlaabi doontaa maqaarka lixaad horta taambuugga. Oo waxaad samayn doontaa konton siddooyin oo ku yaal darafka daahka kowaad, kan dhexda ee ku xidhmada, iyo konton siddooyin oo waxaad samayn doontaa darafka daahka kan ku xidhmaya kan labaad.

Waxaad samayn doontaa konton siddo oo naxaas ah, oo waxaad siddooyinka ka dabarooyinka ku xidhi doontaa, oo waxaad hargaha isku xidhi doontaa, oo waxay mid noqon doontaa. Oo waxaad hoos dhigi doontaa qaybaadka dheeraadka ah ee daahyada teendhada, badhkii daaha ee hadhay waxaad ku dabi doontaa qaybaadka dheeraadka ah ee daahyada teendhada, waxaad dabi doontaa gadaasha teendhada. Dhudhun tan iyo dhudhun tan, oo ka mid ah waxa ka dheeraada daahyada, oo ka mid ah dhererka daahyada taambuugga, waxay noqon doontaa

wax daboolaya dhinacyada taambuugga xaggan iyo xaggan, si ay u daboolto. Waxaad samayn doontaa dabool u ah taambuugga oo ah hargaha wanan oo la caseeyey, iyo daboolal hargaha buluug ah oo kor ah.

Oo waxaad samayn doontaa tiirarka taambuugga alwaax aan qudhmuunayn. Toban dhudhun ayaad samayn doontaa tiirka, oo dhudhun iyo badh ayaa noqon doonta ballaadhka tiirka. Laba gees-gees tiirka mid ah, oo mid walba ku dhacaya kan kale, sidaas waxaad u samayn doontaa dhammaan tiirarka teendhada. Oo waxaad samayn doontaa tiirarka taambuugga, labaaatan tiir oo ka yimaada dhinaca Woqooyi. Waxaad samayn doontaa afartan saldhig oo lacag ah oo loogu talagalay labaatanka tiir, laba saldhig oo loogu talagalay tiir kasta labadeeda dhinac, iyo laba saldhig oo loogu talagalay tiir kasta labadeeda dhinac. Iyo dhinaca labaad ee xagga Koonfurta, labaaatan tiir, Iyo afartan saldhig oo lacag ah oo ay leeyihiin, laba saldhig oo tiir kasta oo labada dhinac, iyo laba saldhig oo tiir kasta oo labada dhinac. Waxaad ka dhabarka teendhadii, qaybtii xagga badda u jeedda, ka samayn doontaa lix tiir. Iyo laba tiir ayaad samayn doontaa geesooyinka dambe ee taambuugga. Waxay noqon doonaan si siman hoosta, oo sidaas oo kale waxay noqon doonaan siman madaxyada ilaa kulan hal ah. Sidaas

waxaad u samayn doontaa labada gees, oo ha noqdeen siman. Waxay noqon doonaan siddeed tiir, oo saldhigyada iyaga waxay noqon doonaan lacag ah oo lix iyo toban, laba saldhig tiirka mid ah labada qaybhooda isaga, iyo laba saldhig tiirka mid ah. Oo waxaad samayn doontaa ulooyin alwaax qudhmuun ah, shan tiir kasta oo qaybta taambuugga ka mid ah, Iyo shan ulbo tiirka dhinaca mid ee taambuugga ee labaad, iyo shan ulbo tiirka dambe ee dhinaca taambuugga ee xagga badda. Oo ulaha dhexe ee u dhexeeya tiirarka ha gaadho laga bilaabo dhinac ilaa dhinaca kale. Tiirarka waxaad dahab ku dahaadhaa, siddooyinkana waxaad dahab ka samaysaa, kuwaas oo aad ulaha ku gelin doonto, ulahana waxaad dahab ku dahaadhaa. Oo waxaad taagi doontaa taambuugga sida qaabka lagu tusay buurta.

Oo waxaad samayn doontaa daah ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooray, iyo maro wanaagsan la sameeyey, shaqo tolid ah waxaad ku samayn doontaa keruubiim. Oo waxaad dhigi doontaa iyada kor afar tiir oo aan qudhmin leh oo dahab lagu dahab dahab, oo madaxyada iyaga waa dahab, oo saldhigyada iyaga afar waa lacag. Oo waxaad daahka dhigi doontaa tiirarka dushooda, oo waxaad halkaas gudaha daahka soo gelin doontaa sanduuqa markhaatiga, oo daahku wuxuu

idiin kala sooci doonaa meesha quduuska ah iyo meesha ugu quduusan. Oo waxaad daaha ku dabooli doontaa sanduuqa markhaatiga ee ku yaal meesha ugu quduusan. Oo waxaad miiska dhigi doontaa dibadda daahka, oo fanaaska waxaad dhigi doontaa meel ka soo horjeedda miiska oo ku taal dhinaca taambuugga ee xagga Koonfurta, oo miiska waxaad dhigi doontaa dhinaca taambuugga ee xagga Woqooyi. Oo waxaad samayn doontaa daboolo albaabka teendhada oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la maroojiiyey, iyo maro wanaagsan la maroojiiyey, oo ah shaqo daabacsan. Oo waxaad daahka u samayn doontaa shan tiir, oo waxaad dahabka ku dahabi doontaa, oo madaxyadu waxay noqon doonaan dahabi, oo waxaad iyaga u shubi doontaa shan saldhig oo naxaas ah.

27

Waxaad samayn doontaa meel allabari oo ka samaysan qoryo qudhmuun ah, shan dhudhun dhererka, iyo shan dhudhun ballaadhka, mesha allabariga waxay noqon doontaa afargeesle, sarajooggeeduna wuxuu noqon doonaa saddex dhudhun. Oo waxaad samayn doontaa geesoha afarta geesood dushooda, geesohu waxay ka soo bixi doonaan isaga, oo waxaad ku dabooli

doontaa iyaga naxaas. Oo waxaad u samayn doontaa taaj meesha allabariga, iyo daboolkeeda, iyo maddiibadaheeda, iyo qabatooyin hilibkeeda, iyo idankeeda, oo dhammaan weelasheeda waxaad ka samayn doontaa naxaas. Oo waxaad isaga u samayn doontaa shabag shaqo shabakad ah oo naxaas ah, oo waxaad shabagga u samayn doontaa afar siddo oo naxaas ah oo ku yaal afarta dhinac hoostooda. Oo waxaad ku dhigi doontaa iyaga shabaqa meesha allabariga hoostiisa, shabaqduna waxay gaadhi doontaa ilaa badhka meesha allabariga. Oo waxaad meesha allabariga u samayn doontaa ulo alwaax qudhmuun aan qabin ah, oo waxaad ku dahaadhin doontaa naxaas. Oo waxaad gelin doontaa ulaha garabka gudahooda, oo ulahu ha ahaadeen dhinacyada meesha allabariga marka la qaadayo. Dhaloow aan dheef lahayn waxaad samayn doontaa, sida lagu tusay buurta dusheeda, sidaas waxaad samayn doontaa. Oo waxaad u samayn doontaa barxad teendhada, dhinaca Koonfurta daahyo barxadda laga sameeyey maro wanaagsan oo maroorsan, dhererka boqol dhudhun dhinaca keligiis. Iyo tiirarkoodii labaan, iyo saldhigyadoodii labaan oo naxaas ah, iyo siddooyinkoodii iyo qabsadayaashoodii lacag ah. Sidaas dhinaca xagga dabaysha bari daahyada boqol dhudhun dhererka ah, iyo labaan tiir, iyo labaatankoodii saldhig oo naxaas ah, iyo siddooyinka iyo

qabsadayaasha tiirarka, iyo saldhigyada lacagta lagu dahaadhay. Balballaadhida barxadda ee xagga xeebta waxay ahayd konton dhudhun oo daahyo ah, tiirarkooduna toban, saldhigyadeenna toban. Iyo ballaadhka barxadda tan xagga Koonfurta waxay ahaayeen daahyo konton dhudhun, tiirarkoodii toban, iyo saldhigyadoodii toban. Waxayna ahayd shan iyo toban dhudhun dhererka daahyada dhinaca midka ah, tiirarkooduna saddex, iyo saldhigyadooduna saddex. Iyo dhinaca labaadna shan iyo toban dhudhun oo ah dhererka daahyada, tiirarkooduna saddex, iyo saldhigyadooduna saddex. Oo iriddii barxadda waxaa ku yiil dabooli, labaatan dhudhun dhererka, oo ka samaysan buru, iyo guduud, iyo casaan maroorsan, iyo maqaar wanaagsan oo maroorsan oo lagu sameeyay farshaxanka daabacadda, tiirarkoodii waxay ahaayeen afar, saldhigyadeediina waxay ahaayeen afar. Dhammaan tiirarka barxadda hareeraheeda waxaa lagu dahaaday lacag, madaxyadu waa lacag, saldhigyaduna waa naxaas. Dhererka barxadda waa boqol korka boqol, iyo ballaca konton korka konton, iyo dhererka shan dhudhun oo ka samaysan maro wanaagsan oo maroorsan, iyo saldhigyada iyaga waa naxaas. Dhismaha oo dhan iyo qalabka oo dhan iyo musmaarrada barxadda waxay ahaayeen naxaas.

Oo adiga amar wiilasha Israaiil, oo ha qaadeen adiga saliid ka

saytuun aan la tumin oo nadiif ah oo la tumay in lagu shubo iftiinka si loo gubo, si ay laambaddu u gubato si joogto ah. Gudaha teendhada markhaatifurka, dibadda daaha ku dul yaal axdiga, wuxuu gubi doonaa iyada Haaruun iyo wiilashiisa laga bilaabo fiidka ilaa subaxda, Rabbiga hortiisa. Sharci weligiis ah ayay u ahaan doontaa qarniyada idinka, laga bilaabo wiilasha Israaiil.

28

Oo adigu soo dhowee xagaaga Aaruun walaalkaa iyo wiilashiisa, oo ka soo dhex bax wiilasha Israaiil, inay wadaaddo ii noqdaan aniga: Aaruun, iyo Naadaab, iyo Abihuud, iyo Elecaasaar, iyo Iitaamaar, wiilasha Aaruun. Waxaad u samayn doontaa khamiis quduus ah walaalkaa Haaruun si uu u yeesho sharaf iyo ammaan. Oo adigu la hadal dhammaan kuwa maskaxda xigmadda leh, kuwa aan ka buuxiyey ruuxa xigmadda iyo garasho, oo waxay samayn doonaan dharka quduuska ah ee Haaruun, si uu gudaha quduuska ah iigu adeego wadaad ahaan. Iyo kuwanu waa dharka ay samayn doonaan: laabgashiga, iyo garbaha, iyo khamiiska dheer, iyo shaati la sameeyey, iyo duubka, iyo suunka. Waxay samayn doonaan dharka quduuska

ah Haaruun iyo wiilashiisa si ay wadaadnimo iigu adeegaan. Oo iyagu waxay qaadan doonaan dahabka, iyo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka, iyo maqaarka wanaagsan. Oo waxay samayn doonaan eefodka maqaarka wanaagsan ee marroorsan, oo ah shuqul dhar la soo dhuftay oo daabacsan. Laba garbood oo isku xidha ayay isaga u ahaan doonaa, mid iyo kan kale, labada qaybood oo la hagaajiyay. Oo dharka garbaha ee kor saaran, sida samaysashada, wuxuu ka noqon doonaa dahab saafi ah, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la mariyey, iyo maro wanaagsan la mariyey. Waxaad qaadan doontaa labada dhagax ee sumuruda ah, oo waxaad ku qori doontaa magacyada wiilasha Israaiil. Lix magac oo kor saaran dhagaxa kowaad, iyo lixda magac ee hadhay oo kor saaran dhagaxa labaad sida ay u kala dhalatay. Shaqada farshaxanka qorista dhagaxa, sida shaabadda la xardho, waxaad labada dhagax ku xardhaysaa magacyada wiilasha Israaiil. Oo waxaad labada dhagax ku dhigi doontaa garbaha eefodka, dhagaxyada xusuustu waa u wiilasha Israaiil, oo Haaruun wuxuu qaadi doonaa magacyada wiilasha Israaiil Rabbiga hortiisa oo ku dul saaran labada garabkiisa, xusuus iyaga u ah. Oo waxaad samayn doontaa garabka yaryar oo dahab saafi ah. Oo waxaad samayn doontaa laba silsilado xamaasho leh oo dahab nadiif ah ah, oo ubaxyo ku dhex isku dhafan, oo ah

shaqo tolaaya, oo waxaad saari doontaa silsiladaha xamaasho leh ee la tolalay kor garabka yaryar, sida garabkooda hore.

Oo waxaad samayn doontaa laabgashiga xukummada, oo ah shaqo daabacsan, sida qaabka eefodka, waxaad ka samayn doontaa dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooriyey, iyo maro wanaagsan la marooriyey. Waxaad samayn doontaa afargeesle, waxayna noqon doontaa laba jibbaar, taallo dhererkeeda iyo taallo ballaadhkeeda. Waxaad isaga ugu toli doontaa dhar la dhigay dhagaxyo oo afar saf ah, safka kowaad wuxuu noqon doonaa dhagaxyo: sardiyus, tobaas, iyo samaragd. Safka labaad wuxuu ka koobnaa dhuxul, safayr, iyo yasbir. Iyo safka saddexaad: ligurium, agate, iyo amethyst. Iyo safka afraad: chrysolite, iyo beryl, iyo onyx, oo dahab lagu duubay, oo dahab lagu xidhay, ha ahaadeen sida safkooda. Oo dhagaxyada ha ka ahaadeen magacyada wiilasha Israaiil laba iyo toban, sida magacyadooda, qoris shaabadaha ah, mid kasta sida magaciisa, ha u ahaadeen laba iyo toban qabiilooyinka. Oo waxaad ku samayn doontaa waxyaalaha wax lagu falo tassels la isku duubay, shaqo silsilad u eg oo ka samaysan dahab saafi ah. Oo Haaruun wuxuu ku qaadan doonaa magacyada wiilasha Israaiil kor xukun-measha laabta, markuu galayo meesha quduuska ah, xusuus ahaan Ilaaha hortiiisa. Oo waxaad dhigi

doontaa laabka xukumka muujinta iyo runta, oo waxay ahaan doontaa laabta Haaruun markuu galo meesha quduuska ah Rabbiga hortiisa, oo Haaruun wuxuu laabtiisa ku qaadi doonaa xukummada wiilasha Israaiil Rabbiga hortiisa had iyo jeer. Oo waxaad samayn doontaa dhar hoose oo dheer oo dhan buluug ah. Oo noqon doono darafka baruurta ee ka soo baxaya dhexdiisa, oo leh xuduud hareeraha darafka, oo ah shaqo dhar la soo tolayay, isku xirka oo la isku soo tolayay isaga, si aanay u dillaacin. Oo waxaad samayn doontaa hoosta xuduudka khamiiska hoosta ka, sida rummaan ubax baxaya oo kale, rummaanno yaryar oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la isku duubay, iyo maro wanaagsan la marooray, hoosta xuduudka khamiiska wareeggiisa. Qaabka la mid ah, rummaanno yaryar oo dahab ah, iyo dawanno oo u dhexeeya kuwaas wareegga oo dhan. Dhinaca rumaan dahab ah Dodona, iyo ubax ku yaal xuduudda dharka hoose oo wareegsan, Oo Haaruun markuu adeegayo waxaa la maqli doonaa codkiisa, markuu galo meesha quduuska ah Rabbiga hortiisa, iyo markuu ka baxo, si uusan u dhiman. Oo waxaad samayn doontaa saxan dahab ah oo nadiif ah, oo waxaad ku qori doontaa qorid shaabad oo kale ah, Meesha Quduuska ah ee Rabbiga. Oo waxaad dhigi doontaa kor buluug laalaaban, oo waxay noqon doontaa kor

duubka, hortiisa duubka waxay noqon doontaa. Oo wuxuu ku ahaan doonaa foolka Haaruun, oo Haaruun wuxuu qaadi doonaa dembiyadii waxyaalaha quduuska ah, in badan oo ay wiilashii Israaiil quduus ka dhigaan dhamaan hadiyadooda quduuska ah, oo wuxuu had iyo jeer ku ahaan doonaa foolka Haaruun si iyaga Rabbiga hortiisa loogu aqbalo.

Oo quruxda khamiisyada ee ka samaysan maro wanaagsan, waxaad samayn doontaa duub maro wanaagsan ah, oo suun waxaad samayn doontaa oo ay tahay shaqo daabacsan. Oo wiilasha Haaruun waxaad u samayn doontaa khamiisyo iyo suunyo, iyo duubabyo waxaad u samayn doontaa iyaga sharaf iyo ammaan. Oo waxaad u lebbisan doontaa Haaruun walaalkaa iyo wiilashiisa, oo waxaad subkan doontaa iyaga, oo waxaad buuxin doontaa gacmahooda, oo waxaad quduusin doontaa iyaga, si ay wadaaddo iigu noqdaan. Oo waxaad iyaga u samayn doontaa surwaallo maro laga sameeyey si ay u daboolaan cawrada jidhkooda, laga bilaabo dhexda ilaa bowdooyinka. Oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay yeelan doonaan iyaga, markay galaan Teendhadii Markhaatiga, ama markay u dhowaadaan inay adeegaan Meesha Allabariga tan quduuska ah, oo ma ay keeni doonaan naftooda dembi, si aanay u dhiman. Sharci weligiis baa u ah isaga iyo farcankiisa ka dambeeya.

Oo kuwanu waa waxyaalaha aad u samayn doonto iyaga, oo aad quduusin doonto iyaga, si ay wadaadnimo iigu adeegaan.

Waxaad qaadan doontaa weyl dibi ah oo hal ah, iyo laba wan oo aan iin lahayn. Waxaad samayn doontaa rootiyada aan khamiirka lahayn oo saliidda lagu cajiiyey, iyo doolshooyinka aan khamiirka lahayn oo saliidda lagu subkay, bur fiican oo sarreen ah. Oo waxaad ku dhigi doontaa iyaga dambiil hal ah, oo waxaad ku keeni doontaa iyaga dambiilka, iyo weylka, iyo labada wan. Oo Haaruun iyo wiilashiisa waxaad keeni doontaa albaabka teendhada markhaatiga, oo waxaad iyaga ku maydhi doontaa biyo. Oo markaad dharka qaadata, waxaad u lebbisan doontaa walaalka Haaruun khamiiska dheer, iyo garabka, iyo laabgashiga, oo waxaad isaga ugu xidhi doontaa laabgashiga garabka. Oo waxaad duubka madaxa dushiisa dhigi doontaa, oo waxaad saxanka quduuska ah duubka dushiisa dhigi doontaa. Oo waxaad qaadan doontaa saliidda subkidda, oo waxaad ku shubi doontaa madaxiisa, oo waxaad isaga subki doontaa. Wiilashiisa waxaad keeni doontaa, oo waxaad u lebbisi doontaa khamiisyo. Oo waxaad ku xidhxidhi doontaa dharka-dhexaadka, oo waxaad u gelin doontaa duubabka, oo waxay iyaga u noqon

doontaa wadaadnimo ii ah weligaa, oo waxaad quduusin doontaa Haaruun gacmihiisa, iyo gacmaha wiilashiisa. Oo waxaad keeni doontaa weylka albaabka teendhada markhaatiga, oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay gacmahooda saari doonaan madaxa weylka Rabbiga hortiiisa, albaabka teendhada markhaatiga agtiisa. Waxaad gowraci doontaa weylka Rabbiga hortiiisa, albaabbada teendhada markhaatiga agtooda. Oo waxaad ka qaadan doontaa dhiigga weylka, oo waxaad fartaada ku dhigi doontaa geesaha meesha allabariga, laakiin dhiigga hadhay oo dhan waxaad ku ag shubi doontaa salka meesha allabariga. Oo waxaad qaadan doontaa dhammaan baruurta caloosha ku taal, iyo xuubka beerka, iyo labada kelyood, iyo baruurta iyaga ku taal, oo waxaad ku saari doontaa meesha allabariga. Laakiin hilibka weylka, iyo maqaarka, iyo uuskii waxaad ku gubi doontaa dab dibadda xerada, waayo dembi buu yahay.

Oo waxaad qaadan doontaa wanka midka ah, oo waxay saari doonaan Haaruun iyo wiilashiisu gacmahooda madaxa wanka. Oo waxaad gowracaysaa isaga, oo markaad dhiigga qaadato, waxaad ku shubi doontaa meeshii allabariga hareeraheeda. Waxaad wanka u jari doontaa laba qaybood sida xubnaha, oo waxaad biyaha ku maydhi doontaa uurka gudihiiisa iyo lugaha,

oo waxaad kor u saari doontaa qaybaha labajibbaaran iyada oo madaxa la jiro. Oo waxaad bixin doonaa wanka oo dhan meesha allabariga dusheeda, qurbaan la gubo oo Rabbiga u bixinayo, si uu u noqdo ur udgoon, waayo waa foom Rabbiga u bixinayo. Oo waxaad qaadan doontaa wanka labadaad, oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay saari doonaan gacmahooda madaxa wanka dushiisa. Oo waxaad gowracaysaa isaga, oo waxaad qaadaysaa dhiiggiisa, oo waxaad saari doontaa kor dhegta Haaruun ee midigta, iyo kor caarada gacanta midigta, iyo kor caarada cagta midigta, iyo kor dhegaha wiilashiisa ee midigta, iyo kor caararaha gacmahooda ee midigta, iyo kor caararaha cagahooda ee midigta. Waxaad qaadan doontaa dhiigga meesha allabariga iyo saliidda subkidda, oo waxaad ku rusheyn doontaa Haaruun iyo khamiiskiisa, iyo wiilashiisa iyo khamiisyada wiilashiisa oo la socda. Markaasaa quduus noqon doonaan isaga iyo khamiiskiisa, iyo wiilashiisa iyo khamiisyada wiilashiisa oo la socda. Laakiin dhiigga wanka waxaad ku shubi doontaa meesha allabariga hareeraheeda. Oo waxaad ka qaadan doontaa wan-dhedigga shaxaddiisa, iyo shaxadda caloosha daboolaysa, iyo xuubka beerka, iyo labada kelyo, iyo shaxadda kor saaran, iyo gacanta midig, waayo tan waa dhammaystir. Iyo rootiga mid oo saliid leh, iyo doolshe mid oo ka mid ah dambiisha rootiyada aan

khamiirka lahayn ee la dhigay Rabbiga hortiisa. Oo waxaad dhigi doontaa waxyaalaha oo dhan kor gacmaha Haaruun iyo kor gacmaha wiilashiisa, oo waxaad iyaga u sooci doontaa qurbaan Rabbiga hortiisa. Oo waxaad ka qaadan doontaa iyaga gacmahooda, oo waxaad ku dul bixi doontaa meeshii allabariga ee qurbaanka la gubo dhammaantiis si ay u noqoto ur udgoon Rabbiga hortiisa, waayo qurbaan buu u yahay Rabbiga. Oo waxaad qaadan doontaa sakaarka laabta laga wanka qurbaanka dhammaystirka, kaas oo ah Haaruun, oo waxaad sooci doontaa isaga qurbaan soocid ah horta Rabbiga, oo wuxuu noqon doonaa adiga qayb. Oo waxaad quduusin doontaa sakaarka qurbaanka soocidda iyo gacanta qurbaanka kor-u-qaadista, kaas oo la soocay oo laga qaaday wanka dhammaystirka Haaruun iyo wiilashiisa. Waxay noqon doontaa Haaruun iyo wiilashiisa sharci daaim ah oo ka yimaada wiilasha Israaiil, waayo waa qurbaanka soocidda kan, oo qurbaankuna wuxuu noqon doonaa mid ka yimaada wiilasha Israaiil oo ka mid ah allabariga badbaadada wiilasha Israaiil, qurbaan Rabbiga.

Oo khamiiska quduuska ah, kaas oo ah Haaruun, wuxuu noqon doonaa wiilashiisa isaga ka dib, in lagu subko iyaga dhexdooda, iyo in la dhammaystiro gacmahooda. Toddoba maalmood ayuu xidhan doonaa iyaga wadaadka isaga beddelaya oo ka mid ah

wiilashiisa, kii geli doona teendhadii markhaatiga inuu ugu adeego meelaha quduuska ah. Oo wanka dhammaystirka qaadan doontaa, oo hilibka meel quduusan ku karsan doontaa. Oo waxay cuni doonaan Haaruun iyo wiilashiisa hilibka wanka iyo rootiyada ku jira dambiisha, agta albaabbada teendhada markhaatiga. Waxay cuni doonaan waxyaalaha lagu quduus ka dhigay si loo dhammaystiro gacmhooda oo loo quduus ka dhigo iyaga, oo shisheeyuhu ma cuni doono waxyaalahaas, waayo waa quduus. Haddii laakiin laga tago hilibka allabariga dhammaystirka iyo kibista ilaa subax, waxaad gubi doontaa waxa hadhay dab. Ma la cuni doono, waayo waa meel quduus ah.

Oo waxaad u samayn doontaa Haaruun iyo wiilashiisa sidaas sida waafaqsan wax walba oo aan kugu amray, toddoba maalmood waxaad quduusin doontaa gacmhooda. Oo weylaha dembiga waxaad samayn doontaa maalinta daahirinta, oo waxaad daahirin doontaa meeshii allabariga marka aad quduusin doonto dusheeda, oo waxaad subki doontaa si aad u quduusiso. Toddoba maalmood waxaad nadiifin doontaa meesha allabariga, oo waxaad quduusin doontaa iyada, oo meesha allabariga waxay noqon doontaa quduus ka mid ah quduuska, oo dhammaan kan taabanaaya meesha allabariga waa la quduusin doonaa. Oo kuwanu waa waxyaalaha aad ku samayn doonto

meesha allabariga: baraar sannad jir ah oo aan iin lahayn, laba maalintii, meesha allabariga korkeeda si joogto ah, qurbaan joogto ah.

Wanka kowaad waxaad samayn doontaa subaxda, wanka labaadna waxaad samayn doontaa fiidka. Iyo toban meelood oo meel ka mid ah bur wanaagsan oo lagu daray saliid la tumay oo ah afarta meelood ee meel ka mid ah hiin, iyo qurbaan cabniin oo ah afarta meelood ee meel ka mid ah hiin khamri ah oo loogu talagalay wan yar oo keliya. Wananka labaad waxaad samayn doontaa fiidka, sida allabariga subaxnimada iyo sida qurbaanka cabniinka isaga, waxaad ka dhigi doontaa ur udgoon oo qurbaan ah Rabbiga. Allabari joogto ah oo qarniyadiinna ah, albaabka teendhada markhaatiga hortiiisa Rabbiga, meesha aan lagugu ogaan doono halkaas, si aan kuula hadlo. Oo halkaas ayaan ugu amar bixin doonaa wiilasha Israaiil, oo waxaan lagu quduusin doonaa sharaftayda. Oo waan quduusin doonaa taambuugga markhaatifurka iyo meeshii allabariga, oo Haaruun iyo wiilashiisa waan quduusin doonaa inay wadaaddo ii noqdaan. Oo waxaa laygu yeedhi doonaa wiilasha Israaiil dhexdooda, oo waxaan noqon doonaa Ilaahoodii. Oo way ogaan doonaan inaan ahay Rabbiga Ilaahooda ah, kii iyaga ka soo bixiyey dhulka Masar, si loogu yeero iyaga, iyo inaan ahaado Ilaahooda.

30

Oo waxaad samayn doontaa meel allabari uunsi ah oo laga sameeyey qoryo aan qudhmin. Oo waxaad samayn doontaa dhudhun dhererka, iyo dhudhun ballaadhka, afargeesle ahaan doonto, iyo laba dhudhun sarajoogga, geesahuna ka dhalan doonaan. Oo waxaad ku dahaari doontaa dahab nadiif ah shubka, iyo derbiyadiisa ku wareegsan, iyo geesaha, oo waxaad u samayn doontaa taaj maroorsan oo dahab ah oo ku wareegsan. Waxaad samayn doontaa laba siddo oo dahab saafi ah oo ka hooseeya taajka maroorsan, waxaadna samayn doontaa labada dhinac ee jihooyinka labada, waxayna noqon doonaan qabsadayaal ulaha, si loogu qaado iyaga. Oo waxaad samayn doontaa ulaha alwaax qudhmuun-laaan ah, oo waxaad dahabi ku dahaadhin doontaa iyaga. Oo waxaad dhigi doontaa iyada ka soo hor daaha ah ee jira kor sanduuqa markhaatiyada, kuwaas oo aan kaga caddaan doono adiga halkaas. Oo Haaruun wuxuu kor ka shidi doonaa fook la isku daray oo daqiiq ah subaxda subax, marka uu hagaajinayo laambadaha, wuxuu kor ka shidi doonaa. Oo markii uu Haaruun shidshido laambadaha fiidka dambe, wuxuu ku dul shidi doonaa ubayn. Ubayn joogto ah oo had iyo jeer Rabbiga hortiiisa ah tan iyo qarniyadooda. Oo korka

uma uu keeni doono ubukhuur kale, qurbaan, allabari, oo qurbaan cabniin korka kuma shubi doontid. Haaruun wuxuu kafaaraggud ku samayn doonaa geesaha meeshiisa mar sannadka ah, dhiigga daahirinta ayuu ku nadiifin doonaa tan qarniyadooda, quduuska quduusyada waa Rabbiga.

Rabbiga wuxuu la hadlay Muuse, oo wuxuu ku yidhi, Haddii aad qaadato tirada wiilasha Israaiil inta lagu jiro booqashadooda, mid kastaa wuxuu Rabbiga siin doonaa madax-furasho naftiisa, oo dhac kuma dhici doono iyaga inta lagu jiro booqashadooda. Oo tani waa waxa ay bixin doonaan in badan oo mari doona tirada, badhkii lacagta laba-dirhamka oo ah sida lacagta laba-dirhamka quduuska ah, labaatan obol waa lacagta laba-dirhamka, laakiin badhkii lacagta laba-dirhamka waa qurbaan Rabbiga. Dhammaan kan maraya baaritaanka laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya waxay siin doonaan wax-bixinta Rabbiga. Kii maalka leh ma kordhin doono, iyo kii miskiinka ahna ma yarayn doono badhkii laba dirham marka la bixinayo soo-bixinta Rabbiga, si kafaaraggud loogu sameeyo nafihiinna. Oo waxaad qaadan doontaa lacagta bixinta ka mid ah wiilasha Israaiil, oo waxaad siin doontaa iyada adeegga teendhadii markhaatifurashada, oo waxay wiilasha Israaiil u noqon doontaa xusuus Rabbiga hortiiisa, si kafaaraggud loogu

sameeyo nafihiinna. Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Samee weelka maydho oo naxaas ah, iyo salka oo naxaas ah si loo maydhado, oo waxaad dhigi doontaa inta u dhexeysa teendhadii markhaatifurka iyo meesha allabariga, oo waxaad ku shubi doontaa biyo. Oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay ku maydhsan doonaan gacmaha iyo cagaha biyaha. Mararka ay galaan Taambuugga Markhaatifurka, waxay ku maydhsan doonaan biyo, oo ma ay dhiman doonaan, mararka ay u soo dhowaadaan Meesha Allabariga inay u adeegaan oo ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaannada la gubo. Waa inay maydhaan gacmaha iyo cagaha biyo, markaasay galaan gudaha teendhadii markhaatifurka, waa inay maydhaan biyo, si aanay u dhiman, oo waxay noqon doontaa iyaga sharci weligiis ah, isaga iyo jiilalka isaga ka dambeeya. Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Adiga qaado ubaxyada: ubaxii malmalka la doortay shan boqol sheqel, iyo qorfe udgoon badhkiisa laba boqol iyo konton, iyo cawsdheer udgoon laba boqol iyo konton. Iyo iris shan boqol sheqel oo quduuska ah, iyo saliid saytuun hiin. Oo waxaad samayn doontaa saliid subkid ah oo quduus ah, cadar la sameeyey farsamada cadarsameeyaha, waxayna noqon doontaa saliid subkid oo quduus ah. Oo waxaad ka subki doontaa teendhadii markhaatifurka, iyo sanduuqii teendhadii

markhaatifurka, iyo dhammaan weelasheedii, iyo ilaysashada iyo dhammaan weelasheeda, iyo meeshii allabariga ee foomaha iyo meeshii allabariga qurbaannada la gubo iyo dhammaan weelashiisa, iyo miiska iyo dhammaan weelashiisa, iyo berkedda. Oo waxaad quduusin doontaa iyaga, oo waxay noqon doonaan quduus ah waxyaalaha quduuska ah. Qof kasta oo taabta iyaga wuxuu quduus noqon doonaa. Oo Haaruun iyo wiilashiisa waad subki doontaa, oo waad quduus ka dhigi doontaa si ay wadaaddo iigu noqdaan. Oo wiilasha Israaiil waxaad kula hadli doontaa, adoo leh, Saliidda subagga subkidda quduuska ah ayaa kan idiin ahaan doonta tan iyo qarniyadiinna. Korka bini-aadamka saar ma lagu subki doono, oo sida habka tan ah idinka qudhiinna sidaas oo kale uma samayn doontaan, quduus weeye, oo meel quduus ah ayay idiin noqon doontaa. Qof kasta oo sidaas sameeya, iyo qof kasta oo shisheeye siiya wax ka mid ah kiisa, wuxuu laga gooyn doonaa dadkiisa dhexdiisa.

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, adigu qaado dhirta udgoon: qumbaha, onycha, galbanum udgoon iyo foom hufan, mid kastaa wuxuu la mid noqon doonaa midka kale. Oo waxay ku samayn doonaan uunsi cadarsan oo ah shaqo cadarsoole la qasey, nadiif oo ah shaqo quduus. Oo waxaad garaaci doontaa kuwan si aad u heshid cayn yar, oo waxaad dhigi doontaa meel ka soo horjeedda

markhaatiyada ee ku jirta teendhadii markhaatiga, halkaas oo aan kaa caddaan doonaa, ubukhuurku wuxuu idiin noqon doonaa quduuska quduusyada. Sida u dhiganta isku-darka tan, aydnaan idinka qudhiinniinna u samayn doontaan. Meel quduus ah ayay Rabbiga idiin noqon doontaa. Qof kasta oo sidaas oo kale sameeya si loo urshado, wuxuu ka halligmi doonaa dadkiisa.

31

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Eeg, waxaan magaca ugu yeedhay Beseleel ina Ureeyuu ina Xoor, oo ka soo jeeda qabiiladii Yahuudah. Oo waxaan ka buuxiyey ruux ilaaheed oo leh xigmad iyo waxgarasho iyo aqoon, si uu ugu fiirsado shaqo kasta, iyo in la naqshadeeyo, in la shaqeeyo dahabka, iyo lacagta, iyo naxaasta, iyo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka la marooriyey iyo shaqada dhagaxa, iyo shaqooyinka nijaarada ee alwaaxda, in la shaqeeyo sida dhammaan shaqooyinka. Oo aniga waxaan siiyay isaga iyo Eliyaab ina Axiisamaax oo ka soo jeeda qabiiladda Daan, oo qof kasta oo qalbi waxgarad leh waxaan siiyay waxgarad, Waxay samayn doonaan wax walba oo aan kugu amray: teendhadii markhaatifurashada, iyo sanduuqii axdiga, iyo daboolka

naxariista ee kor saaran, iyo alaabta teendhada. iyo meelaha allabariga, iyo miiska iyo dhammaan weelashiisa, iyo laambadda saafiga ah iyo dhammaan weelashiisa iyo weelka lagu maydhado iyo saldhiggiisa, iyo dharka adeegidda Haaruun, iyo dharka wiilashiisa inay wadaadnimo iigu adeegaan, Waxay samayn doonaan saliidda subidda iyo fooxa tarkiibka quduuska ah, sida dhammaan waxa aan kugu amray.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Oo adigu amar wiilasha Israaiil, adoo leh, Arka, oo sabtiyadayda dhawra, waayo calaamad bay tahay inayga iyo idinka u dhexaysa tan iyo qarniyadiinna, si aad u ogaataan inaan anigu ahay Rabbiga idin quduuseeya. Oo waa inaad dhawrtaan sabtiyada, waayo tan waa quduus Rabbiga idiin, kii nijaaseeya iyada, dhimasho waa la dhintaa, mid kasta oo ku sameeya iyada shaqo, naftaas waa laga baabbiin doonaa dadka dhexdiisa. Lix maalmood waxaad samayn doontaa shuqullada, laakiin maalinta toddobaad waa sabti, nasasho quduus ah oo Rabbiga loo helay. Qof kasta oo shaqo sameeya maalinta toddobaad waa la dili doonaa. Oo wiilashii Israaiil waxay dhawri doonaan sabtiyada, inay ku sameeyaan qarniyada iyaga oo dhan. Axdi daaimis ah baa inuu jiro aniga iyo wiilashii Israaiil dhexdooda, calaamad bay ii tahay daaimis ah, maxaa yeelay lix maalmood ayuu Rabbigu sameeyay

samada iyo dhulka, maalintii toddobaadna wuu nasaday oo wuu joogsaday. Oo wuxuu siiyay Muuse markii uu ka joogsaday inuu la hadlo isaga buurta Siinay, labadii loox ee markhaatifurka, looxood dhagax ah oo lagu qoray farta Ilaah.

32

Iyo markii dadku arkay in Muuse raagtay inuu ka soo dego buurta, dadkii wuxuu isu soo ururiyay Haaruun dhiniciisa, oo waxay ku yiraahdeen, Kac oo noo samee ilaahyo kuwa ina hor socon doona, waayo Muuse kan ninka ah ee ina soo saaray dhulka Masar, ma ogaanno waxii ku dhacay. Oo Haaruun wuxuu ku yidhi iyaga: Ka bixiya hilqadaha dahab ah ee ku jira dhegaha naagihinna iyo gabdhihinna, oo ii keena. Oo dadkii oo dhan ayaa ka bixiyey dhegixidhkii dahabka ahaa ee dhegahooda ku jiray, oo waxay u keeneen Haaruun. Oo wuxuu ka qaatay gacmahooda, wuxuuna ku qaabiyey qalinka, oo wuxuu ka sameeyey weyl la shubay. Markaasuu yidhi, Kuwanu waa ilaahaaga Israaiil, kuwaas oo dalka Masar kaa soo kexeeyey. Oo Haaruun markuu arkay ayuu meel allabari ka dhisay hortiisa, oo Haaruun baa ku dhawaaqay oo yidhi, Ciidul Rabbiga waa berri. Oo aroor hore ayuu kacay maalinta ku xigta, wuxuuna kor u

keenay qurbaanno la gubo, wuxuuna keenay allabari badbaado.
Dadkiina waxay u fadhiisteen inay cunaan oo ay cabbaan,
dabadeedna way kaceen inay ciyaaraan.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, tag degdeg,
halkan ka deg, waayo dadkaagii aad ka soo bixisay dhulka Masar
wuu dembaabay. Waxay si degdeg ah uga xadgudbeen jidkii aan
ku amray iyaga, oo waxay naftooda u sameeyeen weyl, wayna u
sujuudeen, wayna u allabariyeen, oo waxay yidhaahdeen,
Kuwanu waa ilaahyadaada Israaiil, kuwaas oo dhulka Masar
kaaga soo bixiyey. Haddana ii oggolow, oo anigoo cadho ugu
cadhaysan iyaga, waan baabbiin doonaa iyaga, oo waxaan kaa
dhigi doonaa quruun weyn. Muuse wuxuu Rabbiga Ilaaha
hortiisa ka baryay, oo wuxuu yidhi, Maxaa, Rabbiyow, aad ugu
cadhaysaa dadkaaga, kuwaas aad dhulka Masar kaga soo bixisay
xoog weyn iyo gacantaada sare? Masriyiintu yaanay weligood
odhan iyagoo leh, Sharnimo ayuu ugu soo bixiyey inuu buuraha
ku dilo oo uu dhulka ka baabbiyo. Joogso cadhadaada iyo
xanaaqaaga, oo nimco ugu noqo xumaanta dadkaaga.
Xasuusanaya Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub oo ahaa
addoommadaada, kuwaas oo aad naftaada ugu dhaaratay, oo aad
kula hadashay iyaga, adoo leh, Waxaan u badin doonaa
farcankaaga sida xiddigaha samada tiradooda, iyo dhulkan oo

dhan oo aan idhi siinayaa iyaga, oo waxay haysan doonaan weligood. Oo Rabbigu wuu raalli ka noqday si uu u ilaaliyo dadkiisa.

Oo Muuse markuu jeestay, ayuu buurta ka soo degay, oo labada looxood ee markhaatifurka ayuu gacmihiisa ku haystay, looxood dhagax ah oo labada dhinacba laga qoray, dhinacan iyo dhinacaasba waa laga qoray. Looxyadii waxay ahaayeen shuqulkii Ilaah, qoraalka na wuxuu ahaa qoraalka Ilaah oo lagu qoray looxyadii. Oo markuu Yashuuca maqlay codka dadka qaylinaya, wuxuu Muuse ku yidhi, Cod dagaal baa xerada ku jira. Wuxuu yidhi, Ma aha codka kuwa hoggaaminaya oo xoog leh, mana aha codka kuwa hoggaaminaya oo celin dib ah, laakiin waxaan maqlayaa codka kuwa hoggaaminaya khamri.

Oo markii uu soo dhowaaday xerada, wuxuu arkay weylka iyo qoobabka, oo Muuse isagoo cadho ka cadhooday ayuu ka tuuray gacmihiisa looxyadii labada, wuxuuna ku burburiyey iyaga buurta hoosteda. Oo wuxuu qaatay weylka ay sameeyeen, wuxuuna ku gubay dab, wuxuuna u shiday si fudud, wuxuuna ku firdhiyey biyaha, wuxuuna cabsiiyey wiilashii Israaiil. Oo Muuse wuxuu Haaruun ku yidhi, Maxay dadkan kuu sameeyeen, oo aad dembiga weyn ugu keentay? Haaruun wuxuu Muuse ku

yidhi, Ha cadhoon, sayidkayow, waayo adigu waad ogtahay qallafsanaanta dadkan. Waxay ii yidhaahdaan, Noo samee ilaahyo kuwaas ina hor kici doona, waayo Muuse kan ninka kaas ina soo bixiyey Masar, ma ogayn waxa ku dhacay. Waxaan ku idhi iyaga, Haddii qof dahab-qurxin haysto, iska saar, oo way i siiyeen, markaasaan dabka ku tuuray, kolkaasaa weylkan ka soo baxay. Oo Muuse markuu arkay dadka inay kala firdheen, waayo Haaruun ayaa kala firdhiyay iyaga si ay farxad u noqdaan cadaawayaashooda. Muuse wuxuu istaagay iriddii xerada, oo wuxuu yidhi, Qof xagga Rabbiga? Ha ii yimaado. Sidaa darteed, wiilashii Laawi oo dhammu way u soo wada yimaadeen. Wuxuu ku yidhi iyaga: Waxyaalahan wuxuu yidhi Rabbiga Ilaaha Israaiil: Dhiga mid kasta seeftiisa dhinaca bowdada, oo soo dhex mara oo soo noqda laga bilaabo iridda dhinaca irid dhex maraya xerada, oo dishaa mid kasta walaalkiis, oo mid kasta deriskiisa, oo mid kasta kan ugu dhow isaga. Oo wiilashii Lewi way sameeyeen sidii Muuse ugu hadlay iyaga, oo waxaa dadka ka dhintay maalintaas saddex kun oo nin. Oo Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, maanta gacmihiinna ayaad Rabbiga ugu buuxiseen, mid kastaa wiilkiisa ama walaalkiis, si barako laydiinku siiyo.

Oo waxay noqotay maalintii dambe, Muuse wuxuu dadkii ku yidhi, idinka waad dembaabteen dembi weyn, oo hadda waxaan

u kici doonaa Ilaaha, si aan ugu kafaaraggudo dembiginna. Muuse wuxuu ku noqday Rabbiga, oo wuxuu yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, dadkani dembi weyn ayuu galay, oo waxay samaysteen ilaahyo dahab ah. Oo hadda haddii runtii aad uga cafiso dembigooda, u cafiso, haddii kalese maya, iga tirtir buuggaaga aad qortay. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Haddii qof hortayda dembaabo, waxaan isaga ka tirtiri doonaa buuggayga. Hadda laakiin tag, hoos u deg, oo hoggaami dadkan ilaa meesha aan kugu sheegay. Bal eeg, malaaiqtaydu hortaada ayay iska hor socon doontaa. Maalinta aan booqdo, waxaan korkooda ku keeni doonaa dembigoodii. Oo Rabbigu wuxuu dilay dadkii samaynta weylka ee Haaruun sameeyay.

33

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, hor mar, halkan ka kac adiga iyo dadkaaga aad ka soo bixisay dhulka Masar, oo tag dhulka aan ugu dhaartay Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub, anigoo leh, Farcankaaga ayaan siin doonaa. Oo waxaan farriintayda kula diri doonaa hortaada, oo wuu eryayaa Amoriitka, iyo Xittiitka, iyo Ferisitka, iyo Girgashiitka, iyo Xiwwiitka, iyo Yebuusiitka, iyo Kancaaniitka. Oo waxaan ku gelin doonaa dhul qulqulaya caano

iyoo malab, waayo ma aan kula socon doono, sababtoo ah dad madax-adag baad tahay, si aanan kugu baabbiin jidka dhexdiisa. Oo dadkii markii ay maqleen erayga sharka ahaa tan, way baroorteen iyagoo barooranaya. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi wiilashii Israaiil, Idinka waxaad tihiin dad madaxa adag. Eega, yaanan belaayo kale idinku soo dejin, oo aan idin baabbiin. Haddaba sidaa darteed iska qaada dharkiinna sharafta iyo quruxda, oo waxaan ku tusi doonaa waxa aan ku samayn doono. Wiilashii Israaiil ayaa ka qaatay wixii ay isku sharraxeen iyo dharkoodii buurta Xoreeb. Muuse wuxuu qaaday teendhadiisii, wuxuuna ka dhisay dibadda xerada, meel fog oo xerada ka baxsan, waxaana loo bixiyey Teendhada Markhaatifurka, waxaana dhacday in qof kasta oo Rabbiga doondoonaaya uu u baxay teendhadii dibadda xerada ka ahayd. Markii Muuse geli jiray teendhadii dibadda xerada, dadkii oo dhan way istaagi jireen iyagoo daawanaya, mid kastaa albaabka teendhadiisa agtiisa, oo waxay fiirinayeen Muuse markuu tegayay ilaa uu gudaha teendhadii galo. Markii Muuse teendhadii soo galo, tiirkii daruurta wuu soo degi jiray, oo wuxuu istaagi jiray albaabka teendhadii, wuuna la hadli jiray Muuse. Wuxuu la hadlayay Muuse. Dadkii oo dhammu waxay arkeen tiirkii daruurta oo taagnaa albaabka teendhada, oo intay dadkii oo dhammu

istaageen, mid kastaa wuxuu ka caabuday albaabka teendhadiisa. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, waji ka waji, sida qof saaxiibkiisa ula hadlo, markaasuu ku noqday xerada, laakiin khaadimkii Yashuuca ina Nuun oo dhallinyarada ahaa ma uu ka bixin taambuugga.

Oo Muuse wuxuu Rabbiga ku yidhi, Bal eeg, adigu waxaad igu leedahay, Kor u keen dadkan, laakiin ima aadan muujin kan aad ila soo diri doonto. Adigu laakiin waxaad igu tidhi, Waan ku aqaan adiga dhammaan dadka oo dhan ka, oo raalli baan kaa ahay. Haddii sidaa darteed aan raalli ahaansho hortaada ka helay, naftaada ii muuji, si cad aan kuu arko, si aan noqdo mid raalli ahaansho hortaada ka helay, iyo si aan u ogaado in dadkaagu ay yihiin quruuntan weyn. Oo wuxuu yidhi, Aniga ayaa ku hor socon doona, waanan ku nasin doonaa. Oo wuxuu ku yidhi isaga, Haddii aadan adiga qudhkaaga ila socon, ha iga hogaamin halkan. Oo sidee loo ogaan doonaa runtii, in aan helay raalli ahaansho xaggaaga aniga iyo dadkaaga, miyaanay ahayn socodkaaga nala? Oo waxaa la ammaani doonaa aniga iyo dadkaaga dhammaan quruumaha kuwa badan oo dhulka korka jira. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Oo tan erayga aad sheegtay ayaan samayn doonaa, waayo raalli baan kaa ahay hortayda, oo waan ku aqaanaa dhammaan dadka oo dhan

dhexdooda. Oo wuxuu yidhi, Naftaada ii muuji. Wuxuu yidhi, Aniga waxaan hortaada ku soo mari doonaa sharaftayda, oo waxaan hortaada ku dhawaaqi doonaa magacayga Rabbiga, oo waxaan u naxariisan doonaa kan aan u naxariisto, oo waxaan u tudhi doonaa kan aan u tudhiyo. Oo wuxuu yidhi, ma awoodi doontid inaad aragto wejigayga, waayo nin ma arki karo wejigayga oo sii noolaado. Oo Rabbigu wuxuu yidhi, Bal eeg, waxaa jira meel agtiisa, oo adigu waxaad ku istaagi doontaa dhagaxa. Markii laakiin sharaftaydu dhaafto, waxaan ku dhigi doonaa dillaacda dhagaxa, oo waxaan gacantayda kugu dabi doonaa, ilaa aan dhaafto. Oo waan ka qaadi doonaa gacanta, markaas waxaad arki doontaa waxa gadaashayda ah, laakiin wejigayga lama arki doono.

34

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, Adiga qoro laba loox oo dhagax ah, sida kuwii hore oo kale, oo ii soo kac buurta, oo waxaan ku qori doonaa looxooda erayadii ku jiray looxoodii hore, kuwaasoo aad jebisay. Oo diyaar noqo subaxda, oo waxaad kor ugu kici doontaa Buurta Siinaa, oo halkaas buurta dusheedana ii istaag. Oo qofna yuusan kula kor u kicin, oo

yuusan lagu arkin buurta oo dhan, oo idaha iyo dibiduna yuusan u dhow daaqin buurta taas. Wuxuu qoray laba looxood oo dhagax ah, sidii kuwii hore oo kale, oo Muuse aroor hore ayuu kacay, wuxuuna fuulay Buurta Siinay, sidii Rabbigu ugu amray, oo Muuse wuxuu qaatay labadii looxood ee dhagaxa ahayd. Oo Rabbigu wuxuu ku soo degay daruur, oo halkaas ayuu ag taagay, oo magaca Rabbiga ayuu ku baryay. Oo Rabbigu wuxuu ka hor maray wejigiisa, oo wuxuu u yeedhay Rabbiga Ilaaha ah ee naxariis badan oo naxariis leh, dulqaad badan oo naxariis aad u badan oo run ah. Iyo xaqnimada ilaalinaya iyo naxariista gaar kumaan, ka qaadaya sharci-darrada iyo xaqdarrada iyo dembiyadda, oo ma daahirin doono kan eedaysan, isagoo keenaya sharci-darrada aabbayaasha kor carruurta iyo kor carruurta carruurta kor jiilka saddexaad iyo afaraad. Oo Muuse intuu degdegay ayuu dhulka ugu foorarsaday oo sujuuday. Wuxuu yidhi, Haddii aan raalli ka helay hortaada, Rabbiga ha nala socdo, waayo dadku waa madax adag yahay, oo adigu waxaad cafin doontaa dembiyadayada iyo xadgudubyadayada, oo annana kuwaaga baynu noqon doonnaa.

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, Bal eeg, waxaan kula dhigayaa axdi hortooda dadkaaga oo dhan, oo waxaan samayn doonaa waxyaalo ammaan leh oo aan weligood ka dhicin dhulka

oo dhan iyo quruun kasta, oo dadka oo dhan oo aad dhexdooda joogto ayaa arki doona shuqullada Rabbiga, waayo waxyaalaha aan kuu samaynayo waa yaab miidhan. Fiiro adigu dhammaan waxaan ku amrayo, bal eeg, aniga waxaan ka hor idinka saarayaa reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xeed, iyo reer Xiwi, iyo reer Gerges, iyo reer Yebuus. Naftaada fiiro gaar ah, ha abid samaysan axdi dadka deggan dhulka dusheeda ee aad gelaysid, si aanay idiinku noqon wax lagu turunturroodo. Meelaha allabariga iyaga waa inaad dumisaan, tiirarka iyaga waa inaad burburisaan, geedaha iyaga waa inaad gooysaan, sanamyada xardhan ee ilaahyada iyaga waa inaad dab ku gubtaan. Maaha, waayo ma aydnaan caabudi doonin ilaahyo kale, Rabbiga Ilaaha magaciisu waa masayr, Ilaah masayr ah wuu yahay. Weligaa ha samaynin axdi dadka dhulka deggan, waayo waxay raaci doonaan ilaahyadooda oo ay u allabaryi doonaan ilaahyadooda, markaasay kuu yeedhi doonaan, oo aad ka cuni doontaa allabarigoodii. Oo aad qaadato gabdhaha iyaga u wiilasha kaaga, oo gabdhaha kaaga siiso wiilasha iyaga, oo ay gabdhaha kaaga sinaystaaan daba ilaahyada iyaga, oo ay wiilasha kaaga sinaystaaan daba ilaahyada iyaga. Oo ilaahyo la shubay uma samayn doontid naftaada. Oo iidda rootiga aan khamiirka lahayn waa inaad dhawrtaa, toddoba maalmood waa

inaad cuntaa rootiga aan khamiirka lahayn, sida aan kugu amray, waqtiga bisha cusub, waayo bisha cusub ayaad ka baxday Masar. Dhammaan wax kasta oo maxalka fura aniga waxaa iska leh labka, dhammaan curadka weylka iyo curadka idaha. Waxaad ku furan doontaa curadka xayawaanka rarka ah ido, haddii aad furan weydona, waa inaad qiimo siisaa. Dhammaan curadka wiilashaaga waa inaad furantaa, oo hortayda ma muuqan doontid adigoo madhan.

Lix maalmood shaqayso, laakiin maalinta toddobaad waa inaad nasataa, waqtiga beerista iyo waqtiga gooyaska waa nasasho. Oo ciid toddobaadyada waxaad ii samayn doontaa, bilowga beergoosashada sarreenka, iyo ciid ururinta bartamaha sanadka. Saddex jeer sanadkii waxaa la arki doonaa dhammaan labkaaga hortiisa Rabbiga Ilaaha Israaiil. Waayo marka aan eryo quruumaha hortaada, oo aan ballaadhinayo soohdimmahaaga, qof walba ma doonayo doono dhulkaaga, markaad kor u kacdid si loo arko Rabbiga Ilaahaaga hortiisa, saddex jeer sannadka. Ma kor khamiir ku gowraci doontid dhiigga foomayga, oo qurbaannada Ciidda Kormaridda ilaa subaxda ma seexan doonaan. Midhaha ugu horreeya dhulkaaga waxaad gelin doontaa guriga Rabbiga Ilaahaaga ah, wan kuma karsan doontid caanaha hooyadiis. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, erayadan

adiga u qor, waayo erayadan aawadiis ayaan axdi kula dhigtay adiga iyo reer binu Israaiil. Waxaana Muuse halkaas Rabbiga hortiiisa joogay afartan maalmood iyo afartan habeen, rooti ma cunin, biyo ma cabbin, wuxuuna looxyada ku qoray erayadaas axdiga, tobanka eray.

Markii Muuse ka soo degayay buurta, oo labada loox ay ku jireen gacmihiisa, isagoo ka soo degaya buurta, Muuse ma ogayn in muuqaalka midabka wejigiisa la ammaanay markii Ilaah la hadlay isaga. Haaruun iyo dhammaan odayaashii Israaiil ayaa arkay Muuse, oo muuqaalka midabka wejigiisa wuu ammaanaayay. Wayna ka baqeen inay isaga u soo dhowaadaan. Muuse ayaa u yeedhay iyaga, markaasay Haaruun iyo dhammaan madaxdii ururka ku soo noqdeen xaggiisa, Muusena wuu la hadlay iyaga.

Oo waxyaalahaas dabadeed waxaa isagii u yimid dhammaan wiilashii Israaiil, oo wuxuu iyaga ku amray wax kasta oo Rabbigu buurta Siinay isaga kaga amray. Oo markii uu joojiyay inuu kula hadlo iyaga, wuxuu wejigiisa saaray dabool. Markaasta laakiin markii Muuse geli jiray horta Rabbiga inuu kula hadlo, daboolka waa la qaadi jiray ilaa uu baxo, oo markuu baxay wuxuu kula hadli jiray dhammaan reer binu Israaiil wixii Rabbigu ku amray

oo dhan. Wiilashii Israaiil waxay arkeen wejiga Muuse inuu la ammaanay, markaasaa Muuse daboolo saaray wejigiisa, ilaa uu galo inuu la hadlo isaga.

35

Muuse wuxuu soo ururiyey dhammaan ururka wiilasha Israaiil, oo wuxuu ku yidhi, Kuwanu waa erayadii uu Rabbigu yidhi in la sameeyo. Lix maalmood waxaad samayn doontaa shuqullada, laakiin maalinta toddobaad waa nasasho, quduus, sabti, nasasho Rabbiga. Qof kasta oo shaqo ku sameeya maalintaas, ha dhinto. Ma aad shidaysaan dab gudaha dhammaan rugihiinna maalinta sabtiyada, aniga Rabbiga. Muuse wuxuu ku yidhi dhammaan ururka wiilasha Israaiil, Tani waa erayga uu Rabbigu amray, isagoo leh, Qaado ka dhexdiinna qurbaan Rabbiga, dhammaan kan qalbigiisa ku aqbalaya, waxay Rabbiga u keeni doonaan bikirada: dahab, lacag, iyo naxaas. Hyacinth, buluug, guduud labajiiran oo la marooriyey, iyo maro wanaagsan oo la marooriyey, iyo timaha riyaha. Iyo maqaarro wanan oo la caseeyey oo la riday casaan, iyo maqaarro buluug ah, iyo alwaax aan qudhmin. iyo dhagaxyo sardius ah, iyo dhagaxyo qoris loogu tala galay garabka iyo dharka dheer. Iyo qof kasta oo xigmad

qalbiga leh oo idinku dhex jira, ha yimaado oo ha sameeyo waxyaalaha oo dhan inta Rabbigu amray Teedka iyo daboolka iyo daahyada iyo ulaha tallaabada iyo ulaha xajinta iyo tiirarka. iyo sanduuqa markhaatiga, iyo ulaha qaadista ee iyada, iyo daboolka naxariista ee iyada, iyo daaha, iyo miiska iyo dhammaan weelashiisa iyo laambadda iftiinka iyo dhammaan weelasheedii iyo meeshii allabariga iyo dhammaan weelasheedii Iyo dharka quduuska ah ee Haaruun oo wadaadka ah, iyo dharka ay kaga adeegi doonaan, iyo khamiisyada wiilasha Haaruun ee wadaadnimada, iyo saliidda subkidda, iyo fooxa isku-dubista.

Oo dhammaan ururka wiilasha Israaiil ayaa ka baxay Muuse. Oo mid kasta wuxuu keenay wixii qalbigiisu keenay, iyo intii ay naftoodu u muuqatay, qurbaan, oo waxay qurbaan u keeneen Rabbiga dhammaan shuqullada teendhada markhaatiga, iyo dhammaan adeeggeeda iyo dhammaan dharka quduuska. Oo nimankii waxay ka keeneen dumarkii, mid kasta oo maskaxdiisu u muuqatay, waxay keeneen shaabado, iyo hilqado dhegaha, iyo kaatumado, iyo silsilado isku dhafan, iyo dugaagado, weel kasta oo dahab ah. Oo dhammaan intii keenay bixinno dahab ah Rabbiga, iyo kuwii laga dhexdhex helay maro wanaagsan, iyo hargaha buluugga ah iyo hargaha wananka la caseeyey, way

keeneen. Oo dhammaan kii bixinaya bixinta waxay keeneen lacag iyo naxaas, bixinnadii Rabbiga, oo kuwa laga dhexdooda helay alwaax aan qudhmin oo loogu talagalay dhammaan shuqullada diyaarinta ayay keeneen. Dhamaan naagihii caqliga lahayd oo maskaxda ku xeeldheer, gacmahooda wax ku miiqday, waxay keeneen waxyaalihii la miiqay: guduudka samada, iyo guduudka, iyo casaanka, iyo maro wanaagsan. Iyo dhammaan dumarka kuwaas oo maskaxdooda ugu ekaa xigmadda, waxay tolleen timaha riyaha. Oo hogaamiyayaashii waxay keeneen dhagaxyada zumarradda iyo dhagaxyada buuxinta ee loogu talagalay garabka-qaadka iyo saanqadda laabta, iyo isku-darrada, iyo saliidda subidda gudaheeda, iyo isku-darka fooma. Oo nin kasta iyo naag kasta oo maskaxdoodu iyaga keentay inay soo galaan oo ay sameeyaan dhammaan shuqulladii uu Rabbigu ku amray Muuse inay sameeyaan, waxaa qurbaan u keenay reer binu Israaiil Rabbiga. Oo Muuse wuxuu ku yidhi wiilashii Israaiil, Bal eega, Ilaah wuxuu magaca kaga yeedhay Besaleel ina Uriiyuu oo ahaa ina Xuur, oo ka soo jeeda qabiilka Yahuudah, Wuxuu isaga ka buuxiyey ruux ilaaheed oo leh xigmad iyo waxgarasho, iyo aqoon dhammaan. inuu noqdo naqshadeye sida waafaqsan dhammaan shaqooyinka dhismaha, inuu sameeyo dahabka, lacagta iyo naxaasta. iyo in la shaqeeyo dhagaxa, iyo in

la shaqeyo alwaaxda, iyo in lagu sameeyo shaqo kasta xigmad. Oo runtii wuxuu siiyay maskaxda inay wax soo horumarsadaan isaga iyo Eliyaab ina Axiisamaak oo ka soo jeeda qabiiladda Daan, Oo wuxuu iyaga ka buuxiyey xigmad, garasho, iyo maskax, si ay u fahmaan oo u sameeyaan dhammaan shaqooyinka quduuska, iyo tolmooyin iyo waxyaabaha daabacsan, si ay ugu tolaan guduudka iyo maro wanaagsan, oo ay u sameeyaan shaqo kasta oo dhismaha iyo daabacaadda ah.

36

Oo wuxuu sameeyey Besaleel iyo Eliyaab, iyo dhammaan kuwii caqliga lahaa ee maskaxda, kuwaas oo la siiyey xigmad iyo aqoon, si ay u fahmaan oo u sameeyaan dhammaan shuqullada, sida waxyaalaha quduuska ah ee waajibka ah, sida dhammaan wixii Rabbigu amray. Oo Muuse wuxuu yeedhay Besaleel iyo Eliyaab, iyo dhammaan kuwii xigmadda lahaa, kuwaas oo Ilaah siiyay aqoon qalbigooda dhexdiisa, iyo dhammaan kuwii ikhtiyaarka doonayay inay yimaadaan shuqullada, si ay u dhammaystiraan. Oo waxay ka qaadeen Muuse dhammaan qaybahaas, kuwaas oo ay wiilashii Israaiil keeneen dhammaan shuqulladii quduuska ahaa in la sameeyo, oo iyagu weli way sii

qaadanayeen kuwa la keenayay subax kasta. Oo waxay yimaadeen dhammaan raggii xigmadda lahaa ee samaynayay shaqooyinkii meesha quduuska ahayd, mid kasta sida shaqadiisa uu samaynayay. Wuxuu ku yidhi Muuse in dadku wax badan keenayo sida waafaqsan shuqulladii Rabbigu amray in la sameeyo. Muuse wuu amray, wuxuuna ku dhawaaqay xerada, isagoo leh, Nin iyo naag mar dambe ha shaqeeyeen bixinta kowaad ee meesha quduuska ah, dadkiina waa la joojiyay inay weli bixiyaan. Shaqooyinkii waxay ugu filnaayeen inay dhismaha sameeyaan, wayna ka hadhiyeen. Oo dhammaan raggii xirfadda lahaa oo dharka quduuska ah samaynayay ayaa u sameeyey Haaruun wadaadka, sidii Rabbigu Muuse ugu amray. Oo wuxuu sameeyey garabka dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la mariyey, iyo maro wanaagsan la mariyey. Oo waxaa la jaray caleemaha dahabka oo timaha noqday, si loo isku tollo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka la tolaya, iyo maqaarka la qallafsaday, oo shaqo dhar ah ayay ka dhigeen. Garabka-qaadayaasha haysta labada dhinac, shaqo la sameeyey oo is-dhex-wareejisan si waafaqsan naftiisa. Isaga ayay ka sameeyeen si waafaqsan abbaantiisa, oo waxay ka sameeyeen dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la isku duubay, iyo maro wanaagsan la marooray, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Waxay

sameeyeen labadaba dhagaxyada zumarradda ah oo isku xidhan oo dahab lagu wareejiyey, oo la qoray oo la sawiray qoraal shaabadda ah oo ka soo baxay magacyada wiilasha Israaiil. Oo wuxuu dhigay iyaga kor garbaha eefodka, dhagaxyo xusuus ah oo wiilasha Israaiil, sida Rabbigu ugu amray Muuse.

Oo waxay sameeyeen saanqadda laabta, oo ahayd shaqo la tolayay oo noocyo kala duwan leh, oo u dhiganta shaqada eefodka, waxayna ka sameeyeen dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la mariyey, iyo maqaar wanaagsan oo la marooriyey. Labajibban laba-laab ah ayay u sameeyeen daabacadda sadareed, taallo ah dhererka, iyo taallo ah ballaadhka, laba-laab ah. Oo waxaa isaga loogu tolayay dhar dhagaxyo leh oo afar saf ah, safka kowaad wuxuu lahaa dhagaxyo: sardiyus iyo tobaas iyo sumurud, Iyo saafka labaad: dhuxul, safayr, iyo yasbir. Iyo safka saddexaad, ligurium iyo agate iyo amethyst. Iyo saafka afraad, chrysolite iyo beryl iyo onyx oo ku wareegsan dahab, oo ku xidhan dahab. Dhagaxyadu waxay ahaayeen laba iyo toban oo ka koobnaa magacyada wiilasha Israaiil, magacyadoodii waxaa lagu qoray sidii shaabado oo kale, mid kastaa magiciisa gudaha laba iyo tobanka qabiilooyinka. Oo waxay ku sameeyeen saanqadda laabta dhinacyo isku dhejisan, sida shaqada wax isku dhejinta, dahab saafi ah. Oo waxay sameeyeen laba gaashaan-

yar oo dahab ah, iyo laba siddo oo dahab ah, oo waxay dhigeen labada siddo ee dahab ah kor labada bilowga ee laabgashiga. Oo waxay silsiladihii dahabka ahaa saareen sidooyinkii labada dhinac ee laabgashiga. Oo labada wax isku darsasho gudahooda waxay geliyeen labada silsilado isku dhafan. Waxayna saareen labada garbo yaryar dushooda, waxayna saareen eefodka garbihiisa dushooda meel ka soo horjeedda sida wejiga. Oo waxay sameeyeen laba siddo oo dahab ah, waxayna saareen labada baal ee dhamaadka meesha laabta, iyo dhamaadka qaybta dambe ee eefodka oo gudaha ah. Oo waxay sameeyeen laba siddo oo dahab ah, waxayna saareen labada garbo ee eefodka hoostiisa, xagga hore, meesha lagu xiro, korkiisa shaqada la wada tolayay ee eefodka. Wuxuu sakaarka laabtada kaga xidhay garaanyadii ku yiil, oo u galay garaanyadii eefodka, iyagoo ku xidhan buluugga oo isku duuban dhariga eefodka, si sakaarka laabtadu uga sii daadsamin eefodka, sida Rabbigu u amray Muuse. Oo waxay sameeyeen dharka hoose ee garabka ka hooseeya, oo ahaa shaqo la tolayay, oo dhammaantiis buluug ahaa, Laakiin darafka dharka hoose ee dhexda ku tolman, isku dhafan, oo qarka leh hareeraha, darafka aan kala goi karin. Oo waxay ku sameeyeen darafka khamiiska hoosta sida rummaanka ubaxaysa rummaanno yaryar, oo ka samaysan

buluug, iyo guduud, iyo casaan la miigay, iyo maro wanaagsan la marooray. Oo waxay sameeyeen dawanno dahab ah, oo waxay dawannada dhigeen dushiida darafka khamiiska oo wareegsan dhexda rummaanka. Dawaan dahab ah iyo rumaan kor ku yaal xuduudka khamiiska hareeraha, si loo adeego, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Waxay u sameeyeen Haaruun iyo wiilashiisa khamiisyo maro wanaagsan ah oo la tolayay. iyo duubabka madaxa ee marka wanaagsan laga sameeyey, iyo duubka madaxa ee marka wanaagsan laga sameeyey, iyo surwaallada ee marka wanaagsan la marooriyey laga sameeyey iyo suunnooyinkooda oo ka samaysan marada wanaagsan, iyo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka la maroojiyo, oo ahaa shaqo daabaceed, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Oo waxay sameeyeen dhafoorka dahabka ah, qaybin quduuska ah, oo dahab saafi ah, oo wuxuu ku qoray xarfo la qoray oo u eg shaabadda, Meesha Quduuska ah ee Rabbiga, Oo waxay dhigeen xaashida buluugga ah, si ay ugu taal duubka madaxa korka, sida Rabbigu ugu amray Muuse.

37

Oo waxay taambuugga u sameeyeen toban daah. Siddeed iyo

labaatan dhudhun ayaa ahaa dhererka daah kasta, oo dhammaantood isku mid bay ahaayeen, afar dhudhunna wuxuu ahaa ballaca daah kasta. Waxay sameeyeen daahkii ka buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka la marooriyey, iyo marada wanaagsan ee la marooriyey, oo ahaa shaqo la dhuftay oo keruubiim leh. Waxay dhigeen iyada kor afar tiir oo aan qudhmin oo dahab lagu dahab mariyey, madaxyada tiirarkuna waxay ahaayeen dahab, saldhigyada tiirarkuna waxay ahaayeen afar oo lacag ah. Waxay sameeyeen daahkii albaabka teendhadii markhaatiga oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la miiqay, iyo maro wanaagsan la miiqay, oo ahaa shuqul keruubiim oo la dhuftay. Tiirarkoodii shantii, iyo siddooyinkii, iyo madaxyada korkooda, iyo qabsatooyinkoodii dahab bay ku dahaadeen, oo saldhigyada kooda shantii waxay ahaayeen naxaas.

Oo waxay sameeyeen barxadda jihooyinka xagga Koonfurta, daahyadii barxadda oo ka samaysan maro qaro khafiif oo maroorsan boqol iyo boqol. Tiirarkoodii waxay ahaayeen labaatan, saldhigyadoodiina waxay ahaayeen labaatan. Dhinaca xagga Waqooyi wuxuu ahaa boqol iyo boqol, dhinaca xagga Koonfureedna wuxuu ahaa boqol iyo boqol, tiirarkooduna waxay ahaayeen labaatan, saldhigyadooduna waxay ahaayeen

labaatan. Iyo dhinaca jiha xagga badda waxaa ahaa daahyo konton dhudhun ah, tiirarkooduna toban, iyo saldhigyadooduna toban. Iyo dhinaca xagga bari konton dhudhun oo daahyo ah, shan iyo toban dhudhun oo dhabarka ah Tiirarkoodii waxay ahaayeen saddex, saldhigyadoodiina waxay ahaayeen saddex. Oo dhabarka labaad dhinaciisa labada geesoodba marka loo eego iridda barxadda waxaa jiray daahyo shan iyo toban dhudhun ah, tiirarkoodii saddex ahaa, iyo saldhigyada iyaga oo saddex ahaa Dhammaan daahyada teendhada waxay ka samaysan yihiin maro wanaagsan oo maroorsan. Oo saldhigyada tiirarka waxay ahaayeen naxaas, oo qabatooyin waxay ahaayeen lacag, oo madaxyada waxaa lagu dahaadhay lacag, oo tiirarka waxaa lagu dahaadhay lacag, dhamaan tiirarka barxadda. Iyo daahka iridda barxadda oo ahaa shaqo daabacaysan oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la maroojiyo, iyo maro wanaagsan la maroojiyo, labaatan dhudhun dhererka, iyo sarajoogga iyo ballaadhka shan dhudhun oo u dhigma daahyada barxadda Tiirarkoodii waxay ahaayeen afar, saldhigyadoodiina waxay ahaayeen afar oo naxaas ah, qabsatooyinkoodii waxay ahaayeen lacag, madaxyada korkoodana waxaa lagu dahaadhay lacag. Dhammaan dhidibada barxadda oo hareeraha ah waxay ahaayeen naxaas, oo iyaga laftoodu waxay ku dahaadhsan yihiin

lacag. Tanina waxay ahayd habaynta teendhadii markhaatifurka, sida loo amray Muuse, in adeegiddu ay ahaato tan reer Laawi iyagoo loo marayo Iitaamaar ina Haaruun oo wadaadka ahaa.

Iyo Bezalel oo ahaa wiilkii Uri, oo ka soo jeeda qabiiladda Yahuudah, wuxuu sameeyay sidii Rabbigu ugu amray Muuse. Iyo Eliyaab oo ahaa wiilkii Axiisamaax oo ka soo jeeda qabiiladda Daan, kaasoo ahaa ninkii madaxa u ahaa farsamada waxyaalaha la sameeyey iyo waxyaalaha la daabacay iyo shuqullada farshaxanimada, si loo sameeyo casaanka iyo maqaarka wanaagsan.

38

Oo Besaleel wuxuu sameeyey sanduuqa, Wuxuu ku dahaaday iyada dahab nadiif ah gudaha iyo dibadda. Wuxuu u shubay afar siddooyin oo dahab ah, laba dhinac, iyo laba dhinaca labaad. Ballaadhan ulaha, si loo qaado iyada dhexdooda. Oo wuxuu ka sameeyay kursiga naxariista oo kor saaran sanduuqa dahab saafi ah, iyo labada kerubiin ee dahabka ah, Keruub mid kor cirafka kursiga naxariista kan kowaad, iyo keruub mid kor cirafka

kursiga naxariista kan labaad, Hadhaya baalashooda kor kursi naxariista. Oo wuxuu sameeyey miiska la soo hordhigay oo ka samaysan dahab saafi ah, Wuxuu u shubay afar siddo, laba dhinaca kowaad dushiisa, iyo laba dhinaca labaad dushiisa, oo ballaadhan, si loogu qaado ulaha dhexdooda. Oo ulaha sanduuqa iyo kuwa miiska ayuu sameeyay, wuuna ku dahay iyaga dahab. Wuxuu sameeyay weelasha miiska, saxannada, dabqaadyada, koobabka, iyo weelasha qurbaanka cabniin ee uu ku shubi doono, oo dhammaantood dahab ah. Oo wuxuu sameeyay siraadda iftiimisa, taasoo ahayd dahab, jirka adag, iyo tuubooyinka ka soo baxaya labada dhinac ee iyada, Ka baxaya cawsyadeeda laamaheedu, ka baxaya cawsyadeeda laamaheedu soo baxaya, saddex ka tan iyo saddex ka tan, oo is leeg oo midba midka kale la mid ah. Iyo laambadahooda kuwa ku yaal dhamaadka, oo qaab loos leh oo ka samaysan iyaga, iyo meelaha gelinta oo ka samaysan iyaga, si ay laambadahu ugu ahaadaan korkooda, iyo meesha gelinta toddobaad, tan ku taal dhamaadka laambadda, dushiisa sare, adag oo dhan dahab. Iyo toddoba siraado oo dahab ah oo kor saaran, iyo masaaraddeeda oo dahab ah, iyo weelashooda shubista oo dahab ah. Isagu wuxuu lacag ku dahaadhay tiirarka, wuxuuna tiirka u shubay siddo dahab ah, wuxuuna dahab ku dahaadhay ulaha, wuxuuna dahab ku

dahaadhay tiirarka daaha, wuxuuna sameeyey qabsatooyinka dahab ah. Isagu wuxuu sameeyey sidooyinkii taambuugga oo dahabka ahaa, iyo sidooyinkii barxadda, iyo sidooyin loogu talagalay in lagu fidiy[] daboolka sare oo naxaasta ahaa. Kani wuxuu shubay madaxyada lacagta ah ee teendhadii, iyo madaxyada naxaasta ah ee albaabka teendhadii, iyo iriddii barxaddii, iyo qabsatooyinka wuxuu u sameeyay tiirarka lacagta ah, oo tiirarka dushooda kani wuxuu ku dahaadhay lacagta iyaga. Isagu wuxuu sameeyay musmaarradii teendhadii iyo musmaarradii barxaddii oo naxaas ah. Kanu wuxuu sameeyey meeshii allabariga tan naxaasta ah ka idammadii dabka ee naxaasta ahaa, kuwaas oo ahaa nimankii caasiyiintii la socday ururkii Qorax, Isagu wuxuu sameeyay dhammaan weelasha meesha allabariga, iyo idanka dabka, iyo saldhigga, iyo maddiibadaha, iyo qabatooyin hilibka ee naxaasta ahayd. Kani wuxuu meesha allabariga u sameeyay dabool, oo ahaa shaqo shabag ah oo ka hoosaysa meesha dabka, oo ka hoosaysa ilaa baadhkiisa, wuxuuna ku dhejiyey afar siddo oo naxaas ah oo ku yaal afarta geesood ee daboolka meesha allabariga, kuwaas oo ballaadhan oo loogu talagalay ulaha, si loogu qaado meesha allabariga. Isagu wuxuu sameeyey saliidda subidda quduuska ah, iyo isku-dhafka fooxa saafiga ah oo ahaa shaqadii

cadarsameeyaha. Isagu wuxuu sameeyey weelka maydhadda ee naxaasta ah, iyo saldhiggiisa oo naxaasta ah, oo ka samaysan muraayooyinkii dumarka soomay, kuwa soomay agta albaabbada teendhada markhaatifurka, maalintii uu dhisay.

Oo wuxuu sameeyay weelka dhaqashada, si Muuse iyo Haaruun iyo wiilashiisu uga maydho gacmahooda iyo cagahooda, markay galayaan teendhadii markhaatiga, ama markay u soo dhowaadaan meesha allabariga inay adeegaan, wayna ka maydhi jireen, sidii Rabbigu ugu amray Muuse.

39

Dhammaan dahabkii loo diyaariyay shaqooyinka sida dhammaan shaqada waxyaalaha quduuska ah, wuxuu noqday dahabkii bikirada, sagaal iyo labaatan talaanti, iyo toddoba boqol iyo labaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah. Oo lacagta ah qurbaanka laga soo qaatay nimankii la tirinayay ee ururka boqol talanti, iyo kun iyo toddoba boqol iyo shan iyo toddobaatan sheqel, dareemo hal madax badhkii sheqelka, sida sheqelka quduuska ah. Dhammaan kuwii la tiriyey oo jiray labaatan sanno iyo ka sii weyn waxay ahaayeen lixdan kumaan toban

kun, iyo saddex kun iyo shan boqol iyo konton. Oo waxay noqotay boqol talanti oo lacag ah oo loo isticmaalay shubista boqol madax ee teendhadii iyo madaxyada daahii, Boqol madax ayaa ku jira boqol taalanti, taalanti madax kasta. Oo kun iyo toddoba boqol iyo toddobaatan iyo shan sheqel ayuu u sameeyey qabatada tiirarka, oo madaxyada ayuu dahab ku dahaaday, oo iyagii ayuu qurxiyey.

Naxaasta qurbaanka waxay ahayd toddobaatan taalantood iyo kun iyo shan boqol oo sheqel. Oo waxay ka sameeyeen saldhigyada albaabka teendhada markhaatiga, iyo saldhigyada barxadda oo hareeraha ah, iyo saldhigyada iridda barxadda, iyo dhidibada teendhadda, iyo dhidibada barxadda oo hareeraha ah, iyo daboolka naxaasta ah ee meesha allabariga, iyo dhammaan weelasha meesha allabariga, iyo dhammaan qalabka teendhada markhaatiga. Oo reer binu Israaiil way sameeyeen sida Rabbigu Muuse ugu amray, sidaasay u sameeyeen. Dahabkii hadhay ee qurbaanka ayay weelal ka sameeyeen si loogu adeego Rabbiga hortiiisa. Oo hyacinth-kii la hadhay, iyo guduudkii, iyo scarlet-kii waxay u sameeyeen Haaruun dhar lagu adeego, si uu ugu adeego dharka quduuska ah, Oo waxay Muuse u keeneen dharkii, iyo teendhadii, iyo weelasheedii, saldhigyada iyo ulaha dhexda ah eedii, iyo tiirarkii, iyo meeshii allabariga, iyo dhammaan

weelashiisii.

Iyo saliidda subkidda, iyo fooxa isku-dhiska, iyo laambadda saafiga ah. iyo laambadaheeda, laambadaha gubasho, iyo saliidda iftiinka, Iyo miiska soo-bandhigida, iyo dhammaan weelasheedii, iyo rootiyada la dhigay Iyo dharka quduuska ah ee Haaruun, iyo dharka wiilashiisa, si ay u noqdaan wadaaddo Iyo daahyada barxadda, iyo tiirarka, iyo daaha albaabka taambuugga, iyo iridda barxadda, Iyo dhammaan weelasha teendhadii, iyo dhammaan qalabkeedii, iyo hargaha wananka oo la caseeyey, iyo daboollada buluugga ah, iyo daboollada hadhay, iyo musmaarradii, iyo dhammaan qalabka loo isticmaalo shuqullada teendhadii markhaatiga. Wixii Rabbigu uu amray Muuse oo dhan, sidaas ayay wiilashii Israaiil u sameeyeen dhammaan alaabta. Muuse wuxuu arkay dhammaan shaqooyinkii, oo waxay ahaayeen kuwo sameeye iyaga sida Rabbigu ugu amray Muuse, oo sidaas ayay u sameeyeen, oo Muuse ayaa iyaga barakeeyey.

40

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Maalinta

kowaad ee bisha kowaad, dayaxa cusub, waxaad dhisi doontaa teendhadii markhaatifurka. Oo waxaad dhigi doontaa sanduuqa markhaatifurka, waxaadna ku degi doontaa sanduuqa daaha. Oo waxaad soo gelin doontaa miiska, waxaadna dhigi doontaa waxa loogu talagalay, waxaadna soo gelin doontaa laambadda taagta, waxaadna saari doontaa laambadaheeda. Waxaad dhigi doontaa meesha allabariga dahabka ah si uunsi loogu gubo sanduuqa hortiiisa, oo waxaad saari doontaa daboolka daaha ah iridda teendhada markhaatifurka. Oo meeshii allabariga qurbaannada waxaad dhigi doontaa agagaarka albaabka teendhadii markhaatifurka, Oo waxaad hareereeyaysaa taamka, oo dhammaan waxyaalaha iyada waxaad hareeraha quduusin doontaa. Oo waxaad qaadan doontaa saliidda subkidda, oo waxaad subki doontaa teendhadha iyo waxyaalaha gudaheeda oo dhan, oo waxaad quduusin doontaa iyada iyo weelasheeda oo dhan, oo waxay noqon doontaa quduus. Oo waxaad subki doontaa meeshii allabariga ee qurbaannada, iyo dhammaan weelashiisa, oo waxaad quduusin doontaa meeshii allabariga, oo meeshii allabariga waxay noqon doontaa quduuska quduusyada. Oo waxaad keeni doontaa Haaruun iyo wiilashiisa kor albaabka teendhada markhaatiga, oo waxaad iyaga ku maydhi doontaa biyo. Oo waxaad Haaruun u lebbisan doontaa dharka quduuska

ah, oo waxaad subki doontaa isaga, oo waxaad quduus ka dhigi doontaa isaga, oo isagu wuxuu wadaad iigu adeegi doonaa. Wiilashiisa waxaad keeni doontaa, oo waxaad u lebbisi doontaa khamiisyo. Oo waxaad iyaga subki doontaa sida aad u subkatay aabbahood, oo waxay wadaaddo iigu adeegi doonaan, oo waxay noqon doontaa in ay iyaga u noqoto subid wadaadnimo weligeed ah, tan farcankoodii oo dhan. Oo Muuse wuxuu sameeyay wax kasta oo Rabbigu ku amray, sidaas ayuu u sameeyay.

Oo waxay dhacday in bisha kowaad, sannadka labaad, markay ka baxayeen Masar, maalinta dayaxa cusub la taagay teendhadii. Muuse wuxuu dhisay taambuugga, wuxuuna dhigay madaxyada, wuxuuna geliyay ulaha, wuxuuna taagay tiirarka. Oo wuxuu kala bixiyey daahyadii kor teendhadii, oo wuxuu saaray daboolkii teendhadii dusheeda, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Oo wuxuu qaatay markhaatiyada oo wuxuu ku dhex dhigay sanduuqa, wuxuuna dhigay ulaha sanduuqa hoostiisa, Wuxuu sanduuqii gudaha u geliyay teendhadii, wuxuuna dhigay dabooshkii daaha, wuxuuna dabooshay sanduuqii markhaatiga, sidii Rabbigu Muuse ugu amray. Oo wuxuu miiska dhigay gudaha teendhadii markhaatifurka, dhinaca Woqooyi, dibadda daahka teendhadii. Oo wuxuu ku daray dusheeda kibisyadii soobandhigida hortiisa Rabbiga, sida uu Rabbigu Muuse ku amray.

Wuxuu laambadda dhigay teendhada markhaatiga dhankeedii koonfureed. Oo wuxuu dhigay lambadhaheedii Rabbiga hortiisa, sida Rabbigu Muuse ugu amray. Oo wuxuu dhigay meesha allabariga dahabka ah gudaha teendhadii markhaatiga horteeda daaha. Wuxuu ku shidey uunsi isku-darkan, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Oo meeshii allabariga qurbaannada ayuu dhigay agagaarka iridda teendhadii. Oo wuxuu taagay barxadda ku wareegsan teendhadii iyo meesha allabariga, oo Muuse wuxuu dhammeeyey dhammaan shuqulladii.

Daruurtu waxay daboolatay taambuuggii markhaatifurka, taambuugguna wuxuu ka buuxsamay ammaanta Rabbiga. Oo Muuse ma awoodi karin inuu galo teendhadii markhaatiga, sababtoo ah daruurtu way dul saarnaa, oo ammaantii Rabbiga ayaa teendhadii ka buuxsamtay. Markii daruurtu ka kacday teendhadii, reer binu Israaiil way gudbeen iyagoo wata alaabtooda. Haddii laakiin daruurtu aan kor u kicin, ma ay guurin ilaa maalintii ay daruurtu kor u kicisay. Daruur baa taambuugga kor saarnaa maalintii, oo dab baa kor saarnaa habeenkii hortooda reer Israaiil oo dhan, socodyadoodii oo dhan.

Injiilka Markos

1

Bilowga war-wanaagga Ciise Masiix, wiilka Ilaah. Sida ku qoran nebiyadii, bal eeg, aniga waxaan soo dirayaa wargeeyahayga inuu ka hor tago wejigaaga, kaasoo diyaarin doona jidkaaga hortaada. Codka mid cidlada ku qaylinaya: diyaariya jidka Rabbiga, toosan ka dhiga waddooyinkiisa.

Waxay dhacday in Yooxanaa ku baabtiisayay cidlada oo uu ku wacdiyayay baabtiiska toobadda ee cafinta dembiyo. Oo waxay u soo baxeen xaggiisa dhulka Yahuudiya oo dhan iyo dadkii Yeruusaalem, oo kulligood waxaa lagu baabtiisay Webi Urdun isaga, iyagoo qiranaya dembiyadooda. Yooxanaa wuxuu ahaa nin xidhay dhar timaha awr ah iyo suun saan ah oo dhexda ku xidhan, wuxuuna cunayay ayax iyo malab duurjoog ah. Oo

wuxuu ku wacdiyayay isagoo leh, Wuxuu imanayaa kan iga xoog badan oo i dambeeya, kan aanan awood u lahayn inaan soo foororsado oo aan furo xadhigga kabiihiisa. Aniga runtii waxaan idinku baabtiisay biyo, laakiin isagu wuxuu idinku baabtiisi doonaa Ruuxa Quduuska ah.

Oo waxay dhacday maalmahhaas in Ciise ka yimid Naasared oo Galili ah, waxaana baabtiisay Yooxanaa Webi Urdun. Oo markiiba intuu biyaha ka soo baxayay ayuu arkay samooyinka oo kala dillaacaya iyo Ruuxa oo sida qoolley u soo degaya dushiisa. Oo cod baa ka yimid samada, Adigu waxaad tahay wiilkayga jecel, adigaan ku faraxsanahay.

Oo markiiba Ruuxa ayaa isaga ku tuuray lamadegaanka gudiihiisa. Wuxuu halkaas joogay lamadegaanka afartan maalmood isagoo la jirrabayo Shaydaanka, wuxuuna la jiray xayawaanka dibadda, malaaigihiiina way u adeegayeen.

Markii Yooxanaa la gacangaliyay dabadeed, Ciise wuxuu yimid Galili isagoo ku dhawaaqaya warbaasharka boqortooyada Ilaah. Wuxuu yiri, Wakhtigii waa la buuxiyey, boqortooyadii Ilaah way soo dhowaatay. Toobadkeena oo rumaysta injiilka.

Isagoo socda badda Galili agteeda, wuxuu arkay Simoon iyo Andaraas oo ahaa walaalkiis Simoon, iyagoo shabag ku tuuraya badda, waayo waxay ahaayeen kalluumaysato. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Kaalaya oo i raaca, waxaan idinka dhigi doonaa kalluumaysato dad. Oo markiiba ayay shabagyadoodii ka tageen oo raaceen isaga. Oo intuu halkaas in yar ka socday ayuu arkay Yacquub ina Sebedi iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkiis, oo iyaguna waxay doonnida ku jireen iyagoo hagaajinaya shabagyadii. Oo degdeg ayuu u yeedhay iyaga. Markaasay ka tageen aabbahood Sebedi oo doonnida ku jiray shaqaalihii kirada ahaa, waxayna raaceen isaga.

Waxay galeen Kafarnahum, oo isla markiiba saptida ayuu galay ururka oo wax barayay. Waxayna la yaabeen waxbariddiisa, waayo wuxuu iyaga wax u barayay sida mid awood leh, oo ma ahayn sida culimada. Oo wuxuu ku jiray ururkooda nin ruux wasakh ah ku jiro, oo wuu qayliyey isagoo leh, naga daa, maxay inoogu dhexeyso annaga iyo adiga, Ciise Naasareey? Ma waxaad u timid inaad na burburiso? Waan ku aqaanaa. Waxaad tahay kan quduuska ah ee Ilaah. Ciise ayaa canaantay isaga oo yidhi, Aamusnow oo ka bax. Ruuxa wasakhda leh ayaa isaga garaacay oo cod weyn ku qayliyay, ka dibna ka baxay. Dhammaan way yaabeen, si ay isugu doodaan iyagoo leh, waa maxay tani? Waa

maxay waxbarashaddan cusub, sababtoo ah awood buu u leeyahay oo ruuxyada nijaasta ahna wuu ku amraa, wayna addeecaan isaga? Maqalkiisiina degdeg ayuu u faafay dhammaan gobolka Galili oo dhan.

Oo markiiba markay shirkii ka baxeen ayay yimaadeen guriga Simoon iyo Andaraawis iyagoo la socda Yacquub iyo Yooxanaa. Soddohda Simon waxay jiiftay iyada oo qandho qabta. Isla markiiba waxay isaga uga sheegeen iyada. Oo intuu soo dhowaaday ayuu kor u qaaday iyada isagoo qabtay gacanteedii, oo qandhadii ayaa isla markiiba ka baxday iyada, oo waxay u adeegaysay iyaga. Fiidkii ayaa dhacay, markii qorraxdii dhacday, waxay u keeneen isaga dhammaan kuwa xanuunka qabay iyo kuwa jinniyada qaba. Magaaladii oo dhan ayaa albaabka agtiisa ugu soo ururatay, Wuxuu bogsiiyey dad badan oo cudurro kala duwan oo xun qabay, wuxuuna saaray jinniyo badan, mana ogolaan in jinniyadu hadlaan, maxaa yeelay way garanayeen inuu yahay Masiixii.

Aroor hore oo habeennimada dhexdeeda ah, intuu kacay ayuu baxay oo tegey meel cidla ah, halkaasna wuu ku tukanayay. Simoon iyo kuwii la socday ayaa raacay isaga, Oo markay heleen, ayay ku yidhaahdeen in dadka oo dhan ku raadiyaan. Wuxuu ku

yidhi iyaga, Aan tagno magaalooyinka deriska ah, si aan halkaasna ugu wacdiyeyo, waayo tan aawadiis ayaan u soo baxay. Wuxuu ku wacdiyayay shirkooyinkooda dhammaan Galili oo jinniyadii ka saarayay.

Oo wuxuu u yimaadaa nin baras ah oo isaga baryaya oo u jilba-joogaya oo ku leh, Haddii aad rabto, waad i nadiifin kartaa. Laakiin Ciise naxariis buu yeeshay, gacanta buu bixiyey oo taabay isaga, wuxuuna ku yidhi, Waan doonayaa, la nadiifiyo. Markuu yidhi, degdeg ayaa baraska ka tagtay, wuuna la nadiifiyey. Waxaana si adag ugu dignay, markiiba wuu saaray, waxaana ku yidhi, Eeg, qof walba waxba ha u sheegin, laakiin tag oo nafsadaada tus wadaadka, oo bixi wax ku saabsan daahirinimadaada waxa amray Muuse, markhaati u ah iyaga. Kii laakiin markuu baxay bilaabay inuu aad u naadiyaa oo uu faafiyaa erayga, si ay u noqoto inuusan mar dambe awoodi karin inuu si cad magaalo galo, laakiin wuxuu joogay dibadda meelaha cidlada ahaa, oo waxay dadku uga imanayeen dhinac kasta.

2

Oo haddana wuxuu galay Kafarnahum maalmooyin kadib,

waxaana la maqlay inuu guriga ku jiro. Oo markiiba waxaa la soo ururiyay dad badan, si aanay mar dambe meel u heli karin, xataa xagga albaabka toona ma heli karin, markaasuu iyaga erayga kula hadlay. Oo waxay u yimaadeen isaga iyagoo wada curyaan oo afar qof ay qaadeen. Iyagoo aan awoodi karin inay u dhowaan isaga sababtoo ah dadka badnaa, ayay qaadeen saqafka halka uu joogay, oo markay qodeen ayay hoos u dhigeen gogosha uu curyaanku ku jiifay. Ciise markuu arkay iimaamka iyaga, wuxuu ku yidhi curyaanka, Ilmow, dembiyadaada waa lagu cafiyay. Waxaa halkaas fadhiyey qaar ka mid ah culimada oo qalbiyadooda ka fikirayay. Maxaa kan sidaas u hadlaa caydii? Yaa awoodi karaa inuu cafiyo dembiyo haddii aan ahayn Ilaaha keliya? Ciise markiiba ruuxiisa ku ogaaday inay sidaas gudahooda uga fikirayaan, wuxuu iyaga ku yidhi, Maxaad waxyaalahan qalbiyadiinna gudahooda uga fikirayaan? Maxaa ka fudud in lagu yidhaahdo ninkii curyaanka ahaa, Dembiyadaada waa la cafiyay, mise in lagu yidhaahdo, Kac oo qaado sariirtaada oo soco? Si aad u ogaataan in Wiilka Aadanaha uu leeyahay awooda inuu dembiyada cafiyo dhulka korkeeda, wuxuu ku leeyahay curyaanka Waxaan kugu leeyahay, kac oo qaado sariirtaada oo tag gurigaaga. Oo degdeg ayuu kacay, oo intuu sariirta qaatay ayuu ka baxay dadkii oo dhan hortooda, si

ay dadkii oo dhan ula yaabaan oo ay Ilaah u ammaanaan iyagoo leh, Weligeen sidan ma aannu arag.

Oo haddana wuxuu u baxay xeebta badda, dadkii badnaa oo dhammuna way u yimaadeen isaga, wuuna wax barayay. Oo intuu soo marayay wuxuu arkay Laawi ina Alfayos oo fadhiya kabaha cashuurqaadashada, wuxuuna ku yidhi, I raac. Markaasuu kacay oo raacay. Waxay dhacday markuu jifay gurigiisa, oo cashuurqaadayaal iyo dembilayaal badan ayaa la jiifsanayay Ciise iyo xertiisa, waayo way badnaayeen, wayna raaceen. Iyo qorayaashii iyo Fariisiyiintii markay arkeen isaga cunaya la cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha, waxay xertiisa ku yidhaahdeen, Maxaa sababta uu la cunayo oo la cabbayo cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha? Ciise markuu maqlay wuxuu ku yidhi iyaga, Kuwa xoogga leh dhakhtar uma baahna, laakiin kuwa buka ayaa u baahan. Ma aan iman inaan u yeedho kuwa xaqa ah, laakiin dembilayaasha inay toobad keenaan.

Waxay ahaayeen xertii Yooxanaa iyo kuwii Fariisiyiinta oo soonaya. Markaasay yimaadeen oo ku yidhaahdeen, Maxay xertii Yooxanaa iyo kuwii Fariisiyiinta u soonayaan, laakiin xertaada aan u soonayaan? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga,

Miyaysan wiilasha qolka arooska awoodi inay soomaan intuu aroosku la jiro iyaga? Inta wakhti ay arooska iyaga la leeyihiin, kuma ay awoodi inay soomaan. Laakiin waxay iman doonaan maalmaha markii arooska laga qaado iyaga, oo markaas ayay soomi doonaan maalmahaa. Qofna kuma tolo toobo maro aan la shubbin dhar duug ah, haddii kale buuxnaantiisa, tan cusub, ayaa ka baxda tan duug ah, oo jeexdin ka sii xun ayaa dhacda. Qofna ma geliyo khamri cusub qarbeddo duug ah, haddii kale khamriga cusubu wuu dillaaciyaa qarbeddada, khamrigana waa la shubaa, qarbeddaduna way baabbiyaan, laakiin khamriga cusub waa in qarbeddo cusub la geliyaa.

Waxay dhacday inuu isagu dhex maray beeraha hadhuudhka maalintii sabtida, markaasay xertiisii bilaabeen inay jid sameeyaan iyagoo rifaya sabuullada hadhuudhka. Fariisiyiintu waxay ku yidhaahdeen, Arag waxa ay sameeyaan maalinta sabtida, taas oo aan la oggolaan. Oo isaga wuxuu ku yidhi iyaga, Weligiin ma aqriteen waxii Dawiid sameeyey markii uu baahi lahaa oo uu gaajooday isaga iyo kuwii la jiray? Sidee buu u galay guriga Ilaah wakhtigii Abiyaatar wadaadka sare ahaa, oo uu cunay kibistii bannaanka, taas oo aan loo oggolaan in la cuno haddii aan ahayn wadaaddada, wuxuuna kaloo siiyey kuwii la jiray isaga? Wuxuu ku yidhi: Sabtida waxaa loo abuuray dadka

aawadiis, mana aha in dadka loo abuuray sabtida aawadiis.
Sidaa darteed Wiilka Aadanahu waa Sayidka Sabtida.

3

Oo haddana wuxuu galay ururka gudhiisa, waxaana halkaas joogay nin haysta gacan engegan. Waxay la socday isaga inuu sabtida bogsiinayo isaga, si ay ugu dacweeyaan isaga. Wuxuu ku yidhi ninka gacanta engegan qaba, Kac oo dhexda soo istaag. Wuxuu ku yidhi iyaga, Sabtiyada ma la oggol yahay in wanaag la sameeyo ama in shar la sameeyo? In naf la badbaadiyo ama la dilo? Laakiin way aamuseen. Oo intuu iyaga ku eegay isagoo cadhaysan, isagoo ka murugaysan engegidda qalbiga kooda, wuxuu ninka ku yidhi, Kala bax gacantaada. Kolkaasuu kala baxay, oo gacantii waxaa loo soo celiyay caafimaad sida tan kale. Fariisiyiintii way baxeen, isla markiiba waxay la tashadeen Heerodiyaanada si ay u dilaan isaga.

Ciise ayaa xertiisii la dib ugu noqday xagga badda, oo dad fara badan oo Galili ka yimid ayaa raacay. Waxaa u yimid dad aad u tiro badan oo ka yimid Yahuudiya iyo Yeruusaalem iyo Iduumiya iyo dhanka kale ee Webi Urdun iyo kuwii ku wareegsanaa Turos

iyo Siidoon, markay maqleen waxyaalihii uu sameeyay. Wuxuu ku yidhi xertiisii in doon yar u sugto isaga dadka badnaa dartood, si aysan dadku u cidhiidhin. Badan ayuu bogsiiyey, sidaa darteed dadkii cudurrada qabay ayaa ugu soo dhici jiray inay taabsadaan. Ruuxaankii wasakhaysan, markay isaga arkeen, waxay ku dhaceen oo qayliyeen iyagoo leh, Adigu waxaad tahay Wiilka Ilaah. Wuxuu si aad ah ugu canaantay inaysan isaga caddayn.

Wuxuu fuulay buurta, wuxuuna yeedhay kuwii uu isagu doonayay, wayna u tageen. Wuxuu sameeyey laba iyo toban qof, si ay ula joogaan isaga iyo si uu u diro iyaga inay wax ku dhawaaqaan. iyo inay leeyihiin amar inay bogsiiyaan cudurada oo ay saaraan jinniada Wuxuu Simoon u bixiyey magaca Butros. Iyo Yacquub ina Sebedi iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkii Yacquub, wuxuuna iyaga siiyey magacyo Boanerges, oo macnaheedu yahay wiilashii onkodka. iyo Andrew, iyo Philip, iyo Bartholomew, iyo Matthew, iyo Thomas, iyo James ina Alphaeus, iyo Thaddaeus, iyo Simon kii reer Kancaan iyo Yuudah Iskaariyood, oo isna gacangeliyey.

Oo waxay yimaadeen guri, oo haddana waxaa isu soo ururay dad badan, sidaa darteed ma ay awoodin xitaa inay cunto cunaan. Oo

markay maqleen kuwa isaga ka mid ahaa, way baxeen inay qabtaan isaga, waayo waxay lahaayeen inuu waalan yahay. Qorayaashii Yerusaaalem ka yimid oo soo degay waxay yidhaahdeen in uu Beelsebul leeyahay, iyo in uu taliyaha jinniyo ku saaro jinniyo. Oo markuu u yeedhay iyaga, masaallo ayuu kula hadlay iyaga, Sidee buu Shaydaan u awoodaa inuu Shaydaan saaro? Iyo haddii boqortooyo nafteeda kor qaybsanto, boqortooyadaas ma awooddo inay sii taagnaato. Haddii guri isla kala qaybsamo, gurigaas ma awoodi karo inuu taagnaan. Haddii Shaydaanku naftiisa kor u kacay oo uu kala qaybsamay, ma awoodi karo inuu istaago, laakiin dhammaad buu leeyahay. Qofna ma awoodi karo inuu dhaco weelasha ninka xoogga badan markuu galo gurigiisa, haddii uusan marka hore xidhxidhin ninka xoogga badan, markaasna wuxuu dhici doonaa gurigiisa. Runtii waxaan idiin leeyahay in dhammaan dembiyadii iyo caydii, in badan oo ay caayaanba, la cafiyi doono wiilasha aadanaha. Kii caytama Ruuxa Quduuska ah ma heli doono cafis weligiis, laakiin wuxuu eedaysan yahay xukun weligiis ah. Sababtii ayay yiraahdeen, Ruux wasakh leh ayuu leeyahay.

Sidaa darteed hooyadiis iyo walaalihiis ayaa yimid, oo intay dibadda taagnaayeen ayay u direen qof isaga u yeedha. Dadkii badan ayaa ku wareegsan fadhiyey, laakiin waxay ku

yidhaahdeen, Bal eeg, hooyadaa iyo walaalaha dibadda ayay kaa doonayaan. Wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, Yaa ah hooyaday ama walaalahay? Oo markuu ku wareegay oo eegay kuwa hareerihisa fadhiya, wuxuu yidhi, Bal eega hooyaday iyo walaalahay, Kii doonista Ilaaha sameeya waa walaalkay iyo walaashay iyo hooyaday.

4

Oo haddana mar labaad wuxuu bilaabay inuu wax baro agagga badda, oo waxaa isaga ugu soo ururay dad aad u badan, sidaa darteed isaga markuu galay doonnida ayuu ugu fadhiistay badda dhexdeeda, oo dadkii oo dhammu waxay joogeen xagga badda ee dhulka dushiisa. Wuxuu iyaga ku barayay masaallo badan, wuxuuna iyaga ugu sheegay waxbarashadiisa, Dhegaysta. Eeg, wuxuu baxay kii beeray inuu beero. Waxay dhacday markii la abuurayay, in qaar jidka ku dhacay, markaasaa shimbirihii yimaadeen oo cuneen. Iyo mid kale wuxuu ku dhacay dhagaxa, halka aanu lahayn dhul badan, oo degdeg ayuu u soo baxay sababtoo ah inuusan lahayn qoto dhul dheer. Qorraxdii markay soo baxday ayaa la gubay, oo sababtoo ahayd inaysan xidid lahayn ayay engegantay. Iyo mid kale wuxuu ku dhacay

godxanta dhexdeeda, oo qodxantii ayaa kor u soo baxday oo ceejisay, oo midho ma uu bixin. Oo mid kalena wuxuu ku dhacay dhulka wanaagsan, wuxuuna bixiyay midho soo baxaysa oo koraysa, wuxuuna keenay soddon iyo lixdan iyo boqol. Wuxuu ku yidhi, Kii dhego maqal leh, ha maqlo. Markii uu keligiis ahaa, kuwa hareerhiisa joogay iyo laba-iyo-tobankii ayaa masaalkii ka weyddiiyey. Wuxuu ku yidhi iyaga, Idinka waxaa la siiyay inaad garataan qarsoodiyada boqortooyada Ilaaha, laakiin kuwa dibadda ah, wax walba waxay ku noqdaan masaallo. si ay eegaya u arkaan oo aanay arkin, oo ay maqlaya u maqlaan oo aanay fahmin, waaba intaasoo ay soo noqdaan oo laga cafiyooba iyaga dembiyadii.

Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaydaan garanaysaan masaalkan? Haddaba sidee baad u garan doontaan masaallada oo dhan? Kii beeraya erayga ayuu beeraa. Kuwan laakiin waa kuwa jidka dhinaciisa ah, halkaas oo erayga lagu beero, oo markay maqlaan, isla markiiba waxaa yimaada Shayddaanka oo qaadaa erayga ku beeray qalbiyadooda. Iyo kuwan si la mid ah waa kuwa lagu abuurro meelaha dhagaxa ah, kuwa marka ay maqli erayga, isla markiiba farxad bay ku qaataan. Oo ma laha xidid gudahooda, laakiin ku-meel-gaar yihiin, markaas markii dhacdo dhibaato ama silicid sababta erayga, isla markiiba way turunturoodaan.

Kuwan waa kuwa dhexda qodxanta lagu beeray, kuwa erayga maqla. Welwelka waayahan iyo khiyaanada maalka iyo rabitaannada ku saabsan waxyaalaha kale ee soo galaya ayaa ceejiya erayga, oo wuxuu noqdaa mid aan midho lahayn.

Kuwanuna waa kuwa dhulka wanaagsan lagu beeray, kuwaas oo maqla erayga oo aqbala, oo midho dhala soddon iyo lixdan iyo boqol.

Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaanay laambaddu imaanaysaa in hoosta dambiilka la dhigo ama hoosta sariirta? Sow ma aha in kor taagga laambadda la saaro? Waayo ma jiro wax qarsoon oo aan la muujin doonin, mana jiro wax la qariyey oo aan u yimaadeen inuu noqdo mid cad. Haddii qof dhego u leeyahay inuu maqlo, ha maqlo. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Iska jira waxa aad maqashaan. Qiyaasta aad wax ku qiyaasaan ayaa laydinkugu qiyaasi doonaa, oo wax baa laydinku dari doonaa idinka maqla. Qofka wax haysta waa la siin doonaa, qofka waxba haystana xataa waxa uu haysto waa laga qaadi doonaa. Oo wuxuu yidhi, sidaas ayay boqortooyada Ilaah u tahay, sida nin iniinta dhulka ku saaro, Uu seexdo oo uu kaco habeen iyo maalin, iniintu way soo baxdaa oo way kortaa, isagoo aan ogeyn. Si iska ah ayuu dhulku u dhalaa midhaha: marka hore cawska, dabadeed sabuulka hadhuudhka, dabadeed hadhuudh buuxa oo

ku jira sabuulka. Markaas laakiin markii midhahu soo bislaado, degdeg ayuu u diraa manjada, sababtoo ah waxaa yimid wakhtigii beergooyaska.

Wuxuu yidhi, Sidee aynu ugu ekaysan karnaa boqortooyada Ilaah? Ama masaal kee aynu kugu barbar dhigi karnaa iyada? sida iniinaha keli ah ee khardal, kaasoo marka la beero dhulka dushiisa, ugu yar yahay dhammaan iniinaha ee dhulka dushiisa, Marki la beero, kor u kacaa oo noqotaa mid ka weyn dhammaan khudaarta, oo samaysaa laamo waaweyn, si shimbiraha samada ay hooska ugu degaan.

Oo masaallo badan oo noocaas ah ayuu erayga ugu hadlay iyaga, sida ay awood u lahaayeen inay maqlaan. Laaanteed masaal, kula ma hadlin iyaga erayga, laakiin xertiisii ayuu si gaar ah ugu sharxay wax walba.

Oo wuxuu ku yidhi iyaga maalintaas markii fiidkii la gaadhay, Aan dhanka kale u gudubnee. Oo markay ka tageen dadkii badnaa ayay isaga qaadeen sidii uu ku jiray doonnida, oo weliba doonniyo kale ayaa la socday. Waxaana dhacday duufaan dabayl weyn, mawjadahuna waxay ku garaacayeen markabka gudihiiisa, sidaa darteed markabku hadda wuu buuxsamayay.

Wuxuu ku jiray dhabarka doonnida oo barkin ku seexanaya, markaasay toosiyeen oo ku yidhaahdeen, Macallinkow, miyaanay kula danayn inaan baabbaayno? Oo markuu toosay ayuu canaantay dabaysha, wuxuuna ku yidhi badda, Aamusnow, xasilloonow. Dabayshii way joogsatay, oo waxaa dhacday xawaal weyn. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad sidaas ugu baaqaysaan? Sidee rumaysad uma lihidin? Waxay aad u baqeen, oo midba midka kale ayay ku yidhaahdeen, Yaa kan yahay? Xataa dabayshu iyo baddu way u addeecaan isaga!

5

Oo waxay yimaadeen dhanka kale ee badda, dhulkii reer Gergesenes. Markuu doonnida ka baxay ayaa isla markiiba waxaa ka xabaalaha kaga hor yimid nin ruux wasakh ah ku jira. Kii deganaanshaha ku lahaa xabaalaha dhexdooda, oo xataa silsilado ninna awoodi waayay inuu isaga xidho. sababtoo ah isaga marar badan biraha iyo silsilado lagu xidhay, oo uu kala jeexay silsiladihii iyo burburiyay birahii, oo qofna awoodi karin inuu dameeyo. Wuxuu habeenka iyo maalinta oo dhan xabaalaha iyo buuraha ku jiray isagoo qaylinaya oo dhagxaan isku jaraya. Markuu arkay Ciise meel fog, ayuu u ordayay oo u

sujuuday. Oo qayliyey cod weyn wuxuu yidhi, Maxaa ii dhexeeya aniga iyo adiga, Ciise, Wiilka Ilaaha ugu sarreeya? Waxaan kugu dhaartay Ilaah, ha i cadaabin. Wuxuu ku yidhi, Ruuxa wasakhda leh, ninka ka bax. Wuxuu weyddiiyay isaga, Maxay magacaagu? Wuxuu ugu jawaabay isagoo leh, Magacaygu waa Legion, waayo, waxaan nahay badan. Wuxuu aad ugu baryay si uusan ugu dirin iyaga dibadda dalka. Waxaa halkaas jirtay koox weyn oo doofaarro ah oo ku daaqaysa buurta agteeda. Dhammaan jinniyadii ayaa isaga ka baareen iyagoo leh, Noo dir doofaarka dhexdooda si aan u galno. Ciise ayaa degdeg u oggolaaday iyaga. Ruuxyadii wasakhda ahayd ayaa baxay oo galay doofaarkii, adhigiina wuxuu ku yaacday jarka xagga badda, waxayna ahaayeen sida laba kun, oo waxay ku dabaayeen badda. Kuwii daajinayay doofaarka ayaa cararay, waxayna u warrameen magaalada iyo beeraha. Markaasay u baxeen inay arkaan wixii dhacay. Waxay u yimaadeen Ciise, oo waxay arkeen kii jinniyada qabi jiray oo fadhiya, dhar xidhan, miyir qaba, kii leejiyuunka lahaan jiray, wayna baqeen. Waxay u sheegeen iyaga kuwa arkay sida ay u dhacday ninkii jinnigu qabsaday iyo wixii ku saabsanaa doofaarka. Wayna bilaabeen inay isaga ka codsadaan inuu ka tago soohdimaha kooda. Markuu doonta fuulayay, ninkii jinniga qabay ayaa baryay inuu isaga la ahaado. Laakiin ma uu

oggolaan, wuxuuse ku yidhi, Tag gurigaaga xagga dadkaaga oo u sheeg wixii Rabbigu kuu sameeyay iyo siduu kuugu naxariistay. Wuu tegey oo wuxuu bilaabay inuu ku dhex sheego Dekabolis intii Ciise isaga u sameeyey, oo dhammaantood way la yaabeen.

Oo markii Ciise ku gudbay doonnida oo mar kale u gudbay dhanka shisheeda, waxaa isaga ugu soo ururay dad badan, wuxuuna joogay badda agteeda. Waxaa yimid mid ka mid ah taliyayaasha ururka oo magaciisu ahaa Jaayrus, oo markuu arkay isaga, wuxuu ku dhacay cagihiisa. Wuxuu si aad ah ugu baryay, isagoo leh, Gabadhaydii yar aad bay u xanuunsantahay, si aad u timaaddo oo aad gacmahaaga ugu saartid, si ay u bogsato oo ay u noolaato. Wuu tegey isaga, oo dad badan ayaa raacayay, wayna cidhiidinayeen. Oo naag qof ah oo qabta qulqulid dhiig laba iyo toban sannadood, Iyada oo badan ku dhibaatootay dhakhaatiir badan, oo bixisay dhammaan wixii ay lahayd, oo waxba kama ay helin caawin, laakiin si ka sii daran ayay u noqotay Markay maqashay wax ku saabsan Ciise, ayay dadka badnaa dhexdooda ka soo gashay oo gadaalkiisa ka taabatay dharkiisa. Waxay isla tidhi, Haddii aan taabto xitaa dharkiisa, waan bogsan doonaa. Oo markiiba waxaa qallajiyay ilaha dhiigga iyada, oo jidhkeeda ayay ku garatay inay cudurka ka bogsatay. Ciise ayaa markiiba gudhihiisa ku ogaaday xoogga isaga

ka baxay, markaasuu ku jeestay dadka badnaa oo yidhi, Yaa dharkayga taabtay? Oo waxay ku yidhaahdeen isaga xertiisii, Waad aragtaa dadka badan ee ku cidhiidhiyaya, oo ma waxaad tidhaahdaa, Qof baa i taabatay? Wuxuu ku wareegayay inuu arko tii tan sidan samaysay. Naagta laakiin way baqday oo gariirtay, iyada oo garanaysa waxa ku dhacay, ayay timid oo hortiisa ku dhacday, oo runta oo dhan u sheegtay. Laakiin wuxuu ku yidhi iyada, Gabadha, rumaysadkaagu wuu ku bogsiiyey, nabad ku tag, oo ka bogso cudurkaaga. Intuu weli hadlayay, waxaa ka yimid guriga madaxa ururka dad leh, Gabadhaadii way dhimatay, maxaad macalinka weli u dhibaysaa? Laakiin Ciise markiiba goortuu maqlay eraygii la hadlayay, wuxuu ku yidhi hogaamiyihii sunagogga, Ha cabsan, kaliya rumayso. Uma oggolaanin qof kasta inuu raaco isaga mooyee Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkii Yacquub. Wuxuu yimid guriga taliyaha ururka, wuxuuna arkay buuq iyo dad ooyaya oo aad u barooranaya. Oo intuu galay ayuu ku yidhi iyaga, Maxaad u dhibaataysan tihiin oo u ooyaysaan? Ilmuhu ma dhiman, laakiin wuu huruddaa. Wayna ku qosleen isaga. Isaga laakiin markuu saaray dhammaan dadkii, wuxuu kaxeeyay aabbaha ilmaha iyo hooyadda iyo kuwii la socday isaga, oo wuxuu galay meeshii ay ilmuhu jiiftay. Oo qabtay gacanta ilmaha, wuxuu ku

yidhi, Talitha, koumi, taas oo macneheedu yahay marka la turjumo, Gabadha yar, waxaan ku leeyahay, kac. Oo markiiba gabadhii way kacday oo way socdaysay, waayo waxay jirtay laba iyo toban sanno. Oo aad bay ula yaabeen yaab weyn. Oo aad buu ugu amray inaan qofna ogaado tan, oo wuxuu yidhi in la siiyo iyada cunto.

6

Oo wuxuu ka baxay halkaas oo yimid dhulkii aabbihiisa, oo xertiisii ayaa la socotay. Oo markii sabbtii timid, wuxuu bilaabay inuu ururka wax ku baro, oo dad badan oo maqlayay ayaa la yaabay iyagoo leh, Xaggee ninkan waxyaalahan u yimaadeen? Oo waa ayo xigmadda la siiyay isaga, iyo awoodaha sidan ah oo gacmihiisa ku dhaca? Miyaanu kanu ahayn nijaariyaha, wiilka Maryan, walaalkana Yacquub iyo Yoose iyo Yahuuda iyo Simoon? Miyaanay walaalihiisa gabdhoodku halkan nala joogin? Wayna ka xumaadeen isaga. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi in nebi aan sharaf laaanayn mooyee dhulkiisa, qolooyinkiisa, iyo gurigiisa. Oo ma uu awoodi karin halkaas inuu wax xoog ah sameeyo, haddii aanay ahayn in uu dad yar oo buka gacmaha saaray oo bogsiiyey. Wuxuu la yaabay rumaysadlaaantooda aawadeed.

Markaasuu tuulooyinka hareerahooda ku wareegayay isagoo wax baraya.

Oo wuxuu yeedhay laba iyo tobankii, wuxuuna bilaabay inuu iyaga diro laba laba, wuxuuna siinayay iyaga amar ruuxyada wasakhda ah. Wuxuu ku amray inayan wax qaadan safarka haddii aanay ahayn ul keliya, aan boorso, aan rootii, iyo aanay naxaas suunka ku qaadan. Laakiin la xidhnaa kabaha, oo aan la xidhnayn laba khamiis. Wuxuu ku yidhi iyaga, Meel kasta oo aad gelayaan guri, halkaas ku jira ilaa aad ka baxdaan halkaas. Iyo in badan haddii aanay idin aqbalin, mana ay dhegaysan idinka, markaad ka baxaysaan halkaas, ruxma boodhka cagihiinna hoostooda u markhaati iyaga. Runtii waxaan idinku leeyahay, waxay noqon doontaa wax loo dulqaadan karo Sodom iyo Gomora maalinta xukunka in ka badan magaalada taas. Oo markay baxeen ayay ku wacdiyeen in ay toobadkeenaan. Waxay saareen jinniyo badan, waxayna saliid ku subkeen dad badan oo buka ah oo ay bogsiiyeen.

Boqorkii Herodos ayaa maqlay, waayo magiciisii ayaa cad noqday, wuxuuna yidhi in Yooxanaa kii baabtiisayay meydka laga soo kiciyay, oo sababta tan darteed xoogaggu ay gudihiisa ku shaqeeyaan. Kuwo kale waxay yidhaahdeen inuu yahay Eliyas,

kuwo kalena waxay yidhaahdeen inuu yahay nebi sida mid ka mid ah nebiyada. Maqlay laakiin Herodes wuxuu yidhi, Kii aniga madaxa ka jaray Yooxanaa, kaasu weeye; isagu wuxuu ka sara kacay kuwii dhintay. Isaga qudhiisu waayo Herod ayaa diray oo qabsaday Yooxanaa, wuxuuna ku xidhay xabsi gudaheeda sababta Herodias oo ahayd naagta Filibos oo ahaa walaalkiis, maxaa yeelay iyada ayuu guursaday. Yooxanaa wuxuu Heerod ku yidhi, Kuma bannaana inaad guursato naagta walaalkaa. Tan laakiin Herodias waxay u haystay isaga cadho dheer oo waxay rabtay inay disho, mana awoodi karin. Waayo Herodos wuu ka baqayay Yooxanaa, isagoo og inuu yahay nin xaq ah oo quduus ah, wuuna ilaalinayay. Markuu maqlayna waxyaalo badan ayuu sameeyay, wuuna si farxad leh u maqli jiray. Oo waxaa dhacday maalin ku habboon, markii Heerod maalintii dhalashadiisa casho u sameeyay odayaashiisa waaweyn iyo taliyayaasha kumanyaalka iyo dadkii ugu horreeyay Galili. Markay gabadheeda Herodias soo gashay oo qoobatay oo ay farxisay Herodes iyo kuwii la jiifay, boqorkii wuxuu gabadha ku yidhi, I weydii waxaad rabto, oo waan ku siin doonaa. Wuxuu ugu dhaartay iyada in wax kasta oo ay i weyddiiso aan siin doono, ilaa badh boqortooyadayda. Iyada laakiin way baxday oo waxay ku tidhi hooyadeed, Maxaan weyddiisan doonaa? Iyada laakiin

waxay tidhi, Madaxa Yooxanaa Baabtiiska. Oo markiiba si degdeg ah ayay boqorka ugu gashay oo weyddiisatay iyadoo leh, Waxaan rabaa inaad hadda saxan iigu siiso madaxa Yooxanaa Baabtiisaha. Boqorkuna aad buu u murugooday, laakiin dhaarihiisa iyo martidii la fadhiyey dartood ma uu doonayn inuu diido. Oo degdeg boqorku wuxuu diray celiska, wuxuuna ku amray in madaxiisa la keeno. Isaga laakiin wuu tegey oo madaxa kaga jaray xabsiga, markaasuu madaxiisa saxan dusheeda ku keenay oo siiyey gabadha, gabadhiina waxay siisay hooyadeed. Markay maqleen, xertii uu lahaa way yimaadeen oo qaadeen meydkiisii, waxayna dhigeen xabaal gudaheeda.

Rasuulladii waxay u soo wada urureen Ciise, oo waxay u sheegeen wax walba oo ay sameeyeen iyo wax walba oo ay bareen. Wuxuu ku yidhi iyaga, Kaalaya idinka laftiinna meel cidla ah oo gaar ah, oo wax yar nasata, waayo waxaa jiray dad badan oo imanaya iyo kuwa tegaya, xataa waqti cunto ma haysan. Oo waxay ku tageen doon meel cidlo ah iyagoo keligood ah. Waxay arkeen iyaga oo tegaya, oo dad badan ayaa aqoonsaday iyaga, oo lugaynta ahaan magaalooyinka oo dhan ayay ka soo wada ordeen halkaas, wayna ka horreeyeen iyaga oo u soo wada urureen isaga. Ciise markuu baxay wuxuu arkay dad faro badan, wuuna u naxariistay iyaga, maxaa yeelay waxay

ahaayeen sida ido aan adhijir lahayn, markaasuu bilaabay inuu waxyaalo badan baro. Iyo durba markii saacado badan dhaceen, xertii uu lahaa ayaa u soo dhowaaday oo waxay ku yiraahdeen, Meeshan waa cidla, durba saacadna way dheeraatay. Dir iyaga, si ay ugu tagaan beeraha hareerahooda iyo tuulooyinka oo ay naftooda ugu iibsadaan rooti, waayo wax ay cunaan ma hayaan. Laakiin wuu u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Idinka siiya iyaga wax ay cunaan. Waxay ku yidhaahdeen, Ma waa inaan tagnaa oo aan ku iibsannaa laba boqol oo lacag ah rooti, oo aan siinno iyaga wax ay cunaan? Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Immisa rootiyada ayaad haysataan? Taga oo arka. Markay ogaadeen, waxay yidhaahdeen, Shan, iyo laba kalluun. Wuxuu u amray inay dhammaan kooxo kooxo ugu jiiifiyaan cawska cagaaran. Waxay u fadhiisteen kooxo kooxo, qaar boqol boqol ah iyo qaar konton konton ah. Oo wuxuu qaatay shanta rootiyada iyo labada kalluun, wuxuuna eegay xagga samada oo barakeeyey, wuxuuna jebiyey rootiyada oo siinayay xertii si ay ugu hordhigaan dadka, labada kalluunna wuxuu u qaybiyey dhammaan. Dhammaan way cuneen oo way dheregeen. Waxay qaadeen laba iyo toban dambiil oo buuxa qashin, iyo wax ka mid ah kalluunka. Raggii kibista cunay waxay ahaayeen shan kun oo nin.

Oo markiiba wuxuu ku qasbay xertiisii inay galaan doonnida oo

ay horseedi xagga dhanka kale ee Bethsaida, ilaa uu isagu diray dadkii badnaa. Oo markuu iyaga nabad gelyo ku yidhi, wuxuu u tegey buurta inuu salaaddo. Oo fiidkii markuu dhacay, doonnidii waxay ku jirtay badda dhexdeeda, isaguna keligiis ayuu ku jiray dhulka dusheeda. Oo markuu arkay iyaga oo la dhibaateynayo socodka, waayo dabayshu ka soo hortaagneyd iyaga, oo ku dhawaad ilaalada afraad ee habeenka ayuu u yimid xaggooda isagoo ku socda dushiisa badda, wuxuuna rabay inuu iyaga dhaafto. Laakiin markay arkeen isaga oo ku socda badda dusheeda, waxay u maleeyeen inuu yahay muuqasho, markaasay qayliyeen. Dhammaan waayo isaga arkeen oo way argagaxeen. Oo markiiba wuu la hadlay iyaga oo wuxuu ku yidhi, Dhiirranow, aniga weeye, ha baqina. Wuxuu u kacay doontii oo u tegey xaggooda, dabayshiina way joogsatay, oo aad iyo aad ayay gudahooda ugu yaabeen oo ay la yaabeen. Ma ay fahmeen wax ku saabsan rootiyada, laakiin qalbigoodu wuu adkaadey.

Oo markay ka gudbeen ayay tageen dhulka Gennesaret, wayna soo degganaadeen. Oo markay doonnida ka baxeen, isla markiiba way aqoonsadeen isaga. Waxay ku wareegeen dhammaan gobolkii hareerahaas, waxayna bilaabeen inay sariiraha ku qaadaan dadkii xanuunsanaa meeshii ay maqleen

inuu halkaas jiro. Meel kasta oo uu galayay, hadday ahaayeen tuulooyinka ama magaaloooyinka ama beeraha, suuqyada waxay dhigayeen kuwa buka, waxayna ka baryayeen inay xataa darafka dharkiisa taabsadaan, oo in alla intii isaga taabatay waa la bogsiiyay.

7

Oo waxay isugu soo ururiyaan xaggiisa Fariisiyiintii iyo qaar ka mid ah culimadii yimid Yeruusaalem. Oo markay arkeen qaar ka mid ah xertiisii oo gacmo caadi ah, taas oo ah kuwo aan la maydhsan, kibis ku cunaya, ayay canaanteen. Fariisiyiinta iyo Yuhuudda oo dhan, haddii aanay gacmaha ku maydhsan feedh, ma cunaan, iyagoo xajinaya dhaqanka odayaasha. Iyo marka ay suuqa ka yimaadaan, haddii aanay maydhmin, ma cunaan, waana jiraan waxyaalo kale oo badan oo ay dhaxleen inay ku dhegaan, sida maydhashada koobab, dhalooyinka, weelasha naxaasta, iyo sariiraha. Markaas waxay isaga weyddiiyeen Fariisiyiinta iyo qorayaasha, Maxaa xertaada ugu soconayaan sida dhaqanka waayeelka, laakiin gacmaha aan la maydhiyin ayay rootiga ku cunayaan? Laakiin isaga ayaa ugu jawaabay iyaga in Isayos si fiican ugu sii sheegay idinka jilayaasha, sida la

qoray, dadkan bushimaha ayay igu sharfaan, laakiin qalbigoodu aad buu iga fog yahay. Faaiido laaan ayay ii caabudi, iyagoo wax bara waxbaridda amarrada dadka.

Taagay waayo amarkii Ilaah, qabtaan dhaqankii dadka, maydhashada weelasha iyo koobabka, iyo waxyaalo kale oo la mid ah oo badan samaysaan. Wuxuu ku yidhi, Si fiican ayaad u diidaan amarka Ilaah si aad u xajisataan dhaqankiinna. Muuse waxa uu yidhi, sharrafi aabahaa iyo hooyadaa, oo kii aabaha ama hooyadda ku hadla xun dhimasho ha ku dhinto. Idinka laakiin waxaad tidhaahdaan, haddii nin ku yidhaahdo aabbihis ama hooyadiis, qurbaan, kaas oo ah hadiyad, wax kasta oo aad iga faaiidaysan lahayd, Oo mar dambe ma oggolaanaysaan isaga inuu wax u sameeyo aabbihis ama hooyadiis. Waxaad baadili ka dhigaysaan erayga Ilaah dhaxalkiinna aad soo gudbiseen, oo waxaad samaysaan waxyaalo badan oo sidaas oo kale ah. Oo markuu u yeedhay dadkii badnaa oo dhan, wuxuu ku yidhi iyaga, Dhammaan i maqla oo garta. Waxba kama jiro dibadda biniaadamka oo isaga soo gala oo awood u leh inuu nijaaseeyo, laakiin waxa ka soo baxaya ayaa ah waxa biniaadamka nijaaseeya. Oo markii uu guriga galay isagoo dadkii badnaa ka yimid, xertiisii waxay ku weyddiiyeen masaalka. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Sidaas oo kale idinkuna doqonno ma tihiin? Weli ma

fahmaysaan in wax kasta oo dibadda ka soo galaya gudaha ninka uusan awoodi inuu nijaaseeyo isaga? in aanay gelin qalbigiisa, laakiin ay geliso caloosha, oo ay u baxdo musqulaha, iyada oo nadiifaysa dhammaan cuntada. Wuxuu yidhi laakiin in waxa ka biniaadamka soo baxaya, kaasuu wasakheeyo biniaadamka. Gudaha waayo ka qalbiga dadka fikirrada xun way baxaan: sinaystooyin, dhillanimoooyin, dilal, tuugo, damac, sharniyo, khiyaano, kufsi, il shar ah, cay, kibir, nacasnimo. Dhammaan kuwan waxyaalaha sharka ah gudaha ka soo baxaan oo waxay nijaaseeyaan ninka.

Oo halkaas ayuu ka kacay oo tegey dhanka soohdinta Tuuros iyo Siidoon. Markuu guri galay, qof ma doonin in la ogaado, laakiin ma awoodin in la qariyo. Naag maqashay wax ku saabsan isaga, oo gabar yarteedii lahaan jirtay ruux wasakh ah, ayaa timid oo cagihisa hortood dhacday. Naagtu waxay ahayd Giriig, Surufiiniqiyan jinsi ahaan, oo waxay weyddiisatay isaga inuu jinniga ka saaro gabadheeda. Ciise laakiin wuxuu ku yidhi, marka hore carruurta ha la dhergeeyo, waayo ma wanaagsana in la qaado rootiga carruurta oo loo tuuro eeyaha yaryar. Iyada laakiin way jawaabay oo waxay ku tidhi, Haa, Sayidow, eeyaha yaryar ee miiska hoostiisa jooga waxay cunaan jajibka carruurta. Wuxuu ku yidhi tan, eraygan aawadiis tag, jinkii wuu

ka baxay gabadhaada. Oo markay gurigeedii tagtay waxay heshay ilmihii oo sariirta ku jiifa, jinnigiina wuu baxay.

Oo haddana markuu ka baxay soohdimaha Turos iyo Siidoon, wuxuu yimid xagga badda Galili, isagoo dhex maraya soohdimaha Dekabolis. Waxay u keeneen nin dhagool ah oo hadal-daran, waxayna ka baryeen inuu gacanta saaro. Wuxuu isaga dhinac uga qaaday dadka badan si gooni ah, markaasuu faragihiisa dhegihiisa ku riday, oo intuu candhuufay ayuu carrabkiisa taabtay. Oo intuu samada eegay ayuu taahay, markaasuu ku yidhi, Effata, oo macneheedu yahay, La furo. Markiiba waxaa la furay dhegihiisa, waxaana la furay xidhiidhkii carrabkiisa, wuuna si sax ah u hadlay. Wuxuu ugu amray inayan qof u sheegin, laakiin in kastoo uu amarkiisa ku adkeeyey, si ka badan ayay u naadiyeen. Oo aad iyo aad bay uga yaabeen, iyagoo leh, Si fiican ayuu wax walba u sameeyay, oo kuwa dhagaha lana wuu ka dhigaa inay maqlaan, kuwa carrabka lana inay hadlaan.

8

Maalmahaas markale dadkii badnaa oo joogay oo aan wax

cunaan haysan, Ciise xertiisii ayuu u yeedhay oo ku yidhi, Waxaan u naxariistaa dadka badan, sababtoo ah saddex maalmood ayay hadda ila joogeen, waxna ay cunaan ma hayaan. Oo haddii aan sii daayo iyagoo gaajaysan inay tagaan gurigooda, way taag darnaan doonaan jidka dhexdiisa, waayo qaar ka mid ah iyaga waxay ka yimaadeen meel fog. Oo xertii waxay ugu jawaabeen, Xagee qof halkan uga heli karaa kibis uu kuwan ku dhergiyaa cidladan? Wuxuu weyddiiyay iyaga, Immisa rootiyada ah ee aad haysataan? Iyaguse waxay yidhaahdeen, Toddoba. Wuxuu amray dadkii badnaa inay dhulka ku jiifaan, markaasuu qaatay toddobadii kibis, mahad naqay, jebiyey, wuxuuna siinayay xertiisii si ay dadkii badnaa u hordhigaan, wayna u hordhigeen dadkii badnaa. Waxay lahaayeen kalluun yar oo dhowr ah, oo isna markuu barakeeyey ayuu yidhi in la hor dhigo. Waxay cuneen oo way dhereгнаayeen, waxayna qaadeen toddoba dambii oo ay ka buuxsanaayeen jajabyadii. Waxay ahaayeen sida afar kun qof, markaasuu iska diray. Oo markiiba ayuu doonnida la galay xertiisii, wuxuuna yimid dhulka Dalmanuta.

Fariisiyiintii way baxeen oo waxay bilaabeen inay isaga la doodaan, iyagoo ka doondoonya calaamad samada ka timid si ay u tijaabiyaan. Oo intuu ruuxiisa ku taahay ayuu yidhi, maxay

qarnigan calaamad doonayaa? Runtii waxaan idinku leeyahay, qarnigan calaamad lama siin doono. Markaas intuu ka tegey iyaga, ayuu mar kale doonnida fuulay oo tegey.

Waxay illoobeen inay qaataan rootiyada, laakiin hal rooti mooyee, wax kale kuma haysan doonnida. Wuxuu ku amrayay iyaga isagoo leh, Iska jira oo ka feejignow khamiirka Farisiinta iyo khamiirka Herodos. Waxay isla dooddayeen iyagoo leh, Waxaa sabab u ah inaan rootiyada haysan. Oo Ciise markuu ogaaday ayuu ku yidhi iyaga, Maxaad uga fikirayaan inaad rootiyada ma haysataan? Weli ma garanaysaan mana fahanaysaan? Weli ma haysataan qalbiga idinka oo qallalan? Indho leh ma aragteen, dhego leh ma maqashaan? Ma xusuusanaysaan?

Markii aan shanta rootiyada u jabiyay shanta kun, imisa dambiil oo jajabyo buuxa ah ayaad qaadeen? Waxay ku yidhaahdeen: Laba iyo toban. Markii toddobada la siiyey afarta kun, immisa dambiil oo buuxda oo jajab ah ayaad qaadeen? Waxay yidhaahdeen, toddoba. wuxuu ku yidhi iyaga, miyaydaan weli garanin?

Wuxuu yimaadaa Bethsaida. Waxay u keenaan nin indha la oo

waxay baryaan inuu taabto. Intuu qabtay gacanta ninka indha laa ayuu dibadda tuulada u soo bixiyey, oo intuu candhuufay indhihiisa ayuu gacmihiisa saaray oo weyddiiyey haddii uu wax arko. Oo kor u eegay ayuu yidhi, Waxaan arkaa dadka sida geedaha u socodaya. Markaas mar labaad ayuu gacmihiisa saaray indhihiisa, oo wuxuu ka dhigay inuu kor eego, wuuna la soo celiyey, oo si cad ayuu wax walba u arkay. Wuxuu u diray gurigiisa isagoo leh, xataa tuulada ha gelin, xataana ha u sheegin qof tuulada ku jira.

Ciise iyo xertiisii ayaa u baxay tuulooyinkii Kaysariya tii Filibos, oo intay jidka ku socdeen ayuu xertiisii weyddiiyay oo ku yidhi, Yay dadku yidhaahdaan inaan ahay? Kuwa laakiin waxay jawaabeen: Yooxanaa Baabtiiska, iyo kuwa kale Eliyas, kuwa kalena mid ka mid ah nebiyada. Isaga wuxuu ku yidhi iyaga, Laakiin idinka yaa aad tidhaahdaan inaan ahay? Butros oo jawaabay ayaa ku yidhi, Adiga waxaad tahay Masiixa. Oo wuu canaantay iyaga si aysan qofna ugu sheegin isaga.

Wuxuu bilaabay inuu baro iyaga in ay lagama maarmaan tahay in Wiilka Aadanaha uu waxyaalo badan u xanuunsado, iyo in ay diidaan odayaasha iyo wadaaddada sare iyo culimada, iyo in la dilo, oo saddex maalmood ka dib uu ka soo sara kaco. Wuxuu

erayga si daacad ah u hadlay. Butros ayaa isaga dhinac u qaaday oo bilaabay inuu canaanto. Laakiin isaga wuu jeesaday oo arkay xertii uu, markaasuu canaantay Butros isagoo leh, Tag gadaashayda, shaydaanow, waayo, kuma fikiri waxyaalaha Ilaah, laakiin waxyaalaha dadka.

Oo markuu yeedhay dadkii badan oo uu la socday xertiisii, wuxuu ku yidhi iyaga: Ku alla kii doonaya inuu i raaco, ha diido naftiisa, oo ha qaado iskutallaabtiisa, oo ha i raaco. Kii doonayo inuu badbaadiyo naftiisa, wuu lumi doonaa iyada, laakiin kii lumiya naftiisa aawadiis aniga iyo waarka wanaagsan, kaasu wuu badbaadinayaa iyada. Maxaa faaiido u yeelan doona nin haddii uu kasbo dunida oo dhan, laakiin uu lumiyo naftiisa? Ama maxay nin bixinayaa beddelka naftiisa? Kii haddii uu iga ceebodo aniga iyo erayadayda qarnigan sinaysta iyo dembilaha ah, Wiilka Aadanahu wuu ka ceeboobayaa isaga marka uu ku yimaado ammaanta Aabbihiis oo uu la socdo farriinbixiyayaasha quduuska ah.

9

Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Runtii waxaan idinku leeyahay in ay

jiraan qaar ka mid ah kuwa halkan taagan oo aan dhadhan doonin dhimasho ilaa ay arkaan boqortooyada Ilaah oo xoog ku timid.

Lix maalmood ka dib, Ciise wuxuu kaxeeyay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa, wuxuuna iyaga kor ugu qaaday buur dheer iyagoo keligood, wuuna ku beddelay hortood. Dharkiisii wuxuu noqday mid dhalaalaya oo aad u caddaan sida barafka, oo aan dharkadheere dunida joogaa awoodi karin inuu sidaas u caddeeyo. Waxaa iyaga u muuqday Eliyas oo la socday Muuse, waxayna la hadlayeen Ciise. Butros ayaa u jawaabay oo wuxuu ku yidhi Ciise, Rabbi, wanaagsan waa inaan halkan ahaanno, aynu samayno saddex teendho, mid adiga iyo mid Muuse iyo mid Eliyaas. Ma uu ogeyn wax uu ku hadlo, waayo waxay ahaayeen kuwo aad u cabsan. Waxaa dhacday in daruur ku soo degtay iyaga, oo cod baa ka yimid daruurtii oo leh, Kanu waa Wiilkayga tan la jecel yahay, isaga dhegaysta. Oo si lama filaan ah markay hareerahooda eegeen, mar dambe qof ma ay arkin, laakiin Ciise oo keliya ayay la joogeen. Markay ka soo degayeen buurta, wuxuu iyaga ku amray inayan qof u sheegin wixii ay arkeen, ilaa uu Wiilka Aadanahu ka sara kaco kuwii dhintay. Oo erayga way qaadeen, iyagoo dhexdooda ku doodaya waxa yahay in laga soo sara kiciyo meydka. Oo waxay weyddiinayeen isaga iyagoo leh,

Maxay kuwa qorniinka ahu u yiraahdaan in Eliyas uu lagama maarmaan yahay inuu marka hore yimaado? Kii laakiin jawaabay oo ku yidhi iyaga, Eliyas runtii yimid marka hore wuu soo celiyaa wax walba, oo sidee baa loogu qoray wiilka aadanaha inuu waxyaalo badan ku dhibaatoobo oo la quudhsado? Laakiin waxaan idinku leeyahay in Eliyas yimid, oo waxay isaga ku sameeyeen wixii ay doonayeen, sida loogu qoray.

Oo markuu xertii u yimid wuxuu arkay dad badan oo ku wareesan iyaga, iyo culimadii oo la doodaya iyaga. Isla markiiba dhammaan dadkii badnaa, markay arkeen, aad bay ula yaabeen, oo intay ku soo ordeen ayay salaameen. Wuxuu weyddiiyey qorayaasha, Maxaad isugu doodaysaan? Waxaa jawaabay mid ka mid ah dadka badnaa oo wuxuu yidhi, Macallinka ahow, waxaan kuu keenay wiilkayga, isagoo leh ruux carrab la. Oo meel kasta oo uu isaga qabto, wuu tuuraa, wuuna xumbaynayaa, wuuna jirriqsadaa ilkihiisa, wuuna engegayaa. Waxaan ku idhi xertaada inay saarto, mana ay awoodi karin. Isaga laakiin intuu u jawaabay ayuu ku yidhi, Yaa qarni aan aamini karin, ilaa goorma ayaan idinla joogayaa? Ilaa goorma ayaan idin dulqaadanayaa? Isaga xaggayga ii keena. Oo waxay isaga xaggiisa u keeneen. Oo markuu arkay isaga, degdeg ahaan ruuxii baa gariiriyay, markaasuu dhulka ku dhacay, wuxuuna

rogrogmayay isagoo xumbaynaya. Wuxuu weyddiiyey aabbihiis, Inta leeg waqti weeye tan markay ku dhacday? Markaasuu yidhi, Carruurnimada laga bilaabo. Mararka badan wuxuu isaga ku tuuray dab iyo biyo, si uu u baabbio isaga, laakiin haddii aad wax yeeli karto, na caawin adoo naxariis noo qaba. Ciise laakiin wuxuu ku yidhi, Haddii aad rumaysan kartid, wax walba waa suurto gal kii rumaysta. Oo markiiba aabihii ilmaha ayaa qayliyey isagoo ilmo wata, wuxuuna yidhi, Waan rumaysnahay, Sayidow, rumaysadlaantayda ii caawin. Ciise markuu arkay in dad badan ay soo wada ordayaan, wuxuu canaantay ruuxa nijaasta ah isagoo ku leh, Ruuxa carrabka la iyo dhagoolaha laow, aniga adigaan ku amrayaa, ka bax isaga oo mar dambe ha gelin isaga. Oo qayliyey oo aad u gariiriyey isaga, dabadeedna baxay, wuxuuna noqday sida meyd oo kale, si ay dad badan u yidhaahdaan inuu dhintay. Laakiin Ciise gacanta ayuu ku qabtay oo kor u qaaday, markaasuu kacay. Markuu guriga galay, xertiisii si gaar ah ayay weyddiiyeen: Maxaa sababta keentay oo aannu awoodi waynay inaan saaarno? Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Noocaan qof kasta kama saari karo haddii aan ahayn tukasho iyo soon.

Oo halkaas ka baxay ayay sii socdeen iyagoo dhex maraya Galili, mana doonaynin in qof ogyaado. Wuxuu barayay xertii isaga,

waayo wuxuu ku odhan jiray iyaga in Wiilka Dadka la gacangaliyaa gacmaha dadka, oo waxay dili doonaan isaga, oo markii la dilay maalinta saddexaad ayuu sara kici doonaa. Iyaga laakiin ma ay garanaynin erayga, wayna ka baqayeen inay isaga weyddiiyaan.

Wuxuu yimid Kafarnaum, oo markuu guriga galay ayuu weyddiiyay iyaga, Maxaad jidka isku dhex wadhadleen? Laakiin way aamuseen, waayo jidka dhexdiisa ayay isla dooddeen qofkee ka weyn yahay. Oo markuu fadhiistay ayuu u yeedhay laba-iyo-tobankii, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Haddii qof doonayo inuu kowaad ahaado, wuxuu noqon doonaa kuwa ugu dambeeya oo dhan iyo adeegaha kuwa oo dhan. Wuxuu qaaday ilmo, wuxuuna dhex dhigay iyaga, oo markuu qabsaday ayuu ku yidhi, Qofkii hadduu mid ka mid ah carruurta noocaas ah ku soo dhaweeyaa magacayga, anigu soo dhaweeyaa, oo qofkii hadduu aniga soo dhaweeyaa, ma aha aniga uu soo dhaweeyaa, laakiin wuxuu soo dhaweeyaa kii i soo diray. Yaxye ayaa ugu jawaabay isaga oo leh, Macallinkow, waxaan aragnay qof magacaaga ku saaraya jinniyo, kaasoo aan nala socon, oo waxaan diidnay isaga, sababtoo ah inuusan nala socon. Ciise wuxuu yidhi, Ha joojinina isaga, waayo qof ma jiro oo samayn doona xoog magacayga ku oo awood u yeelan doona inuu si dhaqso ah xun iga sheego. Kii aan

idinka gees ahayn wuxuu idiin la yahay. Waayo kii siiya idin koob biyo magacayga ku, sababtoo ah Masiix baad tihiin, runtii waxaan idinku leeyahay, ma lumin doono abaalka isaga.

Iyo ku alla kii turunturooyo mid ka mid ah yaryarkan kuwa ii rumaysan, waxaa isaga ka fiican in dhagax shiid ah qoortiisa lagu sudho oo badda lagu tuuro. Haddii gacantaadu ku tuunto, jar iyada. Waxaa kuu wanaagsan inaad naafo ah nolosha gasho, ama aad labada gacmood leedahay oo aad geenna tagto, dabka aan damin. Halka dixintoodu aan dhiman oo dabka aan la demin. Haddii cagtuhu ku turunturooyo, jar, waayo waxaa kuu wanaagsan inaad nolosha curyaan ahaaneed gasho, ama inaad labada cag leh oo la ku tuuro jahannamada, dabka aan damiin. Halka dixintoodu aan dhiman oo dabka aan la demin. Haddii ilkaagu ku turunturooyo, saar, waayo waxaa kuu wanaagsan inaad il qudha ku gasho boqortooyada Ilaah, ka sii fiican inaad laba indhood leedahay oo aad ku dhex gasho jahannamada dabka. Halka dixintoodu aan dhiman oo dabka aan la demin. Qof walba dab baa lagu cusbayn doonaa, oo allabari walba cusbo ayaa lagu cusbayn doonaa. Wanaagsan cusbo, haddii laakiin cusbo macaantiisa lumiso, maxaad ku dhadhamisan doontaan? Haysata gudihiinna cusbo oo nabad la joogta dhexdiinna.

10

Oo halkaas ayuu ka kacay oo yimid xadka Yahuudiya oo dhex maray dhanka shishe ee Webi Urdun, oo haddana dadkii badnaa ayaa u soo ururay, oo sidii uu caado u lahaa ayuu haddana wax u baray. Oo Fariisiyiintii markay soo dhowaadeen ayay weyddiinayeen isaga in ay ninka u bannaan tahay inuu naagta furo, iyagoo isaga imtixaanaya. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu ku yidhi iyaga, Maxay Muuse idinku amray? Laakiin iyagu waxay yidhaahdeen, Muuse wuxuu fasaxay in la qoro buug furitaan oo la furo. Oo Ciise ayaa iyaga ugu jawaabay, Qalbi-adkaantiinna darteed ayuu amarka tan idiinku qoray, Laakiin tan iyo bilowga abuuritaanka, Ilaah wuxuu iyaga ka dhigay lab iyo dheddig. Sababtan darteed nin wuxuu ka tegi doonaa aabbihiis iyo hooyadiis, wuuna ku dhegi doonaa xaaskiisa, oo labaduba waxay noqon doonaan jiidh keliya. Sidaas darteed mar dambe ma aha laba, laakiin waa hal jiidh. Waxa Ilaah isugu daray, qofku yuusan kala soocin. Oo mar kale guriga gudahiisa xertii waxay isaga ku weyddiinayeen arrintan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Ku alla kii furaa naagtiisa oo guursada mid kale wuxuu ku sinaysanayaa iyada. Haddii naag furatay ninkeeda oo ay guursato mid kale, waxay samaysaa sinada.

Oo waxay isaga u keenayeen carruur, si uu iyaga taabto, laakiin xertii way canaanayeen kuwii keenayay. Ciise markuu arkay ayuu xanaaqay oo ku yidhi iyaga, Daaya caruurta inay ii yimaadaan, hana celisaan iyaga, waayo boqortooyada Ilaah waxaa leh kuwa sidan oo kale. Runtii waxaan idiin leeyahay, kan haddii uusan aqbalin boqortooyada Ilaah sida ilmo, ma geli doono gudaheeda. Oo markuu iyaga qabsaday ayuu barakeeyey isagoo gacmaha dul saaray iyaga.

Oo markuu jidka u baxayay, mid ayaa u soo orday oo jilba-joogsaday, wuxuuna weyddiiyay, Macallinka wanaagsan, maxaan samayn doonaa si aan nolosha weligeed ah u dhaxlo? Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Maxaad iigu yeedhaysaa mid wanaagsan? Qof kasta ma wanaagsan mooyee Ilaah keliya. Amarrada waad ogtahay: ha sinayn, ha dilin, ha xadin, ha marag been ah furin, ha khiyaanayn, sharfi aabbahaaga iyo hooyadaa. Laakiin isagu wuxuu ugu jawaabay, Macallinkow, waxyaalahan oo dhan waan dhawray tan iyo dhallinimadaydii. Ciise wuu eegay oo jeclaaday, markaasuu ku yidhi, Hal ayaad u baahan tahay. Haddii aad rabto inaad kaamil noqoto, tag, wax alla wixii aad leedahay iibso oo masaakiinta sii, oo waxaad heli doontaa khasnado samada ku taal. Oo kaalay oo i raac, adoo qaadanaya iskutallaabta. Laakiin wuxuu ku murugaysan erayga, wuuna ka

tegey isagoo murugoobaya, waayo, wuxuu lahaa hanti badan.

Oo Ciise markuu hareeraheeda eegay ayuu xertiisii ku yidhi, Sidee bay adag u tahay kuwa lacagta leh inay boqortooyada Ilaah galaan! Xertii laakiin waxay la yaabeen erayadiisa. Ciise laakiin mar kale ayuu u jawaabay oo ku yidhi iyaga, carruurta, sidee bay adag tahay kuwa lacagta isku halleeyay inay galaan boqortooyada Ilaah. Waa ka fudud yahay in geel dhex maro daloolka irbadda in uu galo marka loo eego in taajir galo boqortooyada Ilaah. Laakiin aad bay ugu yaabeen, iyagoo is-leh, Haddaba yaa la badbaadi karaa? Ciise intuu iyaga eegay ayuu yidhi, Dadka dhexdooda taasu waa suurtoagal darro, laakiin Ilaah dhexdiisa ma aha, waayo wax walba waa suurtoagal Ilaah agtiisa. Butros wuxuu bilaabay inuu ku yidhaahdo isaga, Eeg, annagu waxaan ka tagnay wax walba oo aan ku raacnay adiga. Ciise ayaa jawaabay oo yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, ma jiro qof ka tegey guri ama walaalaha ama walaasha ama aabe ama hooyo ama naag ama carruur ama beero aawadayda iyo aawadeed injiilka, Haddii uusan helin boqol jibbaar hadda waqtigan guryaha, walaalaha, walaasha, aabbaha, hooyadda, carruurta iyo beeraha silsilado la jira, iyo dada imaanaysa nolosha weligeed ah. Dad badan oo hore ahaa ayaa noqon doona kuwa dambe, kuwa dambe na kuwa hore.

Waxay ahaayeen jidka oo u socdeen xagga Yeruusaalem, waxaana hor u socday iyaga Ciise, wayna yaabeen, kuwii raacayana way baqeen. Wuxuu mar labaad qaatay kuwa laba iyo tobanka, wuxuuna bilaabay inuu iyaga u sheego waxyaalaha isaga u dhici doona. Sababtoo ah eega, waxaan u soconaynaa Yeruusaalem, oo Wiilka Aadanaha waxaa loo gacangelin doonaa wadaaddada sare iyo karraaniyada, oo waxay ku xukumi doonaan dhimasho, oo waxay u gacangelin doonaan quruumaha. Waxay ku majaajiloon doonaan, waxayna karbaashi doonaan, waxayna ku candhuufi doonaan, waxayna dili doonaan, maalinta saddexaadna wuu sara kici doonaa.

Waxay isaga u soo dhowaadaan Yacquub iyo Yooxanaa oo ah wiilashii Sebedi, iyagoo leh, Macallinkow, waxaan doonaynaa inaad noogu samayso wax alla wixii aan ku weyddiisanno. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad rabtaan inaan idiin sameeyo? Laakiin waxay ku yidhaahdeen, Na sii inuu mid midigaaga ka fadhiisto iyo mid bidixdaada ka fadhiisto sharaftaada dhexdeeda. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Ma taqaaniin waxaad weyddiisanaysaan. Ma awoddaan inaad cabtaan koobka aan cabayo, iyo baabtiiska aan la baabtiisayo inaad la baabtiisamaan? Iyagu waxay ku yidhaahdeen, Waannu awoodaa. Ciise wuxuu ku yidhi, Koobka aan cabbo waad cabbi

doontaan, baabtiiska laygu baabtiisana waa laydin baabtiisi doonaa, Laakiin in la fadhiisto midigteeyda iyo bidixdeeyda ma aha wax aan bixiyo, laakiin waxaa loo diyaariyay kuwa ay u diyaar tahay.

Markii tobankii kalena taas maqleen, waxay bilaabeen inay ka xanaaqaan Yacquub iyo Yooxanaa. Ciise laakiin iyaga u yeedhay wuxuuna ku yidhi: Waad ogtihiin in kuwa u muuqda inay xukumaan quruumaha ay u taliyaan iyaga, iyo in kuwa waaweyn iyaga ay amar ku hayaan iyaga, Ma aha sidaas laakiin noqon doono idinku, laakiin ku alla kii doonaya inuu noqdo weyn idinku wuxuu noqon doonaa adeegihiinna. Iyo ku alla kii idinka doonaya inuu noqdo kan ugu horreeya, wuxuu noqon doonaa addoonka dadka oo dhan. Waayo sababtoo ah Wiilka Biniaadamka ma iman in la adeego, laakiin in uu adeego, iyo in uu bixiyo naftiisa madax-furasho halkii dad badan.

Waxay yimaadeen Yerixoo. Markuu ka baxayay Yerixoo isaga iyo xertiisii iyo dad badan oo ku filan, wiilkii Timayos oo Bartimayos la odhan jiray oo indha laaa ayaa ag jidka fadhiyey isagoo baryadaya. Markuu maqlay in Ciise kan reer Naasared yahay, wuxuu bilaabay inuu qayliyo oo yidhaahdo, Wiilka Daaud Ciisow, ii naxariiso. Dad badan ayaa canaantay isaga si uu u

aamusnaado, laakiin isagu aad buu ugu sii qayliyey in ka badan, Wiilka Daauid, ii naxariiso! Ciise oo taagan ayaa yidhi, Yeedhaa isaga. Markaasay yeedheen ninkii indha laaa iyagoo ku leh, Dhiirranow, kac, wuu ku yeedhayaa. Kan laakiin markuu dharkiisa tuuray oo kacay ayuu u yimid Ciise. Oo Ciise isagoo jawaabaya ayuu ku yidhi, Maxaad doonaysaa inaan kuu sameeyo? Kii indha-laaa wuxuu ku yidhi, Rabbuuni, si aan aragto. Ciise wuxuu ku yidhi, Tag, rumaysadkaagu wuu ku badbaadiyay. Degdeg ahaan ayuu aragay, wuxuuna raacay Ciise jidka dhexdiisa.

11

Oo markay soo dhowaadaan Yerusaaalem, xagga Beytfaage iyo Beytaaniya oo ku taal Buurta Saytuunka, wuxuu diray laba ka mid ah xertiisii. Wuxuu ku yidhaahda iyaga: Taga tuulada idinka soo horjeedda, oo markiiba markaad gudaheeda gashaan waxaad heli doontaan qayl xidhan oo aan weli cidna dadka ku fadhiisan. Fura oo keena. Oo haddii qof idiin yidhaahdo, Maxaad tan u samaysaan? dhaha, Sayidku wuu u baahan yahay, oo degdeg ayuu halkan mar kale u soo diri doonaa. Way tageen, laakiin waxay heleen qayl ku xidhan albaabka dibaddiisa jidka

dhinaciisa, markaasay furaan. Waxaa qaar ka mid ah kuwii halkaas taagnaa ku yidhi iyaga, Maxaad u furayaan qaylka? Laakiin waxay ugu jawaabeen sida Ciise ku amray, kolkaasay iska daayeen. Oo waxay qaylka u keeneen Ciise, oo waxay dharkoodii ku saareen, oo isna wuu ku fadhiistay. Dad badan ayaa dharkoodii ku goglay jidka, kuwa kalena laamaha caleemaha leh ayay ka soo jarayeen gedaha oo ku goglay jidka. Kuwii hore socday iyo kuwii daba socdayna way qaylinayeen iyagoo leh, Hoosaana! Barakaysan yahay kan ku imanaya magaca Rabbiga. Waxaa barakaysan boqortooyadii imaanaysa magaca Rabbiga, tan aabahayaga Daaud, hoosaana meelaha ugu sarreeya.

Ciise wuxuu galay Yerusaaalem iyo macbudka, oo markuu wax walba eegay, saacaddii fiidkii mar hore ahayd, wuxuu u baxay Beytaani isagoo la socda laba iyo tobankii.

Oo maalinta xigta markay Betaani ka soo baxeen ayuu gaajooday, Oo markuu arkay geed berde ah oo meel fog ka yimid oo caleemo leh, wuxuu u yimid inuu arko haddii uu wax ka heli doono, oo markuu u yimid waxba kama helin caleemo mooyee, waayo ma ahayn wakhtigii berdaha. Oo jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyada, mar dambe midho kaaga weligaa qof walba ha cunin. Oo xertiisii

way maqleen.

Oo haddana waxay yimaadeen Yerusaaalem, oo Ciise markuu macbadka galay ayuu bilaabay inuu saaro kuwa wax iibinayay iyo kuwa wax iibsanayay macbadka gudhiisa, miisaskii lacagta beddelayaasha iyo kursiyada kuwa qoolleyaha iibinayay wuu afgembiyey. Oo uma uu ogolaan in qof weelka dhex macbudka u qaado. Wuxuu barayay oo ku yidhi iyaga, Miyaanay qornayn in gurigaygu guriga tukashada loo yeedhi doono dhammaan quruumaha? Idinka laakiin waxaad ka dhigteen god tuugo.

Waxayna maqleen culimada iyo Fariisiyiinta iyo wadaaddada sare, oo waxay doonayeen sidii ay u baabbiin lahaayeen, waayo waxay ka baqayeen isaga, sababtoo ah dadkii badnaa oo dhammu waxay la yaabeen waxbarashadiisa. Oo markii fiidkii dhacay, wuxuu baxayay magaalada dibaddeeda.

Iyagoo subaxdii ag marayay ayay arkeen geedkii berdaha oo xididkiisa ka engegay. Oo Butros isagoo xasuusanaya ayuu ku yidhi, Macallin, eeg geedka berdaha aad habaartay wuu engegay. Oo Ciise oo jawaabaya ayaa ku yidhi iyaga, Rumaysad Ilaah yesha. Runtii waxaan idinku leeyahay in kii hadduu ku yidhaahdo buurtan, Kor loo qaado oo badda lagu tuuro, oo aan

qalbigiisa ku shakiyin, laakiin rumaysan doono in waxa uu leeyahay dhacayo, wuxuu heli doonaa wax alla wixii uu yidhaahdo. Sababta tan awgeed waxaan idinku leeyahay, wax walba oo aad tukasho markaad weydiisanaysaan, rumaysta inaad heshaan, oo wuu idiin noqon doonaa. Oo marwalba markaad taagantihiin idinkoo tukanaya, cafiya haddii wax aad qof ka haysataan, si Aabbihiinna kan samooyinka ku jira uu idiin cafiyo xadgudubyada idinka. Haddii laakiin idinka aydaan cafin, aabahiinna isna ma cafiyi doono xadgudubyadiinna.

Oo haddana waxay ku soo noqdeen Yerusaaalem, oo intuu macbudka ku dhex socday ayaa waxaa u yimid wadaaddada sare iyo culimada iyo odayaasha. Oo waxay ku yidhaahdeen, Amar noocee ah ayaad waxyaalahan ku samaysaa? Ama yaa ku siiyey amarka tan inaad waxyaalahan samaysid? Laakiin Ciise intuu jawaabay ayuu ku yidhi iyaga, Aniguna hal suaal ayaan idin weydiin doonaa, oo ii jawaaba, markaasaan idiin sheegi doonaa awood kee aan waxyaalahan ku sameeyo. Baabtiiska Yooxanaa miyuu samada ka yimid mise dadka? Ii jawaaba. Oo waxay isku fikiraysay iyagoo leh, Haddii aynu nidhaahno, Samada, wuxuu odhan doonaa, Maxaa darteed sidaa daraaddeed aydaan u rumaysan isaga? Laakiin haddaan nidhaahno, dadka dhexdooda? waxay ka baqayeen dadka, waayo dhammaan

waxay u haystaan Yooxanaa inuu nebi ahaa. Oo jawaabeen waxay ku yidhaahdaan Ciise, Ma ogayn. Oo Ciise jawaabay wuxuu ku yidhi iyaga, Mana aniga kuu sheego idin gudaha maxay awood waxyaalahan sameeyo.

12

Wuxuu bilaabay inuu masaallo ugu hadlo iyaga, nin baa beercanab beeray oo hareeraha deyrad dhigay oo macsarad khamri qoday oo munaarad dhisay, markaasuu beeraleyda u kiraystay oo safar tegey. Wuxuu u diray beeraleyaasha waqtigii addoon, si uu uga qaado beeraleyaasha midhaha beerta canabka. Oo intay qaadeen ayay garaaceen, markaasay direen isagoo madhan. Oo mar labaad wuxuu xaggooda u diray addoon kale, oo kaasna dhagxiyeen, madaxa ku dhaawaceen, oo sharafdarrada la direen. Oo haddana mid kale ayuu diray, oo kaasna way dileen, oo dad badan oo kale, qaar garaacaya, qaar kalena dilaya. Weli haddaba mid wiil haysta oo uu jeclaa ayuu u diray isaga ugu dambeyn xaggooda, isagoo leh, Waxay xushmeyn doonaan wiilkayga. Laakiin kuwaas beeraleyda, markay arkeen isaga imanaya, waxay isla yidhaahdeen, Kanu waa dhaxalaha. Kaalaya aynu dilno isaga, oo dhaxalku wuxuu noqon doonaa kan

annaga. Oo intay qaadeen ayay dileen, markaasay isaga ku tuureen dibadda beerta canabka. Maxaa sidaa darteed samayn doono sayidka beerta canabka? Wuu iman doonaa oo wuu baabbiin doonaa beeralayda kuwan, oo wuu siin doonaa beerta canabka kuwa kale. Miyaad aqriyin qorniinkan? Dhagaxii ay kuwa dhisayaasha diideen, kaasu wuxuu noqday madaxa rukunka. Tani waxay ka timid Rabbiga, oo waxay ku tahay mid yaab leh indhaheenna.

Waxay doonayeen inay isaga qabtaan, laakiin waxay ka baqeen dadkii badnaa, waayo waxay garanayeen inuu masaalka iyaga ugu sheegay. Markaasay isaga ka tageen.

Oo waxay xaggiisa u diraan qaar ka mid ah Fariisiyiinta iyo Heerodiyaanada si ay erayo ugu qabtaan. Kuwa oo markay yimaadeen waxay ku yiraahdeen isaga, Macallinka, waan ognahay inaad run tahay oo aanay waxba kugu eekayn qof kasta, waayo, ma eegtid wajiga dadka, laakiin runta ku barataa jidka Ilaah. Haddaba noo sheeg, ma xalaal baa in canshuur la siiyo Kaysar mise maya? Miyaan siinnaa mise miyaanan siinin? Laakiin isagoo ogaanaya khiyaanadooda ayuu ku yidhi iyaga, Maxaad i tijaabinaysaan? Ii keena diinaari si aan arko. Laakiin way keeneen. Markaasuu ku yidhi iyaga, Yaa leh sawirkan iyo

goraalkan? Waxay yidhaahdeen, Kaysar. Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Siiya Kaysar waxa Kaysar leeyahay, oo siiya Ilaah waxa Ilaah leeyahay, wayna ka yaabeen.

Oo waxay u yimaadeen Sadukiyyin xaggiisa, kuwaas oo sheega in sarakicidu aan jirin, oo waxay weyddiinayeen isaga iyagoo leh, Macallin, Muuse wuxuu noogu qoray in haddii nin walaalkiis dhinto oo uu ka tago naag, oo uusan carruur ka tegin, in walaalkiis qaado naagtiisa oo uu u kiciyo farcan walaalkiis. Toddoba walaalo ayaa jiray. Kii ugu horreeyay naag buu guursaday, oo markuu dhimanayay farcan ma uu tegin. Kii labaadna wuu qaaday iyada, wuuna dhintay, isna farcan kama uu tegin. Kii saddexaadna sidoo kale. Toddobadii ayaa iyada guursaday, mana ay reebin carruur. Ugu dambayn, kulligood ka dib, naagtii way dhimatay. Sarakicidda gudaheeda sidaa darteed, marka ay sara kacaan, qof kee iyaga ka mid ah ay noqon doontaa naagtiisa? Waayo toddobadii qabay iyada naagta ahaan. Ciise ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi iyaga, Miyaydnaan sababtaas aawadeed khaldanayn, idinkoo aan aqoon Qorniinka iyo xataa xoogga Ilaah? Markaasay ka soo sara kacaan kuwii dhintay, ma guursan oo ma la guuriyo, laakiin waxay yihiin sida ergayaasha ku jira samooyinka. Laakiin ku saabsan kuwii dhintay in la sara kiciyo, miyaydnaan aqriyin buugga Muuse, qodobka geedka yar,

siduu Ilaah ugu yidhi isaga oo leh, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim iyo Ilaaha Isxaaq iyo Ilaaha Yacquub? Ma aha Ilaaha kuwii dhintay, laakiin kuwa nool. Idinka sidaa darteed aad baad u qaldantihiin.

Oo mid ka mid ah culimada ayaa soo dhowaaday, markuu maqlay iyagoo doodaya, oo arkay inuu si fiican ugu jawaabay, wuxuu weyddiiyay isaga, Waa maxay amarka ugu horreeya ee dhammaantood? Ciise laakiin wuxuu ugu jawaabay isaga in amarka ugu horreeya ee dhammaan yahay, Dhegayso, Israaiil, Rabbiga Ilaahayaga ah waa mid keliya, Waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaaga ah qalbikaaga oo dhan iyo naftaada oo dhan iyo maskaxdaada oo dhan iyo xooggaaga oo dhan. Tanu waa amarka kowaad. Tan labaadna waa mid la mid ah, waxaad jeclaanaysaa jirankaaga sida naftaada. Amar kale oo ka weyn kuwan ma jiro. Qoraagii wuxuu ku yidhi, Si fiican, Macallinka, runta ayaad ku tidhi in mid uun jiro oo aan jirin mid kale oo isaga ka sokow, Iyo in la jecelaado isaga qalbi oo dhan iyo faham oo dhan iyo naf oo dhan iyo xoog oo dhan, iyo in la jecelaado deriska sida naftiisa, waa ka wanaagsan dhammaan qurbaannada la gubo iyo allabariyada. Ciise markuu arkay inuu si caqli leh u jawaabay, wuxuu ku yidhi, Ma fogid boqortooyada Ilaah, oo qofna mar dambe kuma dhicin inuu suaalo weyddiiyo.

Ciise oo jawaabaya ayuu yidhi isagoo wax ku baraya macbudka, Sidee bay culimada u sheegaan in Masiixa uu yahay wiilka Daauid? Isaga qudhiisu Daauid ayaa ku yidhi Ruuxa Quduuska ah, Waxaa Rabbigu ku yidhi Rabbigayga, fadhiiso midigtayda ilaa aan cadaawayaashaaga ka dhigo cagtooye cagahaaga. Isaga Daauid sidaa darteed wuxuu u yeedhaa isaga Rabbiga, haddaba sidee buu wiilkiisa noqdaa? Dadka badani si farxad leh ayay u dhageysteen isaga.

Oo wuxuu iyaga kula hadlayay waxbarashadiisa, Iska jira qorayaasha jecel inay dharka dhaadheer ku socdaan iyo in lagu saliimo suuqyada iyo kurasiyada madaxda ah ee ururrada, iyo meelaha kowaad ee diyaafuoyinka. Kuwa cunaya guryaha carmalada oo been ugu tukanaaya si dheer, kuwan waxay heli doonaan xukun ka weyn.

Ciise oo fadhiistay meel ka soo horjeedda khasnadda ayuu daawanayay sidii dadka badani lacagta naxaasta ah ugu tuurayeen khasnadda. Waxaa jirtay dad taajir ah oo badan oo wax badan dhigayay, markaasaa waxaa timid carmal miskiin ah, waxayna dhigtay laba lacagood oo yaryar, taasoo ah kodaraantis. Oo markuu u yeedhay xertiisii ayuu ku yidhi iyaga, runtii waxaan idinku leeyahay in carmalka masaakiinta tan wax ka

badan kuwa oo dhan riday kuwa wax ku riday khasnadda. Dhammaan waayo waxay ka tuureen fayobidooda, tan laakiin waxay caydhnimadeedii ka tuuray dhammaan wixii ay lahayd, dhan noloshadeedii.

13

Oo markuu ka baxayay macbudka, wuxuu ku yidhi mid ka xertadiisa, Macallinka, eeg nooca dhagaxyada iyo nooca dhismayaasha. Ciise ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, ma aragtaa dhismayashan waaweyn? Halkan dhagax kasta oo dhagax kale kor saaran lama dayn doono, waa la wada dumin doonaa. Oo intuu fadhiyay buurta saytuunka oo macbudka ka soo horjeedda, waxaa si gaar ah weyddiiyay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa iyo Andaraawus, noo sheeg goorma waxyaalahan dhici doonaan, iyo waa maxay calaamadda marka dhammaan waxyaalahani dhammaanayaan Ciise ayaa jawaabay oo bilaabay inuu ku yidhaahdo iyaga, Iska jira in qof idin khaldamiyo. Qaar badan ayaa iman doona iyagoo magacayga sita, oo leh Aniga ayaa isaga ah, oo ay dad badan khiyaano gelin doonaan. Markaad maqashaan dagaallo iyo warar ku saabsan dagaallo, ha argagaxina, waayo waa in ay dhacaan, laakiin weli ma aha

dhammaadka. Waayo quruun baa kici doonta quruun kale, boqortooyana boqortooy kale, waxaana jiri doona dhulgariiro meelo kala duwan, abaaro iyo rabshadooyin. Kuwani waa bilaabaha foorarrada dhalashada. Laakiin idinka, iska jira. Waayo, waxay idinku gacangelinayaan shirar, oo ururadooda dhexdooda ayaa laydinku garaacayaa, oo waxaad hor istaagi doontaan hogaamiyayaal iyo boqorro aawaday aniga, si aad iyaga ugu markhaati furtaan. Dhammaan quruumaha dhexdooda waa in marka hore lagu naadiyo warkan wanaagsan. Marka ay idin hogaaminayaan iyagoo idin gacangelinaya, ha ka welwelin hore waxa aad ku hadli doontaan, hana ku celcelin, laakiin waxa laydin siinayo saacaddaas ku hadla, waayo ma aha idinka kuwa hadlaya, laakiin waa Ruuxa Quduuska ah. Walaal baa walaal dhimasho u gacangelin doona, aabbena ilmihiisa, carruurtuna waxay ku kici doonaan waalidkood oo dili doonaan. Waxaad noqon doontaan kuwo la neceb dadka oo dhan sababtoo ah magacayga, laakiin kan adkeysta ilaa dhammaadka, kaas waa la badbaadin doonaa.

Marka laakiin aad aragto karaahiyada baabbaa ee laga hadlay Nebi Daanieel oo taagan meel aan loo baahnayn, kan akhrinayaa ha fahmee, markaas kuwa Yahuudiya ku jira ha u carareen buuraha. Kan saqafka korka joogaa yaanu soo degin gudaha

guriga, hana gelin inuu wax ka qaado gurigiisa. Kii beerta ku jira yaanu dib ugu noqon inuu soo qaado dharkilsa. Hoogay u dhow kuwa uur leh iyo kuwa nuujinaya maalmahaas. Tumasho laakiin si aan baxsashadaadu u noqon jiilaalka. Waayo, maalmahaas waxay noqon doonaan dhibaato aan mid la mid ahu jirin tan oo kale bilowgii abuuritaanka Ilaah abuuray ilaa hadda, mana jiri doonto. Iyo haddii Rabbigu aan gaabinin maalmahaas, jidhka oo dhan lama badbaadi lahaa, laakiin kuwa la doortay oo uu doortay aawadood ayuu maalmahaas gaabiyey. Iyo markaas haddii qof idiin yidhaahdo, Eeg, halkan waa Masiixa, ama Eeg, halkaas, ha rumaysanina. Waayo waxaa kici doona masiixyo been ah iyo nebiyo been ah, oo waxay bixin doonaan calaamooyin iyo yaabab si ay u qaldaan, haddii suurtoagal tahay, xataa kuwa la doortay. Idinka laakiin iska jira, bal eega, wax walba hore baan idiin sheegay. Laakiin maalmahaas dabadood, dhibaataadaas ka dib, qorraxdu waa la madoobayn doonaa, oo dayaxuna iftiinkiisa siin maayo, Xiddigaha ayaa samada ka soo dhici doona, awoodaha samooyinka ku jirana waa la gariirin doonaa. Oo markaas waxay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo ku imanaya daruuraha xoog badan iyo ammaan. Markaas wuxuu diri doonaa ergadiisa, wuxuuna soo ururin doonaa kuwa uu doortay afarta dabaylood, laga bilaabo dhammaadka dhulka ilaa

dhammaadka samada.

Laakiin geedka berdaha ka baro masaalka. Marka laamihiisa horeba jilicsanaadaan oo caleemaha soo baxaan, waad garanaysaan in xagaagu u dhow yahay. Sidaas oo kale idinka, markaad aragtaan waxyaalahan dhacaya, ogaada inuu dhow yahay albaabada. Runtii waxaan idinkula sheegayaa in qarnigan aan dhaafi doonin ilaa ay dhammaan waxyaalahan dhacaan. Cirka iyo dhulka way dhammaan doonaan, laakiin erayadayda ma dhammaan doonaan.

Laakiin maalintaas ama saacaddaas ciduna ma yaqaano, xataa ergayaasha jannada ku jira iyo wiilka toona ma yaqaanaan, aabaha mooyee. Eega, feejignow oo duceeya, waayo ma garanaysaan goorta wakhtigu yahay. Sida nin safar tegay oo gurigiisa ka tegay, oo addoommadiisa awood siiyay, oo mid kasta shaqadiisa siiyay, oo iridjooga amray inuu soo dhawro. Eega sidaa darteed, waayo ma taqaaniin goorma sayidka guriga yimaado, dambe ama habeenbadhkii ama diiqa ama subaxda. si uusan si lama filaan ah idiinku soo galin isagoo idinka seexanaya hela Waxa aan idinku leeyahay, dhammaan waan ku leeyahay: feejignow.

14

Iidda Kormaridda iyo Rootiga aan khamiirka lahayn waxay ka dambaysay laba maalmood. Wadaaddada sare iyo culimada waxay doonayeen sidee ay khiyaano ugu qabsan lahaayeen si ay u dilaan. Waxay lahaayeen laakiin, Ma aha in ciidda, waaba intaasoo buuq ka dhex dhici doona dadka.

Oo intuu isagu Bethany joogay oo uu guriga Simon baraslaha ku jiray, isagoo jiifsan ayaa waxaa timid naag haysa weelka cadarkan oo ay ku jirto cadar naardiga ah oo saafi ah oo qaali ah, oo ay jebisay weelkii cadarkan oo ay madaxiisa ugu shubatay. Waxay jiri jireen laakiin dad qaar oo ka xanaaqayay iyagoo is-leh, maxay u dhacday baabbaaan cadarkan? Waayo cadarkan waxaa la iibin karay in ka badan saddex boqol oo diinaar, oo masaakiinta la siin karay, markaasay iyada canaanteen. Ciise wuxuu yidhi, Daaya iyada, maxaad iyada dhibaatooyin u keenaysaan? Shaqo wanaagsan ayay iigu samaysay. Weligiin waad haysataan masaakiinta idinkala, oo markaad doonaysaan waad awoodaan inaad wanaag u samaysaan, laakiin aniga weligiin ima haysataan. Waxay samaysay wixii ay lahayd, wayna hortagtay inay subagto jidhkayga aasidda. Runtii waxaan idinku

leeyahay, meel kasta oo la naadiyey waxa wanaagsan tan gudaha dunida oo dhan, iyo waxa tan samaysay ayaa laga hadli doonaa si loo xusuusto iyada.

Yuhuudh Iskaariyood, oo ka mid ahaa laba-iyo-tobankii, wuxuu u tegey wadaaddadii sare si uu iyaga ugu gacangeliyo isaga. Kuwa laakiin markay maqleen way farxeen, oo waxay u ballan qaadeen inay lacag qadhaadh ah siiyaan, oo wuxuu doondoonaayay sidee si waqti ku habboon uu ugu gacanta gelin lahaa.

Oo maalinta kowaad ee rootiga aan khamiirka lahayn, markii Iidda Kormaridda la allabaryi jiray, waxay xertii ugu yidhaahdeen, Xaggee aad doonaysaa inaynu tagno oo aynu kuugu diyaarino si aad u cunto Iidda Kormaridda? Wuxuu diray laba ka mid ah xertiisii, wuxuuna ku yidhi iyaga, Taga magaalada, waxaana idin kulmi doona nin weelka biyaha qaadaya, raaca isaga, Iyo meel kasta oo uu galo, u sheega kan guriga ugu taliya in macalinka yidhaahdo, Xaggee weeye meeshayda degganaanta ah oo aan Kormaridda xertayda la cuno? Isaga qudhiisu wuxuu idin tusi doonaa qol sare oo weyn oo la goglay oo diyaar ah, halkaas noogu diyaariya. Xertii isaga way baxeen oo magaaladii bay yimaadeen, waxayna heleen

siduu ugu sheegay iyaga, markaasay diyaariyeen Iidda Kormaridda. Oo markii fiidkii dhacay ayuu yimid isagoo la socda laba-iyo-tobanka. Oo intay jifayeen oo ay cunayeen ayaa Ciise yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay in mid idinka mid ahi i gacangelin doono, kan ila cunaya. Laakiin waxay bilaabeen inay murugoodaan, oo mid mid ah ayay ku yidhaahdeen isaga, Miyaanan ahay aniga? Oo mid kalena, Miyaanan ahay aniga? Laakiin isagii oo jawaabaya ayaa ku yidhi iyaga, Mid ka mid ah kuwa laba iyo tobanka, kii la aniga weelka wax ku geliya. Wiilka aadanaha runta ahu wuxuu socda sida loogu qoray, laakiin hoogay ninka uu wiilka aadanaha lagu khiyaaneeyo. Waxay ka fiicnaan lahayd isaga haddii aan la dhalin ninka kaas. Oo intay cunayeen, Ciise wuxuu qaatay rootiga, barakeeyey, jebiyey, oo siiyey iyaga, wuxuuna yidhi, Qaata oo cuna, tani waa jidhkayga. Wuxuu qaatay koobka, mahad celiyey, wuxuuna siiyay iyaga, oo kulligood ayaa ka cabbay. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Kani waa dhiigayga ee axdiga cusub ee dadka badan loo daadiyayo. Runtii waxaan idinku leeyahay in aan mar dambe cabbi doonin midhaha canabka ilaa maalinta taas markaan cabbo mid cusub Boqortooyada Ilaah.

Oo markay heeso qaadeen ayay u baxeen xagga Buurta Saytuunka. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi in dhammaantiin aad ku

turunturoobaan aniga habeenkan, sababtoo ah waa la qoray, waxaan dhufan doonaa adhijirka oo idaha way kala firdhi doonaan, Laakiin markaan sara kaco, waxaan idinka hor mari doonaa Galili. Laakiin Butros wuxuu ku yidhi isaga, Xataa haddii dhammaan ay noqon doonaan kuwa turunta ka siibta, aniga ma noqon doono. Ciise wuxuu ku yidhi, Runtii waxaan kugu leeyahay in adiga maanta habeenkan ka hor inta diiqdu laba jeer qayliso, saddex jeer aad i diidi doonto. Laakiin Butros aad buu u yidhi, Haddii ay ii baahdo inaan kula dhinto, ma aan ku diidi doono. Sidoo kale dhammaan way yidhaahdeen.

Waxay yimaadeen meel magaceeda la yidhaahdo Gethsemane, wuxuuna ku yidhi xertiisii, halkan fadhiista ilaa aan salaado. Wuxuu la qaatay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa, markaasuu bilaabay inuu aad u welwelo iyo inuu dhibaato qabo. Wuxuu ku yidhi iyaga, Naftaydu aad bay u murugooyaan tahay ilaa dhimasho, halkan jooga oo soo jira. Oo intuu in yar hore u socday ayuu wejigiisa dhulka ugu dhacay, wuuna tukanayay in ay saacaddu, haddii suurtagal tahay, ka maro isaga. Wuxuu yidhi, Abba Aabahow, wax walba waa kuu suurtagal, koobkan iga qaad, laakiin ma aha waxaan doonayo, laakiin waxaad adiga doonayso. Wuu yimid oo wuxuu helay iyagoo seexanaya, markaasuu Butros ku yidhi, Simoon, ma seexanaysaa?

Miyaydnaan awoodin hal saac inaad soo jirtaan? Feejignaada oo tukada, si aydaan u galin jirrabid, ruuxa runtii rabitaan yahay, laakiin jidhku waa daciif. Oo haddana markuu tegey ayuu ku tukadey erayga oo kale oo uu yidhi. Oo markuu soo noqday wuxuu helay iyaga mar kale oo ay seexanayaan, waayo indhahoodu way la culeysiinayeen, mana ay ogayn waxay ugu jawaabaan isaga. Oo wuxuu yimaadaa mar saddexaad oo wuxuu ku yidhi iyaga, ma hurdaan hadhay oo ma nasanaysaan? Waa fog. Saacaddii way timid. Bal eega, Wiilka Aadanaha waxaa lagu gacangelinayaa gacmaha dembilayaasha. Kaca, aan tagno; eeg, kan i gacangeliyaya wuu soo dhowaaday.

Oo degdeg ah, intuu weli hadlayay, waxaa yimid Yuhuudh Iskariyood, oo ahaa mid ka mid ah laba-iyo-tobanka, oo waxaa la socday dad fara badan oo wata seefo iyo ulo, kuwaas oo ay soo direen wadaaddada sare iyo culimada iyo waayeelada. Laakiin kii isaga gacangelinayay wuxuu iyaga siiyey calaamad, isagoo leh, Kan aan dhunkado, isagaa weeye; qabta oo si ammaan ah u kaxeeya. Markuu yimid ayuu isla markiiba u soo dhowaaday oo ku yidhi, Nabad gelyo, Macallin, kolkaasuu dhunkaday. Kuwa laakiin waxay gacmahooda saareen kor, wayna qabateen. Mid ka mid ah kuwii taagnaa ayaa seeftiisii soo jiiday, wuxuuna ku dhuftay addoonkii wadaadka sare, dhegtiisiina wuu ka gooyay.

Oo Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Sida tuug baad iigu soo baxdeen seefaha iyo ulaha si aad ii qabataan, Maalin kasta waxaan idinla jiray macbadka anoo wax barayay, mana aydaan i qabsan. Laakiin taasi waxay ahayd si qorniinku u buuxsamo. Oo isagii ka tageen, dhammaan way carareen. Oo nin dhallinyaro ah ayaa raacay isaga, isagoo huwan maro cad oo jidhka qaawanaanta ah kor saaran, markaasaa dhallinyarradii qabtay isaga. Laakiin isagoo daayay maro-marada cad ayuu qaawan uga cararay iyaga.

Oo waxay Ciise u kaxeeyeen wadaadka sare, waxayna isaga u yimaadeen dhammaan wadaaddada sare iyo odayaasha iyo culimada. Butros wuxuu isaga ka meel fog raacay ilaa uu galay gudaha barxadda wadaadka sare, wuxuuna la fadhiyay caawimayaasha oo ku kulaylayay dabka. Wadaaddada sare iyo golaha oo dhan waxay raadsanayeen markhaati ka gees ah Ciise si ay u dilaan isaga, mana ay helin. dad badan ayaa markhaati been ah ka dhigayay isaga, laakiin markhaatiyaashoodu ma ahayn kuwo isku mid ah. Qaar baa kacay oo marag been ah ugu marag furaayay isaga, iyagoo leh Waayo annagaa maqalnay isaga oo leh, Aniga waxaan burburin doonaa macbudkan tan gacanta lagu sameeyay, oo saddex maalmood gudahood mid kale oo aan gacanta lagu samayn ayaan dhisi doonaa. Sidaas

markhaatiyadoodu ma ahayn kuwo isku mid ah. Wadaadkii sare ayaa kacay oo dhexda yimid, markaasuu Ciise weyddiiyay isagoo leh, Miyaanad waxba ka jawaabi doonin? Maxay kuwan kugu marag furaan? Laakiin isagu wuu aamusay oo waxba kama uu jawaabin. Mar labaad wadaadka sare ayuu weyddiiyay oo ku yidhi, Ma adigu tahay Masiixa, wiilka kan la barakeeyay? Laakiin Ciise wuxuu yidhi, Aniga waan ahay, oo waxaad arki doontaan Wiilka Aadanaha oo midigta xoogga ku fadhiya oo daruuraha samada ku imanaya. Wadaadkii sare ayaa dharkiisii jeexjeexay oo yidhi, maxaynu weli markhaatiyaal u baahanahay? Waxaad maqasheen dhammaantood caydii, maxay idiin muuqataa? Laakiin dhammaan waxay ku xukumeen inuu yahay eed leh dhimasho. Oo qaar ayaa bilaabay inay isaga ku tufaan oo ay wejigiisa daboolaan oo ay isaga garaacaan oo ay ku yidhaahdaan, noo sheeg yaa ku garaacay. Oo kuwii caawinta ahaa ayaa garaacyo ku tuuray.

Oo Butros intuu barxadda hoose joogay, waxaa timid mid ka mid ah gabdhaha yaryar ee wadaadka sare, Waxay aragtay Butros oo iskululeynaya, markaasay eegay oo ku tidhi, Adiguna waxaad la jirtay Ciise kii reer Naasared. Laakiin isagu wuu diidey oo wuxuu yidhi, Ma aqaan mana garanayo waxa aad sheegeyso. Markaasuu dibadda ugu baxay barxadda, oo digaagii ayaa

qayliyey. Gabadha yar markay mar labaad aragay isaga, waxay bilaabatay inay kuwa taagan u sheegto in kanu ka mid yahay iyaga. Isaga laakiin mar kale wuu diiday. Oo wax yar ka dib, mar kale kuwii taagnaa waxay Butros ku yidhaahdeen, Runtii waxaad ka mid tahay iyaga, waayo reer Galili baad tahay oo hadalkaaguna wuu u egtahay. Laakiin isagu wuxuu bilaabay inuu habaaro oo dhaarto inuusan aqaanayn ninka tan aad tidhaahdaan. Markaasaa diiqii mar labaad qayliyay. Butros wuxuu xasuustay erayga Ciise uu ku yidhi in ka hor inta aan diiqdu laba jeer qaylin, aad saddex jeer i diidi doonto, markaasuu bilaabay inuu ooyo.

15

Oo markiiba aroorta talada samaysay wadaaddada sare iyo odayaasha iyo culimada iyo golaha oo dhan, waxay xidheen Ciise oo qaadeen oo u dhiibeen Bilaatos. Bilaatos ayaa weyddiiyey, Ma adigu tahay boqorka Yuhuudda? Isaguna wuxuu ugu jawaabay, Adigu waad sheegtay. Wadaaddada sare ayaa wax badan ku eedeeyay, laakiin isagu waxba kama uu jawaabin. Laakiin Bilaatos mar laab ayuu weyddiiyay isaga oo leh, Miyaanad waxba jawaabi doonin? Arag inta badan oo kugu marag furaya.

Laakiin Ciise mar dambe waxba ka jawabin, sidaa darteed Bilaatos wuu la yaabay. Sida loo habboon ciid kasta wuxuu u sii daayay iyaga hal maxbuus, kii ay weyddiisanayeen. Wuxuu jiray ninkii la odhan jiray Barabbas oo la xidhay caasiyiintii kale, kuwaas oo dhexda kacdoonkii dilka sameeyey. Oo dadkii badnaa markuu qayliyey ayuu bilaabay inuu weyddiisto sida uu mar walba u samayn jiray iyaga. Laakiin Bilaatos wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, ma rabtaan inaan idiin sii daayo boqorka Yuhuudda? Wuu ogaa in masiirnimo ay ugu dhiibeen isaga wadaaddada sare. Laakiin wadaaddada saareeya waxay kiciyeen dadka badan si uu Barabaas ugu sii daayo iyaga. Laakiin Bilaatos mar kale ayuu ugu jawaabay iyaga, Maxaad haddaba doonaysaan inaan ku sameeyo kan aad tidhaahdaan boqorka Yuhuudda? Laakiin iyagu mar kale ayay qayliyeen, Iskutallaabta ku qodh! Laakiin Bilaatos wuxuu iyaga ku yidhi, Maxaa waayo uu sameeyay oo xun? Laakiin aad iyo aad ayay u qayliyeen, Iskutallaabta ku qotomi! Pilate, isagoo doonaya inuu dadka badanka ah wax ku filan u sameeyo, wuxuu u sii daayay Barabbas, wuxuuna u dhiibay Ciise, isagoo karbaashay, si loo qodbo.

Askartii laakiin waxay isaga gudaha ugu hogaamiyeen maxkamadda, taas oo ah praetorium, waxayna u yeedheen

kooxdii oo dhan. Waxay u lebbisaan dhar guduudan, waxayna madaxa u saareen taaj godxan ah oo ay sameeyeen. Wayna bilaabeen inay isaga soo dhaweeyaan iyagoo leh, Farxad ha kuu ahaato, Boqorka Yuhuudda. Waxay madaxiisa cawsle ku garaacayeen, wayna isaga candhuuf u tufayeen, oo jilbaha dhigeen ayay isaga u sujuudayeen. Oo markay ku majaajiloodeen, ayay guduudkii ka bixiyeen oo dharkiisii gaarka ahaa u geliyeen, markaasay dibadda u bixiyeen si ay u qarmaan.

Oo waxay qasbeen nin ag marayay oo la odhan jiray Simoon Kuraynaawi, oo beerta ka imaanayay, oo ahaa aabbaha Aleksandar iyo Ruufus, si uu u qaado iskutallaabtiisa.

Oo waxay isaga u keeneen meel la yidhaahdo Golgotha, taas oo macneheedu yahay meelaha dhakada. Waxay siinayeen inuu cabbo khamri malmal lagu qasey, laakiin isagu ma qaadan. Oo markay iskutallaabteen isaga, way qaybiyaan dharkiisa, iyagoo saami ku ridaya si qof kasta u qaato waxa uu heli doono. Waxay ahayd saacaddii saddexaad, wayna iskutallaabteen. Waxaa jiray qoraalka sababtiisa oo qoran, Boqorka Yuhuudda.

Oo waxay la iskutallaabiyeen laba tuug, mid midigtiisa iyo mid bidixdiisa. Qorniinkii sheegayay ayaa la buuxiyey, waxaana lagu

tiriyey kuwa sharcidarro ah. Oo dadkii ag marayay ayaa caytamayay isaga iyagoo madaxooda dhaqaajinaya oo leh, Ha! Kan macbudka dumiya oo saddex maalmood ku dhisa Nafsadaada badbaadi oo masalabka ka soo deg. Si la mid ah ayay wadaaddada sare, iyagoo ku majaanilaya oo isla hadlaya qorayaasha, yidhaahdeen, Dadka kale wuu badbaadiyey, laakiin naftiisa ma badbaadin karo. Masiixu boqorka Israaiil hadda ha ka soo dego iskutallaabta, si aynu aragno oo aynu rumaysanno. Kuwii la iskutallaabay oo kalena way canaanayeen.

Markii saacaddii lixaad dhacday, gudcur baa ku soo degay dhulka oo dhan ilaa saacaddii sagaalaad. Saacaddii sagaalaad ayaa Ciise cod weyn ku qayliyay, isagoo leh, Eloi Eloi, lama sabachthani? Taas macneheedu waa, Ilaahayga, Ilaahayga, maxaad iigu tagtay?

Iyo qaar ka mid ah kuwa taagnaa, markay maqleen, waxay yidhaahdeen, Eeg, Eliiyaah wuu u yeedhayaa. Mid baa orday oo isbuunjo khal ka buuxiyey, cawsduurna ku dhejiyey, markaasuu cabsiiyey isagoo leh, Daaya aan aragno haddii Ilyaas u imaanayo inuu soo dejiyo. Laakiin Ciise markuu cod weyn ku qayliyay ayuu naftii bixiyey. Daahkii macbudka waa lagu kala jeexay laba qaybood oo laga bilaabo kor ilaa hoos. Markuu arkay laakiin

boqol-u-taliyihii taagnaa ka soo horjeeday isaga in sidaas u gayliyay uu neefsaday dambe, wuxuu yidhi, Runtii ninkan wiil Ilaah buu ahaa. Waxay jireen dumar meel fog ka daawanayay, oo waxaa ka mid ahaa Mariya Magdalene iyo Mariya oo ahayd hooyadii Yacquub yar iyo Yoose, iyo Salome, Kuwaas oo markii uu Galili joogay raacay oo u adeegay, iyo dumar kale oo badan oo isaga la timid Yeruusaalem.

Oo mar hore markii fiidkii dhacay, maadaama ay ahayd maalinta diyaarinta, taas oo ah maalinta ka horeysa Sabtida Yuusuf oo ka yimid Arimaatiya, oo ahaa xubin golaha oo sharaf leh, kaasoo isna sugayay boqortooyada Ilaah, ayaa dhiirranaaday oo u galay Bilaatos, wuxuuna weyddiistay meydka Ciise. Pilate wuu yaabay haddii uu horeba dhintay, markaasuu u yeedhay boqol-u-taliyihii oo weyddiiyay in uu waa hore dhintay. Oo markuu boqol-u-taliyaha ka ogaaday, ayuu meydka Yuusuf siiyay. Wuxuu iibsaday maro linen ah, markaasuu hoos u soo dejiyay, oo ku duudduubay maro linen ah, oo dhigay gudaha xabaal, kaasoo ahaa mid dhagax laga jaray, markaasuu giringiriyay dhagax uu saaray albaabka xabaalka. Maryan Magdalene iyo Maryan Yoose waxay arkayeen meeshii la dhigay.

16

Markii sabtida dhamaatay, Maryan Magdalene iyo Maryan tan Yacquub iyo Salome waxay iibsadeen uunsiyado si ay u yimaadaan oo ay isaga u subkaan. Oo aad subax hore maalintii kowaad ee sabtiyada ayay yimaadeen xabaalka, markii qorraxdu soo baxday. Oo waxay isku yidhaahdeen, Yaa inoo giringirin doona dhagaxa albaabka qabriga? Markay kor u eegeen waxay arkeen in dhagaxii la rogay, waayo wuxuu ahaa mid aad u weyn. Markay qabriga galeen waxay arkeen nin dhallinyar oo dhanka midigta fadhiya, isagoo xidhan dhar cad, wayna la yaabeen. Wuxuu ku yidhi iyaga, Ha baqina, Ciise Naasareha ee la iskutallaabiyey ayaad doondoonaaysaan. Waa la sara kiciyey, halkan ma joogo. Eega meesha ay isaga dhigeen. Laakiin taga oo u sheega xertiisa iyo Butros inuu idinka hor marayo xagga Galili, oo halkaas ayaad isaga arki doontaan, siduu idiin yidhi. Oo markay baxeen ayay ka carareen qabriga, waxaana qabsaday iyaga gariir iyo argagax, oo qofna waxba uma ay sheegin, waayo way baqayeen.

Markuu soo kacay, subaxdii maalinta kowaad ee sabtida, wuxuu marka hore u muuqday Maryan tii Magdalene, tii uu ka saaray

toddoba jinni. Taas way tagtay oo waxay u sheegtay kuwii la jiray isaga, iyagoo barooranaaya oo ooyanaaya. Kuwaas markay maqleen inuu nool yahay iyo in iyada ay aragtay, ma ay rumaysan. Waxyaalahaas ka dib, laba ka mid ah iyaga oo socda ayuu ugu muuqday muuqaal kale, iyagoo u socda beer.

Kuwaasna markay tageen ayay u warrameen kuwii kale, laakiin kuwaasna ma ay rumaysan. Dambe markay jiifayeen kow-iyo-tobankii ayuu isu muujiyay, wuxuuna canaantay rumaysadlaaantoodii iyo qalbi-adkaantoodii, maxaa yeelay kuwa arkay isagoo la sara kiciyay ma ay rumaysan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Taga dunida oo dhan oo ku naadiya khabar wanaagsan abuuritaanka oo dhan. Kii rumaysta oo la baabtiiso wuu badbaadi doonaa, laakiin kii rumaysan waayo waa la xukumi doonaa. Calaamado laakiin kuwa rumaysaday, waxyaalahan way raaci doonaan: magacayga jinniyo way saari doonaan, afaf cusub ayay ku hadli doonaan. Abeeso ayay qaadi doonaan, xataa haddii ay wax dhimasho leh cabbaan, ma waxyeeleyn doono, kuwa buka ayay gacmaha saari doonaan, oo si fiican ayay noqon doonaan.

Kan runtii sidaa darteed Rabbigu kadib markii uu kula hadlay iyaga wuxuu kor loogu qaaday samada, wuxuuna fadhiistay midigta Ilaaha. Kuwaas laakiin markay baxeen ayay meel kasta

ku wacdiyeen, Rabbiga oo ka shaqeynayay oo erayga ku
xaqiijinayay calaamadaha la socday. Aamiin.

Tirada

1

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse isagoo jooga cidlada Siinay, teendhadii markhaatifurka, maalintii kowaad ee bisha labaad, sannadkii labaad markay ka baxeen dalka Masar, oo wuxuu ku yidhi, Qaada tirinta dhammaan ururka reer Israaiil sida garaabada, sida qolooyinka awoowayaasha, sida tirinta magacyadooda, qof qof Dhammaan lab kasta oo labaatan sanno jir ah iyo wixii ka weyn, dhammaan kii baxaya xoogga Israaiil, tiriya iyaga iyo xoogooda, adiga iyo Haaruun tiriya iyaga. Waxaa idinla jiri doona mid kasta oo qabiilkiisa matalaya oo ah madax, oo waxay noqon doonaan kuwo u dhigma guryaha awoowayaashood.

Oo kuwani waa magacyada nimanka kuwa ay istaagi doonaan

idinla, qabiilooyinka Ruubeen, Eliisuur wiilka Shedeuur. Kuwa reer Simeon, Salamiel ina Sourisadai. Ka Yuhuuda, Naxshoon ina Amiinaadaab. Reer Isaakar, Natanaael ina Sugaar, Kuwa Sebulun, Eliyaab ina Xelon; kuwa wiilasha Yuusuf ee Efrayim, Eliishaamaa ina Amixuud, kuwa Manasseh, Gamaliel ina Pedahzur. Kuwa reer Benyamiin, Abiidaan ina Gideoni. Kuwa Dan, Ahiezer ina Ammishaddai. Reer Aasher, Faagaaail oo ahaa wiilkii Ekraan. Kuwa Gaad, Eliisaaf ina Raguel. Kuwa reer Naftaali, Axiire ina Ciinaan. Kuwan waa magacaabayaasha ururka, taliyayaasha qabiilooyinka sida qoysaskooda, oo ah taliyayaasha kumanyaalka Israaiil.

Muuse iyo Haaruun waxay qaadeen nimankii magaca loogu yeedhay. Oo dhammaan ururka ayay soo ururiyeen maalintii kowaad ee bisha sanadka labaad, oo waxay ku diiwaangeliyeen sidii ay u kala abtirsan yihiin, sidii ay u kala qoysas yihiin, sidii ay u kala tiro magacyadoodu yihiin, laga bilaabo labaan sanno jir iyo wixii ka weyn, dhammaan lab sidii ay madax madax u yihiin. Sida uu Rabbigu ugu amray Muuse, ayaa loo tiriyey cidlada Siinaa.

Oo waxay noqdeen wiilashii Ruubeen oo ahaa curadkii Israaiil, sida loo tiriyay qolooyinkoodii, sida loo tiriyay qabiilladoodii,

sida loo tiriyay reerihii awowayaashoodii, sida loo tiriyay tiradii magacyadoodii, sida loo tiriyay madax madax, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sanno jir iyo wixii ka weyn, mid kasta oo u bixi kara dagaalka. Tirinta qabiiladda Reuben waxay ahayd lix iyo afartan kun iyo shan boqol. Wiilashii Simecoon sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, madax ahaan, dhammaan labka laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya ciidanka. Tiriinta qabiilka Simecoon waxay ahayd sagaal iyo konton kun iyo saddex boqol.

Wiilashii Yahuudah sida qaraabadooda, qolooyinkooda, guryaha awoowayaashooda, tirada magacyadooda, iyo madaxyadooda loo tiriyay, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sanno jir iyo wixii ka weyn, mid kasta oo ciidanka u bixi kara. Tirakoobkoodii ka soo baxay qabiiladii Yahuudah wuxuu ahaa afar iyo toddobaatan kun iyo lix boqol.

Wiilashii Isaakar sida qoloobyadooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, madax madax, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sanno jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii ku baxaya ciidanka. Tirokoobkooda ka qabiilka Isaakar wuxuu ahaa afar iyo konton

kun iyo afar boqol. Wiilashii Sebulun sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, madax madax u, dhammaan labka ah laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii baxaya ciidanka, Tirokoobka qabiilka Sebulun wuxuu ahaa toddoba iyo konton kun iyo afar boqol.

Wiilashii Yuusuf oo ahaa wiilashii Efrayim, sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, madax madax u, dhammaan labka ah laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii baxaya ciidanka. Tirinta iyaga ee qabiilka Efrayim waxay ahayd afartan kun iyo shan boqol. Wiilashii Manaseh sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, madax ahaan, dhammaan labka, laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii ciidanka ku bixi jiray. Tirinta iyaga ee qabiiladda Manaseh waxay ahayd laba iyo soddon kun iyo laba boqol. Wiilashii Benyaamiin sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaan sanno jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii baxaya ciidanka. Tirokoobkii iyaga ee qabiiladii Benyaamiin

ahaa shan iyo soddon kun iyo afar boqol. Wiilashii Gaad sida xidhiidhka dhiiggooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madax madax, dhammaan labka laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii baxaya ciidanka. Tirinta iyaga ka qabiiladda Gaad waxay ahayd shan iyo afartan kun iyo lix boqol iyo konton.

Wiilashii Dan sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, madax madax u, dhammaan labka ah laga bilaabo labaan sano iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii ciidanka geli karay, Tirinta qabiiladda Daan waxay ahayd laba iyo lixdan kun iyo toddoba boqol. Wiilashii Aasheer sida qaraabadooda, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madax ahaan, dhammaan labka ah laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka sarreeya, dhammaan kii baxaya ciidanka. Tirinta qabilka Aasher waxay ahayd kow iyo afartan kun iyo shan boqol.

Wiilashii Naftaali sida loo eego xigaalkooda, sida loo eego qolooyinkooda, sida loo eego guryaha awoowayaashooda, sida loo eego tirada magacyadooda, sida loo eego madax kasta, dhammaan labka ah laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka

sarreeya, dhammaan mid kasta oo ciidanka u baxaya. Tirinta qabiilka Naftaali waxay ahayd saddex iyo konton kun iyo afar boqol.

Tani waa tirintii ay Muuse iyo Haaruun iyo madaxdii Israaiil ee laba iyo tobanka nin ah ay sameeyeen, nin kasta oo qabiil u taagnaa, qabiilka guryaha qoysaska ahaa. Oo waxay noqotay in dhammaantii tirinta wiilasha Israaiil oo leh xoogooda, laga bilaabo labaan sano jir oo kor u socda, dhammaan kii baxaya inuu dagaal galo Israaiil lix boqol kun iyo saddex kun iyo shan boqol iyo konton.

Laakiin Laawiyiinta qabiiladii qoysaskooda ka soo jeeday lama tirin wiilashii Israaiil dhexdooda. Rabbiga wuxuu la hadlay Muuse, oo wuxuu ku yidhi, Eeg, qabiiladda Laawi ha tirin, oo tiradoodana ha qaadan dhexda wiilasha Israaiil. Adigu magacaab Laawiyiinta inay u taliyaan teendhada markhaatiga, iyo dhammaan weelasheeda, iyo waxa ku jira oo dhan. Iyagu waxay qaadi doonaan teendhada iyo dhammaan weelasheeda, oo waxay ku adeegi doonaan, oo teendhadana hareeraha ayay ku xeraysanaan doonaan. Oo markii la qaadayo taambuugga, reer Laawi ayaa dejin doona, oo markii la dhisayo taambuugga, way taagi doonaan, oo qofka shisheeye ee soo dhowaanaya ha dhinto.

Oo waxay xeraysanayaan wiilashii Israaiil, nin ku jira kala saariddiisa, oo nin sida hogaankiisa, la xooggooda. Laakiin Laawiyiintu ha degaan hortooda wareegga teendhada markhaatiga, oo dembi kuma jiri doonto wiilasha Israaiil. Oo Laawiyiintu iyagu waxay dhawri doonaan dhawrka teendhada markhaatiga. Wiilashii Israaiil way sameeyeen sida dhammaan waxa Rabbigu ku amray Muuse iyo Haaruun; sidaasay u sameeyeen.

2

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Nin kasta oo haysta meeshiisa sida kala-soocidda, sida calaamadaha, iyo sida guryaha awoowayaashooda, ha degaan wiilasha Israaiil ka soo hor, oo wareegga teendhadii markhaatiga ha degaan wiilasha Israaiil. Oo kuwa marka hore degaya xagga bari, waa nidaamka xerada Yahuudah oo leh xooggooda, oo taliyaha wiilasha Yahuudah waa Naxshoon ina Amiinaadaab. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen afar iyo toddobaatan kun iyo lix boqol. Waxaana degaya xiga qabiilka Isaakaar, waxaana madaxda wiilasha Isaakaar, Natanaaeel ina Sogaar. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen afar iyo konton kun iyo afar

boqol. Oo kuwa degaya oo xiga qabiiladda Sebulun, iyo taliyaha wiilasha Sebulun, Eliyaab ina Xelon. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen toddoba iyo konton kun iyo afar boqol. Dhammaan kuwa la baadhay oo ka mid ah xerada Yahuudah, boqol iyo siddeetan kun iyo lix kun iyo afar boqol, iyadoo leh xoogooda, marka hore way bixi doonaan. Kooxaha xerada Ruubeen, xagga koonfureed xoogooda, iyo taliyaha wiilasha Ruubeen, Eliisuur ina Shedeuur. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen lix iyo afartan kun iyo shan boqol. Oo kuwa degaya ee xiga isaga qabiilka Simeon, oo amiirka wiilasha Simeon waa Salamiel ina Sourisadai. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen sagaal iyo konton kun iyo saddex boqol. Oo kuwa degaya oo xiga isaga waa qabiilka Gaad, oo taliyaha wiilasha Gaad waa Eliisaaf ina Raguuel. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen shan iyo afartan kun iyo lix boqol iyo konton. Dhammaan kuwa la baadhay ee xerada Ruubeen, boqol iyo konton iyo hal kun iyo afar boqol iyo konton, iyaga iyo xoogooda, kuwa labaad ayay bixi doonaan.

Oo waa la qaadi doonaa taambuugga markhaatifurka, iyo xerada Laawiyiinta oo ku dhex jirta xerooyinka, oo sida ay u degaan ayay sidaas oo kale u bixi doonaan, mid kastaa meeshiisa haysta sida hoggaankiisa. Qaybta xerada Efrayim ee agagaarka badda

oo leh xoogooda, iyo taliyaha wiilasha Efrayim, Eliishaamaa ina Amiihuud. Xooggiisa kuwa la tiriyeey waxay ahaayeen afartan kun iyo shan boqol.

Oo kuwa degaya oo ku xiga qabiiladda Manaseh, iyo taliyaha wiilasha Manaseh, Gamaliyeel ina Fadasuur. Xooggiisa kuwa la tiriyeey waxay ahaayeen laba iyo soddon kun iyo laba boqol. Iyo kuwa degaya ee xiga qabiilka Benyaamiin, iyo taliyaha wiilasha Benyaamiin, Abiidaan ina Gidecooni. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen shan iyo soddon kun iyo afar boqol. Dhammaan kuwa la baadhay ee xerada Efrayim, boqol kun iyo siddeed kun iyo boqol, iyaga iyo xoogooda, saddexaad bay bixi doonaan.

Qaybta xerada Daan xagga woqooyi ayay la joogaan xoogooda, oo madaxa wiilasha Daan wuxuu yahay Axiyeser ina Ammiishadday. Xooggiisa kuwa la tiriyeey waxay ahaayeen laba iyo lixdan kun iyo toddoba boqol. Oo kuwa degaya oo xiga isaga waa qabiilka Aasher, oo taliyaha wiilasha Aasher waa Fagiil ina Ekraan. Ciidankiisa kuwa la tiriyeey waxay ahaayeen kow iyo afartan kun iyo shan boqol. Oo kuwa degaya ee xiga qabiilka Naftaali, iyo taliyaha wiilasha Naftaali, Axiire ina Eynaan. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen saddex iyo konton kun iyo afar boqol. Dhammaan kuwii la baadhay ee xerada Dan,

boqol iyo konton iyo toddoba kun iyo lix boqol, ayaa ugu dambeeya u guuri doona sida nidaamkooda.

Tanu waa tirinta wiilasha Israaiil sida guryaha qolooyinka awoowayaasha ay leeyihiin, dhamaan tirinta xerooyinka iyo ciidammadooda, lix boqol kun iyo saddex kun iyo shan boqol iyo konton. Laakiin Laawiyiinta lama tirin dhexdooda, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Wiilashii Israaiil waxay sameeyeen wax kasta oo Rabbigu Muuse ku amray, oo sidaasay u degeen sida kala horreeyay iyaga, oo sidaasay u guureen mid kasta oo ku xigay qolooyinkoodii iyo guryaha awoowayaashoodii.

3

Iyo kuwanu waa qarniyada Haaruun iyo Muuse, maalintii Rabbigu kula hadlay Muuse buurta Siinay. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Haaruun: curadka Naadaab, iyo Abiihuu, Elecaasaar, iyo Iitaamaar. Kuwanu waa magacyada wiilasha Aarun, wadaaddadii la subkay, kuwaas oo gacmahooda loo buuxiyey inay wadaaddo u adeegaan. Oo waxaa dhintay Naadaab iyo Abiud horta Rabbiga, markay bixinayeen dab qalaad horta Rabbiga cidlada Siinaa dhexdeeda, oo carruur ma

lahayn, waxaana wadaad ka noqday Elecaasaar iyo Iitaamaar oo la jiray Haaruun oo ahaa aabbahood.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Qaado qabiiladda Lewi, oo waxaad hor taagi doontaa iyaga Haaruun wadaadka, waxayna u adeegi doonaan isaga. Waxay dhawri doonaan dhawrkiisa iyo dhawrka wiilasha Israaiil horta teendhada markhaatiga, si ay u qabtaan shaqooyinka teendhada. Oo waxay dhawri doonaan dhammaan weelasha teendhada markhaatifurka, iyo waardiyayaasha wiilasha Israaiil, si waafaqsan dhammaan shuqullada teendhada. Oo waxaad siin doontaa reer Laawi Haaruun iyo wiilashiisa wadaaddada, kuwani waxaa lay siiyey hadiyad, oo waxay aniga ii yihiin wiilasha Israaiil. Waxaad Haaruun iyo wiilashiisa ku dhigi doontaa teendhadii markhaatifurashada, oo waxay dhawri doonaan wadaadnimadooda iyo waxyaalaha oo dhan ee meesha allabariga iyo waxa daahka gudihiiisa ah, oo qariibka taabana wuu dhiman doonaa. Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Iyo bal eeg, aniga waxaan ka dhex qaaday reer Laawi wiilasha Israaiil beddelka dhammaan curadka furaya maxalka ee ka mid ah wiilasha Israaiil. Madax furashooda ayay noqon doonaan, oo reer Laawi anigay noqon doonaan. Aniga waayo dhammaan curadka, maalintii aan dilay dhammaan curadka

dalka Masar, waxaan quduus uga dhigay aniga dhammaan curadka reer binu Israaiil, laga bilaabo dad ilaa xayawaan, aniga ayay noqon doonaan. Aniga ayaa ah Rabbiga.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse isagoo jooga cidlada Siinay, oo wuxuu ku yidhi, Eeg wiilasha Lewi sida loo qaybiyo guryaha awoowayaashooda iyo qolooyinkooda, dhammaan labka laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, oo tiri iyaga. Oo Muuse iyo Haaruun waxay iyaga booqdeen sababta codka Rabbiga, sida uu Rabbiga ugu amray iyaga.

Oo kuwan waxay ahaayeen wiilashii Lewi magacyadooda: Gershon, Kohath, iyo Merari. Oo kuwani waa magacyada wiilasha Gershon sida qolooyinkooda, Lobeni iyo Shimei. Wiilashii Kaaath sidii qolooyinkooda, waxay ahaayeen Amraam iyo Isaar, Xebroon iyo Osieel. Oo wiilashii Meraari sidii qolooyinkooda ahaa, Mooli iyo Muushi, kuwanu waa qolooyinkii reer Laawi sidii guryaha awoowayaashooda. Gershon wuxuu lahaa dadka Lobeni iyo dadka Shimei; kuwan waa dadyada Gershon. Tirintoodii sida tirada dhammaan labka ah laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, tirintoodii, waxay ahayd toddoba kun iyo shan boqol. Oo wiilashii Gershon waxay taambuugga gadaashiisa degaan xagga badda. Taliyaha guriga qoysaska

dadka Gershon wuxuu ahaa Elisaph ina Dael. Oo ilaalinta wiilasha Gershon waxay ku tiil taambuugga markhaatiga, taambuugga iyo daboolka, iyo daboolka albaabka taambuugga markhaatiga, iyo daahyada barxadda, iyo daaha iridda barxadda ee ku yiil taambuugga, iyo hadhka dhammaan shuqulladiisa.

Kohath waxaa iska lahaa qolooyinka Amram, Izhar, Hebron, iyo Uzziel; kuwanu waa qolooyinkii Kohath, sida tiradooda.

Dhammaan labka ah laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, siddeed kun iyo lix boqol, kuwa ilaalinaya ilaalada waxyaalaha quduuska ah. Dadka wiilasha Kaath waxay degaan dhinaca teendhada xagga Koonfurta. Oo hogaamiyaha guriga qolooyinka goyska ee Kaaad wuxuu ahaa Eliisaafaan ina Cusiieel.

Ilaalintoodii waxay ahayd sanduuqii, iyo miiskii, iyo laambaddii, iyo meelaha allabariga, iyo weelasha meesha quduuska ah ee ay kaga adeegaan, iyo daboolkii, iyo dhammaan shuqulladoodii. Oo hogaamiyaha u sarreeya hogaamiyayaasha reer Laawi wuxuu ahaa Elecasar ina Haaruun wadaadka, oo loo magacaabay inuu ilaaliyo ilaalada waxyaalaha quduuska ah. Merari waxaa ka mid ah dadka Mooli iyo dadka Mushi; kuwan waa qolooyinka Merari. Tirintoodii sida tiro ahaan, dhammaan labka laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, waxay ahaayeen lix kun iyo konton.

Hogaamiyaha guriga qolooyinka dadka Meraari, Suuriyeel ina Abiixayil, waxay dhinacyada taambuugga ka degganaan doonaan xagga woqooyi. Tirinta waxa ay ilaalin lahaayeen wiilashii Meraari waxay ahayd madaxyada teendhada, ulaha ka xirnayd, tiirarka, saldhigyada, dhammaan weelasha iyo shuqulladooda oo dhan. iyo tiirarka barxadda oo hareeraha ah, iyo saldhigyada iyaga, iyo musmaarrada, iyo xadhkaha iyaga.

Kuwa degaya horta taambuugga markhaatiga xagga bari waxay ahaayeen Muuse iyo Haaruun iyo wiilashiisa, oo ilaalinayay ilaalada meesha quduuska ah oo u taalla wiilasha Israaiil, oo qariibka taabta wuu dhiman doonaa. Dhammaan tirinta Laawiyiinta ee Muuse iyo Haaruun ay ku tirsadeen codka Rabbiga siday qolooyinkoodu ahaayeen, dhamaan lab laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, waxay ahaayeen laba iyo labaatan kun.

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh, tiri dhammaan curadka lab ee reer binu Israaiil laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, oo magac magac u tiri. Oo waxaad ii qaadan doontaa reer Laawi aniga, aniga Rabbiga ah, halkii dhammaan curadyada wiilashii Israaiil, iyo xoolaha reer Laawi halkii dhammaan curadyada ku jira xoolaha wiilashii Israaiil. Oo Muuse wuxuu

booqday sida Rabbigu amray dhammaan curadka wiilasha Israaiil. Oo dhammaan curadka labka ahaa waxay noqdeen sida tiro loo magacaabo laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn tirinta iyaga, laba iyo labaatan kun iyo laba boqol iyo saddex iyo toddobaatan. Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Qaado reer Laawi beddelka dhammaan curadyada wiilasha Israaiil, iyo xoolaha reer Laawi beddelka xoolahooda, oo reer Laawi waxay noqon doonaan kuwaygii. Aniga ayaa ah Rabbiga. Iyo lacagta madaxfurasho ee saddex iyo toddobaatan iyo laba boqol ee kuwa ka badan Laawiyiinta oo ka mid ah curadyada wiilasha Israaiil, Oo waxaad qaadan doontaa shan sheqel qof kasta, sida didrakmada quduuska ah, labaatan obol sheqel kasta. Waxaad siin doontaa lacagta qadhaadh Haaruun iyo wiilashiisa, madax-furashada kuwa dheeraadka ah oo dhexdooda ku jira. Muuse wuxuu qaatay lacagtii madaxfurashada kuwa dheeraadka ahayd ee madaxfurashadii reer Laawi. Wuxuu ka qaatay curadka wiilasha Israaiil lacagtii, kun iyo saddex boqol iyo shan iyo lixdan sheqel, sida sheqelka quduuska ah. Oo Muuse wuxuu siiyey madaxfurashada kuwa dheeraadka ahaa Haaruun iyo wiilashiisa, sida uu Rabbigu kaga amray codkiisa Muuse.

4

Rabbiga ayaa la hadlay Muuse iyo Haaruun, oo wuxuu ku yidhi, Qaado tirada wiilasha Kaath ka dhexda wiilasha Leewi, sida qolooyinkooda iyo reeraha aabayaashooda. Ka labaan iyo shan sannadood iyo kor ilaa konton sannadood, dhammaan kan galaya inuu u adeego, si uu u sameeyo dhammaan shaqooyinka gudaha teendhadii markhaatifurka.

Iyo kuwan waa shaqooyinka wiilasha Kaad ee teendhadii markhaatiga, quduuska quduusyada. Oo Haaruun iyo wiilashiisu way geli doonaan marka xerada la qaado, oo waxay hoos u dejin doonaan daaha daboolaya, oo waxay ku daboolaan sanduuqa markhaatiga. Waxay ku dhigi doonaan dabool haragga buluugga ah, waxayna ku dul dhigi doonaan dhar buluug ah oo dhan, waxayna gelin doonaan ulaha.

Oo miiska la soo dhigay dushiisa waxay ku fidin doonaan dhar guud ahaan guduudan, iyo baqshiyadaha, iyo cadceeddooyinka, iyo koobabka, iyo weelasha qurbaanka cabniin ee uu ku shubo, iyo rootiyada had iyo jeer dushiisa ku jiri doona. Oo waxay kor saari doonaan dhar guduudan, oo waxay ku dabool doonaan dabool haraggeed oo buluug ah, oo waxay dhexdeeda gelin doonaan ulaha. Oo waxay qaadan doonaan maro buluug ah, oo waxay dabooli doonaan laambadda iftiimisa, iyo laambadaha

iyada, iyo birqaabka iyada, iyo weelasha wax lagu shubo iyada, iyo dhammaan weelasha saliidda ee ay kaga adeegaan. Oo waxay ku ridi doonaan iyada iyo dhammaan weelasheeda gudaha dabool saan ah oo buluug ah, oo waxay saari doonaan iyada kor ulaha qaadista. Oo meesha allabariga ee dahabka ah dusheeda waxay ku dabi doonaan dhar buluug ah, waxayna ku dabi doonaan dabool hargeed oo buluug ah, waxayna gelin doonaan ulihiisa qaadista.

Waxay qaadan doonaan dhammaan weelasha lagu adeego oo dhan, kuwaas oo ay kula adeegaan gudaha meelaha quduuska ah, oo waxay ku ridi doonaan dhar buluug ah, waxayna ku dabooli doonaan dabool saan ah oo buluug ah, oo waxay saari doonaan ul-qaadayaal. Oo daboolka wuu dhigi doonaa meesha allabariga dusheeda, oo waxay ku dabooli doonaan dhar buluug oo dhan. Waxay ku dhigi doonaan dhammaan weelasha ay kaga adeegaan, iyo idammada dabka, iyo qabatooyin hilibka, iyo maddiibadaha, iyo daboolka, iyo dhammaan weelasha meesha allabariga, oo waxay ku dul dhigi doonaan dabool maqaar ah oo buluug ah, waxayna gelin doonaan ulihiisa qaadista. Waxay qaadan doonaan dhar guduudan, oo waxay ku daboolaan doonaan berkedda iyo salkeeda, waxayna ku dhigi doonaan dabool maqaar ah oo buluug ah, oo waxay ku dhigi doonaan

ulaha qaadista. Haaruun iyo wiilashiisu way dhammayn doonaan daboolida waxyaalaha quduuska ah iyo dhammaan weelasha quduuska ah marka xerada la qaado, oo ka dib wiilashii Qohad way geli doonaan inay qaadaan, laakiin waa inayan taaban waxyaalaha quduuska ah si ayan u dhiman. Kuwanu waa waxa wiilashii Qohad ay qaadi doonaan taambuugga markhaatifurka.

Kormeere Elecasar oo ah wiilka Haaruun oo wadaadka ah, wuxuu u qaabilsanaa saliidda iftiinka, iyo fooxa isku-dhafka, iyo allabariga maalinlaha ah, iyo saliidda subkidda, iyo kormeerka teendhada oo dhan, iyo wax alla wixii ku jira gudaheeda meesha quduuska ah, dhammaan shuqullada.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Ha baabiinina dadka qabiiladda Kacaad dhexda reer Laawi. Tan u sameeya iyaga, oo way noolaan doonaan oo ma dhiman doonaan, markay u soo dhowaanayaan waxyaalaha ugu quduuska ah, Haaruun iyo wiilashiisu ha soo dhowaadeen, oo waxay u dhigi doonaan mid kasta sida hawshiisa. Oo uma ay geli doonaan inay si lama filaan ah u arkaan waxyaalaha quduuska ah, oo way dhiman doonaan.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Qaado tirada wiilasha Gershon, oo kuwan u kala saar sida guryaha qolooyinka awoowayaashooda iyo sida qabiilooyinka iyaga. Ka shan iyo labaatan sano jir iyo wixii ka weyn ilaa konton sano jir, soo tiri iyaga - mid kasta oo soo galaya inuu u adeego oo uu qabt□ shaqooyinkiisa gudaha teendhada markhaatifurka. Tani waa adeegga dadka Gershon, in la adeego iyo in la qaado. Wuxuu qaadi doonaa haragaha taambuugga, iyo taambuugga markhaatiga, iyo daboolkeeda, iyo daboolka buluugga ah ee kor saaran, iyo daboolka albaabka taambuugga markhaatiga. Iyo daahyada barxadda ee ku yaal taambuugga markhaatifurka, iyo kuwa hadhay, iyo dhammaan weelasha adeegidda ee ay kula adeegaan, way samayn doonaan. Sida uu afka Haaruun iyo wiilashiisu yidhaahdaan ayay ahaan doontaa adeegidda wiilasha Gershon, sida ku saabsan dhammaan adeegyadooda iyo sida ku saabsan dhammaan shuqulladooda, oo waxaad ku kormeerayaa iyaga magac ahaan dhammaan waxa ay qaadaan. Tanu waa adeegidda wiilasha Geershoon ee teendhadii markhaatiga, oo waardiyada iyaga waxay ku jirtaa gacanta Iitaamaar oo ah wiilka Haaruun oo wadaadka ahaa.

Wiilasha Meraari siday ugu kala baxaan qolooyinkooda iyo siday ugu kala baxaan guryaha aabayaashooda, tiriya. Laga bilaabo

shan iyo labaatan sano jir oo kor u socda ilaa konton sano jir, tirin iyaga, qof kasta oo soo galaya inuu u adeego shaqooyinka Teendhada Markhaatifurka. Waxaana kuwani waxyaalaha ilaalinta kuwa la qaado oo ay qaadaan sida waafaqsan dhammaan shuqulladooda oo dhan ee teendhadii markhaatifurka: madaxyada teendhadii, iyo ulaha, iyo tiirarka iyada, iyo saldhigyada iyada, iyo daboolka, iyo saldhigyada iyaga, iyo tiirarka iyaga, iyo daboolka albaabka teendhadii. iyo tiirarka barxadda oo hareeraha ah, iyo saldhigyadooda, iyo tiirarka daaha iridda barxadda, iyo saldhigyadooda, iyo musmaarradooda, iyo xadkhoodii, iyo dhammaan weelashooda, iyo dhammaan alaabta adeegidda oo dhan. Magac magac u tirin iyaga, iyo dhammaan weelasha ilaalada ee waxyaalaha ay qaadaan. Tanu waa adeegidda dadka wiilasha Meraari oo ku saabsan dhammaan shuqulladooda ee teendhadii markhaatiga, iyagoo ku hoos jira gacanta Iitaamaar ina Haaruun oo wadaadka ahaa.

Oo Muuse iyo Haaruun iyo madaxdii Israaiil waxay booqdeen wiilashii Qohaad sidii qolooyinkooda, iyo sidii guryaha aabayaashooda. Laga bilaabo shan iyo labaatan sannadood iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sannadood, qof kasta oo soo galaya inuu ku adeego oo uu ka shaqeeyo Teendhada Maragga. Oo

tirinta iyaga sida qolooyinkooda waafaqsan waxay ahayd laba kun iyo toddoba boqol iyo konton. Tani waa tirinta dadka Kaad, dhammaan kan ku adeega teendhadii markhaatiga, sida Muuse iyo Haaruun u booqdeen amarkii Rabbiga, oo uu Muuse ku dhiibay.

Wiilashii Gershon waxaa la tiriyey sidii qolooyinkooda iyo sidii guryaha aabayaashooda, Ka shan iyo labaatan sano jir iyo wixii ka weyn ilaa konton sano jir, qof kasta oo soo galaya inuu ku adeego oo uu ka qabto shuqullada Teendhada Maragga. Oo waxay noqotay tirinkoodii, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, laba kun iyo lix boqol iyo soddon. Tani waa tirinta dadka wiilasha Gedson, dhammaan kan ku adeega teendhada markhaatiga, kuwa Muuse iyo Haaruun ay tirsadeen codka Rabbiga dartii, gacanta Muuse.

Waxaa la tiriyey laakiin iyo dadka wiilasha Meraari sida u dhiganta qolooyinkooda, sida u dhiganta guryaha aabayaashooda. Laga bilaabo shan iyo labaatan sannadood iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sannadood, dhammaan kii soo galaya inuu u adeego shuqullada Teendhada Maragga. Oo waxay noqotay tirakoobkoodii sida qolooyinkooda, sida guryaha qoysaskooda awoowayaasha, saddex kun iyo laba boqol. Tani

waa tirinta dadka wiilasha Merari, kuwaas oo Muuse iyo Haaruun ay tirsadeen codka Rabbiga dartii, gacanta Muuse. Dhammaan kuwii la baadhay, kuwii uu booqday Muuse iyo Haaruun iyo madaxdii Israaiil reer Laawi, sida qolooyinkooda iyo sida guryaha awoowayaashooda, Ka shan iyo labaatan sannadood oo da ah iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sannadood oo da ah, qof kasta oo u soo galaya shaqada shaqooyinka, iyo shaqooyinka la qaado gudaha teendhada markhaatifurka. Kuwa la tiriyeey waxay noqdeen siddeed kun iyo shan boqol iyo siddeetan. Codka Rabbiga ayuu ugu booqday iyaga gacanta Muuse, nin walba sida nin kale ugu shaqooyinkoodii, iyo wixii ay qaadaan iyagu, oo waa la tiriyeey sidii Rabbigu ugu amray Muuse.

5

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Amar wiilasha Israaiil, oo xerada ha ka saaraan dhammaan baras leh, iyo dhammaan dheecaan leh, iyo dhammaan nijaas ah oo nafta ku yaal. Laga bilaabo lab ilaa dhudig, dibadda xerada u dirta, oo iyagu ma nijaasayn doonaan xerooyinkooda kuwaas oo aan dhexdooda degganahay. Oo wiilashii Israaiil sidaas bay sameeyeen, oo waxay iyaga u direen meel ka baxsan xerada, sidii

Rabbigu Muuse kula hadlay, sidaasay wiilashii Israaiil u sameeyeen.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Kula hadal wiilasha Israaiil, adigoo leh: Nin ama naag, ku alla kii sameeyo wax ka mid ah dhamaan dembiyadii dadka, oo iska indhatiro oo xadgudbo, nafta taas Wuxuu qiran doonaa dembiga uu sameeyay, oo wuxuu celin doonaa xadgudubka, wadarta, iyo shanaad qaybigiisa wuxuu ku dari doonaa, oo wuxuu u celin doonaa qofkii uu xadgudbay. Haddii laakiin aan ninka lahayn aarsade, si loo siiyo isaga dembiga xaggiisa, dembiga la siinayo Rabbiga wadaadka ayuu noqon doonaa, maahee wanka kafaaraggudka, kaas oo lagu kafaaraggud u samayn doono isaga oo ku saabsan isaga.

Iyo dhammaan midhaha ugu horreeya ee waxyaalaha quduuska ah oo dhan ee wiilasha Israaiil dhexdooda jira, in badan haddii ay Rabbiga u keenaan, wadaadka ayay isaga ahaan doontaa. Oo mid kasta waxyaalihiisa la quduusiyey, kuwaas isaga ayaa lahaan doona, oo nin kasta oo wax siiya wadaadka, isaga ayaa lahaan doona.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Kula hadal

wiilasha Israaiil, oo waxaad iyaga ku odhan doontaa, nin kasta haddii naagtiisu xadgudubto, oo ay isaga quudhsato oo daydo Haddii qof la seexdo iyada isagoo shahwo la yeeshay, oo taasi ka qarsoobto indhaha ninkeeda, oo ay qarsato, laakiin iyadu tahay mid nijaasaysan, oo aan markhaati la joogin, oo iyada aan la qaban Haddii ruuxa masayrka uu ku dhaco, oo uu masayro naagtiisa, iyada oo la nijaaseeyey, ama haddii ruuxa masayrka uu ku dhaco, oo uu masayro naagtiisa, iyada oo aan la nijaaseysan Oo ninka wuxuu naagtiisa u keeni doonaa wadaadka, wuxuuna keeni doonaa hadiyada iyada ku saabsan, tobnaad eefaah oo bur shaciir ah, oo ma shubi doono saliid dusheeda, mana saari doono foom dusheeda, waayo waa allabari masayr, allabari xusuus ah, oo soo xusuusinaysa dembi.

Oo wadaadku wuxuu keeni doonaa iyada, oo wuxuu taagi doonaa iyada Rabbiga hortiiisa. Wadaadku wuxuu qaadan doonaa biyo nadiif ah oo nool oo ku jira weel dhoobo ah, iyo ciid ka mid ah dhulka ku yaalla sagxada teendhada markhaatifurka, oo wadaadku markuu qaato wuxuu biyaha ku ridi doonaa. Wadaadku wuxuu naagta hor Rabbiga taagi doonaa, oo wuxuu daahi doonaa madaxa naagta, oo wuxuu gacmaheeda saarayaa qurbaanka xusuusta ah, kaas oo ah qurbaanka masayrka, laakiin gacanta wadaadka waxaa ku jiri doonta biyaha canaanta ee

inkaaran tan. Oo wadaadku wuxuu dhaarinayaa iyada, oo wuxuu ku odhanayaa naagta, Haddii aan qof kula seexan, haddii aadan xadgudbin inaad ku nijaasowdo ninkaaga, eed laaan ka noqo biyaha canaanta ee habaaran. Haddii laakiin adiga aad xadgudubtay adigoo guursan ah, ama la nijaaseeyey, oo qof bixiyey sariirtiisa kugu, maahayn ninkaaga, Wadaadku wuxuu naagta ku dhaarinayaa dhaarta inkaarkan, oo wadaadku wuxuu naagta ku yidhaahdaa, Rabbigu ha kugu siiyo inkaar iyo dhaar dhexda dadkaaga, markii Rabbigu bowdadaada dhacsiyo iyo calooshaada barrarsiyo. Oo biyaha habaaran ee kan ah wuxuu geli doonaa calooshaada si uu u barriro caloolka, oo uu u dhiciyo bowdadaada, oo naagtu waxay odhan doontaa, Ha noqoto, ha noqoto.

Wadaadku wuxuu inkaartaas ku qori doonaa buug, oo wuxuu ku tirtiri doonaa biyaha qanjidhka ee inkaarida. Oo wuxuu naagta siinayaa biyaha canaanta ee habaarka, oo biyaha la habaareeyey ee canaanta ayaa iyada geli doona.

Wadaadku wuxuu ka qaadan doonaa gacanta naagta allabariga masayrka, oo wuxuu allabariga dhigi doonaa Rabbiga hortiisa, oo wuxuu u keeni doonaa meesha allabariga. Wadaadku wuxuu ka qaadan doonaa qurbaanka xusuusta iyada, oo wuxuu kor ugu

bixin doonaa meeshii allabariga, oo waxyaalahan ka dib wuxuu naagta cabbi doonaa biyaha. Oo waxay noqon doontaa haddii ay tahay nijaasaysan oo ay ka qarisay ninka iyada, oo ay geli doonto gudaheeda biyaha canaanta kan habaaran, oo ay barar doonto calooshada, oo ay dhici doonto bowdada iyada, oo ay noqon doonto naagtu inkaar dadka iyada dhexdiisa. Haddii naagtu aan nijaasaysan oo ay nadiif tahay, ayay eed laaan noqon doontaa oo carruur dhali doontaa. Tani waa sharciga masiiriga, markay naagta guursatay ku xadgudubto oo ay nijaasowdo. Ama nin, haddii ruux masayr uu ku soo dego, oo uu masayro naagtiisa, oo uu naagtiisa hor taago Rabbiga, wadaadku wuxuu iyada u samayn doonaa sharcigan oo dhan. Ninkii dembi ka eedlaaan ahaan doonaa, naagta taasna waxay qaadan doontaa dembigeedii.

6

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, la hadal wiilasha Israaiil, Waxaad iyaga ku dhihi doontaa: Nin ama naag oo aad ugu nidara nidar inuu Rabbiga ugu daahiriyo daahirnimo, Wuxuu ka daahirsanaan doonaa khamri iyo cabitaan xoog leh, oo khal ka yimid khamri iyo khal ka yimid

cabitaan xoog leh ma cabbi doono, oo wax kasta oo laga soo saaro canab ma cabbi doono, oo canab cusub iyo sabiib ma cuni doono dhammaan maalmaha nidarkaas uu galay. Ka dhammaan waxa badan ee ka yimaada canabka, khamriga iyo qolofka canabka ilaa iniinta canabka, ma cuni doono dhammaan maalmaha daahirinta. Mandiil ma iman doono madaxiisa kor, ilaa la buuxiyo maalimaha uu Rabbiga u nidray, quduus ahaan doonaa isagoo koriya timaha madaxiisa dhammaan maalimaha nidarrada Rabbiga. Dusho dhammaan nafs dhintay ma geli doono dusho aabbaha iyo hooyadaba. Iyo ku walaalkiis iyo ku walaashiis, ma nijaasobi ku iyaga markay dhintaan, waayo nidar Ilaahiisa ayaa ku madaxiisa yaal.

Dhammaan maalmaha nidarrkiisa oo dhan quduus buu u ahaan doonaa Rabbiga. Haddii laakiin qof kor isaga si lama filaan ah ugu dhinto, isla markiiba madaxa nidartiisa waa la nijaasayn doonaa, oo wuu xiiri doonaa madaxiisa maalinta la daahiriyo, maalinta toddobaad waa la xiiri doonaa. Maalinta siddeedaad wuxuu wadaadka ugu keeni doonaa laba qoolley ama laba shimbirro yaryar oo qoolleyaha ah, albaabka teendhada markhaatiga.

Oo wadaadku wuxuu samayn doonaa mid ku saabsan dembiyo,

iyo mid qurbaan la gubo ah, oo wadaadku wuxuu isaga ugu kafaaraggudi doonaa wixii uu ku dembaabay nafta, oo wuxuu quduusin doonaa madaxiisa maalintaas, oo Rabbiga loogu quduusiyay maalmihii nidarrada. Wuxuu keeni doonaa wan sannad jir ah oo ah xadgudub, oo maalmahaas hore aan macno lahayn noqon doonaan, maxaa yeelay nijaasowday madaxii nidarkaas.

Tanna waa sharciga kan tukadey: maalinta uu dhammaystiro muddada nidarkaisa, isagu waa inuu wax keenaa albaabka Teendhada Markhaatiga. Wuxuu Rabbiga u keeni doonaa qurbaankiisa: wan yar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn oo qurbaan gubasho ah, iyo wan yar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn oo dembi ah, iyo wan weyn oo aan iin lahayn oo badbaado ah, iyo dambiil ah rootiyada aan khamiirka lahayn ee bur fiican ah oo rootiyada lagu qasay saliid, iyo canjeero buskudyo aan khamiirka lahayn oo lagu subkay saliid, iyo allabaryadooda, iyo qurbaannadooda cabniinka ah. Wadaadku wuxuu Rabbiga hortiiisa keeni doonaa, wuxuuna samayn doonaa waxa ku saabsan dembigiisa iyo qurbaankiisa la gubo. Oo wanka wuxuu ka dhigi doonaa allabari badbaado Rabbiga oo kor saaran dambiilka kibista aan khamiirka lahayn, oo wadaadku wuxuu samayn doonaa allabariga isaga iyo qurbaanka cabniinka isaga.

Oo kii nidray wuxuu xiiri doonaa madaxa nidarkiisa agta albaabbada teendhada markhaatiga, oo wuxuu saari doonaa timaha dabka ku yaal hoosta allabariga badbaadada.

Oo wadaadku wuxuu qaadan doonaa gacanta karsan ee wanka, iyo rooti mid ah oo aan khamiir lahayn oo ka yimid dambiilka, iyo xabkaad mid ah oo aan khamiir lahayn, oo wuxuu saari doonaa gacmaha kii nidaray ka dib markuu xiiro nidarkiisa. Wadaadku wuxuu Rabbiga hortiisa keeni doonaa qurbaanka, kaasoo wadaadka u noqon doona mid quduus ah oo ka kooban sakaarka qurbaanka la ruxruxo iyo gacanta qurbaanka sare loo qaado, dabadeedna kii nidarka galay wuxuu khamri cabbi doonaa. Kani waa sharciga kan baryay, kan Rabbiga u baryi doono hadiyadda isaga Rabbiga ku saabsan baryada, ka sokow waxa gacanta isagu heli doonto, sida xoogga baryada isaga, tan uu baryi doono sida sharciga daahirnimada.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, La hadal Haaruun iyo wiilashiisa, adoo leh: Sidaas baad u barakayn doontaan wiilasha Israaiil, idinkoo ku leh iyaga: Rabbigu ha ku barakeeyo, oo ha ku ilaaliyo. Rabbigu ha ku iftiimiyey wejigiisa oo ha kuu naxariisto. Rabbigu ha kor u qaado wejigiisa oo kugu soo jeediyo, oo nabad ha ku siiyo. Oo waxay magacayga dhigi

doonaan wiilasha Israaiil, oo aniga Rabbiga ayaa barakayn doona iyaga.

7

Waxay dhacday maalintii uu Muuse dhammeeyey inuu taago teendhadii, markaasuu subkay oo quduus ka dhigay iyada iyo dhammaan weelasheedii, iyo meeshii allabariga iyo dhammaan weelashiisii, wuuna subkay oo quduus ka dhigay. Oo waxay keeneen madaxdii Israaiil, laba iyo toban madax oo guryaha qolooyinka awoowayaashood, kuwan oo ahaa madaxdii qabiilooyinka, kuwan oo taagnaa booqashada. Oo waxay keeneen hadiyaddoodii Rabbiga hortiisa, waxayna ahaayeen lix gaadhifardood oo dedban, iyo laba iyo toban dibi, gaadhi kastaa waxaa keenay laba amiir, dibi kastana waxaa keenay mid kasta, oo waxay keeneen teendhadii horteeda. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, isagoo leh, Qaado iyaga dhexdooda, oo waxay noqon doonaan shaqooyinka adeegidda taambuugga markhaatiga, oo waxaad siin doontaa reer Laawi, mid kasta sida adeeggiisa. Oo Muuse wuxuu qaatay gaadhifardoodkii iyo dibidii, wuxuuna siiyey reer Laawi. Oo labadii gaadhifardood iyo afartii dibi wuxuu siiyey wiilashii Geershoon si waafaqsan

adeegyadooda. Afarta gaadhifardood iyo siddeedda dibi wuxuu siiyey wiilashii Meraari si waafaqsan adeegyadooda, iyagoo loo marayo Iitaamaar ina Haaruun oo wadaadka ahaa. Wiilashii Kaaad uma uu siin waxba, sababtoo ah waxyaalaha adeegga meesha quduuska ah ayay leeyihiin, oo garbaha dushooda ayay ku qaadi doonaan.

Oo waxay hogaamiyayaashu keeneen quduuskii meesha allabariga, maalintii la subkay, oo hogaamiyayaashu waxay hadiyaddoodii hor dhigeen meesha allabariga. Rabbiguna wuxuu Muuse ku yidhi, hogaamiye hal maalin kasta, hogaamiye maalin kasta waxay keeni doonaan hadiyadooda qummaynta meesha allabariga.

Oo wuxuu ahaa kii bixinayay hadiyaddiisii maalintii kowaad, Naaxsoon ina Amiinaadaab, taliyihii qabiiladii Yahuudah. Oo wuxuu keenay hadiyaddiisii, weel lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo weel lacag ah oo hal ah oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo loogu talagalay allabari. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah

oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi. Waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: qaaliyaha laba, wanan shan, orgi shan, iyo wan dhallaanka ah oo sannad jir ah shan. Tani waxay ahayd hadiyadii Naasoon ina Amiinaadaab.

Maalinta labaad wuxuu qurbaanka keenay Natanaael ina Sogar, oo ahaa hogaamiyaha qabiilka Isaakaar. Wuxuu keenay hadiyaddiisii: weel lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo weel lacag ah oo kale oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo loogu talagalay allabari. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal ka dibi, wan hal, baraar hal oo sannad jir ah u qurbaan guban, iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid loogu bixinayo dembi. Waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada damaaliso laba, wanan shan, orgi shan, wan dheddig ah oo sannad jir ah shan. Tanu waa hadiyadii Natanaael ina Sogaar.

Maalinta saddexaad taliyaha wiilasha Sebulun, Eliyaab ina Xeloon. Hadiyadiisa: saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo loogu talagalay

qurbaanka, Cad-weyn hal oo toban dahab ah, oo ay buuxdo foox. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi. Oo waxaa allabariga badbaadada loo bixiyey laba qaaliyood, shan wan, shan orgi, iyo shan baraar oo sannad jir ah. Tanu waxay ahayd hadiyada Eliyaab ina Xeeloon.

Maalinta afaraad, madaxa wiilasha Ruubeen, Elisuur ina Shedeuur. Hadiyadiisa waxay ahayd saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo koob lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo loogu talagalay qurbaanka, Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo ay buuxdo foox. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi. Iyo allabariga badbaadinta: damaaliso laba, wanan shan, orgi shan, wan dheddig sannad jir ah shan. Kanu waa hadiyadii Elisur ina Sediur.

Maalinta shanaad, madaxweynaha wiilasha Simecoon, Salaamiyeel ina Suurisadaay. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal

ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo loo bixiyey qurbaan. Girgire mid oo dahab ah oo leeg toban, oo ay ka buuxdo uunsi. Weyl hal oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi. Oo waxaa allabariga badbaadada loo bixiyey laba qaaliin, shan wan, shan orgi, iyo shan baraar oo sannad jir ah. Kani wuxuu ahaa hadiyada Salamiel ina Suurisadai.

Maalinta lixaad, taliyaha wiilasha Gaad, Eliyaasaaf ina Raguuel. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo saxan lacag ah oo hal ah oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo loogu talagalay qurbaanka. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid loogu bixinayo dembi. Waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: laba qaaliyood, shan wan, shan orgi, iyo shan wan dheddig ah oo sannad jir ah. Tanu waa hadiyadda Elisaaf ina Raguuel.

Maalinta toddobaad, taliyaha wiilasha Efrayim, Eliishaamaa ina Amiihuud. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, boqol iyo soddon miisaankiisa, saxan hal ah oo lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah, labaduba buuxda bur wanaagsan oo saliid lagu qasey u qurbaan. Censer hal oo toban dahab ah, oo buuxda uunsi. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi. Oo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: laba qaaliin, shan wan lab, shan orgi lab, shan wan dheddig oo sannad jir ah. Tani waxay ahayd hadiyadda Elishamaa ina Ammihud.

Maalinta siddeedaad, hogaamiyaha wiilasha Manaseh, Gamaliel ina Fadasuur. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, boqol iyo soddon miisaankiisa, saxan hal ah oo lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah, labaduba buuxda bur wanaagsan oo lagu daray saliid u qurbaanka. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo ay buuxdo foom. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo riyaa mid ah oo ka mid ah riyaha, oo ku saabsan dembi, iyo allabariga badbaadinta: qaaliyo laba, wanan shan, orgiyo shan, wananka dheddigga sannad jir shan. Tani waa

hadiyadii Gamaliel ina Phadassur.

Maalinta sagaalaad, taliyaha wiilasha Benyamiin, Abiidaan ina Gideoni. Hadiyadiisu waxay ahayd saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, koob lacag ah oo hal ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah, labaduba buuxda bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo qurbaan ahaan Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo ay buuxdo foom. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid loogu bixinayo dembi. Oo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: qaalimmo laba, wanan shan, orgi shan, iyo wan dheddig ah oo sannad jir ah shan. Kanu wuxuu ahaa qurbaankii Abidaan ina Gadeoni.

Maalinta tobnaad, hogaamiyaha wiilasha Daan, Axiyeser ina Ammiishadday. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo qurbaanka loo bixiyey. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. iyo orgi

riyo ah oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi.
Iyo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadinta qaaliin laba,
wanan shan, orgiyo shan, wan dheddig sannad jir shan. Tani
waxay ahayd hadiyadii Axieser ina Ammiishadday.

Maalinta kow iyo tobnaad, hogaamiyaha wiilasha Aasher, Fagiil
ina Ekraan. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo
miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah,
oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba
waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo
qurbaanka loo bixiyey. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo
bukhuur ka buuxo. Weyl mid ah oo loda ka yimid, wan mid ah,
wan yar sannad jir ah mid ah oo qurbaan la gubo ah. iyo orgi riyo
ah oo ka mid ah riyaha, mid ah oo loogu talo galay dembi. Oo
waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: laba qotomis, shan
wan, shan orgi, iyo shan baraar oo sannad jir ah. Tanu waxay
ahayd hadiyadii Fagiil ina Ekraan.

Maalinta laba-iyo-tobnaad, taliyaha wiilasha Naftaali, Axiire ina
Eynaan. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu
yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo
toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba
waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo

qurbaanka loo bixiyey. Censer hal oo toban dahab ah, oo uunsi ka buuxdo. Weyl hal ah oo ka mid ah loda, wan hal, wan yar hal oo sannad jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban. Iyo orgi yar oo ka mid ah riyaha, mid ku saabsan dembi. Iyo allabariga badbaadada qaniinno laba, wanan shan, orgiyo shan, wananka dheddigga ee sannad jir ah shan, tanu waa hadiyadii Axire ina Aynaan.

Tanu waa daahirkee meesha allabariga maalintii la subkay, oo ay keeneen madaxdii wiilashii Israaiil: laba iyo toban saxan oo lacag ah, laba iyo toban maddiibad oo lacag ah, iyo laba iyo toban foorno oo dahab ah. Boqol iyo soddon shekel weelka midkiis, iyo toddobaatan shekel saxanka midkiis, dhammaan lacagta weelasha waxay ahayd laba kun iyo afar boqol shekel, sida shekelka quduuska ah. Idammooyin dahab ah oo laba iyo toban ah oo uunsi ka buuxo, dhammaan dahabka idammada, labaatan iyo boqol oo dahab ah. Dhammaan loda qurbaanka gubnida, weylal laba iyo toban, wanan laba iyo toban, baraar sano jir laba iyo toban, iyo allabaryadooda, iyo qurbaannadooda cabniinka, iyo orgiyo riyaha ka mid ah laba iyo toban oo loogu bixiyey dembi. Dhammaan loda dibiga ah ee loo bixiyay allabariga badbaadada: qaalliimmo afar iyo labaatan, wanan lixdan, orgiyo lixdan oo sannad jira, wanan yaryar lixdan oo sannad jira oo aan

iin lahayn. Tanu waa daahfuridda meeshii allabariga, ka dib buuxinta gacmihiisa, iyo ka dib subkiddiisa.

Markii Muuse galay teendhadii markhaatifurka si uu ula hadlo, wuxuu maqlay codkii Rabbiga oo kala hadlayay dushooda kursiga naxariista, kaas oo kor saaran sanduuqii markhaatifurka, dhexda labada kerubiin, oo Rabbigu wuxuu la hadlay isaga.

8

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, la hadal Haaruun, Waxaad ku odhan doontaa isaga: Marka aad dhigto laambadaha, horta laambad-taagga waxay iftiimin doonaan toddobada laambadood Wuxuu sidaas yeelay Haaruun, dhinaca wejiga siraadda ayuu ku dhejiyey laambadaheeda, sida Rabbigu ugu amray Muuse, Oo tanu waa dhismaha laambadda, adag, oo dahab ah, jirriddeeda, iyo ubaxyadeedii, adag oo dhan, sida qaabkii uu Rabbigu Muuse tusay, sidaas ayuu u sameeyay laambadda.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse isagoo leh, Qaado reer

Laawi ka dhex wiilasha Israaiil, oo nadiifi iyaga. Oo sidaas ayaad ugu samayn doontaa daahirintoodii, waxaad ku rushaysan doontaa biyaha daahirinta, oo mandiil baa iman doonta jidhkoodii oo dhan, oo waxay maydhan doonaan dharkoodii, oo nadiif bay ahaan doonaan.

Waxay qaadan doonaan weyl hal ah oo lo ah, oo allabarigaas bur wanaagsan oo saliid lagu qasay, oo weyl sannad jir ah oo lo ah ayaad qaadan doontaa dembidhaaf aawadiis. Oo waxaad keeni doontaa reer Laawi hor teendhadii markhaatifurka, oo waxaad soo ururin doontaa dhammaan ururka wiilashii Israaiil, Oo waxaad Laawiyiinta keeni doontaa Rabbiga hortiisa, oo wiilashii Israaiil waxay gacmahooda saari doonaan Laawiyiinta dushooda. Oo Haaruun wuxuu reer Laawi u sooci doonaa qurbaan Rabbiga hortiisa oo ka yimid reer binu Israaiil, oo waxay noqon doonaan kuwo shaqeeya shuqullada Rabbiga. Laakiin Laawiyiintu waxay gacmaha saari doonaan madaxa weylasha, oo waxaad samayn doontaa midka kowaad dembiga aawadiis, iyo midka kowaad qurbaan la gubo ahaan Rabbiga, si kafaaraggud loogu sameeyo iyaga.

Oo waxaad taagi doontaa reer Laawi Rabbiga hortiisa, iyo Haaruun hortiisa, iyo wiilashiisa hortooda, oo waxaad iyaga

qurbaan ahaan ugu siin doontaa Rabbiga hortiisa, Oo waxaad reer Laawi ka sooci doontaa wiilasha Israaiil dhexdooda, oo anigay ii noqon doonaan. Oo waxyaalahan ka dib waxay Laawiyiintu geli doonaan inay ka shaqeeyaan shuqullada teendhada markhaatiga, oo waxaad iyaga daahirin doontaa, oo waxaad iyaga Rabbiga hortiisa ku soo celin doontaa. Sababtoo ah qurbaan loo bixiyey kuwan aniga ayay iyaga yihiin dhexda wiilasha Israaiil, halkii kuwa furaya dhammaan maxalka, curadka dhammaan ka wiilasha Israaiil, waxaan u qaaday iyaga aniga. Sababtoo ah aniga waxaa iga leeyahay dhammaan curadka ku dhex jira wiilasha Israaiil, laga bilaabo dadka ilaa xoolaha. Maalintii aan ku dilay dhammaan curadka dalka Masar, quduus baan uga dhigay iyaga aniga. Oo waxay qaadeen reer Laawi beddelka curadka oo dhan ee wiilasha Israaiil. Oo waxaan reer Laawi qurbaan ahaan ugu celiyey Haaruun iyo wiilashiisa dhexda reer binu Israaiil, si ay ugu shaqeeyaan shuqullada reer binu Israaiil teendhadii markhaatifurashada, oo ay ugu kafaaraggudaan reer binu Israaiil, si aan reer binu Israaiil dhexdooda ugu jirin mid waxyaalaha quduuska ah u soo dhowaanaya.

Oo Muuse iyo Haaruun iyo shirka wiilasha Israaiil oo dhammu waxay reer Laawi ku sameeyeen sidii Rabbigu Muuse ugu amray

ee ku saabsanayd reer Laawi, oo sidaasay wiilasha Israaiil ugu sameeyeen. Oo reer Laawi way isdaahiriyeen, oo dharkoodii way maydheen, oo Haaruun wuxuu iyaga qurbaan uga dhigay Rabbiga hortiisa, oo Haaruun wuxuu iyaga u kafaaraggudey si loo daahiriyo. Oo waxyaalahaas dabadood waxaa galay reer Laawi inay u adeegaan adeegiddooda teendhadii markhaatifurka Haaruun hortiisa iyo wiilashiisa hortooda, sidii Rabbigu Muuse ugu amray reer Laawi, oo sidaasay u sameeyeen.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Tani waa waxa ku saabsan reer Laawi: laga bilaabo shan iyo labaatan sannadood oo kor u socda, waxay geli doonaan inay ka shaqeeyaan Teendhada Markhaatiga. Oo markuu sannad-kontan jiro ayuu ka tegi doonaa shaqada, oo mar dambe ma shaqeyn doono. Oo walaalkiis ayuu ugu adeegi doonaa teendhadii markhaatifurashada inuu dhawro waardiyayaal, laakiin shuqullada ma shaqeeyo, oo sidaas ayaad reer Laawi ugu samayn doontaa waardiyayaashooda.

9

Rabbiguna wuxuu kula hadlay Muuse cidlada Siinay sannadkii

labaad, markay reer binu Israaiil ka soo baxeen dalkii Masar, bishii kowaad, oo wuxuu ku yidhi, Waxaan idhi, oo wiilashii Israaiil ha sameeyeen Iidda Kormaridda sida wakhtigeeda. Maalinta afar iyo tobnaad ee bisha kowaad xagga fiidka, waxaad samayn doontaa taas sida waagaha, sida sharciga isaga, iyo sida fasirka isaga waxaad samayn doontaa taas. Oo Muuse wuxuu kula hadlay wiilashii Israaiil inay sameeyaan Iidda Kormaridda maalinta afar iyo tobnaad ee bisha markay bilowday, cidladii Siinay. Sida Rabbigu ugu amray Muuse, sidaas ayay wiilashii Israaiil sameeyeen.

Oo waxay yimaadeen nimankii ahaa kuwa nijaas ahaa oo ku nijaasaysan nafta nin, oo ma ay awoodin inay sameeyaan Iidda Kormaridda maalintaas, oo waxay u yimaadeen Muuse iyo Haaruun hortood maalintaas. Oo nimankii waxay ku yidhaaheen, Annagu waxaynu nijaas ku nahay naf nin, miyaanay haddaba waajib inaynu waayno inaynu bixinno hadiyada Rabbiga wakhtigiisa dhexda wiilasha Israaiil? Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, Halkan istaaga, oo waxaan maqli doonaa waxa Rabbigu idinka ku saabsan amar bixin doono. Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Kula hadal wiilasha Israaiil, adoo leh, nin kasta oo haddii uu noqdo mid nijaas ah oo saaran naf nin, ama uu ku jiro jid fog idinka, ama ku jiro farcankiinna,

wuxuu samayn doonaa Iidda Kormaridda Rabbiga bisha labaad maalinta afar iyo tobnaad. Waxay xagga fiidka samayn doonaan, oo waxay kula cuni doonaan kibis aan khamiir lahayn iyo caleemo qadhaadh. Waxba kama tegi doonaan ilaa subaxda, oo lafna kama jebin doonaan, oo sida sharciga Kormaridda ayay u samayn doonaan. Oo nin hadduu nadiif yahay, oo jid fog ku ma jiro, oo uu ka dabo tago inuu sameeyo Iidda Kormaridda, nafta taas waa laga baabbiin doonaa dadkeeda, maxaa yeelay hadiyadda Rabbiga ma uu keenin wakhtigeedii, oo dembigaas ninka taas ayaa qaadan doona. Haddii laakiin qariib u soo dhowaan doonaa xaggiinna oo uu joogo dalkinniinna, oo uu samayn doonaa Iidda Kormaridda Rabbiga sida sharciga Iidda Kormaridda iyo sida habayntiisa, wuu samayn doonaa, sharci hal ah ayaa idiin iyo qariibka iyo dadka u dhashay dalka noqon doona.

Oo maalintii la taagay teendhadii, daruurtu waxay qarisay teendhadii, gurigii markhaatifurka, oo fiidkii waxaa teendhadii kor joogay wax u eg muuqaal dab ah ilaa subax. Sidaas ayay si joogto ah u noqotay, daruurtu maalintii way iyada daboolay, habeenkana waxay ahayd muuqaal dab ah. Oo markii daruurtu teendhadii ka kacday, wiilashii Israaiil way ka dib tageen, oo meeshii daruurtu joogsatay, halkaas ayay wiilashii Israaiil

degeen. Amarkii Rabbiga ayay wiilashii Israaiil degganaan doonaan, oo amarkii Rabbiga ayay bixi doonaan. Maalmaha oo dhan oo daruurta teendhada dusheeda hadhayso, wiilashii Israaiil way degganaan doonaan. Oo markii daruurta lagu jiido teendhadii maalmaha badan, wiilashii Israaiil waxay dhawri doonaan dhawrida Ilaah, oo ma ay bixi doonaan. Waxay noqon doontaa in marka daruurta daboolayso maalmaha tiro ahaan teendhadii korkeeda, codka Rabbiga dartii ay degi doonaan, oo amarka Rabbiga dartii ay guuri doonaan. Waxay noqon doontaa in marka daruurta ahaato tan laga bilaabo fiidka ilaa subaxda, oo daruurta kor u kacdo subaxda, ay guursan doonaan maalinta ama habeenka. Bil maalmaha kordhaya ee daruurta hadhaysa korkeeda, waxay degaan wiilasha Israaiil, oo ma ay tegaan. Sababtoo ah amarkii Rabbiga ayay u bixi doonaan, oo ilaalintii Rabbiga way dhawreen amarkii Rabbiga oo gacanta Muuse ku yimid.

10

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, naftaada u samee laba turumbo oo lacag ah, Tumid ah waad samayn doontaa iyaga, waxayna kuu ahaan doonaan inaad ugu yeedhid

shirkii iyo inaad kor u qaadid xerooyinkii. Waxaad ku afuufi doontaa iyaga dhexdooda, oo dhammaan ururka waxaa lagu soo ururin doonaa albaabka teendhada markhaatifurka. Haddii laakiin hal buun la garaaco, dhammaan taliyayaasha iyo hogaamiyayaasha Israaiil ayaa kuu iman doona. Oo waxaad afuufi doontaan calaamad, oo waxay bixi doonaan kuwa degaya ee bari degay. Waxaad afuufi doontaan calaamadda labaad, markaasay bixi doonaan xerooyinka Koonfurta deggan, waxaad afuufi doontaan calaamadda saddexaad, markaasay bixi doonaan xerooyinka badda agteeda deggan, waxaad afuufi doontaan calaamadda afraad, markaasay bixi doonaan xerooyinka Woqooyiga xagga deggan, oo calaamad ayay ku afuufi doonaan bixitinkooda. Markaad shirka ururisaan, buunka dhawaajiyi doontaan, laakiin aan calaamad ahayn. Wiilasha Haaruun oo ah wadaaddada ayaa turumbooyinka afuufi doona, oo taasi waxay idiin ahaan doontaa sharci weligiis ah tan iyo qarniyadiinna. Haddii laakiin aad dhulkiinna ugu baxdaan dagaal oo aad la kulantaan cadaawayaasha idinku soo horjeeday, oo aad turumbooyinka ku dhawaajisaan, Rabbiga hortiisa ayaa laydin xusuusan doonaa, oo cadaawayaashiinna waad ka badbaadi doontaan. Oo maalmahaaga farxadda, iyo ciidahaaga, iyo dayaxyadaaga cusub, waxaad turumbahaaga kaga

dhawaaqaysaan qurbaannadaaga la gubo iyo allabaryadaaga badbaadada, oo waxay idiin noqon doontaa xusuus Ilaahiinna hortiiisa, aniga Rabbiga ah Ilaahiinna.

Waxay dhacday sanadkii labaad, bishii labaad, maalintii labaatanaad ee bisha, in daruurtu kor uga kacday teendhadii markhaatifurka. Wiilashii Israaiil ayaa kor u qaadday sahayda iyaga oo ku jira cidlada Siinaa, daruurtiina waxay ku istaagday cidlada Faaraan. Oo kuwa ugu horreeyay ayaa kor u qaadday sababta amarkii Rabbiga oo gacanta Muuse ku yimid.

Oo waxay kor u qaadeen kala-dambayskii xeradii wiilashii Yahuudah oo ahaa kuwii ugu horreeyay, iyagoo wata xoogooda, oo xoogooda waxaa ku jiray Naxshoon ina Amiinaadaab. Iyo ku saaran xoogga qabiilka wiilasha Isaakaar waxaa ahaa Natanaaeel ina Sugaar. Iyo ku saaran xoogga qabiilka wiilasha Sebulun waxaa ahaa Eliyaab ina Xeloon. Oo waxay dejin doonaan taambuugga, oo waxay bixi doonaan wiilashii Geershoon iyo wiilashii Meraarii, kuwa qaadaya taambuugga.

Oo waxay kor u qaadeen kala-dambayska xerada Ruubeen iyagoo leh xoogooda, oo ku saaran xoogooda waxaa ahaa Elisuur ina Shediiuur. Iyo ku saaran xoogga qabiilka wiilasha

Simecoon waxaa ahaa Salamiieel ina Suurishadaay. Oo ku dul xoogga qabiilka wiilasha Gaad waxaa ahaa Eliisaaf ina Raguuel. Oo wiilasha Kaad ayaa bixi doona iyagoo qaadaya waxyaalaha quduuska ah, oo waxay dhisi doonaan teendhada ilaa ay yimaadaan. Oo waxay bilaabi doonaan nidaamka xerada reer Efrayim iyagoo leh xoogooda, oo madaxa xoogooda waxaa ahaa Eliishaamaa ina Sammihuud.

Oo madaxa ciidanka qabiilka reer Manaseh waxaa ahaa Gamaliyeel ina Fadasuur. Oo madaxda ciidanka qabiilka reer Benyaamiin waxaa ahaa Abiidaan ina Gideconii. Oo waxay bilaabi doonaan tartibka xerada wiilasha Daan, kuwa ugu dambeeya dhammaan xerooyinka, iyagoo leh xoogooda, oo ku saaran xoogooda waxaa ahaa Axiyeser ina Amishadday. Oo ku kor ciidanka qabiilka wiilasha Aasheer waxaa ahaa Fagiil ina Ekraan. Iyo ku kor awooda qabiilka wiilasha Naftaali waxaa ahaa Axiire ina Eenaan. Kuwanu waa ciidammadii wiilashii Israaiil, oo waxay la kaceen xoogooda.

Waxaa yidhi Muuse Xobaab oo ahaa wiilka Ragueel kii Midiyaaniga ahaa oo ahaa soddogga Muuse, Annagu waxaan u soconaynaa meesha uu Rabbigu yidhi, Tan waan idin siinayaa. Kaalay nala soco, oo si wanaagsan ayaan kuu samaynayno,

waayo Rabbigu wax wanaagsan ayuu ka hadlay Israaiil. Oo wuxuu ku yidhi, Ma tegi doono, laakiin waxaan tegi doonaa dhulkayga iyo qoysaskayga. Oo wuxuu yidhi, ha naga tegin, waayo aad cidlada nala joogtay, oo waxaad noogu noqon doontaa oday. Oo waxay noqon doontaa haddii aad nala socoto, oo waxyaalaha wanaagsan oo Rabbigu noogu sameeyo, wanaag baannu kuu samayn doonnaa.

Waxay ka guureen buurta Rabbiga oo ay socdeen saddex maalmood, sanduuqii axdiga Rabbigana wuxuu ka hor maray iyaga intii saddex maalmood ahaa si uu ugu baadho meel ay ku nastaan. Waxayna dhacday markii sanduuqa la qaadayay, Muuse wuxuu yidhi, Tooso Rabbiyow, oo cadaawayaashaadu ha kala firdheen, dhammaan kuwa ku necebna ha carareen. Oo markii la nasanayay ayuu yidhi, Noqo Rabbiyow, kumanyaalka iyo tobanyaalka kumanyaal ee Israaiil. Oo daruurtu waxay noqotay mid ku dul haynaysa iyaga maalintii, markay iyaga xerada ka kiciyeen.

11

Dadkii wuxuu ahaa mid gunuunacaya wax xun Rabbiga hortiisa,

Rabbigu wuu maqlay, wuuna ku cadhooday cadho, oo dab xagga Rabbiga ka yimid ayaa ku dhex shiday iyaga, wuxuuna cunay qayb ka mid ah xeradii. Dadkii ayaa Muuse u qayliyay, Muusena Rabbiga ayuu u baryay, dabkiina wuu dhammaday. Oo magaca meesha taas waxaa loo bixiyey Gubid, maxaa yeelay dab baa Rabbigu dhexdooda kaga shiday. Dadkii isku qasan ee dhexdooda joogay ayaa rabitaan aad u weyn yeeshay, oo intay fadhiisteen ayay ooyeen, wiilashii Israaiilna way ooyeen, oo waxay yidhaahdeen, Yaa hilib noo quudin doona? Waxaan xusuusannay kalluunkii aan Masar ku cunay iyagoo bilaash ah, iyo qajarkii, iyo batiikhdi, iyo basal-cagaarkii, iyo basashii, iyo toonkii. Hadda laakiin naftayadu aad bay u qallashay, waxba ma jiro mooyee manna oo ay indhahayagu arkaan. Mannadii waxay ahayd sida iniiniga kooriyadda, oo muuqaalkeeduna wuxuu ahaa sida birista. Dadkii ayaa dhex maray, wayna soo ururiyeen, oo waxay ku shiideen shiidashadii, wayna ku tumateen mooye, oo waxay ku kariyeen dheryada, wayna ka sameeyeen rooti, farxaddiisuna waxay ahayd sida dhadhanka rootiga saliidda laga sameeyay. Oo markaasuu sayaxu habeenka ku soo degay xerada, mannadu way ku soo degtay dushiisa.

Oo Muuse wuxuu maqlay iyagoo ooyaya sidii qolooyinkooda, mid kasta albaabkiisa ag, oo Rabbigu aad buu ugu cadhooday, oo

Muusena taas way ka xumayd. Oo wuxuu Muuse Rabbiga ku yidhi, maxaad u dhibtay addoonkaaga, oo maxaan raalli ahaanshaha hortaada ugu helin, inaad dadkan dadkooda culayska iigu saartay? Ma aniga baa maxalka ku qaatay dadkan oo dhan, mise aniga baa dhalay iyaga? Maxaad iigu leedahay, Qaado isaga giddigaaga, sida muraakad kor ugu qaaddo ilmaha caaninleyda, oo gees dhulka aad ugu dhaaratay aabayaashood? Xaggee baan ka helaa hilib aan siiyo dhammaan dadkan? Waayo way ii ooyayaan iyagoo leh, na sii hilib aan cunno. Ma awoodi doono inaan keligay qaado dadkan, sababtoo ah eraygan aad buu iigu culus yahay. Haddii aad sidaas iigu sameyso, si xun ii dil, haddii aan naxariis kaa helay, si aanan u arkin dhibaatadayda.

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, ii soo ururi toddobaatan nin oo ka mid ah odayaasha reer Binu Israaiil, kuwaas oo aad adiga ogtahay, in kuwanu yihiin odayaasha dadka iyo karraaniyada sidoo kale, oo waxaad iyaga keeni doontaa teendhadii markhaatifurka, oo halkaas ayay kugula taagnaan doonaan. Oo waxaan soo degi doonaa, oo waxaan kula hadli doonaa halkaas, oo waxaan ka qaadi doonaa ruuxa kugu dul yaal, oo waxaan iyaga saarayaa, oo way kula qaybsan doonaan culayska dadka, oo adigu keligaa ma qaadi doontid. Oo dadka waxaad ku odhan doontaa, isdaahiriya berri, oo waxaad cuni doontaan hilib,

maxaa yeelay waxaad Rabbiga hortiisa ku ooyseen, idinkoo leh, yaa hilib ina quudin doona? Masar baa inoogu wanaagsanayd, oo Rabbigu wuxuu idin siin doonaa hilib aad cuntaan, oo waxaad cuni doontaan hilib. Ma aha maalin keliya oo aad cuni doontaan, ma aha laba, ma aha shan maalmood, ma aha toban maalmood, ma aha labaatan maalmood, Ilaa bil oo maalmood aad cuni doontaan, ilaa uu ka soo baxo sankagiinna, oo wuxuu idiin noqon doonaa karaahiyo, maxaa yeelay waxaad ku caasiyowdeen Rabbiga oo dhexdiinna jooga, oo waxaad hortiisa ku ooydeen, idhaahda, maxaynu Masar uga soo baxnay? Muuse wuxuu yidhi, Dadku waa lix boqol kun oo askari lugeed, oo anna waan ku dhex jiraa. Adigu waxaad tidhi, Hilib ayaan siin doonaa inay cunaan, oo waxay cuni doonaan bil oo dhan. Ma ido iyo dibi ayaa loo gowraci doonaa iyaga, oo ay ugu filan doonaan? Mise dhammaan kalluunka badda ayaa loo soo ururin doonaa iyaga, oo ay ugu filan doonaan? Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, miyaan gacanta Rabbigu ku filnayn? Hadda waad ogaan doontaa in eraygaygu ku gaadho iyo in kale.

Muuse wuu baxay, oo wuxuu dadka kula hadlay erayadii Rabbiga, wuxuuna soo ururiyay toddobaatan nin oo ka mid ahaa odayaashii dadka, oo isagu wuxuu iyagii ku taagay hareeraha teendhadii. Oo Rabbigu wuxuu ku soo degay daruur, wuuna la

hadlay isaga, oo wuxuu ka qaaday ruuxii kor saarnaa isaga, oo wuxuu saaray toddobaatanka nin ee odayaasha ahaa. Markii ruuxii ku nasatay iyaga, way sii sheegeen, mana ay sii wadaan. Waxaa xerada ku haray laba nin, mid magiciisu wuxuu ahaa Eldad, kan labaadna magiciisu wuxuu ahaa Mowdad, oo ruuxii baa kor saarnaa, oo kuwan waxay ka mid ahaayeen kuwii la diiwaan geliyey, laakiin uma ay iman teendhadii, oo waxay wax sii sheegeen xerada dhexdeeda. Oo ninki dhallinyarada ahaa ayaa u orday, wuxuuna u warramay Muuse, oo wuxuu yidhi, isagoo leh, Eldaad iyo Moodaad waxay wax sii sheegayaan xerada dhexdeeda. Oo Yashuuca ina Nuun, kii Muuse ag taagnaa, kii la doortay, ayaa jawaabay oo yidhi, Sayidkaygiiyow Muuse, iyaga jooji. Oo Muuse wuxuu ku yidhi isaga, Ma aniga baad ii hinaasaysaa? Yaa siin karaa in dadka Rabbiga oo dhan nebiyo noqdaan, markii Rabbigu ruuxiisa ku shubo iyaga? Oo Muuse wuxuu tegey xerada isaga iyo odayaashii Israaiil.

Ruux baa ka baxay Rabbiga dhinaciisa, oo digaagduur badda ka soo gudbiyey, wuxuuna ku riday xerada korkeeda jid maalin halkan ka iyo jid maalin halkan ka, xerada hareeraheeda, sida laba dhudhun dhulka kor. Markaasaa dadkii kacay maalintii oo dhan, iyo habeenkii oo dhan, iyo maalintii dambe oo dhan, oo waxay soo ururiyeen shimbirahii digaagduurka. Kii ugu yaraa

wuxuu soo ururiyey toban kooro, oo waxay u qaboojiyeen qaboojinno hareeraheeda xerada. Hilibka weli ku jiray ilkahooda ka hor intii uu dhammaan lahaa, oo Rabbigu wuu u cadhooday dadka, oo Rabbigu wuxuu dadka ku dhuftay dhaawac aad u weyn. Waxaa loo bixiyey magaca goobta taas Xabaalaha Rabitaanka, waayo, halkaas ayay ku aaseen dadkii rabitaanka lahaa. Dadkii wuxuu ka guuray Qabuuraha Damaca oo tegey Aseroot, dadkiina wuxuu joogay Aseroot.

12

Maryan iyo Haaruun waxay ka hadleen Muuse sababtoo ah naagtii Itoobiyaanka ahayd ee uu guursaday, maxaa yeelay naag Itoobiyaan ah ayuu guursaday. Oo waxay yidhaaheen, Miyaan Muuse kaligii Rabbigu la hadlay? Miyaan annana nala hadlay? Oo Rabbigu wuu maqlay. Oo ninka Muuse aad buu ugu ekaa mid camal badan dhammaan dadka ku nool dhulka. Oo Rabbigu degdeg wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun iyo Maryan, Saddexdiinnu ka soo baxa oo gala teendhadii markhaatifurashada. Oo saddexdii ayaa u baxay teendhadii markhaatifurka, markaasaa Rabbigu ku soo degay tiir daruur ah, oo wuxuu istaagay albaabka teendhadii markhaatifurka,

kolkaasaa Haaruun iyo Maryan loo yeedhay, oo labadoodiiba way soo baxeen. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Maqla erayadayda, haddii nebi idinka Rabbiga ku noqdo, riyo baan isaga ugu muuqan doonaa, oo hurdo baan kula hadli doonaa. Ma aha sidaas khadiimkayga Muuse, gurigayga oo dhan dhexdiisa aamin yahay. Af si waafaqsan af ayaan kula hadli doonaa isaga muuqaal ahaan, oo ma aha xujooyin dhexdooda, oo ammaanta Rabbiga ayuu arkay, oo maxaad ugu baqin weydeen inaad ka hadashaan midiidinihayga Muuse? Cadhadii iyo xanaaqii Rabbiga ayaa ku dhacday iyaga, markaasuu tegey. Oo daruurto way ka tagtay taambuugga, oo bal eeg Maryan waxay ahayd mid baras ah sida baraf cad oo kale, oo Haaruun ayaa eegay Maryan, oo bal eeg way barasnayd. Haaruun wuxuu Muuse ku yidhi, Waan ku baryayaa, Sayidkow, ha nagu dari dembi, maxaa yeelay waan jahwarannay oo dembaabnay. Yaanay noqon sida mid dhimasho la mid ah, sida dhicis ka soo baxaya maxalka hooyo, oo cuna badhkii hilibkeeda. Muuse ayaa Rabbiga ugu qayshay, isagoo leh, Ilaahow, waan ku baryayaa, iyada bogsii. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, haddii aabbaheed wejigeedii ku tufay, miyaanay toddoba maalmood ceeboobi lahayn? Toddoba maalmood xerada dibaddeeda ha laga sooco, oo dabadeedna way soo geli doontaa.

Oo Maryan waxaa laga soocay xerada dibaddeeda toddoba maalmood, oo dadkii ma ay guurin ilaa Maryan la nadiifiyay.

Waxyaalahaas ka dib, dadkii wuxuu ka saaray Aseroot, oo waxay degeen cidlada Faaraan.

13

Oo Rabbigu wuxuu Muuse la hadlay, isagoo leh, dir niman. Oo ha basaasaan dhulka reer Kancaan, kaasoo aan siinayo reer binu Israaiil inay hantiyaan. Nin kasta oo qabiil ah, sida qolooyinka aabayaashooda, waxaad diri doontaa iyaga, dhammaantood hoggaamiye ka mid ah iyaga.

Waxaa Muuse ka diray lamadegaanka Faaraan iyaga sababta codka Rabbiga, kuwaas oo dhammaantood ahaayeen niman hogaamiyayaal wiilasha Israaiil. Oo kuwanu waa magacyadoodii, qabiiladii Ruubeen, Samuueel ina Sakuur. Qabilka Simeon, Safad ina Souri. Qabilka Yahuudah, Kaaleeb ina Yefunneh. Qabilka Isaakaar, Igal ina Yuusuf. Qabiiladii Efrayim, Hooshee wiilkii Nuun. Qabilka Benyaamiin, Faltii ina Raafuu. Qabiiladii Sebulun, Gudi□el ina Suudi. Qabiiladii Yuusuf ee

wiilashii Manaseh, Gaddi ina Suusi. Qabiilka Daan, Amiieel ina Gamalii. Qabilka Asher, Sathour oo ah wiilka Miicheel. Qabiiladii Naftaali, Nabii ina Shaabay. Qabiiladii Gaad, Guudieel ina Makii. Kuwani waa magacyadii raggii Muuse u diray inay soo basaasaan dhulka, oo Muuse wuxuu Awsah ina Nawah u bixiyey magaca Yashuuca.

Oo Muuse wuxuu iyaga diray inay soo basaasaan dhulka Kanacan, oo wuxuu iyaga ku yidhi, cidladan ku taga, oo waxaad fuuli doontaan buurta. Waad arki doontaan dhulka waxa uu yahay, iyo dadka deggan dusheeda, haddii ay xoog badan yihiin ama daciifiin, ama ay yar yihiin ama badan yihiin. Oo waa maxay dhulka ay kuwan ku fadhiyaan, ma wanaagsan yahay mise xun yahay, oo waa maxay magaalooyinka ay kuwan ku nool yihiin, miyey yihiin kuwo deyr qalcamaysan mise kuwo aan qalcamaysnayn. Iyo waa maxay dhulku, ma barwaaqo mise daciif, haddii ay ku jiraan geedo, mise maya, oo adkaystay waxaad ka qaadan doontaan midhaha dhulka. Oo maalmahuna waxay ahaayeen maalmihii gu, kuwa ka horreeya canabka.

Oo markay kor u kaceen ayay soo baadheen dhulka laga bilaabo cidlada Sin ilaa Rexob, meesha laga galo Xamaad. Oo waxay u kaceen lamadegaanka, oo waxay tageen ilaa Xebroon, oo halkaas

waxaa joogay Axiiman, iyo Sessi, iyo Telaami, oo ahaa qarniyadii Enax, oo Xebroon waxaa la dhisay toddoba sannadood ka hor Taniin Masar. Oo waxay yimaadeen ilaa dooxadii canabka, oo way basaaseen, oo halkaas waxay ka gooyeen laan iyo rucub canab ah oo ku dul saaran, oo waxay kor u qaadeen iyagoo ulo ku sita, iyo rummaanka iyo berdaha. Oo meeshii taas waxay u bixiyeen Dooxadii Rucubka Canabka, sababtoo ah rucubkii canabka oo ay wiilashii Israaiil ka gooyeen halkaas. Oo waxay ka soo noqdeen halkaas markay dhulka baadheen kadib afartan maalmood.

Oo markay tageen waxay u yimaadeen Muuse iyo Haaruun iyo dhammaan ururka wiilasha Israaiil, oo joogay cidlada Faaraan ee Qaadeesh, oo waxay u jawaabeen iyaga iyo dhammaan ururka, oo waxay tuseen midhaha dhulka. Waxay u sheegeen isaga, oo waxay yidhaahdeen, waxaan nimid dhulkii aad nagu soo dirtay, dhul qulqulaya caano iyo malab, kanna waa midhihiisa. Laakiin sababtoo ah quruunta deggan halkaas way geesiyaal yihiin, magaalooyinkuna waa kuwo xooggan oo deyran oo aad u waaweyn, oo jiilka Canaaqna halkaas ayaan ku aragnay. Camaaleq wuxuu deggan yahay dhulka Koonfureed, Xittigu, Xiwwigu, Yebuusigu, iyo Amoorrigu waxay deggan yihiin dhulka buuraha leh, Kancaaniiguna wuxuu deggan yahay badda

agteeda iyo Webi Urdun agtiisa. Oo Kaaleeb wuxuu aamusiyeey dadkii xagga Muuse, oo wuxuu ku yidhi, maya, laakiin kor baannu u tegi doonnaa, oo waannu dhaxli doonnaa, maxaa yeelay xoog baannu u yeelan doonnaa iyaga. Oo dadkii la socday isaga waxay yidhaahden, Ma tegeyno, waayo ma awoodi karno inaan u tegno quruunta, maxaa yeelay way ka xoog badan tahay annaga. Oo waxay u keeneen warbixin yaab leh oo ku saabsan dhulkii ay basaaseen reer binu Israaiil, iyagoo leh, dhulkii aan soo marnay si aan u basaasno waa dhul liqda dadka deggan, oo dhammaan dadkii aan ku aragnay waxay ahaayeen rag aad u dhaadheer. Oo halkaas waxaan aragnay dadkii waaweynaa, oo waxaan ku ahayn hortoodii sida ayaxa oo kale, laakiin sidaas oo kalena waxaan ku ahayn hortoodii.

14

Oo markay shirkii oo dhammu codkii kor u qaadeen ayay ooyeen, dadkiina wuxuu ooyay habeenkaas oo dhan. Oo dhammaan wiilashii Israaiil ayaa Muuse iyo Haaruun ku gunuunacay, oo ururka oo dhammu waxay iyagii ku yidhaahdeen, Waxay ahayd in annagu ku dhimannay dhulka Masar, ama lamadegaanka tan, haddii annagu dhimannay, oo

maxaa Rabbigu inagu keenayaa dhulka tan inaan ku dhicino dagaal? Dumarka annaga iyo carruurta waxay noqon doonaan boob, hadda sidaa darteed wanaagsan weeye in aan ku noqonno Masar. Oo waxay yidhaaheen midba midka kale, Aan dooranno hogaamiye oo aan ku noqonno Masar. Oo Muuse iyo Haaruun ayaa wejiga ugu dhacay hor dhammaan ururka wiilasha Israaiil.

Joshua oo ahaa wiilkii Nun, iyo Caleb oo ahaa wiilkii Jephunneh oo ka mid ahaa kuwii dhulka basaasay, ayaa dharkoodii jeexjeexay, Oo waxay ku yidhaaheen dhammaan ururka wiilasha Israaiil, iyadoo leh, Dhulka aan baadhay waa mid aad iyo aad u wanaagsan. Haddii Rabbigu na doorto, wuxuu nagu soo gelin doonaa dhulkan, wuuna ina siin doonaa, dhul qulqulaya caano iyo malab. Laakiin Rabbiga ha ka caasiyoobina, idinkuna ha ka baqina dadka dhulka, waayo cunto bay idiin noqon doonaan, maxaa yeelay waqtigoodii wuu ka maqnaa iyaga, Rabbiguse wuu nala jiraa, haddaba ha ka baqina iyaga.

Oo waxay tidhi shirkii oo dhan in la dhagxiyo iyaga dhagaxyo, oo ammaantii Rabbiga waxay ka muuqatay daruurta oo ku kor taal teendhadii markhaatifurashada hortooda wiilashii Israaiil oo dhan. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Ilaa goorma dadkanu i cadhaysiinayaa? Ilaa goormay i rumaysan waayaan in kasta oo

ay arkeen calaamooyinka aan dhexdooda ku sameeyay? Waan ku dili doonaa iyaga dhimasho, oo waan baabbiin doonaa iyaga, oo waan ka dhigi doonaa adiga iyo guriga aabbahaaga quruun weyn, oo aad uga badan tan. Oo wuxuu Muuse Rabbiga ku yidhi, Masar way maqli doontaa inaad xoogga kaaga dadkan dhexdooda ka soo bixisay. Laakiin dhammaan kuwa deggan dhulkan waxay maqleen in adigu tahay Rabbiga ku dhex jira dadkan, kaas oo indho la indho lagu arko Rabbiyow, iyo in daruurta adigaa iyaga kor taagan, iyo in adigu ku socoto tiirka daruurta iyaga ka hor maalinta, iyo tiirka dabka habeenka. Oo waxaad baabbiin doontaa dadkan sida nin qudha, oo quruumaha badan ee maqlay magacaaga ayaa odhan doona, iyagoo leh, Sababtoo ah Rabbigu awoodi waayay inuu dadkan geeyo dhulka uu ugu dhaartay iyaga, ayuu ku laayay cidlada dhexdeeda. Hadda xoogga aad ha la sarreeyo, Rabbiyow, sida aad tidhi, adoo leh, Rabbigu waa dulqaad badan yahay, oo naxariis badan yahay, oo run ah yahay, wuxuu ka qaadaa sharci-darrada iyo xaqdarrada iyo dembiyadda, oo nadiifinta kuma nadiifin doono kan eedaysan, wuxuu ku soo celiyaa dembiyada aabbayaasha carruurta ilaa jiilka saddexaad iyo afraad. Cafiso dembiga dadkan sida ay ugu weyn tahay naxariistaada, sida aad naxariis ugu yeeshay iyaga tan iyo Masar ilaa hadda.

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Waxaan iyaga u ahay mid naxariis badan sida eraygaaga. Laakiin waan noolahay aniga, oo magacaygu waa nool yahay, oo sharafta Rabbiga ayaa buuxin doonta dhulka oo dhan. Sababtoo ah dhammaan nimanka arkayay sharaftayda, iyo calaamadihii aan sameeyay Masar gudaheeda, iyo cidlada gudaheeda, oo ay isku dayeen inay i tijaabiyaan markii tobnaad, mana ay dhageysanin codkayga, Runtii sida xaqiiqada ah ma arki doonaan dhulka aan ugu dhaartay aabayaashoodii, laakiin carruurtooda oo ila jooga halkan, kuwa aan wanaag iyo shar garanaynin, dhamaan kuwa yar oo aan waayo lahayn, kuwan ayaan dhulka siin doonaa, laakiin dhammaan kuwa i cadhaysiiyey ma arki doonaan. Laakiin addoonkayga Kaaleeb, sababtoo ah ruux kale buu ku jiray, wuuna i raacay, waxaan isaga gelin doonaa dhulka uu halkaas galay, oo farcantiisuna way dhaxli doontaa. Laakiin Amaaleg iyo Kancaani waxay deggan yihiin dooxada. Berri noqda oo idinka taga xagga cidlada, jidka badda cas.

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Ilaa goorma ururkii sharka ah kan? Waxaan maqlay gunuunacii wiilashii Israaiil ee ay iyagu hortayda gunuunacayaan, kaas oo ay idinku saabsan gunuunaceen. Waxaan ku idhi iyaga, Waan noolahay aniga, ayuu yidhaahda Rabbiga, runtii sida aad ugu

hadasheen dhegahayga, sidaas ayaan idiin samayn doonaa. Cidladan dhexdeeda ayaa ku dhici doonaan meydadkiinna, iyo dhammaan kuwa la tiriyay idinka, iyo kuwa la tiriyay idinka laga bilaabo labaaatan sano jir iyo wixii ka weyn, intii aniga iga cabaadday. Haddii idinka aad geli doontaan dhulka aan ku fidiyey gacantayda si aan idiinku dejiy[], laakiin Kaaleeb ina Yefunneh iyo Yashuuca ina Nuun maahee. Iyo carruurta oo aad tidhi inay dhac noqon doonaan, waxaan iyaga dhulka soo gelin doonaa, oo waxay dhaxli doonaan dhulka aad ka jeesateen. Xubnihiinna way ku dhici doonaan cidladan. Laakiin wiilashiinna waxay ahaan doonaan kuwo wareegaya cidlada afartan sannadood, oo waxay qaadi doonaan sinnadiinna, ilaa ay xubnihiinna ku dhammaadaan cidlada. Sida loo helo tirada maalmaha intii aad dhulka soo basaasteen, afartan maalmood, maalin sanad ah, waad qaadan doontaan dembiyadiinna afartan sano, oo waad ogaan doontaan cadhadayda iyo xanaaqayga. Aniga Rabbiga ayaa hadlay, runtii sidaas ayaan u samayn doonaa ururkan sharka ah, kan iigu soo urursaday, gudaha cidladan waa la baabbiin doonaa, oo halkaas ayay ku dhiman doonaan.

Oo dadkii ay Muuse diray inay soo basaasaan dhulka, markay yimaadeen, waxay ururka hortiisa ka gunuunaceen oo waxay ka sheegeen erayada sharka ah oo ku saabsan dhulka. Oo waxaa

dhintay dadkii xun kaga hadlay dhulka belaayada dhexdeeda Rabbiga hortiisa. Oo Yashuuca ina Nuun iyo Kaaleeb ina Yefunneh way noolaadeen dadkii tegey inay soo basaasaan dhulka. Oo Muuse wuxuu erayadan kula hadlay dhammaan reer binu Israaiil, dadkiina aad bay u baroorteen.

Oo markay aroor hore kaceen subaxdii ayay u kaceen dhanka kor ee buurta, iyagoo leh, Bal eeg, waan ognahay, annaga waxaan u kici doonaa meesha uu Rabbigu yidhi, maxaa yeelay waan dembaabnay. Muuse wuxuu yidhi, Maxaad u xadgudbaysaan erayga Rabbiga? Taasi guul idiinma noqon doonto. Ha teginina, waayo Rabbigu lama joogo idinka, oo waad dhici doontaan cadaawayaashiinna hortooda. Sababtoo ah Camaaleq iyo reer Kancaan halkaas ayay hortiin joogaan, oo waxaad ku dhici doontaan seef, maxaa yeelay waad jeesateen idinkoo Rabbiga ka adkaanaya, oo Rabbigu dhexdiinna ma joogi doono. Oo markay ku qasabteen ayay u kaceen dhaladda buurta, laakiin sanduuqii axdiga Rabbiga iyo Muuse kama ay dhaqaaqin xerada. Oo waxaa soo degay reer Camaaleq iyo reer Kancaan oo degganaa buurta taas, oo way jeexjeexeen iyaga, oo way jarjaraan iyaga ilaa Xormaaah, oo way ku noqdeen xeradii.

15

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh, la hadal wiilasha Israaiil, Waxaad iyaga ku dhihi doontaa: Markii aad gashaan dhulka deganaanshaha idinka ee aan idiin siinayo Waxaad u samayn doontaa Rabbiga qurbaanno la gubo, qurbaan dhammaantiis la gubo ama allabari, si aad u weynaysaan nidar, ama mid ikhtiyaari ah, ama iidihiinna dhexdooda, si aad ugu samaysaan Rabbiga ur udgoon, haddii ay tahay mid ka mid ah diisha ama idaha. Oo kan bixinaya hadiyada wuxuu Rabbiga u keeni doonaa allabari ah toban meelood meel eefaah oo bur wanaagsan ah oo lagu qasey afar meelood meel hin oo saliid ah. Oo khamriga gelinta qurbaanka cabniinka ah ee rubucda hiin waxaad samayn doontaan kor qurbaanka la gubo oo dhan, ama kor qurbaanka allabariga, wanka yar ee keligiis ah waxaad samayn doontaa intaas oo kale, qurbaan ur udgoon Rabbiga. Wanka, marka aad isaga ka dhigtaan qurbaan la gubo ama allabari, waxaad samayn doontaa allabari ah laba meelood oo tobnaad oo bur wanaagsan oo lagu qasey saddex meelood oo tobnaad oo saliid. Waxaad Rabbiga ugu keeni doontaan khamri qurbaan cabniin ah oo ah saddexaadka iin si uu ahaado ur udgoon.

Haddii laakiin aad ka samaysaan loda qurbaan la gubo ama allabari si aad u oofisaan nidar, ama qurbaan nabaadiino Rabbiga, Wuxuu keeni doonaa kor weylka qurbaan bur wanaagsan saddex tobnaad oo lagu qasey saliid, oo ah badhkii. Iyo khamri loo bixiyo qurbaan cabniin oo ah badhkii hiin, qurbaan ur udgoon u ah Rabbiga.

Sidaas waxaad u samayn doontaa weylka kii ah mid, ama wanka kii ah mid, ama wanka yar kii ah mid ka mid ah idaha ama ka mid ah riyaha, Sida tirada kuwa aad samaysaan, sidaas waxaad u samayn doontaan mid kasta, sida tiradooda.

Dhammaan qofka waddaniga ah wuxuu samayn doonaa sidaas oo kale waxyaalaha noocaas ah in la bixiyo qurbaanno si ay u noqdaan ur udgoon Rabbiga. Haddii laakiin qariib dhexdiinna ku soo biiro dhulkiinna gudahiisa, ama kan noqon doona dhexdiinna qarniyaadkiinna gudahooda, oo uu samayn doono qurbaan ur udgoon Rabbiga, sida aad samaysaan idinka, sidaas oo kale waxay samayn doontaa ururka Rabbiga.

Sharci keliya ayaa idiin ahaan doona iyo shisheeyayaasha idinku dhex deggan, sharci weligiis ah tan iyo jiilalka idinka, sida aad idinka tihiin, sidaas oo kale shisheeyuhu wuxuu ahaan doonaa

Rabbiga hortiiisa. Sharci keliya ayaa jiri doona oo xaq keliya ayaa idiin ahaan doona iyo qariibka dhexdiinna deggan.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, La hadal wiilasha Israaiil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, markaad gelayaan dhulka aan halkaas idinku geynayo, Oo waxay noqon doontaa markii aad cuntaan idinka rootiyada dhulka, waxaad sooci doontaan qurbaan sooc Rabbiga, bikiirka cajiinkaaga. Rootiga waxaad gooni u sooci doontaan qurbaan ahaan, sida qurbaanka goobta hadhuudhka lagu tumo ka yimaada, sidaas oo kale waa inaad isaga gooni u soocidaan. Bikoorkii cajiinkiinna, waxaad Rabbiga siin doontaan qurbaan tan iyo qarniyaashiinna.

Marka aad xadgudubtaan oo aydaan wada samayn dhammaan amarradan oo Rabbigu kula hadlay Muuse Sida Rabbigu idiinku amray gacanta Muuse, laga bilaabo maalinta uu Rabbigu idiinku amray iyo wixii ka dambeeya ilaa jiilalka idinka, Waxay noqon doontaa haddii ka indhaha ururkii dhaco si aan loo doonayn, oo ururkii oo dhan wuxuu samayn doonaa weyl hal oo ka dibi ah oo aan iin lahayn oo ah qurbaan guban oo ah ur udgoon Rabbiga, iyo allabariga kanniisa iyo qurbaanka cabniinka isaga sida habaynta, iyo orgi hal oo ka riyaaaha ah oo ku saabsan dembiga. Oo wadaadku wuxuu kafaaraggud u samayn doonaa dhammaan

ururka wiilasha Israaiil, oo iyaga waa la cafiyi doonaa, maxaa yeelay waxay ahayd wax aan ula kac ah, oo iyagu waxay keeneen hadiyadooda oo ah qurbaan Rabbiga u bixiyey dembigoodii hortiisa Rabbiga, waxyaalahoodii aan ula kac ahaa aawadood. Waxaa la cafiyi doonaa ururka oo dhan ee reer binu Israaiil, iyo shisheeyaha dhex deggan idinka, maxaa yeelay dadka oo dhan waxay ahayd wax aan ula kicin.

Haddii naf qudh ah ay dembaabto si aan ula kicin, wuxuu keeni doonaa ri sannad jir ah oo ku saabsan dembiga. Oo wadaadku wuxuu kafaaraggud u samayn doonaa qofka si aan ula kicin u dembaabay oo Rabbiga hortiisa si aan ula kicin ugu dembaabay, si uu ugu kafaaraggudo. Dadka asalka ah ee wiilasha Israaiil dhexdooda iyo qariibka iyaga dhexdooda deggan, sharci keliya ayaa u ahaan doona iyaga, kan haddii uu wax sameeyo si aan ula kac ahayn.

Iyo nafsi taas samaysa gacanta ku kibir, haddii ay ka mid tahay dadka waddanka ama soo galootiga, Ilaaha ayuu cadhaysiinayaa, oo nafta taas waa laga baabbiin doonaa dadkeeda. Sababtoo ah erayga Rabbiga wuu quudhsaday, oo amarradiisa uu kala firdhiyey, nafta taas waa la baabbiin doonaa oo si buuxda loo baabbiin doonaa, dembigeedu wuu ku jiraa iyada.

Wiilashii Israaiil waxay joogeen cidlada, waxayna heleen nin qoryo soo ururiyey maalintii sabtida. Oo waxay isaga u keeneen Muuse iyo Haaruun iyo shirka reer binu Israaiil oo dhan kuwii helay isagoo maalinta sabtida qoryo soo ururiyay. Oo waxay isaga geliyeen xabsi, waayo ma goosan waxa ay ku samayn lahaayeen isaga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, ninka dhimasho ha lagu dhimto, ururka oo dhammu dhagaxyo ha ku dhagxiyaan. Oo shirkii oo dhan ayaa isaga dibadda xerada u soo bixiyey, oo shirkii oo dhan ayaa dhagxan kaga dhagxiyey dibadda xerada, sidii Rabbigu Muuse ku amray.

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, isagoo leh, La hadal wiilasha Israaiil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga: Ha u sameeyeen naftooda darafyo ku yaal geesaha dharka iyaga tan iyo qarniyada iyaga, oo waxaad saari doontaan darafyada geesaha dun buluug ah. Oo waxay idiin noqon doontaa darafyada dhexdooda, oo waxaad arki doontaan iyaga, oo waxaad xusuusan doontaan dhammaan amarrada Rabbiga, oo waxaad samayn doontaan iyaga, oo ma aad leexan doontaan fikirrada idinku daba oo indhaha aad ku sinaysataan daba iyaga, si aad u xusuusataan oo aad u samaysaan dhammaan amarradayda. Waxaad noqon doontaan quduus ah Ilaahiinna. Aniga Rabbiga Ilaahiinna ah ayaa idinka soo bixiyey dhulka Masar, si aan

Ilaahiinna u ahaado. Aniga ayaa ah Rabbiga Ilaahiinna ah.

16

Waxaa hadlay Qorax ina Isaar ina Qahaad ina Laawi, iyo Daadaan iyo Abiiron oo ahaa wiilashii Eliiaab, iyo Oon ina Faled ina Ruubeen, Oo waxay ku kaceen Muuse hortiisa, oo waxay ahaayeen niman ka mid ah wiilashii Israaiil oo ahaa konton iyo laba boqol, oo ahaa hogaamiyayaashii ururka, kuwa loo yeedhay gole, oo ahaa niman caanka ah. Waxay isu soo urursadeen Muuse iyo Haaruun, oo waxay ku yidhaahdeen, Iska daaya, waayo ururka oo dhammu waa quduus, oo Rabbigu waa dhexdooda. Maxaad ururka Rabbiga ugu kacaysaan? Oo markuu Muuse maqlay, wejigiisii buu ku dhacay. Oo wuxuu la hadlay Qorax iyo ururkiisa oo dhan, isagoo leh, Ilaah wuu booqday oo wuu ogaaday kuwa isaga iska ah iyo kuwa quduusiinta, oo wuxuu isu soo dhowaysay, oo kuwii uu naftiisa u doortay, wuxuu isu soo dhowaysay. Tan sameeya, qaada idinka iyaga dhiilleyda dabka Qorax, iyo dhammaan ururka isaga. Oo dhiga korkooda dab, oo dhiga korkooda foom Rabbiga hortiisa berri, oo waxaa noqon doona ninka Rabbigu doortay kan quduuska ah, ha idinku filan wiilasha Laawi. Oo Muuse wuxuu Qorax ku yidhi,

Dhegaysta aniga, wiilasha Lewiyow. Ma wax yar ma aha tan idinka, in Ilaaha Israaiil uu idinka soocay ururka Israaiil, oo uu idinka soo dhoweysiiyey xaggiisa si aad ugu adeegtaan adeegyada taambuugga Rabbiga, oo aad hortiisa taambuugga ugu joogtaan si aad ugu adeegtaan iyaga? Oo isagu wuxuu kuu soo jiiday adiga iyo dhammaan walaalaha wiilashii Laawi oo kula jira, oo weliba ma raadsataan inaad wadaadnimada u adeegdaan? Sidaas adiga iyo dhammaan ururkaaga oo urursan xagga Ilaaha. Haaruun yaa ah, in aad ugu gunuunacaysaan isaga?

Muuse wuxuu u diray in uu u yeedho Daataan iyo Abiiron oo ahaa wiilashii Eliyaab, laakiin waxay yidhaahdeen, Annagu kor uma tegeyno. Ma wax yar baa tan, inaad kor ugu keentay naga dhul qulqulaya caano iyo malab si aad cidlada dhexdeeda noogu dishid, oo aad nagu talinaysid? Taliye ma tahay? Adiga ma dhulka qulqulaya caano iyo malab nagu soo gelisay, oo ma na siisay dhaxal beer iyo beeraha canabka? Indaha dadka kuwaas ma aad qodi lahayd? Annagu kor uma tagno. Oo Muuse aad buu u murugooday, wuxuuna Rabbiga ku yidhi, Ha u fiirsanin allabarigoodii, wax ay jeclaan jireen midna kama aan qaadan, cidna kama aan dhaawicin. Muuse wuxuu Qorax ku yidhi, Quduusi ururkaaga, oo Rabbiga hortiisa diyaar noqda adiga iyo

Haaruun iyo iyaga berri. Oo mid kastaaba ha qaado idankiisa foornada, oo waxaad saarayaan uunsi, oo waxaad Rabbiga hortiiisa ku keenaysaan mid kastaaba idankiisa foornada, konton iyo laba boqol foornadood, oo adiga iyo Haaruunba mid kastaaba idankiisa foornada.

Oo mid kasta wuxuu qaatay idankiisii dabka, oo waxay saareen dab korkooda, oo waxay dhigeen foox korkooda, oo waxay ag istaageen albaabka teendhada markhaatiga Muuse iyo Haaruun. Waxaa Qorax ugu soo ururiyey iyaga dhamaan ururkiisii agta albaabka teendhada markhaatiga, waxaana muuqatay ammaanta Rabbiga ururkii oo dhan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Gooni iska sooca ururkan dhexdiisa, oo waxaan baabbiin doonaa iyaga markiiba. Oo waxay wejiga ugu dhaceen, oo waxay yidhaahdeen, Ilaahow, Ilaaha ruuxyada iyo jidhka oo dhan, haddii nin keliya dembaabay, ma ururka oo dhan baa cadho Rabbigu ku soo degi doontaa? Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Ururka kula hadal adigoo leh, hareeraheeda ururka Qorax ka noqda.

Oo Muuse wuu kacay, wuxuuna u tegey Daatan iyo Abiiram, oo dhammaan odayaashii Israaiil ayaa isaga la socday. Oo wuxuu

kula hadlay ururka, isagoo leh, gooni isu sooca teendhooyinka nimanka adag ee kuwan, oo ha taaban wax alla waxa ay leeyihiin, si aydaan ula halligmin dembiga iyaga oo dhan. Oo waxay ka tageen teendhadii Qorax oo ku wareegsanayd, oo Daataan iyo Abiiraam way soo baxeen, waxayna istaageen albaabbadii teendhooyinkooda, iyo naagahoodii, iyo carruurtoodii, iyo alaabadoodii.

Muuse wuxuu yidhi, Tan waxaad ku ogaan doontaan in Rabbigu ii soo diray inaan sameeyo dhammaan shuqulladan, iyo inaysan ahayn wax aan annigu keligay ka yimid. Haddii kuwan u dhiman doonaan sida dhimashada dhammaan dadka, oo haddii baadhitaankoodu noqon doono sida baadhitaanka dhammaan dadka, Rabbigu ima soo dirin. Laakiin ama muuqaal ayuu Rabbigu ku tusi doonaa, oo dhulku afkiisa furay wuu liqli doonaa iyaga, iyo guryahooda, iyo teendhooyinkooda, iyo wax walba oo ay leeyihiin, oo waxay ku dhaadhici doonaan iyagoo nool guri dhulka hoostiisa, oo waad ogaan doontaan in dadkan ay Rabbiga ka xanaajiyeen.

Markuu joojiyay inuu ku hadlayo dhammaan erayadaas, dhulka hoostooda ayaa jebay. Dhulkii waa la furay, wuxuuna liqay iyaga iyo guryahoodii iyo dhammaan dadkii la jiray Qorax iyo

xoolahoodii. Iyaga iyo wax kasta oo nool oo ay lahaayeen ayaa nool hoos ugu dhacay guri dhimashada, dhulkuna wuu dabooshay, wayna ka halligmeen dhexda ururka. Dhammaan reer Israaiil oo ku wareegsanaa ayaa ka cararay codkoodii, iyagoo leh, Yaanan dhulku weligiis na liqin. Oo dab baa ka soo baxay Rabbiga, wuxuuna cunay kontan iyo laba boqol oo nin oo soo bixinayay foomii.

17

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Iyo Elecasar oo ah wiilka Haaruun oo wadaadka ah u sheeg, ha qaadeen idammada naxaasta ah ee ka dhex yaal kuwa gubay, oo dabka qalaad kaddid halkaas, maxaa yeelay waxay quduus ka dhigeen idammada dembilayaasha kuwan nafahooda. Oo ka samee iyaga saxano la tumay oo dabool u ah meesha allabariga, maxaa yeelay waxaa la bixiyey Rabbiga hortiisa oo waa la quduusiyey, oo waxay u noqdeen calaamad wiilasha Israaiil. Oo wuxuu qaatay Elecasar oo ahaa wiilashii Haaruun wadaadka dabqaadayaashii naxaasta ahaa in alla intii ay keeneen kuwii la gubay, waxayna uga dhigeen dabool meeshii allabariga. Xusuus u ah wiilasha Israaiil, si aanu u soo dhowaan qof shisheeye oo aan ka ahayn farcanka

Haaruun, inuu saaro foox Rabbiga hortiisa, oo aanu noqon sida Qorax iyo shirkiisa, sida Rabbigu kaga hadlay gacanta Muuse.

Oo wiilashii Israaiil ayaa maalintii ku xigta ku gunuunacay Muuse iyo Haaruun, iyagoo leh, Idinka ayaa dilay dadkii Rabbiga. Waxay dhacday markii ururkii isu soo ururay Muuse iyo Haaruun inay u yaaceen taambuugga markhaatifurka, oo daruurtu way daboolatay, oo ammaanta Rabbiga ayaa muuqatay. Waxay galeen Muuse iyo Haaruun horta taambuugga markhaatiga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Ka taga dhexda ururkan, oo waxaan baabbiin doonaa iyaga markiiba, kolkaasay wejiga ugu dhaceen. Oo Muuse wuxuu ku yidhi Haaruun, qaado idanka, oo dab ka meeshii allabariga kor saar, oo foox ku shub, oo degdeg ugu qaad xerada, oo iyaga kafaaro ugu samee, waayo cadho ayaa ka soo baxday wejiga Rabbiga, wuxuuna bilaabay inuu dadka burburiyo. Oo Haaruun wuxuu qaatay sida Muuse ula hadlay, wuxuuna ku orday shirkii, oo belaayada horeba waxay ka bilaabatay dadka dhexdiisa, markaasuu riday fooxa oo wuxuu dadka ugu kafaaragudday. Wuxuu istaagay inta u dhexeysa kuwii dhintay iyo kuwii noolaa, markaasna belaayadu way joogsatay. Kuwa dhintay belaayada waxay ahaayeen afar iyo toban kun iyo toddoba boqol, oo aan lagu darin kuwa dhintay sababta Qorax. Waxaa soo noqday

Haaruun xagga Muuse oo uu taagay albaabka teendhada markhaatiga, markaasna belaayadu way joogsatay.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, La hadal wiilasha Israaiil, oo ka qaado iyaga ul, ul u dhigma guryaha qolooyinka dhammaan madaxdooda, u dhigma guryaha qolooyinkooda, laba iyo toban ul, oo mid kasta magiciisa ku qor ulkiisa. Oo magaca Haaruun ku qor ushii Laawi, waayo waa ul hal ah, sida qabiilka guriga awoowayaashooda ayay bixinayaan. Oo waxaad dhigi doontaa iyaga gudaha teendhadii markhaatifurka, ka soo hor jeeda markhaatifurka, meesha aan kugu aqoonsan doono halkaas. Oo waxay noqon doontaa ninka aan dooran doono, ushiisu way soo bixin doontaa, oo waxaan iga fogayn doonaa gunuunka wiilasha Israaiil ee ay idiinku gunuunayaan.

Muuse wuxuu la hadlay wiilashii Israaiil, oo dhammaan madaxdoodii ayaa isaga siiyey ul, madax kasta hal ul, sida madax iyo sida reeraha awoowayaashooda, laba iyo toban ul, oo ushii Haaruun waxay ku dhex jirtay ululkooda. Oo Muuse wuxuu ulaha dhigay Rabbiga hortiisa gudaha teendhadii markhaatifurka. Oo waxay noqotay maalinta xigta, waxaana galay Muuse iyo Haaruun teendhadii markhaatifurka, oo bal eeg,

waxay soo baxday ushii Haaruun ee guriga Laawi, waxayna soo saartay biqil, waxayna ubxisay ubaxyada, waxayna soo saartay lows. Oo Muuse wuxuu soo saaray dhammaan ulaha ka hor wejiga Rabbiga oo u keenay dhammaan wiilashii Israaiil, wayna arkeen, oo mid kastaa wuxuu qaatay ushiisii.

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, ulka Haaruun dhig marag hortiisa si loo ilaaliyo, calaamad u ah wiilasha caasiyiinta, gunuuskoodii ha iga joogsado, oo iyagu yaanay dhiman. Oo Muuse iyo Haaruun way sameeyeen, sida Rabbigu Muuse ugu amray, sidaasay u sameeyeen. Oo wiilashii Israaiil waxay Muuse ku yidhaahdeen, iyagoo leh, Bal eeg, waanu baabbiinnay, waanu halligannay, waanu baabbiinnay. Dhammaan kan taambuugga Rabbiga taabto wuu dhintaa, ilaa aynu dhammaadka u dhimanno miyaa?

18

Oo Rabbigu wuxuu Haaruun ku yidhi, isagoo leh, adiga iyo wiilashaada iyo guriga aabbahaaga waxaad qaadan doontaan dembiyadii waxyaalaha quduuska ah, oo adiga iyo wiilashaada waxaad qaadan doontaan dembiyadii wadaadnimada idinka. Oo

walaalaha qabiilka Lewi, dadka aabahaa soo dhowee xaggaaga, oo ha kuu darsameen, oo ha kuu adeegeen, oo adiga iyo wiilashaaduba waxaad joogtaan teendhada markhaatifurka horteeda. Waxay dhawri doonaan ilaaladaada iyo ilaalada taambuugga. Laakiin weelasha quduuska ah iyo meesha allabariga ma ay iman doonaan, oo sidaas darteed ma dhiman doonaan iyaga iyo idinka labaduba. Oo waxay kugu biiri doonaan, oo waxay dhawri doonaan waardiyada teendhada markhaatifurka, sida waafaqsan dhammaan adeegyada teendhada, oo qariibkuna kuma soo dhowaan doono. Oo waa inaad dhawrtaan ilaalada waxyaalaha quduuska ah iyo ilaalada meesha allabariga, si aan cadho ugu dhicin reer binu Israaiil. Oo aniga waxaan walaalihiinna reer Laawi ka dhex qaaday wiilashii Israaiil, hadiyad loo siiyey Rabbiga, si ay ugu adeegaan adeegyada teendhada markhaatifurka. Adiga iyo wiilashaada kula jira waxaad dhawri doontaan wadaadnimada idinka si waafaqsan dhammaan habka meesha allabariga iyo waxa gudaha daaha ku jira, oo waxaad u adeegi doontaan adeegyada hadiyada wadaadnimada idinka, oo shisheeyaha soo dhowaadaa wuu dhiman doonaa.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Haaruun, oo bal eeg, aniga waxaan idin siiyey dhawrida bikirada ka dhammaan waxyaalaha

quduuska ah oo ii loo takhallusey ee ka yimid wiilasha Israaiil. Adiga waxaan iyagaugu siiyey abaal, oo wiilashaada kula jira adiga sharci weligiis ah. Tan ha ahaado idiin ka mid ah waxyaalaha quduuska ah ee la quduusiyey ee qurbaannada, ka dhammaan hadiyadooda, iyo ka dhammaan allabaradooda, iyo ka dhammaan xadgudubkooda, iyo ka dhammaan dembiyadooda, in alla intay ii soo celiyaan ka dhammaan waxyaalaha quduuska ah, adiga iyo wiilashaada ayay ahaan doontaa. Meesha quduuska ah ee waxyaalaha quduuska ah waa inaad ku cuntaan, dhammaan lab wuu cuni doonaa, adiga iyo wiilashaada, quduus bay idiin ahaan doontaa.

Tani waxay idiin noqon doontaa bikoorkii hadiyadooda, oo ka yimaada dhammaan qurbaannada wiilasha Israaiil. Waxaan iyaga siiyay adiga iyo wiilashaada iyo gabdhahaaga oo kula jira, sharci weligiis ah. Qof kasta oo daahir ah oo gurigaaga ku jira ayaa cuni doona.

Dhammaan biqilka kowaad ee saliidda, iyo dhammaan biqilka kowaad ee khamriga, iyo biqilka kowaad ee burka oo iyaga, wax alla wixii ay Rabbiga siiyaan, adiga ayaan ku siiyay. Midhaha ugu horreeya oo dhan ee ku jira dhulkooda, in alla intay Rabbiga u keenaan, adiga ayay noqon doonaan. Qof kasta oo daahir ah oo

gurigaaga ku jira ayaa cuni doona.

Wax kasta oo loo hubeeyey wiilasha Israaiil dhexdooda, adiga kuu ahaan doonaa. Oo dhammaan wax kasta oo maxalka fura ee jidhka oo dhan, in alla intii ay Rabbiga u bixiyaan laga bilaabo dadka ilaa xoolaha, adiga ayuu kuu ahaan doonaa, laakiin madax furasho ayaa lagu madax furan doonaa curadka dadka, oo curadka xoolaha ee aan daahirka ahayn waa inaad madax furataa. Oo madaxfurashadiisa, laga bilaabo bil jir, qiimayntu waa shan sheqel, sida sheqelka quduuska ah oo labaatan obol yahay. Laakiin curadka weylaha iyo curadka idaha iyo curadka riyaha ma aad fursan doonin, quduus bay yihiin. Dhiiggooda waxaad ku shubi doontaa meesha allabariga, baruurta na waxaad bixin doontaa qurbaan ah si ay u noqoto ur udgoon Rabbiga.

Iyo hilibka wuxuu noqon doonaa kaaga, sida sakaarka qurbaanka ruxruxida iyo gacanta midig, wuxuu noqon doonaa kaaga. Dhammaan qurbaanka waxyaalaha quduuska ah, in kasta oo ay wiilasha Israaiil Rabbiga u soocaan, waxaan siiyey adiga iyo wiilashaada iyo gabdhahaaga kula jira, sharci weligiis ah. Axdi cusbo weligiis ah ayay hortii Rabbiga ku tahay, adiga iyo farcankaa kula jira.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Haaruun, dhulkooda dhaxli maysid, oo qayb kuma lahaan doonto dhexdooda, waayo aniga ayaa ah qaybtaada iyo dhaxalkaaga dhexda wiilasha Israaiil.

Oo wiilasha Lewi eeg, waxaan siiyey dhammaan meeltobnaadka Israaiil dhaxal ahaan, beddelka adeegyada iyaga, waxa badan oo ay iyagu ku adeegaan adeeg gudaha taambuugga markhaatifurka. Oo wiilasha Israaiil mar dambe ma ay iman doonaan teendhada markhaatifurashada si ay u qaataan dembi dhimasho keena. Oo Laawiga qudhiisu wuxuu u adeegi doonaa adeegidda teendhada markhaatiga, oo iyagu waxay qaadan doonaan dembiyadooda, sharci weligiis ah tan iyo qarniyadeeda, oo dhexda wiilasha Israaiil ma ay dhaxli doonaan dhaxal. Sababta meeltobnaadyada wiilasha Israaiil ee ay Rabbiga u soocaan oo dhan, qurbaan ahaan, waxaan Laawiyiinta dhaxal ugu siiyay. Sababtaas darteed ayaan ugu sheegay inayan wiilasha Israaiil dhexdooda dhaxal ka heli doonin.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Waxaad la hadli doontaa Laawiyiinta, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga: Haddii aad ka qaadataan wiilashii Israaiil meeltobnaadka aan idiin siiyey iyaga dhaxal ahaan, waa inaad idinka ka soocaan qurbaan Rabbiga, meeltobnaad ka meeltobnaadka. Waxaa idiin la tirin

doonaa qaybahaaga idinka sida hadhuudh goobta tumista iyo qayb macsarada canabka. Sidaas waxaad gooni u dhigi doontaan iyaga, oo idinkuna waxaad ka sooci doontaan dhammaan qurbaannada Rabbiga iyo dhammaan meeltobnaadyada idinka, in alla inta aad ka qaadataan wiilasha Israaiil, oo waxaad iyaga ka siin doontaan qurbaan Rabbiga oo waxaad siin doontaan Haaruun wadaadka. Ka dhammaan hadiyadihiinna waxaad gooni u dhigi doontaan qurbaan Rabbiga, ama ka dhammaan midhaha ugu horreeya waxa quduuska ah oo ka yimaada. Oo waxaad iyaga ku odhan doontaa, markaad ka qaadaan bixinta ugu horraysa, waxaa Laawiyiinta loogu tirin doonaa sida wax ka soo baxay goobta hadhuudhka lagu tumo iyo sida wax ka soo baxay maqaaradda canabka. Waa inaad cuntaan meel kasta idinka iyo qoysaskiinna, sababtoo ah abaalgudkan waa mushahaaradiinna beddelka adeegyadiinna ee Taambuugga Markhaatifurka. Oo dembi kuma heli doontaan iyada dhexdeeda, haddii aad ka qaadaan midhaha ugu horreeya, oo waxyaalaha quduuska ah ee reer binu Israaiil nijaasayn maysaan, si aydaan u dhiman.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Tani waa kala soocidda sharciga, wixii badan ee Rabbigu amray, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israaiil, oo ha qaadaan xaggaaga gaalin cas oo aan iin lahayn, tan aan gudaheeda iin ku jirin, oo aan harqood lagu saarin dusheeda. Oo waxaad siin doontaa iyada Elecasar oo ah wadaadka, oo waxay ku bixi doonaan iyada dibadda xerada, meel nadiif ah, oo waxay ku gowraci doonaan iyada hortiisa. Oo Elecasar wuxuu ka qaadan doonaa dhiiggeeda, oo wuxuu toddoba jeer ku rushayn doonaa horta teendhada markhaatiga dhiiggeeda. Oo waxay gubi doonaan iyada hortiisa, oo maqaarka iyo hilibka iyada iyo dhiigga iyada oo saxarada iyada la jira waa la gubi doonaa. Wadaadku wuxuu qaadan doonaa qoryo kedar ah, geed hyssop ah, iyo casaan, oo waxay ku dhex ridi doonaan gubashadii qaalinta.

Oo wadaadku waa maydhay dhararkiisa, oo wuu ku maydhay jidhkiisa biyo, oo waxyaalahaas ka dib wuxuu geli doonaa xerada, oo wadaadku wuxuu ahaan doonaa mid nijaas ah ilaa fiidka. Oo kii gubanaya iyada wuu maydhsan doonaa dharkiisa, oo wuu maydhsan doonaa jidhkiisa, oo nijaas ah wuu noqon doonaa ilaa fiidka. Oo nin nadiif ahu wuxuu soo ururin doonaa dambaska qaalinta, oo wuxuu ku ridi doonaa meel nadiif ah oo xerada dibaddeeda ah, oo wuxuu u ahaan doonaa ururka reer

binu Israaiil wax lagu ilaaliyo; biyaha rushashka daahirinta weeye. Oo kii soo ururinaya dambaska qaalinka wuu maydhsan doonaa dharkiisa, oo nijaas ahaan doonaa tan iyo fiidka, oo waxay wiilasha Israaiil iyo shisheeyayaasha la deggan u noqon doontaa sharci weligiis ah.

Qofkii taabta meydka nafta dadka oo dhan, nijaas ahaan doonaa toddoba maalmood. Kan wuu nadiifi noqon doonaa maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad, oo nadiif ahaan doonaa. Haddii laakiin aan maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad nadiifi la dhigin, ma nadiif ahaan doono. Dhammaan kan taabta kii dhintay oo ka yimid nafta nin, haddii uu dhinto, oo aan la daahirin, teendhadii Rabbiga wuu nijaaseeyey, oo nafta taas waa la baabbiin doonaa Israaiil, maxaa yeelay biyaha daahirinta lama rushin isaga, nijaas buu yahay, oo weli nijaastiisu way ku jirtaa. Tani waa sharciga: haddii nin ku dhinto guri gudihiisa, qof kasta oo guriga soo gala, iyo wax kasta oo guriga ku jira, nijaas bay noqon doonaan toddoba maalmood. Iyo dhammaan weel furan oo aan xirmo lagu xidhin nijaas bay yihiin. Iyo dhammaan kii taabta wajiga bannaanka nin la dilay ama meyd ama laf aadanaha ama qabri, toddoba maalmood nijaas ahaan doonaa.

Oo qofka nijaasta ah wuxuu ka qaadan doonaa dambaska la

gubay ee daahirinta, oo waxay ku shubi doonaan biyo nool weel gudihisa. Oo wuxuu qaadan doonaa geed hyssop ah, oo wuxuu ku dhex gelin doonaa biyaha nin nadiif ah, oo wuxuu ku rushayn doonaa guriga, iyo weelasha, iyo dadka intii ay halkaas joogaan, iyo kii taabtay lafta aadanaha, ama kii la dilay, ama kii dhintay, ama qabriga. Qofka daahirka ahu wuxuu rushayaa kii aan daahirka ahayn maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad, oo isaga wuu daahirayaa maalinta toddobaad, wuuna dhaqayaa dharkiisa, oo biyuu ku maydhaa, oo aan daahirka ah ayuu ahaan doonaa ilaa fiidka. Iyo nin uu nijaasoobo, oo aan la daahirin, waxaa laga baabbiin doonaa nafta taas ururka dhexdiisa, sababtoo ah waxyaalaha quduuska ah ee Rabbiga ayuu nijaaseeyey, maxaa yeelay biyaha daahirinta looguma rushin isaga, oo nijaas buu yahay. Waxay idiin noqon doontaa sharci daaim, oo kii biyaha daahirinta rusheeyaa wuxuu dhaqan doonaa dhararkiisa, oo kii taabta biyaha daahirinta nijaas buu noqon doonaa ilaa fiidka. Iyo wax kasta oo uu taabto kii aan nadiifka ahayn, nijaas ahaan doonaa, iyo qofka taabta, nijaas ahaan doonaa ilaa fiidka.

Oo waxay yimaadeen wiilashii Israaiil, ururka oo dhan, cidlada Sin, bishii kowaad, oo dadkii wuxuu joogay Kaadeesh, oo Maryan halkaas bay ku dhimatay, oo halkaas bay ku aasnayd. Oo biyo ma jirin ururka, waxayna ku soo urureen Muuse iyo Haaruun. Oo dadkii waxay la cabashadeen Muuse, iyadoo leh, Waxay ahayd inaan dhimanay markii walaalahayo ku burbureen Rabbiga hortiiisa. Oo maxaad ururka Rabbiga ugu keenteen cidladan tan si aad nagu dishaan annaga iyo xoolahayaga? Oo maxaad waxan noogu keenteen annaga Masar, inaanu nimid meeshan sharka ah, meesha aan waxba lagu beeran, oo aan lahayn berde, oo aan lahayn canab, oo aan lahayn rumman, oo aan lahayn biyo la cabbo?

Muuse iyo Haaruun waxay ka yimaadeen shirkii, oo waxay u tageen albaabka teendhada markhaatiga, markaasay wejiga dhulka saareen, oo waxaa iyaga u muuqatay ammaanta Rabbiga. Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Qaado ushada, oo soo ururin ururka adiga iyo Haaruun walaalkaa, oo la hadla dhagaxa hortooda, oo wuxuu siinayaa biyahiisa, oo waxaad iyaga uga soo bixin doontaan biyo dhagaxa, oo waxaad cabsiin doontaan ururka iyo xoolahoodaba. Muuse wuxuu qaatay ushii Rabbiga hortiiisa tiil, sidii Rabbigu amray. Muuse iyo Haaruun waxay ururka ku soo ururiyeen dhagaxa hortiiisa, oo wuxuu ku

yidhi iyaga, i maqla kuwa caasiyiinta ah, miyaanaan dhagaxan ka soo saari doonin biyo idiin? Oo Muuse markuu kor u qaaday gacantiisa, ayuu ushada laba jeer ku dhuftay dhagaxa, markaasaa baxay biyo badan, oo waxaa cabbay ururka iyo xoolahoodii. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun, Idinka ma aydaan i rumaysan inaad iga quduus ka dhigtaan hortooda wiilashii Israaiil, sababtaas darteed idinka ma aydaan gelin doontaan ururkan gudaha dhulka aan iyaga siiyey. Tani waa biyaha Muran, maxaa yeelay wiilashii Israaiil waxaa lagu caayay Rabbiga hortiiisa, wuuna ku quduus noqday dhexdooda.

Oo Muuse wuxuu ergooyiin ka diray Kaadeesh xagga boqorka Edom, isagoo leh, waxan yidhaahdo walaalkaa Israaiil, adigu waad taqaan dhammaan dhibaataada noo timid. Oo awowayaasheen ayaa u degay Masar, oo waxaan degganaan jirnay Masar maalmo badan, oo Masriyiintii way nagu xumaan jireen annaga iyo awowayaasheen. Oo waxaan u qaylinay Rabbiga, markaasuu Rabbigu maqlay codkeenna, oo intuu malaaiig diray ayuu naga soo saaray Masar, oo hadda waxaan joognaa Kaadeesh oo ah magaalo ku taal xuduudkaaga. Waxaan mari doonnaa dhulkaaga, ma mari doonno beeraha dhexdooda, mana mari doonno beeraha canabka dhexdooda, mana cabbi doonno biyo godkaaga ka. Jidka boqorka ayaan mari doonnaa,

ma leexan doonno midig mana bidix, ilaa aan marno xuduudadaada. Oo Edom wuxuu ku yidhi, Ma aad dhex mari doontid aniga dhexdayda, haddii kale dagaal ayaan kugula kulmi doonaa. Oo waxay wiilashii Israaiil ku yidhaahdaan isaga, Agta buurta waynu mari doonnaa, haddii laakiin aan cabno biyahaaga aniga iyo xoolahaygu, waxaan ku siin doonaa qiimo, laakiin arrintu waxba maaha, agta buurta waynu mari doonnaa. Laakiin wuxuu yidhi, Ma aadan mari doonin iyaga, oo Edom ayaa u soo baxay inuu la kulmo isaga dad badan oo culus iyo gacan xoog leh. Oo Edom ma doonaynin inuu Israaiil u oggolaado inay soohdimihiisa dhex maraan, Israaiilna wuu ka leexday. Oo way ka tageen Kaadeesh, oo waxay yimaadeen wiilashii Israaiil, shirkii oo dhan, Buur Xoor.

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun buurta Xoor oo ku taal soohdinta dhulka Edom, isagoo leh, Ha lagu daro Haaruun xagga dadkiisa, waayo ma aydaan gelayaan dhulka aan siiyay wiilashii Israaiil, maxaa yeelay waad iga xanaajiseen biyihii caydii. Qaado Haaruun iyo Elecaasaar oo ah wiilkiisa, oo kor ugu qaad iyaga Buurta Xoor horta ururka oo dhan. Qaad Haaruun khamiiskiisa, oo u geli Elecaasaar wiilkiisa, oo Haaruun markii la daray ha ku dhinto halkaas. Oo Muuse wuxuu sameeyey sidii Rabbigu ugu amray, oo wuxuu isaga kor ugu

qaaday Buurta Xoor, hortooda shirka oo dhan, Wuxuu ka bixiyey Haaruun dharkiisii, wuxuuna u geliyey Elecaasaar oo ahaa wiilkiisii. Haaruun wuxuu ku dhintay dhaladii buurta, Muuse iyo Elecaasaarna way ka soo degeen buurta. Oo shirkii oo dhammu waxay arkeen in Haaruun la siidaayay, oo reer binu Israaiil oo dhammu waxay Haaruun u ooyeen soddon maalmood.

21

Oo wuxuu maqlay boqorkii reer Kancaan oo Caraad ahaa oo degganaa cidlada, in ay reer Israaiil yimaadeen jidka Atariin, markaasuu la dagaallamay reer Israaiil, oo wuxuu ka dhacay maxaabiis. Oo Israaiil wuxuu Rabbiga u baryay baryo, oo wuxuu yidhi, Haddii aad dadkan gacanta ii geliso, waan baabbiin doonaa isaga iyo magaalooyinkiisa. Oo Rabbigu wuxuu maqlay codkii Israaiil, wuxuuna gacanta u geliyey reer Kancaan, wuuna baabbiyey iyaga iyo magaalooyinkoodii, oo meeshaas magaceedii waxay u bixiyeen Inkaaran.

Oo markay ka tageen Hor oo buurta jidka dhinaca Badda Cas, waxay ku wareegeen dhulka Edom, oo waxay murugoodeen dadkii jidka dhexdeeda. Oo dadkii waxay ka hadleen Ilaah iyo

Muuse, iyagoo leh, maxaa tan? Ma waad naga soo bixisay Masar inaad cidlada nagu dishid? Sababtoo ah ma jiro rooti, mana jiro biyo, laakiin naftayadu waxay ka karahsatay rootigan aan waxba tarayn. Oo Rabbigu wuxuu dadka dhexdiisa u soo diray abeesada dilaysa, wayna qaniineen dadka, oo dad badan oo wiilashii Israaiil ah ayaa dhintay. Oo markay dadkii u yimaadeen Muuse, waxay yidhaahdeen, Waannu dembaabnay, waannu ku hadalnay Rabbiga iyo adiga, haddaba Rabbiga u ducee, oo ha ka qaado naga masduulaagii. Muuse wuxuu Rabbiga uga tukaday dadka, markaasaa Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Samayso mas, oo calaamad kor saar, oo waxay noqon doontaa haddii mas nin qaniino, qof kasta oo la qaniinay oo arka wuu noolaan doonaa. Muuse wuxuu sameeyay abeeso naxaas ah, wuxuuna kor calaamad ku taagay. Waxaana dhacday in markii abeeso nin qaniinto, oo uu eego abeesada naxaasta ah, uu noolaado.

Oo wiilashii Israaiil way tageen, oo waxay degeen Oobood. Oo markay ka kaceen Oboth, waxay degeen Achalga oo ka baxsan dhinaca shishe cidlada, taas oo ah wejiga Moab xagga qorraxda soo baxa. Oo halkaas way ka tageen, waxayna degeen dooxadii Sared. Oo halkaas ka tegeen waxay degeen dhanka shishe Arnon oo cidlada ah, kan ka soo baxay soohdimaha reer Amor, waayo Arnon waa soohdinta Mooaab, u dhexaysa Mooaab iyo reer

Amor. Sababtaan waxaa lagu yidhaahdaa buugga, dagaalkii Rabbiga Zahab dab buu qabadsiiyey, iyo durdurradii Arnon. Oo webiyaasha qulqulaya wuxuu u magacaabay in Er lagu dego, waxayna ku darsamaan soohdimaha Mooaab.

Halkaas waxaa jiray ceelkii Rabbigu Muuse ku yidhi, Soo ururi dadka, oo waxaan siin doonaa biyo ay cabbaan. Markaas ayaa Israaiil heesay heesta tan ku saabsan ceelka, Bilaaba isaga, ceel, Saraakiishu way qoday, boqorradii quruumaha ayaa ka soo dhex qoday boqortooyadoodii, markay xukumayeen. Iyo ceelka waxay u kaceen Mantanaein, iyo Mantanaein waxay u kaceen Naaliel, iyo Naaliel waxay u kaceen Bamot, iyo Bamot waxay u kaceen Ianin, taasoo ku taal bannaanka Mooaab, meesha ka soo jeeda meesha la qoday oo u jeeda xagga cidlada.

Oo Muuse wuxuu waayeellada u diray Siixon oo ahaa boqorka Amoriyiinta, erayada nabadeed, isagoo leh, Waxaan mari doonaa dhulkaaga dhexdiisa, jidka ayaan ku socon doonaa, ma leexan doonno xagga beeraha iyo xagga beeraha canabka toona. Ma bixi doono biyo ceelkaaga, jidka boqortooyada ayaan mari doonaa, ilaa aan dhaafno xuduudahaaga. Waxaana Siixon ma siinin reer binu Israaiil inay dhex maraan soohdimihiisa, waxaana Siixon soo ururiyey dadkiisii oo dhan, waxaana u baxay inuu la

dagaallamo reer binu Israaiil cidlada, waxaana yimid Yasaa, waxaana reer binu Israaiil ugu soo safay dagaal. Oo Israaiil wuxuu isaga ku dilay seef, oo waxay la wareegeen dhulkiisa, laga bilaabo Arnoon ilaa Yabboq, ilaa wiilasha Cammoon, sababtoo ah Yaser waa xuduudaha wiilasha Cammoon. Oo Israaiil wuxuu qaatay magaalooyinkan oo dhan, oo Israaiil wuxuu degay dhammaan magaalooyinka reer Amor, Xeshboon gudaheeda, iyo dhammaan magaalooyinka xadka la leh. Waayo Xesboon waa magaalada Siixon oo ahaa boqorka Amoriyadda, oo isagu wuxuu hore ula dagaallamay boqorkii Mooaab, oo waxay qaadeen dhulkiisii oo dhan, laga bilaabo Arocer ilaa Arnoon. Sababtaan tan kuwii halxidhaalaha ku hadli jiray waxay odhan doonaan, Kaalaya Xeseboon, si magaalada Siixon loo dhiso oo loo diyaariyo. Dab baa ka soo baxay Xeseboon, ololna wuxuu ka soo baxay magaalada Siixon, wuxuuna cunay tan iyo Mooaab, wuxuuna liqay tiirarkii Arnoon. Hoog kuu Moab, wuu halligmay dadkii Kamosh. Wiilashoodii waxaa loo dhiibay in la badbaadiyo, gabdhahoodiina maxaabiis ayay u noqdeen boqorkii reer Amorites Siihon. Oo abuurkooda ayaa baabbii doona, Xesboon ilaa Dayboon, oo naagihii weli way sii shiday dab Mooaab dusheeda.

Israaiil wuxuu degay dhammaan magaalooyinka Amoriyiinta.

Oo Muuse wuxuu diray in la basaaso Yaser, wayna qabsadeen iyada iyo tuulooyinkeeda, oo waxay eryeen reer Amor oo halkaas degganaa. Oo markay soo noqdeen, waxay u kaceen jidkii Bashan, oo waxaa u soo baxay Og oo ahaa boqorkii Bashan inuu la kulmo iyaga, iyo dadkiisii oo dhan dagaal ahaan, Edrei. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, ha ka baqin isaga, waayo gacmahaaga ayaan kuu gacangeliyay isaga iyo dadkiisa oo dhan iyo dhulkiisa oo dhan, oo waxaad isaga ku samayn doontaa sida aad ku samaysay Siixon oo ahaa boqorkii reer Amoriyadii, kaasoo degganaa Xeshboon. Wuu garaacay isaga iyo wiilashiisii, iyo dadkiisii oo dhan, ilaa aanay isaga uga taagin qof nool, oo waxay dhaxleen dhulkiisii.

22

Oo wiilashii Israaiil markay tageen waxay degeen galbeedka Mooaab agta Webi Urdun meel u dhow Yerixoo. Oo Balaq ina Sefoor markuu arkay dhammaan wixii Israaiil ku sameeyey reer Amor, Mooaab aad buu ugu baqay dadka sababtoo ah tiro badan ayay ahaayeen, oo Mooaab wuu ka xumaaday wiilasha Israaiil. Oo Mooaab wuxuu ku yidhi goluha odayaasha Midyaan, Hadda ururkan wuxuu leefleefi doonaa dhammaan kuwa

hareeraheenna, sida weylku u leefleefo cagaarka beerta. Baalaaq ina Sefoor oo ahaa boqorka Mooaab wuxuu jiray wakhtigaas. Oo wuxuu ergooyiin u diray Balcaam ina Becoor oo Fetoor joogay, taas oo ku taal webiga dhulka wiilasha dadkiisa, si uu ugu yeedho isaga, isagoo leh, bal eeg, dad baa ka soo baxay Masar, oo bal eeg, waxay dabooleen muuqaalka dhulka, oo wuxuu fadhiyaa meel ii dhow. Oo hadda halkan kaalay oo ii inkaari dadkan, waayo wuu xoog badan yahay kan ama annaga, haddii aan awoodna inaan wax ku dhufanno iyaga, oo aan iyaga ka saaray dhulka, waayo waan ogahay kuwa aad barakaysay, waa la barakeeyey, oo kuwa aad inkaartay, waa la inkaaray. Oo waxay tageen golaha odayaasha Mooaab iyo golaha odayaasha Midyaan, iyagoo faalka gacmahooda ku sita, oo waxay u yimaadeen Balcaam, oo waxay u sheegeen erayadii Baalaaq. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, halkan ku hoydeen habeenka, oo waan idiin jawaabi doonaa waxyaalaha Rabbigu ila hadli doono, oo madaxdii Mooaab way la joogeen Balcaam.

Ilaahna wuxuu u yimid Balcaam, oo wuxuu ku yidhi, Maxay yihiin nimankaan kuwan kula jira? Oo Balaam wuxuu Ilaah ku yidhi, Balak ina Sippor, oo ah boqorka Mowab, ayaa iyaga ii soo diray, isagoo leh, Eeg, dad baa ka soo baxay Masar, oo wuxuu daboolay muuqaalka dhulka, oo isagu wuxuu fadhiyaa isagoo ii

dhow. Hadda kaalay oo ii habaar isaga, haddii aan awoodo inaan wax ku dhufto isaga, oo aan ka eryay doono dhulka. Oo Ilaah wuxuu Balcaam ku yidhi, Iyaga la tegi meyso, dadkana habaari meyso, waayo wuu barakaysan yahay. Oo Balcaam ayaa subaxdii kacay, wuxuuna ku yidhi taliyayaashii Balaag, ku noqda sayidkiinna, Ilaah ima oggolaanayo inaan idinla socdo. Oo taliyayaashii Mooaab way kaceen, wayna u yimaadeen Baalaq, oo waxay yidhaahdeen, Balcaam ma rabo inuu na raaco.

Oo Balaag wuxuu haddana sii daray inuu diro taliyayaal ka badan oo ka sharaf weyn kuwan. Oo waxay u yimaadeen Balcaam, oo waxay ku yidhaahdeen isaga, waxyaalahan wuxuu leeyahay Balaag ina Sefoor, waxaan ku baryayaa adiga ha ka laaban inaad ii timaadid. Si sharaf leh ayaan kuu sharafayn doonaa, oo wax kasta oo aad tidhaahdid ayaan kuu samayn doonaa, oo kaalay oo ii habaari dadkan. Oo Balcaam wuu jawaabay, oo wuxuu ku yidhi taliyayaashii Balaag, haddii Balaag ii siiyo gurigiisa oo buuxo lacag iyo dahab, ma awoodi doono inaan ku xadgudbo erayga Rabbiga Ilaaha, inaan sameeyo wax yar ama wax weyn fikirka kayga. Haddaba idinkuna halkan suga habeenkan, oo waxaan ogaan doonaa waxa Rabbigu ii sii hadli doono. Oo Ilaah baa u yimid Balcaam habeennimadii, oo wuxuu ku yidhi isaga, haddii dadkan yeedhay inay joogaan, kac oo raac

iyaga, laakiin erayga aan kugula hadli doono, kaas waa inaad samaysaa.

Oo Balaam wuxuu subaxdii kacay, dameerka koraystay, oo wuxuu la tegay taliyayaasha Mooaab. Iyo waa cadhooday cadho Ilaah sababtoo ah tegey isaga, iyo kacay farriinqaadaha Ilaaha inuu caayi isaga, iyo isaga fuulay kor dameerka isaga, iyo laba addoommada isaga la isaga. Dameerku wuxuu arkay malaaigtii Ilaah oo jidka ku hor taagnayd, seeftana gacanta ku haysatay, markaasuu dameerku jidka ka leexday oo bannaanka u baxay, kolkaasuu ushiisa ku garaacay dameerka si uu jidka ugu celiyo.

Oo malaaigtii Ilaah waxay ku istaagday qodmooyinkii beeraha canabka, deyro dhinac iyo deyro dhinac, Dameertu markay aragtay malaaigtii Ilaah, waxay isku cidhiidhistay derbiga, oo waxay ku dhuftay cagta Balcaam derbiga, markaasuu sii waday inuu iyada karbaasho.

Oo malaaigta Ilaah ayaa sii socotay, oo intuu tegey ayuu istaagay meel cidhiidhi ah, oo aan suurtoagal ahayn in lagu leexdo midig ama bidix. Oo markii dameerkii arkay farriinbixiyihii Ilaah, ayuu Balcaam ku hoos fadhiistay, markaasaa Balcaam cadhooday, oo ushii ku garaacay dameerkii. Oo Ilaah wuxuu

furay afka dameerka, oo wuxuu Balcaam ku yidhi, maxaan ku sameeyay oo aad saddexaad mar iigu dhufatay tan? Oo wuxuu Balcaam dameerka ku yidhi, Waad igu majaajilootay, oo haddii aan seef gacanta ku lahaan lahaa, horay baan kuu muddi lahaa. Oo waxay dameerku ku yidhi Balcaam, Miyaanan ahayn aniga dameerkaaga aad fuushay tan iyo dhallinyaradaada ilaa maanta? Miyaan weligay sidaas kuugu sameeyey? Isna wuxuu yidhi, Maya. Laakiin Ilaahu wuxuu daahay furay indhaha Balcaam, oo wuxuu arkay farriinqaalkii Rabbiga oo hor istaagay jidka, iyo seeftii la jiidad oo ku jirta gacantiisa, oo intuu foorarsaday ayuu wejigiisa u sujuuday. Oo wuxuu malaaiigtii Ilaah ku tidhi isaga, Maxaad dameerkaaga saddexdii jeer ugu garaacday? Bal eeg, aniga waxaan u soo baxay inaan ku caayi, waayo jidkaagu hortayda ma qummanayn, oo dameerku markuu i arkay ayuu iga leexday saddexdii jeer. Haddii aanay leexan, hadda sidaa darteed adiga runtii waan dilay lahaa, tan laakiin waan badbaadiyay lahaa. Oo Balcaam wuxuu ku yidhi malaaiigtii Rabbiga, Waan dembaabay, waayo ma aan ogeyn inaad jidka igu soo hor joogsatay si aad ila kulantid, oo hadda haddii aadan ku faraxsaneyn, waan soo noqon doonaa. Oo malaaiigtii Ilaah waxay Balcaam ku tidhi, Dadka la tag, laakiin erayga aan kugu sheego, kaas waa inaad dhawrtaa oo aad ku hadashaa. Markaasaa

Balcaam tegey isagoo la socda amiirradii Balaag.

Oo Balaak markuu maqlay in Balaam yimid, wuxuu u baxay inuu la kulmo, wuxuuna tegey magaalada Mooaab, taas oo ku taal xuduudaha Arnoon, taas oo ah qayb ka mid ah xuduudaha. Oo wuxuu Baalaq ku yidhi Balcaam, miyaanan ku soo dirin inaan ku yeedho? Maxaad iigu iman weyday? Runtii ma awoodi maayo inaan ku sharfo? Oo Balcaam wuxuu Balaag ku yidhi, bal eeg hadda waxaan kuu imid, ma awood u leeyahay inaan wax hadlo? Erayga Ilaah afkayga galiyo, kaas ayaan hadli doonaa. Oo Balcaam wuxuu la tegey Balaag, oo waxay yimaadeen magaaloooyinka deegaannada dibadda. Oo Balaag wuxuu allabariyey ido iyo weylal, wuxuuna u diray Balcaam iyo amiirradii la jiray isaga. Oo waxay noqotay subax, oo Balaag wuxuu kaxeeyay Balcaam, wuxuuna kor ugu qaaday tiirka Bacal, oo halkaas wuxuu ka tusay qayb ka mid ah dadka.

23

Waxaa yidhi Balaam Balak, Halkan ii dhis toddoba meelo allabari, oo halkan ii diyaari toddoba weylal iyo toddoba wanan. Balaag wuxuu sameeyey sidii Balcaam u yidhi, wuxuuna meel

allabariga kor saaray weyl iyo wan. Waxaa yidhi Balaam oo Balak u sheegay, Istaag allabarigaaga agtiisa, oo waxaan tegi doonaa haddii Ilaaha ii muuqdo kulanka dhexdiisa, oo erayga uu i tuso waan kuu sheegi doonaa. Markaasaa Balak istaagay allabarigii agtiisa. Oo Balaam wuxuu tegey inuu weydiiyo Ilaaha, wuxuuna tegey si toosan, oo Ilaaha wuxuu u muuqday Balaam, oo wuxuu ku yidhi isaga Balaam, toddobada meelhood allabariga waan diyaariyey, oo waxaan kor ugu bixiyey weyl iyo wan meesha allabariga. Oo Ilaah wuxuu eray ku riday afka Balcaam, markaasuu yidhi, isagoo u jeestay Balaag, Sidaas ayaad u hadli doontaa. Oo wuxuu u leexday xaggiisa, isna wuxuu taagnaa kor qurbaannadiisa la gubo, oo dhammaan madaxdii Mooaab ayaa la jiray isaga, oo ruuxii Ilaah ayaa ku soo degay isaga. Oo wuxuu qaatay masaalkiisii, oo yidhi, Balak oo ah boqorka Moab ayaa Mesopotamia iiga soo yeedhay, buuraha bari, isagoo leh, Kaalay oo Yacquub ii inkaar, oo kaalay oo Israaiil ii habaaray. Maxaan u habaari lahaa kan aan Rabbigu habaarin? Ama maxaan u habaari lahaa kan aan Ilaahu habaarin? Waayo, waxaan isaga ka arki doonaa korka buuraha, oo waxaan isaga ka daawan doonaa kuraha, bal eeg, dadku keligiis ayuu degganaan doonaa, oo quruumaha dhexdooda laguma tirin doono. Yaa kaamiliyey abuurka Yacquub, oo yaa tirin doona qolooyinka

Israaiil? Nafta-yda ha ku dhinto nafaha kuwa xaqa ah
dhexdooda, oo abuurka-yguna ha noqdo sida abuurka kuwaan.

Oo wuxuu Balaag ku yidhi Balcaam, Maxaad ii samaysay?
Waxaan kuugu yeedhay inaad habaartid cadaawayaashayda, oo
bal eeg, barakad baad u ducaysay. Oo wuxuu Balaam ku yidhi
Balak, miyaanan dhawri inaan ku hadlo wixii Ilaah afkayga
galiyo? Oo wuxuu Balaag ku yidhi, Kaalay, weli ila tag meel kale
oo aad halkaas ka arki doontid isaga, laakiin qayb keliya oo isaga
arki doontid, kuwa oo dhan ma arki doontid, oo halkaas iga
habaari isaga.

Wuxuu isaga geeyey beer munaarad oo ku tiil meel sare oo la
qoray, oo halkaas wuxuu ka dhisay toddoba meel allabari,
wuxuuna ku bixiyey weyl iyo wan meeshii allabariga. Oo
Balcaam wuxuu Balaag ku yidhi, Istaag qurbaannadaada
agtooda, aniguse waxaan tegayaa inaan Ilaah wax weydiiyo.
Ilaah wuxuu la kulmay Balcaam, erayna afkiisii buu geliyey, oo
wuxuu ku yidhi, Ku noqo Balaag, oo waxan ku hadli doontaa. Oo
wuxuu u leexday xaggiisa, oo isagu wuxuu taagnaa qurbaankiisa
guban oo dhan, oo dhammaan taliyayaashii Mooaab way la
joogeen, oo Baalaq wuxuu ku yidhi, Maxay Rabbigu ku hadlay?
Oo isagoo masaalkiisii qaatay ayuu yidhi, Kac Balaag, oo maqal,

dhegayso wiilka Sefoor. Ilaah ma aha sida nin uu been sheego, mana aha sida wiil aadane in lagu hanjabiyo. Isaga wuxuu yidhi, miyuusan samayn doonin? Wuu hadli doonaa, oo miyuusan ku sii jiri doonin? Bal eeg, barakada waan qaatay, waan barakayn doonaa, oo ma dib u celin doono. Ma jiri doono hawl adag Yacquub dhexdiisa, mana la arki doono xanuun Israaiil dhexdiisa. Rabbiga Ilaahiisa ah ayaa la jira isaga, waxyaalaha sharafta leh ee taliyayaasha ayaa ku jira isaga. Ilaahii soo bixiyey isaga Masar ka, wuxuu u leeyahay sharaf sida tan geeska oo kale. Ma aha, waayo ma jiro faal Yacquub dhexdiisa, mana jiro wax sii sheegid Israaiil dhexdiisa. Waqti ku habboon ayaa lagu odhan doonaa Yacquub iyo Israaiil, waxay Ilaah samayn doono waa maxay? Bal eeg, dadku wuxuu u kici doonaa sida ilmo libaax, oo wuxuu ugu faani doonaa sida libaax. Ma seexan doono ilaa uu cuno ugaadh, oo uu cabbo dhiigga kuwa dhaawaca ah.

Oo wuxuu Balaq ku yidhi Balcaam, Hana ii habaarin isaga, hana barakayn isaga. Oo Balcaam oo jawaabaya ayaa Balaq ku yidhi, miyaanan kugula hadlin anigoo leh, erayga Ilaah hadlo, kaas ayaan samayn doonaa? Oo wuxuu Balaq ku yidhi Balcaam, kaalay aan ku qaado meel kale, haddii ay Ilaah ka farxiso, oo halkaas iga habaari isaga. Oo Balaq wuxuu Balcaam u kaxeeyay meesha ugu sarraysa Fogoor, taasoo u fidsan xagga cidlada.

Waxaa yidhi Balaam oo uu ku hadlay Balak, Halkan ii dhis toddoba meel oo allabari, oo halkan ii diyaari toddoba weylal iyo toddoba wanan. Oo Balaam wuxuu sameeyey sidii uu Balcaam ugu yidhi, wuxuuna meesha allabariga ku bixiyey weyl iyo wan.

24

Oo Balcaam markuu arkay inay wanaagsan tahay Rabbiga hortiiisa in Israaiil la barakeeyo, kuma uu tegin sidii caadadiisii ahayd inuu faalladii la kulmo, wuuna u jeestay wejigiisa xagga lamadegaanka. Oo Balcaam markuu indhihiisa kor u qaaday, wuxuu arkay Israaiil oo teendhooyay sida qolooyinka, oo waxaa isaga ku soo degay ruuxa Ilaah. Oo wuxuu qaatay masaalkiisii, oo yidhi, waxaa yidhaahda Balcaam ina Becoor, waxaa yidhaahda ninkii runtii wax arka, Wuxuu yidhi isagoo maqlaya erayada xoogga leh, kan aragga Ilaah ku arkay hurdo, iyada oo indhihiisa daboolkooda laga qaaday. Sida ay wanaagsan yihiin guryahaaga Yacquub, teendhooyinkaaga Israaiil, Sida dooxooyinka hadhka bixinaya, iyo sida beero ku yaal webi, iyo sida teendhooyinka uu Rabbigu dhisay, iyo sida gedaha kedar ah agta biyaha. Nin baa ka soo bixi doona iniinidiisa, wuxuuna xukumi doonaa quruumo badan, boqortooyadda Gog way la sarraysiin doontaa,

boqortooyadiisana way kordhi doontaa. Ilaah wuxuu isaga ka soo hagay Masar, sida sharafta geeska hal ah oo kale. Wuxuu cuni doonaa quruumaha cadaawayaashiisa, oo qaybohooda buuran dhuuxa ka nuugi doonaa, oo fallaadhihiisa cadowga ku tooganayaa. Jiifay oo nasaday sida libaax, iyo sida cub, yaa kicin doona isaga? Kuwa ku duceynaya waa la duceeyay, kuwa ku habaareynayase waa la habaaray.

Oo wuxuu Balaq u cadhooday Balacam, wuuna isku dhuftay gacmihiisa, oo Balaq wuxuu ku yidhi Balacam, inaan habaaro cadowgayga ayaan kuugu yeedhay, oo bal eeg, adoo barakeynaya ayaad saddexaad u barakaysay. Hadda sidaas daraaddeed u car[] meeshaada. Waxaan idhi, waan ku sharafayn doonaa, laakiin hadda Rabbigu sharafta ayuu kaa xirmay. Oo wuxuu Balcaam Balaq ku yidhi, miyaanan wargeeyayaashiidii aad ii soo dirtay kula hadlin, anigoo leh, Haddii Balaak ii siiyo gurigiisa oo buuxo lacag iyo dahab, ma awoodi doono inaan ku xadgudbo erayga Rabbiga, si aan aniga qudhaydu u sameeyo wanaag ama shar. Waxaan odhan doonaa waxa Ilaahu yidhaahdo oo dhan. Iyo hadda bal eeg, waxaan u baxayaa meesha kayga. Kaalay, waan kula talin doonaa waxa dadkan samayn doono dadkaaga dhammaadka maalmaha.

Oo intuu qaatay masaalkiisa, ayuu yidhi,

Wuxuu yidhi Balaam ina Beor, wuxuu yidhi ninka runtii wax arka, kan maqlaya erayada Ilaah, kan yaqaan aqoonta ka timid Ilaaha ugu sarreeya, iyo kan arkay riyadda Ilaah hurdo dhexdiisa, oo indhihiisa la qaadey daboolkii. Waan tusi doonaa isaga, laakiin ma aha hadda, waan barakayn doonaa, laakiin ma soo dhowaanayo. Xiddig ayaa ka soo bixi doonta Yacquub, nin ayaa ka kici doona Israaiil, wuxuuna burburin doonaa hogaamiyayaasha Mooaab, wuxuuna dhici doonaa dhammaan wiilasha Seed. Oo Edom wuxuu noqon doonaa dhaxal, oo Esau oo ah cadowgiisa wuxuu noqon doonaa dhaxal, oo Israel wuxuu ku sameeyay xoog. Oo mid baa ka kici doona reer Yacquub, wuxuuna baabbiin doonaa kii magaalada laga soo badbaadiyay. Oo markuu arkay Camaaleq, oo uu qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, Bilowga quruumaha waa Camaaleq, oo farcankoodu wuu baabii doonaa. Oo markuu arkay reer Keeniitka, oo uu soo qaatay masaalkiisa, ayuu yidhi, xoog badan tahay degaankaaga, oo haddii aad buulkaaga dhagax ku dhigto Oo haddii Beor buul khiyaano ah noqdo, Ashuuriyiintu maxaabiis ahaan way ku qaadan doonaan. Oo markuu arkay Og, oo uu qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, Oo oo, yaa noolaan doona, markii Ilaah dhigo waxyaalahan? Oo wuxuu ka bixi doonaa gacanta

Kitiim, waxayna dhibi doonaan Ashuur, waxayna dhibi doonaan Cibraaniyiinta, oo iyaga isku wada qalbi ayay ku halligmi doonaan. Oo Balcaam ayaa kacay oo tegey, isagoo ku noqday meeshiisii, Balaaqna wuu tegey xaggiisa.

25

Oo Israaiil wuxuu degay Shittim, oo dadkii wuu nijaasowday markuu la sinaystay gabdhihii reer Mooaab. Oo waxay ugu yeedheen allabarada sanamyadooda, dadkiina wuxuu cunay allabaradoodii, oo waxay u sujuudeen sanamyadoodii. Oo Israaiil waxay ku dhammaatay Bacal Fecoor, markaasaa Rabbigu aad ugu cadhooday Israaiil. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, qaado dhammaan hogaamiyayaasha dadka, oo tusaale ka dhig iyaga Rabbiga hortiisa qorraxda ka hor, oo waxaa ka noqon doonta cadhadii xanaaqii Rabbiga Israaiil. Oo Muuse wuxuu ku yidhi qabiilooyinka Israaiil, Mid walba ha dilo qofkiisa u dhow ee Bacalfegor ugu biiray. Oo eeg, nin ka mid ah wiilashii Israaiil ayaa yimid oo walaalkiis u keenay naagta reer Midyaan hortooda Muuse iyo hortooda shirka oo dhan ee wiilashii Israaiil, iyagu laakiin way ooyeen agta iridda teendhadii markhaatiga. Oo markuu Fiinexas ina Elecasar oo ahaa ina Haaruun wadaadka

arkay, ayuu ka dhex kacay ururka, oo waran gacanta ku qaatay. Wuxuu galay ka dib ninka reer binu Israaiil gudaha teendhadii, oo wuxuu labadaba ka mudday, ninkii reer binu Israaiil iyo naagtii, isagoo ka dhex mudday maxalkeedii, markaasaa belaayadu ka joogsatay reer binu Israaiil. Kuwii dhintay belaayada waxay ahaayeen afar iyo labaatan kun.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Phinehas ina Eleazar oo ah ina Aaron wadaadka ayaa joojiyey cadhadaydii ka reer binu Israaiil, markuu dhexdooda ugu hinaasay hinaasadayda, oo sidaas daraaddeed ma aan baabbiin reer binu Israaiil hinaasadayda. Sidaas ayaan idhi, eeg aniga waxaan siiyaa isaga axdi nabadeed. Waxay noqon doontaa isaga iyo farcankiisa ka dambeeya axdi wadaadnimo weligeed, maxaa yeelay wuxuu aad ugu xiiseeyay Ilaahiisa, oo wuxuu kafaaragguday wiilashii Israaiil. Magaca ninka reer binu Israaiil ee la dilay oo ay la dishay naagta reer Midiyaan wuxuu ahaa Sambri ina Salmoon, oo ahaa taliyaha guriga qoysaska reer Simecoon. Magaca naagtii Midiyaaniyad ahayd ee la dilay wuxuu ahaa Khasbii, ina Shuur, oo ahaa taliyaha quruunta Ommooth, reerkii qoyska Midiyaan.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal

wiilasha Israaiil, isagoo leh, Cadaawayaal ula noqda
Midiyaaniinta oo weerara. Sababtoo ah iyagu cadaawad bay
idiinku hayaan iyagoo khiyaano ku dhex jira, inta ay idinku
khiyaaneeyan Fogo darteed, iyo Khasbii oo ahayd gabadha
taliyaha Madiyaan oo walaashoodii ahayd, tan la dilay maalintii
dhaawaca Fogo darteed.

26

Oo waxay dhacday daba garaacii, oo Rabbigu wuxuu la hadlay
Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadkii, isagoo leh, Qaado tirada
dhammaan ururka wiilasha Israaiil laga bilaabo labaan sano
jir iyo wixii ka sarreeya sida guryaha awoowayaashooda,
dhammaan mid kasta oo u baxaya inuu dagaalamo gudaha
Israaiil.

Waxaa hadlay Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadka, iyagoo
jooga Caraabood Mooaab oo ku taal Webi Urdun meel u dhow
Yerixo, isagoo leh laga bilaabo labaan sano jir iyo wixii ka
sarreeya, sida Rabbigu ugu amray Muuse, iyo wiilashii Israaiil
kuwii ka soo baxay Masar. Reuben wuxuu ahaa curadka Israel,
wiilashii Reuben waxay ahaayeen Enoch, iyo dadkii Enoch, iyo

Pallu, iyo dadkii Pallu. Dadka Asron ee Asronei, dadka Charmi ee Charmi. Kuwanu waa dadyada Reuben, oo tirakoobkoodii wuxuu ahaa saddex iyo afartan kun iyo toddoba boqol iyo soddon.

Oo wiilashii Fallu waxay ahaayeen Eliyaab. Wiilashii Eliyaab waxay ahaayeen Namuweel, Daataan, iyo Abirown. Kuwanu waxay ahaayeen kuwii loo yeedhay ururka, oo waxay ahaayeen kuwii ku kacay Muuse iyo Haaruun markii ay la joogeen ururka Qorax, intii ay ku jireen kacdoonkii Rabbiga. Oo dhulku markuu afkiisa furay, wuxuu liqay iyaga iyo Korah, dhimashada ururkiisa dhexdiisa, markii dabku cunay kuwii konton iyo laba boqol, oo waxay noqdeen calaamad Laakiin wiilashii Korah ma ay dhiman.

Oo wiilashii Simecoon, dadkii wiilashii Simecoon: Namueeel, dadka Namueeliyiinta; Yaamiin, dadka Yaamiiniyiinta; Yaakiin, dadka Yaakiiniyiinta; Zerah wuxuu lahaa dadkii Zerahite, Saul wuxuu lahaa dadkii Sauli. Kuwan waa dadyada Simeon oo laga soo tiriyay, laba iyo labaatan kun iyo laba boqol.

Wiilashii Yuudah waxay ahaayeen Eer iyo Oonaan, oo Eer iyo Oonaan waxay ku dhinteen dhulka Kanacan. Wiilashii Yahuudah waxay u kala qaybsameen sida qolooyinkoodii: Sheelom, dadkii

reer Sheelom; Feres, dadkii reer Feres; Serax, dadkii reer Serax.
Oo wiilashii Faares waxay noqdeen: Asroon, dadkii reer Asrooni;
Iamun, dadkii reer Iamuuni. Kuwan waa dadyada Yahuudah sida
tirinta iyaga, lix iyo toddobaatan kun iyo shan boqol.

Wiilashii Isaakar sidii ay qolooyinkoodu ahaayeen: Toolaa,
qolada reer Toolaaiitii; Fuuaa, qolada reer Fuuaaiitii, Iasoub iyo
dadkiisa Iasoubi, Samram iyo dadkiisa Samrami. Kuwani waa
dadyowgii Isaakar sida laga soo tiriyaay iyaga, afar iyo lixdan kun
iyo afar boqol.

Wiilashii Sebulun sidii qolooyinkooda, Sered, dadkii
Sereddiyiinta, Allon, dadkii Allonniyiinta, Allel, dadkii
Allelliysiinta. Kuwan waa dadyada Sebulun oo laga soo tiriyaay,
lixdan kun iyo shan boqol.

Wiilashii Gaad sida loo qaybiyaay qolooyinkoodii: Safoon, dadkii
Safooniga; Aggi, dadkii Aggiga; Suuni, dadkii Suuniga, Dadka
Azene, dadka ah Azene, dadka Addi, dadka ah Addi. Arod-ka,
dadka Aroadi; Ariel-ka, dadka Arieli. Kuwanu waa dadyowgii
wiilashii Gaad sida ay tiriyaalkoodii ahayd, afar iyo afartan kun
iyo shan boqol.

Wiilashii Aasher sidii ay qolooyinkoodu ahaayeen: Yaamiin, dadkii Yaamiiniyiinta; Yeesuu, dadkii Yeesuuiyiinta; Bariaa, dadkii Bariaaiyiinta. Dadka Kober, dadka Koberi; dadka Melchiel, dadka Melchieli. Magaca gabadha Aasher waxaa la yidhi Saaray. Kuwanu waa dadyowgii Aasher sida ay tiradeeda ahayd, saddex iyo afartan kun iyo afar boqol.

Wiilashii Yuusuf sidii ay u kala ahaayeen qolooyinkoodii, Manaseh iyo Efrayim.

Wiilashii Manaseh: Makiir, dadkii reer Makiir, oo Makiir wuxuu dhalay Gilecaad; Gilecaad, dadkii reer Gilecaad. Oo kuwani waxay ahaayeen wiilashii Gilead: Ahiezer, oo dadkiisu ahaa reer Ahiezer, iyo Cheleg, oo dadkiisu ahaa reer Cheleg. Dadka Esriel, dadka Esrieli; dadka Shechem, dadka Sychemi. Qoladii Symaer, dadkii reer Symaeri, iyo qoladii Opher, dadkii reer Opheri. Oo Salpaad oo ahaa wiilka Opher, ma uu lahayn wiilal, laakiin gabdho, oo kuwan waa magacyada gabdhaha Salpaad: Mala, iyo Noua, iyo Eglal, iyo Melcha, iyo Thersa. Kuwani waa dadyowgii Manasseh oo laga tiriyeey, laba iyo konton kun iyo toddoba boqol.

Kuwanuna waa wiilashii Efrayim: Suutalaxa iyo qoladii reer Suutalaanka, Tanaax iyo qoladii reer Tanaaxi. Kuwan waa

wiilashii Suutalaah, Ceeden, dadkii reer Ceeden. Kuwanu waa dadyowgii Efrayim sida ay tiradoodu ahayd: laba iyo soddon kun iyo shan boqol. Kuwanu waa dadyowgii wiilashii Yuusuf siday qolooyinkoodu ahaayeen.

Wiilashii Benyaamiin sidii qolooyinkooda, kan Baale, qolada Baali, kan Asubiir, qolada Asubiiri, kan Yaakhiraan, qolada Yaakhiraani.

Sophaan, dadka Sophanes. Wiilashii Bale waxay noqdeen Adar iyo Noeman; Adar wuxuu lahaa dadkii Adari, Noeman wuxuu lahaa dadkii Noemani. Kuwan waa wiilashii Benyaamiin siday qolooyinkoodu ahaayeen, tirinkoodii ahaa shan iyo soddon kun iyo shan boqol.

Oo wiilashii Daan sida qolooyinkoodii, Shuham, dadkii reer Shuham, kuwanu waa qolooyinkii Daan sida qolooyinkoodii. Dhammaan dadka Shuhamites sida tiriskooda, afar iyo lixdan kun iyo afar boqol.

Wiilashii Naftaali siday ugu kala qaybsanaayeen qolooyinkoodii: Asieel, dadkii reer Asieel; Gawni, dadkii reer Gawni. Jeser-ka, dadka Jeseri; Sellem-ka, dadka Sellemi. Kuwan waa dadyowgii

Naftaali sida laga soo tiriyay, afartan kun iyo saddex boqol.

Tani waa tirinta wiilasha Israaiil, lix boqol kun iyo kun iyo toddoba boqol iyo soddon.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Kuwan dhulka waxaa loogu qaybin doonaa si ay ugu dhaxlaan tirada magacyada. Kuwa badan waxaad u kordhin doontaa dhaxalka, kuwa yarna waxaad u dhimi doontaa dhaxalkooda, mid kasta, sida loo tiriyay, waxaa la siin doonaa dhaxalkiisa. Iyada oo qaybo dhaxal ah loo adeegsanayo, dhulka waa la u qaybin doonaa magacyada, sida waafaqsan qabiilooyinka aabbayaashood, wayna dhaxli doonaan. Ka saami waxaad u qaybin doontaa dhaxalkooda inta u dhaxaysa kuwa badan iyo kuwa yar.

Wiilashii Leewi sida waafaqsan qolooyinkoodii: Gershon, dadkii reer Gershon; Qohaad, dadkii reer Qohaad; Meraarii, dadkii reer Meraarii. Kuwan waa dadyada wiilasha Lewi: dadka Lobeni, dadka Xebroon, dadka Qore, iyo dadka Muusi, oo Kaaad wuxuu dhalay Camraam. Magaca naagtiisa wuxuu ahaa Jochebed, oo ahayd gabadha Levi, tii u dhashay kuwan Levi intay Masar joogtay, waxayna u dhashay Amram Haaruun iyo Muuse, iyo Maryan oo ahayd walaashood. Oo Haaruun waxaa u dhashay

Naadaab, iyo Abiihuu, iyo Elecaasaar, iyo Iitaamaar. Waxaa dhintay Nadab iyo Abiud markay Rabbiga hortiisa ku bixiyeen dab qalaad cidladii Siinay. Oo waxay ka noqdeen tirinta iyaga saddex iyo labaatan kun, dhammaan lab ah oo bil jir iyo ka kor, waayo lama tirin dhexda wiilasha Israaiil, sababtoo ah lama siiyo iyaga qayb dhexda wiilasha Israaiil.

Oo tanu waa tirinta Muuse iyo Elecasar oo wadaadka ahaa, kuwaas oo ay tirinayeen wiilasha Israaiil ee Caraabood Mooaab, oo ku yiil Webi Urdun meel u dhow Yerixoo. Oo kuwan dhexdooda ma joogin nin ka mid ah dadkii Muuse iyo Haaruun ay tirinayeen, kuwaasoo wiilashii Israaiil ku tirinayeen cidladii Siinay. Sababtii Rabbigu iyaga ku yiri, dhimasho ayay ku dhiman doonaan lamadegaanka dhexdeeda, oo lama tegin iyaga midkoodna mid, mooyee Kaaleeb ina Yefunneh, iyo Yashuuca ina Nuun.

27

Oo waxaa soo dhowaaday gabdhihii Salpaad ina Opher, ina Galaad, ina Makiir, oo ka mid ahaa dadkii Manaseh, wiilashii Yuusuf, oo magacyadooduna waxay ahaayeen Maala, iyo Noua,

iyo Eglā, iyo Melkha, iyo Thersa, Oo taagnayd hortiiisa Muuse, iyo hortiiisa Elecasar oo ahaa wadaadka, iyo hortooda madaxda, iyo hortii ururka oo dhan oo joogay albaabka teendhada markhaatifurka, waxay yidhaahdeen, Aabbaheen wuxuu ku dhintay lamadegaanka, oo isagu kuma uu jirin dhexda shirkii ururka ee Rabbiga hortiiisa ku ururay shirkii Qorax, waayo wuxuu ku dhintay dembigiisa, oo wiilal uma ay dhalan. Ha la tirtirin magaca aabbaheenna dadkiisa dhexdiisa, waayo wiil uma uu hayn. Na siiya hanti dhexda walaalaha aabbaheenna. Oo Muuse wuxuu xukunkoodii hor keenay Rabbiga.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, Odhan, si sax ah ayay gabdhihii Salpaad u hadleen, hadiyad waxaad siin doontaa iyaga hanti dhaxal ah oo ku dhex jirta walaalaha aabbahood, oo waxaad ku wareejin doontaa qaybtii aabbahood iyaga. Waxaad la hadli doontaa wiilasha Israaiil, leh, nin haddii uu dhinto oo aanu wiil lahayn, waxaad dhaxalkiisa u wareejin doontaan gabadhiisa. Haddii laakiin uusan lahayn gabadh, waxaad dhaxalka siin doontaan walaalkiisa. Haddii laakiin uusan walaalaha lahayn, waxaad dhaxalka siin doontaan walaalka aabbihiis. Haddii laakiin aanay jirin walaalaha aabbihiis, waxaad dhaxalka siin doontaan qofka ugu dhow ee qabiiladiisa, si uu u dhaxlo waxyaalihiisa, oo tanu waxay reer binu Israaiil u noqon

doontaa xaq garsoore, sida Rabbigu Muuse u amray.

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, u kac buurta ka shishaysa Webi Urdun, taas oo ah Buur Nabau, oo arag dhulka Kanacan oo aan siinayo reer binu Israaiil inay dhaxalaan. Oo waxaad arki doontaa iyada, oo waxaa lagu dari doonaa dadkaaga adiga, sida loo daray Haaruun walaalka Buurta Xoor. Sababtoo ah aad ka xadgudubteen eraygayga cidlada Sin dhexdeeda, markii ururku soo horjeeday inaad iga quduusaysaan, ima aydaan quduusayn biyaha agtooda, tanu waa biyaha murankaas ee Kaadeesh oo ku yaal cidlada Sin. Muuse wuxuu Rabbiga ku yidhi, Ha magacaabo Rabbiga Ilaaha ah ee ruuxyada iyo jidhka oo dhan nin u taliya urugan. Kii bixi doona hortood, iyo kii geli doona hortood, iyo kii soo saari doona iyaga, iyo kii soo gelin doona iyaga, oo ururka Rabbigu ma noqon doono sida ido aan adhijir lahayn. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado Yashuuca ina Nuun, nin ruux gudhiisa ku jira, oo gacmahaaga kor saar. Oo waxaad taagi doontaa isaga Elaasaar oo wadaadka ah hortiisa, oo waxaad amar siin doontaa isaga shirka oo dhan hortiisa, oo waxaad amar siin doontaa ku saabsan isaga hortooda. Oo waxaad sharaftaada kor saari doontaa isaga, si ay wiilasha Israaiil ugu addeecaan isaga. Oo wuxuu istaagi doonaa Eleasaar oo wadaadka hortiisa, oo waxay isaga weyddiin doonaan

xukunkii muujinta Rabbiga hortiisa, afkiisa ayay ku bixi doonaan, oo afkiisa ayay ku geli doonaan isaga iyo wiilashii Israaiil oo isku wada qalbi ah, iyo shirkii oo dhan.

Oo Muuse wuxuu sameeyay sidii Rabbigu ugu amray, oo wuxuu qaatay Yashuuca, wuxuuna isaga taagay Elecaasaar wadaadka hortiisa, iyo ururka oo dhan hortiisa, Wuxuu saaray gacmihiisa kor, oo wuxuu aasaasay isaga sida Rabbigu ugu amray Muuse.

28

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Amar wiilasha Israaiil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, adoo leh, hadiyadahayga, hadiyadahayga, qurbaannadayda ee ah ur udgoon, waa inaad dhawrtaan inaad ii bixisaan iidahayga dhexdooda. Oo waxaad iyaga ku odhan doontaa, kuwan waa qurbaannada aad Rabbiga u keeni doontaan, laba wan oo sanad jir ah oo aan iin lahayn maalin kasta, qurbaan la gubo oo joogto ah. Wanka kowaad waad samayn doontaa subaxda, wanka labaadna waad samayn doontaa fiidka.

Waxaad samayn doontaa toban-meelood oofii ah bur fiican oo ah

allabari lagu qasey saliid ah afar-meelood iin. Qurbaan la gubo oo joogto ah, tan ku noqotay buurta Siinay caraf udgoon u ah Rabbiga. Iyo qurbaanka cabniinka ah ee isaga rubuc iin ah ee wanka yar ee kow, meesha quduuska ah waxaad ku shubi doontaa qurbaan cabniin ah oo khamri xoog leh ah Rabbiga. Wankii labaadna waxaad samaysaa xagga fiidka, sida allabarigii iyo sida qurbaanka cabniinkii waxaad u samaysaan ur udgoon Rabbiga. Maalinta Sabtida waxaad keeni doontaan laba wan oo sannad jir ah oo aan iin lahayn, iyo laba meelood oo toban ah oo bur wanaagsan ah oo saliid lagu qasey si ay u noqdaan allabari iyo qurbaan cabniin. Qurbaanka la gubo ee sabtiyada, gudaha sabtiyada, dushooda qurbaanka gubnashada joogtada ah, iyo qurbaanka cabniinka isaga.

Oo bilaha cusub waxaad Rabbiga u keeni doontaan qurbaan la gubo: laba weylal oo dibi ah, iyo wan hal, iyo toddoba baraar oo sanno jir ah oo iin ceyb laaan. Saddex meelood oo toban ah oo bur fiican ah oo lagu qaasay saliid, weylaha keligiis ah, iyo laba meelood oo toban ah oo bur fiican ah oo lagu qaasay saliid, wanka keligiis ah, Toban meelood oo toban ah oo bur wanaagsan oo lagu qaasay saliid, wanka yar ee hal ah, allabari ur udgoon oo qurbaan ah Rabbiga. Qurbaanka cabniin ee iyaga badhkiisa hiin ayuu noqon doonaa weylka keligiis, iyo saddexda meelood hiin

ayuu noqon doonaa wanka keligiis. Iyo afarta meelood hiin ayuu noqon doonaa wanka yar keligiis ee khamriga, tani waa qurbaanka la gubo bil ka bil u gala bilaha sanadka.

Oo orgi ah riyo mid ka mid ah riyaha ku saabsan dembi Rabbiga, kor qurbaanka guban ee joogtada ah la samayn doonaa, iyo qurbaanka cabniinka isaga.

Oo bisha kowaad, maalinta afar iyo tobnaad ee bisha, waa Kormaridda Rabbiga. Maalinta shanaad iyo tobnaad ee bisha tan waxaa ahaan doonta iid, oo toddoba maalmood waa inaad cuntaan rootiga aan khamiirka lahayn. Maalinta kowaad oo loo yeedho quduus ayaa idiin ahaan doonta, oo shaqo kasta oo addoonsi ah ma samayn doontaan. Oo waxaad keeni doontaan qurbaanno la gubo oo qurbaan ah Rabbiga: weylal ka mid ah dibi oo ah laba, wan hal, iyo baraar sano jir oo toddoba ah. Waxay idiin ahaan doonaan kuwo aan iin lahayn. Oo allabarigoodii wuxuu ahaa bur fiican oo saliid lagu qasay, saddex meelood oo tobnaad weyl kasta, iyo laba meelood oo tobnaad wan kasta. Tobnaad tobnaad waxaad u samayn doontaa wanka yar ee ah mid, toddoba wananka yaryar. Iyo orgi ka riyaaha mid ah in lagu kafaaro gareeyo dembigiinna, Ka sokow qurbaanka la gubo ee joogtada ah ee subaxda, kaas oo ah qurbaanka la gubo ee

joogtada ah. Kuwan sida kuwan waxaad samayn doontaan maalinta gudaha toddobada maalmood, hadiyad qurbaan ah oo ur udgoon u ah Rabbiga, kor qurbaanka guban ee joogtada ah waxaad samayn doontaan cabniinkiisa. Maalinta toddobaad oo quduus la yidhaahdo waxay idiin ahaan doontaa mid quduus ah, oo dhammaan shaqada addoonsiga ah kuma samayn doontaan.

Maalinta wax cusub, markaad Rabbiga toddobaadyada allabari cusub u keenaysaan, waxay idiin ahaan doontaa maalin quduus ah oo loo yeedhay, oo dhamaan shaqo addoonsiga ah ma samayn doontaan. Oo waxaad keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah ur caraf u fiican Rabbiga: weylal laba oo xoolaha ka mid ah, wan hal, iyo toddoba baraar oo sano jir ah oo aan iin lahayn.

Qurbaankoodii wuxuu ahaa bur fiican oo saliid lagu qasey, saddex meelood oo toban weylka yar ee keligiis ah, iyo laba meelood oo toban wanka ee keligiis ah. Toban meelood meel walba wanka kasta oo hal ah, toddobada wan. Iyo riyaad ka mid ah riyaha hal ku saabsan dembi, si loogu kafaaro gareeyo idinka, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, Oo allabariga iyaga ii samaysaan doontaan, iyagu aan ceyb lahayn idiin noqon doonaan, iyo qurbaannada cabniin iyaga.

29

Bisha toddobaad, maalinta kowaad ee bisha, waxay idiin ahaan doontaa shir quduus ah, shaqo addoonsi oo dhan ma samayn doontaan, waxay idiin ahaan doontaa maalin calaamad leh. Waxaad samayn doontaan qurbaanno guban oo ur udgoon u ah Rabbiga: weyl hal oo lo ah, wan hal, iyo toddoba baraar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaankoodii wuxuu ahaa bur fiican oo saliid lagu qasey, saddex meelood oo toban weylka yar ee keligiis ah, iyo laba meelood oo toban wanka ee keligiis ah. Toban meelood oo toban ah wanka kasta oo ka mid ah toddobada wan, Iyo orgi ka riyaaha mid ah in lagu kafaaro gareeyo dembigiinna, Marka laga reebo qurbaannada la gubo ee dayaxa cusub, iyo allabariga iyaga, iyo qurbaannada cabniinka iyaga, iyo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, iyo allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga sida fasiraadda iyaga, caraf udgoon u ah Rabbiga.

Maalinta tobnaad ee bisha tan waxay idiin ahaan doontaa maalin quduus ah oo loo yeedho, oo waxaad dhibi doontaan nafihiinna, oo shaqo kasta ma samayn doontaan. Oo waxaad Rabbiga u keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah ur caraf u

fiican, qurbaanno Rabbiga: weyl mid ah oo loda ka mid ah, wan mid ah, iyo toddoba baraar oo sanno jir ah, oo waa inay idiin ahaadaan kuwo aan iin lahayn. Qurbaankoodii wuxuu ahaa bur fiican oo saliid lagu qasey, saddex meelood oo tobnaad weylaha keligiis ah, iyo laba meelood oo tobnaad wanka keligiis ah. Toban meelood meel wanka kasta oo ka mid ah toddobada wan, Iyo orgi mid ah oo riyaha ka mid ah, mid ku saabsan dembi, si loogu kafaaro gudbinayo idinka, marka laga reebo kan ku saabsan dembiga kafaaraggudashada, iyo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, qurbaankiisa, iyo qurbaanka cabniinkiisa sida u dhiganta fasiraadda, caraf udgoon, qurbaan Rabbiga.

Oo maalinta shanaad iyo tobnaad ee bisha toddobaad, waxay idiin ahaan doontaa la yidhaahdo quduus. Dhamaan shaqo addoonnimo ma samayn doontaan, oo waa inaad Rabbiga ugu dabaal degtaan iid toddoba maalmood. Oo waxaad keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah qurbaan ur udgoon Rabbiga, maalinta kowaad saddex iyo toban dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah, oo waxay noqon doonaan kuwo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga waa bur fiican oo lagu qasey saliid, saddex meelood oo tobnaad weylka kasta oo ka mid ah saddex iyo tobanka weyl, iyo laba meelood oo tobnaad wanka kasta oo ka mid ah labada wan, Toban toban wanka kasta oo mid

ah, kor kuwa afar iyo toban wananka ah, Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo loogu talagalay dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga.

Maalinta labaad waxaa la bixiyey laba iyo toban weylal, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaankooda iyo qurbaanka cabniinkooda ee weylaha iyo wananka iyo baraaraha ayaa ahaa sida tiradooda iyo sida fahamkooda. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha mid ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadoodii cabniinka.

Maalinta saddexaad: kow iyo toban dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sano jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaankooda iyo qurbaanka cabniinkooda ee weylaha iyo wananka iyo baraaraha ayaa ahaa sida tiradooda iyo sida fahamkooda. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga.

Maalinta afraad: toban dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga iyo

qurbaannada cabniinka ee iyaga, ee weylaha iyo wananka iyo wananka yaryar, sida tirada iyaga, sida fahamka iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo loogu talagalay dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga.

Maalinta shanaad waxaa la bixiyey sagaal dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo da sannad ah oo aan iin lahayn.

Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee weylaha iyo wananka iyo bararrada, sida tirada iyaga ah, sida fahamka iyaga ah. Iyo orgi ka mid ah riyaha hal ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga.

Maalinta lixaad: dibiyo sideed, wanan laba, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee weylaha iyo wananka iyo bararrada, sida tirada iyaga u dhigantahay, sida fahamka iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo loogu talagalay dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga.

Maalinta toddobaad: weylal toddoba, wanan laba, iyo afar iyo

toban baraar oo sannad jir ah oo aan ceyb lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee loogu bixiyey weylaha iyo wananka iyo wananka yaryar, sida tirada iyaga, sida fahamka iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga. Maalinta siddeedaadna waxay idiin ahaan doontaa shir guntan, oo dhamaan shaqo addoosi ah ku samayn maysaan. Oo waxaad Rabbiga ugu keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah ur udgoon: weyl hal, wan hal, iyo toddoba baraar oo sanno jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee weylaha iyo wanka iyo wananka yaryar, sida tirada iyaga, sida habaynta iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga.

Kuwan waxaad Rabbiga ugu samayn doontaan iidhiinna, marka laga reebo tukashooyinkiinna, iyo ikhtiyaariggiinna, iyo gubashooyinkiinna, iyo allabariggiinna, iyo qurbaannada cabniinkiinna, iyo badbaadadiinna.

Oo Muuse wuxuu kula hadlay wiilashii Israaiil sida waafaqsan wax kasta oo Rabbigu Muuse ku amray. Oo Muuse wuxuu la hadlay madaxda qabiilooyinka wiilasha Israaiil, isagoo leh, Kanu waa erayga uu Rabbigu amray. Nin kasta oo Rabbiga nidar u nidara, ama dhaar ku dhaarta, ama naftiisa ku xidho xidhid, eraygiisa ma nijaasayn doono; wax kasta oo afkiisa ka soo baxay wuu samayn doonaa. Haddii naag nidar u nidarto Rabbiga, ama ay xaddid ku xaddiddo guriga aabbaheed intay dhallinyaro tahay, Haddii aabaha iyada maqlo tukashooyinkeeda iyo xadkeeda kuwa ay ku xaddidday nafteeda, oo aabaha iyada ka aamusan doono, markaas dhammaan tukashooyinkeeda iyo dhammaan xadka kuwa ay ku xaddidday nafteeda way taagnaan doonaan oo way sii jiri doonaan. Haddii laakiin aabbaheedu diiday iyada, maalinta uu maqlo dhammaan tukashooyinkeeda iyo xilalkeeda kuwa ay xaddidday marka laga hadlayo nafteeda, ma taagnaan doonaan, oo Rabbigu wuu nadiifin doonaa iyada, sababtoo ah aabbaheed ayaa diiday.

Haddii laakiin ay noqoto nin, iyo tukashooyinka iyada ay ku jiraan iyada sida kala soocidda bushimaha iyada ee ay xaddidday sida nafta iyada, Haddii ninkeeda maqlo oo uu iska aamusnaado maalinta uu maqlo, markaas dhammaan tukashooyinkeeda iyo xadgudubyadiisa oo ay nafteeda ku xaddidday way istaagi

doonaan. Haddii laakiin ninka iyada uu diido maalinta uu maqlo, dhammaan tukashooyinka iyada iyo xilalka iyada ee ay nafteeda ku xirtay ma sii jiri doonaan, sababtoo ah ninka wuu ka diidey, oo Rabbigu wuu nadiifin doonaa.

Ducada carmalka iyo tii la tuuray, in alla intay nidarto marka laga hadlayo nafteeda, way sii jiri doonaan iyada. Haddii laakiin nidarkeeda uu ku jiro guriga ninka iyada, ama xukunkii ku saabsan nafta iyada oo dhaarta leh, Haddii ninkeeda uu maqlo oo uu ka aamusan yahay, oo uusan diidi, markaas dhammaan tukashooyinkeeda iyo dhammaan waajibadaha ay nafteedii ku dhigtay way istaagi doonaan. Haddii laakiin ninka iyada uu ka qaado maalinta uu maqlo, dhammaan wixii ka baxay bushimaha iyada oo ah tukashooyinkeeda iyo xilalka nafteeda, ma hadhayaan iyada, ninka iyada ayaa ka qaaday, oo Rabbigu wuu daahirin doonaa iyada. Dhammaan salaadda iyo dhammaan dhaarta xidho ee dhaawacida nafta, ninkeeda ayaa u dhisi doonaa, oo ninkeeda ayaa ka saari doonaa. Haddii laakiin isagoo aammusan uu ku aamuso maalintaas maalinta ka dib, wuxuu xaqiijin doonaa dhammaan tukashooyinkeeda iyo xadhkaha saaran iyada wuu xaqiijin doonaa, maxaa yeelay wuxuu ku aamusay maalintii uu maqlay. Haddii laakiin ninkeeda, ka dib maalinta uu maqlay, uu ka saaray ka saaro, wuxuu qaadan

doonaa dembigeeda. Kuwani waa xeerarkii uu Rabbigu ku amray Muuse, kuwaas oo ku saabsan dhexda nin iyo naagtiisa, iyo dhexda aabbe iyo gabadhiisa inta ay dhallinyaro tahay oo ay guriga aabbaheed joogto.

31

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Ka aarsasho aarsashada wiilasha Israaiil Midyaaniinta, oo dabadeedna waxaa lagu dari doonaa dadkaaga. Oo Muuse wuxuu la hadlay dadka, isagoo leh, Hubiysa nimanka idinka, oo saf ugu taaga Rabbiga hortiiisa dhinaca Midyaan, si aarsasho looga soo celiyo Rabbiga Midyaan. Kun qof oo qabiil ka mid ah, kun qof oo qabiil ka mid ah, qabiilooyinka reer binu Israaiil oo dhan ka soo dira si ay u dagaallamaan. Oo waxay ka tiriyeen kumanyaalka Israaiil kun qabiil kasta, laba iyo toban kun oo hubaysan oo dagaal u diyaar ah. Muuse wuxuu diray kun qof oo qabiil kasta ka yimid, kun qof oo qabiil kasta ka yimid oo ay weheliyeen ciidankoodii, iyo Fiinexas oo ahaa wiilkii Elecasar ina Haaruun oo wadaadka ahaa, iyo weelashii quduuska ahaa, iyo turumbooyinkii calaamadaha oo gacmahooda ku jiray.

Oo waxay dagaal ugu saf-taageen Midyan, sida Rabbigu ugu amray Muuse, oo waxay dileen dhammaan labka. Oo boqorradii Midyaan waxay dileen isla markaas kuwii dhaawacmay oo iyaga, iyo Ewiin, iyo Rokon, iyo Suur, iyo Uur, iyo Robok, shantii boqor ee Midyaan, iyo Balcaam ina Becoor waxay ku dileen seef la kuwii dhaawacmay oo iyaga. Waxay dhaceen dumarka Midiyaan, iyo alaabtooda, iyo xoolahoodii, iyo dhammaan hantidoodii, oo xooggoodiina waxay dhaceen. Waxay dab ku gubeen dhammaan magaaloyinkoodii ee degaannadooda ku yiil iyo beerahoodii oo dhan. Oo waxay qaadeen dhacii iyaga oo dhan, iyo boolida iyaga oo dhan, laga bilaabo dad ilaa xoolo. Oo waxay u keeneen Muuse iyo Elecaasaar oo ahaa wadaadka, iyo dhammaan reer binu Israaiil, maxaabiista iyo dhaca iyo boobka, oo waxay keeneen xerada ku tiil Caraabood Mooaab, taasoo ku taal Webi Urdun meel ka soo hor jeedda Yerixoo. Oo waxaa baxay Muuse iyo Elecaasar oo ahaa wadaadka iyo dhammaan madaxdii ururka si ay ula kulmaan iyaga dibadda xerada. Muuse wuxuu u cadhooday madaxda ciidanka, taliyayaasha kumanyada iyo taliyayaasha boqolleyda ee ka soo laabanayay safka dagaalka. Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, Maxaad u badbaadiseen dhammaan dheddigga? Kuwan waayo waxay ahaayeen wiilashii Israaiil sida erayga Balcaam ahaa in la leexiyo

oo la dayro erayga Rabbiga, Fogoor darteed, oo waxaa dhacday belaayo ururka Rabbiga dhexdiisa. Oo hadda dila dhammaan labka ah ee ku jira boolidda oo dhan, iyo dhammaan naagaha garanaysay sariirta nin, dila. Iyo dhammaan dhaca naagaha ee aan la seexan lab, nool u haaya. Oo idinka deganaada xerada dibaddeeda toddoba maalmood, qof kasta oo dilay iyo kii taabtay meydka wuu is-daahirin doonaa maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad, idinka iyo maxaabiistinna. Oo dhar kasta oo daboolaya iyo weel kasta oo saan ah, iyo shaqo kasta oo ka samaysan hargaha riyaha, iyo weel kasta oo alwaax ah waa inaad nadiifisaan.

Waxaa yidhi Elesaar oo ahaa wadaadka, nimankii ciidanka ee ka imanayay dagaalka, Tani waa xeerka sharciga ah ee Rabbigu ku amray Muuse. Marka laga reebo dahabka iyo lacagta, iyo naxaasta, iyo birta, iyo rasaasta, iyo qasdiirta, Wax walba oo dabka dhex mara waa la nadiifin doonaa, laakiin waxaa lagu daahirin doonaa biyaha daahirinta, oo wax kasta oo aan dabka dhex marin biyaha ayuu dhex mari doonaa. Oo maydhaa dharka maalinta toddobaad, oo la nadiifin doontaan, oo waxyaalahaas ka dib xerada geli doontaan.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Qaado wadarta

dhaca maxaabiista laga bilaabo dad ilaa xoolo, adiga iyo Elecasar wadaadka iyo madaxda qolooyinka ururka. Waa inaad dhaca u qaybisaan inta u dhaxaysa dagaalyahannada dagaalka tegay iyo ururka oo dhan. Oo waxaad Rabbiga ugu sooctaan qayb ka mid ah dadka dagaalyahannada ee u baxay dagaalka, hal nafood shan boqol ka mid ah, ka mid ah dadka, iyo ka mid ah xoolaha, iyo ka mid ah dibida, iyo ka mid ah idaha, iyo ka mid ah dameerrada, Oo badhkoodana waxaad ka qaadan doontaan. Oo waxaad Elecasar wadaadka siin doontaan midhaha ugu horreeya Rabbiga. Oo badhkii wiilashii Israaiil waxaad ka qaadan doontaa mid ka konton, ka dadka, iyo ka dibida, iyo ka idaha, iyo ka dameerrada, iyo ka dhammaan xoolaha, oo waxaad siin doontaa reer Laawi kuwa dhawra waardiyada teendhadii Rabbiga.

Oo waxay sameeyeen Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadkii, sidii Rabbigu ugu amray Muuse. Waxay noqotay dheeraadkii dhaca ee ay soo dhaceen nimankii dagaalyahannada, idahuna waxay ahaayeen lix boqol iyo shan iyo toddobaatan kun. Oo dibi ahaa laba iyo toddobaatan kun, Oo dameerro, mid iyo lixdan kun, Iyo nafaha dadka ka mid ah dumarka aan aqoon sariirta nin, dhammaan nafaha, laba iyo soddon kun. Oo waxay noqotay badhkii ama qaybtii kuwa u baxay dagaalka, oo tiradoodu ka mid

ahayd idaha, saddex boqol iyo soddon kun iyo toddoba kun iyo shan boqol. Oo waxay noqotay dhammaadka Rabbiga ee ka yimid idaha, lix boqol iyo toddobaatan iyo shan, Waxaa jiray dibi lix iyo soddon kun ah, oo qaybtii Rabbiga waxay ahayd laba iyo toddobaatan. Dameerradii waxay ahaayeen soddon kun iyo shan boqol, oo wixii Rabbiga loo soocay waxay ahaayeen mid iyo lixdan. Iyo nafaha dadka ahaa lix iyo toban kun, oo dhammaadkooda Rabbiga loo bixiyey laba iyo soddon nafood.

Oo Muuse wuxuu qurbaanka Ilaah ee Rabbiga u dhigay wadaadkii Elecasar, sida Rabbigu Muuse u amray, Ka qayb-badheedka wiilasha Israaiil, kuwaas oo Muuse u qaybiyey raggii dagaallamayaasha. Oo waxay noqotay badhkii ururka idaha, saddex boqol iyo soddon kun iyo toddoba kun iyo shan boqol. Iyo loda, lix iyo soddon kun, Dameerro, soddon kun iyo shan boqol, Iyo nafaha dadka, lix iyo toban kun. Oo Muuse wuxuu ka qaatay qeyb-badhkii wiilashii Israaiil mid ka konton, ka dadka iyo ka xoolaha, oo wuxuu siiyay reer Laawi kuwa ilaaliya ilaalada taambuugga Rabbiga, sida Rabbigu Muuse u amray.

Oo waxay u yimaadeen Muuse dhammaan kuwii loo magacaabay qeybaha kumanyada ee ciidanka, taliyayaasha kumanyada iyo taliyayaasha boqollada, Oo waxay ku

yidhaaheen Muuse, Addoommadaadu waxay heleen tirada nimanka dagaalyahannada ee naga dhexeeya, oo mid ka mid ah iyaga ma maqna. Oo waxaan Rabbiga u bixinnay hadiyadda, nin kasta wuxuu helay weel dahab ah, dugaagad, qoriga lugta, kaatun, dugaagad gacanta, iyo silsilad qoorta, si kafaaraggud noogu la sameeyo Rabbiga hortiisa. Oo waxaa qaatay Muuse iyo Elecasar oo wadaadka ahaa dahabkii ka iyaga, dhammaan weelashii la sameeyay. Oo waxay noqotay dhammaan dahabkii qurbaanka ahaa oo ay u qaadeen Rabbiga, lix iyo toban kun iyo toddoba boqol iyo konton sheqel, oo ka yimid taliyayaashii kumanyada iyo taliyayaashii boqollada. Nimankii dagaalyahannada ahaa mid walba wuxuu dhacay isaga qudhiisa. Oo waxaa dahabkii ka qaatay taliyayaashii kumanyada iyo taliyayaashii boqolleyda Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadkii, waxayna keeneen teendhadii markhaatiga gudaheeda, si ay xusuus ugu ahaato reer binu Israaiil Rabbiga hortiisa.

32

Xoolaha tiradoodu way badnayd wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad, tiro aad iyo aad u badan, oo waxay arkeen dhulkii Yaser iyo dhulkii Gilecaad, oo meeshaasu waxay ahayd meel xoolo

loogu habboon yahay. Oo wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad ayaa soo dhowaaday, waxayna la hadleen Muuse iyo Elecaasaar oo ahaa wadaadka iyo taliyayaasha shirka, iyagoo leh, Ataroth, iyo Daibon, iyo Jazer, iyo Nimrah, iyo Heshbon, iyo Elealeh, iyo Sebama, iyo Nebo, iyo Baian, Dhulka uu ahaa wuxuu dhiibay Rabbigu hortooda wiilasha Israaiil dhul xoolo-dhaqato ah weeye, oo addoommadaaduna xoolo leeyihiin. Oo waxay yidhaahdeen, haddii aynu raalli kaa helnay hortaada, dhulkan ha la siiyo addoommadaada hanti ahaan, oo ha naga gudbin Webi Urdun.

Muuse wuxuu ku yidhi wiilashii Gaad iyo wiilashii Ruubeen, Walaalihiin dagaal bay tagayaan, idinkuse halkaas miyaad fadhiisan doontaan? Iyo maxaad u qalloocisaan maskaxda wiilasha Israaiil inayan gudbin dhulka Rabbigu siinayo iyaga? Miyaanay aabayaashiinnu sidaas samayn markii aan iyaga ka diray Kaadeesh Barneeca inay dhulka fahmaan? Waxay u kaceen dooxadii canabka, oo waxay baadheen dhulkii, oo waxay leexiyeen qalbigii wiilashii Israaiil, si aysan u gelin dhulkii uu Rabbigu siiyey iyaga. Rabbiga aad buu ugu cadhooday maalintaas, wuuna dhaartay, isagoo leh, Haddii ay arki doonaan dadkan nimanka kuwan ee ka soo baxay Masar oo jiray labaatan sano iyo ka sii weyn, kuwa yaqaana wanaagga iyo sharka, dhulka aan ugu dhaartay Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub, waayo ma ay

raacin iga daba.

miyaanay Kaaleeb ina Yefunneh oo la soocay, iyo Yashuuca ina Nuun, waayo waxay raaceen Rabbiga. Oo Rabbigu aad buu ugu cadhooday reer binu Israaiil, wuxuuna ku kala firdhiyey cidlada afartan sannadood, ilaa la baabbiyey jiilkii oo dhan, kuwii sharka ku samayn jiray Rabbiga hortiisa. Bal eega, waxaad kacteen meeshii awowayaashiin, burburka dadka dembilayaasha ah, si aad weli ugu sii kordhisaan cadhadii cadhada Rabbiga ku kor Israaiil. Sababta aad ka noqon doontaan isaga inaad sii kordhisaan inaad ka tagaan isaga cidlada dhexdeeda, oo aad sharci ku xadgudbi doontaan ururka dhan.

Oo waxay u yimaadeen isaga, oo waxay yidhaahdeen, Xerooyin ido ayaan halkan ugu dhisi doonnaa xoolahayaga, iyo magaalooyin alaabteenna. Oo annaga ayaa ishubnay oo noqonay ilaalin hore wiilasha Israaiil, ilaa aynu keenno iyaga gudaha meeshooda, oo alaabteenna ayaa degganaan doonta magaalooyin deyrnayd sababta dadka deggan dhulka. Ma noqon mayno guryahayaga ilaa la qaybiyo wiilasha Israaiil, mid kasta dhaxalkiisa. Oo mar dambe ma dhaxli doonno wax ka mid ah kuwaas oo ka yimaada dhinaca shisheeyaha Webi Urdun iyo meesha ka shisheysa, sababtoo ah waxaan helnay qaybimahaygii

dhinaca shisheeyaha Webi Urdun xagga bari.

Oo Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, haddii aad samaysaan sida eraygan, haddii aad Rabbiga hortiisa ugu hubaysataan dagaal, Waxaana dhaadhici doona ninkiinna hubaysan oo dhan Webi Urdun hortiisa Rabbiga, ilaa la baabbiyo cadowgiisa wejiga hortiisa. Oo dhulka la gacan saaro Rabbiga hortiisa, oo dabadeed aad soo noqotaan, oo aad eed laaan ku ahaataan Rabbiga hortiisa iyo Israaiil hortiisa, oo dhulkan idiin noqon doono hanti Rabbiga hortiisa. Haddii aydaan sidaas samayn, Rabbiga hortiisa ayaad ku dembaabi doontaan, oo dembiginna waad ogaan doontaan marka sharka idin qabto. Waxaad dhisan doontaan magaalooyin u ah alaabtiinna iyo xerooyin u ah xoolihiinna, oo wixii afkiinna ka soo baxay waad samayn doontaan.

Oo waxay yidhi wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad xagga Muuse, iyagoo leh: addoommadaadu way samayn doonaan sida Rabbiga kayaga uu amar bixiyo. Alaabteenna, naagaheenna, iyo dhammaan xoolaha keenna waxay joogayaan magaalooyinka Gilead. Laakiin addoommadaada oo dhan waxay dhaafi doonaan iyagoo hubaysan oo safaysan Rabbiga hortiisa dhanka dagaalka, sida sayidku yidhaahdo.

Muuse wuxuu iyaga u abaabulay Elecasar oo ahaa wadaadka, iyo Yashuuca ina Nuun, iyo madaxda qolooyinka qabiilooyinka Israaiil. Oo Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, haddii wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad ay Webi Urdun idinla gudbaan, oo dhammaantood hubaysan oo dagaal u socda Rabbiga hortiisa, oo aad dhulka idinka horreeya xukuntaan, markaas waxaad iyaga siinaysaan dhulka Gilecaad inay hantiyaan. Haddii laakiin aanay iyagu hubaysan idiinla gudbin dagaalka Rabbiga hortiisa, waxaad gudbinaysaan alaabtooda iyo naagahooda iyo xoolahooda idinka hor dhulka Kanaaan, oo waxay idinla wada dhaxli doonaan dhulka Kanaaan. Oo waxay jawaabeen wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyagoo leh, Wax alla wixii Rabbigu ku yidhaahdo addoommada, sidaas ayaan yeeli doonnaa annaga. Waxaan ka gudbi doonaa anagoo hubaysan hortiisa Rabbiga, dhulka Kanacan gudhiisa, oo waxaad ina siin doontaan hantida naga dhexaysa dhinaca shishe ee Webi Urdun.

Oo Muuse wuxuu siiyey wiilashii Gaad, iyo wiilashii Ruubeen, iyo badhkii qabiilka Manaseh oo ahaa wiilashii Yuusuf, boqortooyadii Siixon oo boqorka Amoriyiinta ahaa, iyo boqortooyadii Coog oo boqorka Baashaan ahaa, dhulkii iyo magaaloooyinkii iyo soohdinteeda, magaaloooyinkii dhulka ku wareegsanaa. Wiilashii Gaad waxay dhiseen Daiboon, iyo

Ataroot, iyo Aroeer, iyo Sofar, iyo Jaser, oo kor u qaadeen iyaga, iyo Namram, iyo Baitharan, magaalooyin deyr ah, iyo xerooyin idaha. Wiilashii Ruubeen waxay dhiseen Xesboon, iyo Elecaale, iyo Qiryaaatayim. Iyo Beelmeon oo ku wareegsan, iyo Sebama, oo waxay magaalooyinkii ay dhiseen ugu bixiyeen magacyadoodii. Oo wuxuu tegey wiilkii Makiir oo ahaa wiilkii Manaseh xagga Gilcaad, wuuna qabsaday, wuuna baabbiyey reer Amor ee dhex degganaa. Muuse wuxuu dhulka Gilcaad siiyey Maakiir ina Manaseh, wuuna halkaas degay. Oo Jair oo ahaa reer Manasseh ayaa tegey, oo wuxuu qaatay tuulooyinkoodii, oo wuxuu u bixiyey tuulooyinkii Jair. Oo Nabau wuxuu tegey, wuxuuna qabsaday Kacaad iyo tuulooyinkeeda, wuxuuna ugu bixiyey magiciisa Nabod.

33

Oo kuwanu waa meelaha joogsashada wiilashii Israaiil, sidii ay uga baxeen dhulkii Masar iyagoo leh xoogooda, gacantii Muuse iyo Haaruun. Muuse wuxuu qoray bixitaannadoodii iyo meelahoodii ay joogsadeen sababta erayga Rabbiga, oo kuwanu waa meelaha safarkoodii. Waxay ka tageen Rameses bisha kowaad, maalinta shan iyo tobnaad ee bisha kowaad. Maalinta

ku xigtay Kormaridda ayay wiilashii Israaiil ku baxeen gacan sare oo ay arkeen dhammaan Masriyiintii. Masaaridu waxay aasayeen dhammaan kuwoodii dhintay oo Rabbigu dilay, kuwaas oo ahaa curadkii oo dhan ee dalka Masar, oo Rabbigu wuxuu ka aargoosaday ilaahyadoodii. Oo wiilashii Israaiil markay ka baxeen Ramesee, waxay degeen Sukod. Oo markay ka tageen Sukod, waxay degeen Buutaan, taas oo ah qayb ka mid ah cidlada. Oo way ka tageen Buthan, waxayna degeen afka Eiroth, kaasoo ah meel ka soo horjeedda Beelsephon, waxayna degeen meel ka soo horjeedda Magdolou. Oo waxay ka tageen meel ka soo horjeedda Eiroth, oo waxay ka gudbeen badda dhexdeeda oo waxay galeen cidlada, oo waxay cidlada dhex mareen saddex maalmood, oo waxay degeen Pikriais. Oo waxay ka guureen Biyaha Qadhaadhka, oo waxay yimaadeen Eelim, oo Eelim waxaa ku yiil laba iyo toban ilo biyo ah, iyo toddobaatan jirid oo geedaha timirta ah, oo halkaas ayay degeen biyaha agtiisa. Oo waxay ka guureen Eelim, wayna degeen Badda Cas agteeda. Wayna ka guureen Badda Cas, oo waxay degeen cidlada Sin.

Oo waxay ka tageen lamadegaanka Sin, wayna degeen Rafaka. Oo waxay ka tageen Rafaka, wayna degeen Ayluus. Waxay ka guureen Ailous, oo waxay degeen Raphidin, laakiin halkaas ma jirin biyo ay dadku cabban. Oo waxay ka tageen Rafidiin,

waxayna degeen cidlada Siinaa. Oo waxay ka tageen lamadegaanka Siinaa, waxayna degeen qabuuraha rabitaanka. Oo waxay ka guureen xabaalihii damaca, oo waxay degeen Aserod. Oo way ka tageen Aserot, waxayna degeen Ratamaa.

Oo waxay ka tageen Rathamah, waxayna degeen Remmon Phares. Oo waxay ka tageen Remmon Phares, waxayna degeen Lebona. Oo waxay ka tageen Lebona, wayna degeen Rissan. Oo iyagu waxay ka tageen Rissan, oo waxay degeen Makellath. Oo way ka tageen Makellath, wayna degeen Shapher. Oo waxay ka guureen Shapher, wayna degeen Charadath. Oo waxay ka tageen Xaradaad, wayna degeen Makeelood. Oo waxay ka tageen Makeloth, wayna degeen Kataath. Oo waxay ka tageen Kataath, wayna degeen Taraath. Oo waxay ka tageen Tarath, wayna degeen Mathekka. Oo waxay ka tageen Mathekka, oo waxay degeen Selmonah. Oo way ka tageen Selmona, oo waxay degeen Masuuruud. Oo waxay ka guureen Masuuruud, oo waxay degeen Banaayaa. Oo waxay ka tageen Banaiah, waxayna degeen buurta Gadgad.

Oo waxay ka tageen buurta Gadgad, oo waxay degeen Etebatha. Oo waxay ka guureen Etebatha, waxayna degeen Ebronah. Oo way ka tageen Ebronah, waxayna degeen Ezion Geber. Wayna ka

tageen Ezion Gaber, oo waxay degeen lamadegaanka Sin, wayna ka tageen lamadegaanka Sin, oo waxay degeen lamadegaanka Paran, taasoo ah Kadesh. Oo waxay ka tageen Kaadeesh, oo waxay degeen Buur Xuur oo u dhow dhulka Edom.

Oo Haaruun oo ahaa wadaadkii ayaa u kacay amarkii Rabbiga aawadiis, wuxuuna ku dhintay halkaas sanaddii afaraatanaad ee bixiddii wiilashii Israaiil ka dhulkii Masar, bishii shanaad, maalintii kowaad ee bishii. Oo Haaruun wuxuu ahaa saddex iyo labaatan iyo boqol sannadood markii uu ku dhintay Buurta Xoor. Boqorkii reer Kancaan oo Caraad la odhan jiray, oo degganaa dhulka Kancaan, ayaa maqlay markii wiilashii Israaiil soo galeyeen, Waxay ka tageen Buur Xur, waxayna degeen Selmona. Oo waxay ka guureen Selmona, wayna degeen Phinon. Oo waxay ka tageen Fiinoo, oo waxay degeen Oobood.

Oo way ka tageen Oboth, waxayna degeen Ai oo ku taal dhanka shishe ee soohdimaha Moab. Wayna ka tageen Ai, oo waxay degeen Dibon Gad. Oo waxay ka tageen Daibon Gaad, waxayna degeen Gelmon Deblathaim. Oo waxay ka tageen Gelmon Deblathaim, oo waxay degeen buuraha Abarim, Nabau ka soo hor jeeda. Oo waxay ka guureen buuraha Abarim, waxayna degeen galbeedka Mooaab, Webi Urdun agtiisa meel ku taal

Yerixoo horteeda. Oo waxay degeen dhinaca Webi Urdun inta u dhexeysa Aesimod, ilaa Belsa ee ah xagga galbeedka Mooaab.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse dhanka galbeed ee Mooaab agta Webi Urdun meel u dhow Yerixo, isagoo leh, La hadal wiilasha Israaiil, oo waxaad ku dhihi doontaa iyaga, idinka waxaad ka gudbaysaan Webi Urdun oo gelaystaan dhulka Kancaan. Oo waxaad baabbiin doontaan dhammaan dadka deggan dhulka hortiinna, oo waxaad ka saari doontaan meelaha ay wax ka fiirinayaan, oo dhammaan sanamyadooda la shubay waxaad baabbiin doontaan, oo dhammaan tiirarkoodana waxaad ka saari doontaan. Oo waxaad baabbiin doontaan dhammaan kuwa deggan dhulka, oo waxaad degganaan doontaan gudahiisa, waayo idinka waxaan idiin siiyey dhulkooda saami ahaan. Oo waxaad dhaxli doontaan dhulkooda saami ahaan sida qabiilooyinkiinna, kuwa badan waxaad korodhsaan hantidooda, oo kuwa yar waxaad yaraynaysaan hantidooda, meeshii magiciisu ka soo baxo, halkaas ayuu noqon doonaa, oo waxaad dhaxli doontaan sida qabiilooyinka awoowayaashiinna. Haddii laakiin aydaan baabbiin kuwa deggan dhulka hortiinna, kuwa aad ka tagto iyaga waxay noqon doonaan qodxan indhihiinna gudahood iyo fallaadhooyin dhinacyadiinna gudahood, oo way idiin cadaawaysan doonaan dhulka aad

deganaanaysaan. Oo waxay noqon doontaa sida ay goaansadeen inay iyaga ku sameeyaan, sidaas oo kale ayaan idinka ku samayn doonaa.

34

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, Amar wiilasha Israaiil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, idinka waxaad gelayaan dhulka Kanaan, tanu waxay idiin noqon doontaa dhaxal, dhulka Kanaan iyo xadduudahiisa. Waxaa idiin noqon doonta dhinaca koonfureed laga bilaabo cidlada Sin ilaa soo xigta Edom, oo waxaa idiin noqon doonta xuduudaha koonfureed laga bilaabo qayb ka mid ah Badda Cusbada ee xagga bari. Oo xuduuduhu waxay idinka wareegi doonaan Koonfurta xagga kor u kaca Akabin, oo waxay mari doonaan Ennak, oo bixitaanku wuxuu ahaan doonaa xagga Koonfurta Kadesh Barnea, oo waxay u bixi doonaan degmada Arad, oo waxay mari doonaan Asemona. Oo waxay ku wareeji doontaa soohdimaha laga bilaabo Asemona ilaa durdurka Masar, oo bixitaanku wuxuu noqon doonaa badda. Oo xadka badda wuxuu idiin ahaan doonaa badda weyn oo xad dhigi doonta, tanu waxay idiin ahaan doontaa xadka badda.

Oo tanu waxay idiin noqon doontaa xuduudaha xagga woqooyi, laga bilaabo badda weyn waxaad qiyaasi doontaan idinka iyo iyaga ilaa buurta. Oo buurta ka bixi, buurta waxaad ugu qiyaasi doontaan iyaga markay galayaan Xamaad, oo bixitaankiisu wuxuu noqon doonaa xuduudaha Saradaak. Oo xadka wuxuu bixi doonaa Dephrona, oo bixitaankiisu wuxuu noqon doonaa Arsenain, tanu waxay idiin noqon doontaa xadka Woqooyiga. Oo xuduudaha wuxuu ka soo degi doonaa Sephephamar iyo Bela ee bari ku yaal ilaha, oo xuduudaha wuxuu ku soo degi doonaa Bela oo ku taal dhabarka badda Chinnereth ee bari. Oo xuduudaha wuxuu hoos ugu dhici doonaa Sephamar iyo Bela xagga bari ee ilaha, oo xuduudaha wuxuu hoos ugu dhici doonaa Bela xagga dhabarka badda Chinnereth ee bari. Oo soohdimaha waxay u dhaadhici doonaan xagga Webi Urdun, oo makhrajku wuxuu noqon doonaa badda cusbada leh. Tanu waxay idiin noqon doontaa dhulka iyo soohdimahiisa hareeraheeda.

Oo Muuse wuxuu amray wiilashii Israaiil, isagoo leh, kanu waa dhulka aad dhaxli doontaan iyaga saami ahaan, sida Rabbigu amray in loo siiyo sagaalka qabiilooyinka iyo badhkii qabiilka Manaseh. Sababtoo ah qabiilka wiilashii Ruubeen, iyo qabiilka wiilashii Gaad sidii guryaha qoysaska awoowayaashood, iyo badhkii qabiilka Manaseh ayaa helay qaybiyadoodii. Laba

qabiilooyinka iyo badhkii qabiiladii waxay qaadeen hantidooda shishadii Webi Urdun marka loo eego Yerixoo, laga bilaabo Koonfurta xagga bari.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, Kuwani waa magacyada ragga kuwaas oo idiin dhaxli doona dhulka: Elecasar oo ah wadaadka iyo Yashuua ina Nuun. Waxaad qabiil kasta ka qaadan doontaan hogaamiye hal ah si uu dhulka idiinku dhaxalsiyo.

Oo kuwan waa magacyada ragga qabiiladda Yahuudah, Kaaleb ina Yefunneh. Qabiiladii Simecoon, Salaamiil ina Semiyuud. Qabilka Benyaamiin, Eldaad ina Xasloon. Qabiilka Dan, taliyihii wuxuu ahaa Bakchiir ina Egli. Wiilashii Yuusuf, qabiilka wiilashii Manaseh, taliyihii wuxuu ahaa Aniiil ina Suufi. Qabilka wiilasha Efrayim, taliyaha Kamuueel ina Sabathan. Qabilka Sebulun, taliyaha Elisafaan ina Farnaakh. Ka qabiilka wiilasha Isaakar waxaa taliyaha ahaa Faltiyeel ina Usaa. Qabiiladda wiilasha Asher, taliyihii Achior ina Salami. Qabilka Naftali, taliyihii Fadaael ina Yamyuud.

Kuwan ayaa Rabbigu ku amray inay u qaybiyaan wiilasha Israaiil dhulka Kanaan.

Oo Rabbigu wuxuu kula hadlay Muuse galbeedka Mooaab agta Webi Urdun meel u dhow Yerixo, isagoo leh, Amar wiilasha Israaiil, oo waxay Laawiyiinta siin doonaan magaalooyin ay degaan oo ka mid ah qaybaha hantida dhaxalka iyaga, iyo agagaarka magaalooyinka ku wareegsan iyaga waxay siin doonaan Laawiyiinta. Magaalooyinku waxay iyaga u noqon doonaan in ay degaan, xeryahooduna waxay u noqon doonaan xoolaha iyo dhammaan xayawaanka afarta-lugta leh ee iyaga. Iyo dhulka ku xeeran magaalooyinka aad siin doontaan reer Laawi, laga bilaabo derbiga magaalada iyo dibadda laba kun dhudhun wareegsan. Waxaad qiyaasi doontaa dibadda magaalada dhinaca xagga bari laba kun dhudhun, dhinaca xagga Koonfurta laba kun dhudhun, dhinaca xagga badda laba kun dhudhun, dhinaca xagga Woqooyi laba kun dhudhun, magaaladuna waxay dhexda ku ahaan doontaa idiin, iyo soohdimaha magaalooyinka. Oo magaalooyinka waxaad siin doontaan reer Laawi, lixda magaalooyinka magangalka oo aad siin doontaan in uu qofka dilay u cararo halkaas, oo kuwaas waxaad ku darsaan afartan iyo laba magaalo. Dhammaan magaalooyinka waxaad Laawiyiinta siinaysaan afartan iyo

siddeed magaalooyin, kuwan iyo xaafadahooda. Oo magaalooyinka aad siin doontaan hantida wiilasha Israaiil, kuwa badan waa inay badan siiyaan, kuwa yarna waa inay yar siiyaan. Mid kastaa sida dhaxalkiisa uu dhaxli doono, waa inuu magaalooyinkiisa ka siiyaa reer Laawi.

Rabbiguna wuxuu la hadlay Muuse, oo ku yidhi, La hadal wiilasha Israaiil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, idinka waxaad ka gudbaysaan Webi Urdun oo gelaysaan dhulka Kancaan. Oo waxaad idiin iyaga soocaysaan magaalooyin, meelo magangalyo ah ayay idiin noqon doonaan in uu halkaas u cararo gacankudhiiglaha, mid kasta oo dilay qof si aan ula kac ahayn. Oo magaalooyinku waxay idiin noqon doonaan meelo magangalyo aad kaga carartaan aargudaha dhiigga, oo gacankudhiigluhu ma dhiman doono ilaa uu istaago shirka hortiisa si loo xukumo. Oo magaalooyinka aad siinaysaan ee lixda ah, magangalyo ayay idiin noqon doonaan. Magaalooyinka saddexda waxaad siinaysaan shisheeyaha Webi Urdun, iyo magaalooyinka saddexda waxaad siinaysaan dhulka Kancaan.

Magangalyo ahaan doonta wiilasha Israaiil, iyo shisheeyaha, iyo qariibka kan dhexdiinna ku jira, noqon doonaan magaalooyinkan kuwan magangalyo ahaan, in lagu cararo

halkaas qof kasta oo dilaya naf si aan ula kac ahayn.

Haddii laakiin uu weel bir ah ku dhufto isaga, oo uu dhinto, waa diloode, diloode dhimasho ha lagu dilo. Haddii laakiin qof dhagax gacanta ku jiro oo uu ku dhiman karo, qof kale ku dhufto, oo uu dhinto, dilaa weeye, dhimasho ha lagu dilaa dilaa. Haddii laakiin uu qof ku dhufto qof kale weel alwaax ah oo gacanta ku jira oo uu ku dhiman karo, oo uu dhinto, wuxuu yahay dilaa, oo dilaa waa in dhimashada lagu dilaa.

Kan aargoosanaya dhiigga ayaa dili doona gacankudhiiglaha marka uu la kulmo; isagu wuu dili doonaa. Haddii laakiin cadaawad darteed uu riixo, oo uu wax kasta oo gaadmo ah ku tuuro, oo uu dhinto, Ama haddii cadho darteed gacantiisa ku dhuftay oo uu dhinto, dhimasho ha lagu dilo kii dhuftay, waayo wuxuu yahay dil, dhimasho ha lagu dilo dilaha. Aarsadaha dhiigga wuxuu dili doonaa dilihii marka uu la kulmo.

Haddii laakiin si lama filaan ah, oo aan ahayn nacayb aawadiis, uu riixo isaga, ama uu ku tuuro weel kasta, oo aan gaadmo ka ahayn, ama dhagax kasta oo uu ku dhiman doono, isagoo aan ogayn, oo uu kor ugu dhaco, oo uu dhinto, laakiin isagu ma cadowgiisa ahayn, mana doonayay inuu wax xun ku sameeyo

Waxay ururku u dhexeeya kii dilay iyo kii aarsanaya dhiigga ku xukumi doonaa sida xukummadan. Oo ururku wuxuu samatabbixin doonaa kan dilay aargudaha dhiigga, oo ururku wuxuu isaga dib ugu celin doonaa magaalada magangalka ee uu u cararay, oo wuxuu halkaas degganaan doonaa ilaa uu dhinto wadaadka weyn oo ay ku subkeen saliidda quduuska ah.

Haddii laakiin dilaa u baxo soohdimaha magaalada uu halkaas u cararay, Haddii kan aargoosanaya dhiigga helo isaga dibadda soohdimaha magaalada magangalka, oo kan aargoosanaya dhiigga dilo kan dilay, ma eedaysan yahay. Magaalada magangalka gudaheeda ha deggo ilaa uu dhinto wadaadka weyn, oo ka dib dhimashada wadaadka weyn, kii dilay wuxuu ku soo noqon doonaa dhulkii hantidiisa.

Oo kuwan waxay idiin noqon doonaan xaq garsooriid jiilalka idinka oo dhan dhexdooda rugaha idinka oo dhan. Qof kasta oo naf dilay, markhaatiyo dartood waa inaad dishaa qofkii dilay, oo markhaati hal ah uma markhaati furi doono naf in la dilo. Oo ma qaadan doontaan madax-furasho ku saabsan nafta gacankudhiiglaha eedaysan oo la dili lahaa, waayo dhimasho ayuu ku dhiman doonaa. Ma qaadan doontaan lacag furasho ah kan u cararay magaalada magaalooyinka magangalka, si uu mar

labaad ugu degganaado dhulka, ilaa uu dhinto wadaadka weyn. Oo ma aydaan dilaan dhulka aad ku degtaan, waayo dhiiggan wuxuu dilaa dhulka, oo dhulka looma kafaaraggudi doono dhiigga lagu daadiyay dusheeda, laakiin dhiigga kan daadiyay. Oo ma nijaasayn doontaan dhulka aad deggan tihiin, kaas oo aan degganahay dhexdiinna, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga deggan dhexda wiilasha Israaiil.

36

Waxaa yimid taliyayaashii qabiilka wiilashii Gilcaad ina Maakiir ina Manaseh oo ka mid ahaa qabiilka wiilashii Yuusuf, oo waxay la hadleen Muuse, iyo Elecaasaar oo wadaadka ahaa, iyo taliyayaashii guryaha qolooyinka wiilashii Israaiil, Waxay yidhaaheen, Rabbigu wuxuu sayidkeenna ku amray inuu dhulka dhaxalka qaybin ugu siiyo wiilasha Israaiil, oo Rabbigu wuxuu sayidka ku amray inuu dhaxalkii Salpaad oo walaalkeen ahaa gabdhihiisa siiyo. Oo waxay noqon doonaan dumar u dhashay mid ka mid ah qabiilooyinka wiilasha Israaiil, oo qaybtoodii waxaa laga qaadi doonaa hantida aabbayaashayada, oo waxaa lagu dari doonaa dhaxalka qabiiladda ay u guursadaan, oo qaybtii dhaxalkayaga waa laga qaadi doonaa. Haddii laakiin la

siiyo wiilasha Israaiil, dhaxalkooda waxaa lagu dari doonaa dhaxalka qabiilka ay haweenku u guursadaan, oo dhaxalkooda waxaa laga qaadi doonaa dhaxalka qabiilka qoysaskayaga.

Oo Muuse wuxuu wiilashii Israaiil ku amray amarkii Rabbiga, isagoo leh, sidaas ayay qabiilka wiilashii Yuusuf yiraahdaan. Tani waa erayga uu Rabbigu ku amray gabdhaha Salpaad, isagoo leh, kuwa ay raalli ka yihiin ha guursadeen, laakiin dadka aabbahood ka mid ah ha guursadeen. Oo dhaxalka wiilasha Israaiil laguma wareejin doono qabiilka kale, waayo mid kasta wuxuu ku xajsan doonaa dhaxalkii qabiilka qoyskiisa. Iyo gabadh kasta oo dhaxalaysa dhaxal ka mid ah qabiilooyinka wiilasha Israaiil, waxay noqon doonaan dumar mid ka mid ah dadka aabbaheed, si ay wiilasha Israaiil mid kasta u dhaxlo dhaxalkii aabbihiis. Oo qaybtii ma wareejmi doonto qabiiladda ka epi qabiiladda kale, laakiin mid kasta dhaxalkiisa ayay ku dhegan doonaan wiilashii Israaiil.

Sida Rabbigu ugu amray Muuse, sidaas ayay u sameeyeen gabdhihii Salpaad. Oo waxay noqdeen Thersa iyo Egla iyo Melcha iyo Noua iyo Malaa oo ahaa gabdhihii Salpaad, ilma-adeeradooda. Ka dadka Manaseh oo ahaa wiilasha Yuusuf ayay noqdeen dumar, oo dhaxalkoodii wuxuu ku daray qabiiladda

dadka aabbahood. Kuwanu waa amarrada iyo xeerarka iyo xukummada uu Rabbigu ku amray gacanta Muuse dhanka galbeed ee Mooaab agagaarka Webi Urdun meel ku taal Yerixoo.

Injiilka Yooxanaa

1

Bilowga waxaa jiray Erayga, Erayguna wuxuu la jiray Ilaaha, Erayguna wuxuu ahaa Ilaah. Kan wuxuu ku jiray bilowgii xagga Ilaaha. Wax walba waxaa lagu abuuray isaga, oo wax isaga laaantii lagu abuuray ma jiro wax kasta oo abuurmay. Gudihiisa nolosha ku jirtay, oo noloshuna waxay ahayd iftiinka aadanaha. Iftiinku wuxuu ka dhex ifayaa gudcurka, gudcurkuna ma uu qabsan karin.

Waxaa jiray nin Ilaah ka soo diray, magiciisana waxaa la odhan jiray Yooxanaa, Isagu wuxuu u yimid markhaati, si uu uga marag furo iftiinka, si dadka oo dhan ugu rumaysto isaga. Isagu ma ahayn iftiinka, laakiin wuxuu u yimid inuu ka marag furo iftiinka. Wuxuu ahaa iftiinka runta ah ee iftiimiya dhammaan

dadka imanaya adduunka. Dunida ayuu ku jiray, dunidana isaga ayaa lagu abuuray, laakiin dunidu ma ay aqoon. Gudihiisa ayuu yimid, oo kuwiisii isaga ma aqbalin. Laakiin intii badan oo isaga qaatay, wuxuu iyaga siiyay amar inay noqdaan carruur Ilaah, kuwa rumaysan magaciisa. Kuwa aan ka dhalannin dhiig, ama rabitaanka jidhka, ama rabitaanka nin, laakiin Ilaah ayaa laga dhashay. Oo Eraygu jidhka wuu noqday oo wuxuu dhex degay innaga, oo waxaannu aragnay ammaantiisa, ammaanta sida kan keliya ee dhalay oo ka yimid Aabbaha, oo buuxda nimco iyo run. Yooxanaa wuxuu markhaati ka furay isaga, wuuna qayliyay isagoo leh, Kanu wuxuu ahaa kii aan idhi, Kan iga dambeeya oo imanaya ayaa iga hor maray, maxaa yeelay, isagu waa iga horreeyey. Oo buuxnaantiisa dhammaan waxaan ka helnay, raxmad beddelka raxmad. Sababtoo ah sharciga waxaa lagu siiyay Muuse, nimcada iyo runtuse waxay ku timaadeen Ciise Masiix. Ilaah cidna weligeed ma arkin, wiilka keliya ee ku jira laabta Aabbaha ayaa isaga sharraxay.

Tanna waa markhaatida Yooxanaa, markii Yuhuuddu ka soo direen Yeruusaalem wadaaddo iyo Laawiyiin inay weyddiiyaan isaga, Adigu yaa tahay? Wuxuu qiray, mana diidey, wuxuuna qiray inuusan ahayn Masiixa. Waxay weyddiiyeen, Maxay sidaa darteed? Ma Eliyas baad tahay? Wuxuu yidhi, Maya. Ma nebiga

baad tahay? Wuxuu ku jawaabay, Maya. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen isaga, Yaa tahay? Si aan jawaab u siinno kuwa na soo diray, maxaad naftaada ka sheegtaa? Wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay codka mid cidlada ku qaylinaya, Jidka Rabbiga toosiya, sida Nebi Isayos yidhi.

Waxaana kuwa la diray ahaayeen ka mid ah Fariisiyiinta. Waxa ay weyddiiyeen isaga oo waxay ku yidhaahden, Maxaad sidaa darteed u baabtiisaysaa, haddii aadan adigu ahayn Masiixa ama Eliyas ama Nebigu? Yooxanaa wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, Aniga waxaan dadka ku baabtiisaa biyaha, laakiin dhexdiinna waxaa taagan mid aydaan aqoon. Isagu waa kan dabadayda imanaya, kaasoo iga horreeyey, kan aanan istaahilin inaan furo xidhka kabtiisa. Waxyaalahan waxay ka dhaceen Betaani oo ku tiil dhinaca shishaysa Webi Urdun, halkaas oo Yooxanaa ku baabtiisayay.

Maalinta ku xigta Yaxye wuxuu arkaa Ciise oo u imanaya xaggiisa, wuxuuna yidhi, Eeg wanka Ilaah ee qaadaya dembiga dunida. Kani waa kii aan ka hadlay, kaas oo nin iga dambeeya oo iga hor maray, maxaa yeelay isagu wuu iga horreeyay. Oo aniga ma aan aqoon isaga, laakiin si loo muujiyo Israaiil, sababta darteed ayaan u imid aniga inaan biyaha ku baabtiiso. Oo

Yooxanaa ayaa markhaati furay isagoo leh, Waxaan arkay Ruuxii soo degayay sida qoolley oo kale samada ka, wuxuuna ku hadhay isaga. Aniga iyo ma aan aqaannin isaga, laakiin kii i soo diray inaan dadka ku baabtiiso biyo, kaasu wuxuu ii yidhi, Kii aad ku aragto Ruuxa soo degaya oo ku sii joogaya, kaasu waa kan dadka ku baabtiisaya Ruuxa Quduuska ah. Aniga waan arkay oo waan marag furay in kanu yahay Wiilka Ilaaha.

Maalinta ku xigta mar labaad waxaa taagnaa Yaxye iyo laba ka mid ah xertiisii. Oo intuu eegay Ciise oo socda ayuu yidhi, Eeg wanka Ilaah. Labadii xerta ayaa maqlay isagoo hadlaya, oo waxay raaceen Ciise. Ciise markuu jeesanayo oo uu arkay iyaga oo raacaya ayuu ku yidhi iyaga Maxaad raadsanaysaan? Laakiin waxay ku yidhaahdeen isaga, Rabii (kaas oo la turjumayo Macallin), xaggee joogtaa? Wuxuu ku yidhi iyaga, Kaalaya oo arka. Sidaa darteed way yimaadeen oo arkeen meeshuu joogay, oo agtiisa ayay joogeen maalintaas. Saacaddii waxay ahayd qiyaastii tobnaad. Andaraas oo ahaa walaalkii Simoon Butros wuxuu ahaa mid ka mid ah labadii qof ee maqlay Yooxanaa oo raacay isaga. Ninkan marka hore wuxuu helaa walaalkiisa Siimoon, oo wuxuu ku yidhaahdaa isaga, Waxaan helnay Masiixa, kaas oo macnihiisu yahay Masiix. Oo wuxuu isaga u keenay Ciise. Ciise markuu eegay, wuxuu ku yidhi, Adigu waxaad

tahay Simoon oo ah wiilka Yoonis, adigana waxaa laguugu yeedhi doonaa Kefaas, kaasoo la tarjumay Butros.

Maalinta ku xigta Ciise wuxuu rabay inuu u baxo Galili, wuxuuna helay Filibos oo ku yidhi, i raac. Filibos wuxuu ka yimid Beytesayda, magaalada Andaros iyo Butros. Filibos wuxuu helay Natanael oo wuxuu ku yidhi, Kii Muuse ku qoray sharciga iyo nebiyadu waynu helnay, waa Ciise ina Yuusuf oo ka yimid Nasared. Waxaa Natanayel ku yidhi isaga, Ma wax wanaagsan baa ka iman kara Nasared? Filibos wuxuu ku yidhi isaga, Kaalay oo arag. Ciise wuxuu arkay Natanayeel oo u imaanaya, wuxuuna ka yidhi isaga, Eeg, runtii waa reer binu Israaiil aan khiyaano ku jirin. Natanayel wuxuu ku yidhi, Xaggee baad iga garanaysaa? Ciise wuxuu ugu jawaabay, Intaan Filibos kuu yeedhin, waxaan ku arkay adigoo geedka berdaha hoostiisa jooga. Natanael wuu jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Macallin, adigu waxaad tahay wiilka Ilaah, adigu waxaad tahay boqorka Israaiil. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Sababtoo ah waxaan kuu sheegay inaan ku arkay geedka berdaha hoostiisa, ma rumaysantahay? Waxyaalo kuwan ka waaweyn ayaad arki doontaa. Wuxuu ku yidhi isaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, hadda waxaad arki doontaan samada oo furan, iyo malaaigaha Ilaah oo kor u socda oo hoos u socda dushooda Wiilka Aadanaha.

2

Maalintii saddexaad aroos baa ka dhacay Kaana tii Galili, waxaana halkaas joogtay hooyadii Ciise, Ciise iyo xertiisiiba waxaa loo yeedhay arooska. Oo markii khamrigu dhamaaday, hooyadii Ciise ayaa ku tidhi isaga, Khamri ma hayaan. Ciise wuxuu ku yidhi iyada, Maxay ii tahay aniga iyo adiga, naagoy? Saacaddaydu weli ma iman. Hooyadiis ayaa addoommadii ku tidhi, Wax alla wixii uu idinku yidhaahdo, sameeya. Waxaa halkaas taagnaa lix weelal biyo oo dhagax ah oo loo dhigay sida daahirinta Yuhuudda, kuwaas oo mid walba qaadi kara laba ama saddex qiyaas. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Buuxiya dhalooyinka biyo. Markaasay buuxiyeen ilaa ay ka buuxsameen. Wuxuu ku yidhi iyaga, Hadda soo shuba oo u keena madaxa martiqaadka. Markaasay u keeneen. Markii uu dhadhami kii madaxa martiqaadka biyihii khamriga noqday, mana uu ogeyn meesha ay ka timid, laakiin adeegyayaashii way ogeyn kuwa soo dhaamiyey biyaha, ayuu kii madaxa martiqaadka u yeedhay arooska Wuxuu ku yidhi isaga: Nin walba marka hore wuxuu dhigaa khamariga fiican, oo markay dadku sakhraamaan, markaas wuxuu dhigaa kan yar, laakiin adiga waad haystay khamariga fiican ilaa hadda. Tani waxay ahayd bilowgii

calaamadaha uu Ciise ku sameeyay Kaana Galili, wuuna muujiyay ammaantiisa, xertiisuuna way rumaysteen isaga.

Kadib tan wuxuu u degay Kafarnahum isaga iyo hooyadiis iyo walaalihiis iyo xertiisii, oo halkaas jooheen maalmaha badan ma ahayn.

Ciidda Yuhuudda way dhow ahayd, Ciisena wuxuu tegey Yeruusaalem. Wuxuu macbudka ka helay kuwa iibinayay dibiyo, ido iyo qoolleeyo, iyo kuwa lacag is-beddelayaasha oo fadhiya. Oo sameeya karbaash ka xadkhaha, dhammaan ayuu ka saaray macbudka, idaha iyo dibida, oo lacag-beddelayaasha lacagtoodii ayuu shubay, miisaskoodiina wuu rogay, Oo kuwa qoolleyaha iibinaya wuxuu ku yidhi, Qaada kuwan halkan, ha ka dhigina guriga aabbahay guri ganacsi. Xertii isaga waxay xusuusteen in qoran yahay, Qiirada guriga adigga wuu cuni doonaa aniga. Sidaa darteed Yuhuuddu way u jawaabeen oo waxay ku yidhaahdeen, Maxay calaamad aad noo tustaa, maadaama aad waxyaalahan samayso? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Dumiya macbudkan, oo saddex maalmood gudahood ayaan kicin doonaa. Yuhuuddii ayaa sidaa darteed yidhi, Afartan iyo lix sannadood ayaa macbudkan lagu dhisay, adna saddex maalmood ayaad ku kicin doontaa isaga? Laakiin kan wuxuu ka

hadlayay macbadka jidhkiisa. Markaa sidaas darteed, markii dhimashada laga sara kiciyey, xertiisii way xusuusteen inuu tan yidhi, oo waxay rumaysteen Qorniinka iyo eraygii uu Ciise yidhi.

Markuu Yerusaaalem joogay wakhtiga Kormaridda iyo iidda, dad badan ayaa magaciisa rumeeyay, iyadoo arkayay calaamooyinkii uu sameeyay. Laakiin Ciise naftiisa uma aaminin iyaga sababtoo ah wuu ogaa dhammaan Iyo inuusan u baahnaan in qof uu marag furo ku saabsan biniaadamka, waayo isaga qudhiisu wuu ogaa waxa ku jiray biniaadamka gudhiisa.

3

Wuxuu jiray nin ka mid ah Fariisiyiinta, magaciisana waxaa la odhan jiray Nikodemos, oo ahaa taliye Yuhuudda. Ninkani wuxuu u yimid isaga habeennimo oo wuxuu ku yidhi, Macallin, waan ognahay inaad Ilaah ka timid oo aad macallin tahay, waayo qofna ma awoodo inuu sameeyo calaamadahan aad sameyso, haddii Ilaah aan la jirin. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, runtii runtii waxaan kugu leeyahay, haddii aan qof kor looga dhalan, ma awoodo inuu arko boqortooyada Ilaah. Nikodemos wuxuu ku yiri isaga, Sidee baa nin duq ah u awoodaa

inuu dhasho? Miyaanu awoodin inuu mar labaad caloosha hooyadiis galo oo uu dhasho? Ciise wuu jawaabay, Runtii, runtii waxaan kugu leeyahay, haddii qof aan ka dhalanin biyaha iyo Ruuxa, ma geli karo boqortooyada Ilaah. Kan jidhka ka dhallay jidhkaa weeye, kana Ruuxa ka dhallay ruuxaa weeye. Ha ka yaabina sababta aan kugu idhi, waa lagama maarmaan in laydinku dhalmo kor. Ruuxu meeluu doono ayuu ku dhacaa, oo codkiisa waad maqashaa, laakiin ma taqaano meeluu ka yimaado iyo meeluu aado; sidaas oo kale ayay tahay qof kasta oo Ruuxa ka dhashay. Nikodemos ayaa jawaabay oo ku yidhi isaga, Sidee bay waxyaalahan u noqon karaan? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Adigu ma tahay macalinka Israaiil, waxyaalahanna ma ogid? Runtii runtii waxaan kugu leeyahay: waxa aan ognahay ayaan ku hadalnaa, oo waxa aan aragnay ayaan marag ka furnaa, laakiin mar []ga keenna ma aqbalaysaan. Haddii aan waxyaalaha dhulka idiin sheegay oo aydaan rumaysanin, sidee baad u rumaysan doontaan haddii aan waxyaalaha samada idiin sheego? Oo qofna ma fuulin samada haddii aanu ahayn kan samada ka soo degay, Wiilka Aadanaha oo jooga samada. Sida Muuse uu abeesada ugu sarraysiiyey cidlada, sidaas oo kale waa in la sarraysiiyaa Wiilka Aadanaha. si daarteed dhammaan kan isaga rumaysan uusan

luminin, laakiin uu yeesho nolosha weligeed ah. Sidaas ayuu Ilaah u jeclaaday dunida, si uu u siiyay Wiilkiisa keligiis dhalay, in qof kasta oo isaga rumaysan aanu halligmin, laakiin uu yeesho nolol weligeed ah. Ilaah uma dirin Wiilkiisa dunida inuu xukumo dunida, laakiin si dunida iyada loogu badbaadiyo. Kii isaga rumaysta lama xukumo, laakiin kii aan rumaysan durba waa la xukumay, maxaa yeelay ma rumaysan magaca Wiilka keliya ee Ilaah. Tani waa xukunku, in iftiinka yimid adduunka gudhiisa, oo dadku ay jecel yihiin mugdiga in ka badan iftiinka, waayo shaqooyinkoodu shar bay ahaayeen. Dhammaan qof waxyaalaha aan qiimaha lahayn sameeya wuxuu naca iftiinka, mana imaado xagga iftiinka, si aan loo caddayn shuqulladiisa. Kan runta sameeya wuxuu u imaadaa iftiinka, si loo muujiyo shaqooyinkiisa, waayo waxay Ilaah ku dhex sameysnaayeen.

Kadib waxyaalahan waxaa yimid Ciise iyo xertiisii dhulka Yuhuudiya, oo halkaas ayuu la joogay iyaga oo uu baabtiisayay. Yooxanaa wuxuu kaloo ku baabtiisayay Aynon oo u dhow Saliim, sababtoo ah biyo badan ayaa halkaas jiray, dadkiina way yimaadeen oo la baabtiisayay. Yooxanaa weli lama tuuri jirin xabsiga. Sidaas darteed waxaa dhex martay baadhis ardayda Yooxanaa iyo Yuhuudi ku saabsan daahirinta. Waxay u yimaadeen Yooxanaa oo waxay ku yidhaahdeen, Macallin, kii

kula jiray shisheeyaha Webi Urdun, kii aad markhaati u furtay, eeg, isagu wuu baabtiisayaa, oo dhammaan ayaa u imanaya. Yooxanaa wuu jawaabay oo yidhi, Nin ma awoodi karo inuu wax qaato haddii aan jannada laga siin. Idinka qudhiinnu waad iigu marag furtaan inaan idhi, Anigu ma ahi Masiixa, laakiin waxaan ahay mid hortiisa loo soo diray. Kii arooska haysta aroos buu yahay, laakiin saaxiibka arooska, kii taagan oo maqla isaga, farxad buu ku farxaa codka arooska aawadiis. Sidaa darteed farxaddayda waa la buuxiyey. Isaga waa in la kordhiyaa, anigase waa in la yaraynayaa. Kii sare ka imanaya wuxuu ka sarreeyaa wax walba. Kii dhulka ka yimid dhulkuu ka yimid, dhulkana wuu ka hadlaa, kii samada ka imanayase wuxuu ka sarreeyaa wax walba. Waxa uu arkay iyo waxa uu maqlay ayuu markhaati ka furaa, laakiin ciduna markhaatifurkiisa ma qaadato. Kii qaatay markhaatigiisa wuxuu shaabadeeyey in Ilaah run yahay. Kan Ilaah diray erayada Ilaah ku hadlaa, waayo Ilaah Ruuxa qiyaas kama siiyo. Aabbuhu wuu jecel yahay wiilka, wuxuuna gacanta ugu dhiibay wax walba. Kii rumaynaya Wiilka wuxuu leeyahay nolol weligeed ah, laakiin kii ka addeecaya Wiilka nolol ma arki doono, waase cadhadii Ilaah way sii joogtaa korka isaga.

4

Markii Rabbigu ogaaday in Fariisiyiintu maqleen in Ciise xer badan sameeyo oo baabtiiso in ka badan Yooxanaa In kastoo Ciise isagu ma baabtiisi jirin, laakiin xertii isaga ayaa baabtiisi jiray. Wuxuu daayay Yahuudiya oo wuxuu tegey Galili. Waxay lagama maarmaan ahayd in uu isagu dhex maro Samaariya. Wuxuu yimaadaa sidaas darteed magaaladii Samaariya ee la odhan jiray Sukaar, oo u dhow goobta uu Yacquub siiyey wiilkiisa Yuusuf. Waxaa halkaas jirtay il biyood oo Yacquub. Ciise oo ka daalay socodka ayaa sidaas ugu fadhiistay il biyoodka, waxayna ahayd qiyaastii saacaddii lixaad. Naag baa ka timid Samaariya inay biyo soo dhaansato. Ciise ayaa ku yidhi, Biyo i sii aan cabbo. Xertii isaga waxay tageen magaalada si ay cunto u iibsadaan. Markaas naagta reer Samaariya ayaa ku tidhi isaga, Sidee baad adigoo Yuhuudi ah aniga biyo ii weyddiisataa, anigoo ah naag reer Samaariya? Waayo, Yuhuudiyiintu kuma dhaqmaan reer Samaariya. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Haddii aad ogaatay hadiyada Ilaah ee bilaashka ah, iyo cidda ah kan kugu leh, Biyo i sii aan cabbo, adiga ayaa isaga weyddiisan lahaa, oo isna wuxuu ku siin lahaa biyo nool. Naagtu waxay ku tidhi, Sayidow, baaldi ma haysatid, ceelkuna aad buu u qoto dheer yahay, xaggee baad ka heshay biyaha nool? Ma adiga ka weyn tahay aabaheen Yacquub, kii na siiyey ceelka, oo isna ka cabay,

iyo wiilashiisii iyo xoolihiisii? Ciise wuu ka jawaabay oo wuxuu ku yidhi tan: Dhamaan kan biyaha tan ka cabaya wuu mar labaad harraadi doonaa, Qofkii cabba biyaha aan isaga siin doono, weligiis ma harraadi doono, laakiin biyaha aan isaga siin doono wuxuu gudihisa ku noqon doonaa il biyo ah oo u soo baxaysa nolosha weligeed ah. Naagtu waxay ku tidhi, Sayidow, i sii biyahan, si aanan u harraadin oo aanan halkan u iman inaan biyo soo dhaadhaco. Ciise wuxuu ku yidhi, Tag oo u yeedh ninkaaga, oo halkan kaalay. Naagtu way jawabtay oo waxay tidhi, Nin ma haysto. Ciise ayaa ku yidhi, Si fiican ayaad u tidhi, Nin ma haysto,' Shan nin baad lahayd, kan aad hadda haysatana ninkaaga ma aha; runtaad sheegtay. Naagtii waxay ku tidhi, Sayidow, waxaan arkayaa inaad nebi tahay. Awoowayaashayadu buurtan ku caabudeen, laakiin idinka waxaad tidhaahdaan in Yeruusaalem ay tahay meesha lagu caabudo. Ciise wuxuu iyada ku yidhi, Naagtan, ii aamin, waayo waxaa imanaysa saacad marka aydaan Aabbaha ku caabudi doonin buurtan iyo Yeruusaalem toona. Idinka waxaad caabuddaan waxa aydaan aqoon, annaga waxaannu caabudnaa waxa aannu aqoon, sababtoo ah badbaadadu waxay ka timid Yuhuudda. Laakiin waxaa imanaysa saacad, oo hadda waa jirtaa, marka caabudayaasha runta ahu ay Aabaha ugu caabudayaan ruuxa

iyo runta, waayo Aabaha wuxuu doondoona kuwa sidaas oo kale isaga caabudaya. Ilaah waa ruux, oo kuwa isaga caabudaya waa inay ku caabudaan ruux iyo run. Naagtu waxay ku tidhi isaga, Waan ogahay in Masiixa imaanayo kan la yidhaahdo Masiix; marka uu yimaado kaas, wuu noo sheegi doonaa wax walba. Ciise ayaa ku yidhi, Aniga ayaa ah kan kula hadlaya. Waxay u yimid xertii isaga, waxayna la yaabeen inuu naag la hadlayay, laakiin qof walba ma yidhin, Maxaad raadsataa? ama Maxaad ula hadlaysaa iyada? Sidaa darteed naagtii waxay dayday dhalooyinkeedii biyaha, oo waxay tagtay magaalada, markaasay ku tidhi dadkii, Kaalaya oo arka nin ii sheegay wax walba oo aan sameeyay, miyuusan kanu ahayn Masiixa? Sidaa darteed ayay magaalada ka baxeen oo u soo socdeen isaga.

Dhexda laakiin, xertii waxay weyddiinayeen isaga iyagoo leh, Macallimow, cun. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Aniga waxaan leeyahay cunto aan cuno oo aydaan idinka garanayn. Sidaa darteed xertiisii way isku yidhaahdeen, Miyaa qof cunto u keenay inuu cuno? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Cuntadaydu waa inaan sameeyo doonista kan i soo diray iyo inaan dhammaystiro shaqadiisa. Miyaydnan adinku odhan, Weli afar bilood ayaa hadhay oo beergooySKU waa imaanayaa? Bal eega, waxaan idinku leeyahay, indhihinna kor u qaada oo dhulka arka, waayo

cad ayay u yihiin beergooyaska hadda. Kan beergoosanaya mushahaar wuu helaa, wuxuuna ururiyaa midho nolosha weligeed ah u ah, si kan beeraya iyo kan beergoosanayana isla mar ahaantood u farxaan. Tan erayga waa mid run ah, waayo qof baa beera oo qof kalena waa kan gooya. Aniga waxaan idin soo diray inaad goosataan waxaad idinka aydaan u hawshoon, kuwa kale ayaa u hawshoobay, oo idinkuna waxaad gasheen hawshooda. Laakiin magaalada taas dad badan oo Samaariyiin ah ayaa isaga rumaysatay sababta u ahayd erayga naagta, taas oo markhaati furaysa inuu ii sheegay wax walba oo aan sameeyay. Markii ay reer Samaariya u yimaadeen, waxay ka codsadeen inuu dhexdooda joogto, wuxuuna halkaas ku sii joogay laba maalmood. Oo dad badan oo ka badan ayaa rumaysaday sababta eraygiisa. Naagtiina waxay ku yidhaahdeen, Hadda kuma rumaysanno hadalkaaga aawadiis, waayo annaga qudhayadu waannu maqalnay, oo waannu ognahay inuu yahay runtii Badbaadiyaha dunida, Masiixa.

Labadii maalmood dabadood ayuu halkaas ka baxay oo Galili tegey. Isaga qudhiisu waayo Ciise wuxuu markhaati furay in nebi dhulkiisa gaarka ah sharaf ku ma leeyahay. Markii sidaas darteed uu Galili yimid, waxay isaga soo dhoweeyeen dadkii Galili, iyagoo arkay wax kasta oo uu Yerusaaalem ku sameeyey

iidda dhexdeeda, waayo iyaguna iiddii ayay yimaadeen.

Ciise sidaa darteed mar labaad wuxuu yimid Kaana ee Galili, halkaas oo uu biyaha khamri ka dhigay. Waxaa jiray sarkaalka boqortooyo oo wiilkiisu ku bukoonayay Kafarnahum. Kani markuu maqlay in Ciise ka yimid Yahuudiya oo uu yimid Galili, ayuu u tegey oo weyddiiyey si uu u soo dejiyo oo u bogsiiyo wiilkiisa, waayo wuxuu ku dhowaa inuu dhinto. Ciise ayaa sidaas darteed ku yidhi, Haddii aydaan calaamooyin iyo yaabab arkin, ma rumaysan doontaan. Sarkaalka boqorku wuxuu ku yidhi, Sayidow, soo deg intaan ilmahaygu dhiman. Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Tag, wiilkaagu waa nool yahay. Ninkii wuxuu rumaysaday eraygii Ciise kula hadlay, wuuna tegey. Horeba laakiin intuu soo degayay, addoommadii isaga waxay la kulmeen isaga oo waxay u warrameen iyagoo leh in midiidinlaha aad nool yahay. Sidaa darteed wuxuu ka weyddiiyey iyaga saacaddii uu ku fiicnaadey. Oo waxay ku yidhaahdeen isaga in shalay saacaddii toddobaad qandhadii ka tagtay isaga. Aabbuhu wuxuu ogaaday in saacaddaas oo kale ay ahayd tii Ciise ugu yidhi Wiilkaagu waa nool yahay, wuxuuna rumeeyay isaga iyo reerkiisii oo dhan. Tani mar labaad ayaa calaamad ah oo Ciise sameeyay markuu ka yimid Yahuudiya oo uu u tegay Galili.

5

Kadib waxyaalahan waxay ahayd ciidda Yuhuudda, oo Ciise wuxuu u kacay Yeruusaalem. Waxaa Yeruusaalem ku taal balliga idaha, tan Cibraaniga loogu yeedho Beytsda, oo leh shan tiirar. Gudaha kuwan wuxuu jiifay dad badan oo ah kuwa buka, kuwa indha la, kuwa curyaan, kuwa qallalan, oo sugaya dhaqdhaqaaqa biyaha. Farriisame ayaa waqti walba hoos ugu soo degi jirey barkadda, oo biyaha way dhaqdhaqaaqi jireen. Kii ugu horreeyey ee gala ka dib dhaqdhaqaaqa biyaha caafimaad buu noqon jirey cudur kasta oo uu qabi jirey. Wuxuu halkaas jiray nin soddon iyo siddeed sannadood ku jiray cudurka. Ciise markuu arkay isaga oo jiifay, oo ogaaday inuu waqti dheer hadda hore qabtay, wuxuu ku yidhi, Ma rabtaa inaad caafimaad noqotid? Ninkii jirranaa wuxuu ugu jawaabay, Sayidow, nin ma lihi aan si markii biyaha la qalqaliyo uu gudaha balliga i geliyo, laakiin inta aan imanayo, mid kale ayaa hortayda hoos u dega. Ciise wuxuu ku yidhi, Kac, qaado sariirtaada oo soco. Markiiba ninkii wuu caafimaad qabtay, wuxuuna qaaday sariirtiisii oo socday. Maalintaas waxay ahayd Sabtida. Sidaas darteed Yuhuuddu waxay ku yidhaahdeen kii la bogsiiyey, Sabtidu waa jirta, umana bannaana inaad qaaddo sariirta. Wuxuu ugu

jawaabay iyaga, Kii i caafimaad siiyey, kaasaa ii yidhi, Kor u qaad sariirtaada oo soco. Sidaa darteed waxay weyddiiyeen isaga, Yaa ah ninkii kugu yidhi, Kor u qaad sariirtaada oo soco? Kii la bogsiiyey ma uu ogeyn qof uu yahay, waayo Ciise wuu ka leexday dadkii meeshaas joogay. Waxyaalahaas dabadeed, Ciise ayaa macbudka ku helay oo ku yidhi, Eeg, caafimaad qabta waad noqotay, mar dambe ha dembaabinin, si wax ka sii xun aanay kuugu dhicin. Ninkii wuu tegey oo wuxuu u warramay Yuhuudda in Ciise yahay kan isaga caafimaad siiyey.

Iyo sababtan ayay Yuhuuddu Ciise u silsilayeen oo doonayeen inay dilaan, maxaa yeelay waxyaalahan ayuu ku sameeyey sabti. Laakiin Ciise wuxuu ugu jawaabay, Aabbahaygu ilaa hadda wuu shaqeeyaa, aniguna waan shaqeeyaa. Sababtan darteed si aad ah ayay Yuhuuddu ugu doonayeen inay dilaan, maxaa yeelay ma aha oo keliya inuu jebinayay sabtida, laakiin sidoo kale wuxuu Ilaah ku sheegayay aabbihis gaarka ah, isagoo naftiisa la siman Ilaah ka dhigayay.

Ciise ayaa sidaa darteed u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, wiilku ma awoodo inuu wax ka naftiisa sameeyo haddii aanu wax arkin aabbaha samaynaya, waxa uun kaas sameeyo, kuwaas wiilkuna si la mid ah ayuu u

sameeyo. Aabbaha waayo wuu jecel yahay wiilka, waxna walba wuu u tusaa waxa uu isagu sameeyo, oo kuwan ka waaweyn ayuu u tusin doonaa shuqullo, si aad u yaabban. Sida Aabbuhu u kiciyo kuwii dhintay oo uu nolaysiiyaa, sidaas oo kale Wiilku wuxuu nolaysiiyaa kuwa uu doono. Hana waayo aabbaha qof xukumo, laakiin xukunkii oo dhan wiilka siiyay. si dhammaan ay u maamuusaan Wiilka sida ay u maamuusaan Aabbaha. Kii aan maamuusanayn Wiilka ma maamuuso Aabbaha kii soo diray isaga. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in kii erayga kayga maqla oo rumaysanaya kii ii soo diray uu leeyahay nolosha weligeed ah, oo uusan xukunka u iman, laakiin uu ka gudbay dhimashada oo uu u gudbay nolosha. Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay in saacad imanayso, oo hadda waa jirtaa, markii kuwii dhintay ay maqli doonaan codka Wiilka Ilaah, oo kuwa maqlayna ay noolaan doonaan. Sida aabbuhu nolosha ugu jirto naftiisa, sidaas oo kale ayuu wiilka u siiyay inuu nolosha ugu yeesho naftiisa Oo amar buu siiyay isaga iyo xukun inuu sameeyo, sababtoo ah wuxuu yahay wiilka aadanaha. Ha la yaabina tan, waayo waxaa imanaysa saacad ay dhammaan kuwa xabaalaha ku jira maqli doonaan codkiisa. Waxay soo bixi doonaan kuwa waxyaalaha wanaagsan sameeyey oo geli doona soo sara kicidda nolosha, kuwa aan qiimaha lahaynse sameeyey

waxay geli doonaan soo sara kicidda xukumka.

Ma awoodo inaan naftayda wax ka sameeyo. Sida aan maqlo ayaan u xukumaa, oo xukunkaygu waa caddaalad, maxaa yeelay ma doonayo doonistayda, laakiin waxaan doonayaa doonista Aabbaha ii soo diray. Haddii aan nafteeyda u marag furo, markaygii ma aha mid run ah. Mid kale ayaa ii marag furaya, waanan ogahay in markhaatifurkiisa uu ii furo run yahay. Idinka waxaad u direen Yooxanaa, wuuna marag furay runta. Aniga laakiin shahaadada ninka kama qaadano, laakiin waxaan kuwan ku dhahayaa si aad u badbaadinaysaan. Kaas wuxuu ahaa laambaddii gubanaysay oo iftiimaysay, idinkuse waxaad doonayseen inaad saacad ku faraxdaan iftiinkiisa. Aniga laakiin waxaan leeyahay markhaati ka weyn kan Yooxanaa, waayo shuqullada uu Aabbuhu i siiyey inaan dhammaystiro, shuqulladaas oo aan sameeyo waxay iga markhaati furaan in Aabbuhu i soo diray. Aabbaha i soo diray, isaga qudhiisa ayaa marag ii furay. Codkiisa weligiin ma aydaan maqlin, muuqaalkiisana ma aydaan arkin, Oo eraygiisa ma haysataan oo dhexdiinna jooga, maxaa yeelay kii uu soo diray isaga ma rumaysataan. Waxaad baadhistaan qoraallada, sababtoo ah waxaad u maleynaysaan inaad iyaga ku leedihiin nolosha weligeed ah, kuwaasoo ah kuwa markhaati ii fura. Iyo ma aad

rabtaan inaad ii timaaddaan si aad nolol u haysataan. sharaf dadka kama aan qaadano Laakiin waan ogahay inaydaan jacaylka Ilaah naftiinna gudaheeda ku haystaan. Aniga waxaan ku imaaday magaca aabahay, oo ima aydaan aqbalaynin. Haddii mid kale ku yimaado magaciisa u gaar ah, kaas waad aqbali doontaan. Sidee baad u rumaysan kartaan, markaad ammaano iska dhexdiinna ka heshaan, ammaanada Ilaaha keliya ah ka timid ma raadisaan? Ma u maleynaysaan in aniga aan idin dacweyn doono xagga Aabbaha? Waxaa jira kan idin dacwoonaya, waana Muuse, kii aad rajaysateen. Haddii aad rumaysteen Muuse, waxaad rumaysan lahaydeen aniga, waayo isagu wuxuu qoray wax iga saabsan. Haddii aad qoraalkiisa ku aaminsan weydaan, sidee baad erayadayda ku aaminsan doontaan?

6

Kadib waxyaalahan, Ciise wuxuu tegey shisheeyaha badda Galili ee Tiberiyas. Waxaa isaga raacayay dad badan, sababtoo ah waxay arkeen calaamadiihiisa uu ku sameeyay kuwa bukay. Ciise ayaa buurta u kacay, halkaasna wuxuu la fadhiyey xertiisii. Waxay dhow ahayd Iidda Kormaridda ee Yuhuudda. Sidaa

darteed Ciise markuu indhaha kor u qaaday oo arkay in dad badan u imanayaan, wuxuu Filibos ku yidhi, Xaggee rooti ka iibsanaa si ay kuwan u cunaan? Tan laakiin wuu yidhi isagoo tijaabinaya, waayo isaga qudhiisu wuu ogaa waxa uu samayn lahaa. Filibos wuxuu ugu jawaabay: Laba boqol oo deenaar oo rootiyada ah kuma filna si mid kasta oo ka mid ah ay wax yar qaato. Wuxuu ku yidhi isaga mid ka mid ah xertiisa, Andaraawus oo ahaa walaalkii Simoon Butros, Waxaa joogaa ilmo hal halkan, oo haysta shan rootiyada shaciir iyo laba kalluun, laakiin kuwan maxay yihiin dadkan badan? Ciise ayaa yidhi, Dadka fadhiisiya, waxaana jiray caws badan meesha. Sidaa darteed nimankii way fadhiisteen, tiradooduna waxay ahayd sida shan kun. Ciise wuxuu qaatay rootiyada, oo markuu mahad naqay ayuu u qaybiyay xerta, xertuna waxay u qaybiyeen dadkii fadhiiyay, oo sidoo kale kalluunkana inta ay doonayeen. Markay buuxsameen, wuxuu xertiisa ku yidhi, Soo ururiya jajabka haray, si waxba u lumi. Sidaa darteed waxay ururiyeen oo buuxiyeen laba iyo toban dambiilo oo jajabyo ah oo ka haray shanta rootiyada shaciirka kuwii cunay ka hadhay. Dadka, markay arkeen calaamadda uu Ciise sameeyey, waxay yidhaahdeen, Kanu runtii waa nebiga dunida u imanaya. Ciise sidaa darteed wuu ogaaday inay ku saabsan yihiin inay yimaadaan oo ay qabsadaan isaga si

ay uga dhigaan boqor, markaasuu dib ugu noqday buurta isaga keligiis.

Markii fiidkii dhacay ayay xertiisii hoos ugu dhaadhaceen xagga badda. Markay doonta galeen ayay u socdeen dhanka kale ee badda oo u sii jeeda Kafarnahum. Mugdina horeba wuu dhacay, Ciisena weli uma uu iman. Baddii waxaa kiciyay dabayshii weyn ee neefaysay. Markay wadeen sida labaan iyo shan ama soddon stades, waxay arkaan Ciise oo ku socda bada oo u soo dhowaaday doonnida, wayna baqeen. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Waa aniga, ha cabsanina. Sidaa darteed waxay doonayeen inay isaga doonida gudaheeda geliyaan, oo isla markiiba doonidu waxay ku soo degtay dhulkii ay u socdeen.

Maalinta ku xigta, dadkii badnaa oo taagnaa dhinaca kale ee badda ayaa arkay in doon kale halkaas ma jirin haddii aan ahayn mid kaas oo xertii isaga geliyeen, iyo in Ciise ma gelin doonta xertii isaga, laakiin keligood xertii isaga ayaa tagay, Laakiin waxaa yimid doonniyaha ka Tiberias oo u dhow meeshaas halkaas ay ku cuneen kibista, markii Rabbigu mahad celiyey. Markii dadkii badnaa arkay in Ciise halkaas ma joogin oo xertii isagiina ma joogin, ayay iyagu doonniyihii fuuleen oo Kafarnaum tageen iyagoo Ciise raad[]aya. Oo markay ka shisheeya badda

isaga heleen, waxay ku yidhaahdeen, Macallin, goormaad halkan timid? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, waad i doonaysaan, ma aha sababtoo ah waad aragteen calaamooyin, laakiin sababtoo ah waad ka cuntay kibista oo waad ka dheregtay. U shaqeeya ma aha cuntada baabbaaysa, laakiin cuntada sii jirta xagga nolosha weligeed ah, tan uu Wiilka Aadanahu idin siin doono, waayo isaga ayaa Aabbuhu shaabadeeyay, Ilaaha. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen, Maxaad samaynaynaa si aan u qabanno shuqullada Ilaah? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Tani waa shaqada Ilaah, inaad rumaysataan kan uu diray.

Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen isaga, Maxaad samaysaa calaamad si aan u aragno oo aan kuu rumaysanno? Maxaad shaqaysaa? Aabayaashayadu waxay cuneen manna cidlada dhexdeeda, sida qoran yahay, rootiga samada ka yimid ayuu siiyay iyaga inay cunaan. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, Muuse kuma siin rootiga samada ka yimid, laakiin Aabbahay ayaa idin siinaya rootiga runta ah ee samada ka yimid. Rootiga Ilaah waa kan samada ka soo degaya oo nolol siiya dunida. Waxay ku yidhaahdeen, Sayidow, mar walba na sii kibistan. Ciise ayaa ku yidhi iyaga, Aniga waxaan ahay rootiga nolosha. Kii ii imaada ma gaajoon doono, kii i

rumaystana ma harraadan doono weligii.

Laakiin waxaan idiin sheegay in aad i aragteen, haddana aydaan rumaysan. Dhammaan wixii Aabbuhu ii bixiyo xagayga u iman doonaa, oo kan xagayga u imaanayana dibadda uma saari doono. Inaan ka soo degay samada ma aha si aan u sameeyo doonistayda, laakiin doonista kan i soo diray. Tanna waa doonista Aabbaha ii soo diray, si aan wax walba uu i siiyay uga lumin midkoodna, laakiin aan u sara kiciyo maalinta ugu dambaysa. Tani waa doonista kan i soo diray, in mid kasta oo arka Wiilka oo rumaysan isaga uu yeesho nolol weligeed ah, oo aan aniga kiciyo isaga maalinta ugu dambaysa. Yuhuuddii sidaa darteed way ka gungunacayeen isaga sababtoo ah wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay rootiga samada ka soo degay. Waxay lahaayeen, Miyaan kanu ahayn Ciise wiilka Yuusuf, kan annagu ognahay aabbihis iyo hooyadiis? Sidee haddaba yiraahdo kanu inuu samada ka soo degay? Sidaa darteed Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Ha isku gunuunacina. Qofna ma awoodi karo inuu ii yimaado, haddii aan Aabbaha i soo diray soo jiidan isaga, oo anna waxaan kicin doonaa isaga maalinta ugu dambaysa. Waxaa qoran nebiyadii, Oo dhammaantood waxay noqon doonaan kuwa Ilaah baro. Qof kasta oo Aabbaha ka maqla oo wax ka barta wuxuu u imanayaa aniga. Ma aha in aabbaha

qof arkay, haddii aan ahayn kan Ilaaha ka yimid; kaasu wuxuu arkay aabbaha. Runtii, runtii, waxaan idinku leeyahay, kii i rumaysta wuxuu leeyahay nolol weligeed ah. Aniga waxaan ahay rootiga nolosha. Aabayaashiinnu waxay cuneen manna cidlada dhexdeeda, wayna dhimateen. Kani waa rootiga samada ka soo degaya, si qof uga cuno oo uusan u dhiman. Aniga waxaan ahay kibista nool ee ka soo degtay samada. Haddii qof ka cuno kibistan, wuu noolaan doonaa weligiis. Kibista aan siinayo jidhkayga ayay tahay, oo aan u siinayo nolosha dunida. Sidaa darteed Yuhuuddu way isku diriraysanayeen iyagoo leh, Sidee buu ninkan noogu siin karaa hilibkiisa inaan cuno? Ciise ayaa sidaas darteed ku yidhi iyaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aydaan cunin hilibka Wiilka Aadanaha oo aydaan cabbin dhiiggiisa, nolosha iskiinna kuma lihidin. Kii cuna jidhkayga oo cabba dhiigayga wuxuu leeyahay nolol weligeed ah, oo anna waan sare kicin doonaa isaga maalinta ugu dambeysa. Waayo jidhkaygu runtii waa cunto, dhiiggayguna runtii waa cabitaan. Kii cunaya jidhkayga oo cabbaya dhiigayga wuxuu iigu jiraa gudahayga, aniguna waxaan ku jiraa gudahiisa. Sida aabbaha nool uu ii soo diray oo aan anigu ugu noolahay aabbaha, sidaas oo kale kii i cuna isna wuu ugu noolaan doonaa aniga. Kani waa rootiga samada ka soo degay, ma aha sida

aabbayaashiin u cuneen manna oo ay u dhinteen, kii cuna rootigan wuxuu weligiis noolaan doonaa. Waxyaalahan wuxuu ku yidhi ururka isagoo wax ku baraya Kafarnahum gudaheeda.

Dad badan oo xertiisa ka mid ah markay maqleen ayay yidhaahden, Eraygan waa adag yahay, yaa awooda inuu maqlo? Laakiin Ciise isagoo gudahiisa ogaanaya in xertii uu lahaa ay ku saabsan tan gunuunacayaan, ayuu iyaga ku yidhi, tanu ma idin xumaynaysaa? Haddii sidaa darteed aad aragto Wiilka Aadanaha kor u kacaya halka uu hore u joogay? Ruuxa ayaa wax nooleeya, hilibku waxba faaiido ma leh, erayadii aan idinla hadlay ruux iyo nolol bay yihiin. Laakiin waa jiraan dhexdiinna qaar aan rumaysanayn. Waayo, Ciise tan iyo bilowga wuu ogaa kuwa aan rumaysanaynta iyo kii isaga gacangelin doona. Oo wuxuu yidhi, Sababtaas darteed ayaan idiin idhi in qofna awoodi karin inuu ii yimaado, haddii aan Aabbahay taas isaga siin. Tan ka dib, qaar badan oo xertiisii ka mid ahaa ayaa dib u noqday oo mar dambe la socon jirin isaga. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi labadii iyo tobankii, Miyaad idinkuna doonaysaan inaad tagaan? Simoon Butros ayaa sidaa darteed ugu jawaabay, Sayidow, yaan u tagnaa? Waad haysataa erayada nolosha weligeed ah, Annaguna waxaan rumaysannay oo ogaannay inaad tahay Masiixa, Wiilka Ilaaha Nool. Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga, Miyaanan idinka

labada iyo tobanka aan doortay? Oo mid ka mid ah idinka shaydaan weeye. Wuxuu ka hadlayay Yahuudah ina Simoon Iskariyood, waayo isagu wuxuu ku dhowaa inuu gacanta u geliyo, isagoo ahaa mid ka mid ah laba iyo tobanka.

7

Ciise wuxuu ku socday Galili ka dib waxyaalahaas, waayo ma uu doonayn inuu Yahuudiya ku socdo, maxaa yeelay Yuhuuddu way doonayeen inay dilaan. Waxay dhow ahayd iidda Yuhuudda ee Teendhooyinka. Sidaa darteed walaalihiisii waxay ku yidhaahdeen isaga, halkan ka guur oo Yahuudiya tag, si xertaadu ay u arkaan shuqullada aad samayso, Qof kasta oo sirta wax ku sameeya ma raadsado inuu si cad u muuqdo. Haddii aad waxyaalahan sameyso, naftaada dunida tus. Waayo xataa walaalihiis ma rumaysan isaga. Ciise wuxuu sidaa darteed ku yidhi iyaga, Waqtigaygu weli ma iman, laakiin waqtigiinnu had iyo jeer diyaar yahay. Dunidu ma awoodo inay idin neceb tahay, laakiin aniga way i neceb tahay, sababtoo ah waxaan ka markhaati furaa inuu shuqulladiisu shar yihiin. Idinka taga iiddan, aniga weli ma tegi doono iiddan, waayo waqtigaygu weli ma buuxsamin. Waxyaalahaas ka dib markuu iyaga u sheegay

ayuu Galili ku sii joogay. Markii walaalihiisii ay tageen, markaas isna wuu tegey iidda, laakiin ma aadin si cad, wuxuu u tegey si qarsoon. Yuhuudda sidaa darteed waxay isaga ka doonayeen iidda oo waxay yiraahdeen, Meeye kan? Waxaa jiray gunuunac badan oo ku saabsan isaga dhexda dadka badan. Qaar waxay yidhaahdeen inuu wanaagsan yahay, qaar kalena waxay yidhaahdeen, maya, laakiin wuxuu khaldayaa dadka badan. Qofna, si kastaba ha ahaatee, daacadnimo kuma hadlin isaga ku saabsan cabsida Yuhuudda darteed.

Horeba, laakiin markii iiddu badhtankeedii ahayd, Ciise wuxuu u kacay macbudka oo wax barayay. Yuhuuddii way yaabeen iyagoo leh, Sidee buu ninkan xarfaha u yaqaanaa isagoo aan wax baran? Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga oo yidhi, Waxbarashadaydu ma aha tan kayga, laakiin waa tan kii i soo diray. Haddii qof doonayo inuu doonistiisa sameeyo, wuu ogaan doonaa waxbarashada, in ay Ilaah ka timid iyo in kale, ama aniga naftayda ayaan uga hadlayaa. Kii nafsadiisa ka hadlaya wuxuu raadiyaa sharaftiisa gaarka ah, laakiin kii raadiya sharafta kii soo diray isaga, kaasu waa run, oo xaqdarrona gudahiisa kuma jirto. Miyaanay Muuse sharciga idiin siin? Qof kasta oo idinka mid ahna sharciga ma fuliyo. Maxaad iigu dadaalaysaan inaad i dishaan? Dadkii badnaa ayaa jawaabay oo yidhi, Jini baad

leedahay! Yaa ku doonaya inuu ku dilo? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Hal shaqo ayaan sameeyay, oo dhammaantiin waad ka yaabban tihiin. Muuse wuxuu idin siiyey guditaanka, ma aha sababtoo ah inuu ka yimid Muuse, laakiin wuxuu ka yimid awowayaasha, oo maalinta sabbtida waxaad gududan nin. Haddii nin gudin ku qaato maalinta sabbtida si aan loo burburin sharciga Muuse, maxaad iigu xanaaqaysaan sababta aan nin dhan caafimaad ka dhigay maalinta sabbtida? Ha xukunin sida muuqaalka, laakiin xukunka caddaaladda leh xukunka. Sidaa darteed qaar ka mid ah dadka Yerusaaalem waxay yidhaahdeen, Sow kan ma aha kii ay doonayaan inay dilaan? Oo eeg, daacadnimo ayuu ku hadlayaa, oo waxba uma yidhaahdaan. Miyaanay taliyayaashu runtii ogaadeen in kanu yahay runtii Masiixa? Laakiin kan waxaan ognahay meesha uu ka yimid, laakiin Masiixu marka uu imaado, qofna ma yaqaano meesha uu ka yimid. Sidaa darteed Ciise ayaa macbudka gudihiisa ku qayliyay isagoo wax baraya oo leh, Aniga waad taqaaniin, oo waad taqaaniin meesha aan ka imid, oo nafsaddayda kama aan iman, laakiin waa run kan i soo diray, kaas oo aydaan aqoon, Aniga waan aqaan isaga, sababtoo ah dhiniciisa ayaan ka imid, oo isaguna wuu i soo diray. Sidaa darteed waxay raadayaan inay qabtaan isaga, laakiin qofna gacanta kuma saarin, sababtoo ah

saacaddiisu weli ma iman. Dad badan oo dadkii ka mid ahaa ayaa rumaysadeen isaga, waxayna yidhaahdeen, Marka Masiixa yimaado, miyaanu calaamooyin ka badan kuwan samayn doonaa kuwa kan sameeyey? Fariisiyiintu waxay maqleen dadka badnaa oo isaga ku saabsan waxyaalahan gunuunacaya, markaasay Fariisiyiintu iyo wadaaddada sare caawimayaal u direen si ay isaga qabsadaan. Ciise wuxuu yidhi, Weli waqti yar ayaan idinla jiraa, dabadeedna waxaan u tegayaa kii i soo diray. Waad i doonayaan oo ima heli doontaan, oo meesha aan joogona ma awoodi kartaan inaad yimaaddaan. Sidaa darteed Yuhuuddii waxay isku yidhaahdeen, Xaggee buu kan u socday inuu tago oo aannu heli wayno? Miyuu u socday inuu tago kala firdhinta Giriigga oo uu wax baro Giriigga? Waa maxay eraygan uu yidhi, Waad i doonaysan doontaan oo ima heli doontaan, oo meeshaanan joogo, idinka ma iman kartaan?

Maalintii ugu dambeysay ee weyn ee iidda ayuu Ciise taagnaa oo ku qayliyay isagoo leh, Haddii qof harraado, ha ii yimaado oo ha cabbo. Kii i rumeeya, sida qorniinku yidhi, webiyaasha biyo nool ah ayaa caloolkiisa ka soo qulquli doona. Tan laakiin wuxuu ku hadlay Ruuxa ay heli lahaayeen kuwa isaga rumeynaya, waayo weli ma jirin Ruuxa Quduuska ah, sababtoo ah Ciise weli lama ammaanin. Dad badan, sidaa darteed, markay erayga ka

maqlen dadka badnayd, waxay yiraahdeen, Kan runtii waa nebiga. Kuwo kale waxay yidhaahdeen, Kanu waa Masiixa, kuwo kalena waxay yidhaahdeen, Miyuu Masiixa ka imanayaa Galili? Miyaanay qoraalku odhan in Masiixa ka yimaado farcanka Daauud iyo tuulada Beytlaxam, meeshaas oo Daauud joogay? Kala-qaybsasho haddaba ayaa dadka weynaa dhexdooda ku dhex dhacday isaga awgeed. Qaar laakiin waxay doonayeen inay ka dhexdooda qabsadaan isaga, laakiin ninna gacmaha kuma saarin. Sidaas daraaddeed, caawiyayaashii waxay u yimaadeen wadaaddada sare iyo Farisiinta, oo kuwaas waxay iyaga ku yidhaahdeen, maxaad u keenin isaga? Caawimayaashii way jawaabeen, Weligiis nin sidaas uma hadlin, sida ninkan u hadlay. Farisiintii ayaa sidaas darteed ugu jawaabay, Miyaydnan idinkuna la khaldeen? Ma qof ka mid ah taliyayaasha rumaysan isaga ama ka mid ah Fariisiyiinta? Laakiin dadweynahan aan sharciga aqoon inkaaran yihiin. Nikodemos, kii habeennimo u yimid isaga oo ahaa mid ka mid ah iyaga, ayaa ku yidhi iyaga, Ma sharcigayagu xukumaa ninka, haddii aan maqlin isaga hore oo aan ogaan waxa uu sameeyo? Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen isaga, Miyaadan adna ka ahayn Galili? Baadh oo arag in nebi ka Galili aan la kicin. Oo mid kasta wuxuu tegey gurigiisa.

8

Jesus laakiin wuxuu tegey buurta saytuunka. Aroorta haddana wuxuu yimid macabadka, dadkii oo dhammuna way u yimaadeen, oo intuu fadhiistay ayuu wax baray. Culimada iyo Fariisiyiintu waxay keeneen naag sinnaanta lagu qabtay, oo waxay iyada dhex taageen. Waxay ku yiraahdeen, Macallin, naagtan waxaa lagu qabtay iyada oo sinada falaysa. Sharcigayaga Muuse wuxuu ku amray in kuwa noocaas oo kale ah la dhagxiyo. Adiga sidaa maxaad tidhaahdaa? Tan laakiin waxay yidhaahdeen iyagoo isaga tijaabinaya, si ay ugu helaan dacwad ku saabsan isaga. Laakiin Ciise ayaa hoos u foorarsaday oo fartiisa dhulka wax ku qoray. Markay sii waday inay weyddiidaan isaga, ayuu kor u joogsaday oo ku yidhi iyaga, Kan idinka dembilaawe ahu marka hore ha tuurayo dhagax iyada. Oo mar labaad ayuu hoos u foorarsaday oo dhulka wax ku qoray. Kuwa maqlay ayaa baxay mid mid u, iyagoo ka bilaabay duqowga, markaasaa waxaa hadhay Ciise iyo naagtii dhexda joogtay. Ciise intuu eegay ayuu naagtii ku yidhi, Naagoy, xaggee yihiin? Ma qof kuu xukumay? Iyada laakiin waxay tidhi, Qof ma jiro, Sayidow. Ciise laakiin wuxuu yidhi, Aniguna kuma xukumayo. Tag, oo hadda ka bilaabo mar dambe ha

dembaabinin.

Mar labaad sidaa darteed Ciise ayaa iyaga la hadlay isagoo leh, Aniga waxaan ahay iftiinka dunida. Kan i raacaya ma socon doono gudcurka dhexdiisa, laakiin wuu yeelan doonaa iftiinka nolosha. Sidaa darteed Fariisiyiintii waxay ku yidhaahdeen, Adiga naftaada ayaad ka markhaati furtaa, markhaatifurashadaaduna run maaha. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Xataa haddii aan aniga nafteeyda markhaati u furo, markhaatiyadeeydu waa run, waayo waan ogahay meesha aan ka imid iyo meesha aan aado, laakiin idinka ma taqaaniin meesha aan ka imaado ama meesha aan aado. Idinka sida jidhka ayaad u xukuntaan, aniga cidna ma xukunayo. Haddii aan xukumo, xukunkaygu waa run, sababtoo ah keligay ma ihi, laakiin waxaan jiraa aniga iyo Aabbaha i soo diray. Waxaa sharcigaaga ku qoran in marag laba qof run yahay. Aniga waa kan marag fura ku saabsan nafteeyda, oo waxaa kaloo marag ii fura Aabbaha i soo diray. Sidaas darteed waxay ku yidhaahdeen, Meeye aabbahaa? Ciise wuu jawaabay, Aniga ma taqaaniin, aabbahayga ma taqaaniin. Haddii aad aniga tiqiin lahaydeen, aabbahayga ayaad sidoo kale tiqiin lahaydeen. Ciise waxyaalahan erayada ku hadlay khasnadda, isagoo wax ku baraya macbudka, qofna ma qabsan isaga, sababtoo ah

saacaddiisu weli ma iman.

Ciise ayaa haddana iyaga ku yidhi, Aniga waan tagayaa, waadna i doonaysan doontaan, oo waxaad ku dhiman doontaan dembigiinna. Meesha aan tagayo, idinka ma awoodi kartaan inaad timaadaan. Sidaa darteed Yuhuuddu waxay yiraahdeen, Miyaanu dilaynin naftiisa, maxaa yeelay wuxuu leeyahay, Meeshaan tago, idinka ma awoodaan inaad timaadaan? Wuxuu ku yidhi iyaga, Idinka waxaad ka timaadeen kuwa hoose, aniga waxaan ka imid kuwa kor. Idinka waxaad ka timaadeen dunidan, anigase kama aan iman dunidan. Sidaa darteed waxaan idiin sheegay inaad ku dhiman doontaan dembiyadiinna, waayo haddii aydaan rumaysan inaan anigu ahay, waad ku dhiman doontaan dembiyadiinna. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen, Adiga yaa tahay? Ciise wuxuu ugu jawaabay, Bilowga waxa aan idinla hadlayo. Waxyaabo badan ayaan haystaa oo aan idinku saabsan hadlo oo xukumo, laakiin kii i soo diray run wuu yahay, oo aniguna waxa aan ka maqlay isaga, waxyaalahan ayaan dunida ugu sheegayaa. Ma ay garanaynin inuu aabbaha ugu sheegayay. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Marka aad kor u qaaddaan Wiilka Aadanaha, markaas waxaad ogaan doontaan inaan aniga ahay, iyo inaan naftayda waxba ka sameeyo, laakiin sida Aabbahay i baray ayaan

waxyaalahan ku hadlaa. Kan ii diray aniga wuu la jiraa, aabahu ima siidayin keligay, sababtoo ah aniga waxyaalaha isaga ka farxiya sameeyo had iyo jeer. Waxyaalahan markuu isaga hadlayay, dad badan ayaa isaga rumaysatay.

Sidaa darteed Ciise wuxuu ku yidhi Yuhuuddii isaga rumaysatay, Haddii aad ku sii jirtaan eraygayga, runtii waxaad tihiin xertooyinkayga. Waxaad ogaan doontaan runta, runtuna way idin xorayn doontaa. Waxay ugu jawaabeen isaga, Waxaan nahay farcan Ibraahim, oo weligeen qofna uma aan addoonsanayn. Sidee baad u tidhaahdaa, Xor baad noqon doontaan? Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay in qof kasta oo sameynaya dembiga uu yahay addoon dembi. Laakiin addoonku ma joogo guriga weligiis, wiilkuse waa joogaa weligiis. Haddii Wiilku sidaa darteed idinka xoreeyaa, runtii xor noqon doontaan. Waan ogahay inaad farcanka Ibraahim tihiin, laakiin waxaad doonaysaan inaad i dishaan, sababtoo ah erayga kaygu kuma dhex maro. Aniga waxa aan arkay aabbahayga agtiisa ayaan ka hadlayaa, idinku sidaa darteed waxa aad aragteen aabbihinna agtiisa samaysaan. Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen, Aabahayaga waa Ibraahim. Ciise wuxuu ku yidhi, Haddii aad carruurta Ibraahim ahaydeen, shuqullada Ibraahim baad

samaynayseen. Hadda laakiin waxaad doonaysaan inaad i dishaan, nin runta idiin sheegay oo aan ka maqlay Ilaaha. Tani ma ahayn wixii Ibraahim sameeyey. Idinka waxaad samaysaan shuqullada aabbihinna. Sidaa darteed waxaan ku nidhi isaga, annaga sinaysi kama aynu dhalan, hal aabe aynu leeyahay waana Ilaaha. Ciise wuxuu sidaas darteed ku yidhi iyaga, haddii Ilaah aabbihinna ahaa, waad i jeclaanteen lahaydeen, waayo waxaan ka baxay Ilaah oo waan imid, mana aanan naftayda ka imin, laakiin kaasu wuu i diray. Maxay hadalka kayga u ma garanaysaan? Waayo, ma awoodi kartaan inaad maqashaan ereyga kayga. Idinka waxaad ka timaadeen aabbaha shayddaanka, oo waxaad doonaysaan inaad samaysaan rabitaannada aabbahood. Isagu wuxuu ahaa dilaa dad bilowgii, oo runta kuma taagno, sababtoo ah run isaga kuma jirto. Marka uu sheego been, wuxuu ka hadlaa waxyaalihiisa gaarka ah, sababtoo ah isagu waa beenaalaha oo aabbihisuna sidoo kale. Laakiin sababta aan runta u sheegayo, ima rumaysanaysaan. Yaa idinka mid ah oo i caddayn kara dembi? Laakiin haddii aan runta sheego, maxaad iigu rumaysan weydeen? Kii Ilaah ka yimid erayada Ilaah wuu maqlaa, sababtaas aawadeed idinka ma maqashaan, maxaa yeelay Ilaah kama aydaan iman. Yuhuuddu sidaas darteed way u jawaabeen oo waxay ku yidhaahdeen,

Miyaannu si fiican u nidhi inaad tahay Samaariyan oo aad jinni leedahay? Ciise wuxuu ku jawaabay, Aniga jinni ma haysto, laakiin waxaan sharfayaa Aabbahay, idinkuse waad i ceebaynaysaan. Aniga laakiin ma doono sharafta kayga; waa jira kan doondoonya oo xukumaya. Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, haddii qof erayga kayga dhawro, dhimasho ma arki doono weligiis. Yuhuuddu waxay sidaas darteed ku yidhaahdeen isaga, Hadda waan ogaannay inaad jinni leedahay. Ibraahim wuu dhintay iyo nebiyadii, adiguse waxaad leedahay, Haddii qof erayga kayga dhawro, dhimashada ma dhadhamayo weligeed. Ma adigu ka weyn tahay aabahayaga Ibraahim, kaasoo dhintay? Nebiyadiina way dhinteen. Yaa naftaada adigu ka dhigaysaa? Ciise wuxuu ku jawaabay, Haddii aan aniga nafteeyda ammaano, ammaanteydu waxba maaha. Waa aabahey kan i ammaaninaya, kaas oo aad tidhaahdaan inuu Ilaahiinna yahay, Oo ma aad ogaanin isaga, aniga laakiin waan aqaan isaga. Oo haddii aan idhaahdo in aan ma aqaan isaga, waxaan noqon doonaa sida idinka beenaalow, laakiin waan aqaan isaga iyo eraygiisa waan dhawraa. Abraham aabihiinna ayaa aad u farxay inuu arko maalintayda, wuuna arkay oo farxay. Sidaa darteed Yuhuuddii waxay ku yidhaahdeen isaga, Konton sannadood weli ma gaadhin, Ibraahimna ma aragtay? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga,

Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, ka hor intii Ibraahim dhalan, aniga waan jiray. Sidaa darteed waxay qaadeen dhagaxyo si ay ugu tuuraan. Laakiin Ciise wuu dhuuntay, oo wuxuu ka baxay macbudka isagoo dhexdooda maraya, oo sidaas ayuu u socday.

9

Oo intuu soo marayay wuxuu arkay nin dhalashadiisa ka indha la ahaa. Waxay weyddiiyeen isaga xertiisii iyagoo leh, Macallin, yaa dembaabay, kan mise waalidkiis, si uu indho laaan u dhashay? Ciise wuxuu ku jawaabay, Isagu ma dembaabin, waalidkiisuna ma dembaabin, laakiin waxay ahayd in shuqullada Ilaah lagu muujiyo isaga. Waa inaan shaqeyaa shuqullada kan i soo diray intay maalin tahay, waayo waxaa imanaysa habeen aan ciduna awoodi karin inay shaqeyso. Markaad aan dunida ku jiro, iftiin baan u ahay dunida. Markuu waxyaalahaas yidhi, wuxuu candhuufay dhulka oo wuxuu ka sameeyey dhoobada candhuufka, wuxuuna mariyey dhoobadii indhaha ninka indhalaaanta ahaa. Wuxuu ku yidhi, Tag oo ku mayso barkadda Siloam, taas oo macneheedu yahay La diray. Sidaa darteed wuu tegey oo ku maydhistay, wuxuuna ku soo

noqday isagoo wax arka.

Sidaa darteed deriska iyo kuwii isaga hore u arkayay inuu indha la yahay, waxay yidhaahdeen, Sow kan ma aha kii fadhiyi jiray oo dawarsado jiray? Kuwo kale waxay yiraahdeen in kanu yahay, kuwo kale laakiin waxay yiraahdeen in uu u eg yahay. Kaas wuxuu yidhi, Aniga ayaan ahay. sidaa darteed waxay ku yiraahdeen isaga, sidee indhahaaga loo furay? Wuu jawaabay kaas oo wuxuu yidhi, nin la yidhaahdo Ciise ayaa dhoobada sameeyay oo subkay indhahayga, wuxuuna ii yidhi, tag balliga Siloam oo mayso. Markii aan tegay oo aan maydhanayay waan arkay. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen isaga, meeqaa yahay kan? Wuxuu yidhaahda, ma aqaan.

Waxay isaga u wadaan Farisiinta, kii hore indha laaa. Waxay ahayd sabtida markii Ciise dhoobada ka sameeyay oo uu indhihiisa furay. Mar labaad sidaa darteed Farisiintu waxay weyddiinayeen isaga sidee uu araggiisa u helay. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Dhoobada ayuu indhahaygii saaray, oo waan maydhaday, oo waan arkaa. Sidaa darteed qaar ka mid ah Farisiinta waxay yidhaahdeen, Ninkan kama yimaado Ilaah, sababtoo ah sabtida ma dhawro. Kuwa kale waxay yidhaahdeen, Sidee nin dembile ahu u samayn karaa calaamooyin noocaas ah?

Oo kala qaybsanaan baa dhexdooda jirtay. Waxay mar labaad ku yiraahdaan ninkii indha laaa, Adiga maxaad ka tidhaahda isaga, maadaama uu indhahaaga furay? Isna wuxuu yidhi, Nebi buu yahay. Yuhuuddii sidaa darteed kuma rumaysanin isaga inuu indha la ahaa oo uu aragay, ilaa ay u yeedheen waalidkii kii aragtay. Oo waxay weyddiiyeen iyaga iyagoo leh, Kanu ma waa wiilkiinna, kaas oo aad tidhaahdaan in indha laaan u dhashay? Haddaba sidee hadda u arkaa? Waalidkiisii ayaa ugu jawaabay oo waxay yidhaahdeen, Waxaan ognahay in kanu yahay wiilkeenna iyo in indha laaan loo dhashay, Sidee laakiin hadda arko ma ogayn, ama yaa furay indhihiisa aynu ma ogayn. Isagu da buu leeyahay, isaga weyddiya, isagu wuxuu ku saabsan naftiisa hadli doonaa. Kuwan waxay yidhi waalidkiisii, sababtoo ah waxay ka baqayeen Yuhuudda, waayo mar hore Yuhuuddu way heshiiyeen in haddii qof isaga Masiix ahaan u qirto, laga eryo sunagogga. Sababtaan waalidkiisii yidhi in da leeyahay, isaga weyddiya. Sidaa darteed mar labaad ayay u yeedheen ninkii indha laaa, oo waxay ku yidhaahdeen, Ilaah ammaan sii; annagu waan ognahay in ninkan dembiile yahay. Sidaas darteed kii baa jawaabay oo yidhi, Haddii uu dembile yahay ma aqaan; hal wax baan aqaan, inaan indha la ahaa oo hadda arko. Markaasay mar labaad ku yidhaahdeen, Maxuu kuu sameeyey?

Sidee buu indhahaaga u furay? Wuxuu ugu jawaabay iyaga, waxaan idiin idhi horay, oo ma aydaan maqlin. Maxaad mar labaad u rabtaan inaad maqashaan? Miyaad idinkuna rabtaan inaad xertiisa noqotaan? Waxay caayeen isaga oo waxay yidhaahdeen, Adiga waxaad tahay xerta kaas, laakiin annagu waxaan nahay xerta Muuse. Innagu waxaan ognahay in Ilaah la hadlay Muuse, laakiin kan ma ognahay meel uu ka yimid. Ninkii ayaa u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Tani waa yaab, waayo idinka ma garanaysaan meesha uu ka yimid, laakiin wuxuu furay indhahaygii. Waan ognahay in Ilaah dembilayaasha ma maqlo, laakiin haddii qof Ilaah ka cabsada yahay oo doonistiisa sameeyo, kaas wuu maqlaa. Tan iyo bilowgii lama maqlin in qof furay indhaha nin indho la ah oo sidaas u dhashay. Haddii aanuu xagga Ilaah ka iman, wax kasta samayn kari ma lahaan. Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen, Dembiyo oo dhan ayaad ku dhashay, adiguna ma adiga baad na barayaa? Markaasay dibadda u saareen. Ciise wuxuu maqlay in ay isaga dibadda u saareen, oo markuu helay ayuu ku yidhi, ma rumaysataa Wiilka Ilaah? Wuu jawaabay oo wuxuu yidhi, Oo yaa yahay, Sayidow, si aan u rumaysto isaga? Ciise baa ku yidhi, Waad aragay isaga, kan kula hadlayaa waa kaas. Wuxuu yidhi, Waan rumaysanahay, Sayidow, oo wuu caabuday. Ciise wuxuu yidhi, Waxaan xukun

ugu imid dunidan, si kuwa aan arkin ay u arkaan, kuwii arkana ay indho la u noqdaan. Qaar ka mid ah Fariisayiinta oo la joogay isaga ayaa maqlay waxyaalahan, oo waxay ku yidhaahdeen, Ma annaga indho la baan nahay? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Haddii aad indho la ahaydeen, ma aad lahayn dambiga, hadda laakiin waxaad tidhaahdaan Waan aragnaa, sidaa darteed dambiginna wuu sii jiraa.

10

Runtii runtii waxaan idiin leeyahay, kan aan soo galaynin albaabka oo aan u galaynin barxadda idaha, laakiin fuulaya meel kale, kaas tuug weeye iyo dhac. Laakiin kii albaabka soo gala waa adhijirka idaha. Kan irid-jiraha ayaa u furaa, iduhuna codkiisa way maqlaan, idihiisa gaarka ahna magac magac buu u yeedhaa, wuuna soo bixiyaa. Oo marka uu idihiisa soo saaro, hortood ayuu tagaa, oo iduhuna way raacaan, maxaa yeelay way yaqaanaan codkiisa. Shisheeyaha laakiin ma raaci doonaan, laakiin way ka carari doonaan isaga, sababtoo ah ma yaqaanaan codka shisheeyayaasha. Maahmaahdan ayaa Ciise ugu sheegay iyaga, laakiin kuwaas ma ay garanaynin waxa uu ula jeeday wixii uu kula hadlayay iyaga. Ciise ayaa haddana iyaga ku yidhi, Runtii,

runtii waxaan idinku leeyahay, aniga ayaa ah albaabka idaha. Dhammaan kuwa ka hor i yimid tuugo iyo dhac bay ahaayeen, laakiin idahu ma dhegaysan. Aniga waxaan ahay albaabka, haddii qof dhexdayda galo, wuu badbaadi doonaa, wuuna soo geli doonaa oo bixi doonaa, daaqna wuu heli doonaa. Tuuggu ma imaanayo haddii aan ahayn inuu xado, dilo, oo burburiyo. Aniga waxaan imid si ay nolol u helaan oo ay si buuxda u helaan. Aniga waxaan ahay adhijirka wanaagsan. Adhijirka wanaagsan naftiisa ayuu u dhigaa idaha. Shaqaalaha la kiraystay oo aan ahayn adhijir, kan aan idaha isaga u gaar ahayn, wuxuu arkaa yeyga imaanaya, wuuna daayaa idaha oo cararaa, yeygu wuu qabsadaa iyaga wuuna kala firdhiyaa idaha. Shaqaalaha laakiin wuu cararaa, sababtoo ah shaqaale wuu yahay oo idaha kama danaynayo. Aniga waxaan ahay adhijirka wanaagsan, oo waan aqaan kuwaygii oo kuwaygii ayaa i yaqaan Sida Aabbuhu ii yaqaan, aniguna waan aqaan Aabbaha, oo naftaydana waxaan u dhigayaa idaha. Waxaan kaloo leeyahay ido kale oo aan ka mid ahayn barxaddan, oo kuwaasna waa inaan keeno, codkaygana way maqli doonaan, waxayna noqon doonaan hal idaha iyo hal adhijir. Sababtan aabbahaygu wuu i jecelyahay, maxaa yeelay aniga waxaan dhigayaa naftayda, si aan mar labaad u qaato iyada. Qofna igama qaado iyada, laakiin aniga ayaa iyada

naftayda u dhigaya. Amar ayaan u leeyahay inaan iyada dhigo, oo amar ayaan u leeyahay inaan mar kale iyada qaato. Amarkan waxaan ka helay Aabbahay. Sidaa darteed, kala-qaybsanaan mar labaad ayaa dhexda Yuhuudda ku dhacday sababta erayadan. Waxay yidhaahdeen laakiin dad badan oo ka mid ah iyaga, Jinni buu leeyahay oo wuu waalan yahay, maxaad isaga u maqashaan? Kuwo kale ayay yidhaahdeen, Kuwani erayada ma aha kuwo nin jinni qaba. Miyaan jinni awoodi karaa inuu furo indhaha kuwa indhala ah?

Waxay dhacday daahfurkii Yeruusaalem, waxayna ahayd jiilaal, Ciise wuxuu ku socday macbudka gudahiisa balbaladii Sulaymaan. Yuhuuddu sidaas darteed way hareeyeen isaga oo waxay ku odhan jireen, Ilaa goorma naftayada aad qaadaysaa? Haddii aad tahay Masiixa, si daacad ah noogu sheeg. Ciise wuxuu ugu jawaabay, Waxaan idin idhi, mana rumaysataan. Shuqullada aan ku sameeyo magaca aabbahay ayaa iga marag fura. Laakiin idinka ma rumaysanaysaan, waayo ma tihiin ka mid idahayga, sida aan idiin sheegay. Idaha aniga ah codkayga way maqleen, oo aniguna waan aqaanaa iyaga, wayna i raacaan, Aniga waxaan siiyaa iyaga nolol weligeed ah, oo ma ay halligmi weligood, oo qof kama khashay iyaga gacantayda. Aabbahay, kan i siiyey, waa ka weyn dhammaan, oo qofna ma awoodo inuu wax ka qabsado

gacanta aabbahay. Aniga iyo Aabbaha mid baynu nahay. Sidaa darteed Yuhuuddu mar labaad waxay qaadeen dhagaxyo si ay dhagax ugu tuuraan isaga. Ciise wuxuu ugu jawaabay, Shuqulo badan oo wanaagsan ayaan idiin tusay tan ka timid Aabbahayga. Kuwaas shuqulka aad dhagax iigu tuuraysaan waa kee?

Yuhuuddu waxay ugu jawaabeen iyagoo leh, Shaqo wanaagsan aawadeed kuma dhagxinayno, laakiin caydii aawadeed, iyo sababtoo ah adiga oo nin ah ayaad naftaada Ilaah ka dhigaysaa. Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga, Miyaanay ku qornayn sharciginna, Waxaan idhi, ilaahyo baad tihiin? Haddii uu kuwaas ugu yeedhay ilaahyo, kuwaas oo erayga Ilaaha u yimid, oo aan qoraalkuna kala furfuri karin Kan Aabbuhu quduus ka dhigay oo u diray dunida, idinka ma waxaad tidhaahdaan inaan caytamayo, sababtoo ah waxaan idhi, Wiilka Ilaah baan ahay? Haddii aanan samaynin shuqullada Aabbahay, ha i rumaysanina. Haddii laakiin aan sameeyo, xataa haddii aad iga rumaysan weydaan, shuqullada rumaysta, si aad u ogaataan oo aad u aamintaan in Aabbuhu igu jiro aniga, oo aan aniguna isaga ku jiro. Sidaa darteed mar labaad way doonayeen inay qabsadaan isaga, laakiin wuxuu ka baxay gacantoodii.

Oo haddana wuxuu tegey dhanka shishaha ee Webi Urdun, meeshii Yooxanaa markii hore ku baabtiisayay, wuuna halkaas

joogay. Dad badan ayaa u yimid isaga, oo waxay yidhaahdeen, Yooxanaa runtii calaamad ma samayn, laakiin wax kasta oo Yooxanaa ka sheegay kan waxay ahaayeen run. oo dad badan oo halkaas joogay ayaa isaga rumaysday.

11

Wuxuu jiray nin buka oo la odhan jiray Laasaros oo ka yimid Betaani, tuulada Maryan iyo walaasheed Marta. Waxay ahayd Maryan tii Rabbiga cadarkaaga ku subkay oo cagihiisa timaheedii ku tirtay, taas oo walaalkeed Laasaros uu bukooday. Sidaas darteed, walaalaha (dumarka) ayaa u diray isaga iyagoo leh, Sayidow, eeg, kii aad jeceshahay wuu buka yahay. Markuu maqlay, Ciise wuxuu yidhi, Cudurkan dhimashada uma aha, laakiin wuxuu u yahay sharafta Ilaah, si Wiilka Ilaah loogu sharfo iyada. Ciise wuxuu jeclaa Marta iyo walaasheed iyo Laasaros. Markuu maqlay inuu jirro, markaas runtii wuxuu joogay meeshii uu ku jiray laba maalmood. Kadib dabadeed wuxuu ku yidhi xerta, Aan mar labaad tagno Yuhuudiya. Xertii waxay ku yiraahdeen, Macallin, hadda Yuhuuddii waxay doonayeen inay ku dhagxiyaan, oo mar labaad ma halkaas aad tagtaa? Ciise wuu jawaabay, miyaanay ahayn laba iyo toban

saacadood maalinta? Haddii qof maalinta ku socdo, ma turunturoonayo, sababtoo ah wuxuu arkaa iftiinka dunidan. Haddii qof habeenka ku socdo, wuu turunturoodaa, sababtoo ah iftiinku kuma jiro. Kuwaan ayuu yidhi, dabadeedna wuxuu ku yidhi iyaga, Laasaros saaxiibkeenna wuu hurday, laakiin waxaan tagayaa si aan u toosiyoo. Sidaa darteed xertiisii waxay yidhaahdeen, Sayidow, haddii uu seexday, wuu badbaadi doonaa. Ciise wuxuu ka hadlay dhimashadiisa, laakiin kuwaas waxay u maleeyeen inuu ka hadlayo hurdada caadiga ah. Markaas Ciise si cad ugu yidhi iyaga, Laasaros wuu dhintay, Waxaan ku faraxsanahay idinka aawadiinn, si aad u rumaysataan, sababtoo ah ma aanan joogin halkaas, laakiin aan u tagno isaga. Sidaas darteed, Tomas kan la yidhaahdo Mataanaha ayaa ardayda saaxiibbada ah ku yidhi, Aan tagno annaguna si aan isaga ula dhimanno.

Markuu yimid Ciise wuxuu helay isagoo afar maalmood horeba xabaalka ku jira. Bethany waxay ku taal meel u dhow Jerusalem, qiyaastii shan iyo toban stades. Dad badan oo Yuhuudda ka mid ah ayaa u yimid Maartha iyo Maryan si ay uga tacsiiyeeyaan walaalkood. Sidaa darteed Martha markay maqashay in Ciise imanayo, ayay ka hor tagtay, laakiin Maryan guriga ayay fadhiisatay. Maartha waxay Ciise ku tidhi, Sayidow, haddii aad

halkan joogtay, walaalkay ma dhiman lahaa. Laakiin xataa hadda waan ogahay in wax kasta oo aad Ilaaha weyddiisato, Ilaah uu ku siinayo. Ciise ayaa ku yidhi, Walaalkaa wuu kici doonaa. Maartha waxay ku tidhi isaga, Waan ogahay inuu sarakici doono sarakicidda maalinta ugu dambaysa. Ciise ayaa ku yidhi, Aniga ayaa ah sarakicidda iyo nolosha. Kii i rumaysta, xataa haddii uu dhinto, wuu noolaan doonaa, oo qof kasta oo nool oo i rumaysta ma dhiman doono weligiis. Ma tan baad rumaysataa? Waxay ku tidhi, Haa, Sayidow, waan rumaysaday inaad tahay Masiixa, Wiilka Ilaaha ee dunida ku soo socda. Oo kuwan markay tidhi ayay tagtay, waxayna si qarsoodi ah ugu yeedhay walaasheed Maryan, iyada oo leh, Macalinka wuu jooga, wuuna ku yeedhayaa. Taas markay maqashay, si degdeg ah ayay u kacday oo waxay u timid isaga. Weli Ciise ma iman tuulada gudaheeda, laakiin wuxuu ku jiray meesha ay Marta kaga hor tagtay. Yuhuuddii sidaa darteed ee iyada la joogay guriga gudihisa oo tacsiiyeynayay, markay arkeen Maryan inay si dhakhso ah u kacday oo baxday, ayay raaceen iyada iyagoo leh waxay u socotaa xabaalka si ay halkaas ugu ooydo. Sidaa darteed Maryan markay timid meeshii Ciise joogay, oo aragtay isaga, waxay ku dhacday cagihisa iyada oo ku leh, Sayidow, haddii aad halkan joogtay, walaalkay ma dhiman lahaa. Ciise sidaas markuu

arkay iyada oo ooyaysa iyo Yuhuuddii iyada la socotay oo ooyaysa, ruuxiisuu si adag uga xanaaqay, nafsaddiisana wuu dhibay. Oo wuxuu yidhi, Meel ma dhigteen isaga? Waxay ku yidhaahdeen, Sayidow, kaalay oo arag. Ciise wuu ooyay. Sidaa darteed Yuhuuddu waxay yiraahdeen, Eeg siduu u jeclaa isaga. Qaar, laakiin, ka mid ah iyaga waxay yidhaahdeen, Miyuusan awoodin kan indhaha indha-laa furay inuu sameeyo si kanuna uusan u dhiman? Ciise sidaa darteed, isagoo mar kale si weyn uga dhaqdhaqaaqay gudihiiisa, wuxuu yimid xabaalaha, kaasoo ahaa god, oo dhagax baa dul saarnaa. Ciise wuxuu yidhi, Qaada dhagaxa. Maartha oo ahayd walaashii kii dhintay ayaa ku tidhi, Sayidow, durba wuu urayaa, waayo afar maalmood ayuu yahay. Ciise wuxuu ku yidhi, Miyaanan kuu sheegin inaad arki doonto ammaanta Ilaah haddii aad rumaysato? Sidaa daraaddeed waxay kor u qaadeen dhagaxii meeshii uu jiifay kii dhintay. Ciise laakiinse indhihiisa kor u taagay oo yidhi, Aabbow, waan kuu mahadcelinayaa inaad i maqashay. Aniga laakiin waan ogaa in aad mar walba i maqasho, laakiin dadka weynaha hareereysan dartood ayaan u sheegay, si ay u rumeysto in aad i soo dirtay. Oo markuu waxyaalahan yidhi ayuu cod weyn ku qayliyay, Laasare, dibadda kaalay. Kii dhintay ayaa soo baxay isagoo cagaha iyo gacmaha lagu xidhay maro, wejigiisana maro ayaa lagu

duubnaa. Ciise ayaa ku yidhi iyaga, Fura isaga oo u oggolaada inuu aado.

Sidaa darteed dad badan oo Yuhuudda ka mid ah, kuwa u yimid Maryan oo arkay wixii Ciise sameeyay, ayaa rumaysday isaga. Qaar laakiin ka mid ah iyaga ayaa tagay xagga Fariisiyiinta oo u sheegay wixii Ciise sameeyey. Sidaa darteed wadaaddada sare iyo Fariisiyiintu waxay ururiyeen golaha, waxayna yidhaahdeen, Maxaan samaynaa, waayo ninkan calaamooyin badan buu sameeyo? Haddii aan sidaas u siidaynno isaga, dhammaan waxay rumaysan doonaan isaga, oo waxay iman doonaan Roomaanku, wayna ka qaadi doonaan meesheenna iyo quruunteenna. Laakiin mid ka mid ah iyaga oo ahaa Kayafas, wadaadkii sare ee sannadkaas, ayaa ku yidhi iyaga, Idinka waxba ma taqaaniin. Mana aad ka fikirayaan in ay faaiido noo leedahay in nin hal ah u dhinto dadka aawadiis, oo aan quruunta oo dhan halligmin. Tan laakiin isaga naftiisa kama uu yidhin, laakiin wadaad sare oo ahaa sannadka taas ayuu sii sheegay in Ciise u dhimanayo qaran, Ma aha quruunta kaliya aawadiis, laakiin sidoo kale si uu carruurta Ilaah ee kala firdhay mid ahaan ugu soo ururiyo. Maalintaas ka bilaabay, sidaa darteed waxay isla tashadeen inay dilaan isaga. Ciise sidaa darteed mar dambe si cad uguma socon Yuhuudda dhexdooda, laakiin wuxuu ka

tegey halkaas oo wuxuu u kacay dhulka u dhow cidlada, magaalo la yidhaahdo Efrayim, oo halkaasuu la joogay xertiisii. Waxay u dhowyd Iidda Kormaridda ee Yuhuudda, oo dad badan ayaa Yerusaaalem ka yimid dalalka kahor Iidda Kormaridda si ay isu daahiriyaan. Sidaa darteed waxay raadsanayeen Ciise, oo intay macbudka dhexdiisa taagnaayeen ayay isku yidhaahdeen, Maxay idiin u egtahay? Miyuusan iman doonin iidda? Wadaaddada sare iyo Farisiinta waxa ay siiyeen amar in haddii qof yaqaan meel uu jiro, uu sheego si ay isaga u qabtaan.

12

Sidaa darteed Ciise, lix maalmood ka hor Iidda Kormaridda, wuxuu yimid Beytaaniya, halkaas oo uu joogay Laasaros kii dhintay, kii uu ka sare kiciyay kuwii dhintay. Sidaa darteed halkaas ayay casho ugu sameeyeen, Marthana way u adeegaysay, laakiin Lazarus wuxuu ka mid ahaa kuwii la jiifay isaga. Maryan sidaas darteed, waxay qaadatay rodol cadar ah oo naardh saafi ah oo qaali ah, waxayna subkatay cagaha Ciise, oo ku tirtay timaha madaxeeda cagihisa, guriguna wuxuu ka buuxsamay urta cadarku. Sidaa darteed waxaa yidhi mid ka mid ah xertiisii, Yahuudh ina Simoon Iskariyood, kii ku doonayay inuu isaga

gacanta u geliyo, maxay tan cadarkan aan loo iibin saddex boqol diinaari, oo aan masaakiinta loo siin? Wuxuu yidhi tan laakiin ma aha sababtoo ah masaakiinta ay isaga u walaacsan tahay, laakiin sababtoo ah tuug buu ahaa, oo sanduuqa lacagta ayuu haystay oo waxyaalaha la dhex riixayo ayuu qaadi jiray. Ciise wuxuu yidhi, Ka daa iyada, waxay u haystay maalinta aaskayga. Masaakiinta waayo had iyo jeer waad la haysataan, aniga laakiinse had iyo jeer ima haysataan. Sidaa darteed dad badan oo Yuhuudda ah ayaa ogaaday inuu halkaas joogo, oo waxay u yimaadeen ma aha Ciise oo keliya, laakiin si ay sidoo kale u arkaan Laasaros oo uu kuwii dhintay ka sara kiciyey. Laakiin wadaaddadii saareenka ahaa waxay qorsheeyeen inay Laasaros sidoo kale dilaan. in badan oo dadkii Yuhuudda ah sabab isaga dartii u tagayay oo Ciise rumaysanayay

Maalinta xiga, dadkii badnaa ee yimid ciidda, markay maqleen in Ciise Yerusaaalem imanayo, Waxay qaadeen laamihii geedaha timirta ah oo waxay u baxeen inay la kulmaan isaga, oo waxay qayliyeen, Hoosaana, barakaysan yahay kan imanaya magaca Rabbiga, boqorka Israaiil. Ciise wuxuu helay dameer yar oo ku fadhiistay, sida ay qoran tahay, Ha baqin, gabadha Siyoon; bal eeg, boqorkaagu wuu imanayaa isagoo fadhiya qayl dameer.

Kuwan laakiin xertii isaga marka hore ma ay garanaynin, laakiin markii Ciise la ammaanay, markaas waxay xusuusteen in kuwan ku isaga qoran yihiin, oo kuwan isaga loo sameeyey. Sidaa darteed dadkii badnaa oo isaga la jiray ayaa markaati furay markii uu Laasaros uga yeedhay qabriga oo uu ka sara kiciyey kuwii dhintay. Sababtaas darteed ayaa dadkii badnaa la kulmay isaga, maxaa yeelay waxay maqleen inuu isagu sameeyay calaamaddaas. Fariisiyiintii sidaa darteed waxay isku yidhaahdeen, Miyaad aragtaan inaan waxba faaiido helin? Bal eeg, dunidu waxay daba tagtay isaga.

Waxay jireen qaar Giriigyo ah oo ka mid ahaa kuwa soo kacayay si ay ugu soo caabudaan ciidda. Kuwan sidaa darteed waxay u yimaadeen Filibos kii ka yimid Beytesayda tan Galili, oo waxay weyddiisanayeen isaga iyagoo leh, Sayidow, waxaan doonaynaa inaan Ciise aragno. Filibos wuu yimid oo wuxuu u sheegay Andaraawus, oo haddana Andaraawus iyo Filibos waxay u sheegeen Ciise, Laakiin Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, Waxay timid saacaddii in la ammaano Wiilka Aadanaha. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, haddii hadhuudhka midho ahi dhulka ku dhicin oo uusan dhiman, isaga keligiis ayuu hadhaa, laakiin haddii uu dhinto, miidho badan ayuu keenaa. Kii jecel naftiisa wuu lumi doonaa, kii neceb naftiisa dunida tan

gudaheeda, wuxuu u dhawri doonaa nolosha weligeed ah. Haddii qof i adeego, ha i raaco, oo meeshaan joogto halkaasna waxaa joogayaa addoonkayga, oo haddii qof i adeego Aabbuhu wuu sharfi doonaa. Hadda naftayda way dhibtay, oo maxaan dhahaa? Aabbow, iga badbaadi saacaddan. Laakiin sababtan darteed ayaan u imid saacaddan. Aabbow, ammaani magacaaga. Markaasaa cod ka yimid samada, oo wuxuu yidhi, Waan ammaanay oo haddana waan ammaani doonaa. Sidaas daraaddeed dadkii taagnaa oo maqlay wuxuu yidhi in onkod dhacday, kuwa kalena waxay yidhaahdeen, Fariin-qaade ayaa isaga la hadlay. Ciise wuu jawaabay oo yidhi, Codkanu uma yimaadin aniga aawadiis, laakiin idinka aawadiinna. Hadda waa xukunkii adduunkan, hadda taliyaha adduunkan dibadda ayaa loo tuurayaa. Aniga haddii layga saaro kor dhulka, dhammaan dadka waxaan u soo jiidi doonaa xaggayga. Laakiin tan wuxuu ku yidhi isagoo muujinaya nooca dhimashada uu ku dhimanayay. Dadkii badnaa ayaa ugu jawaabay, Annagu waxaan sharciga ka maqalnay in Masiixa weligiis joogayo, haddaba sidee baad u tidhaahdaa in wiilka aadanaha la sarraysiinayo? Yuu yahay wiilkan wiilka aadanaha? Ciise ayaa sidaa darteed ku yidhi iyaga, Weli waqti yar ayaa iftiinka idinla jira. Socda intii aad iftiinka haysataan, si aan gudcurku idinka qabsan. Kii

gudcurka ku socda ma yaqaan meel uu tagayo. Intaad iftiinka haysataan, iftiinka rumaysta, si aad wiilal iftiinka u noqotaan. Waxyaalahan ayaa Ciise ku hadlay, markaasuu tegay oo iyaga ka dhuuntay.

In kasta oo uu calaamooyin badan hortood ku sameeyay, kuma ay rumaysan isaga. Si ay erayga Isayos ee nebiga loo buuxiyo, kaasoo uu yidhi, Sayidow, yaa rumeysan maqalkayaga? Oo gacanta Sayidka qof ma loo muujiyay? Sababtan ma ay awoodi karin inay aaminaan, waayo mar kale ayuu Isayos yidhi, Isaga wuu indho tiray indhahooda oo wuu adag ka dhigay qalbigooda, si aanay indhahooda ugu arkin oo aanay qalbigooda ugu fahmin oo aanay u soo noqon, oo anna waan bogsiinayaa iyaga.

Kuwaan wuxuu yidhi Isayos markuu arkay sharaftiisa, wuxuuna ka hadlay isaga. Si kastaba haddana, dad badan oo ka mid ah taliyayaasha ayaa isaga rumaysatay, laakiin Farisiinta dartood ma qiran, si aanay ururka looga saarin. Waxay jeclaateen sharafta dadka in ka badan sharafta Ilaah.

Ciise wuu qaylay oo yidhi, Kii i rumaysan ma rumaysanayo aniga, laakiin wuxuu rumaysanayaa kan i soo diray. Iyo kii i arka wuxuu arkaa kii i soo diray. Aniga iftiin baan u imid dunida, si

qof kasta oo i rumaysan uusan mugdiga ku sii hadhin. Haddii qof maqlo erayadayda oo aan rumaysan, aniga ma xukumi doono isaga, waayo ma iman inaan xukumo dunida, laakiin inaan badbaadiy[] dunida. Kii i diida oo aan qaadan erayadayda, wuxuu leeyahay kii xukumaya: erayga aan ku hadlay ayaa isaga ku xukumi doona maalinta ugu dambaysa. Waayo aniga naftayda kama aan hadlin, laakiin Aabbaha i soo diray ayaa isagu amar ii siiyey waxa aan dhaho iyo waxa aan hadli doono. Waan ogahay in amartiisu nolosha weligeed ah tahay. Waxa aan u hadlayo sidii Aabbuhu iigu yidhi ayaan u hadlayaa.

13

Kahor ciidda Kormaridda, Ciise isagoo og in saacaddiisu timid si uu uga tago dunidan xagga Aabbaha, isagoo jeclaa kuwiisa gaarka ah ee dunida ku jira, wuxuu iyaga u jeclaaday ilaa ugu dambaysta. Markii cashadu noqotay, shaydaankii durba wuxuu qalbiga Yuhuuda ina Simoon Iskariyood geliyay si uu isaga u gacangaliyo. Ciise isagoo ogaanaya in aabbuhu wax walba gacmihiisa u dhiibay, iyo inuu Ilaah ka yimid oo uu Ilaah u socdo, Wuxuu ka kacay cashadiisa oo dhigay dharkiisa, markaasuu qaatay shukumaan oo ku xidhay naftiisa. Kadibdeed wuxuu ku

shubay biyo weelka dhaqida, wuxuuna bilaabay inuu dhaqo cagaha xertiisa oo uu ku tirtiro maro khamiiska uu guntan yahay. Sidaa darteed wuxuu u yimaadaa Siimoon Butros, oo kaasna wuxuu ku yidhi, Sayidow, ma adigu baad lugahayga i maydhaysaa? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Waxa aan sameeyo, adigu hadda ma garanaysid, laakiin waad ogaan doontaa ka dib. Butros wuxuu ku yidhi, Maya, weligaa ima aad maydhi doontid cagahayga. Ciise wuxuu ugu jawaabay, Haddii aanan ku maydhin, qayb igala ma lihid. Siimoon Butros wuxuu ku yidhi, Sayidow, ha noqon cagahayga oo kaliya, laakiin sidoo kale gacmaha iyo madaxa. Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Kii la maydhay uma baahna in cagaha la maydho, laakiin waa nadiif oo dhan, idinkana nadiif baad tihiin, laakiin ma aha dhammaantiin. Wuu yiqiin kan isaga khiyaanaynayay, sababtaas ayuu u yidhi, Dhammaantiin nadiif ma tihiin.

Markii sidaa darteed uu maydhay cagahooda oo qaaday dharkiisa, oo uu hurdoday mar kale, ayuu ku yidhi iyaga, Miyaad garanaysaan waxaan idiin sameeyay? Idinka waxaad iigu yeedhaysaan Macallinka iyo Sayidka, oo si fiican baad u tidhaahdaan, waayo waan ahay. Haddii sidaa darteed aniga oo ah Rabbiga iyo Macallinka aan idiin dhaqay lugihiinna, idinkuna waa inaad is dhaqaan lugaha. Tusaale ayaan idiin bixiyey, si sida

aan idiin sameeyey oo kale, idinkuna u samaysaan. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, ma jiro addoon ka weyn sayidkiisa, mana jiro rasuul ka weyn kii diray isaga. Haddii aad waxyaalahan taqaaniin, waad barakaysan tihiin haddii aad samaysaan. Ma aha dhammaantiin oo aan ka hadlayo, aniga waan aqaan kuwa aan doortay, laakiin si qorniinka loo buuxiyo, kii kibista ila cunayay ayaa cedhbihiisa iigu qaaday. Waxaan hadda idiin sheegayaa intaan wax dhicin ka hor, si markaas ay dhacdo aad u rumaysataan inaan aniga ahay. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, kii qaata qof alla qofkii aan diro, aniga ayuu qaataa, kii aniga qaatana wuxuu qaataa kii i soo diray.

Kuwan markuu yidhi, Ciise wuxuu ku dhibtooday ruuxiisa, wuuna markhaati furay oo yidhi, Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in mid idinka mid ah i gacangelin doono. Sidaa darteed xertii way isku eegayeen, iyagoo jahawareersan qofka uu ka hadlayo. Wuxuu jiifay mid ka mid ah xertiisii oo ku jiray laabta Ciise, kii uu Ciise jeclaa. Sidaas darteed Simon Peter ayaa u janjeedhay inuu barto qofka uu ka hadlayo. Markaasuu ku dhacay sacdiga Ciise, oo wuxuu ku yidhi, Sayidka, yuu yahay? Ciise wuxuu ku jawaabay, Kaasu waa kii aan qaybtii cunto garaacay siinayo. Markaasuu qaybtii cunto garaacay oo siiyey Yahuudah ina Simoon Iskariyood. Cuntada yar dabadeed ayaa

Shaydaanka galay isaga. Sidaa darteed Ciise wuxuu ku yidhi, Waxa aad samaysid, dhaqso u samee. Laakiin midkoodna kama ogayn kuwii fadhiyey waxa uu ugu yidhi. Qaar waayo waxay u maleeyeen, maadaama Yahuudh sanduuqa lacagta hayay, in Ciise ku yidhi, Iibso waxa aan iidda u baahanahay, ama Masaakiinta wax sii. Markuu qaatay muruqda, degdeg ayuu u baxay, waxayna ahayd habeen.

Markii sidaas darteed uu baxay, Ciise wuxuu yidhi, Hadda waxaa la sharafay Wiilka Aadanaha, oo Ilaahna wuu ku sharafay. Haddii Ilaah lagu ammaanay isaga dhexdiisa, Ilaahuna wuxuu ku ammaani doonaa naftiisa dhexdeeda, oo degdeg ayuu ku ammaani doonaa. Carruurtoy yar, weli wakhti yar ayaan idinla jiraa. Waad i doondooni doontaan, oo sida aan Yuhuudda ugu idhi in meesha aan tago, idinka ma awoodi kartaan inaad timaaddaan, sidaas oo kale hadda waxaan idinkula leeyahay. Amar cusub ayaan idin siinayaa in aad is jeclaataan, sida aan idiin jeclaaday, si idinna aad is jeclaataan. Gudaheenna tan ayay dhammaan ku ogaan doonaan inaad xertayda tihiin, haddii aad jacayl isugu qabtaan. Wuxuu ku yidhi Simoon Butros, Sayidow, xagee adigu tagtaa? Ciise wuxuu ugu jawaabay, Meesha aan tagayo, ma awoodi kartid inaad hadda i raacdo, laakiin dambe waad i raaci doontaa. Butros wuxuu ku yidhi, Sayidkow, maxaan

hadda kuu raaci kari waayay? Naftayda ayaan kaaga dhigi doonaa. Ciise ayaa ugu jawaabay, Naftaada miyaad iigu dhigi doontaa? Runtii runtii waxaan kugu leeyahay, diiqsigu ma qaylin doono ilaa aad saddex jeer i beeniso.

14

Ha la dhibin qalbigiinna, Ilaah rumaysta, anigana rumaysta. Guriga aabbahay waxaa ku jira meelo badan, haddii kale, waan idiin sheegi lahaa, waxaan tagayaa inaan meel idiin diyaariyo, Haddii aan tago oo aan meel idiin diyaariyo, mar kale waan imanayaa oo waan idin qaadan doonaa xaggayga, si meeshaan joogo, idinkuna aad ila joogtaan. Iyo halka aan tago waad taqaaniin, jidkana waad taqaaniin. Tomas wuxuu ku yidhi, Sayidow, garan mayno xagee aad tagayso, haddaba sidee baannu u awoodna inaan jidka ogaanno? Ciise wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay jidka iyo runta iyo nolosha. Qofna uma yimaado Aabbaha haddii uusan iga soo dhex marin. Haddii aad aqoon lahaydeen aniga, aabbahay oo kalena waan aqoon lahaydeen. Laga bilaabo haddana waad taqaanaan isaga, waadna aragteen isaga. Filibos wuxuu ku yidhi, Sayidow, na tus aabbaha oo taasi way nagu filan tahay. Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Waqti aad u

dheer ayaan idinla joogay, oo miyaadan i aqoon, Filibos? Kii i arkay wuxuu arkay Aabaha, haddaba sidee baad u tidhaahdaa, Aabaha ina tus? Ma rumaysanaysid in aan ku jiro Aabaha oo Aabahuna uu igu jiro? Erayadaan idinkula hadlayo kama aan hadlayo naftayda, laakiin Aabaha igu jira ayaa isagu sameynaya shuqullada. I rumaysta in aan ku jiro Aabbaha oo Aabbahuna igu jiro, haddii kalese maya, shaqooyinka qudhoodood aawadood i rumaysta. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, kii i rumaysan, shuqullada aan sameeyo isaguna wuu samayn doonaa, oo weliba kuwo ka weyn kuwan ayuu samayn doonaa, maxaa yeelay aniga waxaan u socday Aabbahay. Iyo wax kasta oo aad ku weyddiisataan magacayga, tan waan samayn doonaa, si Aabbuhu ugu ammaanmo Wiilka. Haddii aad wax ku weyddiisataan magacayga, aniga ayaa samayn doona.

Haddii aad i jeceshihiin, amarradayda dhawra. Aniga waxaan weydiin doonaa Aabaha, oo wuxuu idin siin doonaa u-doodiye kale, si uu idiinla jiro weligiin. Ruuxa runta, kaasoo dunidu aysan awoodin inay qaadata, sababtoo ah ma aragto mana yaqaanno, idinkuse waad taqaaniin, sababtoo ah dhexdiinna ayuu joogaa oo gudihiinnana wuu ku jiri doonaa. Ma ku dayn doono agoon ahaan, waxaan idiin imanayaa. Weli in yar ka dib dunidu mar dambe ima arki doonto, laakiin idinka waad i arki

doontaan, maxaa yeelay aniga waan noolahay oo idinkuna waad noolaan doontaan. Maalintaas waxaad ogaan doontaan in aniga ku jiro Aabbahay, idinkuna igu jirtaan aniga, oo aniguna idinku jiro. Kii haysta amarradayga oo xajiya, kaasu waa kii i jecel, kii i jecelna wuxuu la jeclaan doonaa Aabbahay, oo anna waan jeclaan doonaa isaga oo waxaan isaga u muujin doonaa naftayda. Yuhuudh, oo aan ahayn kii Iskariyood, ayaa ku yidhi, Sayidow, maxaa dhacay oo aad annaga noo muujinaysaa naftaada oo aadan dunida u muujin? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Haddii qof i jecelyahay, eraygayga dhawri doonaa, oo Aabbahay isaga jecel doonaa, oo isaga ayaan u iman doonaa oo agtiisa ayaan degaan ka dhigan doonaa. Kii aan i jecel erayadayda ma dhawro, erayga aad maqashaan na maaha kayga, laakiin waa kan Aabbaha i soo diray.

Kuwan waan idinkula hadlay anigoo dhexdiinna jooga Kaasoo caawiye, Ruuxa Quduuska ah oo Aabbuhu ku soo diri doono magacayga, kaasu wax walba wuu idin bari doonaa oo wuu idin xusuusin doonaa wax walba oo aan idinku idhi. Nabad waxaan idinka tagayaa, nabaddayda ayaan idin siinayaa, ma aha sida dunidu wax u siiso, anigaa idin siinaya. Qalbiginna yaanu welwelin hana baqin. Waxaad maqasheen inaan idiin sheegay: Waan tagayaa oo haddana waan idiin imanayaa. Haddii aad i

jeclaydeen, waad farxi lahaydeen markaan idhi, Waxaan u socdaa Aabbaha, maxaa yeelay Aabbahaygii waa iga weyn yahay. Oo hadda waan idiin sheegay intaan waxani dhicin, si markaanu dhaco aad u rumaysataan. Mar dambe badan kula hadli maayo, waayo waxaa imaanaya taliyaha dunida, isaguna iguma laha waxba. Laakiin si dunida u ogaato inaan jeclahay Aabaha, oo sida Aabahu iigu amray, sidaas ayaan u sameeyaa. Kaca, aan halkan ka tagno.

15

Aniga waxaan ahay geedka canabka runta ah, aabbahayna waa beeraleyga. Dhamaan laan aniga ku jirta oo aan midhaha wadin wuu qaadaa, iyo dhamaan laanta midhaha wadda wuu nadiifiyaa, si ay midhaha badan u waddo. Horeba idinka nadiif ah tihiin sababta erayga aan idinla hadlay. Jooqta iigu dhex jira, oo anna waxaan idinku dhex jiraa. Sida laamaha aan awoodi karin inuu midhaha u qaado naftiisa, haddii uusan ku sii jirin geedka canabka, sidaas oo kale idinkuna ma awoodi kartaan, haddii aydaan iigu sii jirin. Aniga waxaan ahay geedka canabka, idinkuna waxaad tihiin laamaha. Kii igu jira aniga, oo aan ku jiro isaga, kaasuu wuxuu dhalaa midhaha badan, waayo iyada oo

aanan jirin ma awoodi kartaan inaad wax samaysaan. Haddii aan qof igu sii jirin, waa la tuuray dibadda sida laanta, waana la gallajiyey, kolkaasna waa la ururiyaa iyaga oo dabka gudihiisa waa la tuuraa, waana la gubaa. Haddii aad iigu sii jirtan oo erayadaydu idinku sii jiraan, wax alla wixii aad doonaysaan weyddiista, waana idiin noqon doonaa. Gudaha tan ayaa Aabbahay lagu ammaanay, si aad midhaha badan u qaadataan, oo aad xertiyadayda u noqotaan. Sida Aabbuhu ii jeclaaday, sidaas oo kale ayaan idiin jeclaaday, ku sii jira jacaylkayga. Haddii aad amarradayda dhawrtaan, waxaad sii joogteen jacayladayda, sida aan amarradii aabbahay u haystay oo aan jacaylkiisa ku jiro. Waxaan idinla hadlay waxyaalahan si farxaddaydu idinka dhexdiinna ugu sii jirto oo farxaddiinnuna u buuxsanto. Tani waa amarkayga: in aad is jeclaataan sida aan idiin jeclaaday. Jacayl tan ka weyn qof ma leh, in qof naftiisa u dhigo saaxiibadiisa. Idinka saaxiibadayda ah tihiiin, haddii aad samaysaan waxa aan idinku amrayo oo dhan. Ma idhi idinku addoommo, sababtoo ah addoonku ma ogsoon waxa sayidkiisu sameeyo, laakiin waxaan idhi saaxiibbo, sababtoo ah wax kasta oo aan ka maqlay aabbahay ayaan idiin ogeysiiyey. Ma idinka aniga i doorateen, laakiin aniga ayaa idinka doortay, oo waxaan idinka dhigay si aad u tagaan oo aad midhaha keentaan, oo

midhihinna sii jiraan, si wax alla wixii aad Aabbaha ku magacayga ka weyddiisataan, uu idin siiyo. Waxaan idinku amrayaa waxyaalahan, si aad isugu jeclaataan.

Haddii dunidu idin neceb tahay, ogaada inay aniga marka hore idinka ka hor ii necbaaday. Haddii aad ka ahaydeen dunida, dunidu waxay jeclaan lahayd tan iyada u gaar ah, laakiin ka dunida ma tihiin, waayo aniga ayaa idinka doortay dunida, sababta darteed dunidu way idin neceb tahay. Xusuusta erayga aan idiin sheegay, addoon ma ka weyn yahay sayidkiisa. Haddii aniga ay silciyeen, idinkana way silci doonaan, haddii eraygayga ay dhawreen, kan idinku way dhawri doonaan. Laakiin waxay idinku samayn doonaan waxyaalahan oo dhan magacayga aawadiis, maxaa yeelay ma yaqaaniin kii i soo diray. Haddii aanan iman oo aanan kula hadlin iyaga, dembi ma ay lahayn, laakiin hadda cudur-daar kuma laha dembiga kooda. Kii i neceb yahay aabbahay buu neceb yahay. Haddii aan shuqullada ugu samayn iyaga kuwa aan qof kale sameeyn, dembi ma ay lahayn, hadda laakiin way arkeen oo way necbaadeen aniga iyo aabbahayga. Laakiin si loo buuxiyo erayga ku qoran sharcigooda, in ay ii necbaadeen sabablaaan. Laakiin markii caawiyuhu yimaado, kaasoo ah kan aan idiin soo diri doono Aabbaha, Ruuxa runta ah oo ka soo baxa Aabbaha, isagu wuxuu markhaati furi

doonaa aniga. Idinkuna waad marag furtaan, maxaa yeelay bilowgii ayaad ila jirteen.

16

Waxyaalahan waxaan idiinku sheegay si aydaan u xanaaqin. Masaajidka ayay idinka eryl doonaan, laakiin waxaa imanaysa saacad uu qof kasta oo idin dilay u maleynayo inuu Ilaah adeeg u bixinayo. Waxyaalahan samayn doonaan, sababtoo ah ma ay garanayn Aabbaha iyo aniga toona. Laakiin waxaan idiinku hadlay waxyaalahan si markii saacaddu timaado, aad u xusuusataan waxyaalahaas, maxaa yeelay aniga ayaa idiinku sheegay. Waxyaalahanse idiinma aan sheegin bilowgii, maxaa yeelay idinku waan la jiray. Hadda laakiin waxaan tagayaa xagga kii i soo diray, oo midkiinna ima weydiin xagee tagtaa. Laakiin sababtoo ah waxyaalahan idiin hadlay, murugo baa buuxisay qalbigiinna. Laakiin aniga runta waxaan idiin leeyahay, waa faaiido idiin ah in aan tago. Haddii waayo aniga aan tago ma, kan caawiya ma iman doono xaggiinna, haddii laakiin aan tago, waan soo diri doonaa isaga xaggiinna. Oo markuu kaas yimaado wuxuu canaan doonaa dunida ku saabsan dembi iyo xaqnimo iyo xukun. Ku saabsan dembiga runtii, sababtoo ah ima

aaminsana. Ku saabsan xaqnimada laakiin, sababtoo ah xagga aabbahay ayaan tagayaa oo mar dambe ima aragteen. Ku saabsan xukunta, in taliyaha dunidan la xukumay. Weli waxyaalo badan ayaan leeyahay in aan idinkula hadlo, laakiin ma awoodi kartaan inaad sidataan hadda. Laakiin marka kan yimaado, Ruuxa runta, wuxuu idin hagi doonaa dhammaan runta, waayo ma hadli doono wax ka yimid naftiisa, laakiin wuxuu hadli doonaa wax alla wixii uu maqlo, oo wuxuu idiin sheegi doonaa waxyaalaha imanaya. Kaasu aniga sharafayn doonaa, sababtoo ah wuxuu ka qaadan doonaa kayga oo idiin sheegi doonaa. Dhammaan wax kasta oo Aabbuhu leeyahay waa kuwaygii, sababtaas darteed waxaan idhi inuu ka aniga qaadan doono oo uu idiin sheegi doono. In yar dabadeed ima arki doontaan, oo haddana in yar dabadeed waad i arki doontaan, maxaa yeelay waxaan u tegayaa Aabbaha. Sidaa waxay yidhaahdeen qaar ka mid ah xertiisii iyagoo is la hadlaya, Waa maxay tan oo uu nagu leeyahay, In yar oo aydaan i arki doonin, oo haddana in yar oo aad i arki doontaan, iyo Waayo aniga waxaan u socday Aabbaha? Sidaa darteed waxay lahaayeen, Tani waa maxay wuxuu ku leeyahay kan yar? Ma ogayn wuxuu ka hadlayo. Ciise sidaa darteed wuu ogaaday inay doonayeen inay isaga suaalaan, oo wuxuu iyaga ku yidhi, Tan ma wada

doodeysaan? Waxaan idhi, In yar oo iima arki doontaan, oo haddana in yar oo i arki doontaan. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in aad ooyi doontaan oo aad barooranayso doontaan idinka, dunida laakiin way farxi doontaa, idinka laakiin waa la murugeyn doonaa, laakiin murugada idinka gudaha farxad ayay noqon doontaa. Naagtu marka ay dhasho, murugto ayay leedahay, sababtoo ah saacaddeedii ayaa timid, laakiin marka ay ilmaha dhasho, mar dambe ma xusuusato dhibaatadii sababta loo ah farxadda, waayo qof baa dunida ku dhashay. Idinka sidaa darteed murugo hadda haysataan, laakiin mar labaad waan arki doonaa idinka, oo wadnahiinna way farxi doontaa, oo farxaddiinna qofna kaama qaadi doono. Oo maalintaas ima weydiin doontaan waxba, runtii runtii waxaan idinku leeyahay in wax kasta oo aad Aabbaha magacayga ku weyddiisataan, uu idin siin doono. Ilaa hadda ma aydaan weydiisan waxba magacayga. Weyddiya oo waxaad heli doontaan, si farxaddiinnu ay noqoto mid buuxsan. Kuwan waxaan idiinku hadlay maahmaahyo, laakiin waxaa imanaysa saacad aan mar dambe idiinku hadli doonin maahmaahyo, laakiin si cad ayaan idiinku sheegi doonaa wax ku saabsan Aabbaha. Maalintaas magacayga ayaad wax ku weydiin doontaan, mana idinkula sheego inaan aabbaha idiinku weydiin doono. Isaga qudhiisu waayo aabbuhu

wuu idin jecel yahay, sababtoo ah idinka aniga waad jeclaadeen, oo rumaysateen in aniga Ilaaha ka imid. Waxaan Aabbaha ka soo baxay oo dunida ayaan u imid, haddana dunida waan ka tegayaa oo Aabbaha ayaan u socday. Xertiisii waxay ku yiraahdeen, Bal eeg, hadda si cad baad u hadlaysaa, oo masaal innaba ma sheegeysid. Hadda waan ognahay inaad wax walba taqaanid, mana baahna in qof ku weyddiiyo. Tani waxaan ku rumaysannay inaad Ilaah ka timid. Ciise ayaa ugu jawaabay iyaga, Hadda ma rumaysanaysaan? Eeg, waxaa imaanaysa saacad, oo hadda waxay timid, si aad u kala firdhaan mid kasta meeshiisa gaar ah, oo aad aniga keliya iga tagteen. Laakiin ma ahi keligay, sababtoo ah Aabbuhu waa ila jiraa. Waxyaalahan waxaan idiinla hadlay si aad iigu nabad yeeshaan. Dunida dhib baad ku yeelan doontaan, laakiin dhiirranada, aniga ayaa dunida ka adkaaday.

17

Waxyaalahan wuxuu ku hadlay Ciise, wuxuuna kor u qaaday indhihiisa xagga samada oo yidhi, Aabbow, saacaddii way timid, ammaani wiilkaaga, si wiilkaaguna kuugu ammaano. Sida aad u siisay isaga amar ku saabsan dhammaan jidhka, si uu u siiyo

kuwa aad isaga u dhiibay oo dhan nolol weligeed ah. Tani waa nolosha daaimka ah, si ay kuugu gartaan adiga oo ah Ilaaha runta ah oo keliya iyo kii aad soo dirtay Ciise Masiix. Aniga adigu waan ku ammaanay dhulka korka, shaqadii waan dhammeeyay tii aad i siisay si aan u sameeyo. Iyo hadda, Aabbow, adigu igu ammaan agaagaaga sharafta aan ku lahaa ka hor intaan dunidu jirin agaagaaga. Waxaan muujiyay magacaaga dadkii aad iga siisay dunida. Adiga ayay lahaayeen, oo aniga ayaad iyaga ii siisay, oo eraygaaga way dhawreen. Hadda way ogaadeen in dhammaan wixii aad i siisay adiga laga helo. Sababtoo ah erayadii aad i siisay waxaan siiyay iyaga, oo iyagu way qaadeen, oo runtii way garanayeen inaan adiga kaa imid, oo way rumaysteen inaad adigu i soo dirtay. Aniga waxaan ku weyddiiyaa iyaga, kuma weyddiinayo dunida, laakiin waxaan ku weyddiiyaa kuwa aad i siisay, maxaa yeelay iyagu kuwaaga yihiin. Oo waxyaalaha kayga oo dhan kuwaaga weeye, oo kuwaagana kuwaygay yihiin, oo waxaan ku sharafmay iyaga dhexdooda. Oo mar dambe ma joogo adduunka, oo kuwan weli way joogaan adduunka, oo aniga xaggaaga ayaan u imanayaa. Aabbow quduuska ah, ku ilaali iyaga magacaaga aad i siisay, si ay mid u noqdaan sida aannu nahay. Markii aan iyaga la joogay dunida dhexdeeda, aniga ayaa magacaaga ku ilaalinayay iyaga,

kuwii aad i siisay waan dhawray, oo midkoodna ma baabbiin, wiilkii baabbaa mooyee, si qoraalka loo buuxiyo. Hadda laakiin xagaaga ayaan u imanayaa, oo waxyaalahan ayaan dunida kaga hadlayaa si ay farxaddayda oo dhammaystiran ugu yeeshaan gudahooda. Aniga waxaan siiyay iyaga eraygaaga, oo dunidu way necbatay iyaga, sababtoo ah kama ay yimaadaan dunida, sida aniga aan ka imaan dunida. Ma weydiisanayo inaad iyaga dunida ka qaaddo, laakiin waxaan weydiisanayaa inaad sharka ka ilaaliso iyaga. Kama ay yihiin dunida, sida aniguna aanan ka ahayn dunida. Quduusi ka dhig iyaga runtaada dhexdeeda; eraykaagu waa runta. Sida aad iigu soo dirtay dunida, sidaas oo kale ayaan iyaga ugu soo diray dunida. Waxaan u quduusiyaa nafteydii iyaga dartood, si ay iyaguna runta dhexdeeda ugu noqdaan kuwo la quduusiyey. Ma anigu kuwan oo keliya wax ka baryayaa, laakiin sidoo kale kuwa rumaysan eraygoodii aniga aawadiis. Si ay dhammaan mid u noqdaan, sida adiga, Aabbow, iigu jirto aniga oo aan kugu jiro adiga, si ay iyana inagu jiraan annaga oo ay mid noqdaan, si ay dunida u rumayso inaad adiga aniga soo dirtay. Oo aniga sharafta aad i siisay ayaan siiyay iyaga, si ay mid u noqdaan sida annaga mid u nahay. Aniga dhexdooda, adiga dhexdayda, si ay u noqdaan kuwo dhammaystiran oo mid ah, iyo si dunida u ogaato inaad adigu i soo dirtay, oo aad iyaga u

jeclaatay sida aad aniga ii jeclaatay. Aabbow, kuwa aad i siisay, waxaan doonayaa in meesha aan jiro aniga, kuwaasna ay ila jiraan, si ay u arkaan ammaanta tayda oo aad i siisay, waayo waad i jeclayd ka hor aasaaska dunida. Aabbow xaqa ah, dunidu kuma ay aqoon, laakiin aniga waan ku aqaanay, kuwaanuna waxay ogaadeen inaad adigu i soo dirtay. Waxaan iyaga u ogeysiiyey magacaaga oo waan u ogeysiinayaa, si jacaylka aad igu jeclaatay uu ugu jiro iyaga, aniguna ugu jiro iyaga.

18

Kuwaan markuu yidhi, Ciise wuxuu la baxay xertiisii meel ka shishaysa durdurka Kedroon, halkaas oo ay ku tiil beer uu galay isaga iyo xertiisii. Yuhuudah kii isaga gacangeliyey ayaa goobta yiqiin, maxaa yeelay Ciise iyo xertiisii ayaa inta badan halkaas isugu iman jiray. Yahuda sidaas daraadeed wuxuu qaatay kooxdii ciidanka iyo caawimayaashii wadaaddada sare iyo Fariisiyiinta, wuxuuna yimid halkaas isagoo wata fanoosyo, laambadaha iyo hubka. Ciise sidaa darteed wuxuu oгаа dhammaan waxyaalaha ku imanaya, ayuu u baxay oo ku yidhi iyaga, Yaa baadhtaan? Waxay ugu jawaabeen, Ciise kan reer Naasared. Ciise ayaa ku yidhi, Aniga ayaan ahay. Yuhuudh kii

isaga gacangelinayay ayaa sidoo kale la taagnaa iyaga. Markuu ku yiri iyaga Aniga ayaan ahay, dib bay u noqdeen oo dhulka bay ku dhaceen. Mar labaad sidaa darteed ayuu iyaga weyddiiyey, Yaa aad raadineysaan? Laakiin waxay yidhaahdeen, Ciise kan reer Naasared. Ciise wuu jawaabay, waxaan idiin sheegay in aan ahay. Haddii sidaa darteed aniga i doonaysaan, u oggolaada kuwan inay tagaan. Si ay u buuxsanto erayga uu yidhi: Kuwa aad i siisay, ma aan lumin mid ka mid ah iyaga. Simoon Butros oo seef sita ayaa soo jiiday seeftii, wuxuuna ku dhuftay addoonkii wadaadka sare oo ka jaray dhegtiisa midig. Magaca addoonkuna wuxuu ahaa Malkos. Ciise wuxuu ku yidhi Butros, Seefta geliso qabriga. Koobka Aabbuhu i siiyey, miyaanan cabbaynin?

Sidaa darteed, kooxdii iyo taliyihii iyo caawimayaashii Yuhuudda ayaa qabatay Ciise oo xidhay. Oo waxay isaga u kaxeeyeen xagga Xannas marka hore, waayo wuxuu ahaa soddogga Kayafas, kaasoo ahaa wadaadka sare sanadkaas. Kayafas wuxuu ahaa kii lataliyey Yuhuudda in ay waxtar leh hal nin u dhinto dadka. Simoon Butros iyo xertii kale ayaa raacayay Ciise. Xertii taas wuxuu la yiqiin wadaadka sare, wuuna la galay Ciise barxaddii wadaadka sare. Laakiin Butros wuxuu taagnaa albaabka agtiisa dibadda. Sidaa darteed xerta kale, kii wadaadka sare la yaqaannaa, ayaa baxay oo la hadlay irid-ilaaliyaha,

wuxuuna gudaha soo geliyey Butros. Sidaa darteed gabadha yar ee irid-ilaaliyaha ayaa Butros ku tidhi, Miyaadan adigu sidoo kale ka mid ahayn xertii ninkan? Wuxuu yiri, Ma ihi. Addoommadii iyo caawiyayaashii way taagnaayeen iyagoo dabka dhuxusha samaysay, maxaa yeelay qabow baa jiray, wayna is diiriyeen. Butros wuxuu la taagnaa iyaga isagoo is diiraya. Sidaa darteed wadaadka sare wuxuu weyddiiyay Ciise ku saabsan xertiisa iyo ku saabsan waxbarashadiisa. Ciise wuxuu ugu jawaabay: Aniga daacadnimo ayaan ugu hadlay dunida, mar walba waxaan wax ku baray shir gudihiiisa iyo macbudka gudihiiisa, halka Yuhuuddu mar walba ku soo wada uruurtaan, oo sirta gudaheeda waxba kuma aan hadlin. Maxaad i weyddiisanaysaa? Weyddii kuwa maqlay waxaan kula hadlay iyaga. Eeg, kuwan way yaqaanaan waxaan idhi aniga. Kuwaan laakiin markuu isagu waxaas yidhi, mid ka mid ah caawimayaasha taagnaa ayaa garaac siiyay Ciise, isagoo leh, Sidaas ma ugu jawaabaysaa wadaadka sare? Ciise wuxuu ugu jawaabay, Haddii aan si xun u hadlay, markhaati fur waxa xun; laakiin haddii aan si fiican u hadlay, maxaad iigu garaacaysaa? Annas wuxuu isaga xidhan u diray Kayafa oo ahaa wadaadka sare. Wuxuu ahaa Simoon Butros oo taagan isagoo diiriyaya naftiisa. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen, Miyaadan adigu ka mid ahayn xertiisii? Sidaas darteed kaas wuu

diiday oo wuxuu yidhi, Ma ahi. Markaas mid ka mid ah addoommadii wadaadka sare, oo ahaa qaraabo kii Butros dhegta ka jaray, ayaa yidhi, Miyaanan aniga beerta kugu arkin isaga? Mar labaad sidaa darteed Butros wuu diidey, oo degdeg ayuu diiqii qayliyey.

Sidaa darteed waxay Ciise ka wadeen guriga Kayafa oo ay geeyeen praetorium. Waxay ahayd subaxdii hore, oo iyagu ma ay gelin praetorium si aanay u nijaasobin, laakiin si ay u cunaan Kormaridda. Sidaas darteed Bilaatos ayaa u baxay xaggoodii oo wuxuu yidhi, Dacwad maxaad ku keenaysaan ninkan? Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen, Haddii ninkan xumaanfale ahaan waayay, kuu dhiibi lahayn. Bilaatos ayaa sidaa darteed ku yidhi iyaga, Qaada isaga idinka oo sharciginna ku xukuma. Yuhuudda ayaa sidaa darteed ku yidhaahdeen, Annaga looma oggola inaan dilno qof. Si erayga Ciise ee uu yidhi uu u buuxsamo, kaas oo tilmaamayay nooca dhimashada uu ku dhimanayo lahaa. Pilate ayaa sidaa darteed mar labaad galay gudaha praetorium oo u yeedhay Ciise oo ku yidhi, Adigu ma tahay boqorka Yuhuudda? Ciise wuxuu ugu jawaabay: Ma waxaad tan naftiisaada ka leedahay, mise kuwo kale ayaa kugu yidhi wax iga saabsan? Bilaatos ayaa jawaabay, Miyaanan aniga ahay Yuhuudi? Quruuntaada iyo wadaaddada sare ayaa ii soo

dhiibay adiga. Maxaad samaysay? Ciise wuu jawaabay, Boqortooyadaydu kama timaado dunidan. Haddii boqortooyadaydu dunidan ka timaadeen, caawimayaashaydu way ii diriri lahaayeen si aan Yuhuudda loogu dhiibin. Laakiin hadda boqortooyadaydu halkan kama timaado. Bilaatos ayaa sidaa darteed ku yidhi, Sidaa darteed ma boqor baad tahay? Ciise ayaa jawaabay, Adigu waad tidhaahdaa inaan boqor ahay. Aniga waxaan u dhashay tan, waxaan ugu imid dunida inaan runta u marag furo. Qof kasta oo runta ka yimid codkayga wuu maqlaa. Bilaatos wuxuu ku yidhi, Maxay tahay runta? Markuu tan yidhi ayuu mar labaad u baxay xagga Yuhuudda, wuxuuna ku yidhi, Aniga sabab kuma heli isaga. Waa laakiin caado idiin in mid idiin aan sii daayo Iidda Kormaridda. Ma rabtaan sidaa darteed in aan idiin sii daayo boqorka Yuhuudda? Sidaa darteed dhammaan mar labaad way qayliyeen iyagoo leh, Ha noqon kan, laakiin Barabaas. Barabaas wuxuu ahaa tuug.

19

Markaas sidaa darteed Bilaatos wuxuu qaaday Ciise oo karbaashay. Askartii ayaa taaj ka qodxan samaysay oo madaxiisa saaray, dharna guduudan ayay isaga huwiyeen. Waxay

yidhaahdeen, Farax, Boqorka Yuhuudda, oo waxay isaga siinayeen garaacid. Sidaa darteed Bilaatos mar kale ayuu dibadda u baxay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Eega, waxaan dibadda idiinku soo wadaa isaga, si aad u garataan inaan isaga sabab ku helin. Sidaas darteed Ciise buu dibadda u baxay isagoo xidhanaya taajka qodxanta iyo dharka guduudan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Arka ninkan. Markii wadaaddada sare iyo caawiyayaashu arkeen isaga, ayay qayliyeen iyagoo leh, Iskutallaabti! Iskutallaabti isaga! Bilaatos wuxuu ku yidhi iyaga, Qaada isaga idinka oo iskutallaabiya, waayo aniga sabab kuma heli gudhiisa. Yuhuuddu waxay ugu jawaabeen: Annagu sharci baynu leennahay, oo sida sharcigayagu yahay, wuxuu ku qalma inuu dhinto, maxaa yeelay, wuxuu naftiisa ka dhigay wiilka Ilaah. Markii Bilaatos maqlay eraygan, aad buu u baqay. Wuxuu mar kale galay guriga-xukumaadda oo wuxuu Ciise ku yidhi, Xaggee baad ka timid? Laakiin Ciise jawaab ma siin. Sidaa darteed Bilaatos wuxuu ku yidhi, Aniga ma aad la hadashaa? Miyaanad ogtahay inaan awood u leeyahay inaan ku iskutallaabtiyo iyo inaan awood u leeyahay inaan ku sii daayo? Ciise wuxuu ku jawaabay, Awood kasta oo anigu ku saabsan ma aad lahayn, haddii adigii lagu siin jirin kor. Sababtaas awgeed, kii aniga kuu soo dhiibayaa dembi ka weyn ayuu leeyahay. Tan

ka dib Bilaatos wuxuu doondoonaayay inuu sii daayo isaga, laakiin Yuhuuddu way qayliyeen iyagoo leh, Haddii aad tan sii daysid, ma aha saaxiibka Kaysar. Qof kasta oo boqor iska dhiga wuxuu diidaa Kaysar. Sidaas darteed Bilaatos markuu eraygan maqlay ayuu Ciise dibadda u soo keenay, oo wuxuu ku fadhiistay barxadda meel la yidhaahdo Dhagax-goglan, Cibraaniga laakiin waa Gabata. Waxay ahayd diyaarinta Iidda Kormaridda, waxayna ahayd qiyaastii saacaddii lixaad, wuxuuna ku yidhi Yuhuudda, Eega boqorkiinna. Laakiin way qayliyeen, Kor u qaad, kor u qaad, iskutallaabta geli isaga! Bilaatos ayaa ku yidhi iyaga, Boqorkainna ma iskutallaabta gelin? Wadaaddada sare ayaa jawaabay, Ma hayno boqor Kaysar mooyee. Markaas sidaa darteed wuxuu isaga ugu dhiibay iyaga in la qodbo.

Waxay heleen Ciise oo ay keeneen, isagoo sita masalabkiisa ayuu u baxay meeshii la odhan jiray Meeshii Dhakada, taas oo Cibraaniga loogu yeedho Golgota. halka ay isaga ku qotomiyeen, iyo la isaga laba kale dhinacan iyo dhinacan, dhexdana Ciise. Bilaatos wuxuu qoray cinwaan oo dhigay iskutallaabta dusheeda, waxaana lagu qoray, Ciise Naasaraawi boqorka Yuhuudda. Sidaas darteed dad badan oo Yuhuudda ah ayaa cinwaanka akhriyey, sababtoo ah meeshii Ciise lagu iskutallaabiyey waxay u dhowayd magaalada, waxayna ku

gornaa Cibraani, Giriig, iyo Roomaan. Wadaaddadii sare ee Yuhuudda waxay Bilaatos ku yidhaahdeen, Ha qorin, Boqorka Yuhuudda, laakiin in kaas yidhi, Waxaan ahay boqorka Yuhuudda. Bilaatos ayaa jawaabay, Waxaan qoray, waan qoray.

Askartii sidaa darteed markay Ciise ku qotomiyeen, waxay qaadeen dharkiisa oo waxay ka dhigeen afar qayb, askar kasta qayb, iyo khamiiska. Khamiiskuna wuxuu ahaa mid aan tollayn, oo sare laga sameeyey oo dhan. Sidaa darteed waxay isku yidhaahdeen, Aan isaga jeexjeexin, laakiin aan saami ugu riidno kan heli doona, si qorniinkii la buuxiyo kii odhanayay, Dharkayga way u qaybsadeen, dharkayga saami bay ugu riteen.

Askartii runta ahaan waxay sameeyeen waxyaalahaas. Waxayna ag taagnaayeen masalabkii Ciise hooyadiis iyo walaashii hooyadiis, Maryan tan Kolofas iyo Maryan tan Magdala. Ciise sidaas darteed markuu arkay hooyadii iyo xerta taagnaa kii uu jeclaa, wuxuu hooyadiis ku yidhi, Naagay, arag wiilkaaga. Kadibna wuxuu ku yidhi xerta, Bal eeg hooyadaa. Oo saacaddaas laga bilaabo xerta ayaa gurigiisa u kaxeeyay iyada. Kadib tan, Ciise isagoo og in wax walba horeba dhammaadeen, si qorniinka loo dhammaystiro, wuxuu yidhi, Waan harraadsan yahay. Weelkii oo khal ka buuxay ayaa halkaas dhigay jifay, kuwa

kalena waxay buuxiyeen isbuunjo khal ah oo husoob ku duubeen, markaasay afkiisa u keeneen. Markii Ciise khalka qaatay ayuu yidhi, Waa la dhammeeyey, oo intuu madaxiisii soo jiiifiyey ayuu ruuxii dhiibay.

Yuhuudda sidaa darteed, si meydadku ugu hadhaan iskutallaabta maalinta sabtida, maadaama maalintii diyaarinta ahayd—waayo maalintaas sabtida waxay ahayd mid weyn—waxay weyddiiyeen Bilaatos in lugahooda la jebiyo oo la qaado. Sidaa darteed askartii way yimaadeen, oo waxay jebiyeen lugihii kii ugu horreeyay iyo kii kale ee isaga la iskutallaabta lagu qodbay. Laakiin markay Ciise u yimaadeen oo ay arkeen inuu horeba dhintay, lugihiisa ma jebiyeen. Laakiin mid ka mid ah askarrada ayaa waranka dhinaciisa ku mudday, oo degdeg waxaa ka baxay dhiig iyo biyo. Kii arkay ayaa marag furay, oo marag furniisii waa run, oo isna wuu ogyahay inuu runta sheegayo, si idinkuna aad rumaysataan. Waxyaalahani way dhaceen si qoraalka loo buuxiyo: Laf isaga lama jebin doono. Iyo mar kale qoraal kale wuxuu leeyahay, Waxay arki doonaan kan ay mudeen.

Waxyaalahan kadib, Yuusuf kii Arimathea ka yimid, oo ahaa xer Ciise, laakiin qarsoobay cabsida Yuhuudda darteed, ayuu

weyddiiyey Bilaatos inuu qaado jidhka Ciise, oo Bilaatos baa ruqsaday. Sidaa darteed ayuu yimid oo qaaday jidhka Ciise. Wuxuu yimid Nikodemos kii markii kowaad Ciise ugu yimid habeennimada, isagoo wata isku-dar malmal iyo caleemo oo qiyaastii boqol rodol ah. Sidaa darteed waxay qaadeen jirka Ciise oo waxay ku duudeen maro linen iyo ubaxyada, sida caadada u tahay Yuhuudda inay aasaan. Wuxuu jiray beer meesha uu lagu iskutallaabay, oo beerta dhexdeeda waxaa ku yiil xabaal cusub oo weli cidna laguma dhigin. Halkaas sidaa darteed, sababtoo ahayd diyaarinta Yuhuudda iyo in qabriga u dhowaa, waxay Ciise dhigeen.

20

Maalintii kowaad ee sabtiyada Maryan tan Magdalene waxay timid aroortii markii ay weli gudcurku jiray xabaalka, oo waxay aragtay in dhagaxii laga qaaday xabaalka. Sidaa darteed way ordaysaa oo waxay u timid Simoon Butros iyo xerta kale uu Ciise jeclaa, oo waxay ku tidhi, Sayidka ayay xabaalka ka qaadeen, mana aqaano meeshay dhigeen. Sidaa darteed Butros iyo xertii kale ayaa u baxay oo waxay u imaanayeen xagga qabriga. Labadii way wada orodayeen, xertii kalena Butros ayay ka

dhaqsadaa oo marka hore qabriga ayay soo gashay. Marku soo foorarsaday wuxuu arkaa maro linen ah oo dhulka jiifa, laakiin ma gelin. Sidaa darteed waxaa yimid Simoon Butros isagoo raacaya, wuxuuna galay qabriga oo arkay dharka marada oo dhex jiifa. Maradu wejigu ee madaxa ku jirtay, kuma jiifsana maradaha dharka, laakiin gooni ahaan ayaa loogu duuduubay meel keliya. Markaas sidaa darteed waxaa sidoo kale galay xertii kale oo marka hore yimid qabriga, wuuna arkay, wuuna rumaysaday. Weli ma ay ogayn Qorniinka in ay lagama maarmaan tahay inuu isaga ka dhintay soo sara kaco. Sidaa darteed xertii ayay mar labaad gurigooda ku noqdeen. Maryan laakiin waxay taagnay qabriga agtiisa iyada oo dibadda ka ooyeysa. Sidaas darteed intay ooyneysay ayay qabrigii gudihiisa u soo foororsatay, waxayna aragtay laba malaaiigood oo dhar cad xidhan oo fadhiya, mid madaxa agtiisa iyo mid cagaha agtooda, meeshii jirtay jirkii Ciise. Oo kuwaas waxay ku yidhaahdeen, Naagoy, maxaad u ooyaysaa? Waxay ugu jawaabtay, Waxay qaadeen Sayidkayga, mana aqaan halka ay dhigeen. Markay waxan tidhi ayay dib u jeesatay, oo waxay aragtay Ciise oo taagan, mana ogayn inuu Ciise yahay. Ciise wuxuu ku yidhi, Naagay, maxaad u ooyaysaa? Yaa aad raadsanaysaa? Iyada oo u maleynaysa inuu beertilaha yahay, waxay ku tidhi, Sayidkayow,

haddii aad qaadday isaga, ii sheeg halka aad dhigtay isaga, oo aniga isaga waan qaadi doonaa. Ciise wuxuu ku yidhi, Maryan. Iyada oo jeesatay ayay ku tidhi, Rabbuuni, oo macneheedu yahay, Macallinka. Ciise wuxuu iyada ku yidhi, Ha i taaban, waayo weli uma aan kicin Aabbahay. Laakiin tag walaalahay oo u sheeg, Waxaan u kacayaa Aabbahay iyo Aabbihiinna, iyo Ilaahay iyo Ilaahiinna. Maryan Magdalene ayaa u timid xertii iyada oo u sheegaysa inay aragtay Rabbiga, iyo waxyaalahan uu ugu sheegay iyada.

Sidaa darteed, fiidkii maalintaas oo ahayd maalintii kowaad ee sabtiyadii, markii albaabbadii la xidhay meeshii xertii ku soo urureen cabsida Yuhuudda darteed, Ciise ayaa yimid oo dhexda istaagay, wuxuuna ku yidhi, Nabaddu ha idiin ahaato. Oo markuu tan yidhi, ayuu iyaga tusay gacmihiisa iyo dhinaciisa. Sidaa darteed xertii way farxeen markay arkeen Sayidka. Ciise ayaa mar kale ku yidhi iyaga, Nabad ha idinla jirto. Sida Aabbuhu ii soo diray, sidaas oo kale ayaan idinka dirayaa. Oo intuu tan yidhi ayuu ku neefsaday oo wuxuu ku yidhi iyaga, Qaata Ruuxa Quduuska ah, Haddii aad qaar dembiyadooda u cafisaan, way loo cafiyeen; haddii aad qaar qabtaan, way la qabtay.

Tomas laakiin wuxuu ahaa mid ka mid ah laba iyo tobanka, kan la yidhaahdo Mataanka, kuma jirin iyaga markii Ciise yimid. Sidaa darteed xertii kale waxay ku yiraahdeen isaga, Waxaan aragnay Rabbiga. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Haddii aanan arkin gacmihiisa qaabka musaamiirta, oo aanan gelinin fartayda gudaha qaabka musaamiirta, oo aanan gelinin gacantayda gudaha dhinaciisa, ma rumaysan doono. Oo maalmo sideed ka dib, mar kale waxay gudaha ku jireen xertiisii, Tomasna wuu la jiray. Ciise ayaa yimid albaabbadii oo xidhnaa, oo dhexda ayuu istaagay oo yidhi, Nabad ha idinla jirto. Markaas wuxuu ku yidhi Tomas, Keen fartaada halkan oo arag gacmahayga, keen gacantaada oo gel dhinacayga, hana noqon mid aan rumaysnayn, laakiin noqo mid rumaysan. Thomasna wuu jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Rabbigayga iyo Ilaahayga. Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Sababtoo ah waad i aragtay, waad rumaysatay. Waxaa barakaysan kuwa aan arkin oo rumaysta.

Calaamooyin badan oo kale ayuu Ciise ku sameeyay hortooda xertiisii, kuwaas oo aan buuggan ku qornayn. Kuwan laakiin waa la qoray si aad u rumaysataan in Ciise yahay Masiixa wiilka Ilaah, iyo si aad rumaysan nolosha ugu haysataan magiciisa.

21

Waxyaalahaas ka dib, Ciise ayaa mar kale naftiisa u muujiyey xertiisii badda Tiberiyas dusheeda, wuxuuna u muujiyey sidan. Waxay wada joogeen Simon Peter, iyo Thomas oo la odhan jiray Mataanaha, iyo Natanael oo ka yimid Qanaah ee Galili, iyo wiilashii Sebedi, iyo laba kale oo ka mid ahaa xertiisii. Simoon Butros wuxuu ku yidhi iyaga, Waxaan tagayaa inaan kalluumo. Waxay ku yidhaahdeen, Annaguna waannu kula imanayaa. Way baxeen oo markiiba waxay fuuleen doonnida, habeenkaas dhexdiisana waxba ma ay qabin. Subaxii markii uu horeba dhacay ayaa Ciise xeebta istaagay, laakiin xertii ma ay ogayn inuu Ciise yahay. Ciise ayaa sidaa darteed ku yidhi iyaga, Carruurta, miyaad kalluun haysataan? Waxay ugu jawaabeen, Maya. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Shabagga ku ridda dhinaca midig ee doonnida, waad heli doontaan. Sidaa darteed way rideen, mana ay awoodin inay mar dambe jiidaan shabagga tirada badan ee kalluunka darteed. Sidaa wuxuu yidhi ardaygii kaas oo Ciise jeclaa Butros, Sayidku waa. Simoon Butros markuu maqlay in Sayidku yahay ayuu dharka dibadda xidhay, waayo wuxuu ahaa qaawan, oo intuu naftiisa badda ku tuuray. Xertii kale doonnida ayay ku yimaadeen, waayo ma ay ahayn meel fog

oo dhulka ka xigta, laakiin waxay ahayd qiyaastii laba boqol oo dhudhun, iyadoo jiidaya shabagga kalluunka. Markay dhulka degeen, waxay arkeen dabka dhuxusha ah oo dhigani iyo kalluun kor saaran iyo rooti. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Keena kalluunka aad hadda qabateen. Simoon Butros ayaa kor u baxay oo shabagga dhulka ku soo jiiday, isagoo buuxay kalluun waaweyn oo ah boqol iyo konton iyo saddex, oo in kastoo ay intaas tiradoodu ahayd, shabagga ma dillaacin. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Kaalaya oo quraac cuna. Midkoodna kama dhicin xertii inay weyddiiyaan isaga, Adigu yaa tahay? iyadoo ogaanaya inuu Sayidka yahay. Sidaas darteed Ciise wuu yimaadaa oo qaataa rootiga oo siiyaa iyaga, kalluunkana sidaas oo kale. Tani waxay ahayd markii saddexaad oo Ciise uu isugu muujiyey xertiisii ka dib markii uu ka sara kacay kuwii dhintay.

Markay quraac cuneen, Ciise wuxuu Simoon Butros ku yidhi, Simoon ina Yoonis, ma i jeceshahay kuwan ka badan? Wuxuu ku yidhi, Haa, Sayidow, waad ogtahay inaan ku jeclahay. Wuxuu ku yidhi, Daaqi wanankayga yaryar. Wuxuu mar labaad ku yidhi, Siimoon Yoonis, ma jeceshahay aniga? Wuxuu ku yidhi, Haa, Sayidow, adigu waad ogtahay inaan saaxiib ku ahay. Wuxuu ku yidhi, Daaji idahayga. Wuxuu mar saddexaad ku yidhi, Simoon ina Yoonis, ma i jeceshahay? Butros aad buu u murugoday

sababtoo ah mar saddexaad ayuu ku yidhi, Ma i jeceshahay? Markaasuu ku yidhi, Sayidow, adigu wax walba waad ogtahay, waad ogtahay inaan ku jeclahay. Ciise wuxuu ku yidhi, Quudi idahayga. Runtii runtii waxaan kugu leeyahay, markii aad dayar tahay, waad is-xidhay oo waad socotay meeshii aad rabay, laakiin markii aad gaboobto, waad kala bixin doontaa gacmahaaga, oo qof kale ayaa ku xidhi doona oo ku qaadi doona meeshii aadan doonayn. Tani laakiin wuxuu yidhi isagoo tilmaamaya nooca dhimashada uu ku ammaani doono Ilaaha. Oo tani markuu yidhi wuxuu ku leeyahay isaga, i raac. Jeexay laakiin Butros wuxuu arkaa xerta uu Ciise jeclaa oo soo raacaya, kaas oo weliba jiifay cashadii kor laabtiisa oo yidhi, Sayidow, yaa ah kan ku gacangalinaya? Butros markuu kan arkay wuxuu Ciise ku yidhi, Sayidow, kanna maxay? Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Haddii aan rabo inuu joogo ilaa aan imaado, maxaa kuu ah? Adiga i raac. Sidaa darteed eraygan wuxuu u baxay walaalaha in xertii kaas ma dhiman doono, laakiin Ciise kuma uu odhan isaga in ma dhiman doono, wuxuuse yidhi, Haddii aan doono inuu sii joogo ilaa aan imaado, maxaa kuu ah?

Kani waa xerta ka marag furaya waxyaalahan oo qoray waxyaalahan, waanan ognahay in marag furitaankiisu run yahay. Waxaa jira waxyaalo kale oo badan oo Ciise sameeyey,

kuwaas haddii mid kasta la qoro, waxaan u maleynayaa in xataa dunida ayan qaadi karin buugagta la qoray. Aamiin.

Sharciga

Kunoqoshadiisa

1

Kuwani waa erayadii uu Muuse kula hadlay reer binu Israaiil oo dhan shisheeyaha Webi Urdun, cidlada dhexdeeda, xagga galbeed, u dhow Badda Cas, inta u dhexeysa Faraan iyo Tofel, iyo Lobon, iyo Awlon, iyo meeshii dahabka lagu sharraxay. Kow iyo toban maalmood ayaa ka socday Xoreeb, jidka kor u kaca buurta Seciir, ilaa la gaaro Qaadeesh Barneeca. Waxay noqotay sannadkii afaraatanaad, bishii kow iyo tobnaad, maalintii kowaad ee bisha, Muuse wuxuu la hadlay dhammaan wiilashii Israaiil sidii dhammaan wixii Rabbigu isaga ugu amray inuu iyaga u sheego, ka dib garaaciddii Sihon boqorkii reer Amor oo

degganaa Xeshboon, iyo Og boqorkii Baashaan oo degganaa Cashtarod iyo Edrecii, Dhanka shishe ee Webi Urdun, dhulka Mooaab, Muuse wuxuu bilaabay inuu sharxo sharcigan, isagoo leh, Rabbiga Ilaaheenna ayaa nala hadlay Xoreeb, isagoo leh, waxay idiin ku filan tahay inaad buurtan ku degganaataan. Noqda dib oo taga idinka, oo gelaya buurta Amoriinta, iyo xagga dhammaan derisyada Carabta, buurta iyo bannaanka, iyo xagga Koonfurta, iyo xeebta dhulka Kanacaniyiinta, iyo Antilibaanon ilaa webiga weyn, webiga Yufraad. Eega, wuxuu hortiin dhiibay dhulka, gala oo qaata dhulka, kaas oo aan ugu dhaartay awowayaashiin Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub, inaan siinayo iyaga iyo farcankoodii la iyaga.

Oo waxaan idinku idhi wakhtiga taas, anigoo leh, Ma awoodi doono inaan keligay idin qaado. Rabbiga Ilaahiinna ah wuu idin badiyey, oo bal eega, maanta waxaad tihiin sida xiddigaha samada tiradooda. Rabbigu Ilaaha aabayaashiinna ha idinku kordhiyo sida aad tihiin kun jibbaar, oo ha idin barakeeyo sida uu idiinku hadlay. Sidee baan keligay u qaadi karaa daalka idinku haysataan, aasaaska idinku haysataan, iyo khilaafyada idinku haysataan? Siiya naftiinna rag xigmad leh, aqoon leh, iyo waxgarasho leh gudaha qabiilooyinkiinna, oo waxaan iyaga idinka dhigi doonaa hogaamiyayaashiinna. Oo waxaad iigu

jawaabteen, oo waxaad tidhi, Wanaagsan yahay erayga aad ku hadashay in la sameeyo. Oo waxaan idinka soo qaaday rag xigmad leh, aqoon leh, oo waxgarad leh, oo waxaan iyaga u magacaabay inay idinka u taliyaan sidii taliyayaal kun, taliyayaal boqol, taliyayaal konton, taliyayaal toban, iyo saraakiil u adeega garsooreyaashiinna. Oo waxaan amray garsooreyaashiinna wakhtiga kaas, anigoo leh: Dhegaysta dhexda walaalihiinna, oo si caddaalad ah ugu xukunta dhexda nin iyo walaal, iyo dhexda qariibkiisa. Ma aqoon doontid weji gudaha garsoorid, sida yarka iyo sida weynka waxaad garsoorayaa, ma muujin doontid weji nin, sababtoo ah garsooriddu waa tan Ilaah, iyo erayga kaas haddii uu adag yahay idinka, waxaad ii keeni doontaan, oo waan maqli doonaa. Oo waxaan idinku amray waqtigaas dhammaan erayadii aad samayn lahaydeen.

Oo markii aan ka tagtay Xoreeb, waannu marnay dhammaan cidladii weynayd iyo tan cabsi badnayd oo aad aragteen, jidkii buurta reer Amoriitaha, sida uu Rabbiga Ilaaheenna ahu noogu amray, oo waannu nimid ilaa Qaadeesh Barneeca. Waxaan idinku idhi, waxaad timaadeen ilaa buurta reer Amoriite, tan uu Rabbiga Ilaahayaga ahu idin siinayo. Eega, Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu idiin gacangeliyey dhulka hortiiinna. Kor u kaca oo dhaxla sida uu Rabbiga Ilaaha awowayaashiinna idiinku yidhi.

Ha baqina, hana cabsanina. Oo dhammaantiin waad ii timaadeen, oo waxaad tidhi, Aynu dirno niman ina hor mara, oo ha basaaseen dhulka, oo ha noo sheegeen jawaabta jidka aan ku kici doono, iyo magaalooyinka aan geli doono. Oo eraygu hortayda wuu iga farxiyey, oo waxaan idinka soo qaaday laba iyo toban nin, qabiil kasta nin. Oo markay dib u noqdeen ayay buurta fuuleen, oo waxay yimaadeen ilaa dooxadii canabka, oo way basaaseen. Oo waxay gacmahooda ku qaadeen midhihii dhulka, oo way idiin keeneen, oo waxay yidhaahdeen, Wanaagsan tahay dhulka uu Rabbiga Ilaahayaga ahu ina siinayo.

Oo ma aydaan doonayn inaad kor u kacdaan, laakiin waxaad ku caasiyowdeen erayga Rabbiga Ilaahayaga. Waxaad ka gunuusteen teendhooyinkiinna, oo waxaad tidhi, Rabbigu wuu ina neceb yahay, sidaas darteed ayuu dalka Masar inaga soo bixiyey inuu gacanta Amoriinta nagu rido si ay inoo baabbiyaan. Xagee annagu u kacnaa? Laakiin walaalihiinna way ka leexiyeen qalbigaaga, iyagoo leh, Quruun weyn oo badan oo ka xoog badan annaga, iyo magaalooyin waaweyn oo deyr leh ilaa samada, iyo weliba wiilashii gabbayaasha ayaan aragnay halkaas. Oo waxaan idinku idhi, Ha argagaxina, hana ka baqina iyaga. Rabbiga Ilaahiinna ah ee hortiiinna socda ka hor wejigiinna, isagu wuxuu iyaga idinla dagaalami doonaa sida

dhammaan wixii uu idiinku sameeyay dhulka Masar, iyo cidlada tan aad aragteen, jidka buurta reer Amoriitaha, sida Rabbigu idiinku qaado Ilaahaa, sida nin wiilkiisa u xambaarayo, ayuu idiinku xambaaray jidkii aad soo socotay oo dhan ilaa aad meeshan timaadeen.

Oo eraygan kuma aad rumaysanteen Rabbiga Ilaaheenna. Kii hore idinka hor maraya jidka inuu idiin doorto meel, isagoo idinku hagaya dab habeennimo, oo idinku tusaya jidka aad ku socotaan, iyo daruur maalinnimo.

Oo Rabbigu wuxuu maqlay codkii erayadiinna, oo isagoo la xanaajiyey ayuu dhaartay, isagoo leh, Haddii qof ka mid ah raggan arki doono dhulkan wanaagsan ee aan ugu dhaartay aabayaashood, mooyee Kaalib ina Yefunneh, isagu wuu arki doonaa, oo isaga ayaan siin doonaa dhulka uu fuulay, iyo wiilashiisa, sababtuna waa ku dheganaanshihiisa Rabbiga. Oo aniga Rabbigu wuu iigu cadhooday idinka aawadiinna, isagoo leh, Xataa adiga ma aad geli doontid halkaas. Yashuuca ina Nuun kan kuu taagan, isagu halkaas wuu geli doonaa, isaga xoogee, waayo isagu wuxuu dhaxalsiinayo doonaa iyada reer binu Israaiil. Oo dhammaan ilmo yar cusub oo aan maanta garanayn wanaag iyo shar, kuwan ayaa halkaas geli doona, oo kuwan

ayaan siin doonaa, oo iyagu way dhaxli doonaan. Oo idinka markii aad soo noqoteen waxaad degteen cidlada, jidka badda cas.

Oo waxaad jawaabteen oo waxaad tidhi, Waxaan dembaabnay Rabbiga Ilaahayaga hortiiisa. Annagu kor baannu u kici doonnaa oo waxaannu la dagaallami doonnaa sida waxa uu Rabbiga Ilaahayaga ahu noogu amray oo dhan. Oo mid kastaa wuxuu qaatay hubkiisii dagaalka, oo markaad is-urursateen, waxaad kor ugu kacaysaan buurta. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, waxaad ku tidhaahdaa iyaga, ma aad kor u kici doontaan mana aad dagaallami doontaan, waayo ma jiro aniga idinla, oo ma aad burburin doontaan cadaawayaashiinna hortooda. Oo waan idinkula hadlay, mana aydaan i dhageysanin, oo aydaan ka leexateen erayga Rabbiga, oo intaad xadgudbeen ayaad buurta kor ugu tagtay. Oo wuxuu baxay reer Amorkii degganaa buurta taas, wuxuuna idinkaga hor yimid, wuxuuna idinka eryay sida ay shinidu samayn lahayd, wayna idin dhaawaceen laga bilaabo Seiir ilaa Xormaah. Oo markaad fadhiisateen ayaad Rabbiga Ilaaheenna hortiiisa ku ooyseen, laakiin Rabbigu codkiinna ma uu maqlin, mana uu idiin dhegaysan.

Oo waxaad fadhiisateen Kaadeesh maalmo badan, in badan oo

ay ahaayeen maalmihii aad fadhiisateen.

2

Oo markii aan soo noqonay, waynu u ambabbaxnay xagga cidlada, jidka Badda Cas, sida uu Rabbigu iigu hadlay, oo waynu ku wareeganay Buurta Seciir maalmaha badan. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, ha idiin filo wareegida buurtan tan, haddaba u jeesada xagga Woqooyi Oo dadka amar ku dhiib, adoo leh, Idinka waxaad maraysaan dhex soohdimaha walaalihiin wiilasha Ceesaw kuwa deggan Seciir, oo way cabsan doonaan idinka, wayna ka digtoonaanayaan idinka aad iyo aad. Maya kula biirin dagaal iyaga, waayo ma siinayo idin wax ka mid ah dhulkooda, xataa talaabo cag toona, maxaa yeelay qayb ahaan siiyey wiilasha Ceesaw buurta Seciir. Lacagta cunto ka iibsada iyaga oo cuna, biyona qiyaas ku ka qaata iyaga lacagta oo cabba. Waayo Rabbiga Ilaaheenna ayaa kugu barakeeyey shaqo kasta oo gacmahaaga ah, ogow sida aad u soo dhex martay cidlada weyn iyo tan cabsi badan, bal eeg afartan sannadood Rabbiga Ilaahaaga ayaa kula jiray, waxba kuma aad baahnayn.

Oo waxaan soo dhex maraynay walaalahayaga wiilashii Ceesaw,

kuwa degganaa Seciir, meel u dhow jidka Carabah laga bilaabo
Ayaloon iyo laga bilaabo Gesiyon Gaaber, oo markaan soo
noqonay waxaan soo dhex maraynay jidka cidlada Mooaab. Oo
Rabbigu wuxuu igu yidhi, ha la cadaawanaanina reer
Mowaabiyadda, hana la dagaallamina iyaga, waayo ma siinaayo
dhulkooda qayb ahaan, waayo wiilashii Luud ayaan siiyay
Caroeer inay dhaxalaan. Dadkii Ommin ee hore waxay
degganaan jireen dalkeedii, oo waxay ahaayeen quruun weyn oo
badan oo xoog badan, sida dadkii Anakim. Rephaim ayaa loo
tirin doonaa, iyo kuwan sidoo kale sida Anakim, oo Moabites
waxay iyaga u yeedhaan Emim. Oo Seir dhexdeeda waxaa hore u
degganaa reer Xoriite, oo wiilashii Ceesaw ayaa iyaga buriyey, oo
ka hortooda ka baabbiyey. Oo meeshoodii ayay degeen, sida ay
Israaiil u samaysay dhulkii dhaxalkiisa, kan Rabbigu iyaga siiyey.
Hadda sidaas darteed sara joogsada oo guura, oo dhex mara
dooxada Saared.

Oo maalmahaas aan soconay Kaadeesh Barneeca ilaa aan
dhaafnay dooxadii Saared waxay ahaayeen soddon iyo siddeed
sannadood, ilaa dhacday dhammaan jiilkii nimankii
dagaalyahannada oo dhimanaya xeradii, sida uu dhaartay
Rabbigii Ilaah iyaga. Gacanta Ilaah way ku saarnayd iyaga si ay
uga baabbiiso xerada dhexdeeda ilaa ay wada dhinteen.

Waxay dhacday markii dhammaan nimankii dagaalyahannada oo dhimanaya dhexda dadka ay dhinteen, markaasuu hadlay Rabbigu wuxuu igu yidhi, Adigu maanta waxaad dhaafi doontaa xuduudaha. Moab Aroer, Oo waxaad u soo dhowaan doontaan wiilasha Ammon, ha la cadaawaysanina iyaga, hana la dagaallamina iyaga, waayo ma siin doono dhulka wiilasha Ammon adiga dhaxal ahaan, maxaa yeelay wiilasha Lot ayaan siiyay iyada dhaxal ahaan. Dhulka Refaaiim ayaa loo tirin doonaa, waayo dusheeda ayay degganaan jireen Refaaiim hore, oo reer Cammoon waxay iyaga u yeedhaan Sokomiim. Quruun weyn oo badan oo idinka awood badan, sida kuwa Enakeim, oo Rabbigu buriyey iyaga hortoodii, oo ay dhaxleen oo ay degeen meeshoodii ilaa maanta. Sida ay u sameeyeen wiilashii Ceesaw oo degganaa Seciir, sida ay u baabbiyeen reer Xorriga hortooda, oo ay dhaxleen dhulkooda, oo ay meeshooda degeen ilaa maanta. Iyo kuwa Euaioi ee degganaa Asedoth ilaa Gaza, iyo kuwa Cappadocians ee ka soo baxay Cappadocia, ayaa baabbiyey iyaga, oo waxay degeen meeshoodii.

Haddaba sidaas darteed sara joogsada oo taga, oo idinka gudbiya dooxada Arnon. Bal eega, waxaan gacankaaga u gacangeliyey Siixon boqorka Xeshboon kan reer Amor iyo dhulkiisa. Bilow inaad dhaxashid, kula biir isaga dagaal maanta. Bilow in la siiyo

gariirkaaga iyo cabsidaada dhinaca wejiga dhammaan
quruumaha ee samada hoosteed, kuwaas oo maqlay magacaaga
way walaaci doonaan, oo xanuunno ayay yeelan doonaan
wejigaaga hortiisa.

Oo waxaan ka diray ergooyiin lamadegaanka Kedemood u
sheegay Siixon oo ahaa boqorka Xeshboon erayada nabadeed,
anigoo leh, Waan mari doonaa dhulkaaga dhex, jidka ayaan mari
doonaa, midig iyo bidix labadaba uma leexan doono. Cunto lacag
ahaan ayaad ii siin doontaa oo waan cuni doonaa, biyo na lacag
ahaan ayaad ii siin doontaa oo waan cabbi doonaa, laakiin
lugaha ayaan ku dhex mari doonaa. Sida ay ii sameeyeen
wiilashii Ceesaw oo degganaa Seciir, iyo reer Mooaab oo
degganaa Carooceer, ilaa aan dhaafayo Webi Urdun oo aan galo
dhulka Rabbiga Ilaahayaga ahu uu ina siinayo. Oo Siixon oo ahaa
boqorkii Xeshboon ma uu doonaynin inuu ina sii daayo inaan
dhex marno dhulkiisa, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahayaga ahu
wuxuu adkaystay ruuxiisa, oo wuxuu xoogaystay qalbigisa, si loo
gacantaada gelin sida maanta.

Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, Eeg, waxaan bilaabay inaan
hortiinna u gacansiiyo Siixon oo ah boqorka Xeshboon oo ah reer
Amor, iyo dhulkiisa, oo bilow inaad dhaxashid dhulkiisa. Oo

wuxuu baxay Siixon boqorkii Xesboon inuu nagu kulmo, isaga iyo dadkiisii oo dhan, dagaal, Yasaa. Oo wuxuu isaga inoo soo dhiibay Rabbiga Ilaaheenna ah hortayada, oo waxaannu dilay isaga iyo wiilashiisii iyo dadkiisii oo dhan. Oo waxaan qabsannay dhammaan magaalooyinkiisa waqtigaas, oo waxaan si buuxda u baabbiinnay magaalo kasta oo xigta, iyo naagahoodii iyo carruurtoodii, mana aannu ka tagnay mid nool. Maahee xoolaha ayaan dhacnay, iyo boobkii magaalooyinka ayaan qaadnay. Laga Aroer, oo ku taal qarka webidhacaanka Arnon, iyo magaalada ku taal dooxada dhexdeeda, iyo tan iyo buurta Gilead, ma jirin magaalo naga baxsatay. Dhammaan wuxuu noo gacangeliyey Rabbiga Ilaaheenna ah gacmaheenna. Laakiin dhow wiilasha Ammon ma aan u dhowaan dhamaan kuwa ku xiga webiga Jabbok, iyo magaalooyinka ku jira dhulka buuraha leh, sida uu Rabbiga Ilaaha kayaga noogu amray.

3

Oo markii aan soo noqonay, waxaan u kacnay jidka Bashan, oo waxaa u soo baxay Og boqorka Bashan inuu naga hor tago anaga, isaga iyo dadkiisa oo dhan, dagaal ahaan, Edreym. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, Ha ka baqin isaga, waayo gacmahaaga ayaan

kuu gacangeliyey isaga, iyo dadkiisa oo dhan, iyo dhulkiisa oo dhan, oo waxaad ku samayn doontaa isaga sida aad ku samaysay Siixon oo ahaa boqorkii reer Amori, kaasoo degganaa Xeshboon. Oo Rabbiga Ilaaheenna ahu wuxuu isaga noo gacangeliyey gacmaheenna, iyo Og oo ahaa boqorka Baashaan, iyo dadkiisii oo dhan, oo waxaan isaga duqeynay, ilaa aannan isaga u taagin farcan.

Oo waxaan qabsannay dhammaan magaaloooyinkiisii wakhtiga kaas, ma jirin magaalo aannu ka qaadan iyaga—lixdan magaalood, dhammaan gobolka Argob ee Boqor Og oo Bashan. Dhammaan magaaloooyinka waxay ahaayeen kuwo xooggan oo leh derbiyo sare, albaabbo iyo qataarro, marka laga reebo magaaloooyinka Fereseeyiinta oo aad u badnaa. Waxaan si buuxda u baabbiinay, sida aynu ugu samayney Boqor Siixon oo Xesboon, oo waxaan si buuxda u baabbiinay magaalo kasta oo xigta, iyo dumarka, iyo carruurta, Iyo dhammaan xoolaha, iyo boobkii magaaloooyinka ayaan u dhacnay nafteenna.

Oo waxaan qaadannay wakhtigaas dhulka gacmihii labada boqor ee reer Amorri, kuwaas oo joogay meel ka shishaysa Webi Jordan, laga bilaabo durdurka Arnon iyo ilaa Hermon. Dadka geedaha timirta ah waxay Hermon ugu yeedhaan Sanior, reer

Amorna wuxuu u bixiyey magaca Sanir. Dhammaan magaaloooyinka Misor, iyo dhammaan Gilead, iyo dhammaan Bashan ilaa Elcha iyo Edraim, magaaloooyinkii boqortooyadii Og ee Bashan, Waayo Og oo keliya, boqorkii Bashan, ayaa ka hadhay Rafaaiimtii, oo bal eeg, sariirtiisii waxay ahayd sariir bir ah, oo bal eeg, waxay ku taal xuduudda reer Ammon, sagaal dhudhun baa dhererkeeda ahaa, iyo afar dhudhun baa ballacdeeda ahayd, dhudhunkii nin. Oo dhulkaas waxaan dhaxalnay wakhtigaas, tan iyo Aroer oo ku taal qarka webiga Arnon, iyo badhkii Buurta Gilead, iyo magaaloooyinkiisii waxaan siiyay reer Reuben iyo reer Gad. Iyo haraadhii Gilead, iyo dhammaan Bashan boqortooyadii Og waxaan siiyay badhkii qabiilka Manasseh, iyo dhammaan gobolka Argob, dhammaan Bashan taas, dhulka Rephaim ayaa lagu tirin doonaa. Oo Yaaiir ina Manaseh wuxuu qaaday dhammaan gobolka Argob ilaa soohdimaha Gargasi iyo Makathi, wuxuuna iyaga ku magacaabay magiciisa Bashan Thauoth Yaaiir ilaa maanta. Oo Makiir waxaan siiyay Gilcaad. Ruubeen iyo Gaad waxaan siiyey dhulka Gilecaad ilaa durdurka Arnoon, oo dhexda durdurka ah xuduudka, iyo ilaa Yabboq, durdurka ah xuduudka wiilasha Cammoon. Iyo Arabah iyo Webi Jordan oo ah xuduudda Mahanareth, iyo ilaa Badda Arabah oo ah Badda Cusbada ee ka hoosaysa Asedoth xagga Phasga ee bari.

Oo waxaan idinku amray wakhtiga kaas, anigoo leh, Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu idin siiyay dhulkan dhaxal ahaan, hubaysnaada oo walaalihiinna reer binu Israaiil hortooda u socda, nin kasta oo awood leh. Laakiin naaghiinna iyo carruurtiinna iyo xoolihiinna, waan ogahay in xoolo badan aad leedihiin, ha degaan magaalooyinkiinna kuwaas aan idin siiyay, ilaa Rabbigu naseeyo Ilaahiinna walaalihiinna, sida idinka oo kale, oo ay kuwan sidoo kale dhaxlaan dhulka uu Rabbiga Ilaahayaga ahu siinayo iyaga shisheeyaha Webi Urdun, markaasaad soo noqon doontaan mid kastaba dhaxalkiisii aan idin siiyay.

Oo Yashuuca waxaan amar ku siiyay waqtigaas, anigoo leh, indhahagiinnu way arkeen wax kasta oo Rabbiga Ilaahayaga ahu ku sameeyay labadii boqor ee kuwan, sidaas oo kale ayuu Rabbiga Ilaahayaga ahu ku samayn doonaa dhammaan boqortooyooyinka aad halkaas ugu gudbayso. Ma ka baqan doontaan iyaga, waayo Rabbiga Ilaahayaga ah isaga ayaa idinka dagaalami doona.

Oo waxaan Rabbiga ka baryay wakhtigaas, anigoo leh Rabbiyow Ilaahow, adiga waxaad bilaabay inaad addoonkaaga tustid xoogga kaaga, iyo itaalkaaga, iyo gacanta xoogga badan, iyo

cududda sare. Yaa yahay Ilaah samada ama dhulka ku jira, kan samayn doona sida aad samaysay adiga, iyo sida xoogga kaaga? Gudbay sidaa darteed waan arki doonaa dhulka wanaagsan kan jira dhinaca kale ee Urdun, buurtan wanaagsan iyo Antilibaanon.

Rabbiguna wuu iga dhigay inuu iska indho tiro aniga sababta idinka dartiin, mana uu dhegaysan aniga. Rabbigu wuxuu igu yidhi, Taasu ha kuu filan, mar dambe ha ku sii hadlin eraygan. U kor dhaafka korka ee la qoray, oo indhahaaga kor ugu eeg xagga badda iyo woqooyi iyo koonfur iyo bari, oo indhahaaga ku arag, waayo ma gudbidoontid Webi Urdun kan. Oo amar Yashuuca oo xoogee isaga oo dhiirrigeli isaga, waayo isagu wuxuu ka gudbi doonaa hortooda dadkan, oo isagu wuxuu iyaga dhaxalsiinayaa dhulka oo dhan oo aad aragtay. Oo waxaan fadhiisannay dooxo ku taal meel u dhow guriga Fecoor.

4

Haddaba Israaiil, dhegayso qaynuunnada iyo xukummada aan maanta idin baro inaad samaysaan, si aad u noolaataan, oo aad u badataan, oo aad gashaan oo aad u dhaxashaan dhulka Rabbiga

Ilaaha aabayaashiinna uu idin siinayo. Ma ku dari doontaan erayga aan idinku amrayo, mana ka qaadi doontaan, xajiya amarrada Rabbiga Ilaahayaga ah, intii aan idinku amrayo maanta. Indhahaagii way arkeen wax kasta oo uu Rabbigu Ilaahayaga sameeyey Bacal Fecoor, waayo nin kasta oo raacay Bacal Fecoor, Rabbigu Ilaahiinna wuu ka baabbiyey dhexdiinna. Laakiin idinka kuwa ku dheggan Rabbiga Ilaahiinna, dhammaantiin maanta waad nool tihiiin.

Eeg, waan idiin muujiyay xeerarka iyo xukummada sida Rabbigu iigu amray, inaad sidaas ku samaysaan dhulka aad gelaystaan si aad u dhaxashaan. Waa inaad dhawrtaan oo samaysaan, waayo tanu waa xigmaddiinna iyo waxgarashadiinna hortooda dhammaan quruumaha, kuwa badan oo maqli doona dhammaan sharciyadan, oo waxay odhan doonaan, bal eega dad xigmad leh oo aqoon leh quruuntan weyn. Sababtoo ah waa maxay quruun weyn oo leh Ilaah ugu dhow sida Rabbiga Ilaaheenna ah dhammaan wixii aan isaga ugu yeedhanno? Oo waa nooc quruun weyn oo leh sharciyo iyo xukummo xaq ah sida dhammaan sharcigan aan maanta hortii dhigayo?

Fiiro nafsaddaada, oo naftaada aad ugu ilaali, ha iloobin dhammaan erayadii ay indhahaagu arkeen, oo ha ka tegin

qalbigaaga dhammaan maalmaha noloshaada, oo waxaad bari doontaa wiilashaada iyo wiilasha wiilashaada, maalintii aad Rabbiga Ilaaheenna ah hortiisa ku istaagtay Xoreeb maalintii shirka, markii uu yidhi Rabbigu wuxuu igu yidhi, ii soo ururi dadka, oo erayadayda ha maqleen, si ay ugu bartaan inay iga baqaan maalmaha oo dhan inta ay dhulka ku nool yihiin, oo ay wiilashooda wax bari doonaan. Oo waxaad soo dhowaadeen oo waxaad ku ag istaagteen buurta, oo buurtu waxay ku gubanaysay dab ilaa samada, mugdi, gudcur, iyo duufaana. Oo Rabbigu wuxuu idiinkula hadlay dhexda dabka codka erayada, kaasoo aad maqasheen, oo muuqaal ma aydaan arkin, laakiin codka oo keliya. Oo wuxuu idiin soo sheegay axdigiisii, kaas uu idinku amray inaad samaysaan, tobanka eray, oo wuxuu iyaga ku qoray laba loox oo dhagax ah.

Oo Rabbigu wuxuu iigu amray wakhtigaas inaan idin baro xeerarka iyo xukummada, si aad ugu samaysaan dhulka aad halkaas ugu soo gelayaan inaad dhaxashaan. Oo aad iyo aad u dhawra nafihiinna, waayo ma aydaan arkin wax u eg maalintii Rabbigu idiinla hadlay Xoreeb buurta dhexdeeda dabka. Ha sharci darrada samayninina oo ha u samaysanina idinka qudhiinna sanam xardhan oo u eg, dhammaan sanam u eg lab ama dheddig, Ekaanta dhammaan xayawaanka dhulka korka

jira, ekaanta dhammaan shimbirta baalasha leh ee samada hoostiisa duusha. Ekaanta dhammaan waxyaalaha gurguurta ee gurguuraya dhulka dushiisa, iyo ekaanta dhammaan kalluunka ee ku jira biyaha dhulka hoostiisa. Oo ha kor u eegi samada, oo ha arkin qorraxda iyo dayaxa iyo xiddigaha, iyo dhammaan dunida samada, oo aad khaldantay oo aad u sujuuddo oo aad u adeegtid, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu siiyay dhammaan quruumaha samada ka hooseeya. Idinka laakiin Ilaah baa idin qaaday, oo wuxuu idinka soo bixiyey dhulka Masar, foornadii birta ahayd, Masar, si aad ugu noqotaan isaga dad dhaxal ah, sida maanta.

Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuu iiga cadhooday waxyaalihii aad tidhaahdeen, wuuna dhaartay inaan aan ka gudbi doonin Webi Urdun tan, iyo inaan aan geli doonin dhulka uu Rabbiga Ilaahaagu ahu ku siinayo dhaxal ahaan. Aniga waayo waxaan ku dhimanayaa dhulkan, oo ma aan gudbi doono Webi Urdun tan, laakiin idinka waad gudbi doontaan oo waad dhaxli doontaan dhulkan wanaagsan. Iska jira, ha iloobin axdiga Rabbiga Ilaahayaga ah ee uu idinla dhigtay, oo ha sharci daraysanina, oo ha samaysanina sanam xardhan oo u eg wax kasta oo uu Rabbiga Ilaahiinna ahu idinku amray. Sababtoo ah Rabbiga Ilaahaaga ahu waa dab wax baabbiiya, Ilaah masayro ah.

Haddii laakiin aad dhalatid wiilal iyo wiilal wiilashaaga, oo aad raagteen dhulka, oo aad sharcidarro samaysteen, oo aad samaysteen sanam la qoray oo u eg wax walba, oo aad samaysteen sharka hortii Rabbiga Ilaahiinna isaga u cadhaysiisaan, waxaan maanta idinka marag ka dhigayaa samada iyo dhulka, sababtoo ah halligaad ku halligmi doontaan dhulka aad ka gudbaysaan Webi Urdun si aad halkaas u dhaxashaan, mana noolan doontaan wakhti dheer iyada, laakiin baabbaid ku baabbai doontaan. Oo Rabbigu wuxuu idin kala firdhin doonaa dhammaan quruumaha, oo waxaad ku hadhi doontaan tiro yar dhammaan quruumaha kuwaas oo Rabbigu idin geeyn doono halkaas. Oo waxaad halkaas ugu adeegi doontaan ilaahyo kale oo ah shuqullada gacmaha dadka, waxyaalo alwaax iyo dhagaxyo ah, kuwaas oo aan arki doonin, mana maqli doonaan, mana cuni doonaan, mana urin doonaan. Oo waxaad halkaas ka doondooni doontaan Rabbiga Ilaahiinna, waxaadna heli doontaan isaga marka aad isaga ka doondoontaan qalbigiinna oo dhan iyo naftiinna oo dhan intaad cidhiidhi ku jirtaan. Oo dhammaan erayadan waxay ku soo degi doonaan adiga maalmaha ugu dambeeya, oo waxaad ku soo noqon doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad dhegaysan doontaa codkiisa, Waayo Ilaaha naxariis badanu waa Rabbiga

Ilaahaaga, kuma dayn doono, kumana burburin doono, mana illoobi doono axdigii aabbayaashaada uu ugu dhaartay Rabbigu.

Weydii maalihii hore ee kaaga horreeyey oo dhacay tan iyo maalintii Ilaah biniaadamka ku abuuray dhulka, iyo geesta samada ilaa geesta samada kale, in wax sidan oo kale weyn u dhacay, in wax sidan oo kale la maqlay, iyo in quruun cod maqashay. Ilaah nool oo ka hadlaya dhexda dabka, sida aad u maqashay adiga oo aad u noolaatay, Haddii Ilaaha tijaabiyey isagoo galay inuu naftiisa u qaado quruun ka dhexda quruun ku tijaabo, iyo ku calaamooyin, iyo ku yaabab, iyo ku dagaal, iyo ku gacan xoog leh, iyo ku cudud sare, iyo ku muuqaallo waaweyn, sida waafaqsan dhammaan wixii sameeyey Rabbiga Ilaahayaga ku Masar hortaada adiga oo arkaya, si aad u ogaato in Rabbiga Ilaahaaga ah kan Ilaah yahay, oo aan jirin mid kale mooyee isaga. Samada waxaa laga maqlay codkiisa si uu kuugu edbiyo, oo dhulka dushiisa wuxuu ku tusay dabkiisii weynaa, erayadiisiina waad ka maqashay dhexda dabka.

Sababtii uu u jeclaaday awowayaashiin, wuxuu doortay farcankooda oo idinka raacay, oo isagu qudhiisu ayuu idinku soo bixiyey xooggiisa weyn Masar. Si uu u baabbiyo quruumo waaweyn oo kaa xoog badan hortaada, si uu kuugu soo galiyo oo

uu kuu siiyo dhulkooda aad dhaxasho, sida aad maanta haysato.

Oo maanta waxaad ogaan doontaa, oo maskaxdaada ayaad ku soo noqon doontaa, in Rabbiga Ilaahaa ah kaaga kan Ilaah yahay samada sare iyo dhulka hoose, oo aan jirin mid kale isaga mooyee. Oo dhawra amarradiisa iyo xeerarkiisa inta badan aan maanta kugu amrayo, si wanaag kuu noqoto adiga iyo wiilashaada ka dambeeya, si cimri dheer u heshaan dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu maalmaha oo dhan ku siinayo. Markaas ayuu Muuse soocay saddex magaalo oo ku yiil dhanka shishee ee Webi Urdun xagga qorraxda soo baxda. in cararo halkaas gacankushaha kan uu dilo deriska isagoo aan ogayn, oo isagu aan isaga necbayn shalay iyo maalintii saddexaad ka hor, oo wuu u carari doonaa mid ka mid ah magaalooyinkan, wuuna noolaan doonaa Bosor oo ku taal cidlada, oo ku taal dhulka bannaanka ah ee Reuben, iyo Ramoth oo ku taal Gilead ee Gad, iyo Gaulon oo ku taal Bashan ee Manasseh.

Tani waa sharcigii uu Muuse hor dhigay wiilashii Israaiil. Kuwanu waa markhaatiyada, iyo xeerarka, iyo xukummada uu Muuse kula hadlay wiilashii Israaiil markay ka soo baxeen dhulka Masar. Dhanka shishe ee Webi Urdun, dooxada dhexdeeda, meel u dhow guriga Fecoor, dhulkii Siixon oo ahaa

boqorkii reer Amor, kii degganaa Xeshboon, kii Muuse iyo reer binu Israaiil ay dileen, markay ka soo baxeen dhulkii Masar. Oo waxay dhaxleen dhulkiisa iyo dhulkii Og oo ahaa boqorkii Bashan, labadii boqor ee reer Amor oo joogay dhanka Urdun xagga qorraxda soo baxda. laga Aroer, taas oo ku taal qarka webiga Arnon, iyo dhinaca buurta Sihon, taas oo ah Hermon, dhammaan Arabah ee ka shisheysa Webi Jordan xagga bari qorraxda iyo hoostana Asedoth tan la qoray.

5

Muuse wuxuu u yeedhay reer binu Israaiil oo dhan, oo wuxuu ku yidhi iyaga, dhegayso reer binu Israaiilow xeerarka iyo xukumada oo dhan ee aan maanta dhegihiinna kula hadlayo, oo waa inaad barataan oo aad xajisaan si aad u samaysaan. Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu axdi idinla dhigtay Xoreeb. Ma aha aabayaashiin Rabbigu la dhigtay axdigan, laakiin idinka, idinka oo halkan jooga oo dhammaantiin nool maanta. Weji ka weji ayaa Rabbigu idiinla hadlay buurta dhexdeedii dabka. Oo aniga waxaan taagnaa dhexda Rabbiga iyo idinka wakhtigaas, si aan idiin sheego erayadii Rabbiga, maxaa yeelay waxaad ka baqteen dabka wejigii, oo idinka ma aydaan fuulin buurta,

isagoo leh Aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahiinna ah, kii idinka soo bixiyey dalkii Masar iyo gurigii addoonsiga.

Ma jiri doono ilaahyo kale oo kaaga horreeya wejigayga.

Ma samayn doontid naftaada sanam, mana samayn doontid ekaansho wax kasta oo ku jira cirka sare, iyo wax kasta oo ku jira dhulka hoose, iyo wax kasta oo ku jira biyaha dhulka ka hooseeya. Ma aad u sujuudi doonin iyaga, mana aad u adeegi doonin iyaga, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahiinna ah, Ilaah masayr ah, oo soo celiya dembiyadii aabbayaasha oo ku riday carruurta ilaa jiilka saddexaad iyo afraad kuwa i neceb. iyo samaynaya naxariis ilaa kumaan kuwa i jecel, iyo kuwa dhawra amarradayda. Ma qaadan doontid magaca Rabbiga Ilaahaaga ah si aan waxtar lahayn, waayo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma nadiifin doono kii magaciisa si aan waxtar lahayn u qaata.

Dhawri maalinta sabtiyada si aad u quduusiso, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu amray. Lix maalmood shaqayso oo samee dhammaan shuqulladaada, Laakiin maalinta toddobaad waa sabtiyada Rabbiga Ilaahaaga, ma samaysan doontid gudaheeda shaqo kasta, adiga iyo wiilkaaga iyo gabadhaaga, addoonkaaga iyo gabadha yarkaaga, dibikaaga iyo xayawaanka rarkaaga, iyo

xoolaha kaaga oo dhan, iyo qariibka deggan dhexdaada, si ay u nastaan addoonkaaga iyo gabadha yarkaaga iyo xayawaanka rarkaaga, sida adiga oo kale. Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dalka Masar, oo uu Rabbiga Ilaahaaga ahu halkaas kaaga soo bixiyey gacan xoog leh iyo cudud sare, sababtaas darteed ayuu Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu amray inaad dhawrtid maalinta sabtida oo aad quduus ka dhigtid. Murugee aabahaa iyo hooyadaa, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu amray, si wanaag kuugu noqdo, oo aad cimri dheer ku hesho dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo. Ma dilin. Ma sinaysan doontid. Ma xadayn doontid. Ha u furin deriskaga markhaati been ah. Ma damacsan doontid naagta dariskaaga, ma damacsan doontid guriga dariskaaga, wala beerta isaga, wala addoonka isaga, wala gabadha yar isaga, wala dibiga isaga, wala xayawaanka hawleedka isaga, wala dhammaan xoolaha isaga, wala dhammaan waxa dariskaagu leeyahay.

Erayadaas wuxuu kula hadlay Rabbigu ururkiinna oo dhan buurta dhexdeeda dabka, mugdiga, gudcurka, iyo duufaanka, cod weyn, oo wax dambe kuma uu darin, wuxuuna ku qoray laba loox oo dhagax ah, oo anigu i siiyey. Oo waxay dhacday markii aad maqasheen codka ka soo baxay dhexda dabka, oo buurtuna ay ku gubanaysay dab, inaad dhammaantiin ii soo dhowaateen

aniga, kuwa hogaaminaya qabiilooyinkiinna iyo golihi
odayaashiinna, Oo waxaad tidhaahdeen, bal eeg, Rabbiga
Ilaahayaga ah wuxuu noo tusay ammaantiisa, oo codkiisana
waannu ka maqalnay dhexda dabka. Maanta waxaannu aragnay
in Ilaahu uu la hadlo dadka, oo uu noolaado. Iyo hadda yaannu
dhiman, waayo wuxuu na baabbiin doonaa dabka weynaa,
haddii aannu sii wadno inaannu maqalno codka Rabbiga
Ilaahayaga ah, oo aannu dhimanayno. Yaa baniaadamka ah oo
maqalay codka Ilaaha nool oo ka hadlaya dhexda dabka sida
annaga oo kale, oo sii noolaan doona? U soo dhow adiga, oo
maqal wax walba oo uu Rabbiga Ilaaheenna yidhaahdo, oo adiga
noogu sheeg wax walba oo Rabbiga Ilaaheenna kugula hadlo,
waannuna maqli doonnaa oo samayn doonnaa.

Oo Rabbigu wuxuu maqalay codkii erayadiinnii aad igula
hadlayseen, oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, waxaan maqalay codkii
erayadii dadkan intii ay kugula hadleen, si sax ah dhammaan
intii ay ku hadleen. Yaa siin doona in qalbigoodu sidaas
gudahooda ku ahaado, si ay iigu cabsadaan oo ay dhawraan
amarradayda oo dhan maalmaha oo dhan, si wanaag ugu ahaato
iyaga iyo wiilashooda weligood? Tag, waxaan ku idhi iyaga,
guryihiinna ku noqda. Laakiin adiga halkaas istaag ila, oo
waxaan kugula hadli doonaa amarrada iyo xeerarka iyo

xukummada aad iyaga bari doonto, oo ha sameeyeen sidaas dhulka aan iyaga dhaxal ahaan u siinayo. Oo waxaad dhawri doontaan inaad samaysaan sida Rabbiga Ilaahiinna ahu idiinku amray, oo waxaad ka leexan doontaan xagga midigta iyo xagga bidixda. Sida waafaqsan jidka oo dhan ee Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu amray inaad ku socoto, si uu kuu nasiyeeyo, oo ay wanaag kuu ahaato, oo aad cimri dheer ku noolaataan dhulka aad dhaxli doontaan.

6

Kuwanuna waa amarrada iyo xeerarka iyo xukummada oo dhan ee Rabbiga Ilaaheenna ahu amar ku bixiyey in laydin baro inaad ku samaysaan dhulka aad halkaas ugu soo gelayaan inaad dhaxashaan. Si aad u cabsataan Rabbiga Ilaahiinna, aad u xajisaan dhammaan qaynuunnadiisa iyo amarradiisa kuwa aan maanta idinku amrayo, idinka iyo wiilashiinna iyo wiilasha wiilashiinna, dhammaan maalmaha noloshadiinna, si aad u noolaataan cimri dheer.

Oo maqal Israaiil, oo ilaali inaad samayso, si wanaag kuugu ahaado, oo si aad aad ugu badataan, sida uu ku hadlay Rabbiga

Ilaaha awowayaashiinna inuu ku siiyo dhul qulqulaya caano iyo malab. Oo kuwanu waa xeerarkii iyo xukummadii oo dhan oo uu Rabbigu ku amray wiilashii Israaiil markay cidlada joogeen, kadib markay ka soo baxeen dhulka Masar. Dhegayso Israaiil, Rabbiga Ilaahayaga ah, Rabbigu mid buu yahay. Waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaaga ah maskaxdaada oo dhan, iyo naftaada oo dhan, iyo xooggaaga oo dhan. Oo erayadan oo dhan aan maanta kugu amrayo waxay noqon doonaan qalbigaaga gudihiiisa iyo naftaada gudaheeda. Oo waxaad horeyn u kaxayn doontaa wiilashaada, oo waxaad kula hadli doontaa iyaga markaad guriga fadhido, iyo markaad jidka ku socoto, iyo markaad jiifto, iyo markaad kacdo. Oo waxaad ku xidhaa iyaga calaamad ahaan gacantaada, oo waxay noqon doonaa mid aan la gariirin indhahaga hortooda. Oo waxaad qori doontaan iyaga kor albaabbada guryihiinna iyo albaabbada xarumihiinna.

Waxay noqon doontaa marka Rabbiga Ilaahaaga ahi uu ku soo geliyo dhulka uu ugu dhaartay awowayaashaada Ibraahim, Isxaaq, iyo Yacquub inuu ku siiyo magaalooyin waaweyn oo wanaagsan oo aadan dhisan, guryaha buuxa dhammaan waxyaalaha wanaagsan oo aadan buuxin, ceelasha la qoday oo aadan qodin, beeraha canabka iyo beeraha saytuunka oo aadan beeran, oo markaad cuntay oo aad dheregsan tahay, naftaada

iska jir oo ha iloobin Rabbiga Ilaahaaga ah kii ku soo saaray dhulka Masar iyo guriga addoonsiga. Rabbiga Ilaahaga ah waa inaad ka cabsataa, oo isaga keliya waa inaad u adeegtaa, oo isaga waa inaad ku dheganaataa, oo magiciisa waa inaad ku dhaarataa.

Ma raacina ilaahyada kale oo ka mid ah ilaahyada quruumaha ku wareegsan idinka, Sababta Ilaaha masayr ah Rabbiga Ilaahaaga uu ku dhex jiro, Rabbiga Ilaahaaga uusan kugu cadhayn cadho, oo uusan wajiga dhulka kaa baabiin.

Ma aad jirribi Rabbiga Ilaahkaaga, sida aad ugu jirribteen imtixaanka. Si dhab ah waxaad ilaalin doontaa amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah, marag-furaha, iyo xukummada, inta uu kuu amray oo dhan. Oo waxaad samayn doontaa waxa la jeclaado iyo waxa wanaagsan horta Rabbiga Ilaaha ah ee kaaga, si ay si wanaagsan kuu noqoto, oo aad gasho oo aad dhaxasho dhulka wanaagsan ee uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashiin, inuu eryi doono dhammaan cadaawayaashaaga hortaada, sida Rabbigu ku hadlay.

Waxay noqon doontaa marka wiilkaaga ku weyddiiyo berri, isagoo leh, Waa maxay marag-fururka, iyo xeerarka iyo

xukummada oo dhan ee Rabbiga Ilaahayaga ahu nagu amray?
Oo waxaad wiilkaaga ku odhan doontaa, Addoommo ayaan u ahayn Fircoon dhulka Masar, oo Rabbigu halkaas ayuu naga soo bixiyey gacan xoog leh iyo cudud sare. Oo Rabbigu wuxuu siiyay calaamooyin iyo yaabab waaweyn oo xun Masar dhexdeeda, Fircoon iyo gurigiisa dhexdooda, hortayada. Oo isagu halkaas ayuu naga soo bixiyey si uu noogu siiyo dhulkan, kii uu ugu dhaartay aabbayaashayada in uu siinayo. Oo wuxuu Rabbigu noogu amray inaan samayno dhammaan xeerarkaan, iyo inaan ka cabsanno Rabbiga Ilaaheenna ah, si ay noogu wanaagsan tahay maalmaha oo dhan, si aan u noolaanno sida maanta oo kale. Oo naxariis ayaa inoo ahaan doonta, haddii aynu dhawrano inaynu samayno dhammaan amarradaan kuwan hortii Rabbiga Ilaahayaga ah, sida uu inoo amray.

7

Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahi uu ku keeno dhulka aad halkaas ugu gelayso inaad dhaxasho, oo uu hortaada ka saaro quruumaha waaweyn oo ah Xeettiga, Gergesiga, Amoriiga, Kanacaniga, Fereesiiga, Xiwiga iyo Yebuusiga, toddoba quruumo oo badan oo idinka xoog badan, Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu

wuxuu iyaga gacanta kuu gelin doonaa, oo waad wada layn doontaa, baabba weyn baad ku baabbain doontaa, axdi la dhigan maysid iyaga, oo innaba u naxariisan maysaan iyaga. Hana waa inaydaan la guursan iyaga, gabadhaada ha siin wiilkiisa, oo gabadhadiisana ha u qaadan wiilkaaga. Waayo wuxuu wiilkaaga iga leexin doonaa, oo wuxuu u adeegi doonaa ilaahyo kale, oo Rabbigu cadho buu idiinku cadhoon doonaa, oo si dhaqso ayuu idin baabbiin doonaa. Laakiin sidaas waxaad ku samayn doontaan iyaga: meelaha allabariga iyaga waxaad dumin doontaan, tiirarka iyaga waxaad burburin doontaan, geedaha iyaga waxaad jari doontaan, sanamyada xardhan ee ilaahyada iyaga waxaad dab ku gubin doontaan. Waayo dad quduusan baad tahay Rabbiga Ilaahaaga ah, oo Rabbiga Ilaahaaga ah wuu ku doortay inaad ahaato dad hanti uu leeyahay oo ka gaar ah dhammaan quruumaha ku yaal wejiga dhulka oo dhan.

Ma aha sababtoo ah aad ka badan tihiin dhammaan quruumaha ayuu Rabbigu idin doortay, waayo idinka waxaad ka yar tihiin dhammaan quruumaha. Laakiin sababtoo ah Rabbigu wuu idin jeclaa, oo wuxuu ilaalinayay dhaartigii uu ugu dhaartay awowayaashiin, ayuu Rabbigu gacanta xoogga leh idinku soo bixiyey, oo Rabbigu wuxuu idinka soo furtay gurigii addoonsiga, gacantii Fircoon oo ahaa boqorkii Masar. Waxaad ogaan doontaa

in Rabbiga Ilaahiiga ahu yahay Ilaaha aaminka ah, kan ilaaliya axdiga iyo naxariista kuwa jecel isaga iyo kuwa dhawra amarradiisa tan iyo kun qarni. Wuxuu abaal marinayaa kuwa isaga neceb si fool ah si uu u baabbiyo, mana raago kuwa neceb, si fool ahna ayuu ugu abaalmarin doonaa.

Oo waa inaad dhawrtaa amarrada, iyo xeerarka, iyo xukummada kuwan oo dhan, intaan aniga maanta kugu amrayo inaad samayso. Oo waxay noqon doontaa markay aad maqashaan xeerarkan kuwan, oo aad dhawrtaan oo aad samaysaan iyaga, in Rabbiga Ilaahiinna ahu uu idiin dhawri doono axdigii iyo naxariistii uu ugu dhaartay awowayaashiinna. Oo wuu ku jeclaan doonaa, wuuna ku barakayn doonaa, wuuna ku badin doonaa, wuuna barakayn doonaa dhashada maxalkaaga, iyo midhaha dhulkaaga, sarreenkaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada, adhyaha dibidaada, iyo idaha idahaaga dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashaada inuu ku siiyo. Barakaysan aad ahaan doontaa dhammaan quruumaha oo dhan, ma jiri doono idinku qof madhashada la ama qof aan wax dhali karin, iyo xoolaha aadna sidaas. Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kaa saari doonaa cudur kasta, iyo dhammaan cudurradii Masar ee sharka ahaa oo aad aragtay iyo intii aad garanaysay, kuma saari doono, laakiin wuxuu saari

doonaa kuwa ku neceb oo dhan.

Waxaad cuni doontaa dhammaan dhaca quruumaha ee Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, isha kuma naxariisan doonto iyaga, oo uma adeegi doontid ilaahyadooda, waayo waxanu yahay sirqool kuu ah.

Haddii laakiin aad maskaxdaada uga fikirtid, Quruuntani waa ka badan tahay aniga, sidee baan u awoodi doonaa inaan baabbiyo iyaga? Ma cabsan doonto iyaga, laakiin si fiican waxaad xusuusan doontaa waxa badan oo Rabbiga Ilaahaaga ahu u sameeyay Fircawna iyo dhammaan Masriyiinta, Jirabyadii waaweynaa ee ay indhahaagu arkeen, calaamooyinkii iyo yaababkii waaweynaa, gacantii xoogga badnayd iyo cududdii sare, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu soo bixiyey, sidaas oo kale ayuu Rabbiga Ilaahiinna ahu ugu samayn doonaa dhammaan quruumaha aad wejiga kooda ka cabsanayso. Oo Rabbiga Ilaahaga ahu wuxuu xoonka u diri doonaa iyaga, ilaa ay burburaan kuwa hadhay iyo kuwa adiga ka qarsoobay, Ma la kuu dhaawayn doono wejiga iyaga, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ah dhexdaada jooga waa Ilaah weyn oo xoog badan. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu baabbiin doonaa quruumahan hortaada sida yar yar, ma awoodi doontid inaad si dhaqso ah u baabbiiso

iyaga, si aan dhulku cidla u noqon, oo dugaagga duurku kugu badato. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu iyaga gacanta kuugu gelin doonaa, oo waxaad ku baabbiin doontaa baabba weyn, ilaa aad dhammaantood wada baabbiiso. Oo wuxuu gacanta idiinka gelin doonaa boqorradda, oo waxaad ka baabbiin doontaan magacooda meeshaas, oo ninna kaa hor istaagi maayo, ilaa aad dhammaantood baabbiiso.

Sanamyada xardhan ee ilaahyadooda waxaad ku gubaysaan dab, ma jeclaanaysid lacagta, iyo dahabka ka iyaga ma qaadaysid naftaada, si aadan ugu turunturoobin isaga, sababtoo ah karaahiyo Rabbiga Ilaahiinna weeye. Oo ma aad keeni doontid waxa karaahiyada ah gurigaaga gudihisa, oo wax la habaray ayaad noqon doontaa sida tan oo kale, waxa karaahiyada ah aad si weyn u karaahi doontaa, oo waxa karaahiyada ah aad aad u necbaan doontaa, maxaa yeelay wax la habaray ayay tahay.

8

Dhammaan amarrada aan maanta idinku amrayo waa inaad dhawrtaan oo samaysaan, si aad u noolaataan oo aad u bataan, oo aad u gashaan oo aad u dhaxashaan dhulka Rabbiga

Ilaahiinna ahu ugu dhaartay awowayaashiinna. Oo waxaad xusuusan doontaa jidka oo dhan uu Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu hogaamiyey cidlada, si uu kuugu hoosaysiiyo oo uu kuu tijaabiyo, iyo in la ogaado waxa qalbigaaga ku jira, haddii aad dhawri doonto amarradiisa iyo in kale. Wuxuu ku dhibay, wuuna ku gaajaysiyey, wuxuuna ku quudiyey maanka oo aanay aabayaashaa aqoon, si uu kuugu caddeeyo in aan ninka ku rootiga keliya ku noolaan doonin, laakiin erey kasta oo afka Ilaah ka soo baxaa ayuu ninka ku noolaan doonaa. Dharkiinnu kaa ma gaboobiin, kabhiinnu kaa ma dhammaadeen, caghiinnu ma calloosnaanin—bal eeg, afartan sannadood.

Waxaad qalbigaaga ku ogaan doontaa in sida nin wiilkiisa u edbiyo, sidaas oo kale Rabbiga Ilaahaaga ahu uu kuu edbin doono. Oo waxaad dhawri doontaa amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah, inaad ku socoto jidadkiisa, oo aad ka baqato isaga.

Waayo Rabbiga Ilaahaa ah uu ku gelin doonaa dhul wanaagsan oo badan, halkaas oo ay jiraan durdurro biyo ah, iyo ilo mool ah oo ka soo baxaya bannaannada iyo buuraha. Dal sarreenka iyo shaciiirka ah, canabka, geedaha berdaha, rummaanka, dal saliidda saytuunka iyo malabka ah, Dhul aad ku cuni doonto rootigaaga iyada oo aan faqri la jirin, oo aadan waxba u

baahnayn, dhul ay dhagaxyadeedu birta yihiin, oo aad buuraheedana naxaas ka qodi doonto.

Waad cuni doontaa oo waad dhergi doontaa, oo waxaad barakayn doontaa Rabbiga Ilaahaga ah dhulka wanaagsan ee uu ku siiyey. Nafsaddaada ka fiirso inaadan iloobin Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aadan dhawrin amarradiisa iyo xukummadiisa iyo qaynuunnadiisa, kuwa aan maanta kugu amrayo. Ma cunay oo aad ka dheregsan, oo guryo wanaagsan dhisay oo ku degay, Iyo markii lodaada iyo idahaaga kuu bataan, oo lacagta iyo dahabka kuu bataan, iyo markii waxa kuu ahaan doona oo dhammu kuu bataan aad qalbiga ugu kibirto, oo aad illowdo Rabbiga Ilaahaaga ah, kii ku soo bixiyey dalkii Masar iyo gurigii addoonsiga, Kii ku soo horseeday lamadegaanka weyn oo cabsi badan, meeshii ay joogeen abeesada qaniinaysa, dibir-qalloocyada iyo harraadka, meeshii aan biyuhu jirin, Kii kaa soo saaray il biyo dhagax qarka adag, Ka mid kii ku quudiyey manna ah gudaha cidlada, kaas oo aadan aqoon adiga, oo aanay aqoon awowayaashaada, si uu kuugu hoosaysiinayo, oo uu kuu intixaanayo, oo uu wanaag kuugu sameeyo maalmaha dambe ee noloshaada. Ha odhan qalbigaaga, Xooggayga iyo awooda gacantaydu ayaa xooggan weyn ii sameeyay. Oo waxaad xusuusan doontaa Rabbiga Ilaahaaga, waayo isagu wuxuu ku

siiyaa xoog aad ku samayso awood, iyo si uu u adkeeyo axdigiisa uu Rabbigu ugu dhaartay aabayaashaaga, sida maanta.

Waxay noqon doontaa haddii aad si buuxda u illowdo Rabbiga Ilaahiinna, oo aad raacdo ilaahyo kale, oo aad u adeegtid iyaga, oo aad caabuddid iyaga, waxaan maanta idinkaga marag furaya cirka iyo dhulka in baabba baad ku baabbai doontaan. Sida quruumaha kale oo dhan ee Rabbiga Ilaahiinna uu hortiinna ku baabbiinayo, sidaas oo kale ayaad idinna u baabbii doontaan, maxaa yeelay ma aydaan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahiinna.

9

Dhegayso Israaiil, adigu maanta waxaad ka gudubtaa Webi Urdun si aad u gasho oo aad u dhaxasho quruumo waaweyn oo idinka xoog badan, magaaloyin waaweyn oo deyr leh oo samada gaadha. Dad weyn oo badan oo dhaadheer, wiilashii Canaaq, kuwaas oo aad ogsoon tahay, oo aad maqashay, bal yaa wiilashii Canaaq hortooda istaagi kara? Waxaad maanta ogaan doontaa in Rabbiga Ilaahaa ah ee kaaga uu hor mari doono wejigaaga, isagoo ah dab wax baabbiiya, oo uu baabbiin doono iyaga, oo uu ka jeexin doono wejigaaga, oo uu si dhaqso ah ugu

baabbiin doono iyaga, sida Rabbigu kuugu yidhi. Ha ku odhan qalbigaaga gudihiisa markii Rabbiga Ilaahaaga ahu baabbiyo quruumahan hortaada, adoo leh, Xaqnimadayda darteed ayaa Rabbigu ii keenay inaan dhaxlo dhulkan wanaagsan. Ma aha xaqnimadaada sababta ah, mana aha quduusnimada qalbigaaga sababta ah adigoo galaya inaad dhaxashid dhulkooda, laakiin waa xumaanta quruumahan sababta ah Rabbigu wuu baabbiin doonaa iyaga wejigaaga ka, iyo si uu u adkeeyo axdigii uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashayada Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub.

Oo maanta ogow in Rabbiga Ilaahaaga ahu uusan dhulkan wanaagsan kuu siin inaad dhaxashid xaqnimahaaga aawadiis maaha, waayo waxaad tahay dad madax-adag. Xusuuso, ha iloobin inta badan ee aad ku cadhaysiisay Rabbiga Ilaahaaga ah gudaha cidlada, laga bilaabo maalintii aad ka baxdeen Masar oo aad meeshan u timaadeen, waad sii wadeen idinkoo diidaya waxyaalaha Rabbiga.

Iyo Horeb waxaad ka caasiyeyseen Rabbiga, oo Rabbigu wuu idinka cadhooday inuu idin baabiiyo. Markaan fuulayay buurta si aan u qaato looxyadii dhagaxyada ahayd, looxyadii axdiga ee Rabbigu idinla dhigtay, waxaan buurta joogay afartan maalmood

iyo afartan habeen, rooti ma cunin, biyana ma cabbin. Oo Rabbigu wuxuu i siiyey labada loox oo dhagaxa ahaa oo ku qoran farta Ilaaha, oo korkooda waxaa lagu qoray dhammaan erayadii uu Rabbigu idiinkula hadlay buurta maalintii shirka. Waxaana dhacay in muddo afartan maalmood iyo afartan habeen ah Rabbigu ii siiyay labada loox ee dhagaxa ahaa, looxyadii axdiga. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, kac oo halkan degdeg uga soo deg, waayo dadkaagii aad ka soo bixisay dalka Masar ayaa xadgudbay, degdeg bay uga leexdeen jidkii aan ku amray iyaga, oo waxay samaysteen sanam la shubay.

Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, isagoo leh, waxaan kugula hadlay mar iyo laba jeer, isagoo leh, waxaan arkay dadkan, oo bal eeg dad madax-adag ayay yihiin. Oo hadda ii daa inaan iyaga baabbiyo, oo waxaan tirtiri doonaa magacooda samada hoosteeda, oo waxaan kaa dhigi doonaa quruun weyn, oo xoog leh, oo aad uga badan tan. Oo markaan soo noqday, waxaan ka degay buurta, buurtuna waxay ku ololaysay dab ilaa samada, labadii loox ee markhaatiyada oo labadayda gacan ku jira. Oo markaan arkay inaad hortii Rabbiga Ilaahiinna ah ku dembaabteen, oo aad idinka qudhiinna sanam la shubay samaysateen, oo aad ka leexateen jidkii uu Rabbigu idiinku amray inaad samaysaan, Oo markaan qabtay labadii loox, ayaan

iyaga ka tuuray labadayda gacmood, oo waxaan ku burburiyay hortiinna. Oo waxaan Rabbiga hortiisa ku baryay mar labaad sidii tan hore afartan maalmood iyo afartan habeen, kibis ma aan cunin biyona ma aan cabbin, waxayna ku saabsanayd dhammaan dembiyadiinna aad ku dembaabteen markaad samayseen sharka Rabbiga Ilaaha hortiisa si aad uga cadhaysiisaan isaga. Waxaan baqay cadhada iyo xanaaqda aawadood, maxaa yeelay Rabbigu wuu idinku cadhooday si uu idiin baabbiyo, laakiin Rabbigu waa i maqlay wakhtigan. Oo Haaruun ayaa lagu cadhooday in la baabbiyo isaga, oo anna waan u baryay Haaruun waqtigaas. Oo dembigii aad samayseen, weylihi, waan qaaday oo dab ku gubay, waan burburiyey oo aad baan u shiidshiiday ilaa uu noqday mid yar oo sida boodh u ekaaday, markaasaan boodhkii ku tuuray webigii ka soo degayay buurta.

Dhexda gubashada, iyo dhexda tijaabaadda, iyo dhexda xabaalaha damaca, Rabbiga waad ka xanaajiseen. Oo markii uu Rabbigu idinka diray Kaadeesh Barneeca, isagoo leh, taga oo dhaxla dhulka aan idin siinayo, waad caasiseen erayga Rabbiga Ilaahiinna ah, oo isaga ma aad rumaysanteen, oo codkiisana ma aad dhageysanteen. Addeeci laaan baad Rabbiga ku ahaydeen tan iyo maalintii laydinku ogaaday. Oo waan baryay Rabbiga

hortiisa afartan maalmood iyo afartan habeen, intii aan baryay, waayo Rabbigu wuxuu yidhi inuu idin baabbiyo. Oo waxaan Ilaah u tukannay, oo waxaan idhi, Rabbiyow, Boqorka ilaahyada, ha baabiin dadkaaga iyo qaybtaada aad furatay, kuwaas aad ka soo bixisay dhulka Masar xoogga kaaga weyn, iyo gacanta kaaga xoog badan, iyo cududda kaaga sare. Xusuuso Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub oo ahaa addoommadaada, kuwaas oo aad naftaada ugu dhaaratay. Ha fiirin qallafsanaanta dadkan, iyo falimaha cibaadadarrada ah, iyo dembiyadooda. Yaanay odhan dadka deggan dhulka aad naga soo bixisay, iyagoo leh: Sababtoo ah Rabbigu ma awoodi karin inuu iyaga geliyo dhulka uu u ballan qaaday, iyo sababtoo ah nacaybkiisa ayuu cidlada ugu soo bixiyey si uu u dilo. Oo kuwan waa dadkaaga iyo qaybtaada, kuwaas oo aad ka soo bixisay dhulka Masar xooggaaga weyn, iyo gacantaada xoog badan, iyo cududdaada sare.

10

Wakhtigaas Rabbigu wuxuu igu yidhi, Adigu u qoro laba loox oo dhagax ah sida kuwii hore, oo ii soo fuul buurta, oo adigu samayso sanduuq alwaax ah. Oo waxaad looxyada dushooda ku qori doontaa erayada ku jiray looxyada hore ee aad jebisay, oo

waxaad iyaga gelin doontaa sanduuqa gudahiisa. Oo waxaan sameeyay sanduuq ka alwaax qudhmuun ah, oo waxaan qoray looxyadii dhagaxa ahaa sida kuwii hore, oo waxaan fuulay buurta oo labadii loox gacmahayga kor saarnaa. Wuxuu qoray looxyada sida qoraalka kowaad ahaa erayada tobanka ah, kuwaas oo Rabbigu idiinkula hadlay buurta dhexdeeda dabka, oo Rabbigu wuxuu iyaga i siiyay. Oo markaan soo noqday ayaan buurta ka degay, oo waxaan looxyadii geliyey sanduuqii aan sameeyey, oo halkaasay joogeen, sida Rabbigu iigu amray. Wiilashii Israaiilna waxay ka guureen Biirrod oo ahayd wiilashii Yaakiim Misadaai, oo halkaas ayaa Haaruun ku dhintay, oo halkaasaa lagu aasay, oo meeshiisiina waxaa wadaad ka noqday wiilkiisii Elecaasaar. Halkan ka way u ambabbaxeen xagga Gadgad, iyo Gadgad ka xagga Etebatha, dhul qulqulayaal biyo leh.

Wakhtigaas Rabbigu wuxuu soocay qabiiladii Laawi inay qaadaan sanduuqii axdiga Rabbiga, inay Rabbiga hortiisa istaagaan, inay u adeegaan, oo ay magiciisa ugu tukaadaan ilaa maantadan. Sababta tan Laawiyiintu qayb iyo qaybsi kuma laha walaalaha dhexdooda, Rabbigu isagu waa qaybtiisa, sida uu u sheegay isaga. Oo aniguna waxaan taagnaa buurta afartan maalmood iyo afartan habeen. Oo Rabbigu wuu i maqlay

wakhtigaas, oo Rabbigu ma doonaynin inuu idin baabbiyo. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, Tag, u gudboo dadkan hortooda, oo ha galeen oo ha dhaxleen dhulka aan ugu dhaartay aabayaashood inaan siyo iyaga.

Haddaba hadda, Israaiil, maxay Rabbiga Ilaahaa ah ee aad leedihiin uu kaaga weyddiistaa adiga, miyaanay ahayn in aad ka cabsatid Rabbiga Ilaahaa ah ee aad leedihiin, oo aad ku socotid dhammaan jidadkiisa, oo aad jeclaatid isaga, oo aad ugu adeegtid Rabbiga Ilaahaa ah ee aad leedihiin qalbigaaga oo dhan, iyo naftaada oo dhan, in aad ilaaliso amarrada Rabbiga Ilaahaa, iyo xeerarkaisa, intii aan kugu amrayo maanta, si wax kuugu noqdaan wanaagsan. Eeg, Rabbiga Ilaahaa ah wuxuu leeyahay samada iyo samada samada, dhulka iyo waxyaalaha oo dhan ee ku jira. Laakiin Rabbigu wuxuu doortay awowayaashiin inuu jecelyahay, wuxuuna ka doortay farcankoodii ka dambeeya, oo idinka ah, dhammaan quruumaha oo dhan, sida maanta. Oo waxaad gudi doontaan qalbi-adkaanta idinka, oo luqunta idinka ma aad adkayn doontaan. Waayo Rabbiga Ilaahiinna, waa Ilaaha ilaahyada, iyo Sayidka sayidyada, Ilaaha weyn, oo xoog badan, oo laga cabsado, kan aan wejiga u eexan, mana qaato hadiyad. Wuxuu sameeya xukun qariibka iyo agoonta iyo carmalka, wuuna jecel yahay qariibka inuu isaga siiyo rootiga iyo dharka.

Oo waxaad jeclaanaysaan qariibka, waayo qariibo baad ku ahaydeen dhulka Masar.

Rabbiga Ilaahaaga ah waa inaad ka baqaysaa, oo isaga waa inaad u adeegtaa, oo isaga waa inaad ku dhegaysataa, oo magiciisa waa inaad ku dhaarataa. Kanu waa faanka kaaga, oo kanu waa Ilaaha kaaga, kii dhexdaada ku sameeyey waxyaalaha waaweyn iyo waxyaalaha ammaanta leh kuwan, oo indhahaagu ay arkeen. Toddobaatan qof ayaa awowayaashaa Masar ku dhaadhacay, hadda se Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kaa dhigay sida xiddigaha samada oo kale tiro badan.

11

Oo waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaga ah, oo waxaad dhawri doontaa ilaalidiisa, iyo xeerarkiisa, iyo amarradiisa, iyo xukummadiisa maalimaha oo dhan. Oo maanta waxaad ogaan doontaan in ma aha carruurtiinna, kuwa aan aqoon oo aan arkin edbinta Rabbiga Ilaahaaga, iyo waxyaalihiisa waaweyn, iyo gacanta xoogga leh, iyo cududda sare, iyo calaamooyinkiisii, iyo yaababkiisii, intii uu ku sameeyey dhexda Masar, Fircoon oo ahaa boqorkii Masar, iyo dhulkiisii oo dhan iyo waxa badan oo

uu ku sameeyey xoogga Masriyiinta, iyo gaadhifardoodkooda, iyo fardahooda, iyo xooggooda, sida biyaha Badda Cas ugu daadatay wejigoodii markay idinka daba erganayeen, oo Rabbigu iyagii baabbiyey ilaa maanta. iyo waxa badan oo uu noogu sameeyay cidlada ilaa aad meeshan timaadeen, iyo wixii badan oo uu ku sameeyey Daathan iyo Abiiron oo ahaa wiilashii Eliiaab ina Ruubeen, kuwaas oo dhulku afkiisa u furay oo liqay, iyo guryahoodii, iyo teendhooyinkoodii, iyo dhammaan hantidoodii oo la jiray iyaga dhexda dadkii Israaiil oo dhan. Sababtoo ah indhahaagu waxay arkeen dhammaan shuqulladii waaweyn ee Rabbiga, inta badan uu sameeyay dhexdiinna maanta.

Oo waxaad dhawri doontaan dhammaan amarradiisa intii aan ku amrayo adigu maanta, si aad u noolaataan, oo aad u bataan, oo markaad gashaan aad u dhaxashaan dhulka aad ka gudubtaan Webi Urdun halkaas si aad u dhaxashaan. Si aad ugu noolaataan muddo dheer dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashiin inuu siin doono iyaga iyo farcankoodaba, dhulka qulqulaya caano iyo malab. Waayo dhulka aad halkaas u gelayso inaad dhaxasho ma aha sida dhulka Masar oo kale, meeshii aad ka soo baxdeen, markay iniinta beeraan oo ay cagaha ku waraabiyaan sida beer khudaar. Dhulka aad halkaas u

gelayso inaad dhaxashid, waa dhul buuraleh iyo bannaan, oo biyaha ka cabba roobka samada. Dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu si joogto ah u eegayo, indhaha Rabbiga Ilaahaaga ahu way ku kor yaalaan bilowga sanadka ilaa dhammaadka sanadka.

Haddii laakiin aad dhegaysataan dhammaan amarrada aan maanta kugu amrayo, inaad jeclaataan Rabbiga Ilaahiinna ah, oo aad uga adeegtaan qalbigiinna oo dhan iyo naftiinna oo dhan Wuxuu siin doonaa roobka dhulkaaga sida waafaqsan xilliga hore iyo kan dambe, oo waxaad soo gelin doontaa hadhuudhaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada. wuxuu siin doonaa cunto xoolo dhaqasho ah gobolladaada xoolaha kaaga, oo aad cuntay, oo aad ka dheregantay. U fiirso naftaada, si aan qalbigaaga loo buurin, oo aydaan xadgudubin, oo aydaan u adeegin ilaahyo kale, oo aydaan u caabuddin iyaga. Oo Rabbigu markuu idinkaga cadhooday, oo uu xiro samaada, roob ma iman doono, dhulkuna midhihiisa ma siin doono, oo degdeg baad uga halligmi doontaan dhulka wanaagsan ee Rabbigu idin siiyey.

Oo waxaad ku ridi doontaan erayadan qalbigiinna iyo ruuxiinna gudahooda, oo waxaad ku xidhxi doontaan iyaga calaamad ahaan gacmihiinna, oo wuxuu noqon doonaa mid aan laladhici karin indhihiinna hortooda. Waxaad bari doontaan

carruurtiinna inay kula hadlaan iyaga markaad guriga fadhido, iyo markaad jidka socoto, iyo markaad hurdato, iyo markaad kacdo. Oo waxaad qori doontaan iyaga kor albaabbada guryihiinna iyo albaabbada idinka. si aad u noolaataan muddo dheer, iyo wiilashiinna ay ku noolaadaan dhulka Rabbigu ugu dhaartay aabbaayaashiinna inuu siyo, sida maalmahaas samadu ku jirto dhulka korkeeda. Waxay noqon doontaa haddii aad si dhegaysi ah u dhageysataan dhammaan amarrada kuwan aan maanta idinku amrayo inaad samaysaan, inaad jeclaataan Rabbiga Ilaaheenna ah, oo aad ku socotaan dhammaan jidadkiisa, oo aad isaga ku dhegaysataan. Oo Rabbigu wuxuu hortiinna ka eryi doonaa quruumahan oo dhan, oo waxaad dhaxli doontaan quruumo waaweyn oo xoog badan oo idinka ka sii weyn. Dhammaan meesha oo aad ku tuntaan raadka cagtiinna, idiin noqon doonta, laga bilaabo cidlada iyo Antilibanus, iyo laga bilaabo Webiga Melas, Webiga Euphrates, iyo ilaa badda tan galbeedka noqon doonaan soohdimihiinna. Qof kasta oo hortiinna istaagi doona ma jiri doono, oo Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu gelin doonaa cabsidiinna iyo gariirkiinna dhulka oo dhan oo aad cagta saartaan dushiisa, sida uu idiinku hadlay.

Eeg, aniga waxaan maanta hortiinna dhigayaa barakada iyo

inkaar. Baraka, haddii aad maqashaan amarrada Rabbiga Ilaahiinna, kuwa aan idinku amrayo maanta. iyo inkaaraha, haddii aydaan dhegaysan amarrada Rabbiga Ilaahiinna, kuwa aan idiinku amrayo maanta oo dhan, oo aad ka ambataan jidka aan idiinku amray, markaad tagtaan inaad u adeegtaan ilaahyo kale oo aydaan aqoon. Waxay noqon doontaa markii Rabbiga Ilaahaaga ahi uu ku geliyo dhulka aad ugu gudubtid halkaas inaad dhaxashid, inaad barakada saartid Buur Gariisiin, oo inkaaraha saartid Buur Gaybaal. Sow ma aha kuwan ka shisheeya Webi Urdun, ka dambeeya jidka galbeedka qorraxda, dhulka Kancaan, kan deggan galbeedka, ku xiga Golgol, u dhow geedka oak ee sare? Idinka waayo waxaad ka gudubtaan Webi Urdun, markaad gashaan inaad dhaxashaan dhulka, kaas oo Rabbiga Ilaaha keenna uu idiin siinayo dhaxal maalintaha oo dhan, oo waxaad ku deganaanaysaan gudaheeda.

Oo waxaad dhawri doontaan inaad samaysaan dhammaan amarradiisa iyo xukumadaan kuwaas oo aan maanta idin siiyo.

12

Iyo kuwanu waa amarrada iyo xukummada aad dhawri doontaan inaad ku samaysaan dhulka Rabbiga Ilaaha awowayaashiinna uu dhaxal idiin siinayo, inta maalmaha oo dhan aad ku noolaataan dhulka. Burburka waxaad burburin doontaan dhammaan meelaha ay ku adeegeen ilaahyadooda, kuwaas oo aad dhaxli doontaan: buuraha sare, iyo kuraha, iyo geedaha cufan oo hoostooda. Waxaad burburin doontaan meelihooda allabariga, oo waxaad jejebin doontaan tiirarkooda, oo waxaad gooyn doontaan geedihooda, oo waxaad dab ku gubin doontaan sanamyadii la qoray ee ilaahyadooda, oo waxaad ka baabbiin doontaan magacooda meesha taas. Ma samayn doontaan sidaas Rabbiga Ilaahiinna ah. Laakiin waxaad tagtaan meesha uu Rabbiga Ilaahiinna ahu ka dooranayo qabiilooyinkiinna mid ka mid ah si uu magiciisa halkaas dhigo oo lagu baryo, oo waa inaad doondoontaan oo aad halkaas timaaddaan. Waxaad halkaas keeni doontaan qurbaannada la gubo ee idinka, iyo qurbaannada idinka, iyo midhaha ugu horreeya ee idinka, iyo tukashooyinka idinka, iyo qurbaannada ikhtiyaariga ah ee idinka, iyo heshiisyada idinka, iyo curadyada dibiyadiinna iyo idihiinna. Oo waxaad halkaas ku cuni doontaan Rabbiga Ilaahiinna ah hortiisa, oo waxaad ku farxi doontaan waxyaalaha aad gacanta saarteen oo dhan, idinka iyo

reerihinna, sida Rabbiga Ilaahinna ahu idiinku barakeeyey.

Ma samayn doontaan wax kasta oo aan halkan maanta samaynayno, mid walba wuxuu sameeya waxa hortiisa ku fiican. Ma iman timaadeen ilaa hadda nasashada iyo dhaxalka uu Rabbiga Ilaahayaga siinayo idiin. Waxaad ka gudbi doontaan Webi Urdun, oo waxaad degi doontaan dhulka Rabbiga Ilaahayaga ahu dhaxal ahaan idiin siinayo, wuxuuna idinka nasin doonaa cadaawayaashiinna oo dhan ee hareerahiinna ku wareegsan, oo waxaad ku noolaan doontaan ammaan. Oo waxay noqon doontaa meesha uu Rabbiga Ilaahinna ahu doorto in magiciisa lagu yeedho halkaas, halkaas waxaad keeni doontaan waxa aan maanta idinku amrayo oo dhan: qurbaannada idinka la gubo, iyo allabariyada idinka, iyo meeltobnaadyada idinka, iyo midhaha ugu horreeya gacmaha idinka, iyo hadiyada idinka oo la doortay oo dhan, kuwa aad Rabbiga Ilaahinna ah ugu nidartaan. Oo waxaad ku farxi doontaan Rabbiga Ilaahinna hortiisa, idinka iyo wiilashiinna, iyo gabdhihiinna, iyo addoommihiinna, iyo gabdhihiinna yaryar, iyo reer Laawi kan irdihiinna ku yaal, maxaa yeelay isagu qayb iyo nasib idinla ma laha. Naftaada u fiirso, ha keenin qurbaannada gubashada ah kuwaaga meel kasta oo aad aragto. Laakiin waxaad tegi doontaan meesha uu Rabbiga Ilaahinna ahu dooranayo oo ku

taal mid ka mid ah qabiilooyinkiinna, oo halkaas waxaad keeni doontaan qurbaannada guban, oo halkaas waxaad samayn doontaan waxa aan maanta idinku amrayo oo dhan. Laakiin dhexda dhammaan rabitaankaaga waxaad allabaryi doontaa, oo waxaad cuni doontaa hilib sida barakada Rabbiga Ilaahaaga ah, oo uu kuu siiyey dhexda dhammaan magaalo. Kan aan nadiifka ahayn iyo kan nadiifka ah labaduba isla si ayay u cuni doonaan, sida cawl ama deer. Laakiin dhiigga ha cunina, dhulka ku shuba sida biyaha.

Ma awoodi doontid inaad gudaha magaalooyinkaaga ku cunto meeshii tobnaad ee hadhuudhkaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada, curadyada lodaada iyo idahaaga, iyo dhammaan tukashooyinka aad nidaraysatid, iyo heshiisyadiinna, iyo midhaha ugu horreeya gacmahaaga. Laakiin waxaad ku cuni doontaa hortii Rabbiga Ilaahaaga ah meeshii uu Rabbigu Ilaahaagu u dooran doono, adiga iyo wiilkaaga iyo gabadhaaga iyo addoonkaaga iyo gabadhaaga yar iyo qariibka ku jira magaalooyinkiinna, oo waxaad ku farxi doontaa hortii Rabbiga Ilaahaaga ah wax kasta oo aad gacantaada saarto.

Iska jir inaadan ka tegin Laawiga wakhtiga oo dhan inta aad ku nool tahay dhulka.

Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu ballaadhinayo soohdimmahaaga, sida uu kuula hadlay, oo aad tidhaahdo, waxaan cuni doonaa hilib, haddii naftaadu jeclaato inay hilib cunto, waxaad hilib ku cuni doontaa jeclaansho kasta oo naftaadu leedahay. Haddii laakiin meesha uu Rabbigu Ilaahaa kaagu u dooranayo in magiciisa lagu yeedho fog tahay, waxaad allabaryi doontaa lodaada iyo idahaaga uu Ilaahu ku siiyey, sida aan kugu amray, oo waxaad magaalooyinkaaga ku cuni doontaa sida naftaadu jeceshahay. Sida cawsha iyo deerada loo cuno, sidaas baad u cuni doontaa. Kan aan nadiifka ahayn oo dhexdaada jooga iyo kan nadiifka ahuba si isku mid ah ayay u cuni doonaan. Fiiro gaar ah si xoog leh u yeelo inaad cunin dhiig, waayo dhiiggu waa naftiisa, naftana lama cuni doono hilibka. Ma cuni doontaan, dhulka ayaad ugu shubi doontaan sida biyaha. Ma aad cuni doonin, si wanaagsan uu adiga ugu noqdo iyo wiilashaada kadib adiga, haddii aad samaysid waxa wanaagsan iyo waxa la jecel yahay hortii Rabbiga Ilaahiinna. Laakiin waxyaalaha quduuska ah kuugu haddii ay noqdaan adiga, iyo baryadaada qaatay, waxaad iman doontaa meesha uu Rabbigu Ilaahaa kuugu dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas. Oo waxaad samayn doontaa qurbaannada guban kaaga, hilibka waxaad kor ugu bixin doontaa meesha allabariga

Rabbiga Ilaahaaga ah, dhiigga qurbaannada kaaga waxaad ku shubi doontaa salka meesha allabariga Rabbiga Ilaahaaga ah, hilibka waxaad cuni doontaa. Ilaali oo dhegayso, oo waxaad samayn doontaa dhammaan erayada aan kugu amrayo, si wanaag idiinku noqdo adiga iyo wiilashaada weligood, haddii aad samayso waxa la jeclaado iyo waxa wanaagsan Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa.

Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu uu baabiiyo quruumaha aad halkaas ugu gelayso inaad dhulkooda dhaxashid, hortooda, oo aad dhaxashid dhulkaas, oo aad ku degganaatid dhulkooda, Nafsaddaada u fiirso, si aadan si adag u raadin inaad iyaga raacdo ka dib markii iyaga lagaa burburiyo hortaada, adoo leh, Sidee quruumahani u samaynayaan ilaahyadooda? Aniguna sidaas oo kale ayaan samayn doonaa. Ma samayn doontid sidaas Ilaaha aad, waayo waxyaalaha karaahiyada ah ee Rabbigu necbaaday, ayay ku sameeyeen ilaahyadooda, maxaa yeelay wiilashooda iyo gabdhahooda ayay dab ugu gubaan ilaahyadooda.

Dhammaan erayga aan idinku amrayo maanta, waa inaad dhawrtaan oo samaysaan, waxba ha ugu darin, waxna ha ka dhimin.

Haddii laakiin kaco dhexdaada nebi ama mid riyoonaya riyo, oo uu ku siiyo calaamad ama mucjiso, Iyo haddii calaamadda ama yaabka uu kugula hadlay yimaado, isagoo leh, Aynu tagno oo aynu u adeegno ilaahyo kale oo aydaan aqoon, Ma maqli doontaan erayada nebigiiga kaas ama kan riyoonaya riyada taas, waayo Rabbiga Ilaahaaga ah wuu idin imtixaanayaa inuu ogaado haddii aad jeceshihiin Ilaahaaga qalbigaaga oo dhan iyo naftiinna oo dhan. Rabbiga Ilaahiinna daba socda, isaga cabsada, codkiisa dhegaysta, oo isaga xajista. Nebigiisa ama kan riyada ku riyooda, wuu dhiman doonaa, waayo wuxuu ku hadlay inuu kaa leexiyo Rabbiga Ilaahaaga ah oo kaa soo saaray dalkii Masar, oo kaa soo furtay addoonsigii, si uu kaaga leexiyo jidkii uu Rabbiga Ilaahaagu kugu amray inaad ku socoto, oo waa inaad ka dhex baabbiisaan kan sharka ah.

Haddii laakiin walaalkaa aabbahaa ama hooyadaa, ama wiilkaaga, ama gabadhaada, ama naagtaada ku jirta laabta, ama saaxiibka naftaada la mid ah ku baryi doono si qarsoodi ah, isagoo leh, Aan tagno oo aan u adeegno ilaahyo kale, kuwaas oo

aadan aqoon adiga iyo aabbayaashaaba, ka ilaahyada quruumaha ku wareegsan hareerahaaga, kuwa kuu dhow ama kuwa kaa fog, ka geesta dhulka ilaa geesta dhulka, Ma raalli noqon doontid isaga, mana maqli doontid isaga, oo ishaaduuna uma naxariisan doonto isaga, mana damci doontid isaga, mana qarin doontid isaga. Shaacinta waxaad shaacin doontaa wax ku saabsan isaga, oo gacmahaagu waxay noqon doonaan kuwa ugu horreeya oo kor saaran isaga si aad u dishid, oo gacmaha dadka oo dhan ayaa noqon doona kuwa ugu dambeeya. Oo waxay isaga dhagxin doonaan dhagaxyo, wuuna dhiman doonaa, maxaa yeelay wuxuu doonayay inuu adiga ka leexiyo Rabbiga Ilaahaaga ah kii adiga ka soo bixiyey dalkii Masar, gurigii addoonsiga. Oo Israaiil oo dhan markuu maqlo wuu cabsan doonaa, oo mar dambe uma sii wadi doono inuu sameeyo falkan sharka ah dhexdiinna.

Haddii laakiin aad maqasho in mid ka mid ah magaalooyinkaaga, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo inaad ku degganaato halkaas, dad leh, Waxaa ka dhex baxay niman sharci-darro ah idinka, oo ay leexiyeen dhammaan dadkii degganaa dhulkooda, iyagoo leh, Aan tagno oo aan u adeegno ilaahyo kale oo aydaan aqoonin, Waxaad samayn doontaan baadhitaan aad u dheer oo xiisado iyo suaalo ah, oo bal

eeg, eraygu run buu yahay si cad, oo karaahiyadaas waxay ka dhex dhacday idinku. Tirtiraya waxaad baabbiin doontaa dhammaan dadka deggan dhulka kaas seefta, habaarka waxaad habaari doontaan iyada iyo waxa gudaheeda oo dhan. Waxaad soo ururin doontaa dhammaan dhaca iyada oo dhan oo aad ku soo wada ururin doontaa marinnadeeda dhexdooda, oo waxaad dab ku gubi doontaa magaalada, iyo dhammaan dhaca iyada oo dhan dadka oo dhan hortooda Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxay noqon doontaa meel aan la deganayn weligeed, oo mar dambe lama dhisi doono. Oo waxba kama xidhi doono waxyaalaha xaaraamka ah gacantaada, si Rabbigu uga leexdo cadhadiisa xanaaqiisa, oo uu ku siiyo naxariis, oo uu kuu naxariisto, oo uu ku badiyaa, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada, Haddii aad maqasho codka Rabbiga Ilaahaaga, inaad ilaaliso amarradiisa, kuwa aan maanta kugu amrayo oo dhan, inaad sameyso wanaagga iyo waxa la jeclaado hortiisa Rabbiga Ilaahaaga.

14

Waxaad tihiin wiilashii Rabbiga Ilaahiinna, oo waa inaydaan bidaar saarin dhexda indhahooda markaad meyd u barooranaynin. Waayo waxaad tahay dad quduusan Rabbiga

Ilaahaaga ah, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku doortay inaad noqoto dad hanti gaar ah oo isaga u gaar ah ka mid dhammaan quruumaha ku kor jira wajiga dhulka. Ma cuni doontaan wax kasta oo karaahiyo ah. Kuwani waa xoolaha aad cuni doontaan: weyl ka mid ah dibi, iyo wan ka mid ah ido, iyo orgi ka mid ah riyaha. Deer, gazelle, pygarg, oryx, iyo giraffe. Dhamaan xayawaan kala-qaybiya raafka oo leh ciddiyaha ciddiyaya laba raafod, oo kor u keenaya calyanaqsiga xoolaha dhexdooda, kuwaas waa inaad cuntaan. Kuwan ha cunina: kuwa calyanaqsiga celiya, kuwa raafaha kala qaybiya, iyo kuwa cidiyaha leh - geel, dhasypoda, iyo choirogryllion - maxaa yeelay waxay celiyaan calyanaqsiga laakiin raafaha ma kala qaybiyaan. Kuwan waa nijaas idiin ah. Iyo doofaarka, sababtoo ah wuxuu kala qaybiyaa raafka, oo wuxuu leeyahay ciddiyaha raafka, laakiin calyanaqsiga ma calyanaqsado, nijaas buu idiin yahay. Hilibka iyaga ha cunina, meydadka iyagana ha taabina.

Waxaad cuni doontaan kuwan ka mid ah dhammaan waxa biyaha ku jira: dhammaan waxa ay leeyihiin baalal iyo qolfo, waxaad cuni doontaan. Iyo dhammaan waxa aan lahayn baalal iyo qolfo, waa inaydaan cunin, nijaas bay idiin yihiin.

Dhammaan shimbiraha nadiifka ah waa inaad cuntaan. Oo kuwan kama aad cuni doonaan: gorgorka, iyo griffin-ka, iyo

osprey-ka. Iyo gorgorka, iyo shimbirka, iyo kuwa la mid ah isaga. iyo shimbirka yar, iyo guumaysta, iyo shimbirka badda, Iyo gurguurte, iyo bogobow, iyo ibis. iyo cormorant, iyo shimbirka ciribtirka ah, iyo kuwa la mid ah, iyo hoopoe, iyo tukaha habeenka. iyo gorayada, iyo duurjoogta, iyo waxyaalaha la mid ah, iyo shimbirta biyaha guduudan, iyo fiidmeeraha. Dhammaan waxyaalaha gurguurta ee shimbiraha nijaas ah waa idiin, ma aad cuni iyaga. Dhammaan shimbir nadiif ah cuni doontaan. Dhammaan bakhti aad cuni maysaan, qariibka ku jira magaaloooyinkaaga waa la siin doonaa oo wuu cuni doonaa, ama aad siin doontaa shisheeyaha, sababtoo ah dad quduus ah baad tahay Rabbiga Ilaahaaga ah. Wan kuma karin doontid caanaha hooyadiis.

Toban meelood meel waxaad ka bixin doontaa dhammaan wax soo saarka iniinkaaga, soo saarka beertaada sanad kasta. Waxaad cuni doontaa meeshaas oo ah meesha uu Rabbiga Ilaahaa ahu doorto in magiciisa lagu magacaabo halkaas, waxaadna keeni doontaan meeltobnaadyada hadhuudhkaaga, khamrigaaga, saliiddaada, curadyada lodaada iyo idahaaga, si aad u barato inaad ka cabsato Rabbiga Ilaahaa ah maalmaha oo dhan. Haddii laakiin jidku adiga kaaga fog noqdo, oo aadan awoodin inaad iyaga bixiso, sababtoo ah meesha uu Rabbiga

Ilaahaaga ahi dooran doono in magiciisa lagu magacaabo halkaas way adiga kaaga fog tahay, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahi wuu ku barakayn doonaa, Waxaad iyaga lacag ahaan u iibin doontaa, oo lacagtana gacmahaaga ku qaadan doontaa, oo waxaad tegi doontaa meesha Rabbiga Ilaahaaga ahu dooranayo. Oo waxaad lacag ku bixin doontaa wax kasta oo ay naftaadu doonayso, ha ahaado dibi ama ido, ama khamri ama cabitaan xoog leh, ama wax kasta oo ay naftaadu doonayso, oo halkaas waxaad wax ku cuni doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa, oo waxaad farxi doontaa adiga iyo reerkaaguba. iyo kan Levite ee ku jira magaaloooyinkaaga, maxaa yeelay isagu ma laha qayb iyo nasib kula jira.

Kadib saddex sano waxaad soo saari doontaa dhammaan meeltobnaadka wax soo saarka ahaaga, oo sannadkaas waxaad dhigi doontaa magaaloooyinkaaga. Oo wuxuu iman doonaa kan reer Laawi, maxaa yeelay isagu ma laha qayb iyo dhaxal oo kula jira adiga, iyo shisheeyaha iyo agoonta iyo carmalka ku jirta magaaloooyinkaaga, oo way cuni doonaan oo way dhergi doonaan, si Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu barakeeyo dhammaan shuqulladaada aad samayso.

15

Toddoba sannadood oo kasta waa inaad sii deyn samaysaa. Oo sidaas weeye amarkii sii-daynta: waa inaad cafisaa deyn kasta oo gaarka ah oo deriskaa kugu leeyahay, oo walaalkaa waxba ka doonsan maysid, waayo waxaa loo yeedhay sii-dayn Rabbiga Ilaahaaga ah. Qofka shisheeyaha waxaad ka codsanaysaa inta uu kuu leeyahay, laakiin walaalkaa waxaad u samaynaysaa cafis deyntaada. Sababtoo ah ma jiri doono dhexdaada qof baahan, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu aad buu kuu barakayn doonaa dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu dhaxal ahaan kuu siinayo inaad dhaxashid.

Haddii laakiin aad si dhab ah u dhegaysataan codka Rabbiga Ilaahiinna si aad u ilaalisin oo aad u wada yeeshaan dhammaan amarradan aan maanta idinku amrayo, Waayo Rabbiga Ilaahiinna ahu wuu idin barakeeyey sidii uu idiinku hadlay, oo waxaad amaahiso bixin doontaan quruumo badan, laakiin idinka ma amaahan doontaan, oo waxaad xukumi doontaan quruumo badan, laakiin iyagu idinka ma xukumi doonaan.

Haddii mid sabsan kuu noqdo mid u baahan ka mid ah

walaalahaah gudaha mid ka mid ah magaalooyinkaaga ee dhulka uu Rabbiga Ilaahaagu ku siinayo, waa inaad adkaynin qalbigaaga, mana xidhid gacantaada walaalka u baahan. Sida runta ah waxaad furi doontaa gacmahaaga isaga, oo amaah waxaad amaahi doontaa isaga inta uu u baahan yahay, sida uu u baahan yahay. Fiiro nafsaddaada, ha noqon eray qarsoon oo gudaha qalbigaaga ah xadgudub, adoo leh, Waxay soo dhawaanaysaa sannadka toddobaad, sannadka cafiska, oo ay noqoto ishaadu mid shar leh walaalka kan baahan, oo aadan isaga siin, oo uu kaaga qaylin doono xagga Rabbiga, oo ay kugu noqon doonto dembi weyn. Hubaal waxaad bixin doontaa isaga, oo waxaad amaahi doontaa isaga inta uu u baahan yahay, sida uu u baahan yahay, oo qalbigaaga kuma murugoon doontid markaad isaga siinayso, waayo eraygan aawadiis ayuu Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu barakayn doonaa dhammaan shuqulkaaga iyo wax kasta oo aad gacanta saarto. Ma jiri doono mid baahan oo ka maqan dhulkaaga, sababtaas darteed waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan, anigoo leh: hubaal waa inaad u furtaa gacmahaaga walaalka miskiinka ah iyo kan baahan ee dhulkaaga ku nool.

Haddii laakiin walaalka Cibraaniga ah ama Cibraaniyada lagu iibiyo, wuxuu kuu adeegi doonaa lix sanno, oo sannadka

toddobaad waa inaad isaga xor uga sii daysaa. Marka laakiin aad u dirtid isaga oo xor ah adiga, ma diri doontid isaga oo madhan. Sahay waxaad ku siin doontaa isaga idahaaga, iyo hadhuudhkaaga, iyo khamrigaaga, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu barakeeyey, sidaas waxaad siin doontaa isaga.

Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dhulka Masar, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu halkaas kaa soo furtay, sababtaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan. Haddii laakiin uu ku yidhaahdo, Ma bixi doono kaa tegi, sababtoo ah wuu ku jeclaaday adiga iyo gurigaaga, sababtoo ah wanaag buu kula jiraa. Oo waxaad qaadan doontaa birta, oo waxaad ku dalooli doontaa dhegtiisa albaabka, oo wuxuu kuu noqon doonaa addoon weligaa, oo gabadhaada addoonta sidaas oo kale waxaad u samayn doontaa. Ma noqon doonto adag hortaada markay xor loo sii daayo iyaga, sababtoo ah mushahaaradii sannadlaha ahayd ee shaqaalaha la kiraysto ayuu kuugu adeegay lix sannadood, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kugu barakayn doonaa dhammaan waxaad samayso.

Dhammaan curadka haddii uu dhashay lodaada iyo idahaaga, kuwa labka ah waxaad quduus ka dhigi doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah. Ma shaqayso curadka weylka ah ee kaaga, mana

jaraysid curadka idahaaga. Hortii Rabbiga waa inaad cuntaa sannad ka sannad gudaha meesha uu dooranayo Rabbiga Ilaahaaga ah, adiga iyo gurigaaga. Haddii laakiin uu ku jiro iin, oo uu yahay curyaan ama indha la, iin xun, waa inaadan isaga u qalin Rabbiga Ilaahaaga ah.

Magaalooyinkaaga dhexdooda waxaad cuni doontaa, kan nijaasta ah oo kugu jira iyo kan daahirka ah si la mid ah ayuu u cuni doonaa sida cawsha ama deerada. Laakiin dhiigga ha cunina, dhulka ku shub sida biyaha.

16

Ilaaliso bisha dhallinyarada, oo waxaad u samayn doontaa Iidda Kormaridda Rabbiga Ilaahaaga, maxaa yeelay bisha dhallinyarada ayaad Masar habeennimo kaga baxday. Waxaad Rabbiga Ilaahaga ah ugu bixinaysaa allabari Kormaridda oo ah ido iyo dibi meesha uu Rabbiga Ilaahaga ahu dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas. Ma cunaysid khamiir, toddoba maalmood waxaad cuntaa rootii aan khamiirka lahayn, kaas oo ah rootiga dhibaataada, maxaa yeelay dhaqso ayaad kaga baxdeen Masar, si aad u xusuusataan maalinta bixitaankiinna

dhulka Masar inta noloshadiinna oo dhan. Khamiir laguma arki doono xuduudahaaga oo dhan intii toddoba maalmood ah, oo hilibka aad maalinta kowaad fiidka allabarisid waa inuusan habeenka sii jirin ilaa subaxda. Ma awoodi doontid inaad Iidda Kormaridda ku allabariso mid ka mid ah magaalooyinkaaga kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo. Laakiin waxaad ku allabaryi doontaa Kormaridda meesha uu Rabbigu Ilaahaa ah kaaga dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas, fiidka qorraxda dhicitaankeeda, wakhtigii aad Masar ka baxday. Waxaad karineysaa, waxaad dubaneysaa, oo waxaad cunteysaa meesha uu Rabbiga Ilaahaa dooranayo. Subaxda waad noqoneysaa, oo guryahaaga waad iman doontaa. Lix maalmood waxaad cuni doontaa kibis aan khamiir lahayn, oo maalinta toddobaad waa shir xidid iyo ciid Rabbiga Ilaahaaga ah. Ma samayn doontid maalintaas shuqul kasta, mooyee waxa loo samayn doono qof.

Toddoba toddobaad ayaad naftaada u tirin doontaa, markaad manjo ku bilowdo beergooyaska, waxaad bilaabi doontaa inaad tirisid toddoba toddobaad. Waxaad samayn doontaa ciidda toddobaadyada Rabbiga Ilaahaaga ah, sida gacantaadu xoog u leedahay, inta uu Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo.

Waxaad ku farxi doontaa Rabbiga Ilaahiinna ah hortiisa, adiga iyo wiilkaaga, iyo gabadhaada, addoonkaaga, iyo addoontaada, iyo Laawiga, iyo qariibka, iyo agoonta, iyo carmalka jirta idinka dhexdiinna, meesha Rabbigu Ilaahiinna ahu doorto isaga, in magiciisa lagu yeedho halkaas.

Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku noqotay dhulka Masar, oo waxaad dhawri doontaa oo waxaad samayn doontaa amarradaas. Ciidda teendhooyinka waxaad u samayn doontaa naftaada toddoba maalmood markaad ururiso wax ka goobta hadhuudhka tumista kaaga iyo ka macsaradda khamriga kaaga. Waxaad ku farxi doontaa ciiddaada, adiga iyo wiilkaaga, iyo gabadhaada, iyo addoonkaaga, iyo gabadhaada, iyo Laawiga, iyo qariibka, iyo agoonta, iyo carmalka ku jirta magaalooyinkaaga. Toddoba maalmood waxaad Rabbiga Ilaahaaga u iidaydhaa meesha uu Rabbiga Ilaahaagu u dooranayo. Haddii Rabbiga Ilaahaagu kugu barakeeyo dhammaan waxaad soo saartay iyo dhammaan shaqada gacmahaaga, waxaad noqon doontaa mid faraxsan.

Saddex jeer oo ah sanadka waxaa la arki doonaa dhammaan labkaaga hortiisa Rabbiga Ilaahiinna ah meesha uu Rabbigu doorto, iidda kibista aan khamiirka lahayn, iyo iidda

toddobaadyada, iyo iidda taambuugyada. Ma la arki doontid hortii Rabbiga Ilaahiinna ah adigoo faro madhan. Mid walba sida uu ugu qabo xoogga gacmihiinna, sida uu u yahay barakada Rabbiga Ilaahaaga uu ku siiyey.

Garsooreyaal iyo saraakiil waxaad naftaada uga dhigan doontaa magaaloooyinkaaga, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu qabiilooyinka u kala siinayo, oo waxay dadka ku xukumi doonaan xukun xaq ah. Ma leexan garsoorid, mana qaadan doonaan hadiyad, waayo hadiyaduhu waxay indha-tiraan indhaha kuwa caqliga leh, oo waxay qaadaan erayada kuwa xaqa ah. Si caddaalad ah caddaaladda raac inaad noolaataan oo aad gashaan oo dhaxashaan dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo.

Ma beeran doontid naftaada geed agta meeshii allabariga Ilaaha kaaga, mana samayn doontid naftaada. Ma dhisan doontid tiir adiga, kuwaas uu nacay Rabbiga Ilaahaaga ah.

17

Ma aad u bixin doontid Rabbiga Ilaahaga ah dibi ama ido oo iin

ku jiro, wax kasta oo eray xun ah, waayo karaahiyo ayay Rabbiga Ilaahaga ah u tahay.

Haddii laakiin laga helo mid ka mid ah magaalooyinkaaga, kuwaas Rabbiga Ilaahaaga uu ku siinayo, nin ama naag oo sameeya sharka Rabbiga Ilaahaaga hortiisa, si uu uga gudbo axdigiisa, Oo markay yimaadaan ay u adeegi doonaan ilaahyo kale, oo ay caabudaan iyaga, qorraxda, ama dayaxa, ama wax kasta oo ka mid ah waxyaalaha samada dunida, kuwaas oo aanan kugu amrin. Oo haddii lagu soo sheego oo aad si aad ah u baadho, oo bal eeg, run ahaan eraygu wuu dhacay, karaahiyaddan ayaa ka dhex dhacday Israaiil Oo waxaad soo bixin doontaa ninka kaas ama naagta kaas, oo waxaad dhagxin doontaan iyaga dhagaxyo, wayna dhiman doonaan. Ku laba markhaati ama ku saddex markhaati ayuu dhiman doonaa; kan la dilayo ma dhiman doono hal markhaati oo keliya. Oo gacanta markhaatiyaasha ayaa ugu horrayn kor saarnaan doonta isaga si loo dilo, oo gacanta dadka ayaa ugu dambaysaa kor saarnaan doonta, oo waxaad ka saari doontaan kan sharka ah dhexdiinna.

Haddii laakiin ay noqoto mid aan suurtoagal ahayn inaad garto erey xukunka dhexda dhiig iyo dhiig, iyo dhexda xukunka iyo xukunka, iyo dhexda taabashada iyo taabashada, iyo dhexda

muran iyo muran, erayo xukunka gudaha magaalooyinkiinna, oo aad kacday aad kor ugu kici doonto meesha uu Rabbiga Ilaahaaga ahu halkaas dooran doono. Oo waxaad u tegi doontaa wadaaddada Laawiyiinta ah, iyo garsooraha jiri doona maalmahaa, oo markay baadhaan ayay kuu sheegi doonaan xukunka. Oo waxaad samayn doontaa sida waxa ay kuu sheegi doonaan meesha Rabbiga Ilaahaaga ahu dooran doono, oo waxaad dhawri doontaa inaad samayso dhammaan waxa sharci lagu dhigi doono. Sida loo wafqisan sharciga iyo xukunkii ay kugu yidhaahdaan, waad samayn doontaa, oo kama leexan doontid erayga ay kuu sheegaan, xagga midigta iyo xagga bidixda toona.

Ninka haddii uu sameeyo wax kibir ah, si uusan u addeecin wadaadka taagan oo u adeega magaca Rabbiga Ilaahaaga, ama garsooraha jiri doona maalmaha kuwaas, ninkii wuu dhiman doonaa, oo waxaad sharka ka saari doontaa Israaiil. Oo dadka oo dhan markay maqleen way cabsan doonaan, oo mar dambe si aan cibaado ahayn uma ay dhaqmi doonaan.

Haddii laakiin aad gasho dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo, oo aad dhaxashid, oo aad ku degganaatid, oo aad tidhaahdid, Waxaan iska dhigi doonaa taliye, sida quruumaha

kale ee hareerahayga ku wareegsan, Magacaabid waxaad kor nafskaaga magacaabi doontaa taliye, kan uu Rabbiga Ilaaha dooran doono, ka walaalahaaga waxaad kor nafskaaga magacaabi doontaa taliye. Ma awoodi doontid inaad kor nafskaaga magacaabto nin shisheeye, sababtoo ah ma aha walaalkaa. Sababtoo ah isagu faras isu korodhsan maayo, mana dadka Masar u celin doono si uusan faras ugu korodhsan, laakiin Rabbigu wuxuu yidhi, mar dambe jidkaas kuma soo noqon doontaan. Oo isagu naago uma badin doono si aan qalbigiisu u rogmin, oo lacag iyo dahabna aad uma badin doono.

Oo markii uu carshigiisa ku fadhiisto, wuxuu buug ku qori doonaa sharcigan labaad oo uu ka heli doono wadaaddada reer Laawi. Waxay la jiri doontaa isaga, oo wuu akhrin doonaa maalintii kasta oo nolosha isaga, si uu u barto inuu ka cabsado Rabbiga Ilaahaaga, oo uu u xajiyo dhammaan amarrada kuwan, iyo inuu sameeyo xeerarka kuwan. Si aan qalbigiisu uga sarrayn walaalihiisa, si aanu uga xadgudbin amarrada midigta ama bidixda, si uu u dheereeyo maalmihiisa boqornimadiisa, isaga iyo wiilashiisu dhexda wiilasha Israaiil.

Ma yeelan doonaan wadaaddada Laawiyiinta iyo qabiilka Laawi oo dhan qayb iyo dhaxal Israaiil la jira, qurbaannada Rabbiga ayaa ahaan doona dhaxalkooda, wayna cuni doonaan. Qayb laakiin ma lahaan doonaan iyaga dhexda walaalaha iyaga, Rabbigu isagu waa qaybigiisa, sida uu u sheegay. Oo tanu waa xukunka wadaaddada ee waxyaalaha laga helo dadka, kuwa bixinaya allabariga, haddii dibi yahay, haddii ido tahay, waxaad wadaadka siinaysaa gacanta, iyo dhabxannadaha, iyo caloosha. Waxaad isaga siin doontaa midhaha ugu horreeya ee hadhuudhkaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada, iyo dhogorta ugu horreeya ee idahaaga. Sababtii Rabbigu isaga ka doortay dhammaan qabiilooyinkaaga, inuu Rabbiga Ilaaha hortiiisa istaago, inuu u adeego oo uu magiciisa ku duceeysto, isaga iyo wiilashiisu waxay ku dhex jiraan reer binu Israaiil.

Haddii laakiin kan Laawi uu yimaado ka mid ah hal magaalooyinka ka mid ah dhammaan wiilashii Israaiil, meeshii uu degganaa, sida naftiisu u jeceshahay, meesha uu dooran doono, wuxuu u adeegi doonaa magaca Rabbiga Ilaahiisa, sida dhammaan walaalihiisa reer Laawi oo taagan halkaas Rabbiga Ilaahiisa hortaada. Qayb la qaybiyey ayuu cuni doonaa, maahaane iibka qoyska. Haddii aad gasho dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, waa inaad baran inaad samayso

waxyaalaha karaahiyada ah ee quruumahaas.

Dhexdaada lama heli doono mid wiilkiisa iyo gabadhadiisa dab ku daahirinaya, mid faal sheegaya, mid calaamooyin fasiraya, mid shimbiraha faaliya, ama mid sixir ku shaqeeya Heesaya korka, sixir, dhexda ku hadla, iyo faaliye calaamadaha, weydiinaya kuwii dhintay. Waayo waa karaahiyo Rabbiga Ilaahaga ah dhammaan kuwa sameeya waxyaalahan, sababta karaahiyada kuwan dartood Rabbigu wuu ka baabbiin doonaa iyaga wejigaaga. Kaamil ahaan doontaa Rabbiga Ilaahaaga hortiiisa. Waayo quruumahan aad hantidhowrka ka qaadaysid waxay dhegaystaan calaamooyin iyo faalal, laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu sidaas kuuma oggolaanin.

Nebi ka mid ah walaalaha kaaga, sida aniga oo kale, ayuu Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu kicin doonaa, oo isaga waa inaad maqashaan. Sida loo dhigay dhammaan wixii aad weyddiisatay Rabbiga Ilaahaaga ah Xoreeb maalintii shirka, idinkoo leh, Ma aynu sii wadi doonno inaan maqalno codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo dabkan weyn ma aynu arki doonno mar dambe, si aynan u dhimanin. Oo Rabbigu wuxuu iigu yidhi, si sax ah ayay kuugu hadleen wax kasta oo ay kugula hadleen. Nebi ayaan iyaga uga kicin doonaa walaalaha iyaga, sida adiga oo kale, oo waxaan

erayada gelin doonaa afkiisa, wuxuuna kula hadli doonaa iyaga sida aan ku amro isaga. Ninkii aan maqlin wax kasta oo nebigaas ku hadlo magacayga, aniga ayaa ka aargudi doona. Laakiin nebiga ku xadgudba inuu magacayga ku hadlo eray aanan ku amrin inuu ku hadlo, iyo kii magaca ilaahyo kale ku hadla, nebigaas wuu dhiman doonaa. Haddii laakiin aad qalbigaaga ka tidhaahdo, Sidee baynu u ogaan doonnaa erayga aan Rabbigu ku hadlin? Intii badan haddii uu nebiga kaas ku hadlo magaca Rabbiga, oo aan waxba noqon, oo aan waxba dhicin, tanu waa erayga aan Rabbigu hadlin. Cibaadolaanta ayuu nebiga kaas ku hadlay, oo isaga ha ka cabsanina.

19

Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu baabiiyo quruumaha kuwaas oo Ilaahu ku siinayo dhulka, oo aad dhaxashaan iyaga, oo aad ku degganaataan magaalooyinkooda iyo guryahooda, Saddex magaalo ayaad naftaada u kala sooci doontaa dhexda dhulkaaga, kaas oo Rabbiga Ilaahaagu uu ku siinayo. Tixgeli jidka, oo waxaad saddex qaybood u qaybin doontaa xuduudaha dhulkaaga kaas uu Rabbiga Ilaahaagu kuu qaybiyey, oo waxay noqon doontaa magangal qof kasta oo dilay. Tani laakiin noqon

doontaa amarkii dilaa, kan carari doono halkaas oo noolaan doono, kan dhufan doono deriskiisa isagoo aan aqoon, oo kanu aan isaga necbayn hortii shalay iyo saddexaad. Qof haddii uu deriskiisa la galo kaynta inuu qoryo soo ururiyo, oo ay gacanta ka siibato fasasha markuu geedka jarayo, oo birta geedka ka dhacdo oo ay si lama filaan ah deriskiisa ku dhacdo, oo uu dhinto, kaasuu wuxuu u carari doonaa mid ka mid ah magaalooyinkaas, wuuna noolaan doonaa. Si uusan kii aargoosanaya dhiigga u raacin oo ka daba gaadhaya kii dilay, sababta oo ah qalbigiisa waa la kululeeyey, oo uu qabtaa isaga haddii jidku dheer yahay, oo uu dhufto naftiisa, tan ma aha xukun dhimasho, sababta oo ah isaga ma necbaan jiray shalay ka hor, mana saddexaad ka hor. Sababtaan tan aniga kuu amrayaa eraygan, idhaahaya, saddex magaalo ayaad naftaada u kala sooci doontaa.

Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu balaadhiyo soohdimadaada, sida uu ugu dhaartay awoowayaashaada, oo Rabbigu ku siiyo dhulka oo dhan ee uu yidhi inuu siiyo awoowayaashaada, Haddii aad maqasho inaad samayso dhammaan amarrada kuwan, kuwaas aan anigu ku amrayo adiga maanta, inaad jeclaato Rabbiga Ilaaha kaaga, inaad ku socoto dhammaan jidadka isaga maalimaha oo dhan, waxaad naftaada ku dari doontaa weli saddex magaalo oo ku dheer

saddexda kuwan. Oo dhiig aan eed lahayn laguma shubi doono dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu dhaxal kuu siinayo, oo adigu dhiig eed kuma lahaan doontid.

Haddii laakiin nin kugu dhex jiro oo deriska neceb yahay, oo isaga u gaado, oo isaga ku kacsado, oo naftiisa dhufto, oo uu dhinto, oo uu u cararo mid ka mid ah magaaloooyinkan, Oo golaha odayaasha magaaladiisa ayaa diri doona, oo halkaas ayay isaga ka soo qaadan doonaan, oo waxay isaga u gacangelin doonaan gacmaha aarsadayaasha dhiigga, oo wuu dhiman doonaa. Ishaadu kuma tudhi doono isaga, oo waxaad nadiifin doontaa dhiigga aan eedda lahayn Israaiil, oo wanaag baa kuu ahaan doona.

Ma dhaqaajin doontid xuduudaha deriskaaga, kuwaas oo ay qotomiyeen aabayaashaagu dhaxalka aad ku dhaxashay dhulka uu Rabbiga Ilaahaa ahu kuu siinayo saami ahaan. Ma joogto aha markhaati hal inuu marag furo nin sida dhammaan xaqdarrada, iyo sida dhammaan dembi, iyo sida dhammaan dembi kaas uu haddii dembaabo. Dhinaca afka laba markhaatiyaal iyo dhinaca afka saddex markhaatiyaal, waxaa taagnaan doonta dhammaan eray. Haddii laakiin markhaati aan xaq ahayn uu nin ku kaco, isagoo ku eedeynaya diidmo, Labada nin ee muranku u dhexeeyo

waxay istaagi doonaan Rabbiga hortiiisa, iyo wadaaddada hortooda, iyo garsooryada hortooda, kuwa jiri doona maalmahaas. Oo garsooreyaashu waa inay si sax ah baadhaan, oo bal eeg, markhaati aan xaq ahayn ayaa markhaati furay waxyaalo aan xaq ahayn, wuxuuna ka soo horjeeday walaalkiis. Oo waxaad isaga ugu samayn doontaan sida uu si shar ah ugu qasdiyey inuu walaalkiis ku sameeyo, oo waxaad sharka ka saari doontaan dhexdiinna. Oo kuwa hadhay markay maqleen way baqan doonaan, oo mar dambe kuma ay dari doonaan inay sameeyaan sida erayga sharka ah kan dhexdiinna. Ishaadu naxariis uma yeelan doonto isaga, naf beddelka naf, il beddelka il, ilig beddelka ilig, gacan beddelka gacan, cag beddelka cag.

20

Haddii laakiin aad ugu baxdo dagaal cadaawayaashaada, oo aad aragto faras iyo fuushan iyo dad kaaga badan, ka cabsan maysid iyaga, sababtoo ah Rabbiga Ilaahaa kula jira, kii kaa soo sare u qaaday dhulka Masar. Oo waxay noqon doontaa marka aad dagaalka u soo dhowaato, oo wadaadku wuxuu la hadli doonaa dadka. Wuu ku dhihi doonaa iyaga, Dhegayso Israaiil, idinka maanta waxaad u socotaan dagaalka cadaawayaashiinna,

qalbigiinnu yaanu daciifin, ha cabsanina, hana burburina, hana ka leexanina wejigooda. Sababta Rabbiga Ilaahiinna ah ee idinka horreeya oo idinla jira, si uu dhinaciinna ugu dagaallamo cadaawayaashiinna oo uu idinka badbaadiyo.

Oo qorayaashu waxay la hadli doonaan dadka, iyagoo leh, Yaa ninka dhisay guri cusub, oo aan daahfurin? Ha tago oo ha ku noqdo gurigiisa, si uusan ugu dhiman dagaalka, oo nin kale uu daahfurin doono. Oo yaa ah ninka beeray beercanabka, oo aan weli ka farxin? Ha aado oo ha ku noqdo gurigiisa, waaba intaasoo uu dagaalka ku dhintaa, oo nin kale ayaa ka farxi doona. Yaa ah ninka doortay naag, oo aan weli qaadan iyada? Ha aado oo ha ku noqdo gurigiisa, si uusan ugu dhiman dagaalka, oo nin kale uu qaadi doono. Oo qorayaashu waxay sii wadi doonaan inay la hadlaan dadka, oo waxay odhan doonaan, Yaa ninka baqaya oo qalbigiisu geesidaran yahay? Ha tago oo gurigiisa ha ku noqdo, si uusan qalbiga walaalkiis ugu geesidarin sida qalbigiisa. Waxay noqon doontaa marka qorayaashu joojiyaan inay la hadlaan dadka, oo waxay magacaabi doonaan taliyayaasha ciidanka kuwa dadka hogaaminaya.

Haddii laakiin aad u dhowato magaalo si aad dagaal ugu qaaddo, waa inaad ugu yeedhaa nabad. Haddii runtii si nabad ah kuugu

jawaabaan oo ay kuu furaan, dhammaan dadka magaalada laga helo waxay kuu noqon doonaan kuwo cashuur bixiya oo kuu hoggeliya. Haddii laakiin ayan kuu addeecin, oo ay kula dagaallamaan, waxaad hareereysaa. ilaa uu Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu bixiyo iyada gacmahaaga, oo waxaad seef ku layn doontaa dhammaan labka iyada, Marka laga reebo haweenka iyo alaabta, iyo dhammaan xoolaha, iyo wax kasta oo magaalada ku jira, iyo dhammaan boobka waxaad u boobi doontaa naftaada, oo waxaad cuni doontaa dhammaan boobka cadaawayaashaada, kuwa Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo. Sidaas samaysaa dhammaan magaalooyinka meeraha ah ee adiga aad uga fog, ee aan ka mid ahayn magaalooyinka quruumahan, kuwaas Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo inaad dhaxashid dhulkooda. Ma noolaan doontaan wax kasta oo neefsada, Laakiin waxaad habaarka ugu xukumi doontaan iyaga: kan reer Xeed, iyo reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus, iyo reer Girgaash, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu amray. Si aanay idiin barin inay samaysaan dhammaan karaahiyadooda oo ay u sameeyeen ilaahyadooda, oo aydaan Rabbiga Ilaahiinna hortiisa ugu dembaabin.

Haddii aad magaalo hareerayso maalmaha badan si aad dagaal ugu qaaddo oo aad qabsato, waa inaadan baabbiin geedaheeda

oo aadan bir saarin dushooda, laakiin waxaad ka cuni doontaa. Isaga laakiin waa inaadan gooyn. Ma nin baa alwaaxda beerta ku taal inuu ka hor kaaga galo xarunta? Laakiin geedka aad ogtahay inuusan midhaha cuni ahayn, kaas waxaad baabbiin doontaa oo gooyn doontaa, oo waxaad magaalada kor ugu dhisi doontaa qalcad, tan dagaal kugu samaysa, ilaa la dhiibo.

21

Haddii laakiin la helo mid dhaawac ah dhulka gudihiiisa, kaasoo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo inaad dhaxashid, oo dhacay bannaanka dhexdiisa, oo aanay garanayn kii dilay, Waxay bixi doonaan golaha odayaasha kaaga iyo garsooreyaasha kaaga, oo waxay qiyaasi doonaan magaaloyinka ku wareegsan ninka la dilay. Waxayna noqon doontaa magaalada u dhow ninkii dhaawacmay, oo garsoorka odayaasha magaaladaas wuxuu qaadan doonaa qaalin lo ah oo aan weli la shaqaysan, oo aan weli harqood jiidan. Oo golaha odayaasha magaalada taas waxay hoos u keeni doonaan qaalin geel ah dhexda dooxo qallafsan, taas oo aan wax lagu shaqeyn oo aan wax lagu beerin, oo waxay luqunta u jabi doonaan qaalinta geelka ah dhexda dooxada. Oo waxay iman doonaan wadaaddada reer Laawi, waayo iyaga

wuxuu doortay Rabbiga Ilaaha inay hortiisa istaagaan, iyo inay magiciisa ku barakeeyaan, oo afkooda ayaa lagu xallin doonaa muran kasta iyo cudur kasta. Oo dhamaan golaha odayaasha magaalada taas kuwa u dhow ninka dhaawaca ah waxay ku maydhsan doonaan gacmaha madaxa qaalinka tan luqunta laga jaray dooxada dhexdeeda Oo jawaabayaan, waxay dhihi doonaan, Gacmahayagu ma daadin dhiiggan, oo indhahayaguna ma arkin. Naxariis u noqo dadkaaga Israaiil, kuwa aad furatay Rabbiyow, si aan dhiig aan eed lahayn ugu dhex dhicin dadkaaga Israaiil, oo dhiigga ayaa loogu kafaaraggudi doonaa iyaga. Adiga laakiin waxaad ka saari doontaa dhiigga aan eedda lahayn idinka, haddii aad samayso wanaagga iyo waxa Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa la jeclaado.

Haddii laakiin aad u baxdo dagaal cadaawayaashaaga, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu gacmahaaga kuu dhiibo, oo aad dhacdo dhacoodii, Haddii aad aragto dhaca gudhiisa naag muuqaalkeeda qurux badan, oo aad jeclaato iyada, oo aad u qaadato naag, Oo waxaad iyada soo gelisaa gudaha gurigaaga, oo waxaad xiirtaa madaxeeda, oo waxaad qaboojiisaa ciddiyaheeda, Oo waxaad ka saari doontaa dharka maxaabiista ka iyada, oo waxay fadhiisan doontaa gurigaaga gudhiisa, oo waxay u ooyi doontaa aabbaheed iyo hooyadeed bil maalmood,

oo dabadeedna waxaad u geli doontaa iyada oo waxaad la noolaan doontaa iyada, oo waxay noqon doontaa naagtaada.

Oo waxay noqon doontaa haddii aadan doonayn iyada, waxaad sii dayn doontaa iyada adigoo xor ah, oo iib laguma iibin doono lacag, oo aadan quudhsan doonto iyada, sababtoo ah waad hoosaysiisay iyada.

Haddii laakiin nin laba naagood yeesho, mid iyaga la jecel yahay iyo mid iyaga la neceb yahay, oo ay labaduba carruur u dhalaan, tan la jecel yahay iyo tan la neceb yahay, oo wiilka curadka ahu ka dhashay tan la neceb yahay, Oo noqon doonta tan, haddii maalinta uu dhaxal u qaybiyo wiilashiisa hantida uu leeyahay, awoodi maayo inuu siiyo xuquuqda curadnimada wiilka tan la jecel yahay, isagoo indho tiray wiilka tan la neceb yahay kan curadka ah. Laakiin waa inuu aqoonsadaa wiilka curadka ah ee naagtii la necebaa, si uu isaga u siiyo laba laab oo ka mid ah waxa uu leeyahay oo dhan, maxaa yeelay isagu waa bilowga carruurtiisa, oo isagaa xaq u leh xuquuqda curadnimada. Haddii laakiin qof leeyahay wiil caasi ah oo kacsanaan ah oo aan addeecin codka aabbihiis iyo codka hooyadiis, oo ay edbiyaan isaga, laakiin uusan dhageysan iyaga, Oo aabbihiis iyo hooyadiis ayaa isaga qabtay, waxayna isaga keeni doonaan golaha

odayaasha magaaladiisa iyo iridda meesha, Waxay ku odhan doonaan ragga magaaladiisa: Wiilkayagan waa mid diida oo caasiyoobaya, codkayaga ma dhegaysto, waa lacag beenabuur ah oo khamri aad u cabba. Oo nimanka magaaladiisa ayaa dhagxin doona isaga dhagxiyada, wuuna dhiman doonaa, oo waxaad ka saari doontaa sharka idinka, oo kuwa hadhay markay maqlaanna way cabsan doonaan.

Haddii laakiin qof galo dembi xukunkiisu yahay dhimasho, oo uu dhinto, oo aad isaga geed ka deldeshaan, Ma seexan doono jirkiisa geedka korka, laakiin aas baan ku aasi doontaan maalintaas, maxaa yeelay waa habaaran yahay Ilaah ku mid kasta oo geed ka laalaada, oo waa inaydaan nijaasayn dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu dhaxal idiinku siinayo.

22

Haddii aad aragto weylka walaalkaa ama idaha isaga oo jidka ku lumaya, ha iska indhatirin, laakiin u celi walaalkaa oo u soo celi isaga. Haddii laakiin walaalkaa aan kuu soo dhowaanin, mana aad aqaanin isaga, waxaad soo ururin doontaa oo aad gelisaa gurigaaga gudahiisa, wuxuuna kula jiri doonaa ilaa walaalkaa uu

doondoono iyaga, markaasna waxaad u celin doontaa. Sidaas waxaad u samayn doontaa dameerka, oo sidaas waxaad u samayn doontaa dharka, oo sidaas waxaad u samayn doontaa dhammaan waxa walaalkaa lumay oo uu ka lumay oo aad heshid, mana awoodi doontid inaad indhatirtid. Ma arki doontid dameerka walaalkaa ama weylkiisa oo jidka ku dhacay, hana indhatirin, hubaal waa inaad isaga la taageertaa oo aad sara kicisaa.

Alaabta nin waa inayan naag kor saarnaan, nimna waa inuusan gashanin dhar naageed, waayo karaahiyo Rabbiga Ilaahaa aad u tahay waa qof kasta sameeya waxyaalahan. Haddii laakiin aad ku kulanto buulka shimbiraha hortaada jidka dhexdiisa ama geed kasta dushiisa, ama dhulka dushiisa, dhallaanka ama ukunta, iyo hooyadda ku dul fadhida dhallaanka ama ukunta, waa inaad qaad hooyadda iyo carruurta. Dirid aad diri doontaa hooyadda, laakiin dhallaanka qaad doontaa naftaada, si wanaagsan adiga ugu noqoto oo aad cimri dheer yeelato.

Haddii aad dhisato guri cusub, waa inaad taaj u samaysaa saqafkaaga, si aadan dil ugu samayn gurigaaga, haddii qof ka dhaco. Ma aad beeri doontid beerkaaga canabka ah wax kala duwan, si aan quduus laga dhigin waxsoosaarka iyo iniinta aad

beerto oo la socota waxsoosaarka beerkaaga canabka ah. Ma ku beer fali doontid weyl iyo dameer oo wada qaybta ku jira. Ma geli doontid maro been ah oo ah dhogor iyo liin oo isku qasan. Maroorsan waxaad u samayn doontaa naftaada afarta gees ee dharkaga aad gashanayso markii aad ku duubato.

Haddii laakiin qof guursado naag oo la noolaado, kadibna uu necbaado, Oo uu iyada saaray erayada been-sheegashada ah, oo uu hoos u keenay magaceeda sharka ah, oo uu yidhi, Naagtan waan qaaday, oo markaan u dhowaaday iyada ma aan helin bikraddeeda, Oo aabaha gabadha iyo hooyadeed qaatay waxay keeni doonaan bikradnimada gabadha xagga golaha odayaasha irida dusheeda. Waxaa odhan doona aabaha gabadha golaha odayaasha, gabadhaydaan tan waxaan siiyay ninkaan naag, wuuna nacay iyada Hadda ninkani wuxuu ku saaraa iyada erayyo sabab-raadis ah, isagoo leh, Ma aanan helin gabadhaa bikraddeeda, oo kuwanuna waa bikradda gabadhayda. Oo waxay kala bixin doonaan dharka hortooda waayeellada magaalada. Golaha odayaasha magaalada taas ayaa qaadan doona ninka kaas, wayna bari doonaan. Oo waxay ku ganaaxin doonaan isaga boqol sheqel, oo waxay siin doonaan aabbaha gabadha dhallinyarada ah, maxaa yeelay uu soo saaray magac xun oo ku saabsan bikrad reer binu Israaiil, oo waxay noqon

doontaa naagtiisa, mana awoodi doono inuu furo iyada wakhti kasta.

Haddii laakiin eraygan runta ku noqdo, oo bikradnimada gabadha dhallinyarada laga waayo, Oo waxay soo bixin doonaan gabadha dhallinyarada ah kor albaabka guriga aabbaheed, oo waxay dhagxin doonaan iyada dhagaxyo dhexdooda, oo way dhiman doontaa, sababtoo ah waxay samaysay nacasnimo wiilasha Israaiil dhexdooda inay guriga aabbaheed dhillo uga dhigato, oo waxaad sharka ka saari doontaan dhexdiinna.

Haddii laakiin la helo nin la seexanaya naag u guursatay nin kale, waa inaad labadaba dishaan: ninka la seexanaya naagta iyo naagta. Oo waxaad ka saari doontaa sharka reer binu Israaiil. Haddii laakiin noqoto gabadh bikrad ah oo la doortay nin, iyo nin helay iyada oo magaalada ku seexdo iyada Waxaad soo bixin doontaan labadaba oo aad keeni doontaan iriddii magaaladiisa, oo waa lagu dhagxin doonaa dhagaxyo, oo way dhiman doonaan. Gabadha dhallinyarada ah, maxaa yeelay ma ay qaylin magaalada gudaheeda, iyo ninka, maxaa yeelay uu hoosaysiiyey naagtii deriska. Waxaad ka saari doontaan sharka idinka. Haddii laakiin nin bannaanka ku helo gabadhii doorsatay, oo uu ku qasbay inuu la seexdo iyada, waxaad dishaan kan la seexda

iyada oo keliya. Oo gabadha dhallinyarada ah ma laha dembi dhimasho ah, sida haddii nin qof uu kaco deriskiisa oo uu dilo naftiisa, sidaas ayay xaalkan tahay. Sababtoo ah wuxuu beeraha ku helay, gabadha la doortay ayaa qaylisay, mana jirin mid iyada caawin kara.

Haddii laakiin qof helo gabadha bikradda ah, taas oo aan la khudbin, oo uu ku qasbay oo uu la seexo iyada, oo la helo, Ninka la seexday iyada wuxuu aabbaha gabadha dhallinyarada siin doonaa konton laba-dirham oo lacag ah, oo iyadu waxay noqon doontaa naagtiisa, maxaa yeelay wuu hoosaysiiyey iyada, mana awoodi doono inuu iyada diro wakhti kasta.

23

Nin ma qaadan doono naagta aabbihiis, mana kashfi doono daboolka aabbihiis.

Ma geli doono mid xiniinyaha burburay, ama mid la jaray, shirka Rabbiga. Qofka ka soo jeeda dhillo ma geli doono ururka Rabbiga.

Cammoonite iyo Mooaabite ma geli doonaan ururka Rabbiga, iyo ilaa jiilka tobnaad ma geli doonaan ururka Rabbiga, iyo ilaa weligood. Dhinaca ka inaysan kulmin iyaga idinka dhinaca rootiyada iyo biyo gudaha jidka, markaad ka baxayseen Masar, iyo in ay dushaada u kiraysteen Balcaam wiilka Becor oo ka yimid Mesopotamia inuu ku habaaro. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma uu doonin inuu dhegaysto Balcaam, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu inkaarihii u beddelay barako, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku jeclaa. Ma aad ugu hadli doontid waxyaabo nabadeed iyaga iyo waxyaabo faaiido leh iyaga dhammaan maalmahaaga weligaaba. Ma aad neceb tahay reer Edom, waayo walaalkaa waa, mana aad neceb tahay Masaariga, waayo qariib baad ku noqotay dhulkiisa. Wiilasha haddii ay u dhashaan iyaga, jiilka saddexaad ayaa geli doona shirka Rabbiga.

Haddii laakiin aad u baxdo inaad cadaawayaashaada ku xerowdo, waa inaad ka dhawrtaa eray kasta oo shar ah. Haddii dhexdaada nin ku jiro oo aan daahir ahayn dareere habeenkiisa, wuxuu u bixi doonaa xerada dibaddeeda, oo gudaha xerada geli maayo. Waxay noqon doontaa dhanka fiidka inuu jidhkiisa ku maydhsado biyo, oo markii qorraxdu dhacdo wuxuu geli doonaa xerada gudaheeda. Oo meel ayaa xerada dibaddeeda kuugu ahaan doonta, oo halkaas ayaad dibadda ugu bixi doontaa. Oo

musmaar wuxuu kuu ahaan doonaa suunkaaga korka, oo waxay noqon doontaa markaad dibadda fadhiisato, oo waxaad ku qodi doontaa, oo markaad keento waxaad daboli doontaa cawradaada. Sababta Rabbiga Ilaahaa socda gudaha xeradaada si uu kuugu samatabbixi iyo in uu cadowgaaga horta wejikaaga kuu gacangeliyo, xeradaadu waxay noqon doontaa quduus, oo ceeb wax kuma arki doono, markaasuu kaa jeesan doonaa.

Ma aad u gacansiin doontid addoon sayidkiisa, kaas lagu daray adiga sayidkiisa laga. Wuxuu la joogayaa adiga, oo dhexdiinna ayuu degganaan doonaa meel uu doorbido oo ay ku faraxsantahay, oo aydaan cidhiidhin doonin isaga. Ma jiri doono dhillo ka mid ah gabdhaha Israaiil, oo ma jiri doono mid dhillaaysta ka mid ah wiilasha Israaiil. Ma jiri doono mid bilaabiya ka mid ah gabdhaha Israaiil, oo ma jiri doono mid la bilaabayo ka mid ah wiilasha Israaiil. Ma keeni doontid mushahaar dhillo, mana keeni doontid beddelka eey guriga Rabbiga Ilaahaaga ah xagga wax kasta oo nidar ah, waayo karaahiyo ayay Rabbiga Ilaahaaga ah u yihiin labadaba.

Ma aad ku soo bixin doontid walaalkaa ribo lacag ah, iyo ribo cunto ah, iyo ribo wax kasta oo aad amaahiso. Qofka shisheeyaha waxaad ku amaahisaa ribada, laakiin walaalkaa kuma amaahiso

ribada, si uu Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu barakeeyo
dhammaan shuqulladaada dushiisa dhulka aad halkaas gelayso
inaad dhaxashid.

Haddii laakiin aad nidar u nidartid Rabbiga Ilaahaaga ah, ma
raagi doontid inaad celisid, waayo Rabbigu Ilaahaaga ahu aad
buu kaaga raadin doonaa, oo waxay ku noqon doontaa dembi.
Haddii aadan doonayn inaad tukatid, dembi kuguma jiro. Waxa
ka soo baxaya bushimahaaga waa inaad dhawrtaa, oo waxaad
samayn doontaa sida aad Rabbiga Ilaaha ugu nidartay hadiyadda
aad afkaaga kula hadashay.

Haddii laakiin aad gasho beergooyaska deriskaaga, oo aad
gacmahaaga ku ururisid sabuulka, manjo ku dul dhigi maysid
beergooyaska deriskaaga. Haddii aad gasho beerta canabka
deriskaa, cun canab inta nafta aada ka dhergi karto, laakiin
weelka gudihiisa ha gelin.

24

Haddii laakiin qof naag guursado oo la noolaado, waxaana dhici
doonta haddii aanay raxmad ka helin hortiisa, maxaa yeelay

wuxuu gudaheeda ka helay arrin ceeb ah, wuxuu tan u qori doonaa buug furasho, oo wuxuu gelin doonaa gacmaheeda, oo wuxuu ka diri doonaa gurigiisa. iyo markay tagto oo ay nin kale guursato, Oo haddii ninka dambe uu iyada neceb yahay, oo uu u qoro warqad furasho, oo uu gacmaheeda u dhiibo, oo uu gurigiisa ka eryo, ama haddii ninka dambe oo iyada naag u guursaday uu dhinto Ma awoodi doono ninka hore ee diray iyada inuu soo noqdo oo qaato iyada naag u ah naftiisa, ka dib markii ay nijaasowday, sababta karaahiyo weeye hortii Rabbiga Ilaaha kaaga, oo ma nijaasayn doontaan dhulka kaas oo Rabbiga Ilaaha kaagu siinayo kuu dhaxal.

Haddii laakiin qof dhawaan naag guursado, dagaal uma bixi doono, waxna laguma saari doono, eed laaan buu gurigiisa joogayaa sannad hal ah, wuxuuna farxin doonaa naagtiisa uu guursaday.

Ma aad qaadan doontid dhagax shiid sida rahmad, mana dhagax shiid sare, sababtoo ah kanu naftuu qaadaa sida rahmad. Haddii laakiin nin la qabto isagoo xadaya naf ka mid ah walaalihiisa wiilasha Israaiil, oo uu dulmi ku hayo oo uu iibiyo, waa inuu dhintaa tuuggaas, oo waa inaad sharka ka saartaan dhexdiinna. Nafsaddaada ka fiiro gudaha taabasho baraska, si aad ah ugu

dhawri inaad samaysaan sida dhammaan sharciga ah, kaas oo wadaaddada Laawiyiintu ay idiin sheegi doonaan, sida aan idinku amray, iska dhawra inaad samaysaan. Xusuuso waxa badan ee Rabbiga Ilaahaaga uu ku sameeyey Maryam intii aad jidka ka soo baxayseen Masar.

Haddii deyn ama wax kasta oo deyn ah deriskaa kugu leeyahay, ma geli doontid gurigiisa si aad u qaadatid rahaamaddiisa. Dibadda waxaad istaagi doontaa, oo ninka aad qardiga ku leedahay, isagu wuxuu dibadda kaaga soo bixin doonaa rahaamadda. Haddii laakiin ninku miskiin noqdo, kuma jiifsan doontid dhigaalkiisa. Waa inaad si xaqiiqo ah u celisaa rahmadda isaga markii qorraxdu galbeedka u dhacdo, oo isna wuxuu ku seexan doonaa dharkiisa, wuuna kuu ducayn doonaa, taasuna waxay kuu noqon doontaa naxariis Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa. Ma aha inaad xaq darro mushahaar sabool iyo baahan oo ka mid ah walaalaha kaaga, ama ka mid ah shisheeyayaasha ku jira magaalooyinka kaaga. Maalinta isku mid waxaad soo celin doontaa mushahaaradiisa, qorraxdu korkiisa ma dhici doonto, waayo miskiin buu yahay, oo rajaduu ku haystaa, wuuna kugu qaylin doonaa Rabbiga, oo dembi baa kugu ahaan doonta. Aabbayaashu uma dhiman doonaan carruurtooda, wiilashuna uma dhiman doonaan aabbayaashood,

qof kastaana wuxuu ugu dhiman doonaa dembigiisa. Ma aad leexin doontid garsoorkii qariibka iyo agoonta iyo carmalka. Ma qaadan doontid dhar carmal rahaamad ahaan, oo waxaad xusuusan doontid inaad addoon ku ahayd dalka Masar, oo uu Rabbiga Ilaahaaga ahu halkaas kaaga soo furtay. Sababtaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad eraygan samayso.

Haddii laakiin aad goosato wax la goosanayo beertaada gudaheeda, oo aad illowdo xidhmo beertaada gudaheeda, waa inaad dib ugu noqon inaad qaadatid. Waxay u ahaan doontaa qariibka, agoonta iyo carmalka, si Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu duceeyo dhammaan shuqullada gacmahaaga. Haddii aad saytuunka urursato, dibadda uma soo noqon doontid si aad u soo urursato waxa kaa hadhay, waana u ahaan doonaa qariibka iyo agoonta iyo carmalka, oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dalka Masar, sidaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan. Haddii aad goosato canabkaaga, mar labaad ha soo goosan waxa kaa hadhay; waxay u ahaan doonaan qariibka, agoonta iyo carmalka. Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dalka Masar, sababtaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan.

25

Haddii laakiin muran ka dhex dhaco dadka, oo ay garsoorka u yimaadaan, oo ay garsoori, oo ay xaq ka dhigaan kan xaq ah, oo ay xukumaan kan cibaadalaawaha Waxay noqon doontaa, haddii uu mudan yahay garaacitaanka kan cibaadalaawaha ah, inaad hoos dhigto isaga hortooda garsooreyaasha, oo ay karbaashi doonaan isaga hortood sida uu cibaadalaawnimadiisu tahay. Oo tiro afartan ayay isaga ku karbaashi doonaan, mana ay ku dari doonaan. Haddii laakiin aad ku darto in lagu karbaasho garaacyo ka badan kuwan, walaalka sharaaf beeli doonaa hortaa. Ma afdidhi doonto dibi hadhuudh tumaya.

Haddii walaalaha isla deggan yihiin oo mid ka mid ah dhinto, isagoo aan carruur lahayn, naagta ninkii dhintay ma guursanayso nin shisheeye ah, walaalkii ninkeeda ayaa u geli doona xaggeeda, oo wuxuu iyada u qaadan doonaa naag, wuuna la noolaan doonaa. Ilmaha ay dhasho waxaa lagu magacaabi doonaa magaca kii dhintay, oo magaciisa kama tirtiri doono Israaiil.

Haddii laakiin ninku aan doonayn inuu qaado naagta walaalkiis,

naagtu waxay tegi doontaa iridda golaha odayaasha, oo waxay odhan doontaa, Walaalkii ninkayga ma doonayo inuu kiciyo magaca walaalkiis Israaiil dhexdeeda, walaalkii ninkayga ma doonin. Oo golaha odayaasha magaaladiisa ayaa u yeedhi doona isaga, oo waxay kula hadli doonaan, oo isagoo taagan hadduu yidhaahdo, ma rabo inaan qaato iyada, Waxaa soo dhowaan naagta walaalkiis oo hor istaagi doonta golaha odayaasha, waxayna ka bixin doontaa kabta isaga tan hal ah cagtiisa, waxayna ku candhuufi doontaa wejigiisa, waxayna jawaabi doontaa oo ay dhihi doontaa: Sidaas waxaa loo samayn doonaa ninka aan dhisi doonin guriga walaalkiis ee Israaiil. Oo magaciisa waxaa loogu yeedhi doonaa Israaiil, guriga kan kabaha furay.

Haddii laakiin dadku diriraan iyagoo isla meel joogaan, nin iyo walaalkiis, oo ay soo dhowato naagta mid iyaga ka mid ah si ay ninkeeda uga samatabbixiso gacanta kan garaacaya isaga, oo ay gacanta fidiso oo ay qabato xubnaha taranka isaga, Waxaad jari doontaa gacanta, ishaa□□ ma u naxariisan doonto.

Kiiskaaga kuma jiri doono miisaan iyo miisaan, mid weyn ama mid yar. Ma jiri doono gurigaaga gudhiisa miisaan iyo miisaan, mid weyn ama mid yar. Miisaan run ah oo xaq ah ayaa kuu

ahaan doona, iyo qiyaas run ah oo xaq ah ayaa kuu ahaan doona, si aad ugu noolaato cimri dheer dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu dhaxal kuu siinayo. Sababtoo ah karaahiyo u ah Rabbiga Ilaahaaga dhammaan kuwa sameeya waxyaalahan, dhammaan kuwa sameeya xaqdarrada.

Xusuuso wixii Camaaleq kugu sameeyay jidka, markaad ka soo baxaysay dhulka Masar, Sidee uu jidka kugu hor istaagay, oo uu gooyay dadkii kaa dambeeya ee daalaanaa, adiga oo gaajaysan oo daal ah, isaguna uusan Ilaaha ka cabsan. Waxay noqon doontaa markii Rabbiga Ilaahaaga ahi uu kaa nasiyaa dhammaan cadaawayaashaaga kugu wareegsan dhulka uu Rabbiga Ilaahaaga ahi ku siinayo inaad dhaxasho, inaad tirtiri doonto magaca Camaaleq ka hoosta samada, oo ha iloobin.

26

Oo waxay noqon doontaa haddii aad gasho dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu kuu siinayo inaad dhaxashid, oo aad dhaxashid, oo aad degtid, Waxaad ka qaadan doontaa bikirada midhaha dhulkaaga uu Rabbiga Ilaahaaga ahi ku siinayo, oo waxaad ku ridi doontaa dambiil, oo waxaad tegi doontaa meesha

uu Rabbiga Ilaahaaga ahi dooranayo in magiciisa lagu yeedho halkaas. Oo waxaad iman doontaa xagga wadaadka jiri doona maalmahaas, oo waxaad ku odhan doontaa, Waxaan maanta Rabbiga Ilaahayga ah ku sheegayaa inaan galay dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashayo inuu na siinayo. Oo wadaadku wuxuu ka qaadan doonaa dambiisha gacmahaaga, oo wuxuu isaga dhigi doonaa meesha allabariga Rabbiga Ilaahaaga ah horteeda. Oo isagoo jawaabaya wuxuu hortii Rabbiga Ilaahiinna ku dhihi doonaa, Suuriya aabbahay wuu lumiyey, oo wuxuu u degay Masar, oo halkaas ayuu ku degganaa isagoo tiro yar ah, oo wuxuu halkaas ku noqday quruun weyn iyo dad faro badan. Masriyiintii way nagu xumayeen, wayna na hoosaysiiyeen, wayna nagu saareen shaqooyin adag, Oo waxaan u qaylinay Rabbiga Ilaahayaga ah, markaasuu Rabbigu maqlay codkayaga, wuxuuna arkay dulmigiinna, iyo hawlahayaga, iyo cidhiidhigayaga. Rabbiga ayaa naga soo saaray Masar isagoo adeegsanaya xooggiisa weyn, iyo gacan xoog leh, iyo cudud sare, iyo muuqaallo waaweyn, iyo calaamooyin, iyo yaabab. Wuxuu na soo geliyey meeshan, oo wuxuu na siiyey dhulkan, dhul ka qulqulaya caano iyo malab. Oo hadda bal eeg, waxaan keenay bikirada kowaad ee waxyaalaha soo baxay ee dhulka kaas aad i siisay Rabbiyow, dhul qulqulaya caano iyo malab, oo waxaad

dhigi doontaa iska hor Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad u sujuudi doontaa hor Rabbiga Ilaahaaga ah, Waxaad ku farxi doontaa dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siiyey, adiga iyo gurigaaga iyo reer Laawi iyo qariibka kula jooga.

Haddii aad dhammaystirtid inaad toban-meelood u qaybisid dhammaan toban-meeloodka waxa soo baxay kaaga sannadka saddexaad, toban-meeloodka labaad waxaad siin doontaa Laawiga iyo qariibka iyo agoonta iyo carmalka, oo waxay cuni doonaan magaalooyinkaaga dhexdooda, wayna farxi doonaan.

Oo waxaad odhan doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa, waxaan ka saaray waxyaalaha quduuska ah gurigayga, oo waxaan siiyay reer Laawi iyo qariibka iyo agoonta iyo carmalka, sida waafaqsan dhammaan amarradii aad iigu amartay, ma aan xadgudbin amarka kaaga, oo ma aan illoobin. Oo kuma aan cunin intaan murugaysnaa, kumana aan midhaysanin si nijaas ah, meydkana waxba kama aan siin, codkii Rabbiga Ilaahayaga ahna waan addeecay, oo waan sameeyay sidii aad iigu amartay. Hoos ka eeg gurigaaga quduuska ah oo samada ku yaal, oo barakee dadkaaga Israaiil iyo dhulka aad siisay iyaga, sida aad ugu dhaaratay awowayaashayada inaad noo siiso dhul caano iyo

malab ka qulqulaya.

Maalintaan Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kugu amray inaad samayso dhammaan qaynuunnada iyo xukummada, oo waa inaad dhawrtaan oo aad samaysaan iyaga qalbigaaga oo dhan, iyo naftaada oo dhan. Ilaaha aad maanta dooratay inuu noqdo Ilaahaaga, iyo inaad ku socoto dhammaan jidadkiisa, iyo inaad dhawrto xeerarka iyo xukummada, iyo inaad addeecdo codkiisa. Oo Rabbigu wuxuu maanta ku doortay inaad isaga u noqoto dad hanti gaar ah, sida uu yidhi, si aad u dhawrto amarradiisa. Iyo inaad ahaato ka sarreeya dhammaan quruumaha, sida uu kaa dhigay mid caan ah, faanasho, iyo sharaf leh, iyo inaad ahaato dad quduus ah Rabbiga Ilaahaaga ah, sida uu ku hadlay.

27

Oo Muuse iyo golaha odayaasha Israaiil way amreen, iyagoo leh, xajiya dhammaan amarradan kuwan oo dhan, kuwa aniga idinku amrayo maanta. Waxay noqon doontaa maalinta aad gudubtaan Webi Urdun oo aad gashaan dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, inaad qotomiso dhagaxyo waaweyn oo aad ku malaamisid malaas. Oo waxaad ku qori doontaa

dhagaxyadan dhammaan erayada sharcigan, markaad ka gudubtaan Webi Urdun, goortaad gashaan dhulka Rabbiga Ilaaha awowayaashaa ku siinayo, dhul caano iyo malab ka qulqulaya, sidii Rabbiga Ilaaha awowayaashaa kuugu yidhi. Waxay noqon doontaa markii aad ka gudubtaan Webi Urdun, waxaad qotomin doontaan dhagaxyadan aan ku amrayo adiga maanta Buur Ceebaal, oo waxaad ku malaamin doontaan nuurad. Oo waxaad halkaas ka dhisi doontaa meel allabari Rabbiga Ilaahaaga ah, meel allabari dhagaxyo ah, oo birta kuma saari doontid. Dhagaxyo dhammaystiran waxaad ku dhisi doontaa meel allabari Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad dusheeda ku bixin doontaa qurbaanno la gubo Rabbiga Ilaahaaga ah. Oo waxaad halkaas ku allabaryi doontaa allabari badbaado, oo waxaad cuni doontaa, oo waxaad dhergi doontaa, oo waxaad ku farxi doontaa Rabbiga Ilaahaaga hortiisa. Oo waxaad ku qori doontaa dhagaxyada sharcigan oo dhan si aad u cad.

Oo wuxuu hadlay Muuse iyo wadaaddadii reer Laawi Israaiil oo dhan, iyagoo leh, Aamusnow oo dhegayso Israaiil, maalintaan waxaad noqotay dad Rabbiga Ilaahiinna ah. Oo aad maqashid codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad samaysid dhammaan amarradiisa iyo xeerarkiisa oo dhan kuwa aan kugu amrayo

maanta.

Waxaana Muuse amar ku siiyey dadka maalintaas, isagoo leh, Kuwan waxay istaagi doonaan inay dadka ugu duceeyan Buurta Gerizim markay ka gudbeen Webi Urdun: Simeon, Laawi, Yahuudah, Isaakar, Yuusuf, iyo Benyamiin. Oo kuwan waxay istaagi doonaan inkaaraha dusheeda ee Buur Ebal: Reuben, Gad, iyo Asher, Zebulun, Dan, iyo Naphtali.

Oo markay jawaabaan, reer Laawi waxay kula hadli doonaan Israaiil oo dhan cod weyn. Habaar qabe nin ku alla kii samayn doona sawir xardhan iyo mid la shubay, karaahiyo Rabbiga ah, shaqo gacmaha farsamayaalaha, oo dhigi doona meel qarsoon, oo dadka oo dhan ayaa jawaabi doona, waxay odhan doonaan, Ha noqoto. Inkaaran yahay kii sharafdarrida aabbihiisa ama hooyadiisa, oo dhammaan dadku waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Habaar qabay kii beddelaya soohdimaha deriska, oo dadka oo dhan waxay odhan doonaan, ha noqoto. Habaar ku dhacay kii khaldaya indha-laaan jidka dhexdiisa, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, Ha noqoto. Inkaaran ha ku dhaco kii leexiya garsooridda qariibka iyo agoonta iyo carmalkaba, oo dadka oo dhammu waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Habaar waxaa ku dhacay kan seexda naagta aabihiis, sababtoo ah

wuxuu kashifay daboolka aabihiis, oo dhammaan dadku waxay dhihi doonaan, Ha noqoto. Inkaaran yahay kii la seexda xayawaan kasta, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, Ha noqoto. Inkaaran yahay kan seexda walaashiis ee ka timid aabbiihiis ama hooyadiis. Oo waxay dhihi doonaan dadka oo dhan, ha noqoto. Habaar ha ku dhaco kii la seexda aroosakiisa, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, sidaas ha noqoto. Habaar ha ku dhaco kii la seexda walaasha naagtiisa, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, sidaas ha noqoto. Inkaaran yahay kii deriska ku garaaca khiyaano, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Habaar ku dhacay kii qaadan doona hadiyado inuu wax u dhufto naf dhiig aan xaq qabin, oo dadka oo dhammu waxay odhan doonaan, Ha noqoto. Habaar qabe waa nin kasta oo aan ku sii jirin dhammaan erayada sharciga kan ah si uu u sameeyo iyaga, oo dadka oo dhan waxay odhan doonaan, Ha noqoto.

28

Oo waxay noqon doontaa haddii aad si dhab ah u maqasho codka Rabbiga Ilaahaaga, inaad dhawrto oo aad samayso dhammaan amarradan aan maanta kugu amrayo, Rabbiga Ilaahaagu wuxuu

kaa sara marin doonaa dhammaan quruumaha dhulka. Oo waxay kugu soo degi doonaan dhamaan barakooyinkan, wayna ku heli doonaan, haddii aad dhegaysato codka Rabbiga Ilaahaaga ah. Barakaysan tahay adiga magaalada, oo barakaysan tahay adiga beerta. Waxaa barakaysan dhashay maxalkaaga, iyo waxa ka soo baxay dhulkaaga, iyo adhyaha lodaada, iyo idaha idahaada. Barakeeysan yihiin khasnadahaaga, iyo haraagaaga. Barakaysan tahay markaad gasho, oo barakaysan tahay markaad baxdo.

Rabbigu Ilaahaaga ahu wuxuu kuu gelin doonaa cadaawayaashaada kuwa kugu soo horjeeday iyagoo la jejebiyey hortaada, jid hal ayay kugu soo bixi doonaan, oo toddoba jid ayay wejigaaga ka carari doonaan. Rabbigu ha kuu soo diro barako khasnadahaaga gudahooda iyo wax kasta oo aad gacanta saarto, dhulka uu Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo. Rabbigu wuxuu adiga kuu kicin doonaa dad quduus ah oo isaga u gaar ah, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada, haddii aad maqasho codka Rabbiga Ilaahaaga, oo aad ku socoto dhammaan jidadkiisa. Oo dhammaan quruumaha dhulka way ku arki doonaan, maxaa yeelay magaca Rabbiga ayaa lagugu magacaabay, wayna kaa baqi doonaan. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kugu badin doonaa waxyaalo wanaagsan: carruurtaada maxalka, iyo

carruurtaada xoolaha, iyo waxa ka soo baxa dhulkaaga, dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay aabbayaashaada inuu ku siiyo.

Rabbigu wuxuu kuu furi doonaa khasnaddiisa wanaagsan oo ah samada, si uu roobka dhulkaaga ugu siiyo waqtigiisa, oo uu u barakeeyo dhammaan shuqullada gacmahaaga, oo waxaad amaahi doontaa quruumo badan, laakiin adiga ma amaahan doontid. Oo waxaad xukumi doontaa quruumo badan, laakiin iyagu kuma xukumi doonaan. Rabbigu Ilaahaa ahu wuxuu kaa dhigi doonaa madax oo ma aha dabo, oo markaas waxaad ahaan doontaa mid kor ah oo ma ahaan doontid mid hoos ah, haddii aad maqasho codka Rabbiga Ilaahaa ah, waxa aan maanta kugu amrayo inaad dhawrto. Ma aad ka xadgudbi doontid amarrada oo dhan ee aan ku amrayo maanta, midig iyo bidix toona, si aad u raacdo ilaahyo kale oo aad iyaga u adeegtid.

Waxay noqon doontaa haddii aadan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahaaga, si aad u dhawrto dhammaan amarradiisa, kuwa aan maanta kugu amrayo, in inkaarahan oo dhammu kugu soo degi doonaan oo ay ku qaadi doonaan. Habaar qabaa tahay adiga magaalada dhexdeeda, oo habaar qabaa tahay adiga beeraha dhexdiisa. Habaar qabaan qasnadahaaga iyo haraagaaga. Habaar qabay dhallaanka uurkaaga, iyo waxa ka baxay

dhulkaaga, adhyaha lodaaga, iyo adhyaha idahaaga. Habaar lagu riday adigu markaad gasho, iyo habaar lagu riday adigu markaad baxdo.

Rabbigu wuxuu kugu soo diri doonaa yaraanta, dhumashada iyo baabbaa wax kasta oo aad gacanta saarto, ilaa uu ku baabbiyo, iyo ilaa uu degdeg ahaan kuu lumiyo sababta caadooyinkaaga sharka ah, maxaa yeelay waad iga tagtay. Rabbigu wuxuu kugu dhejin doonaa dhimashada, ilaa uu kaa baabbiyo dhulka aad ku sii gelayso inaad dhaxasho. Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa cidhiidhi, qandho, gariir, caabuq, beera-baabba, iyo cirro, wayna ku eryan doonaan ilaa ay ku baabbiyaan. Samada madaxaaga kor joogta waxay kuu noqon doontaa sida naxaas, dhulka aad ku joogtana wuxuu noqon doonaa sida bir. Rabbigu Ilaahaa ahu roobka dhulkaaga ha ka dhigo boodh, oo boodh samada ka ah ayaa soo degi doonta, ilaa uu ku baabbiyo, iyo ilaa uu dhaqso kugu lumiyo. Rabbigu wuxuu kugu siin doonaa garaac hortood cadaawayaashaada. Jid hal ayaad uga bixi doontaa xaggooda, laakiin toddoba jid ayaad uga carari doontaa wejigooda, oo waxaad noqon doontaa kala firdhisin dhammaan boqortooyooyinka dhulka. Oo meydadkiinna waxay cunto u noqon doonaan shimbiraha samada iyo dugaagga dhulka, oo ma jiri doono mid ka cabsiinaayo. Rabbigu wuxuu kugu dhufan

doonaa boog Masaariga ah oo ku dhaca kursiga, iyo cambaar duur ah, iyo xoqasho, si aadan awoodin inaad bogsato. Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa waalli, indho laaan, iyo jahwareer maskaxeed. Waxaad noqon doontaa mid hadhka taabanaaya sida indho la oo gudcurka ku taabanaayo, jidadkaaguna ma liibaani doonaan, markaasna waxaad noqon doontaa mid la dulmo oo la dhaco maalinta kasta, mana jiri doono cid ku caawisa.

Naag baad qaadan doontaa, laakiin nin kale ayaa yeelan doona iyada, guri baad dhisi doontaa, laakiin kuma degganaan doontid, beer canab baad beeri doontaa, laakiin ma goosan doontid. Weylkaaga waa la gowracay hortaada, oo aadan wax ka cunin. Dameerkaaga waa lagaa dhacay, oo laguma celin doono. Idahaaga waa la siiyay cadaawayaashaada. Oo ma jiri doono mid ku caawinaya. Wiilashaadii iyo gabdhahaagii waxaa la siiyey quruun kale, oo indhahaagiina way eegi doonaan iyagoo liidanaya, gacantaaduna ma awooddo. Waxyaalaha soo baxa dhulkaaga iyo dhammaan hawlahaaga waxaa cuni doona quruun aadan aqoon, oo waxaad noqon doontaa mid la dulmo oo la burburiyo maalmaha oo dhan. Waad waalan doontaa sababtoo ah waxyaalaha indhahaagu arki doonaan.

Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa boog xun oo ku dhici doona jilbahaaga iyo lugahaaga, si aanad u awoodin inaad bogsato tan iyo cag-cagahaaga ilaa madaxaaga.

Rabbigu wuu kuu kaxaysan karaa adiga iyo taliyayaashaada aad magacaabi doonto quruun aadan aqoon adiga iyo aabbayaashaaduba, oo halkaas waxaad ugu adeegi doontaa ilaahyo kale oo qoryo iyo dhagaxyo ah. Oo waxaad halkaas ku noqon doontaa xujjo iyo masaal iyo sheeko dhexdooda dhammaan quruumaha, kuwa Rabbigu kuu kaxeeyo halkaas.

Ininji badan ayaad beerta gelin doontaa, laakiin wax yar ayaad soo gelin doontaa, maxaa yeelay ayaxu wuu cuni doonaa. Canab waad beeri doontaa oo waad ka shaqayn doontaa, laakiin khamri ma cabbi doontid, mana farxi doontid, sababtoo ah dirxigu wuu cuni doonaa. Geedo saytuun ah ayaa jiri doona dhammaan xuduudahaaga, laakiin saliid kuma subki doontid, maxaa yeelay saytuunkaagu wuu daadi doonaa. Wiilal iyo gabdho waad dhalin doontaa, laakiin kuwaagu ma jiri doonaan, waayo waxay bixi doonaan iyagoo maxaabiis ah. Dhammaan alaabtaada qoryaha ah iyo waxa ka baxa dhulkaaga waxaa baabbiin doona belaayada. Qariibka ku dhex jira adiga ayaa kor kor u kici doona, laakiin adiga waad hoos hoos u dhici doontaa. Isagu wuu kuu

amaahi doonaa, laakiin adiga isaga uma amaahi doontid, isagu wuxuu noqon doonaa madaxa, laakiin adiga waxaad noqon doontaa dabada.

Oo waxay kugu iman doonaan dhammaan inkaarahan, wayna ku eryan doonaan, wayna ku gaadhsan doonaan, ilaa uu ku baabiiyo, iyo ilaa uu ku lumiyo, maxaa yeelay, ma aadan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahaaga ah inaad xajiso amarradiisa iyo xeerarkiisa uu kugu amray oo dhan. Oo waxay kugu jiri doonaan calaamooyin, iyo yaabab waxay farcankaaga ku jiri doonaan tan iyo weligaa. Beddelka inaad Rabbiga Ilaahaaga ugu adeegin farxad iyo maskax wanaagsan darteed badnaanta wax kasta.

Oo waxaad u adeegi doontaa cadaawayaashaada kuwaas oo Rabbigu uu korkaaga soo diri doono, gaajo dhexdiisa, iyo harraad dhexdiisa, iyo qaawanaanta dhexdiisa, iyo baabaa waxyaalaha oo dhan dhexdiisa, oo waxaad luquntaada korkeeda saari doontaa silsilad bir ah, ilaa uu ku baabiiyo adiga. Rabbigu wuxuu kugu keeni doonaa quruun fog oo ka timid dhammaadka dhulka sida weerar gorgoor oo kale, quruun aadan maqli doonin codkiisa Quruun ceeb laaan leh oo aan maamuusi doonin wejiga oday, oo aan u naxariisan doonin dhalinyaro. Wuu cuni doonaa

dhasha xoolaha kaaga iyo waxa ka baxa dhulka kaaga, si aanay kuugu reebin hadhuudh, khamri, saliid, loda dibiyadaada, iyo adhyaha idahaaga, ilaa uu ku baabiiyo. Oo wuu ku baabbiin doonaa adiga gudaha magaalooyinkaaga, ilaa la dumiyo derbiyada sare iyo kuwa xoogga leh, kuwaas oo aad ku kalsoonayd, gudaha dhulkaaga oo dhan, oo wuu ku cidhiidhin doonaa adiga gudaha magaalooyinkaaga, kuwaas oo uu ku siiyey. Oo waxaad cuni doontaa dhallaanka uurkaaga, hilibka wiilashaada iyo gabdhahaaga, intii uu ku siiyey, cidhiidhigaaga iyo dhibaatadaada dhexdooda, taas oo cadowgaagu dhibaato kugu ridi doono.

Ninka jilicsan ee ku dhex jira adiga iyo ninka qumman oo aad u xad dhaaf ah, wuxuu ishiisa kaga masayri doonaa walaalkiis, iyo naagtiisa tan laabtiisa ku jirta, iyo carruurtii hadhay oo uu la hadhi doono. isaga, si uu mid iyaga ka mid ah uga siiyo hilibka carruurtiisa, kuwa uu cuni doono sababtoo ah waxba kama hadhin isaga gudaha cidhiidhigaaga iyo gudaha dhibaatadaada, tan ay cadaawayaashaadu kugu dhibi doonaan dhammaan magaalooyinkaaga.

Iyo tan jilicsan oo dhexdiinna joogta iyo tan raaxada badan, tan aan cagteeda tijaabinta u qaadan inay dhulka korka ku socoto

sababta raaxada iyo sababta jilicsanaanta, waxay indhaheedu u xasuudi doontaa ninkeeda oo laabteeda ku jira, iyo wiilkeeda iyo gabadheeda. Waxay cuni doontaa uurkii ka soo baxay bowdooyinkeeda iyo ilmaha ay dhasho, sababtoo ah wax kasta ayaa la waayay, oo si qarsoodi ah ayay u samayn doontaa intaad cidhiidhi ku jirto iyo intaad dhibaato ku jirto taas oo cadowgaagu kugu soo dejin doono magaalooyinkaaga. Haddii aadan dhageysanin inaad sameyso dhammaan erayada sharcigan, kuwa ku qoran buuggan, si aad u cabsato magacan sharafta leh oo yaabka leh, RABBIGA ILAAHIINNA. Oo Rabbigu wuxuu ka dhigi doonaa mid yaab leh garaacashadaada iyo garaacashada farcankaaga, garaacasho weyn oo yaab leh, iyo cudurro xun oo aan ka tegin. Oo wuu soo celin doonaa dhammaan xanuunkii Masar ee sharka ahaa oo aad ka cabsatay wejigooda, oo way kugu dhegi doonaan. Rabbiga wuxuu kugu soo dejin doonaa cudur kasta, iyo belaayo kasta oo aan ku qornayn, iyo kuwa kasta oo ku qoran buugga sharcigan, ilaa uu ku baabbiyo. Oo waxaad ku hadhsan doontaan tiro yar, halkii aad u ekaan lahaydeen xiddigaha samada oo tirada badan, maxaa yeelay ma aadan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahaaga ah.

Waxay noqon doontaa sida Rabbigu idiinku farxay inuu wanaag idiin sameyo oo uu idin tarmiyona, sidaas oo kale Rabbigu

wuxuu idiinku farxi doonaa inuu idin baabbiiyo, oo dhaqso ayaa dhulka laydinka qaadi doonaa, kan aad halkaas gashaan inaad dhaxashaan. Oo Rabbiga Ilaahaa ahu wuxuu kugu kala firdhin doonaa dhammaan quruumaha, laga bilaabo dhammaadka dhulka ilaa dhammaadka dhulka, oo halkaas waxaad u adeegi doontaa ilaahyo kale, alwaax iyo dhagaxyo, kuwaas oo aadan rumaysan adiga iyo awowayaashaaba. Laakiin xataa quruumaha kuwaas dhexdooda kuma nasan doontid, raadka cagahaagana meel ay ku taagnaato ma heli doonto, oo Rabbigu halkaas wuxuu ku siin doonaa qalbi kale oo caasiyoobaya, iyo indho liidanaya, iyo naf macaluulanaya. Oo noloshaadu waxay noqon doontaa mid sudhan oo indhaha kaaga ka soo hor jeeda, oo waxaad cabsan doontaa habeen iyo maalin, oo ma rumaysan doontid noloshaada. Subaxda waxaad dhihi doontaa, Sidee fiidku noqon lahaa? Fiidkana waxaad dhihi doontaa, Sidee subaxdu noqon lahayd? Taasi waxay ka timaadaa cabsida qalbigaaga oo aad cabsan doonto, iyo riyoooyinka indhahaga oo aad arki doonto. Oo wuxuu ku celin doonaa Rabbigu adigu Masar maraakiibta, jidkii aan idhi, ma aad ku dari doontid weli inaad aragto iyada, oo waa laydinku iibin doonaa halkaas cadaawayaashiinna addoommo iyo gabdho yaryar, oo ma jiri doonto kan hantinaya.

Kuwanu waa erayadii axdiga ee Rabbigu ku amray Muuse inuu la dhigto reer binu Israaiil dhulka Mooaab, marka laga reebo axdigii uu iyaga kula dhigtay Xoreeb.

29

Muuse wuxuu u yeedhay dhammaan wiilashii Israaiil, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Idinka waad aragteen wax kasta oo Rabbigu ku sameeyay dalka Masar hortiinna, Fircoon iyo addoommadiisii, iyo dhulkiisii oo dhan, Tijaabooyinkii waaweynaa ee indhahaagu arkeen, calaamooyinkii iyo yaababkii waaweynaa. Oo Rabbiga Ilaaha kuma siin qalbiga wax ku garta, iyo indho wax ku arka, iyo dhego wax ku maqasha ilaa maanta. Oo wuxuu idin hogaamiyey afartan sannadood cidlada dhexdeeda, dharkiinna ma duugoobiin, kabihinnana kama ay dhummin cagihinna. Rootiga ma aad cuntaan, khamriga iyo cabbitaanka xoogga leh ma aad cabtaan, si aad u ogaataan in aniga ahay Rabbiga Ilaahinna. Oo waxaad timaadeen ilaa goobtan, wuxuuna baxay Siixon oo ahaa boqorkii Xeshboon, iyo Oog oo ahaa boqorkii Baashaan inay nala kulmaan dagaal. Oo waxaan garaacnay iyaga, waxaanna qaadannay dhulkoodii, oo waxaan dhaxal ahaan u siiyay reer Ruubeen, iyo reer Gaad, iyo badh qabiilka

Manaseh. Oo waxaad dhawri doontaan inaad samaysaan dhammaan erayada axdigan, si aad u fahamtaan wax walba oo aad samayn doontaan.

Idinka dhammaantiin maanta waxaad hor taagan tihiiin Rabbiga Ilaahiinna ah, madaxda qabiilooyinkiinna, iyo golaha waayeelkiinna, iyo xaakinnadiinna, iyo saraakiishiinna, nin kasta oo reer binu Israaiil ah. Dumarka idinka, iyo dhallaanka idinka, iyo qariibka ku dhex jira xerada idinka, laga bilaabo jartay qoryaha idinka ilaa qaatay biyaha idinka, in aad ugu dhex martaan axdiga Rabbiga Ilaahiinna, iyo habaaro isaga, kuwa badan Rabbiga Ilaaha kaa dhigayo xaggaaga maanta, Si uu kuugu dhiso dad u adeega isaga, oo isna noqon doono Ilaahaaga, sida uu kuugu sheegay, iyo sida uu ugu dhaartay awowayaashaa Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub. Iyo ma aha idinka kaliya aniga u dhigayaa heshiiskan iyo inkaarkan. Laakiin iyo kuwa halkan joogta idinla maanta Rabbiga Ilaahiinna hortiisa, iyo kuwa aan idinla halkan joogin maanta.

Sababtoo ah idinka waad taqaaniin sidaan ugu deganaynay dalka Masar, iyo sidaan ugu soo dhax marnaynay quruumihii aad idinka soo dhax marteen. Oo arag waxyaalaha karaahiyada ah ee iyaga iyo sanamyadooda, qoryo iyo dhagax, lacag iyo

dahab, kuwaas oo dhexdooda ku jira. Ma jiro qof dhexdiinna ah, nin ama naag, ama qabiil dhaqameed, ama qabiil, oo fikirka ka leexday Rabbiga Ilaahiinna, oo tegey inuu u adeego ilaahyada quruumahaas, ma jiro qof dhexdiinna ah oo ah xidid kor u soo baxaya oo ku baxa xanjo iyo qadhaadh. Waxay noqon doontaa haddii uu maqlo erayada habaarka tan, oo uu qalbigiisa ku yidhaahdo, isagoo leh, Waxaad quduus ah ayaa ii noqon doona, sababtoo ah qalbigayga qalladka ah ayaan ku socon doonaa, si aan dembilaha uu ku wada halligayn kan aan dembiga lahayn. Ma aha in Ilaaha doonayo inuu u naxariisto isaga, laakiin markaas waxaa shidmi doonta cadhadii Rabbiga iyo qiirtiisa gudaha ninkii kaas, oo waxaa ku dhegi doona isaga dhammaan inkaartii axdigan, kuwa ku qoran buuggan, oo Rabbigu wuxuu tirtiri doonaa magiciisa ka hoosta samada. Oo Rabbigu wuxuu isaga u kala sooci doonaa xumaanta ka mid ah dhammaan wiilasha Israaiil, sida waafaqsan dhammaan inkaaraha axdiga ee qoran buugga sharcigan.

Waxay dhihi doonaan jiilka kale iyo wiilashiinna kuwa kici doona kadib idinka, iyo shisheeyaha kaas oo iman doona dhulka meel fog, oo waxay arki doonaan belaayooyinka dhulka kaas iyo cudurrada ay Rabbigu ku soo diray. Ilaahi iyo cusbo la gubay, dhulka oo dhan iyada lama beeri doono, mana soo bixi doono,

mana kor u kici doono oo ku kor jiri doono iyada wax cagaar ah oo dhan, sida loo afgembiyey Sodom iyo Gomorra, Adama iyo Seboyim, kuwaas uu Rabbigu ku afgembiyey cadho iyo xanaaq. Oo waxay dhihi doonaan dhammaan quruumaha, Maxaa Rabbigu sidaas ugu sameeyey dhulkan? Waa maxay cadhadadan weyn? Waxay odhan doonaan in ay ka tageen axdiga Rabbiga Ilaaha awowayaashooda uu la dhigtay awowayaashooda markuu ka soo bixiyey iyaga dalka Masar Waxay tageen oo waxay u adeegeen ilaahyo kale, kuwaas oo aanay garanayn, mana uu qaybin iyaga. Oo Rabbigu wuxuu ku cadhooday cadho dhulkaas si uu ugu soo dejiyo habaaro kasta oo ku qoran buugga sharcigan. Oo Rabbigu wuxuu iyaga ka saaray dhulkoodii isagoo xanaaq iyo cadho iyo cadho weyn oo aad u xoog badan ku jiro, oo wuxuu iyaga ku tuuray dhul kale sida maanta.

Waxyaalaha qarsoon waxaa iska leh Rabbiga Ilaahayaga, laakiin waxyaalaha muuqda waxaa iska leh annaga iyo carruurteenna ilaa weligeed, si aan u samayno dhammaan erayada sharcigan. Waxyaalaha qarsoon waxaa iska leh Rabbiga Ilaahayaga, laakiin waxyaalaha muuqda waxaa iska leh annaga iyo carruurteenna ilaa weligeed, si aan u samayno dhammaan erayada sharcigan.

30

Oo waxay noqon doontaa markay kugu soo degi doonaan dhammaan erayadaas, barakada iyo habaarka aan hortaada dhigay, oo waxaad qalbigaaga ku qaadan doontaa dhammaan quruumaha uu Rabbigu halkaas kugu kala firdhin doono oo aad u soo noqon doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad dhegaysan doontaa codkiisa sida waafaqsan wax kasta oo aan kugu amrayo maanta, qalbigaaga oo dhan, iyo naftaada oo dhan Rabbigu wuxuu bogsiinayaa dembiyadaada, wuuna ku naxariisan doonaa, oo haddana wuxuu kaa soo ururin doonaa dhammaan quruumaha uu Rabbigu halkaas kugu kala firdhiyey. Haddii kala firdhintaadu ka bilaabato darafka samada ilaa darafka samada, halkaas ayuu Rabbiga Ilaahaa ahu kaa soo ururin doonaa, oo halkaas ayuu Rabbiga Ilaahaa ahu kaa qaadan doonaa. Oo Ilaahaagu halkaas wuxuu kaa soo gelin doonaa dhulkii ay awowayaashaa dhaxleen, oo waxaad dhaxli doontaa, oo wuu kuu wanaajiyn doonaa, oo wuxuu kaa dhigi doonaa dad ka tiro badan awowayaashaada. Rabbigu si buuxda wuxuu nadiifin doonaa qalbigaaga iyo qalbiga farcankaga, si aad uga jeclaato Rabbiga Ilaahaaga ah qalbigaaga oo dhan iyo naftagaaga oo dhan, si aad u noolaato.

Oo Rabbiga Ilaahaga ahu wuxuu habaarkaan ku soo dejin doonaa cadaawayaashaaga iyo kuwa ku neceb, kuwa ku silciyay. Oo adiga waad soo noqon doontaa oo waxaad dhegaysan doontaa codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad yeeli doontaa amarradiisa oo dhan kuwa aan ku amrayo maanta. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku barakayn doonaa dhammaan shuqulka gacmahaaga, iyo farcanka maxalkaaga, iyo farcanka xoolahaaga, iyo waxa ka soo baxa dhulkaaga, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku soo noqon doonaa inuu kugu farxo oo wanaag kuu sameeyo, siduu ugu farxay awowayaashaaga. Haddii aad dhageysato codka Rabbiga Ilaahaaga, si aad u dhawrto amarradiisa, iyo xeerarkadiisa, iyo xukummadadiisa ku qoran kitaabka sharcigan, haddii aad Rabbiga Ilaahaaga ugu soo noqoto qalbigaaga oo dhan, iyo naftaada oo dhan. Sababta amarkan tan oo aan ku amrayo adiga maanta, ma aha mid aad u adag, mana aha mid kaa fog. Ma aha samada sare ku jirta, oo leh, Yaa noo kici doona samada, oo noo qaadi doona iyada, oo markaannu maqalno ayaannu samayn doonnaa? Mana shisheeyaha badda ma aha, oo leh, Yaa noo gudbi doona shisheeyaha badda, oo noo qaadi doona iyada, oo maqal noo samayn doona iyada, oo aan samayn doonnaa? Eraygu aad buu kaaga dhow yahay afkaaga, iyo qalbigaaga, iyo gacmahaaga si

aad u samayso.

Bal eeg, maanta waxaan hortaada dhigay nolosha iyo dhimashada, wanaagga iyo sharka. Haddii aad dhageysato amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah, kuwaas aan maanta kugu amrayo inaad jeclaato Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad ku socoto dhammaan jidadkiisa, oo aad dhawrato xeerarkiisa iyo xukummiisa, waad noolaan doontaan, oo dad badan baad noqon doontaan, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu kugu barakayn doonaa dalka aad geli doonto si aad u dhaxasho. Iyo haddii qalbigaaga leexdo, oo aadan dhegaysan, oo adigoo la habaabiyey aad u sujuuddo ilaahyo kale oo aad u adeegtid iyaga, Waxaan maanta kuu shaaciyaa in baabbaa baabii doontaan, oo aydaan cimri dheer ku noolaan doonin dhulka aad Webi Urdun uga gudbaysaan si aad halkaas ugu dhaxashaan.

Waxaan maanta idinka markhaati uga dhigayaa samada iyo dhulka, nolosha iyo dhimashada ayaan hor idin dhigay, barakada iyo habaarka, doorso nolosha adiga, si aad u noolaato adiga iyo farcankaa. In jeceshahay Rabbiga Ilaahaaga ah, in dhageysato codkiisa, oo aad ku xajisato isaga, waayo tanu waa noloshadaada iyo dhererka maalmaha kaaga, inaad degganaato dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awoowayaashaada Ibraahim iyo Isxaaq

iyo Yacquub inuu siyo iyaga.

31

Oo Muuse wuxuu dhammeeyey inuu kula hadlo dhammaan wiilasha Israaiil erayadan oo dhan, Wuxuu ku yidhi iyaga, Boqol iyo labaatan sannadood ayaan ahay maanta, mana awoodi doono inaan weli galo oo aan baxo, Rabbiguse wuxuu igu yidhi, Ma gudbidoonto Webi Urdun kan. Rabbiga Ilaahaa ah ee ku hor socda wejigaaga ayaa burburin doona quruumahan ka hor wejigaaga, oo waad dhaxli doontaa iyaga, oo Yashuuca wuxuu ku hor socdaa wejigaaga, sida Rabbigu ku hadlay. Oo Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu iyaga ku samayn doonaa sida uu ku sameeyay Siixon iyo Coog, labadii boqor ee dadka Amor, kuwaas oo joogay meel ka shishaysa Webi Urdun, iyo dhulkoodii, sida uu dhammaantooda u baabbiyay. Oo Rabbigu wuxuu iyaga idiin gacangeliyey, oo waxaad iyaga ku samayn doontaan sida aan idiin amray. Noqo geesi oo aad u xoog badan, ha baqin, hana argagaxin, hana argagaxsan wejiga iyaga, waayo Rabbiga Ilaahaaga ah kan ku hor socda oo idinla jira dhexdiinna, ma kaa joojin doono, mana kuu dayrin doono. Oo Muuse wuxuu u yeedhay Yashuuca, wuxuuna ku yidhi isaga horta dhamaan reer

Israaiil, Aad u geesoo oo aad u xoog yeelo, waayo adiga waxaad hor kici doontaa dadkan oo aad geli doontaa dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashiin inuu siinayo iyaga, oo adiga ayaa dhaxal u siin doona iyaga. Rabbiga kula socda adigama kuu dayn doono, mana ku gabi doono. Ha baqin, hana cabsanaan.

Oo Muuse wuxuu erayada sharcigan buug ku qoray, wuxuuna siiyey wadaaddadii ahaa wiilashii Laawi oo qaadi jiray sanduuqii axdiga Rabbiga, iyo odayaashii wiilashii Israaiil.

Oo Muuse wuxuu iyaga ku amray maalintaas, isagoo leh, toddoba sannadood dabadood, waqtiga sannadka siideynta, lidda Taambuugyada. Marka ay dadka Israaiil oo dhan wada socdaan si ay Rabbiga Ilaahiinna ah hortiisa ugu muuqdaan, meesha uu Rabbigu dooranayo, waa inaad sharcigan akhridaan dadka Israaiil oo dhan hortooda oo aad dhegahooda gelisaan, Shirka dadka, ragga iyo dumarka iyo dhallaanka iyo qariibka ku jira magaalooyinkiinna, si ay u maqlaan, oo si ay u bartaan inay ka baqaan Rabbiga Ilaahiinna, oo waxay maqli doonaan inay sameeyaan dhammaan erayada sharcigan. Wiilasha iyaga kuwaan aqoon, way maqli doonaan oo way baran doonaan inay ka baqaan Rabbiga Ilaahiinna ah maalimaha oo dhan inta ay ku nool yihiin dhulka aad Webi Urdun uga gudbaysaan si aad u

dhaxashaan.

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Bal eeg, maalmahaagii geerida way soo dhowaadeen. U yeedh Yashuuca, oo idinku istaaga albaabbada teendhada markhaatifurka agtooda, oo anna waan ku amri doonaa isaga. Markaasaa Muuse iyo Yashuuca waxay galeen teendhadii markhaatifurka, oo waxay istaageen albaabbada teendhada markhaatifurka agtooda. Oo Rabbigu wuxuu ku soo degay daruur, wuuna istaagay albaabka teendhada markhaatifurka agtiisa, tiirkii daruurta ahna wuxuu istaagay albaabka teendhada markhaatifurka agtiisa. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, bal eeg, adigu waxaad la seexan doontaa aabayaashaada, oo dadkan ayaa kici doona oo dhillaysan doona ilaahyo qalaad oo dhulka ah kaasoo uu galayo, wayna iga tegi doonaan, oo wayna jejebin doonaan axdigaygii aan iyaga la dhigtay. Oo waxaan ugu cadhoon doonaa cadho iyaga maalintaas, oo waan ka tegi doonaa iyaga, oo waxaan ka jeesi doonaa wejigayga iyaga, oo wuxuu noqon doonaa cunto, oo waxay heli doonaan isaga sharoor badan iyo dhibaatooyin, oo wuxuu odhan doonaa maalintaas, sababtoo ah Rabbiga Ilaahaygu iguma jiro, sharkaan ayaa i helay. Aniga laakiin si dhab ah ayaan wejigayga uga jeesan doonaa iyaga maalintaas, sababta ah xumaanta oo dhan oo ay sameeyeen, maxaa yeelay

waxay u jeesteen ilaahyo qalaad.

Oo hadda qora erayada heesta tan, oo bara wiilasha Israaiil iyada, oo geli iyada afkooda, si heesta tan iigu noqoto mid markhaati ka furaysa wiilasha Israaiil. Waxaan keeni doonaa waayo iyaga gudaha dhulka wanaagsan ee aan ugu dhaartay awowayaashood inaan siiyo iyaga dhul qulqulaya caano iyo malab, oo waxay cuni doonaan, oo markay buuxsamaan waxay dhergi doonaan, oo waxay u jeesanayaan ilaahyo qalaad, oo waxay u adeegi doonaan iyaga, oo waxay iga xanaajin doonaan aniga, oo waxay kala firdhin doonaan axdigayga. Oo heestan waxaa lagu beddeli doonaa sida weji markhaati furaysa, waayo lama illoobi doono afkooda, iyo afka farcankoodaba, waayo aniga waan ogahay sharnimadooda, inta ay sameeyaan halkan maanta, ka hor intaan iyaga dhulka wanaagsan ku soo gelin, kaas oo aan ugu dhaartay aabbayaashood.

Oo Muuse wuxuu qoray gabaygaas maalintaas, wuxuuna baray wiilashii Israaiil. Wuxuu amray Yashuuca, oo wuxuu ku yidhi, Aad u geesiyow oo aad u xoogayso, waayo adiga ayaa gelin doona wiilashii Israaiil dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay iyaga, oo isagu wuxuu la jiri doonaa adiga.

Markii Muuse dhammeeyay inuu qoro dhammaan erayada sharcigan buug ilaa dhammaadka Wuxuu amar siiyey reer Laawi kuwa qaada sanduuqa axdiga Rabbiga, isagoo leh, Qaadanaya buugga sharciga tan, waxaad dhigi doontaan dhinacyada sanduuqa axdiga Rabbiga Ilaahiinna, oo wuxuu halkaas idiin jiri doonaa markhaati ahaan. Sababtoo ah aniga waan ogahay cadhada aad keento iyo luquntaada adag, waayo intaan weli noolahay oo aan idinla jiro maanta, caasiyanaaya ayaad ahaydeen xagga Ilaaha, haddaba sidee ma noqon doontaan ka dib dhimashada kayga? Iigu soo shiriya madaxda qabiilooyinkiinna, iyo odayaashiinna, iyo xaakinnadiinna, iyo saraakiishiinna, si aan dhegahooda ugu hadlo dhammaan erayadaan, oo aan iyaga ugu marag furo samada iyo dhulka. Waan ogahay, waayo kadib dhimashadayda ayaad sharcidarro ku samayn doontaan, oo waxaad ka leexan doontaan jidka aan idinku amray, oo waxaa idin soo wajahan doona shararka ugu dambeeya maalmaha, waayo waxaad samayn doontaan xumaanta hortiisa Rabbiga, si aad uga cadhaysiisaan shuqullada gacmihiinna.

Oo Muuse wuxuu kula hadlay dhegaha shirka oo dhan erayada heestan ilaa dhammaadkii.

32

Fiiro geli samada, oo waan hadli doonaa, oo dhulku ha maqlo erayadayda afkayga ka soo baxa. Ha la sugo sida roobka hadalka aan ku dhawaqo, oo ha u soo degto sida dharabka erayadayda, sida roobka daaya doogga dushiisa, iyo sida barafka daaya cawska dushiisa. Sababtoo ah magaca Rabbiga waan u yeedhay, weynaan u sheega Ilaahayaga. Ilaah, shaqooyinkiisu waa run, oo jidadkiisa oo dhammu waa xukummo. Ilaah waa aamin, oo xaqdarrada ma jirto. Xaq buu yahay oo quduus buu yahay Rabbiga. Waxay dembaabeen, laakiin ma aha carruurtiisa, waa dad ceebeeysan, jiil qalloocan oo qalloocnaa. Kuwaan Rabbiga ma aad ku celisaan? Sidaas dad nacas ah oo aan caqli lahayn? Miyaanu isagu kaanu ahayn aabbihii oo idin helay, oo idin sameeyay, oo idin abuuray? Xusuuso maalmihii waqtigii hore, faham sannadihii jiilalka jiil ka jiil. Weydii aabahaa oo wuxuu kuu sheegi doonaa, weydii odayaashaada oo waxay kuu dhihi doonaan.

Markii Ilaaha ugu sarreeya uu qaybiyay quruumaha, sidii uu u kala firdhiyay wiilashii Aadan, wuxuu dhigay xuduudaha quruumaha sida tirada ergayaasha Ilaah. Oo waxay noqotay

qaybtii Rabbiga dadkiisa Yacquub, qaybtii la qiyaasay oo dhaxalkiisa Israaiil. Wuxuu ku caawiyey cidlada dhexdeeda, harraadka oomashada iyo dhulka biyaha laaan, wuxuu hareereeyey oo edbiyey, wuxuuna u ilaaliyey sida inanta isha. Sida gorgor buulkiisa daboolayo, oo shimbiraha yaryar kiisa u xiiseeyey, ayuu baalashiisa kala bixiyey oo soo qaatay iyaga, oo dhabarkiisa ugu qaaday. Rabbigu keligiis ayuu iyaga hoggaaminayay, mana jirin ilaah qalaad oo la socda iyaga. Wuxuu kor ugu qaaday xoogga dhulka, wuxuuna ku quudiyey waxa ka soo baxay beeraha, waxayna nuugeen malab ka soo baxay dhagax, iyo saliid ka soo baxday dhagax adag. Subag loda, iyo caano idaha, oo ay la jirto baruurta wananka iyo wananka lab, wiilasha dibiyo iyo orgida, oo ay la jirto baruurta kelyaha sarreenka, iyo dhiigga canabka ayuu khamri ku cabbay. Yacquub wuu cunay oo wuu dheregsan yahay, markaasuu laadiyay kan la jeclaa; wuu cayilay, wuu dhumucday, wuuna ballaartay. Markaasuu ka tegey Ilaaha sameeyey isaga, wuuna ka noqday Ilaaha badbaadiyihiisa.

Waxay igu cadhaysiiyeen waxyaalo qalaad, oo karaahiyadooda ayay igu dhirfiyeen. Waxay u allabaryeen jinniyo, oo ma aha Ilaah, ilaahyo ay ma aqoon, kuwo cusub oo dhawaan yimid, kuwo aan awowayaashoodu aqoon. Ilaahii ku dhalay waad ka

tagday, oo waad illowday Ilaahii ku quudinayay.

Oo Rabbigu wuu arkay, wuuna u masayray, wuuna ugu xanaaqay wiilashiisa iyo gabdhihiisa dartood. Wuxuu yidhi, Waan jedin doonaa wejigayga iyaga, oo waan tusi doonaa waxa iyaga ku dhici doona maalmaha dambe, maxaa yeelay qarnigan qalloocan yahay, wiilal aan rumaysad ku jirin.

Iyagu waxay masayro ii geliyeen ilaah aan Ilaah ahayn, oo waxay igaga xanaajiyeen sanamyadooda, aniguna waan ka masayro gelin doonaa quruun aan quruun ahayn, oo quruun doqon ah ayaan kaga xanaajin doonaa. Sababtoo ah dab lagu shiday cadhada kayga ayaa gubanaya ilaa hades hoosta, wuxuu cuni doonaa dhulka iyo waxa ka baxa, wuxuuna gubi doonaa aasaaska buuraha. Waxaan shararka ugu soo ururin doonaa iyaga, oo fallaadhahayga ayaan kula dhammaysan doonaa dagaalka iyaga. Baabbaaya abaarta iyo cunista shimbiraha, iyo jidhka-dib-u-kacida aan daaweyn la heli karin, ilkaha dugaagga waxaan ku soo diri doonaa iyaga, oo ay la socdaan cadho kuwa dhulka ku jiidaya. Dibadda seef ayaa carruur laaan ka dhigi doonta iyaga, gudahana baqdin, nin dhallinyaro ah oo bikrad la jira, nuug oo oday deggan la jira. Waxaan idhi, Waan kala firdhin doonaa iyaga, oo xusuustoodii dadka dhexdooda waan baabiin

doonaa. Haddii aan ahayn cadho cadaawayaal aawadiis, si ayan u dheerayn, si cadaawayaashu ayan ugu wada duulin, ayan yidhaahdaan, Gacantayada sarraysa, oo maaha Rabbiga, ayaa sameeyay waxyaalahan oo dhan.

Qaraan talo lumiyeey weeye, oo aqoon kuma jirto iyaga dhexdooda. Ma ay ka fikirin inay fahmaan, waxyaalahan ha aqbalaan waqtiga soo socda. Sidee mid keliya kun u eryi doonaa, oo laba tobanyaalkun dhaqaajin doonaan, haddii aan Ilaaha uu iyaga iibiyey, oo Rabbiga uu soo dhiibay iyaga? Sababtoo ah ilaahyada iyaga ma aha sida Ilaaha keenna, laakiin cadaawayaashayada waa doqon yihiin. Waayo canabkoodu wuxuu ka yimid canabkii Sodom, laamahoodu waxay ka yimaadeen Gomorrah, canabkoodu waa canab xanjad ah, rucubkooduna waa qadhaadh u ah iyaga. Khamrigooda waa cadho jilbisyada, iyo cadho abeesada oo aan la bogsan karin. Miyaanay kuwan aniga laygu soo ururin, oo laygu shaabadayn khasnadahayga dhexdooda? Maalinta aarsashada waan celin doonaa, marka cagtooda turunturooto, sababtoo ah maalinta halligaadda way u dhow tahay iyaga, waana idiin diyaar. Rabbigu wuxuu xukumi doonaa dadkiisa, oo addoommadiisana wuu u naxariisan doonaa, waayo wuxuu arkay iyagoo taag daran, oo ku daallan soo jiidashada, iyo iyagoo itaaldaran. Oo Rabbigu

wuxuu yidhi, Meeye ilaahyadoodii ay isku hallaynayeen? Kuwa aad cuntayseen baruurta allabariga iyaga, oo aad cabtayseen khamriga qurbaannada iyaga, ha kaceen oo ha idiin caawiyeen oo ha idiin noqdeen ilaaliyayaal. Eega eega in aniga ahay, oo ma jiro Ilaah aniga mooyee. Aniga waan dilayaa, oo noolaansho waan samaynayaa, waan garaacayaa, oo aniga waan bogsiinayaa, oo ma jiro cid ka samatabbixin doonta gacmahayga. Sababtoo ah waxaan samada ugu qaadi doonaa gacantayda, oo waxaan ku dhaaran doonaa midigta gacanteeda, oo waxaan odhan doonaa: Waan noolahay aniga weligay. Sababtoo ah waxaan u fiiqin doonaa seeftayda sida hillaac, gacantayduna waxay qaadan doontaa garsoorid, waxaanan ciqaab siin doonaa cadaawayaasha, kuwa ii neebna waan abaalmarin doonaa. Waxaan ku sakhraamiin doonaa fallaadhahayga dhiig, oo seeftayduna waxay cuni doontaa hilib ka dhiigga kuwa dhaawaca iyo maxaabiista, laga bilaabo madaxa hogaamiyayaasha cadaawayaasha.

Farxa, samooyinkow, isaga la, oo dhammaan ergayaasha Ilaah ha caabudeen isaga. Farxa, quruumahow, dadkiisa la, oo dhammaan wiilasha Ilaah ha xoogaystaan isaga, waayo dhiigga wiilashiisa waa la aarsanayaa. Wuu aargudayaa oo ciqaab buu u celin doonaa cadaawayaasha, oo kuwa necebna wuu u celin

doonaa. Rabbiga ayaa nadiifin doona dhulka dadkiisa.

Muuse wuxuu qoray heesta tan maalintaas, wuuna baray wiilashii Israaiil. Muuse wuu galay, oo dhammaan erayadii sharcigan ayuu kula hadlay dhegaha dadka, isaga iyo Yashuuca ina Nuun. Oo wuxuu Muuse dhammeeyey inuu la hadlo dadka Israaiil oo dhan. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, qalbigiinna ku fiiriya dhammaan erayadakan, kuwaas oo aan maanta idiin marag furo, oo aad ku amri doontaan wiilashiinna inay dhawraan oo ay yeelaan dhammaan erayadii sharcigan. Sababtoo ah ma aha eray madhan kan idinku, sababtoo ah tan waa noloshadiinna, oo sababta ereygan dartii waxaad cimri dheer ku noolaan doontaan dhulka dushiisa, kaas oo aad ka gudbaysaan Webi Urdun si aad halkaas ugu dhaxashaan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse maalintaas, isagoo leh, Tag kor u buur buurta Abarim, tan buurta Nabau oo ku taal dhulka Moab oo ka soo hor jeeda Jericho, oo arag dhulka Canaan, kaas aan siinayo wiilasha Israaiil. Oo ku dhimo buurta aad kor ugu socoto halkaas, oo lagu daro dadkaaga, sida uu Haaruun walaalkaa ugu dhintay Buurta Xoor, oo loogu daray dadkiisii. Sababtoo ah aad ka xadgudubteen eraygayga dhexda wiilasha Israaiil dushooda biyaha murankaas ee Kaadeesh oo ku yaal cidlada Siin, waayo ma aydaan quduusin aniga dhexda wiilasha Israaiil. Hortiisa waxaad arki doontaa

dhulka, laakiin halkaas ma geli doontid.

33

Tanuna waa barakadii uu Muuse oo ahaa ninkii Ilaah ku duceeyey wiilashii Israaiil ka hor dhimashadiisa. Wuxuu yidhi, Rabbigu wuxuu ka yimid Siinaa, wuuna inoogu soo muuqday Seciir, wuuna ka soo degdegay buurta Faaraan isagoo la jira kumanyaal Qaadeesh, malaaigona midigtiisa ayay la jiraan. Oo wuxuu u naxariistay dadkiisa, oo dhammaan kuwa quduuska laga dhigay gacmahaaga hoostooda, oo kuwan adigu hoostooda waa, oo wuxuu aqbalay erayadiisa Sharciga kaas oo uu Muuse nagu amray waa dhaxal ururada Yacquub. Wuxuu noqon doonaa in kan la jecel yahay taliye, markii taliyayaasha dadyowga ay isku mar la soo urureen qabiilooyinka Israaiil. Ha noolaado Ruubeen, oo aan dhiman, oo ha ahaado badan tiro ahaan.

Oo tanu waa Yahuudah, Rabbiyow codka Yahuudah maqal, oo dadkiisa u iman lahayd, gacmihiisu way u kala sooci doonaan isaga, oo caawiye cadaawayaashiisa ka ahaan doontaa.

Oo Lewi wuxuu ku yidhi, sii Lewi calaamadiisa cad iyo runtiisa ninka quduuska ah, kan ay ku tijaabiyeen tijaabo dhexdeeda, oo ay ku caayeen biyaha muranka korkooda. Kii aabbaha iyo hooyadii ku yidhi, Ma ku arkin adigu, oo walaalihiis ma aqoonsan, oo wiilashiisii diidey, wuxuu dhawray erayadaada, oo axdigaagii wuu xajiyey. Waxay sharraxayaan xeerarkaaga Yacquub, iyo sharciigaaga Israaiil, waxay dhigayaan foomo cadhadaada si joogto ah meeshaada allabariga. Barakee Rabbiiyow xooggiisa, oo aqbal shaqooyinka gacmihiisa, burburin dhexda cadaawayaasha ku kacay isaga, oo kuwa isaga neceb yaanay kicin. Oo Benyamiin wuxuu ku yidhi, kan Rabbiga jecel wuxuu degganaan doonaa isagoo aaminaya, oo Ilaaha ayaa hadhaya isaga dhammaan maalimaha, oo garbihiisa dhexdooda ayuu ku nasiyey.

Oo Yuusuf wuxuu ku yidhi, dhulkiisu wuxuu ka yimaadaa barakada Rabbiga, ka xilliyo samada iyo sayaxa, iyo ka moolalka ilaha hoosta. Iyo sida xilliga wax-soo-saarka jidadka qorraxda, iyo kulamada bilaha, ka korka buuraha bilowga ah, iyo ka korka kuraha weligood socda, Iyo sida saacadda buuxinta dhulka, iyo waxyaalaha la aqbalay kii geedka ka muuqday, ha yimaadeen madaxa Yuusuf iyo cirifka kii walaalihiis dhexdooda lagaga ammaanay. Curadka dibi quruxdiisa, geeso gees hal ah

geesihisa, iyaga dhexdooda quruumaha wuu mudin doonaa wada ilaa dhammaadka dhulka, kuwan tobanyaalka Efrayim, iyo kuwan kumanyaalka Manaseh. Oo Sebulun wuxuu ku yidhi, Ku farax Sebulun bixitaankaaga, iyo Isaakaar teendhooyinkiisa. Quruumaha ayay baabbiin doonaan, oo waxaad halkaas ku yeedhi doontaan, oo waxaad halkaas ku allabari doontaan allabari xaqnimo, maxaa yeelay maalka badda ayaa ku nuujin doona, iyo ganacsiga xeebta deggan.

Iyo Gaad wuxuu ku yidhi, barakaysan yahay kii balaadhiya Gaad, sida libaax ayuu nasaday, isagoo burburiyey gacan iyo taliye. Wuxuu arkay midhihiisii ugu horreeyay, waayo halkaas dhulkii taliyayaasha loogu qaybiyay markay isla markaas la soo urureen madaxdii dadyowga, xaqnimadii Rabbigu sameeyay iyo xukunka isaga Israaiil la jiray.

Iyo Daanna wuxuu ku yidhi, Daan waa ilmo libaax, wuxuuna ka boodi doonaa Baashaan. Oo Naftaali wuxuu ku yidhi, Naftaali waa buuxinta waxyaalaha la aqballo, oo ha buuxsamo barako Rabbiga ka timid, badda iyo Koonfurta dhaxli doonaa. Oo Aasher wuxuu ku yidhi, barako leh yahay carruurta Aasher, wuxuuna noqon doonaa mid walaalihiis aqbali doono, wuxuuna cagtiisa ku gelin doonaa saliid. Kabihiisu wuxuu noqon doonaa birta iyo

naxaasta, oo sida maalmahaagu ay yihiin, ayaa xooggaaguna ahaan doonaa.

Ma jiro sida Ilaaha kan la jecel yahay, kan fuula samada oo ah caawimahaaga, iyo kan haybadda leh ee cirka sare. Oo Ilaah bilowgiisu wuu ku dabooli doonaa, oo waxaad ahaan doontaa hoosta xoogga gacmaha weligood sii socda, oo wuxuu ka eryayaa wejigaaga cadowga, isagoo leh, Baabbao. Oo Israaiil wuxuu degganaan doonaa isagoo aaminsan, keligiis dhulka Yacquub, hadhuudh iyo khamri ku jira, oo samaduna adigay daruuraha sayax kuu siin doontaa. Barakaysan tahay Israaiil, yaa kula mid ah dad Rabbiga lagu badbaadiyay? Kaaliyahaaga ayaa ku difaaci doona, seeftuna waa faankaaga, cadaawayaashaaduna been bay kugu sheegi doonaan, oo adigu qoortooda ayaad ku tuman doontaa.

34

Oo Muuse wuxuu ka tegey Caraabood Mooaab oo fuulay Buurta Nabaaw, ilaa korka Fasгаа, taas oo ku taal horta Yerixoo, oo Rabbigu wuxuu isaga tusay dhulka Gilecaad oo dhan ilaa Daan, iyo dhulka oo dhan Neftalii, iyo dhulka oo dhan Efrayim, iyo

Manaseh, iyo dhulka oo dhan Yahuudah ilaa badda ugu fog. iyo cidlada, iyo gobolka ku wareegsan Yerixoo, magaalada geedaha timirta, ilaa Sogor. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Tanu waa dhulka aan ugu dhaartay Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub, anigoo leh, Farcankiinna ayaan siin doonaa, oo waxaan ku tusay indhahaaga, laakiin halkaas ma geli doontid.

Oo waxaa dhintay Muuse oo ahaa addoonkii Rabbiga, dhulka Mooaab, sababta erayga Rabbiga. Oo waxay ku aaseen isaga Ai oo u dhow guriga Peor, oo qofna ma arkin aaskiisa ilaa maantadan la joogo. Muuse wuxuu ahaa boqol iyo labaaatan sannadood markuu dhintay, indihiisu ma ay muddiin, mana ay daciifin kasbaaddooyinkiisu.

Wiilashii Israaiil ayaa u ooyay Muuse oo ku yiil Carabood Mooaab kor ee Webi Urdun meel u dhow Yerixoo soddon maalmood, waxayna dhammaadeen maalihii baroorashada iyo oohineed Muuse. Oo Yashuuca ina Nuun wuxuu ka buuxsamay ruuxa garasho, waayo Muuse ayaa gacmihiisa saaray isaga, oo wiilashii Israaiil ayaa dhageystay isaga, oo waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray Muuse.

Oo mar dambe kuma kicin nebi gudaha Israaiil sida Muuse,

kaasoo Rabbigu la yiqiin weji u dhigma weji gudaha dhammaan
calaamooyinka iyo yaabka, kaas uu Rabbigu diray isaga inuu
sameeyo iyaga gudaha dhulka Masar, Fircoon iyo madeexdiisa
iyo dhulkiisa oo dhan, Yaabka weyn iyo gacanta xoogga badan ee
Muuse ku sameeyay horta dadka Israaiil oo dhan.

Warqadda Yooxanaa

1

Waxa jiray tan iyo bilowga, waxa aan maqalnay, waxa aan indhahayaga ku aragnay, waxa aan daawannay oo gacmahayagu taabteen, waxay ku saabsanaayeen Erayga Nolosha, Nolosha waa la muujiyay, waanan aragnay, waanan markhaati furnaynaa, oo waxaan idiinku sheegaynaa nolosha daaimka ah, taas oo Aabbaha la jirtay oo noogu muuqatay. Waxa aan aragney iyo waxa aan maqalney waxaan idiin sheegeyanaa, si aad idinkuna xiriir nala yeelataan, xiriirkayaguna wuxuu la yahay Aabaha iyo Wiilkiisa Ciise Masiix. Waxaan idinku qoraynaa waxyaalahan si farxaddayadu u buuxsanto.

Tanuna waa farriinta aan isaga ka maqalnay oo aan idiin sheegeynno, in Ilaah iftiin yahay, oo mugdi gudihisa uusan ku

jirin waxba. Haddaan nidhaahno in xiriir ayaan la leennahay isaga oo aan gudcurka ku soconno, been baynu sheegaynaa oo runta ma samayno. Haddii laakiin aan ifka ku soconno, sida uu isagu ifka ugu jiro, xiriir ayaan la leennahay midba midka kale, oo dhiigga Ciise Masiix oo ah Wiilkiisa ayaa naga nadiifiya dembi kasta. Haddii aynu nidhaahno inaan dambiga lahayn, nafteenna aynu khaldaynaa oo runtu naguma jirto. Haddii aan qirno dembiyadayada, isagu waa aamin yahay oo xaq ah, si uu noogu cafiyo dembiyadayada oo uu naga nadiifiyo xaqdarrada oo dhan. Haddii aan nidhaahno inaan dembaabin, beenaalaha waxaan ka dhigaynaa isaga, oo eraygiisu kuma jiro innaga.

2

Carruurtayda yar, waxaan waxan idiin qoraa si aydaan u dembaabina, oo haddii qof dembaabo, waxaynu u leennahay mid difaaca xagga Aabbaha, waana Ciise Masiix kan xaq ah, Isagu wuxuu yahay kafaaraggudka dembiyadayada, mana aha kuweenna oo keliya, laakiin sidoo kale dunida oo dhan. Oo tani waxaan ku ogaanaa inaan isaga ogaannay, haddii aan amarradiisa xajinno. Kii yidhaahda, Waan aqaanay isaga, oo aan xajinayo amarradiisa, beenaaleh yahay, oo runtu gudhiisa kuma

jirto. Qofka dhawra eraygiisa, runtii jacaylka Ilaah ayaa gudihiiisa ku dhammaystirmay. Tani waxaan ku ogaannaa inaan isaga ku jirno. Kii sheega inuu gudihiiisa ku jiro waa inuu u socdaa sida kan socday oo kale.

Walaalayaal, ma aha amar cusub oo aan idiin qorayo, laakiin waa amar hore oo aad lahaydeen tan iyo bilowga, amarku hore waa erayga aad maqasheen tan iyo bilowga. Mar labaad amar cusub ayaan idiin qoraa, kaas oo run ku ah isaga iyo idinka, maxaa yeelay gudcurku wuu dhaafayaa oo iftiinka runta ahu hadda wuu ifayaa. Kii sheega inuu iftiinka ku jiro, isagoo walaalkiis neceb, wuxuu mugdiga ku jiraa ilaa hadda. Kii jecel walaalkiisa iftiinka ku jiraa, iyo turunturoodu isaga ku ma jiro. Kan walaalkiisa neceb gudcurka dhexdiisa ayuu joogaa, oo gudcurka dhexdiisa ayuu ku socdaa, mana oga meel uu aado, sababtoo ah gudcurku indho-tiray indhihiisa.

Waxaan idiin qorayaa, carruur yaryarow, in dembiyadiinna laydiin cafiyey magiciisa aawadiis. Waxaan idiin qorayaa, aabbayaalow, inaad garateen kan bilowga ahaa. Waxaan idiin qorayaa, barbaarradow, inaad adkaadeen kan sharka ah. Waxaan idiin qoray, carruurta, sababtoo ah aad garanayseen Aabbaha. Waxaan idiin qoray, aabbayaasha, sababtoo ah aad

garanayseen kan bilowga ahaa. Waxaan idiin qoray, ragga dhallinyarada ah, sababtoo ah xoog badan tihiin, erayga Ilaah dhexdiinna joogaa, oo aad ka adkaadeen kan sharka ah.

Ha jeclaanina dunida ama waxyaalaha dunida ku jira. Haddii qof jecel yahay dunida, jacaylka Aabbaha kuma jiro. Sababta wax kasta oo ku jira dunida - damaca jidhka, iyo damaca indhaha, iyo faanka nolosha - ma aha mid ka timid Aabbaha, laakiin waa mid ka timid dunida. Dunida iyo damaceeda way dhammaan, laakiin kii sameeya doonista Ilaah weligiis buu waari doonaa.

Carruurtoy, waa saacaddii u dambeysa, oo sida aad maqasheen in Masiix-diidku imaanayo, hadda Masiix-diidayaal badan ayaa soo baxay, taas darteed waxaan ku ognahay inay tahay saacaddii u dambeysa. Ka naga way baxeen, laakiin ma ay ahayn ka naga. Haddii runtii ay ahaayeen ka naga, way la sii jiri lahaayeen naga. Laakiin waxay noqotay si loo muujiyo inay yihiin kuwo dhammaantood ka naga ma aha. Idinkuna subkid baad ka haysataan kan quduuska ah, oo wax walba waad taqaaniin. Ma aan idiin qorin sababtoo ah aydaan runta aqoon, laakiin sababtoo ah aad iyada taqaaniin, iyo sababtoo ah been kasta runta ka mid ma aha. Yaa ah beenaalaha haddii aan ahayn kan diidaya in Ciise uusan ahayn Masiixa? Kanu waa cadowga

Masiixa, kan diidaya Aabbaha iyo Wiilka. Qof kasta oo inkiraya Wiilka, Aabbahana ma laha. Idinka sidaa sida aad bilowga ka maqasheen, ha idinku sii jiro. Haddii idinku sii jiro wixii aad bilowga ka maqasheen, idinkuna Wiilka iyo Aabbaha waad ku sii jiri doontaan. Tanuna waa ballan-qaadkii uu isagu noogu ballan-qaaday, nolosha weligeed ah. Kuwan waxaan idiinku qoray oo ku saabsan kuwa idin khiyaameynaya. Idinkuna, subagga aad ka hesheen isaga, wuu idinku jiraa, oo uma baahna in qof idin baro, laakiin sida subagga isku ahu idiin baro wax kasta oo dhan, oo run buu yahay oo been ma aha, oo sida uu idin baray ayaad isaga ku sii jiri doontaan. Haddaba hadda, carruurta yaryar, ku sii jira isaga, si markii uu muuqdo aynu yeelano dhiirranaan oo aynan kaga ceeboobin isaga joogitaankiisa. Haddii aad garanaysaan inuu xaq yahay, ogtihiin in qof kasta oo xaqnimada sameeya uu ka dhashay isaga.

3

Eega nooca jacaylka uu Aabbuhu ina siiyey si carruurta Ilaah loogu yeedho. Sababtaas darteed dunidu idinma garto, maxaa yeelay isaga ma ay garanin. Kuwa la jecel yahay, hadda waxaan nahay carruurta Ilaah, welina lama muujin waxa aan noqon

doonno, laakiin waxaan ognahay in haddii la muujiyo, waxaan noqon doonnaa kuwo isaga la mid ah, waayo waxaan arki doonnaa isaga sida uu yahay. Qof kasta oo rajadan isaga ku qaba, wuu isdaahiriya sida isagu u daahir yahay.

Qof kasta oo dembi sameeya wuxuu kaloo sameeya sharcidarro, dembiguna waa sharcidarro. Waxaad ogtihiin in kaas la muujiyay si uu dembiyadayada u qaado, oo dembi isaga ku ma jiro. Qof kasta oo isaga ku sii jira dembi ma galo, qof kasta oo dembi galana ma arkin isaga mana aqoon isaga. Carruurtoy yaryar, qofna yaanu idin khaldinin. Kan xaqnimada sameeya waa xaq, sida kan xaq yahay. Kii dembi sameeya wuxuu ka yimid shaydaanka, sababtoo ah bilowga ka bilaabay shaydaanku wuu dembaabay. Waxaa loo muujiyay Wiilka Ilaah si uu u burburiyo shuqullada shaydaanka. Qof kasta oo Ilaah ka dhashay dembi ma sameeyo, waayo iniinihiisa gudihisa ayuu ku jiraa, mana awoodo inuu dembaabo, waayo Ilaah buu ka dhashay. Tani waxay caddaynaysaa carruunta Ilaah iyo carruunta shaydaanka. Qof kasta oo aan samaynin xaqnimo kama aha Ilaah, iyo kii aan jecelayn walaalkiis. Sababta tan waa farriinta aad maqasheen bilowga, si aan isjeclaano. Ma noqon sida Kaain oo ka yimid kan sharka ahaa oo gowracay walaalkiis. Sabab maxay ahayd inuu gowracay isaga? Sababta shuqulladiisu sharka ahaayeen, laakiin

kuwa walaalkiis xaq ahaayeen. Ha yaabina, walaalahayga, haddii dunidu idin neceb tahay. Waxaan ognahay inaan ka gudubnay geerida oo aan galay nolosha, maxaa yeelay waxaan jecelnahay walaalaha. Kii aan walaalkiis jeclayn wuxuu ku sii jiraa geerida. Qof kasta oo walaalkiis neceb yahay waa gacankudhiigle, waad garanaysaan in gacankudhiigle kasta aanu gudahiisa ku lahayn nolol weligeed ah oo sii jirta. Tani waxaan ku gannay jacaylka, maxaa yeelay kaas naftiisii buu inoo dhigay, oo annana waa inaan walaalaha nafaha u dhignaa. Kii haya nolosha adduunka oo arka walaalkiis oo baahan yahay, haddana uu ka xidho naxariistiisa, sidee jacaylka Ilaah ugu sii jiri karaa gudahiisa? Carruurta yar, aynu jacaylka ku muujin erayo iyo carrab oo keliya, laakiin fal iyo run. Oo tanan waxaan ku ognahay inaan runta ka nimid, oo hortiisa ayaan qalbiyadayada ku qancin doonaa. in haddii qalbigayagu nagu xukumo, Ilaah waa ka weyn yahay qalbigayaga, wuxuuna yaqaan wax walba. Kuwa la jecel yahay, haddii qalbigayagu nagu dambaabayn waayo, dhiiranaan ayaan Ilaah ula leeynahay. Wax kasta oo aan waydiisanno waxaan ka helnaa isaga, sababtoo ah amarradiisa waan xajinnaa oo waxyaalaha hortiisa ku farxiya waan samaynaa. Tanuna waa amartiisa, inaan rumayno magaca Wiilkiisa Ciise Masiix iyo inaan is-jeclaano sida uu nagu amray.

Kii xajiya amarradiisa ayuu isaga ku jiraa, isaguna wuu ku jiraa. Tanaannu ku ognahay inuu nagu jiro, Ruuxa uu noo siiyey darteed.

4

Kuwa la jecel yahay, ha rumaysan ruux kasta, laakiin imtixaana ruuxaha inay Ilaah ka yimaadeen, waayo nebiyo been ah oo badan ayaa dunida u soo baxay. Tan waxaad ku garataan ruuxa Ilaah, ruux kasta oo qirta Ciise Masiix jidhka ku yimid, wuxuu ka yimid Ilaah, Oo ruux kasta oo aan qiran Ciise Masiix inuu jidhka ku yimid, Ilaah kama aha, oo tanu waa tan Masiixdarro aad maqasheen inuu imaanayo, oo hadda dunida ayuu horeba ku jiraa. Idinka Ilaah baad ka timaadeen, carruur yaryarow, oo waxaad ka adkaadeen iyaga, maxaa yeelay kan idinku jira waa ka weyn yahay kan dunida ku jira. Iyaga dunida ayay ka yimaadeen, sababtaas darteed dunida ayay ka hadlaan, oo duniduna way maqlaysaa iyaga. Annaga waxaan ka nimid Ilaah, kii Ilaah yaqaan wuu na maqlaa. Kii aan Ilaah ka iman ma na maqlo. Tani waxaan kaga garanaynaa ruuxa runta iyo ruuxa qallaadka.

Kuwa la jecelyahay, aynu is-jeclaano, sababtoo ah jacaylku wuxuu ka yimaadaa Ilaah, qof kasta oo jecelna wuxuu ka dhashay Ilaah wuuna yaqaan Ilaah. Kii aan jacaylka lahayn ma aqoon Ilaaha, waayo Ilaah waa jacayl. Tan dhexdiisa ayaa lagu muujiyey jacaylka Ilaah inoo dhex jira, maxaa yeelay Wiilkiisa keliya ee dhashay ayuu Ilaah u soo diray dunida si aynu isaga ku noolaanno. Kani waa jacaylka: ma aha in annagu Ilaah jeclaannay, laakiin waa in isagu ina jeclaaday oo uu soo diray Wiilkiisa kafaaraggud ahaan dembiyadeenna aawadiis. Kuwa la jecel yahay, haddii Ilaah sidaas noogu jeclaaday, annaguna waa inaan is-jeclaanno. Ilaah qof ma jiro weligiis arkay, haddii aan jecelnahay midba midka kale, Ilaah dhexdeenna joogaa oo jacaylkiisa ayaa dhammaystiran yahay dhexdeenna. Tani waxaan ku ogaanaa inaan isaga ku jirno oo uu isna inna ku jiro, maxaa yeelay wuxuu inna siiyay Ruuxiisa. Oo annaga waynu aragnay oo waynu markhaati furnaa in Aabbuhu uu soo diray Wiilka Badbaadiyaha dunida. Qofkii qira in Ciise yahay Wiilka Ilaah, Ilaah baa isaga ku jira, oo isaguna Ilaah buu ku jiraa. Annaga waan ogaannay oo waan rumaysnay jacaylka Ilaah nagu leeyahay. Ilaah waa jacayl, oo kii jacaylka ku jira ayaa Ilaah ku jira, Ilaahna isaga ku jiraa. Jacaylka nala jira ayaa tan ku dhammaystay, si aan ugu yeelano dhiirranaan maalinta

xukumaadda, maxaa yeelay sida isagu yahay, sidaas oo kale annaguna waynu ku nahay dunidan. Cabsi kuma jiro jacaylka, laakiin jacaylka dhammaystiran ayaa dibadda u tuurta cabsida, maxaa yeelay cabsidu waxay leedahay ciqaab, kii cabsanayase kuma dhammaystirna jacaylka. Annaga waxaynu jecel nahay isaga, sababtoo ah isagu marka hore buu na jeclaaday. Haddii qof yidhaahdo Waxaan jeclahay Ilaah, oo uu walaalkiis neceb yahay, beenlow weeye, waayo kan aan jecel walaalkii uu arkay, sidee buu Ilaah uu aan arkin ugu kari karaa inuu jecel yahay? Oo amarkan waxaan ka helnay isaga, in kii Ilaah jecel yahay uu weliba walaalkiis jecel yahay.

5

Qof kasta oo rumaysan in Ciise yahay Masiixa, Ilaah buu ka dhashay, oo qof kasta oo jecel kan dhalay wuxuu sidoo kale jecel yahay kan isaga ka dhashay. Tani waxaynu ku ogaanaa inaynu jecel nahay carruurta Ilaah, marka aynu Ilaah jecel nahay oo aynu amarradiisa dhawrano. Tanu waayo waa jacaylka Ilaah, in aan dhawrano amarradiisa, oo amarradiisa culus ma aha. Sababtoo ah wax kasta oo ka dhashay Ilaaha ayaa dunida ka adkaada, tanuna waa guusha dunida ka adkaatay, waana

rumaysadkeenna. Yaa ah kan adduunka ku guulaysta haddii aanu ahayn kan rumaysan in Ciise yahay Wiilka Ilaah? Kani waa kan yimid biyaha iyo dhiigga, Ciise Masiix, ma aha biyaha oo keliya, laakiin biyaha iyo dhiigga, oo Ruuxuna waa kan marag furaya, waayo Ruuxu waa runta. Waayo saddex ayaa jira kuwa marag furaya samada: Aabbaha, Erayga, iyo Ruuxa Quduuska ah, oo saddexdaas mid bay yihiin, iyo saddex ayaa jira kuwa marag furaya dhulka. Ruuxa iyo biyaha iyo dhiigga, saddexdaasna waxay ku jiraan mid. Haddii aan qaadanno markhaatifurka dadka, markhaatifurka Ilaah waa ka weyn yahay, waayo tan waa markhaatifurka Ilaah uu markhaati furay oo ku saabsan Wiilkiisa. Kii rumaysta Wiilka Ilaah wuxuu qalbigiisa ku haystaa markhaatida, kii aan Ilaah rumaysan wuxuu isaga ka dhigay beenaaleh, maxaa yeelay ma rumaysan markhaatida Ilaah ka markhaati furay Wiilkiisa. Tanna waa markhaatida, in Ilaah noogu siiyey nolol weligeed ah, oo noloshaasu ku jirto Wiilkiisa. Kii Wiilka haysta wuxuu leeyahay nolosha; kii aan Wiilka Ilaaha haysan nolosha ma laha.

Waxaan kuwan idiin qoray idinka kuwa rumaysa magaca Wiilka Ilaah, si aad u ogaataan inaad haysataan nolosha weligeed, iyo si aad u sii rumeysataan magaca Wiilka Ilaah. Tanna waa kalsoonida aan xaggiisa ku leennahay, in haddii wax aan

weyddiisanno si waafaqsan doonistiisa, wuu na maqlaa. Haddii aynu ognahay inuu na dhegaysto wax kasta oo aynu weyddiisanno, waxaynu ognahay inaynu haynno codsiyada aan ka weyddiisannay isaga. Haddii qof arko walaalkiis isagoo dembaabaya dembi aan xagga dhimashada ahayn, wuu weyddiisan doonaa, oo wuxuu isaga siin doonaa nolol, kuwa dembaabaya oo aan xagga dhimashada ahayn. Waxaa jira dembi xagga dhimashada ah, taas kama aan hadlayo inuu weyddiisto. Dhammaan xaqdarrada dembi weeye, waana jiraa dembi aan ahayn mid u horseedda dhimashada. Waan ognahay in dhammaan kan Ilaah ka dhashay uusan dembaabinin, laakiin kan Ilaah ka dhashay ayaa naftiisa dhawra, oo kan sharka ahuna ma taabto isaga. Waan ognahay inaan Ilaah ka nimid, dunida oo dhammuna sharka ayay ku jirtaa. Waan ognahay laakiin in Wiilka Ilaaha yimid oo uu na siiyay maskax si aan u ogaano Kan runta ah, oo aan ku jirno Kan runta ah, oo aan ku jirno Wiilkiisa Ciise Masiix. Kanu waa Ilaaha runta ah iyo nolosha weligeed ah.

Carruurta yaryar, naftiinna ka ilaaliya sanamyada, aamiin.

Yashuuca

1

Oo waxay dhacday ka dib dhimashada Muuse, Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca ina Nuun oo ahaa kaashaadihii Muuse, isagoo leh, Muuse oo ahaa kaaliyahayga wuu dhintay. Haddaba sidaas darteed kac, ka gudub Webi Urdun adiga iyo dadkan oo dhan, oo gala dhulka aan siinayo iyaga. Dhammaan meesha aad ku tuman doontaan raadka cagihinna, waxaan idin siin doonaa, sida aan ugu sheegay Muuse. Cidlada iyo Antilibaanon, ilaa webiga weyn ee Yufraad, iyo ilaa badda ugu fog, laga bilaabo dhicitaanka qorraxda, waxay noqon doonaan xuduudadiinna. Nin kuma soo taagnaan doono hortaada dhammaan maalmaha noloshaada, oo sidaan Muuse ula jiray, sidaas oo kale ayaan kula jiri doonaa, oo ku dayn maayo, kumana dayrin doono. Awood yeelo oo rag noqo,

waayo adiga ayaa u qaybin doona dadkan dhulka aan ugu dhaartay aabayaashiin inaan siyo iyaga. Awood sidaa darteed oo awood yeelo, inaad ilaaliso oo aad sameyso sida uu kuu amray Muuse addoonkayga, oo aadan ka leexan kuwooda xagga midig iyo xagga bidix toona, si aad ugu guulaysato dhammaan waxa aad sameyso. Buugga sharcigan afkaaga kama tegi doono, oo waxaad ku fiirsanaysaa habeen iyo maalin, si aad u ogaatid inaad samayso waxa qoran oo dhan. Markaas waad barwaaqoobi doontaa, oo jidadkaagana waad barwaaqaysiin doontaa, oo markaas waad wax garan doontaa. Bal eeg, waxaan kugu amray: awood yeelo oo geesi noqo, ha baqin, hana cabsan, waayo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu kula jiraa meel kasta oo aad tagto. Yashuuca wuxuu amray qorayaashii dadka, isagoo leh, Gala dhexda xerada dadka, oo amar dadka idinkoo leh: Diyaariya sahay, waayo weli waxaa hadhay saddex maalmood, dabadeedna waxaad gudbaysaan Webi Urdun kan, si aad u gashaan oo aad u qabsataan dhulka uu Rabbiga Ilaaha awowayaashiinna idin siinayo.

Wuxuu Yashuuca ku yidhi Reuben, iyo Gaad, iyo badhkii qabiiladda Manaseh, Xasuusta erayga uu idinku amray Muuse addoonkii Rabbiga, isagoo leh, Rabbigu Ilaahiinna ahu wuu idin nasiyey, wuuna idin siiyey dhulkan. Haweenkiinna iyo

carruurtiinna iyo xoolihiinna ha degaan dhulka uu idin siiyey, laakiin idinka waxaad ka gudbi doontaan hubaysan oo idinka horreysaan walaalihiinna, mid kasta oo xoog leh, oo waxaad caawin doontaan iyaga. Ilaa uu Rabbigu Ilaahayaga ahu nasiyaa walaalihiinna, sidaad idinkuna u nastaan, oo ay kuwan sidoo kale dhaxlaan dhulka uu Rabbigu Ilaahayaga ahu siinayo iyaga, waxaad tegi doontaan mid kasta dhaxalkiisii uu Muuse idiin siiyey dhanka shishe ee Webi Urdun xagga qorrax soo bixidda. Oo waxay ugu jawaabeen Yashuuca oo yidhaaheen, wax kasta oo aad nagu amartid waannu samayn doonnaa, oo meel kasta oo aad noo dirtid waannu tegi doonnaa. Sida aan ugu dhammaan wixii aan Muuse ka maqalnay ugu dhegaysannay, sidaas oo kale ayaan kuu dhegaysanaynaa, haddii uun Rabbiga Ilaaheenna ahu uu kula jiro adiga, sida uu Muuse ula jiray. Ninka laakiin kan kuu diidi doono, iyo kan aan maqli doonin erayadaada sida aad ugu amarto, ha dhinto, laakiin xoog yeelo oo geesi noqo.

2

Oo wuxuu diray Yashuuca ina Nuun ka Shitiim laba rag dhallinyaro ah inay basaasaan, isagoo leh, Taga oo arka dhulka iyo Yerixo. Markaasay labadii rag dhallinyaro ah tageen oo

galeen Yerixo, oo waxay galeen gurigii naag dhillo ah oo magaceeda la odhan jiray Raaxaab. Oo halkaasay ku hoydeen.

Waxaa loo soo warramay boqorkii Yerixoo, iyadoo leh, Waxay halkan soo galeen niman ka mid ah wiilashii Israaiil si ay dhulka u basaasaan. Oo boqorkii Jericho ayuu diray, oo wuxuu ku yidhi Rahab, isagoo leh, soo saar nimanka galay gurigaaga habeenka, waayo waxay u yimaadeen inay dhulka basaasaan. Naagtu waxay qaadatay labada nin oo qariyay, markaasay ku tidhi, Nimankii xaggayga ayay galeen. Sida iridda loo xidhayay gudaha mugdiga, nimankiina way baxeen, ma aqaan meel ay tageen. Raaca dabadooda, haddii aad heli doontaan iyaga. Tan laakiin waxay iyaga kor ugu keentay saqafka, oo waxay ku qarisyay kadhka linen ee saqafka dushiisa lagu tuulay. Nimankii ayaa eryaday iyaga dabadood jidkii Webi Urdun ku yiil ilaa meelaha laga gudbo, iriddiina waa la xidhay.

Waxayna dhacday markii kuwii raacinayay baxeen oo ay iyaga raacayeen, oo iyaga laftoodu intaanay seexan, ayay iyada ukor u tagtay saqafka. Waxay ku tidhi iyaga, Waan ogahay in Rabbigu dhulka idin siiyey, waayo cabsidiinnu way nagu dhacday. Waxaan maqalnay in Rabbiga Ilaaha ahu qallajiyey Badda Cas hortiinna markaad ka soo baxdeen dalka Masar, iyo wixii uu ku

sameeyey labadii boqor ee reer Amori oo joogay meel ka shishaysa Webi Urdun, Siixon iyo Coog, oo aad baabbiiseen. Oo markii aan maqalnay annagu waxaan ku yaabannay qalbigeenna, oo ruuxuna mar dambe kuma sii jirin mid naga mid ah wejiginna ka hor, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahiinna, Ilaah buu ku jiraa samada sare iyo dhulka hoose. Oo hadda ii dhaarana Rabbiga Ilaaha, sababtoo ah waxaan idiin sameeyo naxariis, oo idinkuna sameeya naxariis guriga aabbahay, oo nool haysta guriga aabahay, hooyaday, iyo walaalahay, iyo gurigayga oo dhan, iyo wax kasta oo ay leeyihiin, oo samatabbixiya naftayda dhimashada.

Oo nimankii waxay iyada ku yidhaahdeen, naftayadu ha beddesho naftadiinna dhimashada, oo iyada waxay tidhi, markii Rabbigu magaalada idiin dhiibo, waxaad ii samayn doontaan naxariis iyo run. Oo waxay iyaga ka sii dhigtay daaqadda dhexdeeda. Wuxuu ku yidhi iyaga, Buuraha taga si aanay kuwa idin eryanaya idiinku kulmin, oo halkaas saddex maalmood ku dhuunaada ilaa kuwa idin eryanaya ay dib idinka noqdaan, dabadeedna waxaad ku sii socon doontaan jidkiinna.

Waxay nimankii ku yidhaahden iyada, Eed ma lihin dhaarkaaga. Eeg, annagu waxaan gelayaa qayb ka mid ah magaalada, oo

waxaad dhigi doontaa calaamadda, xadhigga casaanka ah waxaad ka soo dejin doontaa daaqadda aad iyada noogu soo dejisay. Laakiin aabbahaa, iyo hooyadaa, iyo walaalaha, iyo dhammaan guriga aabahaa waxaad isugu soo ururin doontaa gurigaaga. Waxay noqon doontaa in qof kasta oo ka baxo albaabka gurigaaga dibadda, uu naftiisa eedaysan noqon doono, annaguse eed laaan ayaannu ka ahaan doonnaa dhaartaadan, laakiin kuwa kula jira gurigaaga gudihiisa, annagu eedaysan ayaannu noqon doonnaa. Haddii laakiin qof annaga xaq-darro nagu sameeyo ama uu shaaco galiyo erayadayadan, waxaan ka eed-laaan noqon doonnaa dhaartaadan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Sida eraygiinna ha noqoto, markaasuu diray iyaga, wayna tageen. Waxay yimaadeen dhulka buuraha leh, oo halkaas ayay saddex maalmood joogeen, kuwa erylanaayay oo dhan jidadka oo dhan ayay raadsadeen, laakiin ma ay helin.

Labadii nin oo dhalinyarada ahaa ayaa soo noqday, oo buurta ka soo degay, oo u gudbay Yashuua ina Nuun, oo waxay isaga u sheegeen dhammaan waxyaalihii ku dhacay iyaga. Oo waxay Yashuua ku yidhaaheen in Rabbigu dhulka oo dhan gacanta keenna u dhiibay, oo dhammaan dadka deggan dhulka kaas ay naga dhalaaleen.

3

Yashuuca aroor hore ayuu kacay subaxdii, wuuna ka tegey Shitiim, oo waxay yimaadeen ilaa Webi Urdun, halkaasna way ku hoydeen intaanay ka gudbin. Oo waxay dhacday in ka dib saddex maalmood ay qorayaashu dhex mareen xerada, Waxay dadka amar ku siiyeen iyagoo leh, Marka aad aragto sanduuqa axdiga Rabbiga Ilaaheenna ah, iyo wadaaddadeenna iyo reer Laawi oo qaadaya, ka guurta meelahiinna oo daba socda. Laakiin fog ha noqoto dhexdiinna iyo tan, oo waxaad taagi doontaan in leeg laba kun dhudhun, ha u dhowaan tan, si aad u garataan jidka aad socon doontaan, waayo ma aydaan socon jidka shalay iyo maalinta saddexaad.

Yashuuca wuxuu dadka ku yidhi, Isdaahiriya berri, waayo berri Rabbigu wuxuu dhexdiinna ku samayn doonaa waxyaalo yaab leh. Yashuuca wuxuu ku yidhi wadaaddadii, Qaada sanduuqa axdiga Rabbiga, oo dadka hor mara. Markaasay wadaaddadii qaadeen sanduuqii axdiga Rabbiga, oo waxay ku socdeen dadka hortiisa. Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Maanta waxaan bilaabayaa inaan ku sarreeyo hortii reer binu Israaiil oo dhan, si ay u ogaadaan in sidaan Muuse ula jiray, sidaas oo kalaan adiga

kula jiri doono. Haddana amar wadaaddada kuwa qaadaya sanduuqa axdiga, oo waxaad ku tidhaahdaa, markii aad gashaan qayb ka mid ah biyaha Webi Urdun, waa inaad Webi Urdun dhex istaagi doontaan.

Oo Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Israaiil, Halkan soo dhowow, oo maqla erayga Rabbiga Ilaahayaga ah. Tan waxaad ku ogaan doontaan in Ilaaha nool uu idinla jiro, oo uu baabbiye ahaan hortayada ka baabbiin doono Kancaaniyiinta, iyo Xitiyiinta, iyo Ferisiyiinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Amoriyiinta, iyo Gergesiyaaniyiinta, iyo Yebusiyaaniyiinta. Eeg, sanduuqa axdiga Rabbiga dhulka oo dhan ayaa ka gudbaya Webi Urdun. Doorta idiin laba iyo toban rag ka mid ah wiilasha Israaiil, mid ka qabiil kasta. Waxay noqon doontaa, marka ay cagaha wadaaddada qaadaya sanduuqa axdiga Rabbiga dhulka oo dhan ku nastaan biyaha Webi Urdun, in biyaha Webi Urdun ay dhammaan doonaan, laakiin biyaha soo degaya way istaagi doonaan.

Oo dadkii wuu ka tegey teendhooyinkoodii inuu ka gudbo Webi Urdun, laakiin wadaaddadii waxay qaadeen sanduuqii axdiga Rabbiga iyagoo ka hor maraya dadka. Sida ay wadaaddadii kuwa qaadayay sanduuqii axdiga Webi Urdun galeen, oo cagihii wadaaddada kuwa qaadayay sanduuqii axdiga Rabbiga ay qayb

ka mid ah biyaha Webi Urdun galeen, Webi Urdun wuxuu buuxsamayay qarkiisa oo dhan, sida wakhtigii beergooyaska sarreenka, Oo biyihii xagga sare ka soo degayay way istaageen, waxay u istaageen sidii qulqul hal oo aad iyo aad fog taagan ilaa qayb Kiriath jearim, laakiin biyihii soo degayay wuxuu ku dhacay Badda Arabah oo ah Badda Cusbada, ilaa uu dhammaadka ka joogsaday, oo dadkii waxay ka soo hor jeedeen Jericho. Oo waxay istaageen wadaaddadii sida kuwa qaadayay sanduuqii axdigii Rabbiga dhulka engegan oo ku yiil dhexda Webi Urdun, oo dhammaan reer binu Israaiil waxay ku gudbeen dhulka engegan, ilaa ay dhammaadeen dhammaan dadkii gudbayay Webi Urdun.

4

Oo markii ay dhammaan dadkii dhammeeyeen inay gudbaan Webi Urdun, Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi: qaatay rag ka dadka, mid ka qabil kasta, Amar iyaga, oo ka qaada dhexda Webi Urdun laba iyo toban dhagax oo diyaar ah, oo kuwan idinkoo wada, dhiga xeradiinna, meeshaad halkaas habeenka degto.

Yashuuca wuxuu yeedhay laba iyo toban nin oo sharafta leh oo

ka mid ahaa reer binu Israaiil, mid ka mid ah qabiiladii kasta, Wuxuu ku yidhi iyaga, Keena hortayda ka hor wejiga Rabbiga dhexda Webi Urdun, oo mid kasta halkaas dhagax ha ka qaado, oo ha saaro garbihiisa sida tirada laba iyo tobanka qabiilooyinka Israaiil, si ay ugu jiraan idiin kuwan calaamad taalla had iyo jeer, si markii wiilkaagu ku weyddiyo berri isagoo leh, maxay yihiin dhagaxyadan noo? Oo adiga waxaad u muujin doontaa wiilkaaga adigoo leh, in Webi Urdun ka tagay wejiga sanduuqa axdiga Rabbiga dhulka oo dhan, markuu ka gudbayay, oo dhagaxyadan kuwan waxay idiin noqon doonaan xusuus wiilasha Israaiil ilaa weligood.

Oo wiilashii Israaiil sidaas bay sameeyeen, sida Rabbigu Yashuuca ugu amray, oo waxay qaadeen laba iyo toban dhagax dhexda Webi Urdun, sida Rabbigu Yashuuca ugu amray markii wiilashii Israaiil gudbintoodu dhammaatay, oo isla markaas ayay iyaga la qaadeen xeradii, oo halkaas bay dhigeen. Yashuuca wuxuu kaloo taagay laba iyo toban dhagax kale Webi Urdun gudhiisa, meeshii cagaha wadaaddadii qaadi jiray sanduuqii axdiga Rabbiga ay taagnaayeen, waxayna halkaas yaalliin ilaa maantadan la joogo.

Wadaaddadii qaadayay sanduuqii axdiga waxay taagnaa Webi

Urdun dhexdiisa, ilaa Yashuuca dhammaystay wax kasta oo Rabbigu amray inuu dadka u sheego, markaasaa dadkii degdegay oo gudbay. Oo waxay dhacday markii dadkii oo dhammu dhammaystay inay gudbaan, in sanduuqii axdiga Rabbiga uu gudbay, iyo dhagaxyada oo hortooda socday. Oo waxay gudbeen wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh iyagoo diyaarsan hortii wiilashii Israaiil, sidii Muuse ugu amray. Afartan kun oo hub leh ayaa dagaal u gudbay Rabbiga hortiiisa, iyagoo u socda dagaalkii magaalada Yerixoo. Maalintaas Rabbigu wuxuu weyneysiiyey Yashuuca hortooda dhammaan dadkii Israaiil, waxayna ka baqeen isaga sidii Muuse intii wakhti uu noolaa.

Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi: Amar wadaaddada kuwa qaada sanduuqa axdiga markhaatiga Rabbiga inay ka baxaan Webi Urdun. Yashuuca wuxuu amray wadaaddadii, isagoo leh, ka soo baxa Webi Urdun. Waxay dhacday markii wadaaddadii sida sanduuqii axdiga Rabbiga Webi Urdun ka soo degeen oo ay cagahooda dhulka saareen, biyihii Webi Urdun meeshoodii ayay ku soo laabtay, oo waxay socdeen sidii shalay iyo maalintii saddexaad oo dhan qarkii.

Dadkii wuxuu ka soo baxay Webi Urdun maalintii tobnaad ee

bisha kowaad, oo wiilashii Israaiil waxay degeen Gilgaal xagga qorraxda soo bixidda ee Yerixoo. Oo laba iyo tobanka dhagaxyadaas oo uu ka qaaday Webi Urdun, waxaa Yashuuca ka taagay Gilgaal. leh, markii wiilashiinna ay idinweyddiidaan iyagoo leh, maxay yihiin dhagaxyadan? Sheega wiilashiinna in Israaiil Webi Urdun kan kor engegan ku gudbay. Markii Rabbiga Ilaaheenna ahi engejiyay biyaha Webi Urdun hortoodii, ilaa ay gudbeen, sida Rabbiga Ilaaheenna ahi u sameeyay badda cas, taas oo Rabbiga Ilaaheenna ahi engejiyay horteenaa, ilaa aynu gudubnay, Si ay u ogaadaan dhammaan quruumaha dhulka in xoogga Rabbiga uu aad u xoog badan yahay, iyo si aad u caabudi taan Rabbiga Ilaaha keenna shaqo kasta.

5

Oo waxay noqotay markay maqleen boqorradii reer Amor oo joogay meel ka shishaysa Webi Urdun, iyo boqorradii Feenikiya oo badda ag joogay, in Rabbiga Ilaaha uu qallajiyey Webi Urdun hortii wiilashii Israaiil markay gudbayeen, maankoodu wuu dhalaalay, aad bay u yaabeen, oo dhexdooda ma jirin xigmad dambe wejiga wiilashii Israaiil.

Waxaana wakhtigaas Rabbigu ku yidhi Yashuuca, samee naftagaada seefaf dhagax ah oo ka samaysan dhagax qarka adag, oo fadhiiso oo gudh wiilashii Israaiil mar labaad. Yashuuca wuxuu sameeyey seefaf dhagax ah oo af badan, wuxuuna ku guday wiilashii Israaiil meeshii la odhan jiray Buurta Buuryoqabka. Habkii uu Yashuuca u daahiriyeey wiilashii Israaiil, intii weligood jidka ku noqotay, iyo intii weligood bixitaanlaawayaal ahaa kuwii Masar ka soo baxay, Dhammaan kuwan wuxuu guday Yashuuca, waayo afartan iyo laba sannadood ayaa Israaiil ku wareegay cidlada Mabaaritidit. Sidaas darteed, gudanlaan jireen kuwa ugu badnaa iyaga dagaalyahannada kuwii ka soo baxay dhulka Masar, kuwii ka addeecay amarrada Ilaah, kuwaas oo isna uu xukumay inayan arkin iyaga dhulka kaas uu Rabbigu ugu dhaartay aabbayaashood inuu siiyo dhul qulqulaya caano iyo malab. Beddelkooda wuxuu beddelay wiilashoodii, kuwaas oo Yashuuca guday, maxaa yeelay waxay jidka ku dhasheen iyagoo aan gudnayn. Iyagoo la guday, laakiin aamusnaan ayay ku jireen halkaas, iyagoo fadhiya xerada gudaheeda ilaa ay bogsadeen. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca ina Nuun, Maanta waxaan idinka qaaday ceeska Masar, oo meeshaas magaceedii wuxuu u bixiyey Gilgal.

Wiilashii Israaiil waxay sameeyeen Iidda Kormaridda maalintii afar iyo tobnaad ee bisha, fiidkii, galbeedka Yerixoo, dhanka shishe ee Webi Urdun, bannaanka. Waxay cuneen hadhuudhka dhulka oo aan khamiir lahayn iyo kan cusub. Maalintaas ayaa maanku dhammaday markay cuneen hadhuudhkii dhulka ka yimid, oo mar dambe ma jirin maanka reer binu Israaiil, laakiin waxay goosteen dhulka geedaha timirta sanadkaas.

Waxay noqotay markii Yashuuca ku jiray Yerixoo, oo kor u eegay indhihiisa, wuxuu arkay nin taagan hortiisa, oo seefta la bixiyey gacanta ku haysata. Markaasaa Yashuuca u soo dhowaaday oo ku yidhi, Ma kayageenna baad tahay, mise cadaawayaasha? Laakiin wuxuu ku yidhi isaga, Aniga waxaan ahay taliyaha sare ee ciidanka Rabbiga, haddana waan imaaday. Markaasaa Yashuuca wejiga dhulka ugu dhacay, oo wuxuu ku yidhi, Sayidow, maxaad ku amraysa addoonkaaga? Oo wuxuu yidhi taliyaha sare ee Rabbiga Yashuuca, Fur kabaha cagahaaga, waayo meesha aad hadda ku taagan tahay quduus bay tahay.

6

Jericho waxay ahayd mid la xidhay oo la xoogaystay, qofna kama

bixin, mana gelin. Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, bal eeg, waxaan gacantaada soo gelinayaa Yerixoo, iyo boqorkeeda, iyo ragga xoogga leh ee dhexdeeda jooga. Adiga laakiin hareeri tan dagaalyahannada wareegga. Oo waxay noqon doontaa markii aad buunka ku dhawaajisaan, dhammaan dadku ha isla mar ahaantii qayliyaan, oo markay qayliyaan, derbiyada magaaladu iska si dadban ayay u dhici doonaan, oo dadka oo dhammu waxay geli doonaan, mid kastaa wejigiisa ugu soo yaacay magaalada.

Oo wuxuu Yashuuca ina Nuun u galay xagga wadaaddadii, Oo wuxuu iyaga ku yidhi, isagoo leh, dadka ku amra inay wareegaan oo ay magaalada hareereeyaan, oo dagaalyahannadu ha sii socdeen iyagoo hubaysan Rabbiga hortiisa. Toddoba wadaado oo haysta toddoba turumbo oo quduus ah ha maraan sidoo kale Rabbiga hortiisa, oo ha dhawaajiyaan si awood leh, sanduuqa axdiga Rabbigana ha raacdo. Laakiin dagaalyahannadu ha maraan hore, wadaaddadii dambeeyana ha raaceen sanduuqii axdiga Rabbiga iyagoo buunka afuufaya. Dadka laakiin wuxuu amray Yashuuca isagoo leh, ha qaylinina, hana maqlo qofna codka idinka, ilaa maalinta uu sheego isagu in la qayliyo, iyo markaas waxaad qayli doontaan. Markay sanduuqa axdiga Ilaah waregtay, isla markiiba wuxuu tagay xerada, oo halkaas ayuu ku

seexday.

Maalintii labaad Yashuuca wuxuu kacay aroorta, oo wadaaddadii way qaadeen sanduuqii axdiga Rabbiga. Toddobadii wadaadood ee siday toddobadii turumbo waxay Rabbiga hortiiisa hor socdeen, dabadeedna waxay soo galeen dagaalyahannada, dadkii kalena waxay ka dambaysay sanduuqii axdiga Rabbiga. Wadaaddadii way afuufeen turumbooyin, dadkii intiisii kale oo dhammu way hareereeyeen magaalada lix jeer iyagoo u dhow, markaasay haddana ku noqdeen xeradii. Sidaasay u sameeyeen muddo lix maalmood.

Oo maalintii toddobaad ayay aroorta hore kaceen, oo maalintaas toddoba jeer ayay magaalada ku wareegeen. Oo waxay noqotay wareegga toddobaad markii wadaaddadii afuufeen, oo Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Israaiil, Qayliya, waayo Rabbigu wuxuu idiin dhiibay magaalada. Oo magaaladani waxay noqon doontaa wax habaaran, iyada iyo waxa gudaheeda ku jira oo dhan, waxayna u ahaanaysaa Rabbiga Sabaoth, laakiin Raaxaab dhillada badbaadiya iyada iyo waxa gurigeeda ku jira oo dhan. Laakiin idinka waxaad aad uga dhawri doontaan waxa la amray in la baabbiiyo, waaba in la iska ilaaliyo si aydaan qudhiinna wax uga qaadan waxa la amray in la baabbiiyo, oo aydaan

xerada wiilasha Israaiil wax la amray in la baabbiyo ka dhigan, oo aydaan na baabbiin. Dhammaan lacagta ama dahabka ama naxaasta ama birta waxay quduus u ahaan doontaa Rabbiga, oo waxaa lagu gelin doonaa khasnadda Rabbiga.

Oo wadaaddadii ayaa turumbooyinkii afuufay, markii dadkii maqlay codkii turumbooyinka, dhammaan dadkii ayaa isla mar qaylo weyn oo xoog leh ku qayliyey, oo derbigii oo dhan hareeraheeda ayuu ku dhacay, oo dhammaan dadkii ayaa magaalada gudaheeda galay. Yashuuca ayaa u hubeeyey iyada iyo wixii ku jiray magaalada oo dhan, laga bilaabo nin ilaa naag, laga bilaabo nin dhallinyaro ilaa nin duq ah, iyo ilaa weyl iyo xayawaan rar ah, seefta afkeeda.

Yashuuca wuxuu ku yidhi labadii nin oo dhallinyarada ahaa ee soo basaasay, Gala guriga naagta, oo halkaas ka soo bixiya iyada iyo wax alla wixii ay leedahay. Waxay galeen labadii nin oo dhallinyaro ahaa ee magaalada basaasay guriga naagtii, waxayna soo saareen Raaxaab dhilladii, iyo aabbaheed, iyo hooyadeed, iyo walaalaheed, iyo qaraabadeed, iyo wixii oo dhan ee iyada lahayd, waxayna dhigeen iyada xerada Israaiil dibaddeeda. Oo magaaladii waxaa lagu gubay dab iyada iyo wixii ku jiray oo dhan, maahaane lacagta cad iyo dahabka iyo naxaasta

iyo birta ayay geliyeen khasnadda Rabbiga si loo keeno.

Oo Raxaab dhillada iyo guriga aabbaheed oo dhan ayuu
Yashuuca noolaan u soo qabtay, wuxuuna dejiyey reer binu
Israaiil dhexdooda ilaa maanta, maxaa yeelay waxay qarisay
basaasayaashii uu Yashuuca u diray inay soo basaasaan Yerixoo.
Yashuuca ayaa maalintaas Rabbiga hortiisa ku dhaartay oo yidhi,
Inkaaran ha ahaado ninka magaalada taas dhisi doona;
curadkiisa ayuu aasaaska ku dhigi doonaa, wiilkiisa ugu yar
ayuuna irdaheeda ku qotomin doonaa. Sidaasuu yeelay Useen kii
reer Beytel; curadkiisii Abiiron ayuu aasaaskii ku dhigay,
wiilkiisii ugu yaraa oo badbaaday ayuuna irdaheedii ku
qotomiyey.

Oo Rabbigu wuxuu la jiray Yashuuca, oo magiciisuna wuxuu
gaadhay dhulka oo dhan.

7

Wiilashii Israaiil waxay sameeyeen xadgudub weyn, oo waxay u
dhaceen waxyaalihii xaaranka ahaa. Aakaar ina Karmi ina
Sambri ina Saraa oo ka mid ahaa qabiilka Yahuudah ayaa qaatay

waxyaalihii xaaranka ahaa, oo Rabbigu cadho weyn ayuu ugu cadhooday wiilashii Israaiil.

Yashuuca wuxuu niman u diray Aai, taasoo ku taal Beytel agteeda, isagoo ku leh, Aai soo basaasa. Oo raggii ayaa kor u kacay oo waxay basaaseen Gaay. Markaasay Yashuuca u soo noqdeen, oo waxay ku yidhaahdeen, Dadka oo dhan yuusan kor u tegin, laakiin sida laba kun ama saddex kun oo rag ah ayaa ha tago oo magaalada ha hareereeyaan. Ha keenin halkaas dadka oo dhan, waayo, way yar yihiin. Oo waxay kor u tageen qiyaastii saddex kun oo nin, wayna ka carareen ragga Ai hortood. Waxay ragga Cay ka dileen lix iyo soddon nin, waxayna ka eryadeen iridda, oo waxay ku burburiyeen dhaadhaca, markaasaa qalbiga dadku baqay, oo wuxuu noqday sida biyo.

Oo Yashuuca wuxuu jeexjeexay dharkiisii, oo Yashuuca wuxuu ku dhacay dhulka wejiga hortii Rabbiga ilaa fiidkii, isaga iyo odayaashii Israaiil, oo waxay madaxyada ku shubeen ciid. Yashuuca wuxuu yidhi, Waan ku baryayaa Sayidow, maxaa addoonkaagu dadkan ugu keenay Urdun inuu Amorriga u dhiibo si uu nagu baabbiyo? Haddii aannu ag Urdun sii jirnay oo degannay. Oo maxaan odhan doonaa tan iyo markii Israaiil luqunta u jeediyay cadowgiisa? Oo markii reer Kancaan maqla

iyo dhammaan kuwa dhulka deggan, way na hareerayn doonaan, oo dhulka way naga baabbiin doonaan, oo maxaad magacaaga weyn u samayn doontaa?

Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Kac, maxaad wejigaaga dhulka ugu dhacday? Dadku wuu dembaabay oo wuxuu ku xadgudbay axdigii aan la dhigtay iyaga, iyagoo xaday waxyaalihii la amray inay baabbiyaan, waxayna ku rideen weelashoodii. Wiilashii Israaiil ma awoodi doonaan inay u adkaystaan cadaawayaashooda, luquntay dib ugu celin doonaan cadaawayaashooda hortooda, waayo waxay noqdeen wax habaaran. Ma ahaan doono weli idinla jiro, haddii aydaan ka saarin waxa habaaran dhexdiinna. Kac oo quduusi dadka, oo waxaad ku tidhaahdaa in la quduuseeyo berri, waxaa leh Rabbiga Ilaahooda Israaiil: waxa habaaran waa dhexdiinna ku jira, ma awoodi doontaan inaad iska caabisaan cadaawayaashiinna, ilaa aad ka saartaan waxa habaaran dhexdiinna ka. Oo dhammaantiin subaxda waxaa laydinku soo ururin doonaa sida qolooyinka, oo qabiiladda Rabbigu muujiyo waxaad keeni doontaan sida reeraha, oo dadka Rabbigu muujiyo waxaad keeni doontaan sida guriga, oo guriga Rabbigu qaato waxaad keeni doontaan nin nin. Oo kii la muujiyaa wuxuu lagu gubi doonaa dab, iyo wax alla wixii uu leeyahay oo dhan, maxaa

yeelay wuxuu ku xadgudbay axdigii Rabbiga, oo wuxuu sameeyey xadgudub Israaiil dhexdeeda.

Yashuuca aroor hore ayuu kacay, oo dadkii qabiilooyinkooda ayuu u soo kexeeyey, oo qabiiladii Yahuudah ayaa la soo baxday. Oo waxaa loo soo hor dhigay sida qolooyinka, oo waxaa la muujiyay dadkii Zaraaci. Oo waxaa loo soo hor dhigay sida nin, Waxaa la muujiyey Aakhar ina Sambrii oo ahaa ina Saaraa.

Yashuuca wuxuu Aakaar ku yidhi, Maanta Rabbiga Ilaaha Israaiil ammaan sii, oo qiro, oo ii sheeg waxaad samaysay, hana ka qarin. Oo Aakhar wuxuu u jawaabay Yashuuca, oo wuxuu yidhi, Runtii waan dembaabay hortii Rabbiga Ilaaha Israaiil, oo sidaas iyo sidaas ayaan sameeyey. Waxaan arkay dhexdii boobkii maro fiican oo sharraxan, iyo laba boqol oo laba-dirham lacag ah, iyo carrab hal ah oo dahab ah oo konton laba-dirham ah, oo markaan ka fikiray waan qaatay, oo bal eeg waxaa lagu qariyay teendhadayda, oo lacagtana waxaa lagu qariyay hoosteeda. Yashuuca wuxuu diray wargeeyayaal, oo waxay ku ordeen teendhadii xerada, oo waxyaalahaasu waxay ku qarsoonaayeen teendhadiisa, oo lacagtuna waxay ka hooseysay iyaga. Oo waxay ka soo saareen iyaga teendhadii, oo waxay u keeneen Yashuuca iyo odayaashii Israaiil, oo waxay iyaga dhigeen Rabbiga hortiisa.

Yashuuca wuxuu qaaday Aakaar ina Saraa, oo wuxuu isaga keenay dooxadii Aakoor, iyo wiilashiisii, iyo gabdhihiisii, iyo weylihiisii, iyo xayawaankii rarka ahaa, iyo dhammaan idihiisii, iyo teendhadiisii, iyo dhammaan hantidiisii, iyo dadkii oo dhan oo isaga la jiray, oo wuxuu iyaga keenay Emeekaakoor. Yashuuca wuxuu ku yidhi Aakaar, Maxaad nagu soo jiidday masiibo? Rabbigu maanta ayuu kugu soo jiidii doonaa masiibo. Oo reer Israaiil oo dhan ayaa dhagxiyey isaga dhagxyo, oo waxay u taageen tuulmo dhagxyo oo weyn, markaasaa Rabbigu ka joojiyey cadhadiisii iyo xanaaqiisii. Sababtaas darteed wuxuu magacaabay Emeekaaxoor ilaa maantadan.

8

Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Ha baqin, hana cabsan. Kaxee dhammaan ragga dagaalyahannada ah, oo kac oo u kac xagga Aay. Bal eeg, waxaan gacmahaaga soo geliyey boqorka Aay iyo dhulkiisa. Waxaad magaalada Ai ku samayn doontaa sida aad Jericho ugu samaysay, iyo boqorkeedii, oo dhaca xoolaha waxaad u dhici doontaa naftaada, laakiin dhig gaadmo magaalada gadaasheeda.

Markaasaa wuxuu kacay Yashuuca iyo dadkii dagaallamaha oo dhan si ay Aai ugu tagaan. Yashuuca wuxuu doortay soddon kun oo nin oo xoog badan, wuxuuna diray iyaga habeennimo. Wuxuu u amray iyaga oo yidhi, Idinka gaadmo ku dhiga magaalada gadaasheeda, hana ahaanina meel fog oo ka magaalada, oo dhammaantiin diyaar ahaada. Aniga iyo dhammaan kuwa ila jira waxaan u soo dhowaan doonnaa magaalada, oo markay dadka deggan Aai noogu soo baxaan inay nala kulmaan, sida ay dhowaan u sameeyeen, waxaan ka carari doonnaa hortooda. Iyo sida ay daba noo soo bixi doonaan, waxaan ka jiidi doonnaa iyaga magaalada, oo waxay odhan doonaan, Kuwan waxay ka cararayaan wejigayaga, sida ay hore u sameeyeen. Idinka laakiin waxaad ka kici doontaan gaadmada, oo waxaad u socon doontaan magaalada. Sida eraygan ah ayaad samayn doontaan, eeg, waan idin amray. Yashuuca ayaa iyaga diray, markaasay tageen gaanqaadkii, oo waxay fadhiisteen Beytel iyo Aacii dhexdooda, xagga galbeed oo Aacii.

Oo Yashuuca aroor hore ayuu kacay subaxdii hore, wuxuuna booqday dadkii, markaasay u kaceen isaga iyo odayaashii iyagoo dadka hor maraya xagga Aacii. Oo dadkii oo dhan ee dagaalyahannada ahaa oo isaga la jiray ayaa kor u kacay, oo intay socdeen ayay magaalada ka soo hor yimaadeen xagga bari.

Iyo gaadmada magaalada ee badda ka yimid, Waxay dhacday markuu boqorkii Ai arkay, wuu degdegay oo u baxay inuu la kulmo iyaga si toos ah dagaalka, isaga iyo dadkii uu la jiray oo dhan, laakiin isagu ma uu ogayn in gaadmo loogu dhigay gadaasha magaalada. Wuu arkay, markaasaa Yashuuca iyo reer Israaiil ka noqdeen hortoodii. Oo waxay eryadeen wiilashii Israaiil dabadood, oo iyagu magaaladii way ka tageen. Cidna kama hadhin Aay oo aan raacdayn Israaiil, wayna ka tageen magaalada iyagoo furan, oo waxay raacdeen Israaiil.

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Yashuuca, Kala bax gacantaada oo qabta warmaha ee gacantaada ku jira oo u taag magaalada, waayo gacmahaaga ayaan ku riday iyada, oo gaadmadu degdeg bay uga kici doontaa meeshooda. Oo Yashuuca wuxuu kala baxay gacantii isaga oo qabta warmaha oo u taagay magaalada. Gaadmadii si degdeg ah ayay uga kaceen meeshoodii, oo way baxeen markuu gacanta fidiyey, oo way galeen magaalada, oo way qabsadeen, oo degdeg ayay dab ugu dhejiyeen magaalada. Oo markay dadkii degganaa Ai dib u eegeen gadaashooda, waxay arkeen qiiq ka soo kacaya magaalada oo samada u baxaya, oo mar dambe ma haysan meel ay u cararaan xaggan ama xaggaas. Yashuuca iyo reer Israaiil oo dhammu way arkeen in gaadmadii qabsatay magaalada, iyo in qiiqii magaalada kor ugu baxay

samada, kolkaasay jeesteen oo dileen raggii Aay. Oo kuwan waxay ka baxeen magaalada inay la kulmaan, oo waxay ku dhex madhan noqdeen xerada, kuwan dhinacan iyo kuwan dhinacan, oo waxay dileen iyaga ilaa aan laga reebin mid badbaadey iyo mid baxsaday. Waxay qabteen boqorkii Gai isagoo nool, oo waxay u keeneen Yashuuca.

Oo markay wiilashii Israaiil joojiyeen inay laayaan dhammaan kuwii ku jiray Aai, iyo kuwii beerahii ku jiray, iyo kuwii buurta dusheeda hoos u dhaadhacii ku jiray, halka ay ka eryadeen iyaga tan ilaa dhammaadka, ayuu Yashuuca ku noqday Aai, oo wuxuu ku dhuftay seefta afkeeda. Oo kuwii dhacay maalintaas waxay ahaayeen laba iyo toban kun oo qof, nin iyo naag, kuwaas oo ahaa dhammaan dadkii degganaa Caayi. Laakiin dhaca ku jiray magaalada oo dhan, kuwa ay u dhaceen naftooda wiilasha Israaiil ayaa ahaa sida amarka Rabbiga, sida uu Rabbigu u amray Yashuuca.

Oo Yashuuca wuxuu magaalada ku gubay dab, wuxuuna ka dhigay taallo aan la deganayn weligeed ilaa maanta. Oo boqorkii Gai wuxuu ku deldelay geed laba-jibaaran, wuxuuna ku jiray geedka ilaa fiidkii, oo markii qorraxdu dhacaysay Yashuuca wuu amray, markaasay meydkiisa ka soo dejiyeen geedka, oo waxay

ku tuureen godka, waxayna kor saaren tuulmo dhagaxyo ah, ilaa maanta.

9

Markii ay maqleen boqorradii Amoriites ee ku jiray shishe Webi Jordan, kuwii ku jiray dhulka buuraha leh, iyo kuwii ku jiray dhulka bannaanka ah, iyo kuwii ku jiray dhammaan xeebta badda weyn, iyo kuwii xagga Antilibaano, iyo Hittites, iyo Canaanites, iyo Perizzites, iyo Hivites, iyo Amorites, iyo Girgashites, iyo Jebusites,

Dhammaantood waxay isla yimaadeen si ay ugu dagaallamaan Yashuuca iyo Israaiil.

Oo dadkii degganaa Gibeon waxay maqleen wixii uu Rabbigu ku sameeyey Yerixoo iyo Aay oo dhan. Iyaga laftoodu waxay khiyaano ku sameeyeen, oo markay yimaadeen ayay cunto u diyaariyeen oo isdiyaariyeen, waxayna qaadeen joonyado duug ah oo garbaha saareen, iyo qarbeddo khamri oo duug ah oo jeexjeexan oo xidhan. Godadka kabaha iyaga iyo kabaha iyaga waxay ahaayeen kuwo gaboobay oo la tolan oo cagahooda ku

jiray, dharkooduna wuxuu ahaa mid gaboobay oo kor saaran, rootigii sahaydooda wuxuu ahaa mid engegan, buuqa leh oo burburay.

Waxay u yimaadeen Yashuuca oo tageen xerada reer binu Israaiil ee Gilgaal, oo waxay Yashuuca iyo reer binu Israaiil ku yidhaahdeen, Waxaan ka nimid dal fog, haddaba noo dhigta axdi. Oo waxay wiilashii Israaiil ku yidhaahdeen Xorriga, Arag inaadan dhexdayda ku deganayn, oo sidee baan axdi kuula dhigan karaa? Oo waxay Yashuuca ku yidhaahdeen, Addoommadaada ayaannu nahay. Yashuucana wuxuu iyagii ku yidhi, Xaggee ka timaadeen, oo xaggee ka soo socdaan? Oo waxay yidhaahdeen, Addoommadaadu waxay ka yimaadeen dhul aad u fog magaca Rabbiga Ilaahaaga, waayo waannu maqalnay magaciisa iyo wixii uu ku sameeyey Masar. Iyo wixii uu ku sameeyey boqorradii reer Amor, kuwaas oo joogay shishadii Webi Urdun, Siixon oo ahaa boqorkii reer Amor, iyo Coog oo ahaa boqorkii Baashaan, kaasoo degganaa Cashtarod iyo Edrecii. Oo markay maqleen waxay nagu yidhaahdeen odayaashayagii iyo dhammaan kuwa deggan dhulkayaga, iyagoo leh, Qaata naftiinna sahay u jidka, oo u taga inay la kulantaan, oo waxaad ku tidhaahdaan, Addoommadaada waynu nahay, oo hadda axdi nala dhigta. Kuwan rootiyada, iyagoo kulul ayaan u diyaarinay

maalintii aan u baxnay inaan idiin nimid, hadda laakiin way engegeen oo waxay noqdeen kuwo la cunay. Oo kuwan qarbedaha khamriga oo aan buuxinay markay cusbaayeen, kuwan way dillaaceen, oo dharkayaga iyo kabahayaguba way duugobeen jidka dheer aad u badan dartii.

Oo madaxdii waxay qaadeen sahayda iyaga, oo Rabbiga ma ay weydiisan. Yashuuca wuxuu la dhigay nabad iyaga, oo waxay la dhigteen axdi si ay u badbaadiyaan, oo taliyayaashii ururka ayaa ugu dhaartay.

Oo waxay dhacday saddex maalmood kadib markii lala sameeyay axdi iyaga, way maqleen inay ku dhow yihiin, iyo inay dhexdooda deggan yihiin. Wiilashii Israaiil way tageen, oo waxay yimaadeen magaalooyinkoodii. Magaalooyinkoodiina waxay ahaayeen Gibecoon, iyo Kefiiraah, iyo Bierood, iyo magaalooyinkii Yaariim. Wiilashii Israaiil kuma ay diririn iyaga, sababtoo ah dhammaan taliyayaashii ayaa Rabbiga Ilaaha Israaiil ugu dhaaray iyaga, oo dhammaan ururka ayaa taliyayaasha ka gunuunacday.

Oo taliyayaashu waxay ku yidhaaheen ururka oo dhan, Annagu waxaan Rabbiga Ilaaha Israaiil ugu dhaarannay iyaga, oo hadda

ma awoodi doonno inaan taabano iyaga. Tan ayaan samayn doonaa: ayaan si nool u qabanno iyaga, oo ayaan dhawri doonaa iyaga, oo cadho nagu soo degi mayso sababta dhaartan aan u dhaarannay iyaga. Noolaan doonaan, oo waxay noqon doonaan qoryajartayaal iyo biyoqaadayaal shirka oo dhan, sida ay madaxdii ugu sheegeen iyaga.

Yashuuca ayaa isugu yeedhay iyaga, oo wuxuu ku yidhi, Maxaad ii khiyaaneyseen, idinkoo leh, Aad iyo aad ayaan kaaga fog nahay, idinka se deris baad tihiin kuwa dhexdeenna deggan? Oo hadda inkaarnimay aad tihiin, ma joojin doono in ka dhex idinka noqdo addoon, ama jarjare-qoryo, ama qaade-biyo aniga iyo Ilaahayga. Oo waxay u jawaabeen Yashuuca, iyagoo leh, waxaa noogu soo sheegay intii uu amray Rabbiga Ilaahaaga ah Muuse oo ahaa addoonkiisii, in la siiyo idinka dhulkan tan iyo in la baabbiyo naga iyo dhammaan kuwa deggan korkeeda ka wejiga idinka, oo waxaan ka baqnay aad ahaan naftaha naga ka wejiga idinka, oo waxaan samaynay xaalka tan. Hadda bal eeg, annaga waxaan ku hoos jirnaa idiin, sida ay idiin farxiso iyo sida ay idiin muuqato, nagu sameeya.

Oo sidaas ayay iyaga u sameeyeen, wuxuuna Yashuuca maalintaas ka samatabbixiyey gacmaha reer binu Israaiil, mana

ay dilin. Oo Yashuuca wuxuu iyaga ka dhigay maalintaas jarjareyaal qoryo iyo qaadayaal biyo u adeega shirkii oo dhan iyo meeshii allabariga ee Ilaaha, sababtaas darteed waxay noqdeen kuwii degganaa Gibecoon jarjareyaal qoryo iyo qaadayaal biyo u adeega meeshii allabariga ee Ilaaha ilaa maanta, iyo meeshii uu Rabbigu dooranayo.

10

Markii Adonibezek oo ahaa boqorkii Yerusaaalem maqlay in Yashuuca qabsaday Aay oo uu baabiiyey, sidii ay u sameeyeen Yerixoo iyo boqorkeeda, sidaas oo kale ayay u sameeyeen Aay iyo boqorkeeda, iyo in dadkii degganaa Gibecoon ay ugu galeen Yashuuca iyo reer binu Israaiil, Oo aad bay uga baqeen, waayo wuu ogaa in Gibeon ay ahayd magaalo weyn sida mid ka mid ah magaalooyinka boqortooyada, oo dhammaan raggeeda ay ahaayeen kuwo xoog badan. Oo wuxuu diray Adonibezek oo ahaa boqorkii Yerusaaalem xagga Elam oo ahaa boqorkii Xebroon, iyo xagga Fidon oo ahaa boqorkii Jarmuth, iyo xagga Jephtha oo ahaa boqorkii Lachish, iyo xagga Dabir oo ahaa boqorkii Odollam, isagoo leh, Kaalaya, kor ugu soo kaca xaggayga, oo i caawiya, oo aynu la dirirno Gibeon, waayo way u

galeen bahdeen xagga Yashuuca iyo xagga wiilasha Israaiil.

Waxay kor u kaceen shantii boqor ee Yebuusiyyiinta: boqorkii Yeruusaalem, iyo boqorkii Xebroon, iyo boqorkii Yerimuud, iyo boqorkii Laakiish, iyo boqorkii Odollaam, iyaga iyo dadkoodii oo dhan. Waxay hareereeyeen Gabaoon oo way hareereen.

Oo kuwa degganaa Gibeon ayaa u diray Yashuuca xeryada Israaiil ee Gilgal, iyagoo leh, Ha ka gacmo bixin addoommadaada, noogu soo kac si dhaqso ah, oo na caawin, oo na samatabbixin, waayo, dhammaan boqorrada Amoriyiinta ee deggan buuraha ayaa nagu soo ururay. Yashuuca wuxuu ka tegey Gilgaal, isaga iyo dhammaan dadkii dagaalyahanka ahaa oo la socday, oo dhammaantood xoog badan.

Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Ha ka baqin iyaga, waayo gacmahaaga ayaan ugu dhiibay iyaga, oo mid ka mida iyaga hortiinna ma hadhi doono.

Oo tan iyo markii Yashuuca iyaga ugu yimid si lama filaan ah, habeenka oo dhan ayuu ka soo gudbay Gilgal. Oo Rabbigu wuxuu ku wareejiyey iyaga wejiga wiilasha Israaiil hortooda, oo Rabbigu wuxuu ku burburiyey iyaga burburin weyn Gibecoon, oo waxay eryadeen iyaga jidkii kor u kaca Xooroniin, oo waxay

jarjareen iyaga ilaa Aseeqaa iyo ilaa Maqeedaa. Markay ka cararayeen wiilasha Israaiil oo ay ku jireen meesha hoos u dhigidda Xooroniin, Rabbigu wuxuu samada kaga soo tuuray dhagaxyo roobdhagaxyaale ilaa Aseeqaa, oo kuwa dhagaxyada roobdhagaxyaalaha ku dhintay ayaa ka badnaa kuwii wiilasha Israaiil seefta dagaalka kaga dileen.

Markaas Yashuuca wuxuu la hadlay Rabbiga, maalintii Ilaah u gacangeliyey reer Amor Israaiil, markii uu iyaga ku burburiyey Gibecoon, oo ay ka burbureen wejiga wiilashii Israaiil hortooda, oo Yashuuca wuxuu yidhi, qorraxdu ha istaagto Gibecoon dhinaceeda, dayaxuna dooxada Ayaloon dhinaceeda. Oo qorraxdii way taagnayd oo dayaxii wuu taagnaa, ilaa Ilaah difaacay cadaawayaashooda, oo qorraxdii waxay taagnayd bartamaha samada, kuma socoto galbeedka ilaa dhammaadka maalin hal ah. Marna ma jirin maalin sidaas oo kale ah, hore iyo dambe toona, oo Ilaah u maqlay nin, maxaa yeelay Rabbigu wuxuu la soo dagaallamay Israaiil.

Oo waxay carareen shantii boqor ee kuwan ahaa, oo waxay ku dhuunteen godkii Maqeeddaah ku yiil. Waxaa Yashuuca loo soo sheegay iyagoo leh, Shantii boqor waxaa laga helay iyagoo ku qarsoon godka Maqeeddaah ku yaal. Yashuuca wuxuu yidhi,

giringiriya dhagaxyo afka godka, oo doorta niman si ay u ilaaliyaan. Idinka laakiin ha istaagina, erylana daba cadaawayaashiinna, oo qabta dambada iyaga, oo ha u ogolina inay galaan magaalooyinkooda, waayo Rabbiga Ilaahayaga ayaa iyaga gacmahayaga u dhiibay. Waxayna noqotay markii Yashuuca iyo reer binu Israaiil oo dhammu ay ka nastay inay iyaga ku laayeen layn aad u weyn ilaa ay dhammaadeen, in kuwa ka badbaaday oo dhan ay u carareen magaalooyinkii deyrka lahaa.

Oo dadkii oo dhammu waxay ku soo noqdeen Yashuuca xagga Maqeydaah iyagoo caafimaad qaba, oo mid ka mid ah reer binu Israaiil carrabkiisa kuma cayin.

Oo Yashuuca wuxuu yidhi, Fura godka, oo shanta boqor ee kuwan ah godka ka soo bixiya. Oo waxay ka soo saareen godka shanta boqor, boqorkii Yerusaleem, iyo boqorkii Xebroon, iyo boqorkii Yerimuud, iyo boqorkii Laakiish, iyo boqorkii Odollaam. Markii ay soo saareen iyaga xagga Yashuuca, wuxuu Yashuuca u yeedhay dhammaan Israaiil iyo kuwii bilaabay dagaalka oo la socday isaga, isagoo ku leh iyaga, Hore u socda oo dhiga caghiinna kor qooraha iyaga. Markaasay soo dhowaadeen oo waxay dhigeen cagahooda kor qooraha iyaga. Oo wuxuu

Yashuuca ku yidhi iyaga, Ha ka baqina iyaga, hana ka cabsanina, geesiyaada oo xoogaysta, waayo sidaas ayuu Rabbigu u samayn doonaa dhammaan cadaawayaashiinna, kuwa aad dagaallamaysaan. Yashuuca wuu dilay iyaga, wuuna sudhay iyaga shan alwaax, waxayna ahaayeen kuwo la sudhay alwaaxaha ilaa fiidkii. Oo waxay noqotay xagga qorraxda dhicitaanka, Yashuuca wuu amar bixiyey, oo waxay ka soo dejiyeen iyaga alwaaxdii, oo waxay iyaga ku tuureen godka, kaas oo ay halkaas ku carareen, oo waxay dhagxan ku giringiriyeen afka godka ilaa maanta.

Oo Makeeda ayay qaateen maalintaas, oo waxay ku dileen afka seef, oo waxay baabbiyeen wax kasta oo neefsada oo ku jiray, oo lama reebin qof ku jira oo badbaadey ama baxsaday, oo waxay boqorkii Makeeda ku sameeyeen sidii ay boqorkii Yerixoo ku sameeyeen.

Oo Yashuuca iyo reer binu Israaiil oo dhan ayaa isagii la tegey Maqeeddaah oo ka baxay, waxayna u kaceen Libnaah, oo hareereyey Libnaah. Oo Rabbigu wuxuu iyada u dhiibay gacmaha Israaiil, oo way qaateen iyada iyo boqorkeedii, oo ku dileen iyada afka seefta, iyo wax kasta oo neefsanaya oo gudaheeda ku jiray, oo kuma hadhin gudaheeda mid la

badbaadiyey ama baxsaday, oo waxay boqorkeedii ku sameeyeen sidii ay boqorkii Yerixoo ugu sameeyeen.

Yashuuca iyo reer Israaiil oo dhan ayaa Lebna ka tegey oo Laakiish galay, wayna hareereeyeen oo ay weerar ku soo qaadeen. Oo Rabbigu wuxuu Laakiish u gacangeliyey gacanta Israaiil. Oo wuxuu qabtay maalintii labaad, oo waxay ku dileen afka seefta, oo si buuxda ayay u baabbiyeen, sidii ay u sameeyeen Libnaah. Markaas wuxuu kor u kacay Elam oo ahaa boqorka Geser inuu caawiyo Lakiish, oo Yashuuca wuxuu seefta ku dilay isaga iyo dadkiisii, ilaa aan cidna ka hadhin mid badbaadey ama baxsaday.

Oo Joshua iyo reer binu Israaiil oo dhan ayaa isaga la tegey Lachish oo u kacay Odollam, wayna hareereeyeen oo ay qabsadeen. Oo Rabbigu wuxuu iyada u gacangeliyey gacanta Israaiil, oo maalintaas ayay qabsadeen, oo waxay ku dileen seef, oo wax kasta oo neefsanayay oo ku jiray ayay wada laayeen, sidii ay Laakiish ku sameeyeen oo kale.

Oo Yashuuca iyo reer binu Israaiil oo dhan ayaa isaga la tegey Xebroon, wayna hareereeyeen magaaladii. Oo wuxuu ku dhuftay afka seef, oo wax kasta oo neefsanaya oo ku jiray, ma jirin mid la

badbaadiyay. Sida ay Odollam u sameeyeen ayay dhammaanteed u baabbiyeen, iyo wax kasta oo ku jiray.

Oo Yashuuca iyo reer Israaiil oo dhan ayaa ku noqday Dabiir, oo way hareereeyeen, Waxay qaateen magaaladii, iyo boqorkeedii, iyo tuulooyinkeedii, oo wuxuu ku dilay dadkeedii afka seefta, oo dhammaantood way baabbiyeen, iyo wax kasta oo neefsanaya oo ku jiray, oo kama ay reebin qof la badbaadiyey. Sida ay u sameeyeen Xebroon iyo boqorkeedii, sidaas oo kale ayay u sameeyeen Dabiir iyo boqorkeedii.

Yashuuca wuxuu weeraray dhulkii oo dhan ee buuraha, iyo Negeb-ka, iyo bannaanka, iyo Asedoth-ka, iyo boqorraddoodii, mana uu ka tegin mid ka badbaadey, oo wax kasta oo neefsanaya oo nool ayuu wada baabbiyey, sidii uu ku amray Rabbiga Ilaaha Israaiil. laga Kaadeesh Barneeca ilaa Gaasa, dhammaan Goosem ilaa Gibecoon. Yashuuca wuxuu mar qudha dilay boqorraddoodii oo dhan iyo dhulkoodiiba, maxaa yeelay Rabbiga Ilaaha Israaiil ayaa la dagaallamay Israaiil.

11

Markii Iabiis boqorkii Asoor maqlay, ayuu u diray Iowabaab boqorkii Maroon, iyo boqorkii Sumoown, iyo boqorkii Asiif, iyo xagga boqorrada kuwa Siidoon tan weyn, dhulka buuraha leh iyo Caraabah ka soo horjeedda Kenerood, iyo bannaanka, iyo Fenaceddoor, Iyo xeebaha Kanaanciyyiinta ee bariga, iyo xeebaha Amoriyyiinta, iyo Xeetiiyiinta, iyo Fereesiiyiinta, iyo Yebuusiyyiinta ee buurta ku jira, iyo Xiwiyyiinta, iyo kuwa Xermoon hoostiisa ee dhulka Massuuma ku jira. Oo way baxeen iyaga iyo boqorraddoodii oo la socday, tiradooduna waxay ahayd sida ciidda badda, iyo fardo iyo gaadhifardood aad u badan. Oo dhammaan boqorradii iyagu way isku soo urureen oo waxay yimaadeen meel isku ah, oo waxay degeen biyaha Maron agtiisa si ay Israaiil ula diriraan.

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca, ha ka baqin wejiga iyaga, waayo berri tan saacadda aniga waxaan soo dhiibi doonaa iyaga oo burburay hortii dadka Israaiil, fardahooda waad jari doontaa, oo gaadhifardoodkooda dab baad ku gubi doontaa. Oo wuxuu yimid Yashuuca iyo dadkii dagaalyahannada ahaa oo dhan, oo si lama filaan ah ayay ugu soo baxeen biyihii Maarown, oo waxay ku dhaceen iyaga dhulka buuraha leh. Oo Rabbigu wuxuu iyaga u gacangeliyey Israaiil, oo iyagoo wax ku dhufanaya ayay eryeen ilaa Siidoon tii weyd, iyo ilaa Maseron, iyo ilaa bannaannada

Massokh xagga bari, oo waxay laayeen ilaa aanay ka hadhin mid badbaaday. Oo Yashuuca wuxuu iyaga ku sameeyay sidii Rabbigu isaga ku amray, fardahoodii xididkii buu ka jaray, oo gaadhifardoodkoodiina dab buu ku gubay.

Yashuuca ayaa ku noqday waqtigaas, oo wuxuu qabsaday Xaasoor iyo boqorkeedii, Xaasoor horay bay u talin jirtay dhammaan boqortooyooyinkaas. Waxay dileen dhammaan wax neefsada ah oo gudaheeda ku jiray seef, oo dhammaan way baabiiyeen, oo gudaheeda kuma hadhin wax neefsada ah, oo Xaasoor dab bay ku gubeen. Oo dhammaan magaalooyinka boqortooyadaha iyo boqorraddoodii Yashuuca wuu qabsaday, oo afka seef ku dilay iyagii, oo dhammaantood way baabiiyeen sidii Muuse addoonka Rabbiga amray. Laakiin Israaiil ma gubin dhammaan magaalooyinka deyrka lahaa, Xasor oo keliya mooyee ayuu Israaiil gubay. Wiilashii Israaiil ayaa dhammaan dhaca iyada naftooda u dhacay, laakiin iyaga oo dhan ayay ku baabiiyeen afka seefta, ilaa ay burburiyeen iyaga, mana ay ka tegin wax neefsanaya oo ka mid ah. Sida Rabbigu u amray Muuse addoonkiisa, iyo Muuse sidoo kale u amray Yashuuca, sidaasuu Yashuuca u sameeyay, mana uu ka xadgudbin wax ka mid ah wixii Muuse ku amray oo dhan.

Yashuuca wuxuu qaatay dhulka buuraha leh oo dhan, iyo dhulka Negebka oo dhan, iyo dhulka Goshen oo dhan, iyo bannaanka, iyo tan xagga galbeedka, iyo buurta Israaiil, iyo meelaha hoose. Kuwa xagga buurta laga bilaabo Buurta Chelcha, iyo kan kor u kaca xagga Seir, iyo ilaa Balagad, iyo bannaannada Lebanon ee ka hooseeya Buurta Hermon, iyo dhammaan boqorraddii wuu qabtay, wuuna baabbiiyey, wuuna dilay. Oo Yashuuca wuxuu maalmo badan kula dagaallamay boqorradaas.

Ma jirin magaalo oo aan Israaiil qaadan, dhammaantood ayay dagaal ku qaateen. Sababtoo ah Rabbiga ayaa keenay in la xoojiyo qalbigooda si ay ugu hor tagaan Israaiil dagaal, si loo baabbiiyo iyaga, si aan naxariis loo siin iyaga, laakiin si loo baabbiiyo iyaga, sida Rabbigu u yidhi Muuse.

Oo Yashuuca ayaa yimid waqtigaas, wuxuuna ka burburiyey reer Canaaq buuraha, iyo Xebroon, iyo Dabiir, iyo Canaabood, iyo Yahuudah oo dhan iyo magaalooyinkoodii, oo Yashuuca ayaa dhammaystay iyaga. Ma hadhay reer Anakiim ka mid ah wiilashii Israaiil, laakiin mooyee Gaasa, iyo Gad, iyo Ashdod ayaa lagu hadhay.

Oo Yashuuca wuxuu qaatay dhulka oo dhan, sida Rabbigu ugu

amray Muuse, oo Yashuuca wuxuu iyaga u siiyey dhaxal reer binu Israaiil qaybsi ahaan sida qolooyinkooda, oo dhulkiina wuu ka nastay dagaalka.

12

Kuwanu waa boqorradii dhulka oo ay wiilashii Israaiil dileen, oo ay dhaxleen dhulkoodii ka shisheeya Webi Urdun xagga qorrax ka soo baxa, laga bilaabo Dooxadii Arnon ilaa Buurta Hermon, iyo dhulkii Arabah oo dhan xagga bari. Sihon boqorkii reer Amorri, oo degganaa Heshbon, isagoo xukumayay laga bilaabo Arnon oo ku taal dooxada oo ah qayb ka mid ah dooxada, iyo badhkii Gilead ilaa Jabbok xuduudkii reer Ammon. Iyo Carabah ilaa badda Kinereed xagga bari, iyo ilaa badda Carabah oo ah baddii cusbada laga bilaabo bari, jidkii ku yiil Beyth Yeshimood, laga bilaabo Teyman tan ku taal hoosta Aseedood Fasгаа. Og oo ahaa boqorkii Bashan ayaa ka hadhay dadkii waaweynaa, isagoo degganaa Ashtaroth iyo Edrei. Taliyaha ka yimid Buurta Hermon iyo Secchai, iyo dhammaan Bashan ilaa soohdimaha Gergesi, iyo Machi, iyo badhkii Gilead oo ah soohdimaha Sihon oo ahaa boqorkii Heshbon. Muuse oo ahaa addoonkii Rabbiga iyo wiilashii Israaiil ayaa dilay iyaga, oo Muuse wuxuu dhaxal ahaan

u siiyey Ruubeen, iyo Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh.

Kuwanuna waxay ahaayeen boqorradii reer Amor oo Yashuuca iyo reer binu Israaiil ay dileen dhanka shishadiisa Webi Urdun, meel u dhow badda Bacal Gaad oo ku taal bannaanka Lubnaan, iyo tan iyo Buur Xalaq oo loo kaco xagga Seciir, oo Yashuuca dhulkaas siiyey qabiilooyinka reer binu Israaiil inay dhaxalaan sidii qaybintoodii. Gudaha buurta, iyo gudaha bannaanka, iyo gudaha Carab, iyo gudaha Asedoth, iyo gudaha cidlada, iyo Negeb, reer Xideed, iyo reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus.

Boqorkii Jericho, iyo boqorkii Ai, oo ku yaal agagaarka Bethel, Boqorka Yeruusaalem, boqorka Xebroon, Boqorka Jarmuth, boqorka Lachish, Boqorkii Elam, boqorkii Gezer, boqorka Dabir, boqorka Gader, Boqor Hermath, boqor Ader, Boqorka Lebna, boqorka Adullam, Boqor baa tagay, Boqor Taphout, boqor Opher, Boqorka Ophek ee Arok, Boqor Asom, Boqor Symon, Boqor Mambroth, Boqor Aziph, Boqorka Kadesh, boqorka Zahhak, boqorkii Maredoth, boqorkii Iekom ee Carmel, Boqorkii Odollam oo Pheneador, boqorkii Gei oo Galilee, Boqorkii Tirzah, dhammaan kuwan waa boqorro sagaal iyo labaatan.

13

Yashuuca wuxuu ahaa waayeel da weyn, oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, adigu dadaadu way weynaatay, oo dhul badan ayaa weli hadhay in la dhaxlo. Iyo tanu waa dhulka laga tegey, xuduudaha Falastiiniyiinta, Gesiiri, iyo Kancaaniga. Laga bilaabo dhulkii aan la deganayn ee ku yiil horta Masar ilaa xuduudaha Ekron ee bidixda Kanaanciyiinta, waxaa loo tiriya shanta satraabiyood ee Falastiiniyiinta: kuwa Gasaan, iyo kuwa Ashdod, iyo kuwa Ashkelon, iyo kuwa Gath, iyo kuwa Ekron, iyo kuwa Euaion. Ka Teman iyo dhulka Kanaan oo dhan hortii Gaasa, iyo reer Siidoon ilaa Afeeq, ilaa xuduudaha reer Amor. iyo dhulka oo dhan ee Galiath Philistines, iyo Frankincense oo dhan laga bilaabo bari qorraxda, laga bilaabo Gilgal ee ka hooseysa buurta Hermon ilaa imaanshaha Hamath Dhammaan kuwa deggan dalka buuraha leh oo ka bilaabma Lubnaan ilaa Maseref Memfomayim, iyo dhammaan Siidooniyiinta, aniga ayaa iyaga ka baabbiin doona hortooda Israaiil, laakiin u qaybi iyada dhaxal ahaan reer binu Israaiil, sida aan kugu amray.

Haddaba u qaybi dhulkan dhaxal ahaan sagaalka qabiil iyo badhkii qabiilka Manaseh. Laga bilaabo Webi Urdun ilaa Badda

Weyn ee galbeedka qorraxda waxaad siin doontaa iyada, Baddii Weyn ayaa xad noqon doonta. Labada qabiilooda, iyo badhkii qabiiladii Manaseh, Ruubeenka, iyo Gaadka waxaa siiyey Muuse dhanka shishe Webi Urdun, xagga bari qorraxda. Waxaa siiyey isaga Muuse addoonkii Rabbiga. laga Aroer, taas oo ku taal qarka webiga Arnon, iyo magaalada ku taal dhexda dooxada, iyo dhammaan Misor laga bilaabo Medeba, Dhammaan magaalooyinka Siixon boqorka reer Amor, kaas oo boqor ka ahaa Xeshboon ilaa soohdimaha wiilasha Cammoon. Iyo Galaaditis, iyo soohdimaha Gesiri, iyo Machati, dhammaan Buurta Hermon, iyo dhammaan Basanitis ilaa Acha, Dhammaan boqortooyadii Og ee Bashan, kaasoo boqor ka ahaa Ashtaroth iyo Edrei, kanu wuxuu ka hadhay gariirradii, oo Muuse ayaa dilay isagii, wuuna baabbiyey. Wiilashii Israaiil kuma ay baabbiin reer Geshuur, iyo reer Macakaad, iyo reer Kancaan, oo boqorkii reer Geshuur iyo reer Macakaad waxay dhex degganaan jireen wiilashii Israaiil ilaa maantadan la joogo.

Laakiin qabiilka Lewi lama siin dhaxal, Rabbiga Ilaaha Israaiil, kaasu waa dhaxalkooda, sida uu Rabbigu ugu yidhi iyaga, oo kanuna waa qaybintii uu Muuse u qaybiyey wiilashii Israaiil Araboth Mooaab oo ku taal shisheeyaha Webi Urdun marka loo eego Yerixo.

Oo Muuse wuxuu siiyey qabiilkii Ruubeen sidii ay golooyinkoodu ahaayeen. Oo sohdintoodii waxay ka bilaabmaysay Aroer, taas oo ku taal horta dooxada Arnon, iyo magaalada ku dhex taal dooxada Arnon, iyo dhammaan Misor, ilaa Xeshboon, iyo dhammaan magaalooyinka ku yaal Misor, iyo Daiboon, iyo Baamood Bacal, iyo guriga Meelbood, iyo Bashan, iyo Bamoth, iyo Mephaath, iyo Kiriathaim, iyo Sebama, iyo Serada, iyo Siyoon oo ku taal buurta Enaab, iyo Beth peor, iyo Asedoth Phasga, iyo Baiththaseinoth. iyo dhammaan magaalooyinkii Misor, iyo dhammaan boqortooyadii Siixon oo ahaa boqorkii reer Amor, kaas oo Muuse wax ku dhuftay isaga iyo hogaamiyayaashii Midyaan, iyo Ewi, iyo Robok, iyo Suur, iyo Uur, iyo Robe oo ahaa taliyihii la dilay ee Siyoon, iyo kuwii degganaa Siyoon.

Oo Balaam ina Beor oo ahaa aragjirihii ayay dileen intii dagaalku socday.

Waxay noqotay xuduudaha Reuben, Webi Jordan oo ah xudud. Tanu waa dhaxalkii wiilashii Reuben sida waafaqsan golooyinkooda, magaalooyinkooda iyo beerahooda.

Muuse wuxuu siiyey wiilashii Gaad sida ay qabiilladoodu

ahaayeen. Oo soohdimihoodii wuxuu ahaa Yaser, dhammaan magaaloyinka Gilead, iyo badhkii dhulka wiilashii Cammoon ilaa Caraabah, taas oo ku taal horta Caraad. Iyo laga bilaabo Xeshboon ilaa Caraabood marka loo eego Misbaax, iyo Botanin, iyo Macaan ilaa soohdimaha Diibon. iyo Enadom iyo Othargai iyo Bainthanabr□ iyo Sokchotha iyo Saphan iyo boqortooyadii hadhay ee Sihon oo ahaa boqorkii Heshbon, iyo Webi Jordan ayaa xad ahaan doona ilaa qayb ka mid ah badda Chinnereth oo ka shishaysa Webi Jordan xagga bari. Tanu waa dhaxalkii wiilashii Gaad sida qolooyinkooda iyo sida magaaloyinkooda. Sida qolooyinkooda ayay luqunta ugu soo celin doonaan cadaawayaashooda hortooda, maxaa yeelay waxay noqotay sida qolooyinkooda magaaloyinkooda iyo beeraha yaryar kooda.

Muuse wuxuu siiyey qabiilka Manaseh badhkiis sida ay ahaayeen qolooyinkooda. Oo soohdimahoodii waxay ka bilaabmeen Maan, iyo boqortooyadii Bashan oo dhan, iyo boqortooyadii Og oo ahaa boqorkii Bashan oo dhan, iyo tuulooyinkii Jair oo dhan, kuwaas oo ku yiil Bashan, oo ahaa lixdan magaalo. Oo badhkii Gilead, iyo Ashtaroth, iyo Edrei oo ahaa magaaloyinkii boqortooyadii Og ee Bashan, waxaa la siiyey wiilashii Makiir ina Manaseh, iyo badhkii wiilashii Makiir ina Manaseh, siday qolooyinkoodu kala ahaayeen. Kuwanu waa

kuwii Muuse dhaxal siiyey meel ka shishaysa Webi Urdun ee
Caraabood Mooaab ah, meel ka shishaysa Webi Urdun oo u dhow
Yerixoo xagga bari.

14

Oo kuwan kuwii qaybiyey dhaxalka wiilashii Israaiil dhulkii
Kanaaan, kuwaas oo ay u qaybiyeen iyaga Elecaasaar wadaadkii,
iyo Yashuuca kii Nuun, iyo madaxdii qolooyinka qabiilooyinka
wiilashii Israaiil. Sida ugu sareeya saami ayay dhaxal u heleen,
sida uu Rabbigu ku amray gacanta Yashuuca qabiilooyinka
sagaalka ah, iyo badhkii qabiilka ka dhinaca shisheeyaha ee
Webi Urdun. Kuwa reer Laawina dhaxal kama uu siin
dhexdooda. Sababtoo ah wiilashii Yuusuf waxay ahaayeen laba
qabiile oo ahaa Manaseh iyo Efrayim, oo reer Laawi dhulka qayb
laguma siin, laakiin waxaa la siiyay magaalooyin ay degaan iyo
meelaha loo soocay xoolaha iyaga. Sida Rabbigu ugu amray
Muuse, sidaas ayay wiilashii Israaiil u sameeyeen, oo dhulkii way
qaybiyeen.

Wiilashii Yuudah waxay u yimaadeen Yashuuca oo Gilgaal
joogay, markaasaa Kaaleeb ina Yefunneh oo ahaa reer Qenes

wuxuu ku yidhi, Waad ogtahay erayga Rabbigu kula hadlay Muuse oo ahaa ninka Ilaah ee ku saabsanaa aniga iyo adiga markii aannu Qaadeesh Barneeca joogney. Afartan sannadood ayaan jiray markii Muuse oo ahaa addoonkii Ilaah iga soo diray Kaadeesh Barneeca inaan soo basaaso dhulka, oo waxaan ugu jawaabay eray u waafaqsan maskaxdiisa. Walaalahayga kuwii ila tegey ayaa beddelay qalbigii dadka, laakiin aniga waxaan goaansaday inaan raaco Rabbiga Ilaahayga. Oo Muuse wuxuu ku dhaartay maalintaas, isagoo leh, dhulka aad cagta saartay, adiga iyo carruurta aaga wuxuu dhaxal ahaan idiin noqon doonaa weligiin, maxaa yeelay waxaad aad ugu dadaashay inaad raacdo Rabbiga Ilaahayaga ah. Oo hadda Rabbigu wuu i quudinayay sida uu yidhi, tan waa sannadda afartan iyo shanaad, laga bilaabo markii Rabbigu eraygan kula hadlay Muuse, oo Israaiil cidlada dhex marayay, oo hadda bal eeg aniga maanta waxaan ahay siddeetan iyo shan sannadood, Weli waxaan maanta xoog leeyahay, sida markii Muuse i soo diray, oo sidoo kale hadda waxaan awood u leeyahay inaan dagaalka u baxo oo aan galo. Haddana waxaan ku weyddiisanayaa buurtan, sida Rabbigu ku yidhi maalintaas, waayo adiga waad maqashay eraygan maalintaas, haddase reer Anakiim halkaas way joogaan, magaalooyin xooggan oo waaweyn, haddii Rabbigu ila jiro, waan

baabbiin doonaa iyaga, sida Rabbigu ii sheegay.

Yashuuca wuu barakeeyey, oo wuxuu Xebroon dhaxal ahaan siiyey Kaaleeb ina Yefunneh ina Qenas. Sababtaan tan ayay Xebroon u noqotay Kaaleeb ina Yefunneh oo ahaa reer Qenes dhaxal ilaa maantadan, sababtoo ah isagu wuxuu raacay amarkii Rabbiga Ilaaha Israaiil. Magacii Xebroon hore wuxuu ahaa Magaalada Argob, oo ahayd caasimadda reer Anakiim, dhulkiina dagaalkii wuu ka joogsaday.

15

Soohdimihii qabiilka Yahuudah sidii qolooyinkooda ahaayeen waxay ka bilaabmeen soohdimihii Idumea, laga soo bilaabo cidladii Sin ilaa Kaadeesh xagga Koonfureed.

Oo xadkoodii wuxuu ka bilaabmay Koonfurta ilaa qaybta badda cusbada ah, ka soo bilaabmay kurta u sii jeedda xagga Koonfurta. Oo wuxuu maraa ka soo hor jeeda eegidda kor u kaca Akrabin, oo wuxuu ku wareegaa Sina, oo wuxuu kor u kacaa laga bilaabo Koonfurta dusheeda Kaadeesh Barneeca, oo wuxuu ka baxaa Xesroon, oo wuxuu kor u kacaa gudaha Addar, oo wuxuu ka

baxaa tan sida galbeedka Kaadeesh. Waxay baxdaa dhinaca Salmona, waxayna dhex martaa ilaa dooxada Masar, oo bixitaanka soohdimaha wuxuu ahaan doonaa xagga badda. Tanu waa soohdimaha koonfureed.

Xadka bari wuxuu ka bilaabmaa badda cusbada ah oo dhan ilaa Webi Urdun. Xaddooda wuxuu ka bilaabmaa woqooyi, iyo kurta badda, iyo qaybta Webi Urdun. Xadku wuxuu kor u kacaa xagga Bethaglam, wuxuuna ag marayaa woqooyi ka xagga Betharabah, wuxuuna kor u kacaa xadku xagga dhagaxa Bohan ina Reuben. Oo xadka wuxuu kor u socda dhinaca afraad ee dooxada Akoor, oo hoos u sii socda xagga Gilgaal, taasoo ku taal meel ka soo horjeedda fuulitaanka Adummiim, oo ku taal koonfurta dooxada, oo wuxuu dhex maraa biyaha isha qorraxda, oo meesha uu baxo waxay noqon doontaa isha Rogeel. Oo xadka wuxuu kor u kacaa ilaa dooxada Ennom, dhabarka Jebusite oo Koonfurta ah, taasoo ah Jerusalem, oo xadka wuxuu marayaa cirifka buurta, taasoo ku taal horta dooxada Ennom xagga badda, taasoo ka mid ah qaybta dhulka Rephaim ee Woqooyi. Oo soohdinta waxay ka soo maraysa qarka buurta dusheeda ilaa isha biyaha Naftoo, oo waxay u soo maraysa buurta Cefroon, oo soohdinta waxay u keeni doontaa Bacal, taas oo ah magaalada Yaarim. Oo xuduudku wuxuu ku wareegi doonaa Bacal ilaa

badda, oo wuxuu mari doonaa buurta Asaar oo ku taal dhabarka magaalada Yaariim ee Woqooyi, taasoo ah Xasloon, oo wuxuu hoos ugu degi doonaa magaalada qorraxda, oo wuxuu mari doonaa xagga Koonfurta. Oo soohdinta waxay martaa dhabarka Ekron xagga woqooyi, oo soohdimaha waxay u bixin doonaan xagga Succoth, oo soohdimaha waxay mari doonaan xagga Koonfurta, oo waxay u bixin doonaan xagga Lebna, oo bixitaanka soohdimaha wuxuu ahaan doonaa xagga badda, Oo soohdimahoodii badda ka bilaabmay, baddii weyn ayaa soohdin doonta. Kuwanu waa soohdimihii reer Yahuudah oo dhinac kasta ku wareegsanaa sidii qolooyinkooda.

Oo Kaaleeb ina Yefunneh wuxuu qayb ku siiyey dhexda wiilasha Yahuudah amarka Ilaah dartii, oo Yashuuca wuxuu isaga siiyey magaalada Arbog oo ahayd magaalo-hooyada Canaaq, taasoo ah Xebroon. Oo Kaaleeb ina Yefunneh ayaa halkaas ka burburiyey saddexdii wiilashii Canaaq, kuwaas oo ahaa Sheshay iyo Talmay iyo Axiimaan. Oo Kaaleeb halkaas ayuu uga kacay xagga dadkii degganaa Dabiir, laakiin magaca Dabiir wuxuu hore u ahaa Magaalada Qoraallada.

Kaaleeb wuxuu yidhi, Kii qabtaa oo qabsada magaalada Qorniinka oo ka adkaada, waxaan siin doonaa Aksaan

gabadhaydii inuu guursado. Waxaa qaaday iyada Gotoniyeel ina Kenez oo ahaa walaalkii Kaaleb, wuxuuna siiyey Askaan gabadhiisii inay naag u noqoto. Oo waxay noqotay markay baxaysay, waxay la tashatay isaga, iyada oo leh, Waxaan aabbahay weydiin doonaa beer. Markaasay dameerka ka qaylisay, oo Kaaleeb wuxuu ku yidhi, Maxaa ku haya? Oo waxay ku tidhi isaga, Sii aniga barako, sababta oo ah dhulka Negeb waad i siisay, sii aniga Bothanis. Markaasuu siiyay tan Gonathlah sare iyo Gonathlah hoose.

Tani waa dhaxalka qabiilka wiilasha Yahuudah.

Magaalooyinkoodii waxay noqdeen magaalooyinkii qabiilka reer Yuudah ee ku yiil soohdimaha Edom xagga cidlada, iyo Bayseeleel, iyo Ara, iyo Asor, Iyo Ikam, iyo Regma, iyo Arouel. iyo Kaadeesh, iyo Asooriyonaiin, iyo Mayinaam, iyo Balmaana, iyo tuulooyinkoodii iyo magaalooyinka Asheron, taasoo ah Hazor, iyo Siin, iyo Salmaa, iyo Molaadah, iyo Seri, iyo Bacfalad, iyo Cholasheola, iyo Beersheba, iyo tuulooyinkooda iyo beerahoodii, Bala, iyo Bakok, iyo Asom, iyo Elboudad, iyo Bethel, iyo Hormah, iyo Ziklag, iyo Macharim, iyo Sethennak, Iyo Labos, iyo Sale, iyo Eromoth, sagaal iyo labaaatan magaalo, iyo tuulooyinkooda.

Bannaanka waxaa ku yaal Ashtaol, iyo Zorah, iyo Eshtaol. Oo

Tollay, oo Kala Bixiyey, oo Iluthoth, oo Umuliso. iyo Jermouth, iyo Odollam, iyo Membra, iyo Saocho, iyo Iazeka. iyo Sakarim, iyo Gadera, iyo beeraheedii, afar iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii. Seneh, iyo Adasan, iyo Magadalgad. iyo Dalad, iyo Mizpah, iyo Iachareel, iyo Basedoth, iyo Ideadalea, iyo Chabra, iyo Maches, iyo Maachos, iyo Gedor, iyo Bagadiel, iyo Noman, iyo Machedan, lix iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii. Lebna, iyo Ithak, iyo Enoch, iyo Iana, iyo Nasib, Iyo Keilam, iyo Akiezi, iyo Kezib, iyo Bathesar, iyo Ailom, toban magaalo, iyo tuulooyinkooda. Ekron, iyo tuulooyinkeeda, iyo beerihoodii, laga Ekron ilaa Gemna, iyo dhammaan kuwa deriska u ah Asedoth, iyo tuulooyinkooda Asiedoth iyo tuulooyinkeeda iyo beerihiisa, Gaza iyo tuulooyinkeeda iyo beerihiisa ilaa webiga Masar, iyo badda weyn ayaa kala soocda.

Oo dhulka buuraha waxaa ku yiil Samir, iyo Jether, iyo Socoh, Iyo Socoshada, iyo magaalada Qoraallada, taasoo ah Dabiir, iyo Anon, iyo Gudaha, iyo Manna, iyo Aisam, iyo Gosem, iyo Halu, iyo Hanna, iyo Gilom, kow iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkooda Airem, iyo Remna, iyo Soma, iyo Jemain, iyo Baethachu, iyo Phakoua. Iyo Euma, iyo magaalada Arbok, taasoo ah Hebron, iyo Sorath, sagaal magaalo, iyo beerahoodii. Maon, iyo Carmel, iyo Ziph, iyo Juttah, iyo Jariel, iyo Arikam, iyo Zakanaim. iyo Gibecah,

iyo Timnaah, sagaal magaalo, iyo tuulooyinkooda. Ailoua, iyo Beth zur, iyo Geddon, Iyo Magaroth, iyo Bethanam, iyo Thekoum, lix magaalo, iyo tuulooyinkooda. Kiriath Baal, taasoo ah magaalada Jarim, iyo Sotheba, laba magaalo, iyo tuulooyinkooda. Iyo Baddargeis, iyo Tharabaam, iyo Ainon, Iyo Aiochioza, iyo Naflazon, iyo magaalooyinka Sadon, iyo Arcades, toddoba magaalo, iyo tuulooyinkooda.

Jebuusiyyintii waxay degganaan jireen Yeruusaalem, wiilashii Yahuudahna ma ay awoodi karin inay baabbiyaan iyaga, Jebuusiyyintiina waxay Yeruusaalem degeen ilaa maantadan.

16

Oo soohdimihii wiilashii Yuusuf waxay ka bilaabmeen Webi Urdun ee u dhow Yerixo xagga bari, oo waxay kor ugu kici doonaan Yerixo iyagoo u socda dhulka buuraha leh iyo cidlada, una socda Beytel Luus. Oo wuxuu u bixi doonaa xagga Beytel, wuxuuna dhaafi doonaa xuduudaha Axatarooti. Oo wuxuu dhex mari doonaa badda ilaa xuduudaha Attalim iyo tan iyo xuduudaha Beth horon tan hoose, oo bixitaankoodu wuxuu ahaan doonaa xagga badda. Oo waxay dhaxleen wiilashii Yuusuf,

Efrayim iyo Manaseh.

Oo waxay noqotay xuduudaha wiilasha Efrayim sida golooyinkooda, oo waxay noqotay xuduudaha dhaxalkooda laga bilaabo bari Atarod iyo Erog ilaa Beytxoron tan sare iyo Gasara. Xuduudaha waxay iman doonaan badda kor ilaa Icasmon laga bilaabo Woqooyiga Kulul, waxayna ku wareeji doonaan xagga bari ilaa Thenasa iyo Selles, waxayna dhaafi doonaan xagga bari ilaa Ianoka. Waxayna u gudaha Macho, iyo Ataroth, iyo tuulooyinkooda, wuuna iman doonaa Jericho, wuuna ka bixi doonaa xagga Webi Jordan. Oo Qabriga waxay ka socon doonaan soohdimaha xagga badda ilaa Chelkana, oo bixitaankoodu wuxuu ahaan doonaa xagga badda. Tanu waa dhaxalka qabiilka Efrayim siday golooyinkoodu yihiin.

Oo magaalooyinkii loo soocay wiilashii Efrayim oo ku dhex yiil dhaxalkii wiilashii Manaseh, dhammaantood magaalooyinkii iyo tuulooyinkoodii. Oo Efrayim ma uu baabbiin Kancaanigii degganaa Gaser, oo Kancaanigii wuxuu ku dhex degganaa Efrayim ilaa maantadan, ilaa uu Fircoon oo ahaa boqorkii Masar kor u baxay, oo uu qabsaday magaaladii, oo uu dab ku gubay, oo Kancaaniyiintii, iyo Feresiintii, iyo kuwii degganaa Gaser way laayeen, oo Fircoon wuxuu magaaladii meher ugu siiyay

gabadhiisii.

17

Waxayna noqotay soohdimihii qabiilka wiilashii Manaseh, sababtoo ah kanu curadkii Yuusuf ahaa, Maakiir oo ahaa curadkii Manaseh iyo aabbihii Gilcaad, waayo, nin dagaalyahan buu ahaa, dhulkii Gilcaad iyo dhulkii Baashaan. Waxay u dhacday wiilashii Manaseh ee hadhay sida ay qolooyinkoodu ahaayeen: wiilashii Iezi, iyo wiilashii Keles, iyo wiilashii Iesiyel, iyo wiilashii Sukhem, iyo wiilashii Sumarim, iyo wiilashii Ofer. Kuwanu waxay ahaayeen lab sida ay qolooyinkoodu ahaayeen.

Salpaad oo ahaa wiilka Opher ma uu lahayn wiilal, laakiin wuxuu lahaa gabdho, oo kuwanuna waa magacyada gabdhaha Salpaad: Maala, iyo Noua, iyo Eglal, iyo Melcha, iyo Thersa. Oo waxay istaageen hortii Elecasar oo ahaa wadaadka, iyo hortii Yashuua, iyo hortii taliyayaasha, iyagoo leh, Ilaah wuxuu ku amray gacanta Muuse inuu noo siiyo dhaxal dhexda walaalahayaga, oo waxaa iyaga la siiyey amarkii Rabbiga saami dhexda walaalaha aabbahood. Oo xadhkii iyaga wuxuu ka dhacay Anassa, iyo bannaanka Labek oo ka yimid dhulka Gilead,

taasoo ah meel ka shishaysa Webi Jordan, Sababta gabdhaha wiilasha Manaseh ay dhexda walaalaha iyaga dhaxal ku dhaxleen, dhulka Gilead wuxuu u noqday wiilasha Manaseh ee hadhay.

Oo soohdimaha wiilasha Manaseh wuxuu noqday Delehanath, taas oo ah meel ka soo hor jeedda wiilasha Anath, oo wuxuu u socdaa xagga soohdimaha Jamin iyo Jassib ilaa isha Taphthoth. Manasseh ayaa leh, iyo Taphath oo ku taal soohdimaha Manasseh waxay u tahay wiilasha Ephraim. Oo xuduudaha waxay soo degi doonaan dooxada Karaan oo koonfurta ah marka loo eego dooxada Jariil, geedka terebinto ee Efrayim oo u dhexeeya magaalada Manaseh, iyo xuduudaha Manaseh oo waqooyiga ah xagga webiga, oo bixitinkiisu wuxuu noqon doonaa badda Koonfurta waxay u ahayd Efrayim, Woqooyi waxay u ahayd Manaseh, oo badduna waxay noqon doontaa soohdimaha iyaga, oo xagga Woqooyi waxay kula kulmi doonaan Aasher, oo xagga bari waxay kula kulmi doonaan Isaakaar. Oo waxaa Manaseh ku jiri doontaa Isaakaar iyo Aasheer: Baytaan iyo tuulooyinkeeda, iyo dadka deggan Door iyo tuulooyinkeeda, iyo dadka deggan Megedoo iyo tuulooyinkeeda, iyo saddexaadka Mafeta iyo tuulooyinkeeda.

Wiilashii Manaseh ma ay awoodi karin inay baabbiyaan magaaloooyinkan, oo Kancaanigii ayaa bilaabay inuu dego dhulkan. Waxayna noqotay, markii wiilashii Israaiil ay xoog yeesheen oo ay Kancaaniintii addoommo ka dhigeen, laakiin si buuxda uma ay baabbiin.

Wiilashii Yuusuf waxay Yashuuca ugu jawaabeen iyagoo leh, Maxaad dhaxal keliya iyo qayb la cabbiray keliya noogu siisay? Anagu waxaan nahay dad badan, oo Ilaahna wuu i barakeeye. Yashuuca wuxuu iyaga ku yidhi, Haddii aad tiro badan tihiin, kaynta u kaca oo nadiifiya meeshaas, haddii buurta Efrayim ay idinku cidhiidhinayso. Oo waxay yidhaaheen, Buurta Efrayim nagu ma filna, waayo waxaa jira Kancaaniga deggan Beytshaan iyo tuulooyinkeeda iyo dooxada Yesreceel oo leh fardo la doortay iyo bir. Oo Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Yuusuf, haddii aad dad badan tahay oo aad xoog weyn leedahay, qayb keliya kuuma noqon doonto, Kayntu waayo waxay kuu noqon doontaa, maxaa yeelay kayn bay tahay oo waad nadiifin doontaa, waxayna kuu noqon doontaa, oo markaad baabbiiso reer Kancaan, in kastoo ay leeyihiin fardo la doortay, waayo waad ka adkaan tahay iyaga.

Oo waxaa la isu soo ururiyay dhamaan ururka wiilasha Israaiil Shiiloh, oo waxay halkaas ka dhiseen taambuugga markhaatifurka, oo dhulkana waxaa qabsaday iyaga.

Oo waxaa hadhay wiilashii Israaiil oo aan dhaxlin, toddoba qabiil. Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Israaiil, Ilaa goorma ayaad daali doontaan inaad dhaxashaan dhulka uu Rabbiga Ilaahayaga ah siiyey? Bixiya idinka saddex nin qabiil kasta, oo kacay ha maraan dhulka, oo ha qoraan iyada hortayda, sida loo baahan doono in loo qaybiyo. Oo waxay u tageen isaga. Wuxuu u qaybiyey iyaga toddoba qaybood. Yahuudah wuxuu u taagi doonaa xuduudka iyaga xagga Koonfurta, wiilashii Yuusufna waxay u taagi doonaan xuduudka iyaga xagga Waqooyiga. Idinka laakiin qaybiya dhulka toddoba qayb, oo keena halkan ii, oo waxaan idiin soo saari doonaa saami Rabbiga Ilaahayaga hortiisa. Ma jiro waayo qayb wiilasha Lewi dhexdiinna, waayo wadaadnimada Rabbiga waa qaybtiisa, iyo Gaad iyo Ruubeen iyo badhkii qabiilka Manaseh waxay qaadeen dhaxalkoodii ka shisheeyaha Urdun dhinaca bari, tii uu siiyey iyaga Muuse oo ahaa addoonkii Rabbiga.

Markaasay nimankii kaceen oo tageen, Yashuucana wuxuu amar ku siiyey nimankii tagayay inay dhulka sahamiyaan, oo wuxuu

ku yidhi, Taga oo dhulka sahamiya, oo ii kaalaya, oo halkan waxaan Rabbiga hortiisa saami idiinku soo saari doonaa Shiiloh. Oo way tageen, oo dhulka way soo dhex mareen, oo way arkeen, oo way qoreen sida magaaloooyinka toddoba qaybood oo buug ah, oo waxay u keeneen Yashuuca. Oo Yashuuca wuxuu iyaga ugu tuuray saam Shiiloh Rabbiga hortiisa.

Oo saamigii qabiilka Benyaamiin ayaa kowaad u soo baxay sidii qolooyinkooda, oo xuduudihii saamigooduna waxay u dhexeeyeen wiilashii Yahuudah iyo wiilashii Yuusuf.

Xadoodkoodu wuxuu ka bilaabmay Waqooyi, Webi Urdun, xadoodku wuxuu kor ugu bixi doonaa dhabarka Yerixo xagga Waqooyi, oo wuxuu kor ugu bixi doonaa buurta xagga badda, bixitaankiisuna wuxuu noqon doonaa Mabdariitis Beytoon. Oo xadduudku wuxuu halkaas ka soo mari doonaa Luusa, dhinaca koonfureed ee Luusa, taasoo ah Beytel, oo xadduudku wuxuu hoos ugu dhici doonaa Maataroob Orech xagga buurta dheer, taasoo ku taal koonfurta Beytxoroon tan hoose.

Oo xuduudaha ayuu dhex mari doonaa, wuxuuna ag mari doonaa qeybta u jeedda xagga badda ee Koonfurta, buurta ka soo horjeedda Beytxoroon Koonfur, oo bixitaankiisu wuxuu ahaan

doonaa Qiryad Bacal, taasoo ah Qiryad Yecariim, magaalada reer Yahuuda. Tanu waa qeybta xagga badda.

Qaybta Koonfur ee ka bilaabanta qaybta Kariath Baal, waxay soo mari doontaa xuduudaha oo geli doontaa Gasin, kor ilaha biyaha Naphto. Oo xuduudaha waxay soo degi doonaan dhinaca qayb, taasoo ah meel ka soo hor jeedda dooxada Sonnam, oo ka mid ah qaybta Emek Rephaim ee Woqooyi, oo waxay soo degi doontaa Gaienna dhinaca dhabarka Jebousai ee Koonfurta, waxayna soo degi doontaa isha Rogel. Oo waxay mari doontaa ilaha Beytshamesh, oo waxay ag mari doontaa Galiilood, taas oo ku taal meel ka soo horjeedda jirka Eetam, oo waxay hoos u degi doontaa dhagaxa Bayoon oo wiilasha Ruubeen, Wuxuu dhex mari doonaa dhabarka Betarabah laga soo bilaabo xagga woqooyi, wuxuuna hoos ugu degi doonaa xuduudaha dhabarka badda ee xagga woqooyi. Oo bixitaanka soohdimaha wuxuu noqon doonaa jirka badda cusbooyinka dusheeda xagga Woqooyi ee qaybta Webi Urdun laga bilaabo Koonfur, kuwani waa soohdimaha Koonfur.

Oo Webi Urdun wuxuu xad dhigi doonaa laga bilaabo dhinaca bari, tanu waa dhaxalka wiilasha Benyaamiin, soohdimahedu hareeraheeda u dhigma qolooyinka.

Oo magaalooyinkii wiilashii Benyaamiin ayaa noqdeen sidii qolooyinkooda: Yerixoo, iyo Betegay, iyo Amekasis. iyo Baithabara, iyo Sarai, iyo Besana, iyo Aien, iyo Phara, iyo Ephrathah, iyo Caraphah, iyo Chephirah, iyo Moni, iyo Gibeah, laba iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii. Gibeon, iyo Ramah, iyo Beeroth, iyo Mass, iyo Miron, iyo Amok. iyo Phira, iyo Kaphan, iyo Nakan, iyo Zelekan, iyo Thareela. Iyo Jebus, taasoo ah Jerusalem, iyo Gabaoth, Iarim, saddex iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkooda, tanu waa dhaxalkii wiilashii Benjamin siday qolooyinkoodu ahaayeen.

19

Oo saamiga labaad wuxuu u soo baxay wiilashii Simecoon, oo dhaxalkoodii wuxuu ku dhex yiil qaybihii wiilashii Yahuudah. Oo saamigoodii wuxuu noqday Biirsabac, iyo Samaa, iyo Kaladam. iyo Arsola, iyo Bola, iyo Jason, iyo Erthoula, iyo Qorshayaal, iyo Xormaah, iyo Sicelac, iyo Baithmachereb, iyo Sarsusin, iyo Batharoth, iyo berrimmadooda, saddex iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkooda. Aamusan, iyo Diiran, iyo Jether, iyo Engegan, afar magaalo iyo tuulooyinkooda. Wareegga magaalooyinkooda ilaa Balek oo u socda Bameth xagga

Koonfurta, tanu waa dhaxalka qabiilka wiilasha Simeon sida qolooyinkoodu yihiin. Ka dhaxalka qabiiladii Yahuudah waxaa timid dhaxalkii qabiiladii wiilashii Simecoon, sababtoo ah qaybta wiilashii Yahuudah way ka weynayd tan kooda, oo wiilashii Simecoon waxay dhaxleen dhexda dhaxalka kooda.

Oo saami saddexaad wuxuu u baxay Sebulun sidii qolooyinkooda, oo soohdimaha dhaxalkooda waxay ahaan doonaan Esedekgola soohdimahoodii. Badda iyo Magelda, waxayna ku kulmi doontaa Betharabah oo ah dooxada ku taal horta Jeknam. Oo wuxuu ku noqday Seddouk oo ka yimid xagga bari ee Baydhshamash ilaa xuduudaha Khaselodayth, oo wuxuu dhex mari doonaa Dabirod, oo wuxuu kor u kici doonaa Fangay. Oo halkaas ayuu ka wareegi doonaa dhinaca soo horjeedka ee bari ilaa Geba iyo magaalada Kattath, oo wuxuu dhex mari doonaa Rimmon ilaa dhagaxa jarka. Oo soohdintu waxay ku wareeji doontaa xagga woqooyi ee Xamaad, oo meesha ay ka baxaan waxay ahaan doontaa Sifron. iyo Katanath, iyo Nabaal, iyo Symoon, iyo Jericho, iyo Baithman. Tanu waa dhaxalkii qabiiladda wiilasha Sebulun sida qolooyinkooda, magaalooyinka iyo tuulooyinkooda.

Waxaana Isaakar u baxay saamiga afraad. Oo soohdimihoodii

waxay ahaayeen Iaziel, iyo Chasaloth, iyo Sunam, iyo Agis, iyo Siona, iyo Reeroth, iyo Anachereth, iyo Dabiron, iyo Kishon, iyo Rebes, iyo Remmas, iyo Ieon, iyo Tomman, iyo Aimarek, iyo Bersaphes. Xuduudaha waxay ku kulmi doonaan Gathbor iyo Salim xagga badda, iyo Beth shemesh, oo qarka xuduudaha waxaa noqon doona Webi Jordan. Tani waa dhaxalka qabiilka wiilasha Isaakaar sida qolooyinkooda, magaaloyinka iyo tuulooyinkooda.

Oo waxaa u soo baxay saami shanaad Aasheer sidii qolooyinkooda. Oo xuduudahoodii waxay ahaayeen Exeleketh, iyo Aleph, iyo Baithok, iyo Keaph. iyo Elimelech, iyo Ammiel, iyo Maaseiah, waxayna ku biiri doontaa Carmel xagga badda, iyo Zion, iyo Labanath. Wuxuu ka soo noqon doonaa bari qorraxda iyo Baythegeened, wuxuuna ku biiri doonaa Sabuuloon iyo Ekgay, iyo Fitaheel xagga Woqooyi, wuxuuna geli doonaa xuduudaha Saftaybaythme iyo Inael, wuxuuna dhex mari doonaa Xobamasomel. Iyo Elboon, iyo Raxaab, iyo Ememaon, iyo Kanthan ilaa Siidoon weyn. Oo xuduudaha wuxuu ku soo celin doonaa Raamah, iyo tan iyo isha Masfasaat, iyo reer Turiyan, oo xuduudaha wuxuu ku soo celin doonaa Yaasif, oo bixitaankiisu wuxuu noqon doonaa badda, iyo Afooleeb, iyo Ekhosob iyo Archob, iyo Aphek, iyo Rhaau. Tanu waa dhaxalka qabiilka

wiilasha Asher sida qolooyinkooda, magaalooyinka iyo tuulooyinkooda.

Oo Naftali waxaa u soo baxay sahamkii lixaad. Oo xadkoodii wuxuu noqday Moolam, iyo Mola, iyo Besemiin, iyo Arme, iyo Nabok, iyo Iepthamai, ilaa Dodam, oo socodkiisiina wuxuu noqday Jordan. Oo xadka wuxuu ku soo noqon doonaa xagga badda Aththabor gudaheeda, oo halkaas wuxuu ka soo mari doonaa Iakana, oo wuxuu kula kulmi doonaa Zebulun xagga Koonfurta, oo Asher wuxuu kula kulmi doonaa xagga badda, oo Webi Jordan wuxuu ka yimaadaa xagga qorraxda soo baxa.

Iyo magaalooyinkii deyrka lahaa ee Tuuriyaanka, Tuura, iyo Omathadaketh, iyo Kenereth, iyo Armath, iyo Arael, iyo Asor, Iyo weelal, iyo Assarion, iyo ilaha Asor. Iyo Keroe, iyo Megalaarim, iyo Baiththame, iyo Thessamys. Tani waa dhaxalka qabiilka wiilasha Naftaali.

Iyo qabilka Daan waxaa u soo baxay saami toddobaad. Oo xadkoodii wuxuu ahaa Sarath, iyo Asa, iyo magaalooyinkii Sammaus, iyo Salamis, iyo Ciid, iyo Silaatha, iyo wuu qaatay, iyo Timnaah, iyo Ceqroon, iyo Alkatha, iyo Begeton, iyo Gebeelan, iyo Azor, iyo Banaibakat, iyo Gethremmon, Iyo ka badda Hawks,

xuduudda u dhow Joppa. Tanu waa dhaxalka qabiiladda
wiilasha Daan sida u dhiganta qolooyinkooda,
magaalooyinkooda iyo tuulooyinkooda.

Oo wiilashii Daan way tageen oo waxay la dagaallameen Lakiish,
wayna qabsadeen, oo waxay ku dileen seef, wayna degeen, oo
magaceediina waxay u bixiyeen Lasendaan,

Oo waxay tageen inay galaan dhulka sida xuduudkooda, oo
wiilashii Israaiil waxay dhaxal siiyeen Yashuuca ina Nuun iyagoo
dhexdooda ah. Amarkii Ilaah dartii, waxay isaga siiyeen
magaaladii uu weyddiistay, Thamnasaarch, taasoo ku taal buurta
Efrayim, wuuna dhisay magaaladii, oo wuxuu degay gudaheeda.

Kuwanu waa qaybintooyinkii ay dhaxal ahaan u qaybiyeen
Elecasar oo wadaadka ahaa, iyo Yashuuca ina Nuun, iyo
madaxdii qolooyinka qabiilooyinka Israaiil sida saami loogu
riday Shiiloh hortiisa Rabbiga, agtiisa albaabbadii Teendhadii
Markhaatifuridda, oo way tageen inay dhulka galaan.

Rabbiga wuxuu la hadlay Yashuuca, isagoo leh, Kula hadal wiilasha Israaiil, adoo leh, siiya magaalooyinka magangalyada kuwaas aan idiinku idhi iyagoo loo sii marayo Muuse. Magan galbeed dhakhtarka dilay nafta si aan ula kicin ahayn, waxay idiin noqon doonaan magaalooyinka magan galbeed, dhakhtarkuna kama dhiman doono aarsadaha dhiigga, ilaa uu istaago hortiisa shirka si loo xukumo.

Oo wuxuu soocay Kaadeesh oo ku taal Galili oo ku taal buurta Naftaali, iyo Shekem oo ku taal buurta Efrayim, iyo magaalada Arbog, taasoo ah Xebroon, oo ku taal buurta Yahuuda.

Oo dhanka shishe ee Webi Urdun wuxuu siiyay Bosor oo ku taal cidlada bannaanka, oo ka tirsan qabiiladda Ruubeen, iyo Areemood oo ku taal Gilecaad, oo ka tirsan qabiiladda Gaad, iyo Gawloon oo ku taal Baashaan, oo ka tirsan qabiiladda Manaseh.

Kuwanu waa magaalooyinkii loo yeedhay wiilashii Israaiil iyo shisheeyaha ku deggan dhexdooda, in lagu cararo halkaas qof kasta oo dilay naf si aan ula kicin, si uusan ugu dhiman gacanta kii aarsanaya dhiigga, ilaa uu istaago shirka hortiisa si loo xukumo.

21

Oo waxay u soo dhowaadeen madaxda aabayaasha wiilasha Lewi xagga Elecasar oo ahaa wadaadka, iyo Yashuuca ina Nuun, iyo xagga madaxda hogaaminayaasha qolooyinka aabayaasha ee ka mid ah qabiilooyinka Israaiil, Oo waxay kula hadleen iyaga Shiiloh oo ku taal dhulka Kancaan, iyagoo leh, Rabbigu wuxuu ku amray gacanta Muuse inuu na siyo magaalooyin aan degno, iyo daaqsimaheeda xoolahayaga. Oo wiilashii Israaiil waxay siiyeen reer Laawi markii la dhaxalinayay, sababta amarkii Rabbiga dartii, magaalooyinkii iyo dhulalkii daaqsinta iyaga.

Oo saamigii wuxuu u baxay qolooyinkii Kaaad, oo waxaa loo siiyey wiilashii Haaruun oo ahaa wadaaddadii reer Laawi, oo waxay saami ku heleen saddex iyo toban magaalo oo ka timid qabiilka Yahuudah iyo qabiilka Simecoon iyo qabiilka Benyaamiin.

Oo wiilashii Kaaad ee hadhay waxaa saami ahaan loo siiyay toban magaalo oo ka timid qabiilka Efrayim iyo qabiilka Daan iyo badhkii qabiilka Manaseh.

Oo wiilashii Gershon waxaa la siiyey ka qabilka Issachar iyo ka qabilka Asher iyo ka qabilka Naphtali iyo ka badhka qabilka Manasseh oo Bashan ku yaal, saddex iyo toban magaal.

Wiilashii Meraariina sida qolooyinkooda ahaa waxaa saami ahaan looga siiyey qabiilka Ruubeen iyo qabiilka Gaad iyo qabiilka Sebulun laba iyo toban magaal.

Oo wiilashii Israaiil waxay Laawiyiintii siiyeen magaalooyinkii iyo dhulalkii daaqsimada iyaga, sida Rabbigu Muuse ugu amray, saami ahaan.

Oo wuxuu siiyey qabiiladii wiilashii Yahuudah iyo qabiiladii wiilashii Simecoon iyo qabiiladii wiilashii Benyaamiin magaalooyinkii kuwaas, oo waxaa loo yeedhay Wiilashii Haaruun oo ka mid ahaa dadkii Qohaad oo ahaa wiilashii Laawi, waayo kuwan waxaa u dhacay saamigii. Oo wuxuu siiyey iyaga Kariyadarbog oo ahayd magaalada hooyo ee reer Canaaq, taasoo ah Xebroon oo ku taal buurta Yahuudah, laakiin dhulka daaqsintu wuxuu ku wareegsanaa hareeraheeda. Yashuuca wuxuu wiilashii Kaaleeb ina Yefunneh hanti ahaan siiyey berrimmadii magaalada iyo tuulooyinkeedii.

Oo wiilashii Haaruun siiyey magaalada magan galbeedka dilaa, Xebroon, iyo dhulalkii gooni loo soocay ee la socda iyada, iyo Lemna, iyo dhulalkii gooni loo soocay ee ku xeeran iyada, Iyo Aylom iyo waxyaalihii loo gooni u soocay, iyo Tema iyo waxyaalihii loo gooni u soocay, Iyo Qosol, iyo waxyaalihii gooni loo soocay, iyo Debir, iyo waxyaalihii gooni loo soocay, Iyo Asa iyo kuwa loo soocay tan, iyo Tanu iyo kuwa loo soocay tan, iyo Beytshemesh iyo kuwa loo soocay tan, sagaal magaalo oo ka mid ah labadan qabiil. Oo qabilka Benyaamiin waxaa laga helay Gibecoon iyo agagaarkeedii loo soocay, iyo Gaated iyo agagaarkeedii loo soocay, Iyo Anathoth iyo dhulkeedii loo soocay, iyo Gamala iyo dhulkeedii loo soocay, afar magaalo. Dhammaan magaalooyinka wiilasha Haaruun oo wadaaddada ahaa waxay ahaayeen saddex iyo toban.

Oo dadyowgii wiilashii Kaaad ee Laawiyiinta ahaa ee ka hadhay wiilashii Kaaad, waxaa noqotay magaaladii wadaaddadooda oo ka timid qabiilkii Efrayim. Waxay siiyeen iyaga magaalada magangalka ee gacankudhiiglaha, taas oo ahayd Shekem, iyo dhulkii gooni loo soocay, iyo Gasara iyo dhulkii ku wareegsanaa, iyo dhulkii gooni loo soocay. Iyo Beth horon, iyo magaalooyinkii loo soocay, afar magaalo. Iyo qabilka Dan, Elkothaim iyo dhulkeedii gooni loo soocay, iyo Gethedan iyo dhulkeedii gooni

loo soocay, Iyo Ayjaloon iyo kuwa loo soocay tan, iyo Getheremmoon iyo kuwa loo soocay tan, afar magaalo. Iyo qabiilka badhkiisa Manaseh, Taanakh iyo dhulkii loo soocay, iyo Iebatha iyo dhulkii loo soocay, laba magaalo. Dhammaan tobanka magaalo iyo kuwa loo soocay oo u dhow iyaga ayaa loo siiyey dadyowgii wiilashii Kaath ee hadhay.

Oo wiilashii Gershon oo ahaa reer Laawi waxaa laga siiyey qabiilkii badhkiis Manasseh magaalooyinkii loo soocay kuwii dilay, Gaulon oo ku taal Bashan, iyo agagaarkeedii loo soocay, iyo Bezer, iyo agagaarkeedii loo soocay, laba magaalo. Oo qabiiladii Isaakar waxaa laga siiyey Kiishoon iyo dhulkii loo soocay, iyo Debba iyo dhulkii loo soocay, Iyo Ramoth, iyo kuwa gooni loo soocay, iyo Isha Qoraallada, iyo kuwa gooni loo soocay, afar magaalo. Oo qabiiladii Aasher waxaa laga siiyey Basellath iyo dhulkeedii loo soocay, iyo Dabbon iyo dhulkeedii loo soocay, Iyo Chelkat iyo kuwa gooni loo soocay tan, iyo Rahab iyo kuwa gooni loo soocay tan, afar magaalo. Iyo qabiiladda Naftaali waxaa laga siiyey magaaladii loo soocay qofkii qof dilay, taasoo ahayd Kaadeesh oo ku taal Galili, iyo agagaarkeedii, iyo Nemmaat iyo agagaarkeedii, iyo Temmoon iyo agagaarkeedii, saddex magaalo. Dhammaan magaalooyinka Gershon ee qolooyinkooda, waa saddex iyo toban magaalo.

Oo dadka wiilasha Meraari oo ahaa Laawiyiintii hadhay waxaa laga siiyey qabiiladda Sebulun, Maan iyo dhulalkeedii daaqsinta, iyo Qaadash iyo dhulalkeedii daaqsinta, Oo Sella, iyo dhulalkeedii daaqsinta, saddex magaalo. Oo dhanka shishe ee Webi Urdun ee u dhow Yerixo, qabiiladda Ruubeen, magaalada meesha magangalka ee gacankudhiiglaha, Bosoora oo cidlada ku taal, Miso, iyo dhulalkii daaqsinta ee iyada, iyo Yaser, iyo dhulalkii daaqsinta ee iyada. iyo Dekmon iyo dhulka daaqsinteeda, iyo Mapha iyo dhulka daaqsinteeda, afar magaalo. Oo qabiiladii Gaad waxaa laga siiyey magaalada magangalka ee gacankudhiiglaha, iyo Raamod oo ku taal Gilecaad iyo agagaarkeedii daaqsinta, iyo Kaamiin iyo agagaarkeedii daaqsinta, iyo Xesboon iyo dhulalkeedii daaqsinta, iyo Yaser iyo dhulalkeedii daaqsinta, oo dhammaantood ahaayeen afar magaalo. Dhammaan magaalooyinka wiilasha Meraari sida qolooyinkooda, kuwa ka hadhay qabiilka Laawi, waxayna noqdeen xuduudaha magaalooyinka laba iyo toban.

Dhammaan magaalooyinka Laawiyiinta ee ku dhex yiil hantida wiilasha Israaiil waxay ahaayeen afartan iyo siddeed magaalo, iyo daaqsimayaashooda. hareeraha magaalooyinkan, magaalo iyo dhulka daaqsinta ee ku wareegsan magaalada, magaalooyinkan oo dhan

Oo Rabbigu wuxuu siiyey reer Israaiil dhulkii oo dhan uu ugu dhaartay inuu siinayo awowayaashood, oo way dhaxleen, wayna degeen dhulkaas. Oo Rabbigu wuxuu iyaga nasiyey hareerahooda oo dhan, sida uu ugu dhaartay awowayaashood, mana kicin mid keliya hortoodii ka mid ah dhammaan cadaawayaashooda, dhammaan cadaawayaashooda Rabbigu wuxuu u gacangeliyey gacmahooda. Ma dhicin mid ka mid ah dhammaan erayadii wanaagsanaa ee Rabbigu kula hadlay wiilashii Israaiil; dhammaantood way wada rumowdeen.

22

Markaas Yashuuca wuxuu isugu yeedhay wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo qabiilkii badhkiis ee Manaseh, Wuxuu ku yidhi iyaga, idinka waxaad maqasheen dhammaan wixii uu idinku amray Muuse oo ahaa addoonka Rabbiga, waxaadna addeceen codkayga sida dhammaan wixii uu idinku amray. Ma aad ka tagi weydeen walaalihiinna maalmahan badan, ilaa maanta waxaad dhawrteen amarkii Rabbiga Ilaahiinna. Hadda laakiin Rabbiga Ilaaheenna ayaa nasiyey walaalahayaga, sida uu u yidhi iyaga. Hadda sidaa darteed jeesanaya oo taga guryihiinna iyo dhulka hantida idinka, kaas uu Muuse idiin siiyey dhanka

shishe ee Webi Urdun. Laakiin aad u badan ilaaliya samaynta amarrada iyo sharciga, kaas oo Muuse addoonkii Rabbiga uu nagu amray inaan samayno, jeclaanshaha Rabbiga Ilaaha keenna, socodka dhammaan jidadka isaga, ilaalinta amarrada isaga, iyo ku dheganaanta isaga, iyo u adeegida isaga ka maskaxdiinna oo dhan, iyo ka naftadiinna oo dhan. Yashuuca wuu ducaystay iyaga oo diray, wayna tageen guryahooda.

Oo badhkii qabiilka Manaseh wuxuu Muuse siiyay Bashan dhexdeeda, oo badhka kalena wuxuu Yashuuca siiyay walaalihiis oo joogay shisheeyada Webi Urdun xagga badda, oo markii Yashuuca guryahooda u diray ayuu u duceeyey. Oo waxay ku noqdeen guryahooda iyagoo wata maal badan, iyo xoolo aad u badan, iyo lacag, iyo dahab, iyo bir, iyo dhar badan, oo waxay la qaybsadeen walaalahoodii dhicii cadaawayaasha.

Oo waxay tageen wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo qabiilka badhkiisii Manaseh oo ka yimid wiilashii Israaiil oo joogay Shiiloh oo ku tiil dhulka Kanaaan, inay u tagaan Gilecaad oo ah dhulkii hantida iyaga, kaasoo ay dhaxleen sababta amarka Rabbiga oo gacantiisa Muuse ku yimid.

Oo waxay yimaadeen Gilead oo Webi Jordan, taas oo ku taal

dhulka Canaan, oo wiilashii Reuben iyo wiilashii Gad iyo badhkii qabiilka Manasseh waxay halkaas ku dhiseen meel allabari Webi Jordan agtiisa, meel allabari weyn oo la arki karo.

Oo waxay maqleen wiilashii Israaiil iyagoo leh, Bal eega, wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh waxay dhiseen meel allabari ku soohdinaha dhulka Kanaaan ee Gilecaad agteeda Webi Urdun, dhanka shishadiisa wiilashii Israaiil. Oo waxay dhamaan wiilashii Israaiil isu soo urureen Shiiloh, si ay ugu tagaan inay la dagaallamaan iyaga.

Wiilashii Israaiil waxay u direen wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo wiilashii badhkii qabiilkii Manaseh oo dhulkii Gilecaad joogay Fiinexaas oo ahaa wiilkii Elecaasaar ina Haaruun oo wadaadkii sare ahaa. Iyo toban ka mid ah taliyayaasha la socday isaga, taliye hal ah oo ka mid ah guriga qoysaska ka mid ah dhammaan qabiilooyinka Israaiil, taliyayaasha guryaha qoysaska waxay yihiin saraakiisha kumanyaalka Israaiil. Oo waxay yimaadeen xagga wiilashii Ruubeen, iyo xagga wiilashii Gaad, iyo xagga badhkii qabiilka Manaseh dhulka Gilecaad, oo waxay kula hadleen iyaga iyagoo leh, Waxyaalahan waxay tidhaahdaa dhammaan shirkii Rabbiga: Waa maxay xadgudubkan aad xadgudubtaan hortii Ilaaha Israaiil, inaad

maanta ka jeesataan Rabbiga, idinkoo dhisay naftiinna meel allabari, si aad riddo uga noqotaan Rabbiga? Ma yar baa inoo yahay dembigii Fecoor, maxaa yeelay isaga kama aan daahirsanayn ilaa maantadan? Oo belaayo ayaa ku dhacday ururka Rabbiga. Oo idinka jeesateen maanta Rabbiga, oo noqon doonta haddii aad ka tagteen maanta Rabbiga, oo berri cadhadda ku dhici doonta dhan Israaiil. Haddii hadda dhulka hantidaada uu yar yahay, ka gudba oo gala dhulka hantida Rabbiga, meesha uu Taambuugga Rabbigu halkaas ku yaal, oo dhaxal nala qaybsada, laakiin ha noqonina caasiyiin Ilaah ka caasiyoobay, oo idinkuna ha ka fogaanina Rabbiga, markaad meesha allabari ka dhisataan dibadda meesha allabariga Rabbiga Ilaahayaga ah. Miyaanan ahayn eeg Aakhar ina Saraa xadgudub ku xadgudbay wixii loo takrooray, oo cadho ku dhacday shirka Israaiil oo dhan? Ninkanna mid keliya ayuu u dhintay dembigiisii.

Oo waxaa jawaabay wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo qabiilka badhkiis Manaseh, oo waxay la hadleen taliyayaashii kumanyaalka Israaiil, iyagoo leh, Ilaaha Ilaaha Rabbiga waa, oo Ilaaha Ilaaha isaga ayaa yaqaan, oo Israaiil isaga ayaa ogaan doona. Haddii fallaagoobida dhexdeeda aynu xadgudubnay Rabbiga hortiiisa, yaanu naga samatabbixin maalinta tan. Oo haddii aan nafteenna meel allabari u dhisannay si aan Rabbiga

Ilaahayaga ka tagno, si aan dushiisa allabari gubasho ugu bixinno, si aan dushiisa allabari badbaado ugu sameynno, Rabbigu wuu baadhayaa.

Laakiin sababta taxaddarka erayga ayaan tan u samaynnay, annagoo leh, si carruurtiinnu berri ugu odhan waayaan carruurteenna, maxaa idiinku dhexeeya Rabbiga Ilaaha Israaiil? Oo Rabbigu soohdin dhigay dhexdeenna annaga iyo idinka oo ah Webi Urdun, oo idinka ma lihidin qayb Rabbiga, oo wiilashiinna ay shisheeyeeyaan wiilasheenna, si aanay u caabudin Rabbiga. Oo waxaan nidhi inaan sidaas samayno, inaan dhisno meesha allabariga tan, ma aha sababta qurbaannada ama sababta allabariga. Laakiin si ay u noqoto tan markhaati u dhexeeya annaga iyo idinka, iyo u dhexeeya jiilalka keenna ka dambeeya, inaan u adeegno adeegga Rabbiga hortiisa, qurbaannadeenna iyo allabarigayaga iyo allabariga badbaadadeenna, si ay carruurtiinnu berri ugu odhan waayaan carruurteenna, Idinkuma lihidin qayb Rabbiga. Waxaanu nidhi, haddii weligeed noqoto oo ay xaggeenna ku hadlaan, ama qarniyadeenna berri, oo ay yidhaahdaan, Arka ekaanta meeshii allabariga Rabbiga ee ay aabayaashayada sameeyeen. Ma aha sababta qurbaannada mana aha sababta allabariga, laakiin waa markhaati u dhexeeya idinka iyo annaga, iyo carruurteenna. Yaanay sidaas noqon

haddaba inaan annaga ka jeesanno Rabbiga maanta, oo aan ka tagno Rabbiga, si aan u dhisanno meel allabari oo loogu bixiyo midhaha iyo allabariyada Salamis, iyo allabariga badbaadada, marka laga reebo meesha allabariga Rabbiga ee ku taal hortiisa teendhadiisa.

Oo markii Fiinexas oo ahaa wadaadkii iyo dhammaan madaxdii ururka Israaiil oo la jiray isaga ay maqleen erayadii ay ku hadleen wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo badhkii qabiilka Manaseh, way ka farxiyeen. Oo wuxuu Fiinexas oo wadaadka ahaa ku yidhi wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo qabiilkii badhkiis ee Manaseh, Maanta waxaan ogaannay in Rabbigu nala jiro, maxaa yeelay ma aydaan Rabbiga hortiisa xadgudub ku samayn, oo waxaad wiilashii Israaiil ka samatabbixiseen gacantii Rabbiga. Oo wuxuu noqday Fiinexaas oo ahaa wadaadkii iyo taliyayaashii ka wiilashii Ruubeen iyo ka wiilashii Gaad iyo ka qabiilkii badhkiis Manaseh, oo ka yimid Gilecaad oo tegey dhulkii Kancaan xagga wiilashii Israaiil, oo waxay u jawaabeen iyaga erayadii. Waxay farxad gelisay wiilashii Israaiil, oo waxay la hadleen wiilashii Israaiil, oo waxay u duceeyeen Ilaaha wiilashii Israaiil, oo waxay yidhaahdeen inayan mar dambe ugu tegin dagaal si ay u baabbiyaan dhulka wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo qabiilka badhkiis

Manaseh, oo waxay degeen dusheeda.

Yashuuca wuxuu magacaabay meesha allabariga ee reer Ruubeen iyo reer Gaad iyo qabiilka badhkiis ee Manaseh, wuxuuna yidhi, waa markhaati u dhexeeya iyaga in Rabbiga Ilaaha iyaga yahay.

23

Waxay dhacday maalmaha badan ka dib markii Rabbigu nasiyey reer Israaiil cadaawayaashiisa oo dhan oo hareerahiisa ku wareegsanaa, oo Yashuuca wuxuu ahaa duq da weyn. Yashuuca wuxuu isugu yeedhay dhammaan wiilashii Israaiil iyo golihi odayaashooda iyo taliyayaashooda iyo xaakinnadooda iyo karraaniyaashooda, oo wuxuu iyaga ku yidhi, Aniga waan gaboobay oo cimriguna wuu iga sii socday, Idinka laakiin waxaad aragteen waxa badan oo Rabbiga Ilaahayaga ahu u sameeyay dhammaan quruumahan hortayada, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahiinna ah ayaa idiin dagaallamay. Eega, waxaan idiin tuuray quruumaha hadhay idiin, kuwaas oo dhaxal u ah qabiilooyinkiinna, laga bilaabo Webi Urdun iyo dhammaan quruumaha aan baabbiyay, iyo badda weyn waxay xad dhigi

doontaa xagga galbeedka qorraxda.

Rabbiga laakiin Ilaaha kayaga kan wuu baabbiin doonaa iyaga wajiga kayaga ka, ilaa ay halligmaan, oo wuxuu u diri doonaa iyaga dugaagga duurjoogta ah, ilaa uu baabbiiyo iyaga iyo boqorrada iyaga wajiga idinka ka, oo waxaad dhaxli doontaan dhulka iyaga, sida uu Rabbiga Ilaaha kayaga idiin ku hadlay. Sidaa darteed aad ugu xoogaysta inaad ilaaliso oo samayso dhammaan waxa ku qoran buugga sharciga Muuse, si aydaan ugu leexan midig ama bidix. Si aadan u gelin quruumaha hadhay kuwan, oo magacyada ilaahyadooda laguma magacaabi doono dhexdiinna, hana u adeegin, hana u sujuudin iyaga, laakiin Rabbiga Ilaaha keenna ayaad ku dhegi doontaan, sida aad u samayseen ilaa maanta. Oo Rabbigu wuxuu ka hortiinna baabbiin doonaa quruumaha waaweyn oo xoogga badan, oo ninna horteenna ma iska soo taagnayn ilaa maantadan. Mid idinka ka mid ah ayaa eryay kun qof, maxaa yeelay Rabbiga Ilaaheenna ah ayaa idiin dagaallamay, sida uu inoogu sheegay.

Oo aad ugu taxadara inaad jeclaataan Rabbiga Ilaahayaga ah. Haddii waayo aad dib u jeesataan oo aad ku biirtaan quruumaha hadhay ee kuwan idinla jooga, oo aad guurooyin la samaysaan iyaga, oo aad isku qasaan iyaga oo ay iyana idinka isku qasaan,

Ogaada in Rabbigu sii wadi maayo baabbiinta quruumahan wejiigiinna, oo ay idiin noqon doonaan dabin iyo turunturooyin iyo musmaar ciddiyihiinna ku jira iyo fallaadho indhahagiinna ku jira, ilaa aad ka halligmaan dhulkan wanaagsan ee Rabbiga Ilaahiinna ahu uu idin siiyey.

Aniga laakiin waxaan tegayaa jidka, sida dhammaan kuwa dhulka ku nool, oo waxaad qalbigiinna iyo naftiinna ku ogaan doontaan, in eray keliya ka mid ah dhammaan erayadii uu Rabbiga Ilaahayaga ahu inoogu yidhi waxyaalaha inoo dhigma aan fashilmin midkoodna. Oo waxay noqon doontaa sida u yimid xaggeenna dhammaan erayadii wanaagsanaa ee Rabbigu idiinku hadlay, sidaas oo kale Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu idiinku keeni doonaa dhammaan erayadii sharka ahaa, ilaa uu idinka baabbiyo dhulkan wanaagsan ee Rabbigu idin siiyay. markii aad ku xadgudubto axdigii Rabbiga Ilaahayaga ahaa oo uu inagu amray, oo aad tagtaan oo aad u adeegtaan ilaahyo kale oo aad u caabuddaan iyaga

24

Yashuuca wuxuu soo ururiyey dhammaan qabiilooyinka Israaiil

oo wuxuu keenay Shiiloh, wuxuuna soo wada yeedhay
odayaashoodii, karraaniyaashoodii, iyo xaakinnadoodii,
wuxuuna iyaga taagay Ilaaha hortiisa.

Oo Yashuuca wuxuu ku yidhi dadkii oo dhan, Rabbiga Ilaaha
Israaiil wuxuu leeyahay waxyaalahan, aabbayaashiin waxay
degganaan jireen meel ka shishaysa webiga tan iyo bilowgii,
Terax oo ahaa aabbaha Ibraahim iyo aabbaha Naaxoor, oo waxay
u adeegi jireen ilaahyo kale. Oo waxaan ka soo kaxeeyay
aabbihinna Ibraahim dhanka kale ee webiga, waxaanan ku
hoggaamiyay dhulka oo dhan, waxaanan tarmayn geliyay
farcankiisa, waxaanan siiyay Isxaaq. Isxaaq wuxuu lahaa
Yacquub iyo Ceesaw, oo waxaan Ceesaw siiyay Buurta Seciir inuu
dhaxlo. Yacquubna iyo wiilashiisii waxay u dhaadhaceen Masar,
oo halkaas waxay noqdeen quruun weyn oo badan oo xoog
badan. Masriyiintiina way dhabeen. Oo waxaan Masar kaga
dhuftay calaamooyin aan dhexdooda ku sameeyay. Oo
waxyaalahaas dabadood wuxuu awowayaasheen ka soo bixiyey
Masar, oo waxaad gelteen baddii cas, oo Masriyiintii ayaa
awowayaasheen ku eryaday gaadhifardood iyo fardo oo ay ku
galeen baddii cas. Oo waxaan Rabbiga ugu qaylinay, wuxuuna
daruur iyo mugdi dhex dhigay annaga iyo Masriyiinta, wuxuuna
baddii dushooda ku soo dejiyay oo dabooshay iyaga, oo

indhahaagii way arkeen wixii badan oo Rabbigu sameeyay dhulka Masar, oo waxaad cidlada joogteen maalmaha badan.

Oo wuxuu ina keenay dhulkii reer Amoriyadii degganaa meesha ka shishaysa Webi Urdun, oo Rabbigu wuxuu iyaga gacanta noogu geliyey, oo aad dhaxasheen dhulkoodii, oo aad iyaga hortiinna ka baabbiiseen.

Oo wuxuu kacay Balaq ina Sefoor oo ahaa boqorka Mooaab, wuxuuna dagaal ugu soo safay Israaiil, markaasuu cid u diray oo u yeedhay Balacaam inuu na habaaro. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma uu doonin inuu ku baabbiyo, oo barako buu nagu barakeeyey, oo wuu naga samatabbixiyey gacmahooda, oo iyaguu u dhiibay. Waad ka gudubtay Webi Urdun, oo waxaad timaadeen Yerixoo, oo waxaa nala dagaallamay dadkii degganaa Yerixoo: reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus, iyo reer Xeed, iyo reer Girgaash, oo Rabbigu wuxuu iyaga nagu riday gacmahayaga. Oo wuxuu idinka hor diray xaraha, oo wuxuu ka eryay hortayada laba iyo tobanka boqorradii reer Amoriyiinta, mana ahayn seeftaada ama qaansadaada toona.

Wuxuu idin siiyey dhul aydaan ku hawshoon, iyo magaalooyin

aydaan dhisan, oo aad ku degtaan, iyo beeraha canabka iyo beeraha saytuunka aydaan idinka beeran, oo aad ka cuntaan.

Haddaba ka baqda Rabbiga, oo ugu adeega qummanaanta iyo xaqnimada, oo fogeeya ilaahyada qalaad ee awowayaasheen u adeegi jireen dhinaca webiga iyo Masar, oo u adeega Rabbiga. Haddii laakiin idiin ma farxin inaad u adeegtaan Rabbiga, maanta doorta yaa aad u adeegaysaan, haddii ay yihiin ilaahyada awowayaashiin ee ka shisheeyay webiga, ama ilaahyada reer Amor oo aad ku nooshihiin dhulkooda, aniga iyo gurigayga waxaan u adeegi doonnaa Rabbiga, maxaa yeelay isagu waa quduus.

Oo dadkii ayaa jawaabay oo yidhi, Yaanan noogu noqon inaan Rabbiga ka tagno si aan ilaahyo kale ugu adeegno. Rabbiga Ilaahayaga ah, isagu Ilaah buu yahay, isagu wuxuu kor ugu soo kexeeyay annaga iyo aabbayaashayaga Masar, wuuna naga ilaaliyay jidkii aannu ku sii soconey oo dhan iyo dhammaan quruumihii aannu dhex marnay. Oo Rabbigu wuxuu saaray reer Amor iyo dhammaan quruumaha dhulka degganaa horteenna, laakiin annaguna waxaynu u adeegi doonnaa Rabbiga, waayo isagu waa Ilaahayaga.

Oo wuxuu Yashuuca dadkii ku yidhi, Ma awoodi kartaan inaad Rabbiga u adeegtaan, maxaa yeelay Ilaah quduus ah ayuu yahay, oo isagu waa masayr, mana cafiyi doono dembiyadiinna iyo xadgudubyadiinna. Markii aad ka tagaan Rabbiga oo aad u adeegtaan ilaahyo kale, wuu idinku soo degi doonaa oo wuu idin yeeli doonaa xumaan, wuuna idin baabbiin doonaa, halkii uu wanaag idiinku sameeyey. Oo dadkii waxay Yashuuca ku yidhaahdeen, Maya, laakiin Rabbiga ayaan u adeegi doonaa.

Yashuuca wuxuu dadka ku yidhi, idinka waxaad tihiin markhaatiyo idinka gees ah, inaad idinka doorateen inaad Rabbiga u adeegtaan. Iyo hadda iska qaada ilaahyada qalaad ee dhexdiinna ku jira, oo qalbigiinna u toosiya Rabbiga Ilaaha Israaiil. Dadkii waxay Yashuuca ku yidhaahdeen, Rabbiga ayaan u adeegi doonaa oo codkiisana waynu maqli doonaa.

Yashuuca wuxuu la dhigtay axdi dadka maalintaas, wuxuuna siiyay sharci iyo xukun Shiiloh hortiisa taambuugga Ilaaha Israaiil. Oo wuxuu erayadaas ku qoray buuggii sharciyada Ilaah, wuxuuna qaatay dhagax weyn, Yashuucana wuxuu ka taagay geedka terebinto hortii Rabbiga. Oo wuxuu Yashuuca ku yidhi dadka, Bal eega, dhagaxan wuxuu dhexdiinna markhaati idiin noqon doonaa, maxaa yeelay, isagu wuu maqlay dhammaan

wixii Rabbigu isaga kula hadlay, waayo, maanta ayuu idinla hadlay, oo dhagaxanu wuxuu dhexdiinna markhaati idiin noqon doonaa maalimaha ugu dambeeya, markaad Rabbiga Ilaahayga ah been ugu macaamilaysaan. Yashuuca ayaa diray dadkii, oo mid kasta wuxuu tegey meeshiisii. Oo Israaiil wuxuu u adeegay Rabbiga dhammaan maalmihii Yashuuca, iyo dhammaan maalmihii odayaashii ku noolaa wakhtigii ka dambeeya Yashuuca, kuwaasoo arkay dhammaan shuqulladii Rabbigu u sameeyey Israaiil.

Oo waxay dhacday waxyaalahaas ka dib, wuxuuna dhintay Yashuuca ina Nuun oo ahaa addoonkii Rabbiga, isagoo boqol iyo toban sannadood jira. Oo waxay aaseen isaga xagga soohdimaha qaybta dhaxalkiisa gudaha Thamnasaarch oo ku taal buurta reer Efrayim, waqooyiga buurta Gilcaad.

Wiilashii Israaiil waxay lafihii Yuusuf ka soo qaadeen Masar, oo waxay ku aaseen Shekem, qaybtii beerta uu Yacquub boqol ido kaga iibsaday Amoriintii degganaa Shekem, oo wuxuu siiyey Yuusuf qayb ahaan.

Oo waxay dhacday waxyaalahan ka dib, Elecasar ina Haaruun oo ahaa wadaadka sare ayaa dhintay, waxaana lagu aasay Gibecaah

oo ahayd tan Fiinexaas oo wilkiisa ahaa, taasoo uu isaga siiyay
buurta Efrayim.